

ЯН ГИУ

НАСЛЕДСТВОТО НА АРН

Превод от шведски: Росица Цветанова, 2010

chitanka.info

През лето господне 1275-о в манастира Варнхем монахът Теобалд пише, че народът разделял на четири периода поредицата от събития, за която предстои да разкажем. Първо настъпило времето на вдовиците, когато кралството било управлявано от компания възрастни жени. Последвало времето на старците. След това дошло времето на вандалите с пожари, много плач и скърцане на зъби. И най-после започнало времето на ярла^[1].

За народа, обобщава Теобалд, времето на вдовиците било най-светло и добро. За кралството — решаващо било времето на ярла.

^[1] Ярл — кралски наместник и управник. — Б.р. ↑

НАЧАЛОТО НА КРАЯ

Не друго, а именно смъртта блещукаше на вечерното слънце отвъд река Севео. Докато се качваше запъхтян по разклатената дървена стълба към най-високата крепостна стена, епископ Кол видя точно това — ясно, както в многото сънища, вдъхнати му от Светия дух. От другата страна на рекичката чакаше множеството на врага, вдигаше страшна врява с оръжията си и крещеше най-ужасяващи сквернословия.

Ярлът обаче презрително беше обърнал гръб на вражеския цирк, замислено наведен над сандък с пясък, който винаги носеше със себе си на бойното поле. До него стояха най-приближените му мъже, Стюре Бенгтсон и Кнут Торгилсон. В пясъка пред тях цареше бъркотия от черти и шишарки, която никой духовник не би могъл да разгадае. Навсякъде наоколо кънтяха удари с брадви и чукове. Хората до последно подготвяха защитата за утрешния ден.

Ярлът не позволи пристигането на епископа да го прекъсне, но поне вдигна очи за миг, кимна — нито дружелюбно, нито враждебно, и посочи една маса, където придворните му готвачи от Нес тъкмо редяха вечерята. Епископ Кол се настани точно до преградата от трупи, така че имаше добра видимост към потока и разрушения мост при Хервад.

Не можеше да се сдържи да не погледне отново към вдигащите врява врагове от другата страна. Въпреки че беше Божи слуга, а не воин, епископът бе чел достатъчно за войната, за да му се струва, че врагът се намира в обсега на дълъг лък. А долу в лагера, зад най-предните отбранителни насипи при потока, имаше над хиляда стрелци с такива лъкове, строго инструктирани, че ще загубят главите си, ако се приближат до насипите достатъчно, за да ги забележи врагът. На епископ Кол му хрумна, че ако сега всички те застанеха в лагера, откъдето не можеха да ги видят, и им разрешиха да изпратят по една-две стрели, от другата страна мнозина щяха да загинат. Небето се помрачава, когато такъв брой дълги лъкове стреля наведнъж.

Изглежда обаче ярлът изобщо не мислеше за подобна изненадваща атака, а и би било неразумно един епископ да се меси в заповедите му. Ярлът не беше новак в битките. Откак бе поел главното командване на военните сили, не беше загубил нито едно сражение.

И все пак този път изгледите не бяха добри, дори един епископ го разбираше. Непонятно защо, но ярлът не разполагаше с кавалерия, която винаги се бе оказвала най-силното оръжие за него и Фолкунгите. Сега ескадроните се намираха във вражеската половина и сякаш парадираха на последната, коса светлина в красивата вечер, за да покажат непреодолимата си многочисленост. По цветовете на доспехите им се виждаше, че значителна част от тях бяха Фолкунги — най-добрите конници в Скандинавия. С настъпването на зората ярлът или щеше да бъде победен от своите, или самият той щеше да надвие хората си, което беше също толкова лошо. Войната между роднини е най-ужасната от всички.

Ярлът и двамата му приближени изглежда вече бяха готови, кимнаха си със свъсена решителност и вдигнаха свитите си юмруци, за да ги ударят леко един в друг. Ярлът нещо се пошегува и другите двама се засмяха. Отидоха до трапезата, като все още дори с един поглед през рамо не показваха какъвто и да било интерес към номерата на врага отвъд рекичката.

— И така, добри ми епископе! — поде ярлът, когато тримата седнаха на масата, а той потриваше ръцете си, сякаш бяха измръзнали. — Значи си произнесъл вечерната молитва. Надявам се усърдно да си се помолил за нас, за да победим утре!

— Да, помолих се — отвърна спокойно епископът. — Помолих за Божие чудо, защото ми се струва, че нищо друго не може да ни донесе победа утре.

— Така ли? — възкликна ярлът и по строгото му лице проблесна насмешка, колкото внезапна, толкова и неочаквана. — Не смяташ, че сме достатъчно силни тук горе на стръмния бряг? Видял си много конници в далечината и си мислиш, че е лошо да ги нямаме на наша страна? Решил си, че реката е твърде плитка и проклетите наемници от другата страна ще успеят да прегазят през нея за миг?

Ярлът намигна на Стюре Бенгтсон и Кнут Торгилсон, и двамата се разсмяха самоуверено. Епископ Кол се смути, не беше сигурен в отговора си. Все пак именно казаното от ярла изглеждаше най-

вероятно. Толкова силна войска като тази от другата страна наистина щеше да преглази плитката рекичка за миг.

— Мисля, че трябва да отделиш доста време за молитва тази нощ, Биргер, и ти знаеш, че това е мнението ми — отвърна той предпазливо.

— А ти знаеш какво мисля аз за такива неща! — скастри го ярлът. — Онези от другата страна не са ли довели своите духовници? Нима Кнут Магнусон, самозваният крал, Кнут Фолкесон, също толкова самозваният ярл, Филип Ларшон и това изчадие, неговият природен брат Филип Кнутсон, както и останалите размирници нямат поне един епископ в свитата си? И нима техните духовници там няма да се молят за победа до среднощ, за което са взети? И срещу тях трябва да изправя теб, сякаш това е дуел с молитви! Сериозно си мисля, че в такъв случай Бог в погнуса би извърнал лице от всички нас. Е, ясни са ти тези неща, епископе.

— Това си наследил от дядо си, Арн — промълви епископ Кол, отчупи парче хляб и се помоли над него, а на масата се възцари мълчание и останалите трима поне привидно за момент сведоха глави в молитва.

— Да, така е — продължи ярлът, когато вече можеха да започнат да се хранят. — И да не си казал друго, освен това, че Арн Магнусон беше Божи воин, при това светец. Именно той единствен смяташе за нагло преди битка да се моли на Бог за победа. Знаеш ли за какво се молеше в такива моменти? Да не се възгордее, и когато извади меча си, същият този меч, който сега нося аз, да не мисли кого да убие, а кого да пощади! Това е достойно за размисъл. И все пак той беше много повече светец от онзи там Ерик Йедвардсон.

— В този момент може би не е особено подходящо да се богохулства — отговори епископ Кол отстъпчиво.

— Да богохулствам! — изсумтя ярлът. — Богохулствам, само защото открито твърдя, че онзи Ерик Йедвардсон, мили Боже, свети Ерик, не е бил кой знае какъв светец. Окъсял с една глава, защото се оставил да го изненадат, и умрял веднага, защото махмурлукът не му позволил да се защити. Между другото, никой от последните трима папи не се е съгласил да обяви пияндурника за светец. Така че ако богохулствам, имам трима папи на моя страна и съм в добра компания.

— Не разбирам как може да си позволиш такава надменност вечерта, която може да се окаже последна в земния ти живот — ядоса се епископ Кол.

— Не е чак толкова лошо — отвърна тихо Ярлът и изведнъж се замисли. — Точно това е по-фаталното. Тази нощ може да е последна за повечето от нас тук в лагера. Вярно е. Никога не се знае със сигурност какво ще стане по време на война. Колкото и прецизно да планира човек, винаги може да се случи нещо непредвидено. Така си е. Аз обаче не се страхувам от смъртта, ако щеш вярвай. За мен по-пагубно би било поражението, защото ако ни надвият, повечето от нас тук в лагера ще са мъртви утре преди вечеря. Но не и ти, нито пък аз в най-лошия случай. Ти ще живееш, защото си епископ, а аз — защото ще бъда пленник, ще ме откарат на север вързан и ще ме разменят за короната на сина ми Валдемар. Това вече би било по-лошо от смъртта.

Ярлът протегна ръка към едно парче месо и го поднесе към устата си разгневен. Известно време и четиримата се храниха тихо, мракът се спускаше. Няколко кралски слуги от Нес донесоха насмолени факли и ги закрепиха в железни поставки около тях, а те извадиха наметалата си и се загърнаха с тях. Сега беше времето след Архангеловден, усилената земеделска работа беше свършена. Есента бе необичайно студена и първите скрежни нощи — вече преминали.

Вечеряха набързо, защото и на Кнут Торгилсон, който отговаряше за източните защитни насипи, и на Стюре Бенгтсон, който щеше да държи западния фронт, им предстоеше дълга нощ, ангажирана с работа. Извиниха се вежливо и епископ Кол ги благослови, преди всеки да закрачи в своята посока.

Ярлът седеше, потънал в мисли, и попипваше недопитата си чаша бира.

— И двамата са добри мъже — отбеляза след малко. — Бащите им ми бяха приятели от детството, заедно се учехме във Форшвик. И за разлика от много други роднини, нито те, нито бащите им някога са извършвали предателство. Стюре и Кнут бяха с мен в Тавастия през цялото време. Много от победите ни принадлежат на тях двамата.

— Ако се чувстваш предаден от рода си, това е още по-добра причина да се упоаваш на Бог — заяви епископ Кол с такова изражение, сякаш току-що бе произнесъл нещо много мъдро. Ярлът се

засили да му отвърне гневно, но се спря, и вместо това известно време пи от бирата си на бавни глътки.

— Веднъж, още бях много млад — продължи той внезапно, — ние, младежите от Форшвик, се заклехме никога да не вдигаме оръжие един срещу друг. Ние от Форшвик винаги щяхме да бъдем на една и съща страна. Така го беше измислил някога скъпият ми дядо. Ние, конниците от Форшвик, щяхме да бъдем толкова силни заедно, че в кралството не би могло да царува друго освен мир, тъй като никой не би бил способен да ни победи. Щеше да бъде мир изцяло според нашите условия, но все пак мир.

— Изглеждаш разочарован, скъпи ярле — отбеляза предпазливо епископът. — И все пак това намерение навярно е било добро.

— Да, добро беше. Всички мисли на дядо ми Арн бяха добри, като светлина в нощта. Дълго време изглеждаше, че е бил прав. Яздих до него при Гестилрен, тогава още хлапак, но въпреки това ми оказа честта да бъда до него с нашия герб, същия, който вероятно си видял на покрива над нас, докато се тътреше нагоре. Там, при Гестилрен, той надви датчаните за втори път, а тогава, знай, все пак беше времето на Валдемар Победителя, когато Дания беше непобедима. Дядо Арн обаче ги разби в две битки, като и двата пъти нашата форшвикска конница имаше решаващо значение. Той даде живота си за тази победа и за продължителния мир, който щеше да настъпи. И все пак утре ще се изправим срещу форшвикска кавалерия. Дядо Арн сигурно се обръща в гроба си.

— Тъкмо това не разбирам — каза епископ Кол. — По-точно, много неща не разбирам, но най-вече това, че има фолкунгски конници на вражеска страна, но не и на наша.

— Именно — въздъхна ярлът. — Бунтовниците са наши роднини, те са Фолкунги, а на онези конници, които са с размирниците, им е лесно, тъй като нямаме форшвикски кавалеристи на наша страна. Това врагът го знае добре, личи си ако не по друго, то по начина, по който сме се укрепили тук. Аз съм свикнал да побеждавам с конници. Сега, напротив, трябва да спечеля срещу конници, защото моите скъпи родственици са си наумили да престъпят клетвата си, според която няма да вдигнат оръжие срещу хора от Форшвик. По този начин там, в своите стопанства, в Хьонсетер и Йерв, Юнглингастад, Граноса и Форшвик, но най-вече в Лена, както и във

всички останали имения и замъци сега повече от двеста конници от Фолкунгите седят със скръстени ръце, оставили ни да се бием за живота си на крака. И ти ме питаш дали съм огорчен?

— Имаш петхилядна войска тук в Норунга, щеше ли да е чак толкова различно с двеста конника повече? — не вярваше епископът.

— Да — усмихна се ярлът, съчувствайки на духовника за невежеството му. — Ако разполагах с конницата от Форшвик, мъжете, които разчистиха цяла Тавастия, нямаше да се налага да се окопаваме като лисици в бърлога. Тогава победата нямаше да струва толкова много кръв, колкото ще се пролее сега, ако изобщо победим. С форшвикската кавалерия щяхме да изметем тези немски наемници от земята ни за седмица. А имяхме ли я при нас сега, утре щяхме да победим за няколко часа. Ето колко голяма е разликата.

— Защо тогава сме се окопали като лисици, защо приемаш битката толкова рано, почти веднага след като вражеската войска е проникнала в страната? — попита епископът с тон, който издаваше някакво неверие, че нещата се развиват по най-благоразумния начин. Ярлът обаче ни най-малко не се разгневи, задето така открито поставяха разума му под съмнение.

— Задаваш много умен въпрос, епископе — отговори му той. — Не съм сигурен дали наистина осъзнаваш как той се забива като кама право в множеството проблеми, които аз, Кнут и Стюре обсъждахме през последните седмици. Но положението е такова. Кнут Магнусон и хората му там отвъд са наели войска в Шлезвиг, затова пристигнаха в Халанд с кораби от Ютландия. Техните немски и датски наемници и конници струват много сребро, така че сега имаме избор. Можем да избягваме сблъсък дълго време и да оставим наемниците да опожарят и плякосат цяла Западна Готаланд, защото накрая няма да има друг начин да им се плати. Може би това би накарало благородните ми другари от Форшвик в лагера на роднините ми скоро да решат, че това е прекалено, да оседлаят конете си и да преминат на наша страна. Може би. Едно обаче е сигурно, и то е, че Кнут Магнусон е твърде силно изкушен да се опита да спечели бързо. Така ще се плати много по-малко сребро на наемниците си. И тъкмо това изкушение сега развявам като примамка пред него, разбираш ли?

— По-скоро не — отвърна епископът замислен. — Да, изкушението да спечели веднага, докато наемниците не са изтощени, и

то на възможно най-ниска цена в сребро, това го разбирам. Но ти какво ще спечелиш от една бърза развързка?

— Ще мога да избира мястото на сражението — доволно обясни ярлът. — Кнут Магнусон иска да ме разбие на мига, затова на драго сърце ще отиде на избраното от мен място. Сега разбра ли?

— Не — въздъхна епископът. — Е, само това, че е по-добре да имаш възможност да избереш мястото, отколкото да не можеш. Но все пак наемниците ще са най-силни в началото на войната.

— Ела! — Ярлът стана и отиде при сандъка с пясък, взе една от факлите и с една бухалка за пране помете цялата бъркотия от линии и шишарки, та всички нападаха шумно на земята. Пясъчната повърхност стана напълно гладка и чиста като празен лист.

— Тук тече Севео, тук е Норунга, а тук е Хервадсбру, където сме ние в момента — учеше го ярлът, като със скован, кокалест показалец чертаеше в пясъка местата, които назоваваше. — Тук горе стоим ние с теб, а тук, от другата страна, се намират враговете. Ако се обърнеш, ще видиш огньовете им. Ако пък насочиш поглед нататък по укрепленията и насипите на изток от моста... тук, има едно голямо тресавище. От него няма измъкване. Далеч на запад пък се издигат скалисти хълмове, които се защитават толкова лесно, че това дори не се налага. Нашите защитни насипи и огради следват цялото протежение на реката, ето така! Е, кажи ми сега, къде ще нападне врагът? Къде ни е слабото място?

Военната игра веднага завладя епископ Кол. Той се наведе над чертите с голям интерес и напрегна мислите си, а след малко взе решение.

— Тук! — възкликна той и зарови показалеца си в пясъка чак до епископския си пръстен. — Тук ще прекосят реката, както казах още като дойдох. Тук ще ни нароят като пчели, а там долу, вляво от нас пясъчният бряг е нисък, дървените ни стени — най-слаби. Не съм ли прав?

— Точно така, напълно прав си, епископе — засмя се ярлът. — За духовник не си чак толкова невеж, колкото би си помислил човек. Първото нещо, което ще направят, е да пробият там долу, където в момента поставяме препятствия за конниците зад дървените стени. Ще им позволим това, няколко хиляди от тях ще се заблъскат един друг. И така, какво ще стане после?

— Няколко хиляди? В такъв случай май все пак сме загубени? — ужаси се епископът.

— Тук! — посочи ярлът в пясъка. — Два изстрела назад, твърде тъмно е вече, за да видиш, има хълм. Там сме скрили три големи катапулта, които успях да взема от Форшвик след дълги преговори. Знаеш ли какво е гръцки огън?

— Тацит го споменава — смънка епископът. — Но аз не съм чел точно тези римски автори със същия интерес като теб, между другото, твоят латински е най-добрият, който съм чувал от устата на светски мъж. Е, кажи ми!

— Катапултите мятат големи глинени делви, пълни с масло от бор, смърч и смола. Тази смес гори като огньовете в ада, а в глинените делви има запалени фитили. И точно адските огънове ще се изсипят върху врага, щом си въобразява, че ще грабне победата. Разбира се, всичко е според Божията воля.

— Пак богохулстваш!

— Знаеш мнението ми за това. Иска ли Бог да опече две хиляди наемници или не? По-скоро такъв въпрос намирам за скверен, както и мисълта, с която ти, епископе, трябва да се примириш — че тази нощ ще се молиш на колене врагът наистина да падне в капана ни под огъня. По-злочеста смърт няма, ще загинат в ужасни страдания и вопли, а после ще се разнася воня на изгорено месо из цялата местност. Вярвам, че оказвам на Бог най-голяма почит, като не го моля за подобно нещо. Но ти се моли!

— Но... всичките дълги лъкове? — попита епископ Кол с усилие да прекъсне нишката на сквернословна насмешка, захваната току-що от ярла. — Всичките хиляда стрелци, както и ние останалите, ще се надяваме на огнената клопка? Не си ли понесъл всички яйца в една кошница?

— Със сигурност не съм — усмихна се ярлът. — Наистина е удоволствие да те гледам толкова по-просветен във военните въпроси, отколкото очаквах, епископе. Така, тук отзад, на запад от хълма, сме изсекли всички върхове на дърветата и сме разчистили една голяма просека. Там стоят дългите лъкове. Когато огънят вече е хвърлен и враговете се разбягат, а блъсканицата при реката е най-голяма, тогава е моментът. Ела да седнем пак!

Доставиха си удоволствието да пийнат още топла бира заради студа и известно време и двамата седяха в мрака, потънали в мислите си. Около тях горяха огньове и ечаха удари на брадви. Дърводелци бяха започнали да редят над главите им като покрив тънки, разцепени дънери и сега същото се случваше по целия дълъг защитен насип към реката, където щяха да заемат местата си стрелци с лъкове и арбалети и където няколко мъже се приготвяха за нощта.

Небето беше ясно, което предвещаваше студена нощ и ранно нападение, понеже утринната светлина щеше да настъпи бързо.

— Виждаш ли този покрив, епископе? — попита ярлът след дълго мълчание. — Враговете не го забелязаха, когато вдигаха врява и се перчеха там долу. Те ще разположат стрелците си от другата страна, смятайки, че могат да ни засият със стрели преди да тръгнат през реката. Само че те ще стоят твърде високо, а нашият покрив е леко наклонен надолу. Беше ли светло, веднага щеше да разбереш това, ако се качиш горе, тогава нямаше да виждаш скалите от другата страна. Това означава, че никой не би могъл да те простреля оттам. Не вижда ли човек стрелеца, не може и да бъде улучен от близко разстояние. Много стрели ще се пропилят преди да схванат това. За да ни достигнат, трябва да влязат в реката, а тогава ще можем да ги уцелим с нашите стрели.

— А огън? Няма ли и те огнени стрели? — възрази епископът вяло.

— Имат, със сигурност. Но ние скоро ще сложим кравешките кожи на покрива ни, никакъв пожар няма да ни застигне. Долу от задната страна има големи бъчви с вода, ако все пак някъде се разпали огън.

— Високомерието ти ме плаши, ярле. Сигурен ли си, че си помислил за всичко?

— Не съм помислил за всичко, никой не е способен на това. Както вече казах, във войната се случват много неща, които никой не е успял да предвиди. Просто мислих толкова добре, колкото аз и няколко от най-прозорливите ми роднини можем. А високомерен не съм — само глупаците са високомерни по време на война, а и те не живеят толкова дълго, колкото мен.

— И не искаш да се помолим заедно?

— Не, а ти знаеш защо.

— Тогава защо беше толкова важно за теб да имаш със себе си епископ?

— Не беше. За мен беше важно ти да си тук, понеже си ми секретар. Можеш да водиш преговори, да пишеш грамоти и споразумения, а тези умения може би ще ни потрябват утре, когато ще скрепим победата с печат. Или поражението.

— Ако Бог е с теб утре и победиш, каква милост си намислил за разгромените си родственици?

Въпросът на епископа не беше толкова невинен, колкото звучеше. Странно беше дори това, че изобщо попита — явно имаше лошо предчувствие. Ако се случеше мъже, особено родственици, да се надвият в битка, обикновено накрая сядаха да пият военна бира, а след това всеки поемаше по пътя си, след като се е заклел в това и онова, което невинаги имаше намерение да спази. С въпроса си епископ Кол бе показал, че се съмнява в подобна кротост след победата. Не го успокои и продължителното мрачно мълчание на ярла.

— Рибата още е в реката — смънка накрая рязко.

— Има ли нещо, което би ни осигурило победата, и друго, което би направило сигурно поражението ни? — попита епископът, след като и той беше мълчал известно време.

— Да — отвърна ярлът. — Със сигурност щяхме да победим, независимо от условията, ако имах най-скъпите си другари от Форшвик на моя страна тази нощ. А поражението ни е неизбежно, ако врагът не падне в клопката ни, а ни щурмува на съвсем различно място от това, което изглежда примамливо. Самият аз на тяхно място бих се усъмнил, ако застава пред укрепление с полуотворена врата. Щях да предугадам капана.

— Нека тогава се молим високомерието на врага да е по-голямо от хитростта му — въздъхна епископът.

— Да, май все пак трябва тихо да се помолим за милост, една молитва без много да се перчим — усмихна се ярлът закачливо.

Епископ Кол стисна зъби и реши да не повдига наново въпроса за молитви преди война. Що се отнасяше до това, ярлът беше своенравен по начин, който противоречеше на всякакъв разум. На никой друг мъж в Скандинавия нямаше да му хрумне нелепата мисъл да не се помоли вечерта преди важна битка. Но веднага след като си помисли това, епископът се сети за онзи, който може би беше същият.

— Така и не успях да се срещна с дядо ти Арн — започна той тихо, сякаш за да покаже, че сега не му се хабяха думи нито за война, нито за молитва. — Че Арн Магнусон е бил велик човек, ми е известно; че е бил най-големият воин сред всички вас, също ми е ясно. Но какъв беше като човек, когато не носеше броня?

— Като никой друг, а наследството му е тежко — отговори ярлът замислено. — Сега ти го казвам съвсем сериозно, без насмешка или шега: той наистина беше светец. Никой мъж не иска да го сравняват със светец, но въпреки това мен са ме наричали така през целия ми живот. А както сам знаеш, далеч съм от това да бъда светец.

— Да — съгласи се спокойно епископът, — далеч си от това да бъдеш светец. Ти си корав мъж, Биргер, и по никакъв начин не можеш да се чувстваш сигурен, че ще ти бъде дадено да срещнеш скъпия си дядо в следващия живот.

— Ето, виждаш ли! Отново ме сравняваш с него! На смъртния му одър се заклех в две неща и досега съм успял да ги спазя. Едното беше да крепя кралството единно и да го нарека Швеция, така и ще направя, ако спечелим утре. Другото беше да построя град на мястото, където Меларен се слива със Северно море при Агнефит. Вече съм започнал и съм решил да нарека този град Стокхолм. Е, утре може вече да съм се провалил с първото си обещание, ако размирниците ни победят. Погледни, това е мечът на Арн Магнусон! Нося го, когато не съм сигурен в победата, но досега не съм губил като се бия с него.

Епископ Кол не откриваше особена разлика между меча на ярла и други, които беше виждал. Само това, че ножницата му беше доста по-обикновена от тези на големците, от черна кожа, без украса, със семпъл червен рицарски кръст най-горе до дръжката на меча. А и чудноватите златни знаци по острието, които не се четяха. Ярлът внимателно беше поставил меча на масата пред епископа между пушената шунка и хляба. Духовникът прокара пръсти по златния надпис и се наведе напред, за да се опита да ги прочете на светлината от огъня, без да разбира и една сричка.

— На какъв език е това и какво е написано? — попита той, след като се отказа от опитите си да го разчете.

— Ако ти кажа какво е, само ще се възгордееш и ще завъртиш очи съвсем лицемерно — отвърна ярлът със сподавен смях. —

Подарък е от един крал, чието име ти знаеш, на Арн Магнусон, през лето Господне 1191-о. Повече няма да ти кажа.

— Бил е рицар от Братството на меча?

— Не, беше тамплиер. Духовник и берсерк^[1] в една кожа, може да се каже. Самият той създаде цялата ни конница от Форшвик, всички ние сме негови чеда, също и няколко от разбойниците, намиращи се от другата страна на реката. Ние, които никога нямаше да се предадем един друг, ние, които сега сме си изменили. Много щеше да страда, ако знаеше това.

— А как щеше да постъпи с победата утре?

— Със сигурност не като мен. Той беше светец, а сега ти казвам за последен път — аз не съм такъв. Искаш ли да нагласят постелята ти тук горе? Не, всъщност, не е уместно. Насам ще са насочени повечето стрели утре. Врагът е видял герба ми, а несъмнено и моя плащ. Ела, ще отидем на по-сигурно място!

Въпреки възрастта си ярлът припна надолу по стълбата от задната страна на крепостната стена със значително по-голяма лекота от доста по-младия епископ. Обиколиха лагера, където още кипеше усилена работа — цепеха нови дънери и ги завързваха заедно или ги заостряха за препятствия срещу конниците. Откъдето минеха, епископът благославяше воители и работници, и където забележеха да се приближава обшитият с хермелинова кожа плащ на ярла, всякаква работа спираше. Отне им време да изминат двестата крачки до хълма с катапултите. Там смяташе да ношува ярлът. Така или иначе призори, преди началото на битката, отново щяха да направят една обиколка заедно, увери той епископ Кол, а духовникът сякаш никога не смяташе да спре с благославянето на мъже, които вероятно щяха да са мъртви към края на следващия ден.

Като изкачиха хълма с катапултите и ярлът тъкмо разказваше на епископа как са построени и как щяха да ги използват, в лагера биха тревога — чужди конници се приближаваха и много мъже идваха пеша с оръжия.

Тъй като никакви ездачи не можеха да нападнат по тъмно, обзе ги зловещо предчувствие, сякаш нечовешка опасност ги приближаваше отвън, въпреки че пръхтенето на конете и дрънченето на стремената се долавяха ясно. Скоро прозвучаха и гневни гласове, а след това и виковете, че идваха рицарят Сигурд и хората от Форшвик.

Ярлът се вкамени, като чу това, и рязко сграбчи ръката на епископ Кол, чак го заболя. След това направи нещо, което епископът никога не би могъл да си помисли. Падна на колене и зареди на латински дълги благодарствени слова към Бог и Божията майка. Очите на духовника се насълзиха при тази гледка и той си представи, че в небесното царство радостта от един поправил се грешник е много по-голяма, отколкото от сто праведни мъже.

Ярлът действително се молеше на Бог, а на епископа дори му се стори, че вижда някоя и друга сълза по грубото, белязано от сражения лице с буцестата квадратна брадичка, заради която видът на Биргер всяваше такъв ужас както у духовници, така и у светски мъже.

Ездачите спряха от външната страна на лагера и двама от тях слязоха от конете, а от всички посоки с готовност се протегнаха ръце, за да задържат животните.

Рицарят Сигурд беше стар човек, по-възрастен от ярла, но вървеше през тълпата стрелци и копиеносци с високо вдигната глава като велик воин, какъвто винаги е бил. Косата му падаше по раменете дълга и посивяла, шлемът висеше на синджир на рамото му, както при всички от Форшвик.

Когато ярлът бавно тръгна да го посрещне заедно с епископ Кол, никой не би повярвал, че той току-що се бе изправил след молитва, защото никой изобщо не би могъл да си представи ярла на колене. Спря при един огън, където беше светло, и спокойно изчака рицаря Сигурд. Застанаха един срещу друг, сякаш никой от тях не искаше да заговори пръв, а просто се измерваха с поглед с неподвижни лица.

— Ако си дошъл на бира, Сигурд, избрал си особено време — поздрави го най-сетне ярлът на висок глас, така че да чуят всички наоколо. — Не по-малко си и добре дошъл — добави след кратко мълчание.

— С удоволствие ще изпия приветствената ти бира, ярл Биргер — отговори Сигурд по същия скован начин. — Но в такъв случаи се надявам да имаш достатъчно в лагера, защото сме много и сме яздили здраво, за да не закъснеем.

— Откъде идвате и колко сте? — попита ярлът, без да му мигне окото.

— Дванайсет ескадрона, ако смятаме по форшвикския начин, 192 мъже. Събрахме се в Лена и оттам идваме, както ни повелява честта —

отвърна рицарят Сигурд и в същия момент каменното му лице започна да се разчупва в усмивка.

Тя веднага зарази ярла, който захвърли цялата си гордост и с три големи крачки се втурна да прегърне силно своя роднина.

„Ти и нашите приятели дойдохте с победата, Сигурд“, подшушна му ярлът, така че никой друг да не чуе. „Имаме си бира за добре дошъл в лагера, но толкова повече ще имаме нужда да се разхладим утре на вечеря, когато всичко приключи“.

[1] Според древните северни предания берсерките са били свирепи воители, които при определени обстоятелства изпадали в транс и вършили чудеса от храброст, бидейки същевременно неуязвими. — Б.р. ↑

ВРЕМЕТО НА ВДОВИЦИТЕ

I.

Великата победа при Гестилрен през лето Господне 1210-о имаше висока цена. След нея останаха много вдовици, а още повече сираци. Годината на траур скоро измина, но мъката се задържа дълго.

Тя глождеше младия Биргер Магнусон много по-дълбоко и жестоко отколкото братята му, въпреки че те също бяха останали сираци, както и самият той, а и също като него бяха загубили високо почитания си и обичан дядо Арн.

Само че Биргер се беше бил при Гестилрен, тъй като независимо от крехката му възраст, му беше оказано доверието да язди с герба на кралството между крал Ерик Кнутсон и военачалника Арн Магнусон. И така Биргер видя как собственият му баща Магнус Монешьолд язди право към смъртта заедно с множество от по-възрастните Фолкунги. Случилото се злощастие трябва да е станало доста бързо, но в спомените му беше като насън, сякаш тежките, облечени в желязо коне на всичките му по-стари роднини се движеха със забавен ход.

Кралят и военачалникът, най-изтъкнатите им хора и вестносите, както и един ескадрон леки конници от Форшвик стояха на върха на един хълм с добра видимост над цялото сражение. Всички те едновременно видяха какво неминуемо бе на път да се случи и нищичко не можеха да направят, освен безмълвно да се прекръстят.

По-възрастните Фолкунги, които не бяха обучени във Форшвик като синовете си, бяха преминали в атака, без да изчакат червения флаг на военачалника на хълма. Може би нямаха търпение да влязат в бой и съвсем сигурно беше, че никой от тях не беше прозрял колко опасно бе да нападнат рано.

Тези, които яздеха долу самонадеяно и решително към идващите насреща им датски конници, така и не видяха как един огромен черен облак се надигна зад тях като предвестник на смъртта. Две хиляди от датските стрелци с дълги лъкове в уреченото време бяха изпратили първия си залп, бързо последван от втори и трети. Повече от половината ездачи на Фолкунгите се намираха твърде напред и бяха повалени сякаш от косата на ангела на смъртта, точно когато се канеха

да нахлуят сред датските врагове. Те умряха от високомерие и безразсъдство.

Това никак не намаляваше мъката. В този миг горе на хълма с военачалника младият Биргер далеч не беше единственият младеж от Форшвик, който остана без баща.

Плакаха чак след победата.

* * *

Годината на траур свърши точно преди жътва, която този път обещавахе да бъде необичайно богата. Тогава младият Биргер замина обратно за Форшвик, въпреки че майка му Ингрид Улва, на която малцина млади или стари дръзваха да противоречат, се опитваше ту да го придума, ту да му заповяда да остане с братята си в Улваса. Тя смяташе, че духовните знания, които той най-добре можеше да усвои у дома (понеже наскоро бе наела още един учител от Шенинге), бяха много по-достойни за синовете ѝ и за бъдещите им деяния, отколкото изкуството на войната и парите, което се преподаваше във Форшвик.

Биргер отказа да се прегъне пред тези думи. Защиатаваше се с това, че му беше втръснало от духовници още от петгодишен и че вече умееше да говори и пише добре както на езика на църквата, така и на франкски, и знаеше повече от достатъчно за Светото писание. Но още не беше посветен в рицарство, а с по-малко не искаше да се задоволи в живота. Уверенията на майка си, че вече му е писано един ден да стане много по-високопоставен от рицар, той отхвърли с думите, че никой не е способен да види бъдещето, каквото и да си говорят и шушукат хората за собствената му майка. А дори и да беше така, върховната власт в кралството изискваше да владее военното изкуство също толкова добре, колкото и духовното познание.

По-късно, когато от кея на Улваса се беше качил на един от товарните кораби, който редовно кръстосваше между Линшьопинг и Льодьосе, и бе започнал пътешествието към Форшвик, той се позамисли, че майка му беше отстъпила по-лесно, отколкото се бе опасявал. Но във Форшвик така или иначе щеше да отиде, сега копнееше за него повече от което и да е друго място след тази траурна година, преминала главно в помени у роднини.

Топлата лятна вечер беше напреднала, когато корабчето наближи Форшвик с помощта само на един лек западен ветреца, който едва набръчкваше водната повърхност на път към по-вътрешните ниски кейове. Дълго преди да пуснат котва вятърът донесе специфичните миризми на Форшвик, които не биха могли да дойдат от друго място, нито от Западна, нито от Източна Готаланд. Ароматите приличаха на приказки, които разказваха за далечни страни с дървените въглища на ковачници и стъklarски работилници, току-що изпечен хляб от глинени пещи, които изглеждаха като кошери в земята, примамливи миризми от решетки върху жарава, където се печеше агнешка кайма, подправена с онези кимион и пипер, които се намираха само във Форшвик, и още по-силния аромат от розовите градини на баба му Сесилия Роса. Към тях се присъединиха и всичките звуци, собствената песен на Форшвик от звъна в ковачниците, задъханите духала и пронизителните писъци на въртящи се триони. Това можеше да бъде само Форшвик. Тук беше дошъл едва на пет години, за да се учи, тук беше прекарал и по-голямата част от живота си. По този начин Форшвик му беше много повече дом от Улваса на отсрещния бряг на Ветерн.

Той скочи чевръсто на брега, още преди корабът да е успял да пусне котва както трябва, дръпна плаща си над меча и хукна нагоре по дългата широка стълба, повече от половината вече изваяна от камък.

Беше като да пристигнеш в нов град, където никой не обръща внимание на новодошлия, дори да носи синьото наметало на Фолкунгите, защото почти всички млади мъже във Форшвик бяха облечени така. И точно както в градовете всички бяха заети с нещо. Внасяха въглища в ковачниците на кобилици през рамо, возеха пясък към стъklarските работилници или пък нареждаха медни паници и глинени кани при горните кейове, за да подготвят място за товарите, докарани с последния кораб през Ветерн. Слугини тичаха с големи дървени подноси пряко изпечен хляб, месари се превиваха под тежестта на месото по пътя от кланицата към готварниците и посред цялата суетня жужаха чуждите езици, които се говореха само във Форшвик. Той постоя опрян на един ъгъл, който едва доловимо се тресеше от големите мелнични колела, скърцащи и виещи вътре в сградата. Поемаше въздуха и звуците на Форшвик и сякаш изобщо не беше отсъствал особено дълго. Откъм другия край на селото, далеч

при местата за бойни упражнения, се чуваше грохотът на конски копита.

Пръв го откри Йоханес Яковиян, негов връстник, който веднага дотича при него и дълго го прегръща. А скоро, когато в оживен разговор се отправиха към стаята на госпожа Сесилия Роса, вече му беше ясно, че нищо лошо не бе сполетяло Форшвик през изминалата година. Там сякаш времето беше спряло и не бяха усетили никаква война.

Йоханес, синът на началника на работилниците Яков Вахтиян, имаше навика да говори смесица от много езици като се развълнуваше — език, възникнал сред децата във Форшвик, неудобен за непривикналия и неразбираем за пришълеца. По краткия път към канцеларията на госпожа Сесилия Роса Биргер се принуди да пита по три-четири пъти, докато получи в отговор една франкска или латинска дума. Беше им трудно да се разделят пред вратата, понеже на Йоханес тъкмо му хрумна да разкаже нещо, което може би бе важно, но все пак трудно за разбиране — как са подобрили дъскорезниците във Форшвик, та сега свършваха двойна работа за един ден. Когато обаче Биргер най-сетне заоправя наметалото си и извади напред меча пред свитата си лява ръка, Йоханес бързо разбра намека и се сбогува срещу обещание на следния ден да му покаже новите дъскорезници.

Останал сам, Биргер постоя известно време с наведена глава, като че ли се молеше. После си пое дълбоко въздух, отвори рязко ниската дървена врата и прекрачи прага на бабината писарска стая.

Тя седеше с гръб към него, наведена над счетоводните си книги с перо в ръка. Косата ѝ, сплетена на дебела плитка, сега бе цялата сребристосива, не беше останал и едничък червен косъм. Тя не бързаше, спокойно остави перото пред себе си, а с другата ръка се протегна да вземе черния си воал на вдовица, преди да се обърне с въздишка. Изражението ѝ не беше неприветливо, нито пък дружелюбно, тъй като ѝ беше неприятно да я смущават докато смята.

Лицето ѝ обаче бързо се промени при вида на внука ѝ. Изправи се, пребледня и сложи ръка на устата си, сякаш да сподави писък. Той се втурна да я прегърне. Обхвана я с две ръце и я залюля утешително напред-назад, без да каже нищо.

— Трябваше да ме известиш предварително, скъпо дете — каза му тя накрая, като го отблъсна нежно и му посочи едно тапицирано с

кожа столче за посетители и някак несигурно седна отново на писалището си.

— Нямах намерение да преча или да изненадам неприятно милата си баба — смути се Биргер, седна и простря наметалото си в полукръг около себе си.

— Биргер, Биргер... не си мисля, че си имал лоши намерения — почти прошепна тя. — Но когато се обърнах с очи, замъглени от сметки, и те видях в сянката на светлината отзад, не видях теб, а моя любим Арн. Видях наметалото и меча, позлатеният кръст лъщеше на светлината и тогава за миг видях него, чийто меч носиш.

— Нося го с голяма гордост — смънка Биргер с наведена глава. — Няма вещ на тази земя, който да ми е по-скъпа от този меч, разбирате това, бабо.

— В сърцето ми няма и сянка на съмнение — отвърна тя с най-обичайния си тон, примесил поравно насмешка и искреност. — Въпреки това смятам, че трябва да пазиш този меч, да го носиш на празници, щом така трябва, и все пак не на всяко дребно пътуване. Ако го изгубиш, никога няма да можем да направим нов.

— По-скоро ще умра, отколкото да изгубя този меч — разпали се той.

— Да, да — веднага се усмихна тя подигравателно, — този меч е размер септум, а ако си спомням и виждам правилно, ти имаш нужда от размер квинтум. Ще се погрижим за това преди да измине утрешният ден, обещавам ти. И все пак трябваше да ме известиш предварително, сега къде ще намеря бира, за да посрещна обичния си внук?

— Изобщо не е необходимо да си правите труда, скъпа бабо. Не съм дошъл във Форшвик, за да пия особени количества бира, а за да постъпя на служба при вас незабавно — обясни Биргер с вдигната глава и възобновена увереност.

— На служба при мен? Не звучи зле — засмя се Сесилия Роса, но погледът ѝ бе изпълнен повече с любов, отколкото с насмешка. — А каква служба си избрал? Мелничар, тъкач, дърводелец или стъклар? Може би медникар или пък ловец? Вероятно рибар? Разбира се, за ратай в обора или налбант си идеален, но някак си не ставаш толкова за готвач. Е, кажи ми, преди да умра от любопитство, каква служба?

— Мислех си да започна в рицарската зала във Форшвик — смотолеви Биргер с пламнали бузи.

— Ах! В рицарската зала, как не се сетих! Да, там наистина има много място, сега само рицарят Сигурд и рицарят Одвар живеят постоянно там. Разбира се, че можеш да живееш в къщата, дядо ти Арн ти даде достъп до рицарската зала, знам. Но какво смяташ да правиш, освен да живееш там?

— Много добре знам това, скъпа бабо — смънка Биргер. — Повече от десет години съм се учил във Форшвик, още откак бях на пет. Далеч не съм силен като рицаря Бенгт, но и в цялата страна вече няма такъв. Не съм силен и като рицаря Сигурд или Одвар, но мога да обучавам най-младите и сам да се уча от Сигурд и Одвар. С това намерение умолявах майка ми Ингрид Улва да се върна във Форшвик.

— Хубаво говориш, скъпи Биргер — отвърна Сесилия Роса замислено. — Напомняш ми на някои други от твоя род, не се прегъваш пред присмех и това е хубаво. Сега обаче ще ти кажа, че доста неща са се променили тук. В годините преди войната тук имахме почти по сто деца наведнъж, е, от хлапаци до млади мъже. Сега обаче са значително по-малко от половината, а нови крехки мъници на около пет годинки имаме само шест-седем. Трябва също да знаеш, че много от тези най-малките дори не са Фолкунги.

— Какви са тогава? — вдигна вежди Биргер.

— Синове на освободени от Форшвик или чужденци — отсеке Сесилия Роса. — Искаш ли да обучаващ и такива?

— Със сигурност — отвърна Биргер. — Много освободени или чужденци не отстъпват на Фолкунгите, освен това скъпият ми дядо правеше Фолкунги от освободени, като ги приемаше в съвета. И аз бих постъпил така.

— В такъв случай се гордея с теб, Биргер — изведнъж се умисли Сесилия Роса. — Сега вече зная на кого си се метнал. Започваш служба утре и ще живееш в рицарската зала. Утре ще те снабдим с всичко, което може да ти потрябва, включително нов меч за упражнение и един за бой, за да закачиш този сред извоюваните вражески гербове и щитове на стената вътре. Тази вечер обаче ще набавим бира за добре дошъл. Веднага ела да те прегърна отново!

Първата седмица на Биргер като учител във Форшвик се оказа толкова по-трудна от очакваното, че се зачуди да не би да е сбъркал. Негова бе отговорността за упражненията на най-малките, които започваха след молитвата при изгрев-слънце и продължаваха чак до обед. Следобед крехките мъници се учеха при монаха в ризницата на малката дървена църква, но тогава Биргер трябваше да продължи с много по-тежките упражнения, водени от рицаря Одвар и младежите на неговата възраст, за които това беше последната година във Форшвик.

Когато беше с най-малките, му се наложи бързо да се научи да подхожда внимателно, защото всичко онова, което причиняваше болка, предизвикваше доста плач и писъци. След това, в най-лошия случай леко подут от обилния обяд, какъвто винаги поднасяха във Форшвик, а той хапваше с твърде добър апетит, следобед Биргер попадеше сред своите връстници и от всяко упражнение се научаваше още повече. Никой не подхождаше внимателно към него, защото произхождаше от най-благороден род, син на майка с кралско потекло и внук на Арн Магнусон, а също и близък роднина на ярловете от Биелбо. Напротив, сякаш за другите беше въпрос на чест да посрещнат с меч или копие тъкмо Биргер, с най-голямо удоволствие го поваляха от седлото на полето за езда и на това бяха равностилни пакостите, когато успяваха да ударят брадичката му с ръба на собствения му щит.

Получи добро жилище в рицарската къща във Форшвик, но нямаше сили да прочете и ред от която и да е от двете римски книги за военното изкуство, останали от дядо му Арн, защото всяка вечер рухваше в леглото и заспиваше с болки в крайниците. По същия начин не успяваше и да поговори за всичко, свързано с войната, с рицарите Одвар и Сигурд, които се разпореждаха във Форшвик. Биргер подозираше, че тъкмо майка му Ингрид Улва стоеше зад тази непоносима строгост, че беше говорила със своята свекърва и приятелка Сесилия Роса и че скъпата му баба на свой ред се бе обърнала към двамата рицари. Това подозрение обаче по-скоро подклаждаше решителността му, без да го кара да превие врат. Той стискаше зъби и всяка ранна утрин правеше нови опити.

Все пак Биргер отправи към Бог една кратка благодарствена молитва, когато на втората седмица му се удаде възможност за промяна. Един ден пристигна рицарят Бенгт Елинсон от Имсеборг, придружаван от десет от собствените му воители. Той не само бе учил във Форшвик, изминавайки целия дълъг път от хилаво и самотно дете до посветен рицар, но беше и един от най-твърдите и силни бойци в цялото кралство. Той имаше дело за тинга^[1] в Аскеберя и за тази цел искаше най-напред да подобри оръжията и сбруите на хората си, както и да назначи още шестима от Форшвик, по възможност от по-знатни родове, а това означаваше на първо място Биргер. Рицарят Бенгт имаше нужда от пълен ескадрон, който според форшвикските правила се състоеше от шестнайсет мъже — точно толкова, колкото бяха нужни за полагането на пълна клетва на тинга. Делото касаше спор за земя между рицаря Бенгт и един негов съсед и той предпочиташе да уреди подобен въпрос в тинга, а не с меч в ръка. Това го казваше не от страх пред меч, тъй като никой в страната не беше по-силен от рицаря с оръжие в ръка. Всички знаеха, че самият Арн Магнусон смяташе Бенгт Елинсон за един от най-личните си бойци.

Когато на следния ден ескадронът от Форшвик наближи тинга на Аскеберя с гръм на копита и с плясък прекоси брода на река Тида, всички насъбрали се там онемяха и за миг съвсем забравиха крадците, които тъкмо смятаха да обесят. Ескадрон от Форшвик представляваше могъща гледка. Всички бяха облечени еднакво, всички носеха синьото наметало на Фолкунгите и ризници в синьо и сребристо. Черните им сбруи лъщяха, а конете им бяха жизнени и буйни, каквито само коне от Форшвик могат да бъдат. И въпреки че в миналото се намираха мъже, които сумтяха и оплюваха тези чужди коне, вече на никого не му минаваше през ума подобно нещо. Един млад жребец от Форшвик предполагаше цена, колкото за средно голямо стопанство, и дори да имаше мнозина желаещи, единици можеха да си го позволят.

Биргер яздеше начело до рицаря Бенгт — двамата бяха единствените в ескадрона, които имаха право да носят лъва на Фолкунгите на гърба на плащовете си. Момчето се терзаше, задето се беше изчервило и не умееше да се държи хладнокръвно спокойно като рицаря Бенгт пред всички зяпнали ги погледи. Не беше трудно да се прозре, че такова пристигане на тинга имаше за цел да направи голямо

впечатление. В този момент обаче Биргер не разбираше с какво намерение рицарят демонстрираше сила.

Докато мъжете от Форшвик слизаха от конете си, разхлабваха коланите им и обикаляха хората, за да поздравят роднини и познати, делата на тинга малко по малко бяха възобновени. Обесиха двама крадци, които се дърпаха и кълнях. Единият особено развесели множеството, защото се посра точно преди да умре, въпреки че това не беше необичайно.

Биргер не познаваше никого на този тинг, затова през цялото време не се отделяше от рицаря Бенгт и поздравяваше вежливо, но някак отсечено и студено всички онези, които идваха да се поклонят на воина и да изразят покорството си. Самият лагман^[2], Рюдрик от Аскеберя, също дойде да говори с него и се извини, че не можеха веднага да се заемат с неговото дело, защото щеше да им е трудно да започнат наново нажежаването на желязото. А рицарят Бенгт само се подсмихна и махна с ръка: делата на тинга можеха да си продължат по план, не му пречеше. Лагманът се поклони угоднически и бързо се върна при камъка на върховния съдия, откъдето продължи работата си, отпреди рицарите от Форшвик да смутят мира, без това да изглежда преднамерено. Но че беше така, Биргер не се и съмняваше.

Други неща обаче го правеха несигурен — защо нажежаваха желязо и защо лагманът се подмазваше и се държеше като подчинен на друг мъж на мястото, където той самият винаги е най-високопоставен. Погледна предпазливо рицаря Бенгт, но не успя да разчете никакъв отговор на въпросите си по суровото му лице.

Мълчаха известно време, а Биргер опита да скръсти ръце на гърдите си както рицаря Бенгт и най-вече да изглежда също толкова непроницаемо строг, но така и не успя да сдържи любопитството си и накрая попита.

— Прости ми, рицарю Бенгт, ако в този момент изглеждам като глупак — подхвана той предпазливо, — но въпреки че съм от Форшвик и съм научил много неща, които тези мъже на тинга не умеят, все пак съвсем не всичко ми е ясно.

— Ако Форшвик е царството небесно, ти си долу на земята — отвърна рицарят Бенгт свъсено. — Намираме се сред нищожества и несправедливости, а ти не си възпитан в такива условия от скъпия ти дядо и мой учител. Е, питай, все ще мога да ти обясня!

— Как може един лагман да се унижава така, както онзи Рюдрик, докато беше при нас? — разпали се Биргер.

— Защото е нищожество — отвърна рицарят Бенгт с презрителна усмивка. — Той почита шестнайсет форшвикски меча и шестнайсет от копията ни повече, отколкото закона.

— А нажеженото желязо?

— Ще унижат някого двойно, ще го измъчват и след това ще го обесят. Това е една от най-големите несправедливости тук на тинга — процеди рицарят Бенгт през зъби. — Гледката не е толкова весела като обесването на няколко крадци и няма да си помисля нищо лошо за теб, ако се отдалечиш, сякаш ще плакаеш дълго време, когато това започне.

— Аз съм Фолкунг, нямам право да показвам страх — отвърна Биргер тихо.

— И двамата сме Фолкунги и не ни е страх от нищо човешко, не това е въпросът! — избухна рицарят Бенгт и се обърна към Биргер, сграбчи раменете му и го погледна право в очите. — Обаче можем да покажем презрението си, като и двамата си тръгнем оттук, когато издевателстват над закона. Или пък можем да останем и да научиш нещо, което никога няма да забравиш — какво е закон и какво — беззаконие.

На Биргер му беше трудно да реши. Внушаваше си, че това, което предстоеше да се случи, бе важно за научаване, и затова трябваше да остане. Но ако самият рицар Бенгт възнамеряваше да обърне гръб с пренебрежение, то той щеше да има добра компания, ако направи същото.

През това време изведоха отпред младата Иша само по риза, с голи ръце, вързани на гърба ѝ. Косата ѝ щеше да бъде светла като коприна, ако не бе сплъстена от бой, съсирена кръв и пръст, както и лицето ѝ явно бе сред най-красивите, но не и сега — омазано с кравешки тор.

Лагман Рюдрик обяви делото на висок глас и народът зажука във въодушевено очакване. Лагманът заломоти монотонно за какво се касаеше и как тингът щеше да вземе решение според законите на предците и на Западна Готаланд, и с Божията присъда.

Иша бе подарена робиня, тъй като баща ѝ сам се бе предал в робство заради дълг, който не бе способен да изплати. В стопанството, където я бяха държали, дошли гости, а с тях и младият господин

Сванте — ищецът по това дело. Три златни монети били откраднати в Йевстагорд, сред чиито гости бил и юнкер Сванте. Подарената робиня Иша го обвинила в престъплението и открили трите златни монети в раницата му. Сванте се защитил с оправданието, че в качеството си на юнкер от знатно потекло не може да бъде заподозрян в такова позорно деяние като кражба, затова пък робинята, която го е наклеветила, се опитвала да му навреди чрез тази коварна клопка. Думи на роб обаче не можели да се вземат за чиста монета, ако са насочени към свободен. Тъй като това така или иначе било опетнило честта му, Сванте изискваше божия присъда и предложи сам да бъде обесен на тинга като крадец, ако присъдата излезе срещу него. Невъзможно бе да се откаже на такова благородно предложение.

Ако Иша беше невинна, а юнкер Сванте — виновният, Господ Бог със сигурност щеше да я подкрепи в трудното изпитание, което предстоеше. Успееше ли тя да извърви десет крачки с четири нажежени железни пръта в голите си ръце, без след това да личи някакво изгаряне, Бог щеше да покаже, че е невинна. В такъв случай веднага щяха да отнемат живота на юнкер Сванте и да го обесят като крадец.

Ако пък Бог покажеше, че Иша бе виновната, щеше да загуби живота си като крадла, а баща ѝ и брат ѝ се полагаха на юнкера като нищожно обезщетение за създадените му неприятности и той винаги щеше да бъде оправдан след неверните обвинения.

Биргер не можеше да се помръдне. Стоеше като вкаменен и слушаше изложението на лагмана. Здравият разум му подсказваше, че делото имаше само един възможен изход.

— Казват — прошепна рицарят Бенгт, — че в миналото някои обвиняеми са се справили с това изпитание, а тук така или иначе имаме невинен човек, защото на всички е ясно как стоят нещата. Само погледни този Сванте — разтреперан и преbledнял. Във всеки случай изглежда, че изпитва силен страх пред добрата воля на Бог.

— Той е виновникът, сега се и вижда това — отвърна му Биргер шепнешком. — Ако Господ Бог или Божията майка, или архангелите, или пък светците изобщо се смиляват над невинни, моментът е настъпил! Нека се помолим за нея!

Биргер затвори очи и се помоли на Божията майка веднага да се смили и да раздаде правосъдие с едно от своите чудеса, защото

земният закон не бе способен. Когато вдигна очи след молитвата си, рицарят Бенгт стоеше неподвижно както преди и изглежда изобщо не бе последвал призива на Биргер да се помоли за невинната.

Самата тя сега редеше пламенни молитви, бяха развързали голите ѝ ръце и я водеха към нажеженото желязо. Всички погледи я следваха по пътя, освен този на Биргер. Той внимателно наблюдаваше крадеца Сванте, който, оставен сам, бе паднал на колене и се молеше също толкова настойчиво и горещо като Иша. Биргер си мислеше, че никога няма да забрави тази гледка — един крадец се молеше Бог да го спаси, като накаже един невинен с двойна несправедливост.

Заведоха я при духалата и енорийския свещеник, който мрънкаше молитви. Там бяха и двамата ковачи, нажежили тежките железни пръти почти до бяло. Иша първо се строполи на колене и отново се помоли, докато върху нея се сипеха подигравки, а откъм задните редици на присъстващите се чуваха шеги и кикот.

И ето, тя се изправи с пламнал поглед и силна решителност, с почти уверена усмивка на лицето, и без страх протегна голите си ръце, за да поеме Божието бreme.

Ковачите хванаха два големи щипци и се засуетиха да поставят всичките четири нажежени пръта в обятията ѝ наведнъж. Тогава тя се усмихна и вдигна очи към небето, а желязото отначало сякаш не я нараняваше.

Иша тръгна, първо направо, но скоро се олюля и се чу съскащ звук от месото по ръцете ѝ, което се опичаше. След миг се препъна и падна с крясъци, после запищя още повече и прокле онзи Бог, който я беше оставил да умре на мястото на един долен престъпник, останалото не се чуваше. Четирима мъже се втурнаха към нея и с подигравателни усмивки вдигнаха тънък ремък от волска кожа, напоен в саламура. Завързаха го около врата ѝ и я повлякоха към дървото за бесене, разплакана и виеща от болка, а там двамата крадци се полюшваха на вятъра. Преметнаха ремъка през един клон и бавно започнаха да я издигат. Тя риташе и крещеше, което още повече веселеше присъстващите. Отчаяно се опитваше да вмъкне пръсти между кожения ремък и врата си и сама се дращеше до кръв, докато въжето се опъваше все повече, а тя скоро балансираше на върха на пръстите си. Краката ѝ бяха боси и мръсни. Оставиха я за малко така, после я издигнаха.

Умря бавно, и когато най-сетне увисна съвсем неподвижна с едната изпечена ръка отстри, а другата — заклещена с един пръст в кожената примка, насъбралите се тръгнаха да се връщат по местата си. Роднините на Сванте отидоха да го прегърнат, а той се напери и на свой ред се посмя на веселото представление, предложено от крадливата робиня.

Но тъкмо когато лагманът щеше да започне следващото дело, някой изписка пронизително и посочи дървото. Обесената Иша бе започнала да се движи сякаш възвърнала живота си. Спазми тресяха тялото ѝ и тя се заизвива като змия, преди отново да увисне неподвижно. Някои пребледняха, но други обясниха, че понякога с обесените става така и няма нищо странно. След това се върнаха към задачите на тинга.

Биргер стоеше просълзен до рицаря Бенгт, който и с най-слаба мимика не показваше мнението си. Сълзите на Биргер нямаха нищо общо с обесената робиня. Това, за което скърбеше и не можеше да проумее, беше, че Бог можеше да седи и да наблюдава тази неправда. Поне невинната Иша със сигурност вече се намираше в рая и се радваше на най-голямата и висша справедливост, каквато далеч не очакваше крадеца на име Сванте. Лесно беше да се задоволиш с подобна мисъл. Но защо Бог не бе по-милостив към хората? Защо ги оставяше да продължават да живеят в мрак и заблуда?

— Говори се, че сега ние, Фолкунгите, разполагаме с властта в кралството — внезапно прошепна рицарят Бенгт и веднага изтръгна Биргер от размишленията върху нежеланието на Бог да накаже злото. — Но ако това е властта, тя не ми е по вкуса.

Без повече обяснения, рицарят се отправи с дълги крачки към центъра на тинга, за да чува по-добре. Може би вярваше, че е дошъл редът на неговото дело. Биргер го последва колебливо и отново застана до него с ръце, скръстени на гърдите по същия начин.

Лагман Рюдрик сега изглеждаше така развеселен и ободрен от енергичното представление на крадлата Иша, че може би затова продължи с едно дело, което съвсем не се отнасяше до скромния спор за земята на рицаря Бенгт, а вероятно щеше да се окаже също толкова забавно. Така поне каза той.

Сега ставаше дума за караница между двама свободни селяни, никой от които не превъзхождаше другия. Единият се казваше Гутурм

от стопанството Хьогеста, а другият беше Херйе Въшльото от Елваданс. Дватамата спореха за парче земя на границата между двата чифлика и не бяха успели да се спогодят доброволно, та сега се изискваше роднини да положат клетва.

Докато селяни и свободни мъже с мъка си пробиваха път в тълпата, рицарят Бенгт забеляза един човек в най-крайния кръг зрители и изведнъж гневно го посочи на Биргер.

— Онзи — започна той тихо, но с доловимо негодувание, — мъжът, когото виждаш ей там в износеното синьо наметало, на което едва му личи цветът, го познаваме, поне аз. Казва се Ерик Стенсон и е Фолкунг като нас, само че е беден и без земя. А най-лошото е, че е от Форшвик!

— Защо тогава не потърси подслон при нас, родините и братята му? — удиви се Биргер.

— Защото не е дошъл тук с честта си — промърмори рицарят Бенгт. — Добре си го спомням, именно аз го научих на повечето неща, които умее. Той е малко по-голям от теб, може би не се помните. А сега смята да опозори мечата си!

— Ние във всеки случай не можем да допуснем това! — изведнъж се разпали Биргер и разсмя рицаря Бенгт — нещо, което не се случваше често.

— Ще видим какво можем да допуснем — каза той през смях и покровителствено обгърна с ръка младия си благороден роднина.

Делото на двамата селяни продължаваше и след като двете страни положиха клетва, започна да става ясно, че Херйе Въшльото бе този, който щеше да спечели. Тогава обаче противникът му Гутурм от Хьогеста вдигна ръка и всички веднага замлъкнаха в очакване. Той заговори, отбелязвайки, че мъжа, когото наричаха Въшльото, не притежава достатъчно мъжество, за да заслужи благосклонността на тинга. Въшка беше той, дори по-долен — пале, без грам кураж в гърдите, нищожество, което не заслужаваше да спечели дело на тинга срещу един по-добър мъж.

Сега вече се разнесе бодър смях и оживен шепот, защото на този етап случаят нямаше да се реши с тълкуването на закона от страна на лагмана, а с кръв. Онзи, който не защити честта си след подобно изказване, няма право на тинга. Той не е компетентен да свидетелства, нито пък е добре дошъл гост в хорските къщи, а всяко дело, което

впоследствие би опитал да заведе, със сигурност е загубено, преди дори да започне да го излага.

Херйе, когото наричаха Въшльото от чифлика Елваданс, съвсем преbledня от гняв и се наложи първо да се посъвземе малко с мелещи челюсти, преди да даде подобаващия отговор: сега вече щеше да се лее кръв. Дошло беше време за меча.

Всички гледаха Гутурм от Хьогеста в напрегнато очакване, а той се изсмя с престорена подигравка, преди да обясни, че също иска спорът да се реши веднага. Гутурм обаче имаше боец на свое място, законът разрешаваше това. Въпросният човек бе Ерик Стенсон, честен и свободен мъж.

Тълпата зашумя очаквателно и погледите се залутаха наоколо, преди Ерик Стенсон да се покаже. Той пристъпи във вътрешния кръг на тинга, очертан с бели камъни, и отметна плаща си, готов да извади меча. Тогава лагманът го попита как се казва, въпреки че всички вече знаеха това, и дали е съгласен да поеме боя с мечове заради Гутурм. Ерик Стенсон съобщи името си, както и че е човек на честта, готов да се нагърби с делото на Гутурм от Хьогеста. Тогава лагманът веднага го обяви за заместник на Гутурм.

Сред разнеслата се на тинга глъчка рицарят Бенгт се наведе към Биргер и му обясни, че законът е такъв. Вече всеки може да заеме мястото на друг при дуел. Преди се беше изисквало този, който приема такъв двубой, да е близък роднина, баща или син.

— Пак не разбирам нищо — прошепна Биргер. — Защо нашият родственик би се нагърбил с делото на този страхливец? Между другото, едва ли селянин е способен да се отбранява срещу боец от Форшвик?

— Не, това е сигурно като изгрева на слънцето — отговори рицарят Бенгт. — Ако селянинът Херйе извади меч срещу когото и да е от нас, ще падне мъртъв на мига.

— В такъв случай нашият роднина Ерик Стенсон ще накърни честта си — каза Биргер. — Защо пада толкова ниско?

— За половината от стойността на оспорваната земя в сребро, ако питаш мен — отговори рицарят Бенгт. — Брат му наследи всичко, а той самият обедня. Сега се прехранва с меча си.

— Не затова се е учил при нас във Форшвик толкова години — на Биргер очевидно му костваше усилия да говори тихо и

неангажирано. — Той опетнява честта ни като коли селяни по тинговете.

— Напълно вярно го каза, млади родственико — измърмори рицарят Бенгт. — А се подиграва и със закона, както онзи Гутурм от Хьогеста. Точно в този момент обаче страхът в гърдите на нашия безчестен роднина е също толкова силен, колкото и у онзи селяк, който скоро ще умре.

— Защо? От какво може да се бои той?

— Видял ни е. Повече няма да ти кажа сега. Помисли сам, гледай и се учи от това, което ще се случи след малко, млади ми родственико.

През това време стопанинът Херье обикаляше и питаше всеки един дали не би поел делото му. На драго сърце би извадил меч срещу съседа си, намираше го за съвсем правилно и справедливо. Кой обаче можеше да го защити сега? Предлагаше половината си чифлик. Скоро обеща и целия, понеже никой не искаше да го чуе. Никой от присъстващите обаче не беше толкова наивен да приеме дуел с меч срещу воин от Форшвик, дори и за цената на десет стопанства. Парите бяха нищо пред смъртта.

Херье Въшльото беше мъж в разцвета на силите си, прилично угоен и също толкова силен. И меч носеше отстрани на широките си селски панталони от червен шаяк. Сега обаче изпитваше смъртен страх, както се луташе от един обърнат гръб към друг на тинга. Изведнъж се оказа очи в очи с двама от новодошлите конници от Форшвик, единият от които не беше кой да е, а самият рицар Бенгт — най-големият воин в кралството.

Отчаяният селянин падна на колене пред Бенгт и Биргер и горещо замоли да се смилят над него — не можел да предложи нищо повече от мизерния си чифлик, но заслужавал да живее, защото той бил прав в спора, Бог му бил свидетел.

— Да призоваваш Бог за свидетел в дело на тинга обикновено не е добра идея, както току-що видяхме — отвърна рицарят Бенгт на висок глас, но без насмешка.

Той сякаш мислеше да каже още нещо, но младият Биргер го изпревари.

— Аз ще поема делото ти! Аз ще заема мястото ти в двубоя! — извика той, извади меча си и с плоската страна на острието му докосна

раменете на отчаяния селянин, като че ли го посвещаваще в по-висок ранг.

Преди рицарят Бенгт да успее да каже нещо или да спре Биргер, той вече беше стъпил в кръга от бели камъни, където чакаше Ерик Стенсон.

Лагман Рюдрик нямаше какво друго да направи, освен да попита за името на боеца, и когато той отговори: Биргер Магнусон от Улваса, син на Магнус Монешьолд и Ингрид Улва, и мъж на честта, сред насъбралите се, се разнесе удивен шепот. В този момент се случваше нещо голямо и неочаквано. Да, те се надяваха на един кратък, но забавен танц, в който един отчаян чифликчия набързо щеше да загуби главата си срещу воин от Форшвик. Какво обаче щеше да се случи, ако се изправят двама от Форшвик един срещу друг, никой не можеше и да предположи. Към това се прибавяше и фактът, че този от тях, който определено изглеждаше по-слаб, носеше наметало с лъва на Фолкунгите, извезан в злато на гърба. Не беше препоръчително да се убива точно такъв Фолкунг. Никой, отнел живота на Фолкунг от най-знатно потекло, не доживяваше и третия залез след това.

Може би по тази причина Ерик Стенсон, боецът от Форшвик, който заемаше меч си на предлагащия най-добро заплащане, сега видимо пребледня.

Биргер Магнусон обаче далеч не беше блед. Напротив — бузите му пламтяха, както стоеше с изваден меч в средата на най-вътрешния кръг, опразнен от всички освен него и наемника Ерик Стенсон.

— Ерик Стенсон, в този момент ти заповядвам незабавно да оттеглиш делото си срещу мен, Биргер Магнусон — извика той и изчака немалко, докато настане пълна тишина. Тогава продължи: — Ти си от Форшвик. Такъв съм и аз. Положил си клетва да не вадиш меч срещу друг възпитаник на Форшвик. Ако престъпиш клетвата си, няма да доживееш и третия залез след това, знаеш го!

Ерик Стенсон, силният воин, дълго стоя неподвижен със сведен поглед, без да отговори. После вдигна глава и отвърна с висок и твърд глас:

— Аз, Ерик Стенсон, няма да приема този двубой. Не ми прави чест, че се отдръпвам, и все пак няма да го приема. Делото се връща при теб, Гутурм от Хьогеста, ти, който искаше да ме наемеш!

С тези думи Ерик Стенсон се извърна рязко, загърна меч с изтърганото си синьо наметало, което закопча на врата си, и с дълги крачки, без да се оглежда, отиде при коня си, завързан настрана.

Биргер още стоеше с изваден меч.

Гутурм от Хьогеста в момента се измъчваше неописуемо. Ако сам не прекрачеше в кръга от бели камъни, губеше и делото, и честта си. Никога нямаше да се върне на тинга като почтен мъж. Всеки придобиваше правото безнаказано да му вика въшка и кучи син — думите, които сам бе използвал срещу другия. Съседите му нямаше да му продумат повече. Нямаше да омъжи дъщерите си. Никога повече нямаше да гостува на годеж, нито дори на помен. Дори на неговия нямаше да дойде никой. Това беше единият вариант.

Вторият беше да влезе в бой, както повеляваше честта, и да падне в гроба, който бе изкопал за друг — да се изправи на дуел срещу воин от Форшвик. Да, един доста хилав младеж, но явно съвсем не хващаше меч за първи път. Най-вероятният изход беше смъртта. Дори и да спечелеше двубоя, пак това го чакаше, в рамките на три дни.

Той се помоли, влезе в белия кръг и извади меч си. Биргер Магнусон подаде скъпото си наметало на рицаря Бенгт със студена усмивка, а после веднага уби селянина с лекотата, с която се коли овца.

Изчисти меч си от кръвта в дрехите на падналия, това беше негово право, обърна се рязко и си взе наметалото от рицаря Бенгт. След това се отдалечи от тинга с дълги крачки, за да остане сам.

Едва след като заклелите се роднини на Гутурм се бяха погрижили за трупа и отсечената глава, започнаха делото на Бенгт Елинсон. Скоро шестнайсет воини от Форшвик стояха рамо до рамо и полагаха клетвата с мъжествени гласове, без да се поколебаят. Вече никой не очакваше опонентът да се опита да изкриви закона с дуел — нещо подобно беше равностойно на най-пагубната наивност пред рицаря Бенгт, подкрепен и от шестнайсет мъже от Форшвик. Лагманът и двамата му съветници веднага дадоха абсолютното право на Бенгт Елинсон и без повече да се бавят, Фолкунгите се качиха на конете си и набързо напуснаха тинга, без да се обръщат.

Разгорещената решителност, която пламтеше в Биргер при пристъпването му с изваден меч в най-вътрешния кръг на съда сега беше преминала в застинала бледност. Той яздеше сам с едната ръка на

бедрото, а другата — на поводите, но гледаше в земята с празен поглед и ръката му потреперваше.

Рицарят Бенгт знаеше по-добре от останалите какво изпитва сега юнкер Биргер. Той се изравни с него и с нисък глас, без следа от строгост, му заговори за това, което рано или късно сполетяваше всеки от Форшвик. Лесно се убива човек, когато си се упражнявал. Това се правеше стотици хиляди пъти в школата — от най-малките дървени мечове до тежките стоманени мечове години по-късно. Един ден обаче Смъртта пристигаше на първото си посещение при този, който се е обучавал за воин, и въпросният ден не беше лек за никого. Мъж, потресен от случилото се, ставаше и по-добър, и по-разумен от онзи, който се перчи и твърди, че станалото изобщо не му е повлияло.

Биргер почти не отговаряше, повече кимаше няма с упорито прикован към земята поглед, точно както беше очаквал рицарят Бенгт.

Той обаче се изненада, когато малко по-късно Биргер сам го настигна и помоли за милост и опрощение за Ерик Стенсон, който се прехранваше като позореше меча си. Според младежа трябваше да изпратят конници да доведат Ерик във Форшвик, а след това да му предложат почтена служба или в училището, или при стражите на рицаря в Имсеборг.

Бенгт известно време язди без да отвърне. И с най-малката мимика не издаваше какво мисли. След това извика двама от хората си с най-бързите коне и им заповяда да хукнат обратно, да открият следите на Ерик Стенсон и да го доведат в ескадрона. Когато двамата попитаха какво да правят, ако той изрази нежелание или прибегне до самоотбрана, рицарят Бенгт отговори, че без много суетня трябва да му обяснят да не се бои от смърт или наказание, очаква го предложение, което трудно може да отхвърли.

Двамата стражи от Имсеборг пришпориха конете си и потеглиха с подобаваща скорост, за да върнат своя брат, който повече приличаше на блуден син.

* * *

Ингрид Улва от Улваса беше най-младата и красива сред четирите вдовици, които по това време управляваха кралството, така

поне обичаха да говорят злите езици. Не един богаташ от знатно потекло желаше да се омъжи за нея.

Вдовстващата кралица Сесилия Бланка беше най-умната от тях, що се отнасяше до всички въпроси на борбата за власт, а най-скъпата ѝ приятелка, Сесилия Роса от Форшвик, разбираше най-добре силата на среброто и сделките. Улвхилде Емундсдотер беше добра в мисленето и в изкуството да се излагат дела пред мъжете така, че да наложи волята си.

Заедно те бяха по-силни от петстотин конници в железни доспехи и когато от време на време се срещаха и четирите в кралския замък Нес, в оборите и кухните си шушукаха, че се е събрал най-висшият съвет на кралството. Скоро крал Ерик щеше да играе по свирката им.

Сесилия Бланка овдовя и я изпратиха в манастира Рисеберя, след като съпругът ѝ Кнут Ериксон почина от туберкулоза и започнаха лошите години, довели до война. Останалите три до една бяха загубили мъжете си при Гестилрен. Веднага след победата вдовстващата кралица Сесилия Бланка се премести при сина си крал Ерик в Нес. Тя носеше кралската си корона в красива кожена кутия от Любек. Докато синът ѝ Ерик още не беше женен, тя сама щеше да има властта на кралица.

Поради тези обстоятелства мнозина биха могли да си въобразят, че вдовиците искаха да опазят краля неженен възможно най-дълго, за да могат чрез майка му да се разпореждат, както им е угодно. Всъщност беше точно обратното.

През първата лятна нощ, когато се събраха при Сесилия Бланка в Нес, останаха дълго време съвсем сами в западната кула. Наложиха се да им занесат доста бяло вино и дълго след зазоряване откъм стаята им долитаха развълнувани гласове и смях, което беше еднакво неочаквано и непочтително толкова скоро в годината на траур.

Никой не можеше да знае нещо особено за това, което вдовиците обмисляха и обсъждаха нея нощ. Толкова по-разбираема пък се оказва тяхната хитрост при следващия съвет, свикан от краля в Нес скоро след това. Именно на този съвет присъстваше вдовстващата кралица Сесилия Бланка, а короната ѝ стоеше върху черния воал. Скоро на съветниците им се наложи да осъзнаят, че тази жена рядко се задържа на наложеното ѝ място.

На съвета не присъстваха много мъже, понеже голям брой воини липсваха след Гестилрен, а архиепископ Валерий и някои от най-приближените му довереници, като например епископът на Линшъопинг, не намираха за твърде разумно да яздят до кралския Нес толкова скоро след войната. Валерий с право смяташе, че Ерик не гледа благосклонно на начина, по който архиепископът се бе държал на страната на врага до последно, беше го благословил преди сражението и се беше молил за победата му.

Крал Ерик беше избрал за свой ярл Фолке Биргерсон от рода Биелбо, а най-могъщ от църковните представители на съвета в отсъствието на архиепископа беше епископ Бенгт II от Скара, който с годините бе станал еднакво тлъст и богат. Съветът се състоя в източната заседателна зала на върха на кръглата кула. Кралят беше заел креслото си с трите корони на Ерик над главата. До него седеше ярл Фолке под фолкунгския лъв, а съседният стол на архиепископа зееше празен под кръста. Епископ Бенгт беше направил опит да седне на него, но кралят го смъмри и му се наложи да седи заедно с епископите на Стренгнес и Векшо и светските господа на по-ниски тапицирани столове, което скоро се оказа доста неудобно за тлъст човек.

В същото време за вдовстващата кралица Сесилия бяха внесли удобен стол от същия любекски тип като тези на краля и ярла. Тя седеше от дясната страна на краля, на което най-вече епископ Бенгт гледаше с явно неодобрение.

Крал Ерик обяви началото на срещата, след като епископ Бенгт мудро беше изпелтечил молитвата. Направи това по-рязко и по скандинавски лаконично, отколкото който и да било от възрастните мъже беше очаквал.

— В името Божие ви приветстваме с добре дошли на това събрание — поде той повелително, сякаш наистина заповядваше. — Два от въпросите са по-важни от всичко останало, затова ще ги изложим най-напред. На първо място желаем да изпратим известие на крал Валдемар Победителя, както го наричат, въпреки че ние и войската ни на два пъти разбихме армията му при нашествията ѝ в кралството. Смятаме да предложим на крал Валдемар Датски да вземем за законна съпруга сестра му Рикиса. Това е единият въпрос. Другият е, че намираме коронацията ни за спешна и бихме предпочели

да се състои възможно най-скоро. С това трябва да се съобразявате, мои почитаеми господа, а имате ли възражения, търпението ни скоро ще се изчерпи, ако говорите врели-некипели.

Отначало настъпи пълно мълчание в студената варосана стая, по чиито стени нямаше на какво друго да спреш погледа си освен кръста, короните на Ерик и лъва на Фолкунгите. Епископите се спогледаха учудено, а епископ Бенгт изпухтя звучно, когато му се наложи с огромно неудобство да смени позата си върху ниското столче.

— И така, ако нямате какво да кажете по тези въпроси, приемаме ги за приключени, както и възнамерявахме да предложим — започна кралят и се опря на страничните облегалки на стола си, сякаш смяташе да стане и да си тръгне.

— Ваше величество! Въпросът все пак изисква малко да се обсъди — изпъшка епископ Бенгт.

— Добре! — отсече кралят и се престори, че отново потъва в креслото си, за да слуша с голям интерес. — Но си спомнете думите ми за излишното дърдорене!

Епископ Бенгт преглътна обидата, макар и с огромно усилие, и си даде вид, че наистина добре обмисля думите си, преди да заговори.

— Все пак изглежда малко вероятно крал Валдемар да е толкова благоразположен към двукратния победител, че да го награди със сестра си — подхвана епископът бавно и решително, преди да продължи. — Освен това подобно предложение би могло да остави впечатлението, че сме слаби, и да ни навлече нова война. Ето защо го намирам по-скоро за вредно, отколкото разумно. Що се отнася до коронацията, в момента архиепископът на кралството отсъства, което налага да отложим въпроса за в бъдеще. Това е мнението ми и дори то да е противно на ваше величество, все пак не беше твърде отегчително, нали?

— Не, но беше наивно — отвърна вдовстващата кралица Сесилия Бланка и на мига смая присъстващите в залата мъже. Никога преди това жена, била тя и кралица, не бе дръзвала да се меси в решенията на съвета толкова грубо.

— И тъй като не благоволи да ми отговориш, на драго сърце ще обясня по-добре защо си толкова наивен — продължи Сесилия Бланка невъзмутимо, без синът ѝ Ерик да я прекъсне и с най-леката мимика. — Обмисли положението на крал Валдемар. Завоюва Саксония и

Шлезвиг, владее Хамбург, а скоро и Любек. Победи в Полша, Ливония и Курландия. На два пъти обаче претърпя скъпо струващи поражения, и двата пъти в Западна Готаланд — какво ли се върти в ума на такъв могъщ мъж? Е, не стой със зяпнала уста, а по-добре ми отговори, епископе, ако имаш какво да кажеш!

— Вероятно мисли, че трябва да заличи позора си, че трябва да се върне за трети път и най-сетне да ни разгроми на бойното поле — обясни епископът, като хвърляше колебливи погледи към останалите мъже в залата, сякаш не беше сигурен дали изобщо е правилно да отговаря на жена.

— Със сигурност обмисля това — продължи Сесилия Бланка невъзмутимо както преди. — И след двете разоряващи поражения победата трябва да струва още по-скъпо. Просто в името на честта, когато наместо това спокойно би могъл да продължи богоугодните си кръстоносни походи на изток. А колкото и сребро да вложи във въоръжаването на нова войска срещу нас, победата в никакъв случай не е гарантирана, тъй като две от най-силните му войски бяха унищожени от нашите. Е, наистина ли иска да започне нова война срещу християнската страна на север, вместо да се насочи към езичниците на изток? А ако може да се отърве от този проблем, като възстанови мира, един почтен мир, който му струва само сестра му Рикиса? Ти не би ли приел, ако беше на неговото място?

Епископ Бенгт хубаво трябваше да се замисли, преди да отговори, защото като се огледа, забеляза, че всички мъже в залата разсъждаваха мълчаливо, както се прави, когато се каже нещо достойно за обмисляне. Никой не се хилеше подигравателно, никой не си и помисляше да погледне друг многозначително. Кралят и неговият ярл седяха неподвижно, без да помръднат и мускулче по лицата си. Очевидно възнамеряваха да оставят вдовстващата кралица да ръководи обсъждането.

— Два пъти направихме войските му на пух и прах — започна епископ Бенгт, обезкуражен от липсата на подкрепа от страна на останалите мъже. — Ако крал Валдемар дойде трети път, отново ще го победим с Божията помощ!

— Сега не само си наивен, но и глупаво жесток спрямо живота на другите! — скастри го Сесилия Бланка. — Присъствал си на толкова помени след Лена, но най-вече след Гестилрен, че би трябвало

да се замислиш по-добре, преди да призоваваш за още вдовици и сираци в страната ни. Освен това победата при Гестилрен пречупи и нашия гръбнак. Изгубихме най-добрите си мъже и преди всичко главнокомандващия, Бог да те прости, Арн Магнусон. Ако нямаш доверие на думите ми, питай ярла до мен!

Епископ Бенгт сякаш попадна в кошмар. Не се беше случвало да го нахока жена откак беше млад викарий, а това тук дори бе станало на кралския съвет. Освен всичко останало седеше толкова неудобно, че коремът му тежеше над жалкото столче и му беше все по-трудно да диша.

— Кралицата говори вярно — промълви ярлът накрая, иначе в залата щеше да настъпи твърде дълга и неловка тишина. — В момента изобщо не разполагаме със силата, която имаме при Гестилрен. Там изгубихме много добри мъже, а най-тежка е загубата на онзи, който има най-голяма заслуга за победата ни. Ето защо една нова война срещу крал Валдемар е най-голямото нещастие, което може да сполети страната ни. Всяко нещо, което може да предотврати подобна беда, трябва да бъде изпробвано с най-голяма сериозност. Затова е разумно и трогателно от страна на нашия крал да реши проблема, като вземе за съпруга сестра му Рикиса. Ако Валдемар е толкова жаден за отмъщение, че иска войната повече от всичко друго, няма да успеем в начинанието си. Тогава войната ще ни сполети. Ако обаче изпитва и най-малкото колебание, а представите си, че не знае колко тежко пострадахме от победата си и си мисли, че продължаваме да сме толкова силни, то трябва като разумен владетел да предпочете протегнатата ръка. Това е мнението ми, както и на кралицата.

— Такова е и нашето мнение! — допълни крал Ерик, преди някой епископ или друг в залата да е успял да удължи спора.

— Все пак има известни трудности с коронацията... — изсъска епископ Бенгт с почервенияло лице.

— Съвсем не! — прекъсна го кралят. — На масата зад вас, до печата ни и пособията за писане, стои кралската корона, която справедливо извоювахме от Сверкер Карлсон при Лена. Даде ни я доброволно, в замяна на пощадения си живот и обещание никога повече да не стъпва в кралството. Той измени на думата си. Ето защо сега е мъртъв. Короната обаче е наша, така казва и светият отец в Рим, ако са ни осведомили правилно. Ти на друго мнение ли си, епископе?

— Не и ако положението е такова — изстена епископ Бенгт. — Възможно е обаче да възникнат проблеми с архиепископ Валерий...

— Трудно ни е да повярваме това! — отново го прекъсна кралят. — Валерий може да избира между задължението си на архиепископ или бягство от страната. Коронацията ни ще се състои, когато научим отговора на крал Валдемар. А сега повече нямаме желание да продължаваме съвета и предпочитаме да поднесем на гостите храна и напитки.

При тези думи кралят стана, хвана майка си под ръка и излезе от заседателната зала без повече любезности и суетня. Епископ Бенгт се изправи тежко и задъхано. Така се чувстваше, че не би могъл да остане повече на посочения му уред за мъчения дори да ставаше дума и за най-важния проблем.

Така вдовиците наложиха волята си в първата от стъпките, които бяха договорили в една дълга нощ с много бяло вино горе, в западната кула на кралския замък Нес.

* * *

Настъпи време на бездействие и мъчително очакване след като изпратиха послание до датския крал Валдемар Победителя с покорна молба от краля на готи и свеи да бъде сложен край на цялата вражда и мирът да бъде скрепен с брак между Рикиса и Ерик Кнутсон. Нямаше какво да направят в кралския Нес — нито на думи, нито на дело — преди да пристигне отговорът от Дания.

Във време на непоносимо очакване обаче слуховете се разнасят с лекота. Така в Нес се шушукаше за режима на вдовиците, което не допринасяше особено за честта на крал Ерик. Ето защо Сесилия Роса, Улвхилде Емундсдотер и Ингрид Улва се бяха разотишли от приличие. Определиха, че е най-разумно да се срещат по-далеч от любопитни уши и зли езици и следващият път мястото щеше да бъде Улвоса.

Необичайна гледка посрещна вдовстващата кралица Сесилия Бланка и Улвхилде Емундсдотер, срещнали се по пътя според уговорката им, когато седмица по-късно пристигнаха в Улвоса със скромните си свити. Както язدهа през двора, между постройките изникнаха четирима от стражите на Улвоса, понесли мъж в копринени

дрехи, който им се съпротивляваше. Без колебание или пазарлъци го замъкнаха до най-близката купчина тор и хвърлиха там псуващия и риташ посетител в празнични одежди. Приятелките едва успяха да се съвземат от тази странна гледка, когато откриха Ингрид Улва пред вратата на главната къща. С груби и непристойни думи тя мятеше вещи една след друга по двора, между тях и нещо, наподобяващо тежка златна огърлица със скъпоценни камъни. Около нея прехвърчаха яростни искри.

Доброто ѝ настроение обаче се върна бързо при вида на слисаните ѝ приятелки съвсем близо до нея. Тя веднага направи знак на ратаите да поемат конете им и когато след малко се настаняха сред меките възглавници вътре в главната къща и им поднесоха вино, Ингрид Улва разказа през смях, че това вече бе третият кандидат за женитба, когото беше изпратила в купчината тор, и се надяваше вестта за този обичай в Улвосо бързо да се разнесе от ветровете на клюката. Улвхилде веднага възрази, че едва ли беше вероятно този слух да получи криле — по-скоро неохотни охлювски крачета, защото малко мъже, хвърлени в торта, биха изпитвали непреодолима необходимост да се хвалят. Тази мъжка истина доста ги развесели и малко по-късно следобед, когато Сесилия Роса пристигна с лодка от Форшвик и Ингрид Улва се принуди да разкаже всичко наново, те се смяха дори по-неудържимо.

Измежду четирите вдовици Ингрид Улва единствена все още бе на възраст да ражда нови синове. Само по тази причина сега именно на нея предстоеше да се сблъска с най-много неприятности покрай зажаднелите за ръката ѝ кандидати. Това, че още не беше навършила тридесет зими, при все че имаше четирима синове и изглеждаше сякаш не бе родила нито един, със сигурност не намаляваше грижите ѝ. За красотата на Ингрид Улва се говореше надлъж и нашир.

Останалите три вдовици можеха да се чувстват по-сигурни по този въпрос. Те не можеха да предложат нови синове, само богатство. От това обаче следваше и че никога нямаше да изпитат нуждата да придобият богатство чрез женитба, затова твърде много мъже в копринени дрехи никога нямаше да красят техните купчини тор.

За мъжете в кралството, поне от тяхна гледна точка, беше много по-лесно да си вземат за жена вдовица. Тогава не се налагаха точещите се преговори с алчни роднини, които размишляват над зестрата и

подаръка на сутринта след първата брачна нощ, а мъжът и жената вземаха решение сами. Никак не изненадваше фактът, че мъжете повече налитаха на богати вдовици. По-трудно за проумяване беше какво ли твърдяха, че са способни да предложат в замяна на богатството, което възнамеряваха да пожънат. Тъкмо по този така неразбираем поне за двете Сесилии въпрос Ингрид Улва разказа духовито и не без неблагочестиви думи как мъжете първо бяха убедени, че никоя жена не е способна да живее без мъжки член, и второ — че непорасналите синове нямаше как да се възпитават без мъж в къщата.

Насмешката в очите ѝ обаче угасна, когато изрече последното, и тя отново заискря от гняв, докато споделяше мислите си за тези рицари от купчината тор, които си въобразяваха, че могат да заемат мястото на Магнус Монешьолд, смятаха се за достойни да поемат внуците на Арн Магнусон и да ги обърнат всичките в търтеи и лентяи, които пият по сватбите и играят хора. Тя самата имаше съвсем различни планове и твърдеше, че вече вижда в бъдещето какво ще стане, ако се грижи за възпитанието на момчетата си без някой разгонен ленивец до себе си. Тези деца, твърдеше тя, ще станат мъже, чиито имена ще се помнят дълго като това на Арн Магнусон!

Мислейки какво ще излезе от синовете ѝ, тя сама се разпали толкова много, че заговори с жар и гняв, съвсем не като мила майка. Веселата бърливост изчезна и бе заменена от мимолетно мрачно настроение. Ингрид Улва обаче се опомни навреме, прочела грешката си в погледите на останалите, извини се с няколко думи, задето тези глупави ухажори толкова размътваха ума ѝ, и побърза да се реваншира с още една история за предишния кандидат годеник, който бе отнесен в нежеланата баня. Приятелките ѝ се засмяха някак колебливо, но скоро доброто настроение отново се настани сред съзаклятничките — така гледаха на себе си без най-малкото съмнение. Те бяха съзаклятнички и щяха да водят страната към мир и просперитет, както беше през многото години управление на Сесилия Бланка до съпруга ѝ Кнут Ериксон.

Това ги върна обратно към сериозните въпроси, които обаче не им попречиха дълго време да се наслаждават на изобилното вино. Сега вече не им се налагаше да седят на безкрайни пиршества в шумни зали сред повръщано и разплискана бира, а им носеха леки ястия когато

пожелаеха, малко печена риба, някой кокал от новородено агне и други дребни неща.

Чувстваха се сигурни, че крал Валдемар ще приеме предложението да изпрати към Швеция сестра си Рикиса, а не нова войска. Малко я съжаляваха, защото бяха дочули, че още не бе навършила двайсет години, а добре знаеха колко е трудно за млада жена изведнъж да я отведат от манастира в брачното ложе на чужд мъж, в най-лошия случай стар. Нищо повече не им беше известно за Рикиса, освен че майка ѝ София беше известна в цяла Скандинавия с красотата си. От това заключиха, че освен млада, Рикиса трябваше да бъде и достатъчно красива за кралица.

Синът на Сесилия Бланка, Ерик, също не ѝ отстъпваше. Още нямаше трийсет години и определено бе наследил рядката коса на баща си. Той обаче беше силен, строен и висок. Добър воин беше и нямаше как младата Рикиса да не сметне това за чест, понеже този крал Ерик беше победил цели два пъти брат ѝ, който иначе никога не губеше в сражение.

Младата Рикиса вероятно си представяше един жесток владетел, стар мъж, който върви с разкратена походка, скован в доспехите си и с лице, набраздено от белези, с тяло, осеяно с военни циреи от дългите години на бойното поле, мъж, който вони през нощта.

Тъй като Ерик далеч не беше такъв, Рикиса щеше да се изненада приятно, като види за първи път бъдещия си законен съпруг. Това беше добре, смятаха и четирите.

Тя щеше да пристигне уплашена и свенлива, само с няколко от най-добрите си прислужници, защото по-знатните от замъка трудно можеха да бъдат изпратени далеч, в чужд кралски двор, където ги грозяха нежелани ситуации. И така бъдещата кралица никак не беше за завиждане в момента. Намръщена и срамежлива, скоро щеше да се изолира в Нес. Това вече съвсем не беше добре.

Сесилия Роса първа се досети как да предотвратят грижите на младата Рикиса. Както тя изтъкна, до Льодьосе беше само няколко дни езда, а със сигурност точно там щеше да пристигне датският кораб с нея.

Със сигурност и всички освен Ингрид Улва вече бяха посивели възрастни жени. Да яздят обаче умееха, а една седмица на кон дотам и обратно никак не представляваше трудност лятно време. Значи всички

щяха да посрещнат младата датчанка, за да бъдат първите, които ще я приемат на брега и след това по пътя към Нес ще я утешават и ще ѝ говорят хубави неща за Ерик и кралството.

— И ще я спечелим на наша страна от самото начало — добави вдовстващата кралица Сесилия Бланка.

— Точно това си мислех и аз — потвърди Сесилия Роса въодушевено. — Сега нека само се молим датският крал да е по-благоразумен, отколкото жаден за война, и Рикиса наистина да пристигне, както се надяваме.

— За това изобщо няма нужда да се молим — каза Ингрид Улва. — Ще дойде, вече я виждам пред очите си как слиза на брега. Носи червено наметало и бяла рокля, везана със златни конци, а на главата си има корона с тънка лента на челото. Косата ѝ е дълга и разпусната, а очите ѝ са сини. Ясно виждам как слиза по едно тясно, разклатено мостче. Всичко ще се нареди добре за нас.

Никоя не се противопостави на Ингрид Улва, за която се говореше, че умее да вижда бъдещето.

Вестоносците на датския крал Валдемар най-сетне откриха Ерик Кнутсон в крепостта Лена след доста лутане из Западна Готаланд и след като на три пъти ги бяха упътили към погрешен замък или тинг. Те поднесоха скъпи подаръци: два златни скиптъра, които според посланието на краля им щели да бъдат от голяма полза за коронацията. Единият имаше на върха си кръст, а другият — орел с разперени криле, и двата спадаха към най-изящната плячка, взимана от победоносните датски войски.

Ето с тези дарове дойде известието от крал Валдемар, че на драго сърце ще изпрати сестра си Рикиса за съпруга на Ерик Кнутсон. Тя щеше да пристигне в Льодьосе два дни след литургията за Петровден, ако Бог и времето позволят, но той самият нямаше възможност да придружи сестра си, тъй като спешни военни задачи го задържаха в чужди страни. Предаденото от вестоносците послание съществуваше и в писмен вид с печатите както на датския крал, така и на архиепископа.

Нито крал Ерик, нито ярл Фолке бяха посмели да се надяват на толкова добри новини, и въпреки че сега трябваше да побързат с

всички приготовления, те поръчаха приветствена бира за шестимата датски господа, които останаха три дни и изпразниха до дъно запасите бира на Лена.

Фактът, че не просто самият Валдемар, а и неговият архиепископ бяха подпечатали донесеното от вестоносците писмо, радваше краля и свитата му почти до степен на младенческо блаженство. Това означаваше, че собственият им коварен архиепископ Валерий сега търпеше поражение — той, който винаги се стараеше с датска помощ да сложи короната на сверкерска глава, по възможност като я свали от някой, принадлежащ на рода на Ерик. Съобщението от крал Валдемар не би могло да се тълкува по друг начин. Войната беше приключила, а Ерик Кнутсон и хората му щяха да разчитат на подкрепа от страна на датския крал, веднага щом Рикиса споделеше брачното ложе на Ерик и двамата крале се свържеха в кръвен съюз. Независимо дали наистина бе възпрепятстван, или си намираше претекст, далеч не бе учудващо, че крал Валдемар предпазливо странеше далеч от неприятелската държава, докато планираното действително се случи и то с християнска благословия. Така поне би постъпил самият Ерик на негово място.

Всичко това радваше най-вече ярл Фолке. Той презираше раболепния архиепископ Валерий, когото най-често наричаше просто копелето, понеже го бе родила жена без съпруг. Също толкова ярлът мразеше и духовниците, симпатизиращи на архиепископа, като например извънредно тлъстият и алчен епископ Бенгт от Скара. Сега всички тези духовници бяха принудени да се подчинят и може би сам Бог им показваше, че църковните служители трябва да странят от светската власт. Поне крал Валдемар им бе показал това.

Скоро и Ерик Кнутсон, и ярлът му стигнаха до убеждението, че най-напред се налагаше да бъде извършена коронацията. Да, Ерик Кнутсон отдавна бе взел кралската титла и никой не му оспорваше това право, но все пак имаше разлика между крал само по име и крал, който е коронован и благословен. Тази разлика беше голяма най-вече за духовниците.

Ето защо се налагаше да изненадат Валерий и сподвижниците му и веднага да им поставят това изискване, преди да са успели да се измъкнат, че пътуват, или да пишат до Рим, за да се оплачат, или каквото там обичайно предприемаха подобни хитреци.

Освен това Ерик Кнутсон предпочиташе да посрещне бъдещата си кралица като коронован крал. Той подозираше, че сестрата на един от най-могъщите крале на света иначе би сметнала годеника си за твърде незначителен.

На Ерик Кнутсон най-много му се искаше да проведат коронацията в собствената катедрала на архиепископа в Упсала. Само че тайните му шпиони, които неотлъчно следваха коварния архиепископ по петите, го осведомиха, че той скоро възнамерява да пътува за Линшюпинг. И така Ерик реши коронацията да се състои там, нищо че катедралата в града съвсем не бе завършена. Все пак църквата беше осветена от Бог, трябваше да свърши работа.

Разпратиха известие с кралски печат до всички кътчета на кралството.

Когато вестта пристигна във Форшвик, отначало бе на път да предизвика голямо объркване. Преди това Сесилия Роса на свой ред бе изпратила съобщение до най-приближените си мъже в кралството, за да събере свита за посрещането на Рикиса на пристанището в Льодьосе. Във Форшвик вече бяха дошли рицарят Бенгт Елинсон от Имсеборг и рицарят Емунд Юнсон, най-младият син на Улвхилде Емундсдотер, с по над двадесет воители всеки. Със също толкова конници очакваха скоро и Торгилс Ескилсон от Арнес, племенника на Арн Магнусон. Сега с писмото от кралския секретар викаха всички тях заедно с юнкер Биргер на коронацията, а Ерик искаше и четиридесет Фолкунги на кон за чест и слава на фолкунгските цветове.

Все пак проблемът, който отначало заплашваше да провали всички планове за посрещането на булката в Льодьосе, скоро бе решен. Във Форшвик от десет дни насам почистваха гербовете и подменяха или преобоядисваха чуловете на конете, украсяваха поводите, стремената и металните им начелници със злато и сребро. Дори и сега Форшвик можеше да изпрати четиридесетте форшвикски конници на коронацията.

Сесилия Роса влезе за момент в стаята си и започна да изучава календара — нещо непознато за повечето хора дори във Форшвик. Малко след това бе готова да покани в рицарската зала другарите на покойния си мъж, които бяха и нейни приятели, за да разчепкат всички на пръв поглед непреодолимите проблеми. Според нейните сметки

спокойно можеха да изпълнят и двете спешни задължения, едното от които сега заплашваше да попречи на другото.

Корабът на Ескил Магнусон по няколко пъти на ден кръстосваше Ветерн между Форшвик и бързеите Му, а лодките му винаги бяха в движение между Форшвик и Венерн на запад и между бързеите Му и Линшьопинг на изток. Във Форшвик непрекъснато произвеждаха желязо и кожи, варовик, тухли и сушена риба, семена за посев и брашно и какво ли не още. Ако част от търговците се забавеха и запасите в градеца се натрупаха известно време, това нямаше да предизвика чак такъв безпорядък, че да не успеят да се справят отново.

Четиридесетте конници можеха да заминат за Линшьопинг предварително, защото без проблем щяха да потеглят сами, веднага щом слязат от другата страна на Ветерн. След това щяха да пренесат хората и дрехите за коронацията с каруци и лодки до Улваса, а тези, които имаха сили — направо до Линшьопинг.

Когато Торгилс Ескилсон и хората му пристигнаха във Форшвик, той самият продължи с лодка, докато мъжете и конете му останаха да се подготвят в очакване останалите да се завърнат от коронацията, за да потеглят към Лъодьосе и да посрещнат булката. Достатъчно време оставаше за пътя дотам, така че да пристигнат два дни след Петровден. Това, което отначало изглеждаше като огромно бреме, ръцете на Сесилия Роса превърнаха в лека задача.

* * *

Биргер пристигна в Линшьопинг с първите конници от Форшвик и като намери пътя до кралския замък на другия бряг на река Стонго, му съобщи, че беше определено той да спи в самия замък, докато войните в компанията му щяха да нощуват в един палатков лагер извън града. Той остави коня си в обора и изпита немалка гордост, когато кралските ратаи веднага забелязаха, че това е млад жребец от най-благородната раса на Форшвик — със сребриста грива и високо вдигната опашка, и лъскаво черно-кафяво тяло.

Когато стигна в указаното му таванско помещение, откри десет празни постели покрай стените в мухлясалата, усойна стая и осъзна, че е изпреварил останалите гости, които щяха да нощуват там.

Той имаше богат опит с миризмите и звуците, които се появяваха в една зала, ако там спят много мъже, затова избра мястото най-близо до отвореното прозорче. Разопакова дисагите си и простря дрехите си и наметалото на Арн Магнусон върху постелята. До тях постави новоизлъсканата си броня и меч на дядо си.

Беше ходил в града твърде рядко, мислеше първо да остави всичките си принадлежности в стаята и да излезе да види какво става из Линшъопинг. Изведнъж обаче забеляза как слабата светлина от прозорчето осветяваше меча и наметалото и се разколеба. Виждаше се блестящ син цвят, какъвто дори небето не може да наподобява, а лъвът на гърба на плаща беше извезан със златни конци и черна коприна, изглеждаше като жив, сякаш се движеше на светлината. Ноктите му бяха извезани със сребърен конец, както и трите линии косо през герба. Езикът на лъва бе кървавочервен, а също и трите тамплиерски кръста — знакът на Арн Магнусон, по който всички от далеч познаваха, че се приближава именно той, а не друг Фолкунг. Това наметало беше най-умелото и красиво дело на Сесилия Роса, коствало й дълги години на старание и молитви.

Самият Биргер щеше да го носи само на коронации или сватби, но с право и чест, защото го беше наследил. На всяко друго място би станал за смях, би се изложил на подигравки и враждебни шеги, защото това би означавало високомерно да се появи с чужд символ.

Той се позамисли какъв собствен знак би прибавил към лъва един ден — нещо, което показваше, че това е не друг, а Биргер Магнусон. Дядо му имаше трите червени тамплиерски кръста, напомнящи полски цветя, на които някой е оскубал всички венчелистчета освен четири. Баща му беше избрал сребърен полумесец, Биргер Бруса — франкская лилия. Какъв обаче щеше да бъде знакът за Биргер Магнусон?

Той замечта за дракони и мечове или пък кръстосани златни стрели, без обаче да бъде убеден, че трябва да е точно такъв.

Изведнъж се засрами от детинщините и честолюбието си и реши да излезе навън. Погледът му обаче отново попадна върху меча, защото докато си фантазираше, слънцето беше успяло леко да се поизмести и сега блестеше в златния кръст. Отначало мисълта му съвсем се парализира от златната светлина, после решително стисна зъби, свали форшвикския меч, който беше носил по време на пътуването, и

набързо си сложи колана с тамплиерския меч. В същия момент прозря, че баба му беше напълно права, когато отбеляза колко голям и тежък е все още за него. Въпреки това той никога нямаше да посмее да остави този меч в чужд дом. Не можеше и да седи тук в тъмната стая и да чака коронацията на следващия ден. Искаше ли да види града, трябваше да вземе меча със себе си.

Навалищата се сгъсти веднага след като премина моста и застана на другия бряг на реката. Много хора бяха пристигнали за коронацията, не всички с почтени намерения. Улиците между дървените къщи бяха тесни и мръсни. Навсякъде говореха на висок глас, пияници вдигаха шум, налагаше му се да внимава къде стъпва с тънките си кожени обувки, защото земята беше осеяна с купчини изпражнения — дори не знаеше дали от кучета, свине или хора. Под наметалото си носеше обикновени дрехи за път: светлочервена риза от еленова кожа и панталони от телешка. Ако бяха само тези дрехи, никой не би му обърнал внимание, но разхождайки се наред града с гол меч и фолкунгския лъв, извезан в злато на гърба му, той привличаше погледите повече, отколкото му се искаше или дори осъзнаваше. Млади жени отправяха към него думи, които му беше трудно да разбере, но усещаше, че са непристойни. Откъм многобройните палатки за бира и сергиите му махаха мъже и искаха да го почерпят. Тръгна да върви с очи, неотлъчно втренчени напред, но скоро градът му се стори непоносим, заби поглед в земята, за да избягва нечистотиите, и забърза обратно по посока на замъка и рекичката. Отначало това съвсем не беше лесно през тълпата и струпаните къщи, но той помнеше къде беше слънцето, когато беше излязъл, и така успяваше да се придвижи напред, дори и с неотклонно насочен към земята поглед. Случи се обаче така, че без да иска, блъсна някакъв сивокос мъж с черно-жълто наметало. Той се извърна разгневен, стисна го здраво около брадичката и поиска извинение за несръчността му. Биргер плахо помоли за прошка, но веднага получи плесница и подигравателен смях от наобиколилите го, които сега го наричаха нахалник и недорасъл юнкер, а също и други неща, които не разбираше. Изчервен, той сведе глава още по-ниско, обърна се и си тръгна. Не беше стигнал далеч, когато същият мъж го настигна с бърза крачка, хвана ръката му, падна на колене и отчаяно замоли за прошка. Объркан, той прие извинението му и се запрепъва напред.

Не му беше по вкуса това, което успя да види от града, а и никой преди не му беше удрял плесница. Мислеше си, че гражданите са луди.

Като прекоси моста и се върна в замъка, откри, че вече много гости бяха пристигнали и на двора издигаха палатки за бира. Не разпознаваше никого и отначало се опита да си внуши, че е изморен от пътуването и би било добре да се качи за малко в спалното помещение. Слънцето обаче все още грееше нависоко и той с неохота прозря, че нямаше никакъв смисъл да се опитва да заспи толкова рано. Вместо това влезе в една от палатките за бира, където един кралски готвач го измери с поглед кратко, но строго, преди да му поднесе голяма чаша на една от дългите маси. Известно време пи внимателно и бавно, докато дойдоха трима млади мъже в ризи с цветовете на Ерик и любезно го помолиха за разрешение да седнат на свободните места около него. Той не отговори, понеже тъкмо отпиваше, но им направи знак с ръка, че са добре дошли. Веднага щом тримата получиха бирите си, заговориха за лов и повече не обръщаха внимание на Биргер. Пиеха бързо и докато той успее да привърши чашата си, те вече бяха на по трета. Когато единият забеляза колко слаб пияч е, дойде и първата подигравка. Той се ядоса, но се овладя и реши, че е получил достатъчно плесници за един ден, дори за цял живот. След една подигравка обаче лесно идва друга, и когато тримата младежи от рода на Ерик заговориха многозначително за мъжеството, което се изразява в дръзкото и обилно пиене, той остави почти празната си чаша, стана и им обърна гръб. Очакваше нови подигравки, но за негово облекчение в палатката отзад настана пълно мълчание докато излизаше.

Повървя из двора, погледа пристигащите коне, отби се при собствения си кон в обора, поговори му, и опита по всички възможни начини да изглежда все едно не беше сам и несигурен как трябва да се държи.

Един от облечените в черно кралски слуги, които помагаша на трапезата, го спаси от бездействието, като учтиво го хвана за ръката и попита дали той е Биргер Магнусон от Улваса. Младежът потвърди обезпокоено и получи съобщението, че кралят го вика и трябва да отиде в стаята преди голямата рицарска зала, да седне там и да чака сред други призовани. Той веднага се поклони и се отзова, както го бяха учили във Форшвик.

В преддверието на рицарската зала седяха главно възрастни мъже, повечето от тях воители, което лесно се забелязваше по отсечените кокалчета, липсващите пръсти и бледите белези по лицата. Биргер влезе предпазливо и се опита бързо да седне близо до вратата, надявайки се да остане незабелязан. Напразно. Един от посивелите воители, седнал в другия край на стаята току до вратата на рицарската зала, му извика, че едва ли има работа там — това е преддверието на краля, а по каквото и дело да е дошъл, първо трябва да се представи, като влиза сред мъже. Биргер порумения и се извини, произнесе името си високо и ясно, поне така си мислеше той, и вероятно повечето в стаята го чува. Стариият сивокос воин в далечния край на продълговатата пейка сложи ръка зад ухото си и му изрева да говори високо като мъж, не да шепне като девойка, освен това да стои прав, когато говори с мъже.

Биргер се изправи бавно и несигурно, пое си дълбоко дъх и опита да събере смелост. После каза името си с прекомерно силен глас.

— Аз съм Биргер Магнусон от Улваса, син на Магнус Монешьолд! — извика той.

Отначало в стаята настана пълно мълчание, но изведнъж възрастният мъж с ръката зад ухото грейна и прихна в сърдечен смях, после стана и отиде да прегърне Биргер.

— Ти язди при Гестилрен с герба на военачалника, негов внук си, а се промъкваш сред роднини като монахиня! — засмя се стариият воин. — Е, значи сме близки роднини — аз съм Карл Биргерсон от Биелбо, но ми викат Карл Глухия. Както и да е. Веднага ела и седни до мен, юнкер Биргер!

С тези думи Карл обгърна с ръка младия си родственик и бавно го поведе през стаята, а всеки ставаше на крака да поздрави младежа, който беше внук на Арн Магнусон.

Положението му обаче не се подобри особено, като седна близо до вратата на краля, мислеше си Биргер. Стариият му роднина имаше навика да разговаря по начин, който никак не подходеше на млад и стеснителен човек, тъй като изревяваше всеки въпрос и всеки отговор.

— А как вървят делата на скъпата Сесилия Роса във Форшвик! Говори се, че Ескил Магнусон печели по златна монета на всяка лодка, но поне една сребърна остава във Форшвик!

— Добре ли е със здравето рицарят Бенгт? Още ли е същият здрав боец?

— Жътвата в Улвоста беше ли добра както при всички нас тази година и смята ли Ингрид Улва да си вземе нов съпруг!

Биргер се потеше и гърчеше като червей на кука при тези въпроси, които според него не засягаха нито роднини, нито потомците на Ерик в стаята. Освен това в някои случаи той изобщо нямаше разумен отговор — например за плановете на майка му за нов съпруг. А отвърнеше ли твърде тихо, мощният, но глух Фолкунг от Биелбо изреваваше въпроса си отново.

Страданието му приключи по неочакван начин. За всеобщо удивление той се оказа първият, когото повикаха да влезе при краля, щом си тръгна някакъв посетител.

Двама от облечените в черно пажове го преведоха през дългата зала, където на почетните места седяха кралят, ярлът му Фолке и един епископ, чието име Биргер не знаеше. Всички маси бяха отместени до стените, а пред владетеля и хората му нямаше място за сядане. На голямата маса пред тях бяха наредени епископският кръст, мечът на ярла и кралската корона, обградена от два златни скиптъра.

В този момент, за първи път откакто беше пристигнал в града Линшьопинг, Биргер се почувства уверен как трябва да се държи. Познаваше краля. И двамата присъстваха на победата при Гестилрен, въпреки че не бяха се срещали след това, освен на помени. Биргер извървя непоколебимо целия дълъг път до тях, поклони се, опря лявото си коляно на пода и в тази позиция зачака кралят да му разреши да се изправи.

Нищо такова не се случи. Наместо това Ерик се втурна и заобиколи масата, издърпа Биргер и го прегърна.

— Юнкер Биргер, радваме се да ви видим здрав и читав след цялата изживяна мъка — поздрави го кралят и направи няколко крачки назад, за да се престори, че разглежда строго младия си посетител. — Приличаш на дядо си, Биргер, макар очите ти да са кафяви като на майка ти, и да имаш много от нейния цвят в косата. Е, не се обиждай, че тази среща ще бъде кратка. Навън ни чака цяла пейка мъже и всеки се надява на различни неща. Този път ще ти кажем набързо това, което имаме да съобщим, ако не го намираш за неучтиво от наша страна. Кажи?

— Ваше величество ме е повикал. Аз съм Фолкунг. Ние, Фолкунгите, сме се били и сме проливали кръв до вас, заклели сме ви се във вярност. Каквото реши кралят ми, подчинявам се — отвърна Биргер с уверена лекота.

Кралят го изучаваше замислено и сякаш изпитателно. Направи няколко крачки около него, като че да го изкуши да каже нещо, преди да му заговори, установи, че подобна хитрост не върши работа при юнкер Биргер, и с усмивка на уста се върна на мястото си зад короната и двата скиптъра.

— Когато това представление приключи, желаем да видим юнкер Биргер като наш гост в Нес. Дядо ти ни беше по-приближен от който и да е друг мъж. Искрено се надяваме да приемеш поканата. Е?

— С най-голяма чест ще дойда като Фолкунг при краля и роднините ми, потомци на Ерик — отвърна Биргер ясно и непоколебимо.

— Ти язди с кралския герб при Гестилрен, юнкер Биргер — продължи кралят с леко смръщено чело. — Това не може да се повтори утре, няма ти да си този, който ще носи фолкунгския лъв, нито трите корони, нито пък кралския герб с двата символа. Преди да се разочароваш твърде много, ще ти обясним защо. В страната ни има обичай кралските атрибути да бъдат носени от един от най-знатните и най-старите. Такава е традицията и във всеки род — при Фолкунгите също, както при останалите. Твоят дядо военачалникът следваше чуждестранни обичаи, той превръщаше младежи в знаменосци. Ние не намирахме повод да протестираме, защото никога не възразявахме на решенията му за войската или по време на война. Сега е друго. Карл Глухия ще носи лъва ви, а родственикът ми Холмгейр — нашия герб. Така благоволихме да решим, но има и още нещо: датският крал Валдемар ни е подарил два златни скиптъра за коронацията. Единият ще носиш ти, а другия — Кнут Холмгейрсон, който е от най-благородно потекло сред младежите в Ериковия род, както ти си сред Фолкунгите. Приемаш ли това наше предложение?

— Прекланям се пред волята на моя крал, каквото и да реши, дори да не е прав — отговори Биргер с безсрамна усмивка.

— Значи юнкер Биргер си позволява да ни противоречи! — изрева кралят със злоба, която бе толкова очевидно изкуствена, че не уплаши никого в залата.

— Да, ваше величество, защото се налага — отвърна Биргер. — Неоспоримо вярно е, че Кнут Холмгейрсон, син на Холмгейр Филипсон, син на Филип, син на светия крал Ерик е най-първ сред Ериковите младежи. Що се отнася до мен и Фолкунгите, не е толкова сигурно.

— Познаваш ли Кнут Холмгейрсон? — вдигна вежди кралят.

— Не, ваше величество, него никога не съм го срещал.

— Откъде тогава си така добре осведомен кой е баща му и кой — дядо му?

— Майка ми, Ингрид Улва, познава всички могъщи мъже в кралството и знае точно кои са синовете и бащите им, а това, което знае тя, казва на мен и братята ми — отговори Биргер, за първи път някак смутено. Такива сведения бяха само за онзи, който се нуждаеше от тях, за да знае с кого ще си оспорва властта.

— Разбираме... — замисли се кралят. — Но кажи ни тогава защо ти, Биргер, да не си най-първ сред фолкунгските младежи? Ти, който носи кралския герб при Гестилрен.

— Не е толкова лесно да се каже кой е първ сред младите Фолкунги — отвърна Биргер бързо, но със сведен поглед. — Нашият род никога не е притежавал кралската корона, значи по този признак не можем да съдим. Сигурно мнозина биха сметнали синовете от Биелбо за по-благородни от мен, произхождащия от Улвоса.

— Във всеки случай за нас си най-първ! — засмя се кралят. — А ние имаме кралското право да се разпореждаме, както ни е угодно. Фолкунгът, който прилича на Арн Магнусон, в нашите очи винаги ще е най-личен. Сега приемаш ли решението ни?

— Голяма чест е за мен да се подчиня на кралската воля — отговори Биргер с възобновено самообладание.

— Чудесно, юнкер Биргер! Ти ще носиш скиптъра с орела и разперените криле, а нашият млад родственик ще носи този с кръста. Пажовете ни ще ви покажат местата ви в шествието утре, когато слънцето стои два часа преди обед. Един малък последен съвет от този, който не само е твой крал, но и твой приятел: утре недей да пиеш от виното ни повече, отколкото повелява честта ти!

Биргер се поклони и отново опря лявото си коляно в пода, а като се изправяше, се обърна и заметна плаща си над меча — всичко с едно

движение, и излезе от кралската зала с уверена крачка и високо вдигната глава.

Домашният уют, който изпитваше в залата при краля, бързо го напусна, щом се оказа на големия двор пред замъка, където бяха придошли толкова много нови пътници, че започваха да се блъскат. Всички лица, които видя отначало, му бяха непознати, но изведнъж двама мъже го прихванаха под мишниците изотзад. Като извърна глава, осъзна, че това са Торгилс Ескилсон от Арнес и Емунд Юнсон от Улвсхейм, които бяха решили да се пошегуват с него. Вярно, бяха с десетина години по-големи, но също като него от Форшвик. С двамата си роднини той бе в сигурна компания.

* * *

Сесилия Роса и останалите вдовици бяха сред първите, които се върнаха във Форшвик след коронацията. Като използваха за претекст напредналата си възраст или женски причини, те успяха да напуснат Линшъопинг само след два дни бирени тържества. Добре стана така, защото най-вече Сесилия Роса сега трябваше да се погрижи за много неща, за да може всичко да премине по план. Тя зареди две волски каруци с месо, хляб, бира и вино, както и палатки с флагчета и пръти, така че навреме да разпънат лагери на две места по пътя между Льодьосе и брега на Ветерн, където бе удачно посрещачите на булката да си починат. Легла за пренощуване бяха поръчали най-напред в Йелаквист — кралския замък, и в Лена, която принадлежеше на Фолкунгите. На брега на Ветерн щеше да чака кралският кораб „Късата змия“, за да пропътуват с него последната част до Нес на остров Висинг. Сесилия Роса разпрати многобройни известия, за да уреди прехвърлянето на товари от корабите по Ветерн и лодките в Улваса, и при бързеите Му на отсрещния бряг на езерото, тъй като всички пътници предизвикаха голямо объркване в търговията между Льодьосе и Линшъопинг. Големи товари останаха на кея, за да отстъпят място на коне и гости, но се погрижиха никоя от стоките, неиздръжливи на дъжд, да не остане без покривало. Търговската бъркотия предстоеше да продължи цяла седмица, след като във Форшвик пристигнеха всички, които имаха благородна задача там. На

горните кейове пък се трупаха празни чакащи корабчета, останали без обичайния си товар.

Сесилия Роса контролираше всичко това с желязна ръка. И най-дребната подробност не ѝ убягна, не се сблъска и с най-малкото възражение.

Положението се поуспокои, когато стражи и господари с побледнели от бира лица и кървясали очи запристигаха с неспокойни коне и груби езици. Тогава Сесилия Роса смогна да си позволи две-три дълги нощи в собствената си къща заедно с вдовстващата кралица Сесилия Бланка, Ингрид Улва и Улвхилде Емундсдотер.

Вдовстващата кралица имаше да им разкаже, че на сина ѝ му беше хрумнало да не посреща годеницата си на пристанището, тъй като и кралят на Дания не бе благоволил да я придружи. Гонеха го представи за нещо, което наричаше справедлива прилика между крале. Все едно колко разум имаше в тази идея — на вдовиците така или иначе им допадаше да попътуват няколко дни насаме с Рикиса. Все пак крал Ерик остана много доволен, като научи от майка си какво грандиозно посрещане беше устроено за датчанката с най-личните конници в страната.

Докато мъжете се стараеха да стегнат конниците, които трябваше да посрещнат Рикиса, вдовиците изцяло се бяха посветили на бялата кобила, избрана от Сесилия Роса за бъдещата кралица. Нали никой не знаеше доколко стабилно датските девойки седяха на седлото, може би бе по-важно да изберат една скромна кобила, отколкото някой неповторимо красив жребец. Освен това нямаше съмнение, че облеклото на Рикиса не би ѝ позволило да язди със стремена от двете страни — Ингрид Улва бе предсказала бяла рокля, везана със златни конци — ето защо сарацинската сарачница във Форшвик изработи едно особено красиво дамско седло, украсено със сребро и злато. Стремената, юздите и поводите декорираха по същия начин, на начелника за кобилата закрепиха едно голямо черно перо от чужда страна, а под него — пищен кръг от червени скъпоценни камъни с бели в средата, каквито бяха кралските цветове на девойката.

Изработиха едно красиво дамско седло и за вдовстващата кралица Сесилия Бланка. Сесилия Роса и Улвхилде щяха да яздят с обичайните си седла, защото и двете смятаха да носят одеждите, които на Сесилия Роса беше хрумнало да ушие преди много години. Те

наподобяваха панталони, но въпреки това изглеждаха като дамска рокля и позволяваха да се язди със стремена от двете страни.

За Биргер това бяха дни на бездействие. Дрехите и въоръжението го очакваха приготвени още от коронацията в Линшъопинг, а при сегашното положение във Форшвик с близо осемдесет гости, всякакви занятия с младежи и момчета бяха оставени настрана. Въпреки това една толкова голяма група млади и стари възпитаници на Форшвик събрани на едно място трудно можеха да се държат далеч от старите си места за упражнения и скоро бойните игри бяха в разгара си.

В други стопанства и замъци в страната подобни игри започнаха да се провеждат едва по-късно и в повечето случаи протичаха мирно. Мъжете се състезаваха да яздят с копия срещу окачени мишени или да уцелят щита на Черния Петър, без да ги удари неговата въртяща се палка, или пък яздеха и цепеха ябълки с меч. С подобни неща не би се гордял боец от Форшвик.

Най-трудната игра беше турнир — копие срещу копие: три пъти яздеха мъж срещу мъж с намерението да съборят другия на земята с умел удар в гърдите или щита му. Не станеше ли от три опита, продължаваха, докато един победи два пъти. Разбира се, не използваха подострени бойни върхове за копията, а затъпени, което обаче не правеше играта по-малко опасна.

Рицарят Сигурд и брат му Одвар, който се разпореждаше във Форшвик по всички военни въпроси, отначало се притесниха от всичките болезнени викове на турнира. После обаче преброиха мъжете и установиха, че можеха да си позволят да загубят всеки десети от тях за по-кратък или по-продължителен покой в леглото преди пътуването до Льодьосе; приблизително това трябваше да очакват. Удобни постели и добро обгрижване също имаше повече от достатъчно за тези, които останаха на легло, когато другите заминаха. Все пак рицарят Сигурд нареди да не участва в турнира никой младеж, още незавършил обучението си във Форшвик и не получил собствени копие и меч, нито пък момчетата, ненавършили седемнайсет години.

Така Биргер спадаше към най-младите, но въпреки това силно се надяваше да издържи доста дълго в игрите. Когато обаче се замисли, проумя, че високомерието е грях, който често се наказва на мига, така че веднага се прекръсти и накратко помоли Божията майка за прошка, но не посмя да отиде една крачка напред и да поиска успех. Това също

би било самонадеяно в настоящата му компания, където най-изтъкнати бяха петима посветени рицари.

Игрите започнаха така: всички участници с конете си се подредиха на голямото поле за упражнения, пресечено от трасетата за турнири. Рицарят Одвар зорко контролираше на входа никой от твърде младите да не успее да се промъкне с множеството и действително откри двама, на които се наложи да се настанят сред зрителите, нищо че помърмориха с наведени глави.

Когато всички вече бяха събрани на полето, оформиха голям кръг и тръгнаха да яздят, като ту заставаха точно срещу някоя от пътеките, ту отстрани. Щом изсвирише рогът, всички трябваше да задържат конете си. Тогава на онзи, който спреше пред пътека, оставаше само да се прекръсти и да провери кой стои от другата страна. Останалите извън тях се присъединяваха към зрителите, докато отпаднаха половината от участниците в първите двубои. После отново тръгваха в кръг в очакване на сигнала.

Първия път като изсвириха, Биргер се оказа извън пътеките за дуел и спокойно се настани сред зрителите. Втория път се случи пред една от най-страничните и щом погледна към другия край с разтуптяно сърце, откри противник на своята възраст.

Нов сигнал с рог и те се втурнаха един срещу друг с насочени копия. Биргер лесно спечели първата атака, а с малко усилие — и втората, и така за трети път се присъедини към онези, които отново щяха да яздят в кръг, докато победените бяха принудени да застанат сред зрителите или да се затърят към постелите за ранени, а в най-лошия случай — да ги отнесат до там. Все повече работа се отваряше на вещите лечителки във Форшвик, повечето от които бяха чужденки.

При третия тур Биргер отново остана извън пътеките, когато спря коня си, и се оттегли сред зрителите. Той пресметна, че след този тур само половината от конниците ще са останали в играта. Ако извадеше късмет със следващия си противник, скоро щеше да е сред последните.

Нямаше кой знае какъв късмет. Следващия път, когато спря при дадения сигнал, се намираше пред една от средните пътеки, погледна припряно към другия край, пое си дълбоко въздух и се прекръсти. Там стоеше рицарят Бенгт.

Добре все пак, че никой не можеше да види физиономията му в този момент, помисли си Биргер. За тази игра всички си бяха сложили новите шлемове, които покриваха цялото лице и имаха само един тесен кръстовиден отвор, през който да гледат. Ето как никой не забеляза колко е пребледнял.

Биргер издържа първата атака, въпреки че му излезе дъхът при удара, който отби щита му и го блъсна в гърдите. Ако бойно копие го беше улучило по този начин, смъртта нямаше да му се размине. Той обаче не падна и смело се обърна за нов сблъсък.

Вторият път бе пометен от седлото като ръкавица — рицарят Бенгт го уцели по начина, който всички във Форшвик бяха научили. Наричаха го замахът на Арн — с широката страна на копието. При падането не се удари силно и веднага побърза да се качи на седлото. Останалите, които яздеха по същото време, вече се бяха присъединили към зрителите като победители или победени. Сега всички погледи бяха приковани върху двамата. Те щяха да се спуснат един срещу друг още веднъж и всички знаеха кой щеше да спечели, макар да се надяваха младият Биргер да не се нарани лошо.

И двамата едновременно уцелиха противниковия щит точно в центъра. Тогава теглото и балансът на рицаря Бенгт станаха причина Биргер пак да се намери на земята, само че този път падането изглеждаше по-опасно — беше отхвърлен право назад и се приземи по гръб и тил. Рицарят Бенгт бързо обърна коня си, скочи от седлото, захвърли шлема си, втурна се към Биргер и предпазливо изхлузи шлема му. Съзнанието на момчето беше замъглено и силната светлина го заслепи, щом откриха лицето му, затова отначало не беше сигурен къде се намира.

— Всичко наред ли е, юнкер Биргер? — попита рицарят Бенгт угрижено.

— Не се чувствам по-зле, отколкото заслужавам — отвърна той и направи опит да се усмихне мъжествено кисело. — Поздравления за добрия ти късмет, рицар Бенгт — продължи с по-широка усмивка.

— С такъв ужасяващ противник се иска малко късмет — засмя се и рицарят Бенгт, като издърпа Биргер, който успя да се задържи на крака, макар и несигурно.

Играта свърши както беше редно. Никой не можеше да се противопостави на рицаря Бенгт и той победи, без да го повалят нито

веднъж — една необичайна чест във Форшвик, където противниците бяха най-добрите в кралството.

Когато Биргер свали доспехите си и ги окачи на мястото с неговия номер в обора, главата го болеше и се чувстваше по-смазан, отколкото бе очаквал. Гръдният му кош беше защитен от ризница, стоманени плочки и дебел слой филц, и все пак по гърдите му бяха избили големи синини. Не страдаше особено от това — всички във Форшвик бяха привикнали на синините. Вместо това си мислеше, че навярно малко биха се задържали на седлото след такъв силен удар.

Като излезе от обора във всекидневните си дрехи, трима негови приятели от детството го очакваха. Това бяха Ибен Арду, Йоханес Яковиан и Матеус Маркусян. Поздравиха го със сърдечно потупване по гърба и утешителни думи, задето единствен той бе успял да остане на седлото след сполучлив удар на рицаря Бенгт. Хубаво беше, че поне един от младите бе успял да се отличи. Биргер мърмореше, недоволен, че толкова рано му се е паднал точно рицарят Бенгт, може би срещу друг щеше да се представи по-добре. Приятелите му обаче махнаха с ръка през смях и се пошегуваха, че едва ли щеше да бъде по-голям късмет да се изправи срещу някой друг от посветените рицари. Дори и да беше станало така, Бенгт пак щеше да го чака накрая.

Всички от Форшвик, млади и стари, знаеха повече за военните игри от другоземците, но от четиримата приятели само Матеус Маркусян наистина изгаряше от интерес, понеже караше последната си година в училището за бойци на Форшвик. Опитва се да се промъкне на арената, надявайки се зоркият поглед на рицаря Одвар да не го открие сред толкова много мъже, облечени в едни и същи цветове. Уви, сгрещи. Рицарят веднага го разпозна и препречи пътя му с копие то си, точно когато Матеус смяташе за удобно да го заобиколи.

Ибен Арду работеше по половин ден в стъкларската работилница, а през зимата и повече. Останалото си работно време изкарваше при медникарите, чието изкуство беше повече сарацинско, отколкото скандинавско. Йоханес Яковиан вървеше по стъпките на баща си и се занимаваше със зъбци, колела и триони. И ето, напомни на Биргер, че още не е намерил време да му покаже новите триони и на какво бяха способни те, а Биргер засрамено се извини, задето е бил твърде зает, откакто се бе върнал във Форшвик, но сега имаха предостатъчно време.

Четиримата приятели се запътиха към дъскорезниците. Разговаряха весело и веднага се върнаха към езика от детските си години, примесил в пълна каша скандинавски, арабски, саксонски и латински. За тези, които не живеяха във Форшвик, това наподобяваше таен език.

В дъскорезниците бе настъпила голяма и забележителна промяна. Преди трионите не можеха да се въртят по-бързо от воденичното колело, на чиято ос бяха закрепени. Трудността на бавната работа идваше от това, че трионите се нагорещяваха твърде бързо и се налагаше да ги охлаждаат с вода, която изливаха с ведра отгоре им. В резултат от това пък дървото се разваляше.

Сега обаче времето беше намалено наполовина, понеже колелата се въртяха закрепени на по-тънка ос от ковано желязо с малки, набраздени ремъчни колела, завъртани от колелата на един от дебелияте въртящи се дънери. Тези пък на свой ред бяха толкова високи, че стигаха чак до тавана на дъскорезницата. Между големите и малките колела бяха опънали кожени ремъци. Като по чудо голямото, бавно колело предаваше енергия на малкото, а тя се превръщаше в светкавична скорост.

Йоханес с нескрита гордост намекна, че е бил повече от добър помощник на баща си, майстор Яков Вахтиян, в изработването на това подобрение. Тогава обаче дойде и неговият ред приятелите му да му се надсмеят и да го потупат подигравателно по гърба, но Йоханес не изпадна в униние, а се затътриха към работилницата за триони, за да им покаже още едно нововъведение.

Там не течеше никаква работа, но Йоханес затърча наоколо като побесняла катерица, показваше и обясняваше. В центъра на залата имаше голяма каменна плоча, безупречно загладена като водна повърхност в тиха лятна нощ. Над нея на яки дънери и корабни въжета висеше същият камък. Йоханес разказа колко е сложно такава каменна повърхност да се изглади напълно, но как добре се възнаграждават усилията. Винаги е било трудно да се коват съвсем равни кръгли стоманени остриета, а още по-трудно — да ги калят, без всичко да се огъне. Изкривяха ли се дори съвсем леко, скоро се чупеха в дънерите, особено ако са дъбови. Тук обаче с помощта на плоските тежки каменни блокове успяваха да изгладят напълно стоманените остриета,

след като ги затоплят до подходящата температура — все още нажежени до червено, но вече започнали да потъмняват.

Биргер слабо се интересуваше от подобни новости, но осъзнаваше, че това са важни подобрения. Даде най-доброто от себе си да не нарани своя приятел Йоханес с краткотрайно търпение и услужливо го последва в стъкларската работилница и бакърджийницата, за да научи за още нововъведения. После обаче и Ибен Арду, и Матеус Маркусян се поотегчиха, затова всички единодушно, но по различни причини, приеха предложението им да вземат лъкове и стрели — сега може би лесно щяха да им разрешат.

На млади мъже като Матеус, които вече завършваха училището за воители, и още повече на instructores като Биргер, им беше позволено да заемат каквито и да било оръжия от богато зареденото хранилище на Форшвик. За другите това беше по-трудно, а отговорните пазачи ставаха раздразнителни, ако им се наложеше да търпят врънкането на хора, които не боравят с оръжие.

На стрелбището нямаше никого, затова на Биргер и Матеус не се налагаше да внимават да не покажат някой лош изстрел. Нямаше нужда да се състезават помежду си — и двамата знаеха, че Биргер имаше пълно превъзходство. Още от малък много му натякваха за стрелбата с лък, тъй като и баща му, и дядо му бяха най-добри в кралството.

Известно време постреляха по-скоро на игра, а на Биргер и Матеус скоро им стана много по-интересно да поправят малките грешки на приятелите си, отколкото да стрелят самите те. Решиха да се отправят на лов веднага щом им се удаде случай. Йоханес и Ибен Арду можеха да лежат скрити в засада, а Матеус и Биргер — да пъдят дивеча на кон и с малко късмет — да стрелят от седлото.

Поговориха разпалено за предстоящия лов, но нещо друго витаеше във въздуха и Биргер скоро го усети. Ибен Арду пръв от приятелите попита за коронацията в Линшьопинг. Биргер разбра по внезапно напрегнатото внимание, че това бе нещо, което всички изгаряха от желание да чуят. Като приятели от детството, те сякаш не искаха да признаят, че някои неща ги отличаваха, и все пак другите не можеха да се преструват кой знае колко дълго. Биргер единствен от тях четиримата можеше да присъства на кралска коронация. Разбира се, Матеус се надяваше един ден да бъде посветен в рицарство и тогава

въпросът щеше да се уреди и за него, въпреки че той смяташе за безкрайно по-важно да стане рицар, не толкова кралски гост.

Сега Биргер прозря: беше си внушил, че никой от тях няма да попита. Но ето, въпросът бе поставен между приятели и единственият правилен изход беше да отговори. Все пак реши да не представя събитието като толкова забележително. Биргер взе една стрела от най-близкия колчан, позаглади земята с крак и започна да рисува шествието за коронацията в Линшьопинг с върха на стрелата.

Начело яздеха четиридесет Фолкунги и четиридесет мъже от Ериковия род. Той показва това с една дебела черта и една по-тънка и вълнообразна. Така трябваше да се подредят. Но това сякаш не се бе понравилось на крал Ерик. Фолкунгите, всички от които бяха от Форшвик, изглеждаха толкова по-силни и по-добре въоръжени от другите, че кралството му сякаш куца на един по-силен и един по-слаб крак. Когато кралят видял това на двора пред замъка, веднага определил да яздят по двойки — първо двама от неговия род, после двама Фолкунги и така поред в четиридесет редици.

Биргер заглади дебелата и тънката линия и на мястото им начерта множество къси. Редуваше по-отчетливи и по-слаби, за да покаже как е изглеждало началото на шествието.

След конниците — продължи разказа си, онагледявайки го по земята с острието на стрелата — вървяха двама знаменосци — Карл Глухия от Фолкунгите и, ако си спомняше правилно, някой си Холмгейр от рода на Ерик. Следваше ги голяма група пажове в черни дрехи, които служеха на краля във всякакви дела, а след тях — съдии и вождове от Свеаланд в дебели кожени палта, със завити крака, въпреки че беше късно лято и горещо време. Той повтори думите „вождове от Свеаланд“ и „завити крака“ все едно имитираше говора им и същевременно направи няколко наперени широки крачки с изпъчен корем и един пръст под носа, за да покаже мустаци, но веднага спря — стори му се, че приятелите му се забавляват пресилено много на една така невинна шега.

После някак смутено и с припрени движения по земята побърза да опише дрехите за коронацията, двамата младежи, които носеха скиптрите, как някой носеше короната точно пред краля и двамата подли епископи, само дето не беше видял много от всички тези неща.

На това място прекъсна разказа си. Изглеждаше така, сякаш му се искаше да продължат със стрелбата, защото не можеше да добави нищо съществено.

— Но къде вървеше ти, Биргер? — попита Матеус разпалено.

Биргер спря да дърпа лъка си и въздъхна. Този въпрос беше прекалено кратък и ясен, за да успее да го избегне.

— Аз вървах до един разбойник от Ериковия род на име Кнут Холмгейрсон. Беше дълъг като кол за връзване на хмел — каза той, сякаш това беше всичко, което е мислел да разкаже. Само че прочете в очите на останалите, че нямаше да се задоволят с толкова и продължи неохотно. — Кнут Холмгейрсон носеше един от скиптрите за коронацията с християнски кръст на върха, а аз носех другия — с орел с разперени крила, и няма кой знае какво за разказване, освен че юнкер Кнут отначало създаваше неприятности — не искаше да върви до мен.

Тогава приятелите му един през друг го заразително и за скиптрите, и що за юнкер е бил този, та се е чувствал толкова знатен, и какво ли е отвърнал, за да се защити от подобна невъзпитана и надменна забележка. Точно както се надяваше Биргер, въпросите се сипеха по няколко наведнъж. Така можеше да избира на кой иска да отговори и не се налагаше да се показва важен, задето е носил кралския скиптър.

— Бащата на Кнут Холмгейрсон, Холмгейр, е внук на крал свети Ерик — отговори със сериозен глас. — Нали такъв е и крал Ерик Кнутсон, но ако той не се сдобие с наследник от госпожица Рикиса, може би ще видим претендент за престола в лицето на този Кнут, който вървеше до мен. Затова се правеше на важен, но сглупи да се оплаче на краля и той го смърти.

— Как го смърти кралят? — попита Ибен Арду, пресметливо насочен от начина на Биргер да разказва няколко неща едновременно, оставяйки това, което най-много му се иска да разкаже, за последно.

— Юнкер Кнут се оплака на краля, че не намира за правилно да върви до някакъв си фолкунгски фукльо, наметнал по-скъп плащ от него — засмя се Биргер. — Но въпреки че това все пак е вярно, далеч не то е забележителното в този плащ, защото е принадлежал на Арн Магнусон, има три червени тамплиерски кръста, които се виждат отдалеч, стига да не си сляп. Ето така юнкер Кнут си прехапа езика,

без сам да разбира точно как и колко малко правеше впечатление на своя крал.

— И какво каза кралят? — попита Йоханес благоговейно, изпреварвайки само с миг останалите.

— Скастри родственика си, че самият той, кралят, добре познава този фукльо, и че тъкмо него, а не някой друг предстои да коронясат — смънка Биргер набързо, сякаш изобщо не бе описал едно убийство с думи. — И вече наистина няма какво толкова да разкажа, освен че лицето на юнкер Кнут бе помръкнало, когато вървахме в шествието, и по едно време ми изсъска, че ще ме пребие при първия удобен случай. А ако се чудите какво му отговорих тогава, казах му, че винаги можем да пробваме един двубой на коне, нали вече отблизо съм видял жалките пъзльовци от рода му. Е, това последното може и да не съм го казал.

Биргер отново сложи стрелата на лъка и го опъна сякаш нямаше какво повече да разкаже, и преди да избере отговора си спокойно изчака всички противоречиви въпроси, с които останалите нетърпеливо го заливаха.

— Останалото не е нищо особено и лесно може да го видите пред вас — каза той докато протакаше прицелването си. — Ако си представите една необикновено дълга литургия и я удвоите. Освен това бе горещ летен ден и хората бяха натъпкани като пъстърви в бъчва със сол. А после — обичайната почерпка с бира и свинско.

Той пусна стрелата и със задоволство видя как тя улучи почти в средата най-вътрешния кръг.

* * *

Посрещачите на булката потеглиха от Форшвик рано, зората се червенееше и обещавахе хубаво време за път. В едната редица яздеха четиридесет конника в пълно бойно снаряжение, четиридесет имаше и в другата, а най-отпред между тях пътуваха четирите вдовици. Следваха ги младежи от Форшвик с товарни коне и още няколко оседлани — за датски придружители, ако и такива слязат на сушата. Нямаха нужда от особено много храна и бира, защото Сесилия Роса

старателно беше пресметнала как и докъде щяха да пътуват всеки ден, така че винаги да ги очаква покрив над главата и християнска вечеря.

Начело пред вдовиците яздеше рицарят Бенгт с герба на Форшвик, който се състоеше от четири еднакво големи полета. Горевляво се виждаше фолкунгският лъв, а родовият символ на Сесилия Роса с посребрената линия на черен фон — долу вдясно. Останалите две полета съдържаха трите червени тамплиерски кръста върху бял плат и червената роза на Форшвик на черен — нея Сесилия Роса беше приела за свой собствен символ.

Пред четирите вдовици яздеше по един знаменосец с техните гербове — черния грифон върху червен плат на Улвхилде Емундсдотер и Ингрид Улва, трите Ерикови корони пред Сесилия Бланка, която носеше кралската си корона върху черния вдовишки воал, и накрая — черния щит със сребърната линия на Подсетен, само че и с червената роза пред Сесилия Роса.

Навярно много пъти в страната бяха виждали и по-голяма свита посрещачи на булка, но никога по-респектираща. Слънцето изгря и заблестя по излъсканите върхове на копията, по цялото сребро на ризниците и по гладката стомана на скоро лъснатите брони. Тази свита се виждаше отдалеч и веднага щом наближиха първото село, ги пресрещнаха обезпокоени тромави рицари, за да разузнаят дали не е надвиснала смъртна опасност, но скоро се успокоиха — това бяха просто Фолкунгите на път за Льодьосе, за да посрещнат новата кралица. Същото се повтаряше във всяко село, през което минаваха. Хората притичваха да погледат великолепието им веднага щом ги напуснеше страха от смъртта.

Само преди двайсет години това беше страна, където войната беше работа на селяните и се биеха повече за чест или заради неразрешени спорове, отколкото за сребро и земя. По него време всеки селянин се сражаваше на крака, дори и да беше яздил до мястото на битката.

Един ден обаче в Западна Готаланд се завърна рицар тамплиер заедно с няколко воители от Светите земи, а с тях дойдоха и ветровете на промяната. Училище за бъдещите воители стана Форшвик; синовете на първите ученици сега бяха получили своите форшвикски мечове и копия като знак, че десетте години на обучение са приключили. После и техните синове щяха да започнат образованието си там, ако не

попаднеха при рицаря Бенгт в Имсеборг, рицаря Сюне в Елярос или в замъка Гум, който също принадлежеше на Фолкунгите.

Повече от половината от мъжете, които сега отиваха да посрещнат булката, бяха участвали при победата над самия датски крал Валдемар Победителя. Задаващите се сега осемдесет конници от Форшвик в пълно бойно снаряжение съставяха сила, равна на цяло селско войнство от няколко хиляди мъже.

Това, което хората виждаха, беше новата мощ в кралството.

И още как! Тази гледка трябваше да изплаши и всеки похитител на булки. Подобни отвлечения бяха обичайни. Крадяха чужди годеници или защото ги желаеха в собственото си легло, или пък целяха да ги продадат на добра цена обратно на мъжете им, но в този случай недокоснати както са си били.

Сестрата на датския крал със сигурност струваше теглото си в злато за крал Ерик. Само дето ако похитители на булки се блазнаха при подобна мисъл, бляскавата свита в сребристо и синьо би ги ужасила повече от Божиите мънии.

Четирите вдовици с удоволствие пътуваха начело на свитата. Нямаше защо да бързат, а имаха и късмет с времето. Ингрид Улва беше убедена, че хубавото време ще се задържи, защото на следващия ден предстоеше литургията за Петровден. Дъжд на този празник означаваше валежи цяла седмица. Но при хубаво време нямаше значение — каквото беше на този ден, такова щеше да си остане.

Четирите вдовици си имаха доста причини да бъдат в най-добро настроение. Изглежда дългата борба за престола беше приключила и това радваше Ингрид Улва и Улвхилде точно колкото и другите две, нищо че принадлежаха към Сверкеровия род и язدهа зад черния грифон. Ако бяха мъже, разсъждаваше Ингрид Улва, може би краят на спора би ги огорчил, най-вече защото те самите губеха. Така си беше. Краят дойде с ясно сключения мир между краля на Дания и крал Ерик, когото първият на два пъти напразно се беше опитал да свали от престола с помощта на приятелите си Сверкери. Рикиса скоро щеше да роди деца, а рано или късно — син. Даже най-добре двама, защото животът понякога може да бъде несправедливо кратък както за знатния, така и за обикновения човек.

Но краят на споровете, разсъждаваше Ингрид Улва, слагаше начало и на мира, а това означаваше, че жътвите щяха да станат

обилни както по времето на стария крал Кнут Ериксон.

Двете Сесилии, които имаха много спомени и от мир, и от война, охотно се съгласиха с нея. Веднъж, когато бяха съвсем млади, ги държаха като familiares против волята им в манастира „Божия дом“ и знаеха съвсем малко за битката, която кипеше извън стените. Двете заговориха една през друга, но Сесилия Роса надделя и разказа как в последните дни на войната видели в „Божия дом“ да пристигат воини. Тогава се накачили по стените с надеждата да видят сините цветове на Ерик и Фолкунгите. Но идвали конници в червено. Душите им се смразили при тази гледка. По-отблизо обаче забелязали, че всичките ездаци са по-тежко или по-леко ранени и бягат. Тогава разбрали, че тяхната страна е победила, а това чувство трудно можеше да се опише в последствие. Навярно още по-трудно бе да се говори за него, докато издеха до две дъщери на Сверкеровия род.

И все пак, победата на кървавите полета отвъд Биелбо донесе дългогодишен мир. Никъде по небето не можеха да предугадят черните облаци. Никъде в най-затъntenите кътчета на разума си не можеха да предусетят опасността от нова война. И въпреки това тя дойде.

Войната е като дъжда, заключи Сесилия Бланка някак огорчена. Идва и си отива. След слънцето идва дъжд и тогава хората сякаш забравят, че слънцето и сушата винаги се връщат.

Сесилия Роса си позволи да се пошегува с вдовстващата кралица за тази мрачна мъдрост. Нали бяха приятелки от младежките си години и винаги бяха говорили без заобикалки помежду си — и преди, и след като едната от двете стана кралица. Дъждът, смяташе Сесилия Роса, все пак е водата на живота, този, който дава добра жътва. Войната обаче, добрата вдовстваща кралица май все пак трябваше да се съгласи, е пълната му противоположност.

Всички добре се посмяха на този словесен капан, който едната Сесилия бе заложила на другата, и отведнъж доброто им настроение се завърна.

Първия ден пътуваха до крепостта Лена, а втория — до Йелаквист, близо до Скара. На третия ден стигнаха пристанището и кулата на Льодьосе, както беше предвидено.

Ветровете се случиха благоприятни, а времето — сухо — точно както Петровден бе обещал. Ето защо двата датски кораба под

червено-белия флаг на краля пристигнаха на пристанището Лъодьосе в уреченото време.

Около пристанището с кулата и дървените стени на пазара беше пусто и хората на крал Валдемар се заоглеждаха учудено към брега, без да забележат многобройна тълпа или пък знамена, които биха показали, че очакват пристигането на кралска сестра. Първата мисъл на мъжете от корабите беше, че шведските пътници са се забавили — винаги можеше да се случи, дори и при най-важните дела.

Изведнъж дочуха тътена от приближаващи се копита. Дълга офанзивна линия ездачи с наполовина свалени копия препускаха бързо, сякаш смятаха да нападнат кораба още в реката. Знатните датски придворни и моряците онемяха при тази гледка.

Последвалата случка обаче се оказа още по-необяснима. Ездачите в дългата права редица бързо се разпределиха в четири еднакви групи, които по зададен сигнал с рог се спуснаха напречно към корабите и по този начин — една към друга. Отначало това изглеждаше като пълна лудост и нещо, което щеше да завърши в голям безпорядък. Първата група обаче се размина с втората само на няколко копия разстояние и след това бе заобиколена изотзад само на един лакът. По същия начин язدهа и останалите две групи. Ново изсвирване на рога и всички ездачи едновременно обърнаха конете си и отново се насочиха едни към други. Сякаш с бясна скорост оформяха към брега голяма плетеница от тропаци коне и святкаща стомана. Ако по същия начин се бяха приближили до вражески строй, щяха да всеят еднакво количество смут и страх у противника.

При трети сигнал конниците се пренаредиха в две редици, така че от брега навътре стояха точно един срещу друг с копия, насочени надолу към земята. Всичко се случи за няколко мига. Това беше ненадмината езда.

След като двете редици постояха така за кратко, рогът прозвуча още веднъж и между конниците в лек галоп се зададоха четирима знаменосци с развени знамена, които сега вдигнаха копията си за поздрав. Те забиха флаговете си в земята с рязък тласък и бързо се върнаха обратно. След това известно време не се случи нищо, само вятърът плющеше в две червени, едно синьо и едно зелено знаме.

Ето че дойдоха четири жени в разкошни наметала. Яздеха една до друга, без да бързат, и черните им коне със сребристи гривви

пристъпваха гордо, като вдигаха високо крака на всяка крачка. Едната жена в средата носеше кралска корона, а тази в края до нея водеше бял кон с червена наметка, извезана със сребро и множество украшения.

Спряха току пред кейовете. Жената с кралската корона слезе първа от коня, и то с лекота, която учудваше, предвид понапредналата ѝ възраст. А дори короната на главата ѝ не се поклати.

Така слязоха и останалите жени и заведоха белия кон в датски цветове на най-големия кей. И четирите вървяха смело, широко усмихнати. Жената с кралската корона излезе напред и извади хляб изпод синьото си наметало.

Тогава по-големият датски кораб хвърли на земята въжета, които пристанищните работници се осмелиха да вземат след известно колебание — от уплаха всички бяха избягали зад дървените стени на тържището веднага щом бяха чули приближаващите конници. Когато изтеглиха кораба до брега и жените на пристанището можеха да разговарят с мъжете на борда, кралицата ги поздрави с добре дошли.

— Аз съм кралица Сесилия Бланка, съпруга на крал Кнут Ериксон и майка на крал Ерик Кнутсон — започна тя с висок и ясен глас, какъвто малко бяха очаквали от една старица. — Със себе си водя честни жени от страната на готите и свеите, която на чужд език вие наричате страна на свеоните. Дошли сме да поздравим госпожица Рикиса и да я заведем в брачното ложе защитена сред приятели.

Чак тогава се показва и Рикиса. Пристъпи към парапета като колебливо и боязливо, но любопитно теленце и се заоглежда сред мъжете наоколо си, които не бяха съумели да дадат някакъв отговор — изглежда никой не знаеше кой е най-знатният и нему подобава да говори, нито пък какво се казва в такива случаи. Наместо това раздадоха отсечени заповеди да избутат напред едно мостче.

Рикиса от Дания носеше дълго, кървавочервено наметало, а под него — бяла рокля от онзи плат, който се наричаше коприна и *pellum gullskotum*, защото златна нишка рисувахе сложни мотиви в копринената тъкан. На челото си имаше златна корона с тънка лента, а светлата ѝ коса падаше дълга и разпусната върху раменете ѝ и хермелиновата обшивка на червеното наметало.

Изтикаха напред тясно и нестабилно мостче. Рикиса малко се поколеба, преди да събере кураж и да забърза към кея с леко несигурни стъпки. Там я посрещна Сесилия Бланка, която първо я взе в обятията

си, а след това ѝ предложи от хляба, като извади и малко сол. Рикиса удивена си взе от даровете, преди останалите три жени във вдовишки воали да я запрегръщат наред.

Тогава на брега почти неохотно слязоха шестима мъже в датските кралски цветове и един епископ, облечен в черно. Поздравиха четирите вдовици учтиво, но хладно, и се огледаха смутено, сякаш търсеха да поздравят още някого. Мъжете от Форшвик обаче си седяха на седлата и окото им не мигваше, не показваха намерение да слязат от конете.

Датчаните обясниха, че ще заведат госпожица Рикиса при шведския крал и Сесилия Бланка веднага повика с ръка младежите с коне за гостите. Когато обаче знатните датчани ги видяха, смръщиха чела и споделиха, че всички те са с благороден произход и затова са свикнали да пътуват с кола и кочияш. Сякаш не можаха да повярват на ушите си, когато Сесилия Роса направо и без пазарлъци съобщи, че това, което се предлага, са коне и седла.

Рикиса насмалко щеше да избухне в плач, като видя, че въпросът приближава да прерасне в кавга.

— Не си сама, скъпа моя Рикиса — наведе се и ѝ прошепна Сесилия Роса. — От опит знам, че тези думи са най-голямата утеха за едно младо момиче в труден момент. Ние сме жените на кралството и ще те заведем защитена при съпруга ти. Тези силни конници наоколо се подчиняват на най-малкия ни знак.

— Благодаря ти, благородна госпожо — отговори Рикиса и хвърли още един обезпокоен поглед към господата от свитата си, които не изглеждаха склонни да продължат пътуването, ако се наложи да яздят. — Дошла съм, защото се подчинявам на волята на брат си и ще направя всичко, което се очаква от мен, светата Божия майка да ми е на помощ. Но дори аз ли няма да получа кола и кочияш?

От гняв или високомерие, датските господа и епископът се върнаха на кораба и наредиха да смъкнат на брега багажа на госпожица Рикиса. Форшвикски слуги веднага го занесоха при товарните коне. Тогава кралският датски кораб се отдели от сушата и бавно се насочи към реката. Рикиса обезпокоена погледна назад към отплаващите си сънародници, а Сесилия Роса отново я прегърна утешително, докато зад гърба си даде знак на Ингрид Улва да доведе бялата кобила.

Рикиса се колебаеше и местеше умолителен поглед от първата до последната от четирите вдовици, в чиито ръце бе изоставена.

— Това е по-добро от кола и кочияш — обясни вдовстващата кралица Сесилия Бланка. — Виж какъв добродушен кон ти предлагаме, Рикиса!

— Но аз съм кралска сестра, винаги пътувам с кола и кочияш — отвърна тя и се втренчи недоверчиво в бялата кобила. — Как ще се справя с такъв дълъг път, яхнала кон като мъж?

— Не като мъж — изкикоти се Сесилия Бланка дружелюбно, — а като една от нас. При цялото ми уважение, благородна моя, аз съм кралица и яздя. С мен са най-скъпите ми приятелки, които ще станат и твои, и всички ние яздим. Такъв е обичаят в страната, в която сега ще те направим кралица. Само стой близо до нас и всичко ще бъде наред.

Рикиса разбра, че друг избор нямаше, и безпокойството ѝ изчезна, или пък може би надменността ѝ. Вместо това насмалко да избухне в смях. При краткия знак с ръка на Сесилия Роса веднага дотича младият конник Емунд и вдигна сключените си ръце, за да стъпи Рикиса и да се качи на седлото, докато Ингрид Улва държеше коня, а Сесилия Роса помагаше да оправят стремената и поводите.

При все че ездата ѝ изглеждаше някак несигурна в началото, скоро тя започна да се справя по-добре. Дневните походи бяха кратки, теренът — удобен, а времето остана хубаво.

Когато Рикиса на третия ден стигна брега на Ветерн, откъдето щеше да я вземе кралският кораб за последната част от пътешествието до Нес, тя беше в много добро настроение и без свян се шегуваше с тъжната си участ. По пътя имаха да си говорят за доста повече неща от правилната езда и Рикиса се чувстваше спокойна и убедена, че вече се е сдобила с четири добри приятелки, на които можеше да довери всичко, а и те, изглежда, щяха да я подкрепят във всяко начинание.

Само че докато плаваше през Ветерн сред лукави норвежки моряци, тя пребледня отново и страхът ѝ се върна. Сега отново, отначало незабележимо като първия тънък есенен лед, я налегнаха мислите, които беше успяла да прогони с помощта на дружелюбните и весели вдовици, с шегички и закачки, но също и със сериозни разговори за живота на младите жени в манастира, който ги сближаваше всичките.

Скоро щеше да се изправи очи в очи с онзи воин и крал, на който беше подарена в замяна на мира, търсен от брат ѝ по простата

причина, че се налагаше да се погрижи за друга война.

А такъв мъж и крал, мислеше си тя, който два пъти е надвил войските на Валдемар Победителя, едва ли е особено красив наглед. Забранените мисли преминаха през главата ѝ като студен повей, тя се загърна в плаща си и се сгуши до дъските на корабния нос, където ѝ бяха направили място норвежците.

Когато я взеха от манастира без предупреждение, тя наистина се надяваше, че я очаква нечие брачно ложе, но не при чуждестранен крал, както бе станало със сестра ѝ, изпратена в кралството на франките. Рикиса имаше скъп приятел в рода Виде и до последния момент, когато застана пред секретаря на брат си, си въобразяваше, че той е избраният. Толкова по-голямо се оказа разочарованието ѝ и в миг на мрачно отчаяние обмисляше най-тежкия грях — да отнеме живота си. Воин горе в студения Север би бил последната ѝ надежда пред самата смърт. Като малка птичка на пърхаци крилца над водната повърхност профуча мисълта да се хвърли през борда в студената синя вода. Веднага обаче прозря, че норвежците на кораба вероятно отговаряха с живота си за нея и сигурно щяха да я извадят доста лесно и бързо.

Насили се да мисли за хубави неща, за веселите вдовици, с които беше яздила, разговаряйки радостно и разумно в продължение на няколко дни, и се загърна още по-плътено в наметалото си.

На брега при Нес чакаше крал Ерик, облечен в плаща си за коронацията, с корона на темето. Езерото Ветерн беше спокойно и в кулата на замъка отдалеч бяха забелязали пристигащия кораб.

Още на втората нощ след коронацията си крал Ерик се беше разделил с всичко, за което се пееше в безсрамни песни за мъжа и жената. Все пак го утешаваше това, че жената в кораба, който тъкмо спираше на пристана, поне не беше някоя дърта вдовица. Безпокойството му обаче беше голямо. Усети, че сърцето му бие буйно, както преди битка, когато копията се свалят наполовина и нападателната линия тръгва напред в тръс.

И двамата така приятно се изненадаха при вида на другия, че на мига невъзпитано се хвърлиха в прегръдка, без да се смутят ни най-малко или пък да се почувстват принудени да го направят от приличие. Никой от тях в този момент не би могъл да изживее по-добра изненада.

[1] Тинг — народно събрание, решаващо всякакви спорове. — Б.р. ↑

[2] Лагман — законотворец; лице, натоварено да бъде изразител на закона и да го интерпретира. — Б.р. ↑

II.

Щом във Форшвик пристигна вест от манастира Рисеберя, че Алде Арнсдотер смята да се завърне при майка си, Сесилия Роса почувства полъха на щастието за първи път от година. Тя изпълняваше задълженията си старателно и съвестно всеки ден от зори до здрач. Корабите пристигаха на пристанището на Ветерн, а речните корабчета напускаха Викен винаги в еднакъв ред, сякаш нищо особено важно не беше смутило живота във Форшвик.

Всъщност светлите дни за Сесилия Роса приключиха, когато любимият ѝ Арн почина след дълга и трескава борба с раната си от Гестилрен. След това Сесилия вършеше всичко, което се изискваше от нея, механично, като насън, сякаш не беше самата тя, а гледаше друг човек отстрани. Сесилия Роса грохна бързо, след като погребалното шествие се прибра от Варнхем, бирата за помена бе изпита и гостите най-сетне напуснаха Форшвик; оставаше всичко да си тръгне по старому.

Тя започна да размишлява — най-вече върху непонятната воля на Дева Мария. Защо, питаше се Сесилия Роса, смъртта трябваше да я раздели толкова скоро от Арн, когато най-накрая бяха получили милостта да се срещнат отново след дълги и тежки страдания: той на война в Светите земи, а тя — под бича на злия демон майка Рикиса в „Божия дом“?

Какво беше намерението на светата Дева и какво искаше да покаже на хората, като толкова бързо разбиваше на пух и прах наградата за любовта и предаността? Това би било напълно справедливо, ако Арн по време на дългогодишната си военна служба под Нейните знамена, беше заслужил да се пренесе в рая — милост, с каквато не бе удостоен през двайсетте години в Светите земи. Какъв беше смисълът да му даде това, което със сигурност бе заслужил в земния живот, но същевременно да накаже любимата му съпруга и дъщеря му с най-тежката и черна мъка? Дали с това Дева Мария искаше да покаже на хората разликата между един мъж, който приличаше на светец — във Форшвик вече се намираха много, които

му се молеха като на свети Арн, — и Сесилия Роса и дъщеря им Алде, които си бяха съвсем обикновени хора?

Подобни размишления обаче винаги се въртяха в кръг и тя се връщаше там, откъдето беше започнала — мъка, която просто беше голяма, черна и неразбираема. Отговори нямаше.

В началото, след като Алде от скръб влезе в манастира, на Сесилия Роса сякаш ѝ се искаше да се откаже от живота. Ако трябваше да загуби и дъщеря си толкова скоро след мъжа си, нямаше да има сили да живее. Тогава беше твърдо убедена в това.

Скоро обаче започна да се бори, за да задържи Алде при себе си — нали дъщеря ѝ беше расла на свобода и само смътно си представяше какъв е животът от другата страна на крепостта. Сесилия Роса обаче бе прекарала повече от двајсет години в манастир: първо в отворотелния „Божн дом“, после в Рнсеберя. Тя започна да описва безцветната мнзерня на живота там, както и малките му, редки радости, и многословно разкрасн разказа си, като ѝ обяснн, че хубавите неща в манастира — тъкането и бродерията, градината и песните, все пак бяха радости, които Алде можеше да получи в изобилие и във Форшвик. Една млада жена спокойно можеше да избегне леденостудените зимни нощи в изложени на течение каменни килии без огнище, тънките одеяла, босите крака напред-назад по каменния под с коричка от лед по няколко пъти всяка нощ, здраво замръзналата вода за миене и други неприятни неща в манастира.

Литаниите ѝ обаче бяха безполезна. Алде, също както много други млади хора, бе изпълнена с трескави мечти да се пожертва за Божието дело заради мъката си. Направо смяташе, че смъртта на баща ѝ насред лятната светлина на живота беше ясен знак от небесните сили да се извърне от света, където хубавите дни за близките му бяха приключили.

Подобни представи Сесилия Роса не искаше да разбива нито с насмешка, нито с многословна назидателност. Още по-малко ѝ се искаше да загуби Алде зад стените на манастира. Много добре разбираше, че майчините ѝ чувства нямаше да бъдат разбрани от девойка, прекипяла от мъка и набожност.

Дори и момиче, слабо посветено в църковните въпроси, веднага би отвърнало, че подобни думи са егоистични и в никакъв случай не могат да послужат в противовес на призванието.

Накрая стана така, че борбата да задържи Алде помогна на Сесилия Роса да се върне към живота, тъй като имаше някой, на когото да възлага надежди, но и същевременно да се страхува да не го изгуби.

На раздяла, преди Алде да замине за Рисеберя, дълго седяха в розовата градина, която тъкмо започваше да изпада в зимен покой. Тогава Сесилия Роса постигна успех, който разпали надеждата ѝ — накара Алде да обещае, че ще прекара първата си година в Рисеберя сред familiares, за да се увери, че наистина има призванието. Иначе девойки от знатен род имаха право да дадат обет само след няколко седмици, прекарани като послушници, а след това нямаше връщане назад. Сесилия Роса дълго и безмълвно наблюдаваше умиращите си рози, вече сбръчкани от първите нощи със слана. Мислеше си, че за дъщеря ѝ щеше да бъде достатъчно изпитание да влезе в манастир заедно със зимния мраз. Така престоят ѝ зад стените на обителта щеше да съвпадне с ледените зимни нощи. По-лошо щеше да е, ако Алде отидеше след топенето на снега, когато пролетта и лятото правеха живота там толкова светъл, че щеше да ѝ бъде трудно да си представи какво щеше да донесе зимата.

Все пак стана ясно, че Алде е била силно впечатлена от зимата в манастира. Щом измина една година и есента наближи отново, дойде решаващият миг: да даде обет и да остане завинаги в метоха, или да се завърне към живота във Форшвик. Не можеше да има по-сериозно изпитание за призванието на една девойка.

И ето, Алде беше предпочела любовта към живота пред лишенията и изолацията. При това известие Сесилия Роса прекара много часове в молитви и разговори с Дева Мария в малката дървена църквичка на Форшвик. След това се чувстваше сякаш излизаше на летния полъх пречистена и освободена от мъката. Не можеше да има по-приятна задача от приготовленията за завръщането на Алде.

Освен това имаше и нещо, което би трябвало да накара всяка майка да се замисли. Въпреки че писмото от Рисеберя бе написано от игуменката Кристина, то съвсем ясно излъчваше волята на Алде. В него се казваше, че предвид неспокойните времена, когато отвличането на девойки по пътища и по вода, за съжаление, никак не беше нещо необичайно, би било непредпазливо да оставят Алде да пътува сама по мрачния есенен път от Рисеберя до Форшвик. Ето защо би било хубаво

и разумно, ако рицарят Сигурд и няколко от хората му имат добрината да я съпроводят до дома ѝ.

На Сесилия Роса и през ум не ѝ минаваше да остави дъщеря си да пътува сама, нямаше начин и Алде да е смятала така дори за миг. Това правеше молбата за охрана напълно излишна. На пръв поглед нямаше нужда и да изказват някакво особено предпочитание кой от всички налични воини от Форшвик да се заеме с тази задача.

Само дето Алде специално бе назовала Сигурд. За Сесилия Роса това беше потвърждение на нещо, което по-скоро бе предполагала, отколкото сериозно да си го признае. Във времето преди последната война неведнъж бе наблюдавала как се гледаха Сигурд и Алде и как на няколко вечери случайно седяха един до друг. Тогава Сесилия Роса си мислеше, че това е просто увлечение, обичайно за ранната младост — нищо, от което да се въодушеви или пък обезпокои. Но щом Алде сега, близо две години по-късно, изрично поръчваше да изпратят Сигурд, нещата бяха съвсем други. В такъв случай той беше важна част от живота, който вече бе избрала, вместо да се затвори в манастира до смъртта си.

Сесилия Роса веднага взе решение да подкрепи Алде, а навярно и Сигурд, в това начинание. Той и никой друг щеше да я поведе обратно към живота.

Второто, което реши да направи, бе от значително по-практично естество. Скоро малко я загриза съвестта, задето не е направила нищо по въпроса по-рано.

Сигурд и брат му Одвар някога се наричаха Сиге и Урм. Още дечица, те бяха дошли във Форшвик, защото бяха изтръгнали от самия Арн Магнусон обещание, че ще им разреши по-късно да се учат при него. Арн бе потвърдил, че това е напълно вярно и че добре си спомня как на мястото за почивка и провеждане на тингове при Аскеберя се беше натъкнал на двамата малки синове на освободен ратай и действително им беше обещал, че ако все още имат същото желание след няколко години, могат да дойдат при него, за да посещават училището за бойци.

Двамата бяха първите малчугани, влезли в училището за кавалеристи на Форшвик без да са Фолкунги. Може би тъкмо затова се учеха с най-голяма жар и прилежание. Когато му дойде времето, бяха богато възнаградени за високия си морал — участваха заедно с Арн и

трите първи ескадрона на Форшвик в битката при Елярос, победиха датските воители на крал Сверкер и спасиха живота на крал Ерик Кнутсон в последния момент. В онзи ден Ерик си възвърна кралската титла и по съвет на Арн посвети в рицарство петима от форшвикските младежи, които командваха. Сред тях бяха и двамата братя.

Скоро след това Арн ги взе със себе си на тинга и ги загърна в сини плащове, за да ги въведе в рода на Фолкунгите. Като рицари бяха получили правото да променят робските си имена на Сигурд и Одвар.

Дотук всичко беше красива приказка и награда за добродетелта, но само с добродетел не може да живее дори най-доблестният мъж. Това, което отличаваше Сигурд и Одвар от всички останали, не бяха само златните шпори — знак, че са посветени в рицарство от краля, а това беше чест, оказвана на малко мъже в кралството. Те обаче бяха бедни като рицари тамплиери и най-вече това ги отличаваше от останалите. Не притежаваха нищо освен броня, оръжие и кон. Ако Сесилия Роса сега предприемеше това, което възнамеряваше от много отдавна — да напомни на крал Ерик факта, че двама от неговите рицари и най-лични воители, допринесли за победите както при Лена, така и при Гестилрен, все още бяха бедни, той би трябвало веднага да я послуша.

При други обстоятелства самата Сесилия Роса би се погрижила и двамата да получат поне по едно голямо стопанство. Не беше го направила, въпреки сандъците с пари на Форшвик. С всеки изминал ден, с всеки кораб и всеки товар богатствата им от злато и сребро се увеличаваха. Тя обаче смяташе, че за честта на един млад мъж със сигурност беше по-престижно да получи имот от краля, отколкото от богатата си господарка.

Така Сесилия Роса щеше да избегне и неудобството да даде щедра зестра на мъж, който не можеше да си позволи достоен подарък сутринта след първата брачна нощ. Подобен въпрос далеч не беше маловажен сред всичките тези горди воители от Форшвик.

Независимо от това как щяха да потръгнат нещата между Алде и Сигурд, Сесилия Роса възможно най-скоро щеше да реши този дребен паричен проблем.

Може би тръпката между Алде и Сигурд беше само временна, а може би дори изобщо не беше и тръпка. Независимо от това бе крайно време да уреди със скромно богатство и Сигурд, и Одвар. Що се

отнася до Алде, тя беше една от най-желаните девойки в кралството, като се има предвид чия дъщеря бе и с оглед на зестрата, която щяха да вземат от обилните запаси във Форшвик. Действително нямаше да липсват кандидати за ръката ѝ сега, когато се завръщаше към живота.

Сесилия Роса и обичният ѝ Арн обаче бяха обещали на себе си и на дъщеря си, че никога нямаше да я омъжат против собствената ѝ воля заради имоти и подаръци, нито пък заради родов герб и домогване до власт. Нейните родители бяха бранили любовта си, заставайки против волята на всички роднини и с цената на двайсет години изкупление. Ето защо никога нямаше да принудят Алде да отиде в брачно ложе против волята ѝ, тя щеше да избере мъжа си свободно, както намереше за добре: знатен или обикновен, Фолкунг или просто освободен роб, и това поради една-единствена причина и с едно-единствено убеждение — че любовта е по-голяма от всичко.

* * *

Във Форшвик сякаш посрещаха млада кралица, когато Алде се завърна вкъщи заедно с рицаря Сигурд. Всички я обичаха заради светлия характер, който винаги бе имала преди смъртта на баща си. Също така тя спадаше към тези, от чието бъдеще Форшвик зависеше най-много, защото освен майка ѝ само тя разбираше как се водят сметки. И най-незначителният слуга в кухнята осъзнаваше, че счетоводните книги бяха като глава за Форшвик: там се решаваше всичко, което произвеждаха или изнасяха, както и всички плащания.

Премина на кон по двата моста, украсени с рози и листа. Всички от Форшвик я очакваха в дълги редици от последния мост чак до двора, понеже задъхани млади конници навреме бяха предупредили за пристигането ѝ.

Беше времето между празниците на свети Лаврентий (това означаваше, че сенокосът трябваше да е приключил в Западна Готаланд) и свети Брюнулф (когато беше разгарът на жътвата). В други стопанства това щяха да бъдат напрегнати дни, малко подходящи за пиршества. Само че във Форшвик от години насам изобщо не се занимаваха със земеделие. Само едната десета, взимана от всеки желаещ да смели брашно, беше повече от достатъчна за всички хляб,

който печаха там. Един селянин идваше с десет бъчви ръж. Веднага след това натоварваха лодката му с вече смляно брашно — същото количество като зърното, което беше донесъл, само че трябваше да остави една десета в замяна.

Сено косяха и във Форшвик, защото фуражът за зимата заемаше твърде много място на корабите. Да се купи обаче беше лесно, ако се направеше навреме, а Сесилия Роса се грижеше винаги да става така.

Ето защо моментът беше подходящ отново да посрещнат Алде в дома ѝ, където ѝ беше мястото.

Биргер стоеше до Сесилия Роса и беше вторият, който поздрави Алде, щом тя се освободи от дългата, щастлива и изпълнена със сълзи прегръдка на майка си. Алде го гушна като брата, който винаги е бил за нея, още откакто като малки ходеха да учат при покойния брат Гилберт. Тя го целуна по челото и с кратки викове на радост се хвърли по-нататък в един дълъг танц от прегръдки, смях и сълзи.

Биргер гледаше след нея онемял. Годината на покаяние я беше променила по доста явен начин. В талията — отслабнала като върба, но в същото време гърдите ѝ под дългата рокля бяха станали по-големи или по-видими, или и двете.

Ясно почувства всичко това, когато я обгърна с ръце и тя се притисна към него, за да го целуне сестрински по челото. Нещо чудновато го жегна отвътре и в паметта му изплува като заклинание, че тя му беше леля, нищо че бяха на една и съща възраст.

Алде вървеше от обятия в обятия или от дете на дете — вдигаше ги нависоко и им се радваше. Прегръщаше всички — от намръщения стъкларски чирак или ловец до учтиво кланящия се сарацински медникар, който не би си и мечтал да я прегърне, нито да я докосне като дъщеря или съпруга. А през това време всички от Форшвик останаха на големия двор, та дори огънят в ковачниците спадна, а печеното месо загоря. Щом поздрави всички, които общо трябва да бяха над сто на брой, както се смееше и махаше, тя се втурна към къщата на майка си, за да смени простите си шаячни дрехи от Рисеберя с нещо по-подходящо за приветствената бира във Форшвик.

В мига, в който тя се изгуби от поглед, всички се разтичаха като полудели: и воини, и мелничари, и помощници в кухнята. Веднага се втурнаха всеки в своята посока, за да се подготвят за празника по най-

подобавания начин. Скоро апетитни аромати се разнесоха от готварниците и сарацинските скари с дървени въглища.

Повечето къщи във Форшвик бяха малки и нагъсто подредени в две редици с улица помежду им, но тук нямаше тор и нечистотии както в градовете, нито пък ровещи прасета. Тях ги държаха настрана, понеже много хора тук не понасяха тези животни.

Повечето ковачници и останалите работилници бяха разположени при мостовете и бързеите. Освен това Форшвик имаше църква и обор, които бяха най-големите постройките, както и три главни къщи. Сесилия Роса изпитваше известни затруднения с избора на къща, където да се състои празненството за посрещането. В рицарската зала имаше най-много място, само че правилата за достъп до нея трудно щяха да позволят да покани кого да е. Откак построиха тази сграда, там имаха право да влизат само посветени рицари, служители във Форшвик, глави на родове, кралски гости и шепа хора, към които Арн Магнусон бе особено благосклонен. Тя беше като свещена земя за повечето мъже във Форшвик, и въпреки че Сесилия Роса можеше да упражнява грубо правото си като единствен собственик на Форшвик да заповядва както ѝ е угодно, тя намираще за най-разумно да не се възползва от него докрай, що се отнася до рицарската зала.

Старата главна къща беше неподходяща по по-прости причини. Бе се превърнала в жилище за много от предишните роби с разрешението да вечерят там всеки ден. Това позволяваше много хора да се хранят и да пият едновременно в нея. Само дето имаше голяма разлика между кратките и трезви вечери на забързаните ковачи и обучаващи се конници, и угощенията до късно, след изгрев-слънце, сред все по-силни резове и все повече повръщане. Би било жестоко спрямо всички освободени роби, които спяха там, още повече пък спрямо децата им. Оставаше само онази къща, която всички във Форшвик имаха навика да наричат Светата земя, половината безобидно, на шега, другата половина от почит.

Това беше къщата на неженените сарацини, където езичниците отслужваха своите си служби и празнуваха жътвата в най-неочаквани моменти. Сега там живееха малко мъже, тъй като всеки друговедец, който си вземеше собствена жена, веднага пожелаваше да има и собствена къща, която се прибавяше към едната от двете редици на

градската улица. Дотук изглеждаше лесно да се определи, че приветственото тържество щеше да се състои в Светата земя.

И все пак не беше толкова просто. Друговерците имаха особени навици, що се отнася до храната, а и не пиеха нито вино, нито бира. Освен това тяхната къща беше най-чистата и най-изкусно украсената, всички подове бяха покрити с разкошни килими в червено и черно. Трудно можеше да си представи повръщащи християни там вътре.

От друга страна, езичниците имаха течаща вода откъм преддверието, също както и в къщата на Сесилия Роса. Едно поточе бе въведено в дълга отворена тръба навътре под вратата и излизаше от другата страна на къщата, така че водата да пада във Ветерн. Дали можеха да накарат християните да повръщат там?

Най-напред тя говори с Гюре, полубрат на Арн. В нейно отсъствие той се разпореждаше във Форшвик по въпросите, които не засягаха войната. И от него се страхуваха всички — както заповядаше, така обикновено ставаше. Той обеща на Сесилия Роса да изхвърля навън всеки, който започне да повръща, ако не го прави в тръбата, както е наредено.

След това говори с двамата майстори на килими, Айбар и Булент, които бяха най-възрастни сред езичниците. Разбраха се да махнат килимите от пода, защото това угощение трябваше да се състои на маса с дълги пейки, а не върху меки възглавници на килимите. Тя се вгледа в тях проникателно, защото си мислеше дали двамата няма твърде бързо и услужливо да приемат внимателно отправената от нея молба. Само че не видя никакви раболепно превити робски гърбове, а между другото, двамата никога не бяха били роби. Освен това Алде бе обичана и от друговерците. Говореше езика им наистина добре, поне според това, което Сесилия смяташе, че е разбрала.

Къщата се преобрази удивително след като внесоха маси, пейки и почетни столове. Лъскавите медни лампи, натежали от тавана, както и гоблените с тайни сарацински писания в злато по стените, все още придаваха сарацински вид на залата; така и ухаеше. Пейките, масите и голите подове обаче имаха по-суров вид. Сесилия Роса бе определила почетният стол да стои пред огнището в най-далечния край на залата, а масата и пейките да бъдат поставени по дължина на стаята, не напречно. По този начин можеше да нареди всички воители на двете

крайни маси, за да имат свободно пространство като хукнат навън да пикаят или да повръщат. Между бойците щяха да седят християните и по-скромните хора от Форшвик, а езичниците — от вътрешната страна, за да бъдат добре изолирани от неща, които намираха за неблагочестиви.

Празникът вървеше страхотно и не само през първите часове. Сякаш завръщането на Алде радваше всички еднакво, а и жителите на Форшвик се бяха обединили и сближили повече от всякога в тази зала. Никой не се намръщи заради нечие чуждо мнение за дадено месо или определена напитка — свинското и бирата носеха на крайните маси, водата и агнешкото — на средните, а сарацините се веселяха също колкото и християните, нищо че бяха трезвени. За изненада на всички се оказа, че няколко от сарацинските младежи бяха усвоили специфичното певческо изкуство на родината си, както и уменията да свирят на струнния инструмент, наречен *oud*.

Сесилия Роса седеше на почетното място с Гюре от лявата си страна и Биргер вляво от него. Така беше правилно — Гюре беше доведен брат на Арн Магнусон, роден след като баща му Магнус бе спал с робинята Суом. Самият Арн го бе приел в рода след преговори на тинга и положена клетва. Това, че от дясната страна на Сесилия Роса седеше Алде, също бе очаквано от всички, поне тези, които следваха християнските обичаи.

Изненадваше само решението на Сесилия Роса да сложи до дъщеря си рицаря Сигурд, който я бе съпроводил до Форшвик, придружен само от четирима мъже.

Сесилия Роса искаше да знае дали е била права в предположението си и още в началото на вечерта, преди виното да е оказало влиянието си, разбра, че не е сбъркала. Алде и рицарят Сигурд имаха очи и уши само един за друг и никак не изглеждаше да им липсват думи или смях; следователно беше крайно време да отиде при краля и да уреди това, което трябваше да се уреди с имотите за рицаря Сигурд. Размишлявайки как замъкът Гум би могъл да попадне под управлението му, Сесилия Роса за момент съвсем се отплесна. Скоро обаче се отърси от тези мисли и насочи вниманието си към хората от Форшвик, които се канеха да пият за нейно здраве, тъй като целта беше умело да се редуват виното в зелени форшвикски стъклени чаши и

водата, която сервираха от запотени сарацински медни кани, в същия тип чаши.

Биргер изобщо не изглеждаше доволен и това стана причина за едно леко раздразнение, което се засили с течение на вечерта и ранната нощ. От време на време опитваше да се наведе напред и да извика нещо на Алде, но не беше толкова лесно. Малкото хора на почетните места седяха далеч един от друг, но повече му пречеше това, че Алде рядко забелязваше опитите му, защото имаше очи и уши само за рицаря Сигурд. Накрая Биргер помръкна и помоли за разрешение да слезе долу в залата заедно с няколко свои другари. Облекчена, Сесилия Роса веднага се съгласи.

След полунощ Гюре започна да обикаля из залата, за да вдига онези, които се канеха да повръщат, или в най-лошия случай, вече го бяха направили. По това време повечето форшвикски пекари, готвачи, ловци и ковашки чираци вече бяха отишли да си потърсят постеля за през нощта. Те първи започваха работа сутрин и най-вече на тях се налагаше да се грижат за съня си.

От войните обаче никой още не си беше тръгнал доброволно. Вече рецитираха, пееха и ревяха от смях заради неща, които никой друг в залата не чуваше, и може би така беше най-добре.

Когато Сесилия Роса намери за подходящо да се оттегли, тя взе със себе си и дъщеря си, на която никак не ѝ се тръгваше, та се наложи майка ѝ нежно да я отскубне от рицаря Сигурд.

Гюре обеща да остане цялата нощ и със здрава ръка да озаптява о време всякакви прояви на пиянство и неприличие.

* * *

Поканиха юнкер Биргер да гостува на краля в Нес и на Сесилия Роса ѝ се стори подходящо да му прави компания, тъй като имаше да урежда дела с крал Ерик. Корабът, който щеше да пренесе Биргер и Сесилия Роса през Ветерн, преди да заобиколят през Улваса, се наричаше „Жребците“. На Биргер му се видя още по-странно, че моряците долу на големия кей си размениха погледи и взеха да се кръстят, щом заведе любимия си кон Ибрахим в едно от трите отделения за коне на кораба. Поглеждайки обезпокоено към Ибрахим,

мъжете на борда попитаха дали щяха да дойдат още коне за това пътуване, и когато Биргер кимна и обясни, че смята да вземе още два, те направо се отчаяха от тревога и го заразитваха за останалите коне. Биргер, който не можеше да разбере смущението им, тъй като всеки божи ден превозваха през Ветерн коне и добитък, си каза истината — другите два коня, които предстоеше да вземе, бяха бременна кобила и скопен жребец. Те щяха да му служат за товарни животни. Тогава моряците си отдъхнаха, засмяха се и услужливо му помогнаха да настани Ибрахим в едно от трите отделения.

Докато се връщаше със скопения кон и добродушната кобила Ум Аназа, Биргер продължаваше да се чуди какво бе събудило такава тревога у моряците. Попита ги направо и получи ясен отговор, допълнен от обяснението защо този кораб се наричаше точно „Жребците“, когато останалите носеха имена като „Лебедът“ или „Големият потапник“.

Преди няколко години в бързеите Му дошъл мъж с три коня, които искал да превозят до Форшвик. Подобно желание не било никак необичайно и му разрешили сам да ги заведе до предвидените отделения, които по него време не били построени стабилно както сега. Щом излезли в езерото обаче, се оказало, че глупакът сложил разгонена кобила между два жребеца. Първо в отделенията за добитък настанала страшна дандания от пронизително цвилене и буйни удари на копита. Скоро и трите животни се освободили, при което два пощръклели коня с набъбнали членове се втурнали ту да гонят кобилата по палубата, ту да се борят помежду си с хапане и ритници. Щом кобилата най-сетне намерила това внимание за твърде разгорещено, скочила във водата и заплувала към брега, положението скоро се успокоило. Тогава обаче повечето стока на кораба вече била потрошена, а много мъже — лошо ранени. За малко целият кораб не потънал. Ето защо сега се наричаше „Жребците“ и моряците на борда бяха чувствителни към превозването на кобили и жребци едновременно. Биргер ги увери през смях, че няма подобна опасност, тъй като кобилата е бременна, а и майка на жребеца, другият пък е скопен. Между другото, никой от Форшвик не би измислил нещо толкова нелепо — да сложи разгонена кобила между два жребеца.

Пътуването до Му премина приятно и спокойно, а откъм отделенията за коне не се чу и най-малкото вълнение. През повечето

време Сесилия Роса стоеше сама и замислена при парапета на борда и гледаше езерото напред под силното, ясно есенно слънце. Имаше си причини да заобиколи през Улваса, тъй като я мъчеха безпокойства, които трябваше да обсъди с Ингрид Улва, майката на Биргер. Той пък на свой ред беше седнал на раздумка с няколко чирака на кораба, които го слушаха с благоговение. По жестовете му от далеч се познаваше какво разказва — всички воители от Форшвик бяха молени за това при срещите им с младежи отвън.

Два дни останаха в Улваса и почти през цялото време Сесилия Роса и Ингрид Улва седяха сами, далеч от чужди уши.

Краткия престой в стопанството Биргер прекара най-вече с братята си на *lectionis* при монасите от Линшьопинг и Шенинге, повече от приличие и за да угоди на майка си. Единствен най-големият му брат Ескил приемаше това преподаване с голяма сериозност. Беше решил да стане лагман, въпреки че нямаше наследствено право. Той смяташе, че без това право трябва да се отличава с толкова повече богати знания, че да тежат повече. Ескил не беше много по шегите и закачките, мръщеше се на братята си, когато искаха да убият времето с някоя пакост.

Карл, който бе най-вярващият от петимата, вече беше получил обещание от майка им, че ще стане епископ — първо в Линшьопинг, после за предпочитане архиепископ. Той не говореше много като Ескил и Биргер, но често затваряше очи по някакъв благочестив начин. Най-скромният обаче беше Елоф, на когото все се случваше по-големите му братя да го закачат и бият.

Бенгт беше този, с когото Биргер се погаждаше най-добре. И двамата ги влечаха пакостите и възраженията; затова измъчваха духовниците и сериозния Ескил с нелепи въпроси на теологични теми или като се подиграваха със законите на страната, което най-много дразнеше съвестния Ескил. Бенгт и Биргер бяха единомисленици, че законът се определя от меч и щита, може би в дома на епископа, но в най-лошия случай на тинг сред свободни мъже. И двамата бяха способни да докарат духовниците до отчаяние, а Ескил да вбесят с мнението си, че това са само шутовски номера за пред хората, съвсем малко по-стойностни от представленията на жонгльори и свирачи по панаирите. А така или иначе последните доставяха много по-голямо

удоволствие на народа, отколкото лагманите, които мамеха хората с думите, че държава се гради със закони, и други подобни глупости.

И на двамата им стана по-леко, щом най-сетне се разделиха и Ескил бе оставен на мира на Iectionis, а Биргер се отправи към кралския Нес с препасан боен меч и още един за учение в багажа си.

Той яздеше начело със знамето на Улвоса, тъй като Ингрид Улва също бе решила да ги придружи до Нес, за да подновят съвещанията и разговорите с двете Сесилии и младата кралица. Биргер доста се гордееше с това, а и имаше десет от стражите на Улвоса под свое командване.

При бързеите Му, откъдето щяха да вземат кралския кораб до Висинг, се събраха с Улвхилде Емундсдотер, дошла от стопанството си Улвсхейм с десет мъже за охрана. Явно беше, че трите вдовици имаха важни дела в кралския Нес, но не си струваше да ги питат какво възнамеряваха да правят — нито Биргер, нито пък някой друг.

Когато кралският кораб дойде да ги вземе, изпратиха всички стражи обратно вкъщи. На остров Висинг цареше кралски мир и знатните гости винаги бяха посрещани от рицари в пълно снаряжение.

* * *

В Нес имаше малко гости, защото последната жътва за годината все още беше близо. По това време повечето мъже, достойни да гостуват на краля, черпеха с бира вкъщи или посещаваха съседи и роднини по същия повод. Ето защо вечерите в голямата зала на замъка бяха самотни и там ехтеше на празно, но бяха също така приятни — всички идваха да се хранят с обикновени дрехи, а кралското семейство — без короните и най-скъпите си плащове. Кралят сподели, че харесва това време на годината, когато човек може да се навечеря по-бързо, да си легне преди полунощ и да стане от леглото, докато още е сутрин. По този начин той и секретарят му можеха да отметнат голямо количество писарска работа, за да не нараснат камарите до невъзможност за обработване, щом Коледа наближи и вечерите станат по-изтощителни.

В очарователно спокойния ред, който сега цареше по време на хранене, не спазваха толкова стриктно и дворцовия етикет. Бяха достатъчно малко, за да може всеки да говори с всеки, а и не беше

толкова важно кой до кого сядаше на масата — нещо, което на големи празненства би довело до много раздори и ядове.

Кралят обаче направи опасна грешка на втората вечер, когато младият му роднина Кнут Холмгейрсон дойде в Нес. Ерик го беше поканил с една надежда, която скоро се провали. Щом заповяда новият му гост да седне до юнкер Биргер, младежите, разбира се, веднага се подчиниха, но се погледнаха заплашително. И наистина, не след дълго двамата се сдърпаха и можеше да се стигне до край, ужасяващ за цялото кралство. Кнут Холмгейрсон, който седна до Биргер, измърмори, че явно кралят е придобил обичай да разрешава на момченца да седят на масата сред зрели мъже. Биргер отвърна, че коловете за връзване на хмел действително са дълги, но лесно се пречупват през средата.

Неизбежно едната дума предизвикваше друга. Кнут заплаши с бой, Биргер отвърна, че вече чува това за втори път, че веднъж не е нищо, два пъти са детски приказки, но трети път би означавало, че това са думи на мерзавец, който трябва да бъде безмилостно наказан.

И така репликите им следваха една след друга като в танц. Кнут попита дали има предвид него като казва мерзавец. Биргер отговори, че трябва да е така, тъй като наблизко няма никой друг. Кнут смяташе, че Биргер има късмет, задето сега седи на кралската трапеза, а Биргер отвърна, че мъж от Форшвик няма нужда да се чувства заплашен от един кльошав като кол нещастник и така нататък в реда на танца.

Щом Кнут Холмгейрсон повиши глас и всички в залата се разтревожиха, а кралят авторитетно прекъсна свадата, като попита строго дали бирата и храната му не се харесват на юнкерите, Кнут Холмгейрсон се изправи с пламнало от гняв лице и обясни, че за него е унижително да седи до някого, който не е мъж, достоен за меча си, а просто пале.

При тези думи в залата настъпи мъртвешка тишина. Едно беше двама мъже да седят и да се препират, а съвсем друго — да обидиш друг мъж пред краля и приближените му. Това можеше да завърши само по два начина, и двата неблагоприятни.

Всички погледи се извърнаха към Биргер, който бавно стана от стола и старателно изтри бирената пяна от устата си, за да спечели малко време, преди да изрече онова, което трябваше да каже, ако не искаше да си тръгне от кралския замък опозорен.

— Ваше величество — започна той с нисък и сдържан глас. — Вие чухте, а също и всички присъстващи. Кнут наруши мира на тази трапеза, накърни и честта ми. Ако е мъж, който държи на думата си, трябва да я защити с меч в ръка. Иначе, и това би било най-добре за него, остава да се извини, да възмезди обидата и да си тръгне.

Ингрид Улва, която седеше най-близо до краля, закри лицето си с ръце в отчаяние, но не каза нищо. Сесилия Роса до нея само поклати мълчаливо глава с горчива усмивка. И двете знаеха, че спорът беше стигнал твърде далеч, за да не свърши с кръв.

Кралят постоя известно време намръщил чело, а всички около масата се смълчаха в очакване на решението му.

— В нашата страна езикът твърде лесно може да причини смъртта на един мъж — започна той мрачно. — За думите, които ти, юнкер Кнут, изрече в присъствието на много свидетели, трябва да отговаряш с оръжие в ръка. Това изисква честта ти. Само че не ви поканихме заедно, младежи, за да намерите веднага причина да се хванете за гушите. Ето защо ние и никой друг ще решим как и двамата да изкупите тези думи. Определихме да използвате оръжия за учение и да се биете, докато единият се прегъне. Разбрано ли е?

Кнут веднага възрази срещу употребата на тъпи остриета, като обясни, че по този начин не би могъл да оправдае думите си. Биргер посочи, че тъй като той е обиденият, негово право е да предложи как да се води двубоят и желанието му беше да бъдат на коне. Срещу това Кнут Холмгейрсон далеч нямаше възражения, което накара краля за пръв път по време на тази кавга да поклати усмихнат глава и да вдигне ръка, за да спре глъчката, настанала в залата.

— Не, не на кон! — заповяда той. — Нямаме намерение да обясним защо забраняваме на юнкерите да се бият на кон, макар причините да са оправдани. Ще защитавате правотата си с тъпи остриета и това ще стане на двора утре преди вечеря, когато слънцето стои най-високо на небето. Така сме решили и така ще бъде!

В залата наставаха, повечето присъстващи очакваха утрешният ден да им предложи мъртъв юнкер от един от двата рода, които толкова дълго бяха спорили за кралството. Подобна гибел заплашваше да се разпространи като горски пожар и не беше нещо, за което да седят и да си приказват весело на по бира. Смъртта с право можеше да се надява на добра жътва.

Ингрид Улва и Сесилия Роса отидоха заедно при Биргер, за да го отведат към покоите си и да го вразумят. Той нямаше как да се възпротиви на желанието им, поклони се на краля и кралицата и последва майка си и баба си през залата към едно място при защитната стена, където бяха настанени.

Биргер никак не се изненада, когато двете в един глас започнаха да му се карат и никой от тримата не успяваше да каже нещо смислено в малката варосана зала. Отначало той изобщо не се защитава и двете вдовици се поуспокоиха, заговориха една по една и искаха от него отговори.

Първо трябваше да обори подозрението им, че той от високомерие е подмамил момчето от Ериковия род да се опозори. Това той отрече, както не беше съгласен, и че е можел да си тръгне, за да избегне разправията — щяха да последват само още по-злобни думи при следващата им среща. Скоро разговорът потръгна и изпратиха да повикат слуга, който да сложи нажежени въглени на желязната табла, да запали восъчните свещи и да им донесе вино. Прекъснаха разговора си, докато се настаняваха в тежките дъбови столове от Любек с меки възглавници от далечни страни и придърпаха маса и столчета, където да поставят виното.

След като получиха свещи, топлина и вино в стаята и подновиха разговора, се оказа, че майка му и баба му се безпокояха за съвсем различни неща.

— За първи път след раждането ти трябва да лежа цяла нощ и да редя хиляди молитви за живота ти — каза Ингрид Улва. — Юнкер Кнут е с повече от глава по-висок от теб и яростен до крайност. Как можа толкова наивно да се оставиш да те въвлече в капана? Далеч не си глупав, защо тогава го стори?

— Наистина не ми оставаше кой знае какъв избор — отговори й Биргер тихо и бавно, за да не разпали искрата на разправията отново. — Както знаете, този Кнут вървеше до мен с втория скиптър на шествието за коронацията в Линшъопинг. Още тогава ми говореше грубо и заплашително. В онзи ден можех да се преструвам, че не го чувам — беше немислимо да предизвикам сбиване в шествието. Но какво според вас трябваше да направя тази вечер, при това на кралската трапеза? На кралската трапеза! Обърнете внимание!

— Мили мой Биргер, недей да го нараняваш повече отколкото е необходимо — бързо се намеси Сесилия Роса, преди Ингрид Улва да успее отново да подхване жалбата си. — Спомни си, че той ще е претендент за престола, ако крал Ерик умре. Ако го осакатиш, ще си спечелиш враг за цял живот, ако го убиеш, ще ни преследват роднините му, жадни за кръвно отмъщение, а това е най-голямото бедствие за кралството. Обуздай гнева си, Биргер, бъди разумен и не подхождай грубо към него!

— Да, за това и аз се сетих — отговори ѝ Биргер със същия тих тон както преди. — Разбираше го и кралят, когато ни забрани да се бием на коне, защото след удар в главата и падане от коня може да стане от лошото по-лошо. Ще направя това, което заповяда кралят, макар и не направо. Кнут ще се отърве жив от този двубой и достатъчно леко ще си получи заслуженото, за да се оправи бързо.

Ингрид Улва едва не онемя от този обрат в разговора, а това ѝ се случваше повече от рядко. Безпокоеше се за живота на любимия от синовете си, този, за когото хранеше най-големи надежди. А скъпата ѝ свекърва си седеше и говореше с Биргер сякаш най-важни бяха благостта и борбата за власт, а не тревогата за самия живот.

— Високомерието не е ли най-страшният от всички грехове в нощ като тази? — промълви тя. — Не споменавате най-голямото нещастие, сякаш не съществува. Вместо това говорите за двубоя като че вече е спечелен. Не се ли боите, че такъв грях може да бъде наказан?

— Това съвсем не е високомерие, скъпа Ингрид Улва — отвърна Сесилия Роса. — Просто нещата стоят така. Спомни си, че съм гледала тези луди глави във Форшвик повече от двайсет години. Виждала съм най-изтъкнатите рицари на кралството, виждала съм всичко възможно, което може да си причинят мъже, избрали да учат военния занаят. Уверявам те, скъпа моя приятелко, Биргер няма повод да се страхува от онзи Кнут. Той размахва меча прекалено разпалено, освен това му е твърде тежък, може би е наследен от баща му. Неудобно висок е, за да улучи мъж с ръста на Биргер на крака. Нали, Биргер?

— Да, и аз съобразих всичко това, скъпа бабо — бързо отвърна той, без да я погледне.

— Е, добре! — въздъхна Сесилия Роса облекчена. — В такъв случай нямам какво повече да ти кажа. Само помни, че утре ръката ти,

която държи меча, носи и мира в кралството. Не чупи крака, владей гнева си и преди всичко — не се оставяй да те подлъже да го убиеш. След това ще направиш каквото можеш, за да се помирите. Но на първо място се води от най-златното правилото на покойния ти дядо от службата му при тамплиерите!

— Когато извадиш меча си, не мисли кого ще убиеш, а кого ще пощадиш — смотолеви Биргер на латински, сякаш произнасяше молитва.

— Е, казахме всичко, което трябваше — въздъхна Сесилия Роса и нежно се усмихна на внука си.

След това се извини и обясни, че се чувства отпаднала и иска да се оттегли за през нощта. Ингрид Улва и Биргер обаче нямаха кой знае какво да си кажат, когато останаха сами. Скоро Биргер се поклони и си тръгна, твърдейки, че иска да се събуди отпочинал и с прояснен ум, за да държи далеч от себе си глупости, грешки и лошо настроение на двора в замъка.

Ингрид Улва остана сама и дълго се взира в огъня с безизразно лице. Там отново видя бъдещето на Биргер по-ясно от всякога: сблъсък на две големи войски със залог кралската корона. Изобщо не й се налагаше да се отдава на пресилени и отчаяни молитви тази нощ, защото тя не беше като другите майки.

* * *

Ако Биргер спа спокойно през нощта, при Кнут беше точно обратното. Той остана дълго в опразнената от гости кралска зала, сред слуги и готвачи и пи чаша след чаша бира, което подсилваше куража му, докато стигна до онази, която го подтикна да се хвали как щял да обезглави Фолкунг на следващия ден, и завърши с чашата, която го докара до състоянието на глупците и мошениците, та накрая кралските слуги го отнесоха в леглото му.

Беше ясен, безоблачен ден, доста топъл за сезона. Когато бойците в доспехи се изправиха пред краля, датската кралица и всички останали на двора на замъка, потта вече се стичаше по челото на Кнут, а очите му бяха яростно червени и малки, сякаш светлината ги пронизваше.

Докато кралят им диктуваше клетвата, Сесилия Роса с весел кикот прошепна на пребледнялата Ингрид Улва, че на юнкер Кнут скоро ще му стане по-горещо, отколкото му е приятно. Всъщност той беше избрал един от новите шлемове, които бяха предназначени за конници и покриваха цялото лице. Биргер стоеше там с отворен объл шлем със защита само за носа и бузите. На Ингрид Улва не ѝ беше съвсем ясно какво означава това, но все пак се остави безгрижната ведрост на Сесилия Роса да я утеши.

Дори след като бойците нахлузиха шлемовете, поздравиха се и се хвърлиха в бой, на Ингрид Улва положението все още ѝ изглеждаше неравностойно. Високият Кнут нападнаше яростно и през цялото време принуждаваше Биргер да отстъпва, а той пък не правеше нищо друго освен да се отбранява. Изглеждаха така, сякаш скоро всичко щеше да приключи нещастно за Биргер.

Сесилия Роса обаче само се усмихваше и клатеше глава, изглеждаше все по-доволна и кимаше на Ингрид Улва, която с побелели кокалчета на ръцете притискаше един златен кръст до сърцето си и често-често се кръстеше.

За Биргер този сблъсък започна потно и еднообразно, но явно се утешаваше с мисълта, че положението на този, който се явява на дуел с бирен дъх, скоро щеше да се окаже много по-лошо, особено когато е със закрит шлем.

Със сигурност юнкер Кнут боравеше с меч по-добре от селянин, но във Форшвик би предизвикал повече смях и подигравки, отколкото възхищение. Тъй като през цялото време му се налагаше да сече надолу, той напредваше с широк разкрач, държеше щита твърде далеч от тялото и замахваше косо изотгоре ту отляво, ту отдясно. Биргер търпеливо отстъпваше в широк кръг и пое първите, най-изтощителни за Кнут удари с щита си, така че скоро не остана почти нищо от фолкунгския лъв. Не изпитваше никакъв гняв, защото гневът беше лудост в битка на живот и смърт, но беше хладнокръвно решен да послуша любимата си баба.

Побеснял, задето не съумява да се домогне до врага си с нещо по-сериозно от удари по непрестанно изплъзващия се щит, Кнут започна да излива нови обиди и в същото време атаките му се забавяха. Биргер отговаряше само с усмивка на, според него, детинския опит да бъде разгневен. Освен това повечето псувни и

обиди се задушаваша в шлема на Кнут, което показваше по-скоро колко му беше тежко там вътре, а не колко е опасен.

Ударите му ставаха все по-уморени и мудни, въпреки че от време на време изпадаше в отчаяна ярост. Тогава настъпи моментът Биргер да промени отбраната си.

Вместо бавно да отстъпва назад в широки, ясни кръгове, той започна да се движи по-пъргаво и на по-малко разстояние, поради което Кнут го виждаше все по-трудно през тесните процепи на шлема. С това Биргер започна и да извива щита, така че вместо да удари тежко, Кнут забиваше меч в земята и се затрудняваше да пази равновесие.

Крал Ерик седеше спокоен и невъзмутим, обгърнал с ръка младата си кралица Рикиса, която скоро го заразпитва що за необичаен двубой бе това. Кралят хвана лявата ѝ ръка, стисна я нежно и отговори с усмивка, че един крал трябва да знае много начини да възпитава млади лудетини и че тази скромна битка скоро щеше да приключи, вероятно без да се стигне до сериозни наранявания. Затова пък, извини се той, кралицата трябва да прекара идната нощ без него, тъй като смята да остане в компанията на наперените хлапетии с достатъчно вино и бира. Тя отвърна през смях, че би могла да изтърпи подобно страдание, само ако засяга благо на кралството, но е разбрала, че точно за това става дума в случая. Той кимна развеселен, наведе се към нея и прошепна плътно в ухото ѝ, че Бог ги е благословил, особено него, с един брак по задължение, който е могъл да се окаже далеч по-ужасен. Кралицата се съгласи със силен смях и безсрамно целуна своя крал. Тогава обаче към нея се насочиха недружелюбни погледи заради пренебрежителното ѝ отношение към бойците долу на двора и тя възвърна достойната си, безразлична физиономия на кралица, изправи гръб и вирна нос.

На Биргер му се стори, че вече е време да сложи край на цирка. Кнут стоеше все по-разкراчен и така оголваше коленете и сгъвките им, както и ръката, с която сега държеше щита на още по-голямо разстояние от тялото си — една от най-сериозните грешки. В бой с остри оръжия щеше да я загуби.

Биргер все още не беше отвърнал и с един насочен удар си мислеше, че ще успее от първия път. Когато обаче започна да се приближава, за да нанесе този единствен удар, осъзна, че имаше

опасност Кнут да окуцее за цял живот, макар да използваха тъпи остриета. Значи трябваше да стане по друг начин.

Той го изчака да вдигне ръка, за да замахне надолу от ляво надясно, пое удара косо с щита си и се завъртя в пълен кръг надясно с меч, насочен ниско и направо, така че проряза Кнут точно в свивката на дясното коляно. После бързо отскочи встрани, за да види как го е наранил.

Кнут се олюляваше в страдания, но сухожилията не бяха прекъснати. Той виеше и кълнеше вътре в шлема си. Биргер отпусна меча си и му предложи да се предаде с чест, тъй като е поел първия успешен удар. Кнут поклати ядовито глава, но веднага му се наложи да даде знак с ръка, че има нужда от кратка почивка, за да намести шлема си. После внезапно се хвърли в атака с нова ярост, въпреки че куцаше.

Тогава Биргер се принуди да опита нещо ново, изведнъж тръгна в атака и накара Кнут ту да се защитава ниско, нещо трудно за висок мъж, ту високо, което го изтощаваше още повече. След като на няколко пъти го измъчва по този начин, първо нанесе един лек удар, след това втори, по-тежък по шлема му, който се извъртя така, че Кнут вече не можеше да вижда. В този момент той вдигна ръката си, за да оправи шлема, Биргер се прицели старателно и изби меча на противника с един умерено силен удар между китката и лакътя, за да не счупи костта му.

Щом Кнут се наведе да вдигне оръжието си, но твърде бавно, Биргер вече го бе застъпил със защитения си в желязо крак. Спокойно и съвсем леко докосна с тъпото острие на меча си гърдите на противника — точно там, където се разделят ребрата.

Кнут рухна превит на две. Биргер веднага грабна меча му, обърна му гръб и отиде пред краля и кралицата. Там свали шлема си, опря лявото си коляно на земята и положи взетия меч пред себе си. Кралят чакаше с усмивка, едновременно строга и ободрена.

— Е, юнкер Биргер, какво искате да ни кажете с това? — попита той.

— Че моля за благоволението на ваше величество да обявим двубоя за приключен — отвърна Биргер с почтително наведена глава. — Честта ми вече е спасена. Кнут Холмгейрсон доказа, че държи на думата си, и в това сме еднакви.

— Изправи се, Биргер! — заповяда кралят и момчето светкавично се подчини. — За награда ти даваме щита на Кнут със собствените ни три корони. Както и той щеше да получи твоя лъв, ако беше победил. Но ти заповядваме да пазиш този щит, да го закачиш на място, където постоянно ще е пред очите ти и винаги ще ти напомня до какво могат да доведат глупавите думи. Мечът на Кнут също е твой. Така сме определили и така ще бъде!

Биргер вдигна меча на противника си, поклони се и тръгна с вдигната глава към центъра на двора, като оправи тъмночервените си къдрици и изтри потта от челото си. Там Кнут страдалчески се беше изправил на колене. Беше свалил шлема си и лицето му се червенееше мокро от пот. Стоеше с плътно присвити от унижение очи и с две ръце притискаше наранените си гърди.

Биргер вдигна синия щит с трите корони без да продума, обърна се и си тръгна.

Майка му Ингрид Улва и баба му Сесилия Роса му се нахвърлиха едновременно, прегръщаха го и го целуваха. Не го поздравяваха за победата — нея дори обезпокоената му майка вече бе оценила като незначителна. Начинът, по който не бе постигнал по-впечатляваща победа, беше спечелил възхищението им.

Биргер отхвърли тези похвали по мъжки въздържано с думите, че иска да си смени дрехите възможно най-скоро, но преди това смята да се охлади с една баня по форшвикски обичай. Раздели се с двете жени с поклон.

След леденостудената вода на Ветерн и голяма чаша охладена тъмна бира от Любек Биргер се качи на най-високата крепостна стена, сменил бойните си доспехи с официални дрехи от синя коприна, плащ и меки обувки от телешка кожа. Постоя сам на свежия вятър, наслаждавайки се на прохладата. Беше извънредно доволен от себе си, но не можеше да сдържи гнева си и си представяше какво всъщност е искал да причини на този дълъг като кол клеветник. Не му се удаде да остане дълго сам с ядните си мисли. Дойде един от кралските слуги, поклони се и съобщи, че по нареждане на краля юнкер Биргер незабавно трябва да се качи в стаята на върха на западната кула. Биргер отвърна с поклон, без да е разбрал заповедта, и веднага последва втурналия се обратно придворен.

Когато се качи в тъмната стая на кулата, осветявана само от ред отвори за стрелба високо горе, отначало не забеляза, че кралят го очакваше заедно с ярла и без да се замисли, веднага опря лявото си коляно на каменния под, изчаквайки с наведена глава.

— Стани, Биргер! Веднага ела и седни при нас. Пътном вземи една бира и за себе си! — заповяда кралят строго.

Биргер веднага изпълни нареждането и чак като стигна масата на краля и се канеше да седне, забеляза ярл Фолке. Отново се изправи, за да се поклони, дори разплиска малко бира.

— Да прием за нас! — заповяда кралят и Биргер се подчини, доколкото му беше възможно, несигурен дали това кралско „ние“ назоваваше само Ерик или включваше и ярла. Опита се да направи нещо средно и двамата мъже избухнаха в доволен смях.

— Днес държиш мира в кралството с ръката, която носи меча ти, приятелю мой — започна кралят с протяжна въздишка, но звучеше много повече удовлетворен, отколкото обезпокоен. — Ако днес беше убил глупавия ми, но обичан, запомни обичан, млад родственик, което можеше да сториш с лекота, щеше да ни хвърлиш в голямо нещастие. Сега с „ние“ имам предвид всички нас. Отговори!

— Същото ми казаха снощи мъдрата ми майка и, що се отнася до битки, още по-мъдрата ми баба — отвърна Биргер. — По никакъв начин не отстъпиха преди тяхното убеждение да стане и мое.

— Да, говори се, че живеем под управлението на вдовиците — засмя се кралят. — И между нас, мъжете, това няма никакво значение, но съобразителността на тези жени е донесла на всички ни много щастие, нали, Биргер?

— Ваше величество е нашият коронован крал, на когото всички сме се заклели във вяност — бързо отвърна Биргер, сякаш изобщо не беше чул неприятните думи за управлението на вдовиците. За негово учудване и двамата мъже посрещнаха отговора му със смях.

— Ти си ми истински роднина — отбеляза ярл Фолке. — Не е лесно човек да те подлъже с думи и знаеш как да се държиш. Покойният Биргер Бруса не би избрал по-разумен отговор от твоя.

— Казвам само това, което диктува сърцето ми — усмихна се Биргер дръзко и отпи невъзмутимо от бирата си, защото на своя роднина ярла можеше да отговаря едва ли не както си иска. — Какво би казал ти самият на мое място, Фолке?

— Скъп си ми, млади Биргер, наистина — намеси се кралят, за да спаси ярла от задължението да отговори. — В мъглата на бъдещето теб виждам като кралски ярл. Сега обаче ще изоставя придворния език и ще казвам „аз“, когато говоря за себе си, и „ние“, когато имам предвид всички нас. Но това, което ще си кажем тримата, е само за нашите уши. И така, първо искам да отбележа, че още в този миг би трябвало да те направя рицар заради мъдростта, която прояви в двубоя с Кнут. Само че не е разумно да награждавам с такова високо звание един Фолкунг, задето е надвил мой родственик, който след мен стои най-близо до короната. Разбираш ли?

— Въпреки това се заклевам пред ваше величество във *fortitudo* и *sapientia*^[1] както дядо ми Арн се е заклел и пред баща ви, и пред самия вас. Освен това за мен е голяма чест, че спечелих Ериковия щит, особено като се замисля какво означава — съхраненият ни мир — отговори Биргер спокойно, без ни най-малко да прояви недоволство или пък да се запъне на някоя дума.

— На колко години си всъщност, Биргер? — намеси се ярлът с въпрос, който не беше успял да потисне от чисто изумление.

— Скоро ще навърша осемнайсет — отговори Биргер.

— Говориш като мъж, при това с мъдрост, каквато малко мъже притежават, Биргер — замисли се кралят. — Не се страхуваш от краля си за разлика от всички останали, но все пак имаш благоразумието да му оказваш онази почит, която му се полага. Откъде ти е тази дарба?

— От Гестилрен, Ваше Величество — отговори Биргер непоколебимо. — Там дядо ми, военачалникът, даде живота си за победата ни. Така бих постъпил и аз, ако се наложи, а също и вие, ваше величество. В онзи момент нямаше Фолкунги, нито Ерикови наследници, нямаше крале и млади мъже. В онзи момент бяхме едно цяло, аз яздех редом с вас и бяхме като близки приятели, залогът беше всичко или нищо. Оттогава се чувствам като ваш близък приятел, крал Ерик, при цялото покорство, което се изисква от мен.

Кралят не отговори веднага, а дълго гледа своя стар ярл, който кимаше тежко и замислено.

— Гестилрен, Гестилрен, чудо Божие — промърмори кралят. — Това е като сън, който никога няма да свърши. Победихме най-голямата войска, прониквала в кралството ни, надвихме силната армия на крал Валдемар за втори път. Да знаеш, Биргер, тогава не бях кой

знае какъв крал. Кралят беше Арн Магнусон — този, който ни подари победата. Знаеш това толкова добре, колкото и аз.

— Скъпият ми дядо направи това, което се изисква от един военачалник, кралят ми направи това, което се изисква от един крал, затова Божията майка ни подари победата — отвърна Биргер предпазливо.

— Божията майка, а не синът ѝ, самият Господ Бог? — вдигна вежди кралят. — Някои от моите коварни епископи твърдят друго, какво знаеш ти, непросветеният?

— Само и единствено Божията майка е висшата покровителка на рицарите тамплиери, а военачалникът ти беше един от тях — отговори Биргер.

— Прекланям се пред църковните ти познания — усмихна се Ерик. — А днес ти показва на своя крал именно sapientia и ще бъдеш възнаграден за това в бъдеще. Сега обаче имам едно желание спрямо теб, нещо трудно, но въпреки това го изисквам. Ще ми се подчиниш ли и този път, Биргер?

— Слушам и правя всичко във властта ми, която обаче не е особено голяма в ръцете на един юнкер — отвърна Биргер с наведена глава.

— Ще се сприятелиш с юнкер Кнут, това е заповедта ми! — нареди кралят строго и известно време разучава изненаданото лице на Биргер преди да продължи. — Всеки момент ще извикам Кнут в тази стая. Ти, аз и той ще изпием повече бира, отколкото ни понася. Като завършек ти ще се нагърбиш с нелекото бреме да направиш от Кнут по-добър боец. Ще се подчиниш ли на това решение?

— Ако е по възможностите ми — отговори Биргер, за пръв път несигурен. — Кнут се смята за страховит воин. Трудно ще го склоним да се примири с това да го обучава по-младият.

— Да, задачата ти не е лесна. Аз обаче изисквам това от теб. Вие двамата носите бъдещето на кралството на младите си рамене. Вражда или приятелство помежду ви може да се окаже разликата между един добър живот в кралството ни и една война между двата рода, а тя ще е гибелна за всички ни. Навярно осъзнаваш това?

— Да, ваше величество, осъзнавам го. И въпреки това няма да е лесно — навъси се Биргер, понеже виждаше пред себе си дълго време на робски труд.

— Тогава ще стане както сме решили! — отсече кралят. — Сега ярл Фолке ще ни остави, а аз веднага ще повикам нашия не особено изтормозен юнкер Кнут. След това дълго ще прием бира и ще си говорим за наши си неща по мъжки. Или предпочиташ вино или медовина, дето толкова се суетите с тези женски напитки във Форшвик. Не, бога ми, млади момко, не си давай вид на обиден! Дядо ти пиеше вино, а беше най-великият воин в Скандинавия. Е?

— В началото на вечерта предпочитам да пия бира, по-късно може и малко вино — промълви Биргер сконфузено. Останалите двама се засмяха от сърце на думите му.

Ярл Фолке се изправи и се загърна с плаща си, сбогува се дружески с краля и младия си роднина, и излезе от стаята, като се подсмиваше. Тогава кралят направи знак на един от слугите при вратата и поръча да повикат юнкер Кнут.

Не си казаха много докато чакаха. Кралят се изправи, закърши пръсти, така че кокалчетата му запукаха, и заобяснява на останалия в стаята прислужник кога и как да им поднесат осолено биволско месо, бутчета от млади агнета и първото за годината прясно еленско месо с всичко, което подобаваше в случая. Биргер размишляваше мрачно и опитваше да се примири с безрадостната си участ. Толкова самоуверен мъж на възрастта на Кнут нямаше лесно да се научи на всичко отначало, а май че точно това се изискваше. Много по-лесно бе да обучава момчетата във Форшвик, защото те все пак имаха желание да се учат, въпреки цялото циврене и хленчене като усетеха болка. Страхуваше се, че с Кнут в никакъв случай няма да стане така.

Кнут дойде накуцвайки, с лукав, вторачен поглед и отначало кралското намерение да превърне двамата врагове в приятели не обещаваеше особен успех. Кралят обаче съвсем не се остави да го сломят киселите физиономии на двамата юнкери, дори се преструваше, че не ги забелязва. Първо заразказва за войната, за зараждащата се любов към кралица Рикиса и за първия успешен есенен лов на елени и диви свине, като през цялото време доливаше бира на двамата си недоброволни гости.

После, като започнаха да се хранят, насочи мисълта си към невероятните военни умения, донесени на север от един Божи рицар тамплиер, към обяснението за двете велики победи при Лена и Гестилрен и към това, на което и до днес учеха младите във Форшвик

и затова бяха много по-добри воини от всички останали, особено на кон.

И точно по тази причина, добави той, от загриженост към скъпия си млад роднина бе забранил да се бият на коне — двубоят би станал твърде неравнотоен.

Бавно, но сигурно и с благотворната помощ на бирата и виното, той стопи враждебността им и събуди любопитството на Кнут. Когато кралят помоли Биргер да разкаже за тайните във Форшвик, той бе много по-любознателен, отколкото неприязнен.

Крал Ерик придумваше и пиеше; не се предаде, докато се зазори, което не ставаше толкова рано по това време на годината. Тогава, в края на нощта, вече беше наложил волята си, без дори да прибегва категорично до кралското си право да заповядва. Биргер Магнусон се беше сдобил с ученик.

* * *

Докато крал Ерик напиваше до вразумяване наперените хлапаци, младата кралица Рикиса далеч не прекарваше нощта сама, още по-малко пък трезвена. Беше се възползвала от случая да покани в кралските покои в западната кула четирите вдовици — единствените ѝ доверени приятелки в новата страна. С напредването на нощта откъм горните стаи, където се бяха разположили кралят и юнкерите Биргер и Кнут, долитаха все повече смях и глъчка. На жените това им се стори добър знак.

Рикиса смяташе приятелството си с четирите вдовици за благословия, защото умееха да ѝ помагат в големи и малки беди. Когато се оплака, че крал и кралица трябва да живеят в студени кули, което не предвещаваше нищо добро преди настъпването на скандинавската зима, Сесилия Роса веднага намери решение, а вдовстващата кралица Сесилия Бланка ѝ обясни защо в Нес живееха по този обичай.

Някога замъкът бил построен от по-предишния сверкерски крал Карл, разказа Сесилия Бланка. Било зловещо време, няколко крале поред били убити от тези, които след това си присвоили короната. Крал Карл Сверкершон се закле, че тази участ няма да го сполети,

както се случило с баща му. Ето защо построил Нес далеч на южния нос на остров Висинг във Ветерн. Там не можел да го изненада никой наемен убиец, нито да го причака в засада на пътя за църквата, където бил убит старият крал Сверкер. От кулите и отбранителните стени на Нес всички кораби се виждаха от далеч и нямаше как да се запази в тайна кой е или не е на Висинг.

Навярно това е бил сериозен и мъдър план, засмя се кралицата майка. И все пак нейният съпруг, крал Кнут, бе успял да убие Карл Сверкершон точно там, на по-малко от изстрел разстояние от мястото, където седяха. По този начин мъжът ѝ станал крал, а тя — кралица.

Сега времената бяха по-спокойни, но ако все пак някой убиец се промъкнеше през нощта, редът беше такъв — кралят спеше в защитената западна кула. Никой не би могъл да проникне горе, без да вдигне голяма врява, докато си проправя път през дъбовите врати между най-горните и средните стаи. Отдолу беше още по-трудно, тъй като там винаги имаше стражи, а никой убиец не би могъл да се провере през отворите за стрелба по стените на кулата, освен ако не е приел формата на змия.

Тъй като цената на тази може би смешна сигурност бяха студените и влажни нощи и още по-ужасните зими, кралица Рикиса се пошегува, че вероятно би било по-добре да умреш бързо от копие то на убиец, отколкото студът бавно да те измъчва до смърт. Сесилия Роса обаче знаеше лек точно за този случай. Тя обеща да изпрати в Нес няколко от зидарите си, за да нагласят огнища с димоотводи нагоре по стените още през ранната есен. След това вече нямало да могат да зидат, но щяло да стане топло и приятно тъкмо навреме за зимата, обеща тя.

Вдовиците научиха кралицата и на всичко онова, което беше добре да знае за страната, която предстоеше да управлява, понеже много неща бяха толкова различни от родната ѝ Дания, че нямаше начин да ги съобрази сама. Едно от тях бе защо ярл Фолке така мразеше свещениците, без да има причина за това, разказа Ингрид Улва.

Лукавият епископ Валерий разполагаше с обстоен регистър с грехове. Най-напред с интриги и клевети се бе погрижил не Ерик Кнутсон, а Сверкер Карлсон да седне на престола след смъртта на крал Кнут Ериксон. Беше успял в това свое намерение, но още не бе

доволен. Ето защо непрестанно бе изливал отровата си в ушите на неуверения крал и така бе причинил на кралството дългогодишни войни и големи страдания. Валерий бе успял да втълпи на краля, че короната няма да стои стабилно на главата му, преди да убие всичките четирима синове на Сесилия Бланка. Накрая крал Сверкер бе изпратил в Елярос датски конници, които да се погрижат за тях.

Бяха успели да убият трима от синовете ѝ, довърши Сесилия Бланка студено и без да ѝ трепне гласът, когато Ингрид Улва се поколеба да продължи. Сега всички бяха погребани в Рисеберя. Четвъртият обаче се бе спасил в Норвегия. Това бе Ерик, настоящият крал. Бе вдигнал бунт с подкрепата на Фолкунгите и скоро се бе наложило както предателят Валерий, така и лековерният Сверкер да побегнат презглава към Дания. И така, бяха последвали войните, в които на два пъти архиепископът се бе връщал в собствената си страна, обграден от датска армия. За беда никой от Фолкунгите не бе имал благоразумието още тогава да му отсече главата, както бяха направили с пропъдения крал Сверкер при второто му завръщане. Пречеше само това, че убийството на архиепископ се смяташе за особено тежък грях, колкото и заслужено да изглеждаше.

А сега Валерий отново беше в кралството, все още в качеството си на архиепископ, тъй като само светият отец в Рим можеше да промени злочестия ред.

Има какво да се научи от тази история, завърши разказа си невъзмутимата Сесилия Бланка, а за живота и идващите поколения е по-важно да се учи, отколкото да се мрази.

На първо място човек можеше да се научи да не се доверява на мъжете, заемащи най-високите църковни постове, защото всички те се стремяха към светската власт, а това на моменти струваше много кръв. Второ, ставаше напълно ясно защо ярл Фолке ненавижда свещениците, без при това да е безбожник. Трето и най-важно — налагаше се да запомни никога да не се доверява на този Валерий, колкото и да се умилква и да любезничи. Много жени бяха овдовели заради него.

— Трябва да се внимава и с още едно нещо — каза Ингрид Улва многозначително. — Никога да не се яде от паници, нито да се пие от бокали, до които е стоял Валерий, защото той е човек на дявола в попско расо и не се побоява от най-тежките престъпления, само ако си внуши, че са в полза на желанията му. Сега пък, сложил лицемерната

си маска, той иска крал Ерик да умре млад и бездетен, за да има възможност за пореден път да короняса мъж от рода на Сверкер.

С напредването на нощта и намаляването на виното разговорът се разведри и жените забравиха смъртта и интригите. Сесилия Бланка весело разказа как дори ярл Фолке хубаво се посмял на плановите да изпратят щедри дарове на манастира Рисеберя. Разбира се, напълно вярно бе, че кралят и вдовстващата кралица го правеха повече от загриженост за убитите си братя и синове, погребани там, отколкото за благо на църквата. Но дори и онзи Валерий не можеше да се оплаче от проявената към манастира щедрост и в такъв случай трябваше да ограничи натякванията си за кръстоносните походи на изток. Навярно не му беше лесно, рядко се намираше някой толкова алчен за пръстен и владишки жезъл. Веселото обаче беше, че така с една стрела улучваха две птички — грижеха се за блаженството на покойните си роднини и същевременно се изплъзваха от мрънкането за кръстоносните походи, което им позволяваше да се отдадат на възстановяването на кралството и прибирането на добрите реколти, които предстояха с настъпването на мира.

Малко по-късно през нощта виното бе направило разговорите им едновременно несигурни и пъргави, често се смееха на мъжкото детинство и други неща, които жените могат да намерят за особено забавни, ако никой не ги слуша, тогава Сесилия Роса сподели радостната тайна, че скоро ще си има зет в къщата, но първо се налагаше да уреди едно друго с краля, що се отнасяше до пари и земя.

Първо всички изръкопляскаха, очаровани от щастливата вест, после веднага ги изпълни любопитство и искаха да знаят кой е бъдещият зет. Щом разбраха, че това е рицарят Сигурд, настана радост и разочарование. Добрата новина бе, че една млада жена щеше да отиде в брачното ложе заради собствената си любов, а не по родово задължение. По-малко добро беше точно обратното — че Алде, която бе за много могъщи мъже една от най-горещо желаните девойки в кралството, не можеше да послужи по-добре за каузата на мира. Сесилия Роса обаче само сбърчи нос, като чу тези мисли, и сподели, че наистина се надява скоро да настъпи ден, когато любовта ще бъде единствената причина за брак. Според останалите жени тази идея бе добра и красива, но невъзможна. Все пак нямаха желание да

продължават спора и вместо това пожелаха на Сесилия Роса преданост и топлина.

В този момент всички си бяха нежно близки в приятелството помежду им и искрените мисли за любовта и мира, които очакваха страната. Тогава младата кралица Рикиса сподели най-голямата новина. Тя беше убедена, че вече очаква първото си дете, защото женските ѝ неволи се бавеха цели четири седмици.

Останалите мигновено се прекръстиха и отидоха да прегърнат и целунат младата кралица, всички се надяваха да бъде син още от първия път.

Тогава Ингрид Улва само поклати мълчаливо глава, но не издаде и с дума какво мисли по въпроса.

[1] Fortitudo означава сила и смелост едновременно, а sapientia — мъдрост и смирение. — Б.р. ↑

III.

Началото на общия път за двамата млади мъже бе еднакво нетърпимо, но по-зле се чувстваше Кнут Холмгейрсон. По заповед на краля трябваше да започнат тежката си работа още на следващия ден по обед и той дори смяташе, че е постъпил милостиво, тъй като щеше да бъде още по-лошо да започнат рано сутринта, преди сънят да е успял да прогони опиянението от телата им след дългата нощ горе в кралската стая на кулата.

Това, което измъчваше Биргер също колкото и главоболието, бе прозрението, че Кнут вече беше заучил толкова много грешни движения, та трудно можеше да го вразуми.

Това, което измъчваше Кнут повече от главоболието, беше унижението, причинено му от всички любопитни наблюдатели, които си намираха работа точно в онази част на двора, където се упражняваха. А зяпачите му се присмиваха сурово и безсрамно всеки път, когато Биргер го цапваше отзад с плоската страна на меча, както наказват малките калпазани.

Биргер обаче не знаеше по-добро решение. Така постъпваха във Форшвик, за да напомнят на учениците, че правят същата грешка. Само дето там бяха достатъчно разумни веднага да се поправят, а Кнут все повтаряше грешките си и колкото повече Биргер го пердашеше по задника, толкова се множаха подигравките на наблюдателите. Човек би си помислил, че намерението на Биргер бе да унижава Кнут, а съвсем не беше така. Биргер просто се подчиняваше на своя крал според възможностите си. Друг избор нямаше, нито пък друг начин да обучава.

Още след първия ден на упражнения отидоха заедно при краля и го помолиха за разрешение да напуснат Нес. И двамата го увериха, че нямат никакво намерение да спрат заниманията, но Нес бе най-неподходящото място. За Кнут беше обидно да го наказват в кралския замък. Биргер пък смяташе, че трябва да останат насаме, за да постигнат резултат.

Кралят ги изслуша благосклонно и му се понрави, че двамата искаха да направят нещо по-добро, при това бяха единни. Сякаш виждаше първото доказателство за успеха на намеренията си и за това, че заповедта, с която ги беше оковал един за друг, ги принуждаваше да вървят към една и съща цел. Ако работеха така заедно цяла година, вероятно враждата им щеше да се преобрази в приятелство. А това би било най-доброто за кралството.

Той обаче не показва с думите си колко беше доволен от този обрат още на първия ден. Вместо това им заговори строго и заплашително; не трябваше да си въобразяват, че можеха да се отнасят несериозно към дадената им заповед, само защото се откъсваха от надзора му. Беше склонен да промени леко разпореждането, но в никакъв случай не трябваше да си мислят, че смята да забрави желанието си. Тогава и двамата се смириха и го увериха, че изобщо не хранят такива дребнави надежди.

Кралят нареди на канцлера си да напише заповед до Ингрид Улва и бащата на Кнут, Холмгейр във Вик на Меларен, че двамата юнкери ще прекарат една година на полето за упражнения, а след това ще се явят заедно в Нес, за да покажат плодовете на своя труд. Дали щяха да прекарат времето дотогава в Улваса или Вик, или на някое друго място, си беше тяхна работа. И двамата напуснаха Нес с облекчение, взеха лодка на северния бряг на Висинг и продължиха на кон до Улваса, където можеха да се разпореждат според волята си кой да ги вижда по време на заниманията и кой — не. Още щом тръгнаха, имаха възможност за първи път да си поговорят малко по-отпуснато, но Кнут се стараяше през цялото време да язди начело и носеше един нов, току-що боядисан син щит с три корони от лявата си страна, за да се вижда от далеч.

Пристигнаха в Улваса вечерта на същия ден. Кнут беше гост, а Биргер — негов домакин, понеже Ингрид Улва остана в Нес заедно с другите вдовици. Хапнаха скромна вечеря след останалите в къщата. Биргер показва на Кнут постелята му и се оттегли с краткото предупреждение, че е свикнал да започва работа призори. Кнут сбърчи нос, но като гост нямаше как да възрази.

Биргер грубо му издърпа одеялото още в ранния сив здрач на следващата утрин, както беше предупредил, и с това започна един работен ден, който Кнут трудно щеше да забрави. Облякоха се в

мълчание с дебели защитни пластове филц и кожа под ризниците, а после се оттеглиха зад една от плевните, където земята бе равна и суха. Сутринта беше студена и дъхът излизаше като пушек от устата и ноздрите им. На мястото спряха за миг и се премериха с поглед.

— Това сега го правим, защото кралят заповяда така и на двама ни — каза Биргер.

— Вярно е. Това го правим, защото кралят ни заповяда и никой от двама ни не е нелоялен мъж — потвърди Кнут.

— Чака ни дълъг ден — продължи Биргер. — И този дълъг ден няма да бъде забравен лесно от свивката на дясното ти коляно, защото това място, както и ръката ти с щита, е най-голямата ти слабост и трябва да се научиш да ги защитаваш по-добре.

Кнут полагаше огромни усилия да си държи езика зад зъбите, но се овладя и се поклони леко, като в същото време извади меч си.

Така се започна дългото им мъчение. През първите часове направиха само три-четири съвсем кратки почивки. Намерението на Биргер беше да изтощи Кнут и така да го научи да не пропилява толкова бързо силите си. Той всъщност боравеше с оръжието както изглежда повечето свеи от централна Швеция правеха и до днес, също както и предците му от Западна Готаланд. Беше по-склонен да атакува, отколкото да се брани, и искаше да спечели бързо със сила и тежест. А когато не сполучеше, собствената му умора се превръщаше в най-големия му враг, тъй като тогава ставаше все по-трудно да се отбранява и това му струваше много болка. Биргер изкрещяваше едно кратко предупреждение преди всеки удар и въпреки това улучваше свивката на дясното му коляно отново и отново.

Кнут водеше двойна битка, но по-трудната бе срещу самия себе си. Тук нямаше никакви свидетели и той не защитаваше честта си като пред други хора. Единствено Бог ги наблюдаваше и Той навярно знаеше, че малкият червенокос Фолкунг значително го превъзхожда. Кнут нямаше как да не признае това, защото ако не друго, то раненото му дясно коляно постоянно се обаждаше, за да му го напомни.

И така, налагаше се да премисли, да започне да гледа на себе си по нов начин, което далеч не беше лесно. Кнут винаги се беше смятал за голям боец. Тъкмо той беше този, който неизменно побеждаваше в игрите с меч между всички млади роднини и приятели горе в Свеаланд

и се чувстваше сигурен, че много по-възрастни воители хубаво щяха да се замислят преди да започнат двубой с Кнут Холмгейрсон. Сега обаче всичко това беше погрешно, толкова ясно погрешно, че нямаше как да го отрече. Биргер Магнусон щеше да го заколи като овца, ако се бяха изправили един срещу друг с остри оръжия.

Това прозрение бе първата крачка по пътя към възможността да се научи. Предполагаше, че следващата стъпка е да овладее характера си и да не хаби сили в ярост. Опиташе ли се да отвърне на атака със сила и гняв, виждаше, че Биргер го оставяше за малко да прави каквото си иска, без сам да изглежда ни най-малко обезпокоен. А после неминуемо следваше удар в свивката на дясното коляно.

С третата крачка би трябвало да започне да мисли, гадаеше Кнут. Тъй като Биргер повтаряше едни и същи неща отново и отново, и все по-ясно показваше намеренията си, та дори изкрещяваше по едно предупреждение преди да удари, Кнут се принуди да намери начин да се отбранява, като напада в мига преди да бъде улучен. Трябваше да направи нещо ново — нещо, което никога преди не бе прилагал. Следващия път като чу предупреждението на Биргер, замахна с меча си надолу отстрани без първо да го вдига над главата си. Тогава уцели Биргер по ръката, с която държеше меча, не силно, но го удари. И двамата останаха еднакво учудени, но Биргер се опомни пръв, веднага вдигна очи към Кнут с широка усмивка и свали меча, като разтриваше удареното място.

— Накара ме да чакам малко по-дълго, отколкото се надявах — каза Биргер, избърса потта от челото си и посочи с меча си една пейка до стената на плевнята, където бяха оставили няколко кани бира, малко сол и пушено месо. — Ето, виждаш как се посреща вражеско оръжие! Удари го добре, но малко колебливо. Скоро ще станеш по-добър. Сега ще си вземем бира и месо като двама, които са заслужили това с пот на чело!

— Не че не искам да се науча — отговори Кнут, като полагаше усилия да не изглежда твърде въодушевен. — Проблемът е, че не ми е приятно да ме учат.

За първи път имаха повод да се смеят заедно. Биргер отрязва от месото с камата си и му го подаде набодено на острието, като се пошегува, че не е лесно да се учи без учител, нито пък да бъдеш учител на някой, който не желае да има такъв.

Останалата част от сутринта посветиха на упражняване на двата вида удари, с които Кнут можеше да се отбранява срещу ниските, помитащи замахвания на Биргер към свивката на дясното коляно. Толкова въодушевяващо беше за Кнут да усеща, че започва да овладява нещо съвсем ново, че издържа на умората колкото Биргер, въпреки че през цялото време тъкмо на него се налагаше да се движи най-много. Когато най-накрая отидоха да обядват и починат, езиците им се бяха поразвързали и се запrikaзваха, въпреки че Кнут все още беше докачлив и лесно можеше да се почувства засегнат.

Ето защо той отново помръкна, щом на масата на по бира Биргер започна да говори как височината била очевиден недостатък. Кнут първо сметна, че тези думи са неуспешен опит за шега, тъй като винаги беше вярвал в уважението на околните към високи мъже като него. Тогава Биргер веднага помоли за извинение и го увери, че не е имал никакви шеговити намерения, що се отнася до заниманията им. Високите мъже може би са имали предимство в миналото, когато остриетата на мечовете не са могли да пробият щита и бронята. Докато в днешното време на по-остри оръжия им беше трудно да се отбраняват едновременно ниско, около коленете и краката, и високо — около главата и ръцете. Преди, когато мечовете са били тъпи и не са могли да отрежат ръка или крак през бронята и всичко останало, силата и височината сигурно са били решаващи. Едрите навярно са имали възможност да секат надолу с тежест и сила, докато принудят другия да се огъне. Днес такива стари техники не вършеха работа, всичко би завършило с един отсечен крак, а без крак вече никой мъж не е особено смел.

След като си починаха един час с храна и бира и възобновиха заниманията си, Биргер по мъчително убедителен начин показва какво е имал предвид. Принуждаваше Кнут ту да се отбранява високо, ту ниско, и скоро така го изтощи, че мисълта му се забави и беше отворен за какъвто и да е удар.

През следващите дни Биргер редуваше свивката на дясното коляно с лявата ръка на Кнут — тази, с която държеше меч. Целеше се в самата сгъвка на лакътя, а за там Кнут получи допълнително подсилена защитна червена лента, но скоро и доста болка. След това лентата преминаха на лявото му коляно, по-късно — на главата му, на

дясното рамо и ръката. Крачка по крачка и крайник по крайник с местенето на лентата Биргер изграждаше защитата на Кнут.

Биргер, също както всичките си учители от Форшвик през годините, смяташе, че най-важното е умението да се отбраняваш. Онзи, който знае само да напада, не оцелява дълго в бой, защото определяща е защитата.

Нападението обаче също може да бъде защита, а понякога и движенията са същите, така че няма смисъл да се определя дали даден удар служи за едното или за другото. Отчасти Биргер се чувстваше убеден, че Кнут на първо място трябваше да се научи да се брани, защото с цялото си същество искаше само да върви напред в атака, щом държи оръжие в ръката си; отчасти пък се налагаха доста синини, докато го накара да се вразуми и да го отучи от тази бойна ярост от стари времена. Освен това на Биргер му се струваше, че Кнут се нуждае от съвсем различен меч, затова начерта няколко предложения на пергамент, добави обяснения и изпрати свитъка по лодка към Форшвик. Първите наполовина готови мостри пристигнаха още след няколко дни и двамата можеха да започнат изпробването им. Кнут отначало гледаше с подозрение на тази промяна, защото мечът му за упражняване беше направен по подобие на наследения, който носеше на празници и беше негова гордост, понеже се твърдеше, че е принадлежал на самия свети Ерик.

Според Биргер това нямаше никакво значение. Ако Кнут се сдобиеше с по-дълъг меч, малко по-тесен и с център на тежестта, изместен по-напред, със сигурност щеше да се възползва по-добре от големия си замах. Скоро гостът с изумление откри, че някои от новите мостри сякаш се превръщаха в част от самия него, когато ги изпробваше — като продължение на ръката. Така успяваше да уцели една и съща резка на стълба за упражнения по няколко пъти, което би било невъзможно със стария му меч.

Скоро разполагаше с два готови меча за упражняване от Форшвик и по съвет на Биргер поръча още един шлифован боен меч в същия размер. Сега Биргер се оплакваше на шега, че може би е било глупаво да снабдява Кнут с подходящо оръжие толкова скоро, защото веднага му е станало още по-трудно да избягва силните удари на ученика си.

Още след няколко седмици на Кнут му стана ясно това, което отначало не разбираше, тъй като на лягане беше по-зает с болката и синините си, отколкото с мислене. Той бе на път да се превърне в съвсем различен боец — бавно, но сигурно. Тогава осъзна и че непреклонната му омраза към този Фолкунг си бе отишла.

За Биргер времето течеше монотонно. Всяка ранна сутрин трябваше да стисне зъби и да си внуши, че изпълнява кралска заповед и нямаше как да се измъкне, защото беше юнкер в Улваса. Само че тези мудни упражнения с друг, при това по-неумел, ставаха причина самият той да влошава техниката си с всеки изминал ден. Далеч не това беше желанието му, когато след годината на траур и многото остри думи от страна на майка си се реши да се върне във Форшвик. Там той трябваше да се упражнява срещу най-добрите с надеждата, че един ден ще стане като тях. Сега тази надежда изглеждаше много трудно осъществима.

Ингрид Улва от самото начало смяташе, че хитрината на краля да прикове двамата юнкери един за друг с официална заповед нямаше да доведе до нищо добро нито за Биргер, нито за Кнут. Тя усещаше, че така или иначе единият щеше да убие другия, когато силите на съдбата определят това. А в никакъв случай не беше разумно да правят юнкер Кнут по-силен и опасен при настъпването на този ден. Ингрид Улва обаче запази мислите си за себе си и не се издаде по никакъв начин. Кнут седеше до нея като почетен гост от Ериковия род на всяка вечеря след завръщането ѝ от Нес.

Ядосваше я и това, че макар Биргер да си беше при нея, у дома, тя не можеше да го накара през деня заедно с братята си и монасите да попива толкова по-важните знания, които тежаха повече от меча и щита. При тези обстоятелства Биргер имаше извинение да се отдаде на бойни игри и тя трудно можеше да се противопостави. Кралската заповед си беше кралска заповед.

Освен това разбираше много добре защо крал Ерик бе замислил да принуди двамата младежи да се сприятелят. Тази мъдра идея засягаше благото на кралството и дори Ингрид Улва не можеше да го отрече, макар за себе си да бе убедена, че независимо от всичко, краят щеше да бъде кървав и смъртоносен.

Малко време за разговори имаха с Биргер. През тези първи седмици с юнкер Кнут в къщата им се удаде възможност да говорят

един-единствен път, докато отиваха на църква на втората неделя. Тогава Ингрид Улва направо побесня.

Яздеха един до друг зад знаменосеца и си поговориха за упражненията с Кнут, въпреки че на никого от двамата не му беше особено интересно. Мислите на Биргер бяха на съвсем друго място и скоро се зачуди на глас дали обикновени мъже от знатно потекло, без да са кралски особи, все пак имаха право да изповядат в Рим определени пречки за встъпване в брак. Действително кралете премахваха подобни проблеми с благословията на светия отец, защо и други да не могат да направят същото, нали пред Бог всички мъже и жени бяха еднакви?

Тези думи удариха Ингрид Улва като гръм, но макар да беше наясно за какво се отнасяха, отначало тя се престори, че не разбира. Вместо това попита с престорена нежност какви бяха тези близки роднини и подивя като животно вътре в себе си в момента, когато той отвърна, че не знае със сигурност, но си мислеше за случай с братовчед и братовчедка или племенник и леля му. Въпреки това тя не повиши глас, докато му даваше отговор, за да не разбере никой друг в шествието на богомолците, но думите ѝ бяха силни, за да изгарят като нажежено желязо. Първо, изсъска тя през зъби, всички споменати от него случаи означаваха инцест и нямаше начин да стане нещо друго, ако се доближи до Алде. Второ, дори и най-лицемерно набожният крал не би могъл да измоли от светия отец разрешение да вземе за жена леля си, и трето: Алде щеше да получи мъжа, когото обичаше, и това бе рицарят Сигурд. А четвърто — Биргер щеше да се ожени за кралска дъщеря, а не за жена с ниско положение. Накрая му забрани повече да споменава и дума за тази срамна тема. Биргер стисна зъби и нямаше какво да отговори.

* * *

След почивката за жътварите около Петровден дойде Архангеловден, когато никому не се налагаше да полага грижи за кошарите си в Западна и Източна Готаланд, тъй като бяха прибрали конете и добитъка по оборите. Листата на дърветата горяха в червено и жълто като предвестници на сивата есен, която скоро щеше да настъпи.

Биргер и Кнут изпълняваха кралските си задължения вече повече от месец и онзи, видял ги от самото начало, можеше да каже, че вече се забелязва голяма разлика между сегашното поведение на Кнут и това от първите дни. Освен това Биргер малко по малко получи от Форшвик нещата, които бе измерил и поръчал, така че не само мечът на Кнут вече прилягаше много по-добре на ръката му, а щитът му подходеше повече за битка, отколкото за красота. Бронята му със защита за ръцете и краката също беше и по-лека за носене, и по-здрава, което се оказа добре дошло облекчение за пребитото му тяло.

Въпреки това и двамата смятаха, че трудно щяха да понесат още единайсет месеца по този начин. На никого обаче не му се искаше да отстъпи пръв и да се покаже слаб пред другия. Още по-малко пък някой от двамата имаше желание да бъде този, който щеше да се изправи пред краля и да заяви, че не е имал сили да изпълни заповедта му. Далеч беше времето на коледната бира, когато прекъсваха всякаква работа и щяха да си починат, без да се налага да погледнат меч или пък да се гледат един друг. Без да издава мислите си на другия, всеки от тях си търсеше извинение поне за кратко време да върши нещо различно от това да влачи меча и щита.

Оправданието им дойде с вестonosци на Ериковия род, които първо бяха минали през кралския Нес, преди да бъдат изпратени в Улвоса. Юнкер Кнут Холмгейрсон бе канен на сватба у приятеля си Йон Агнесон от Фугдьо, близо до Стренгнес. На тази покана нямаше как да откаже, тъй като Йон беше от клана на Улв — близки родственици на Ериковия род, а Кнут заедно с баща си и краля спадаше към най-знатните мъже от този род. Нямаше да се приеме добре, ако отговори на вестonosците, че предпочита да си играе с мечове в едно стопанство на Фолкунги. Значи се налагаше да замине, при това възможно най-скоро.

Като най-почетен гост Кнут обаче имаше и право да покани със себе си приятел или близък роднина, и дори Ингрид Улва не можа да измисли причина да не вземе Биргер със себе си на тази сватба. Така или иначе нямаше много смисъл в опитите да кара Биргер да седи при братята си и монасите през десетте дни, в които Кнут щеше да отсъства, шест от които бяха за пътуването. Оставеше ли го гостът му сам, просто щеше да изчезне на път за Форшвик като червена лисича кожа.

Биргер от своя страна би предпочел да прекара тази свободна седмица във Форшвик и да пречисти ръката и съзнанието си от всичките бавни двубои с ниско ниво на сложност. Но времето там щеше да бъде още по-дълго и ползотворно, когато изминеше годината на кралски дълг. Освен това пътуването до чужда страна при непознати хора го изкушаваше. Изкушението не намаля, след като Кнут шепнешком му описа по-различни свеаландски обичаи във връзка със заниманията на юнкери и девойки в късната нощ, когато възрастните са вече рухнали в леглата.

Най-удобният и сигурен път от Улваса до Стренгнес бе с което и да е от ежедневните товарни корабчета от кейовете на Улваса, тръгващо на изток първо към Линшьопинг и по-нататък към Съодершопинг на брега на Балтийско море. Оттам всеки ден имаше превоз нагоре към Меларен или надолу към Висбю, а веднъж попаднали в Меларен, винаги се намираше кораб до града, който беше тяхната цел.

Такова пътуване обаче щеше да отнеме четири дни, а сега времето ги притискаше повече, защото вестоносците се бяха забавили, докато издирват Кнут. Имаше един по-пряк, но и по-опасен път от кейовете на Улваса в обратна посока — навътре във Ветерн и нагоре към северния бряг, а оттам — на кон през гората Тиведен към Йорebru, после по езерото Йелмарен до Ескилстуна. Опасното по този път беше преминаването през Тиведен, където разбойници върлуваха през деня, а тролове през нощта, и откъдето рядко минаваха хора, освен с голяма и въоръжена компания.

Ингрид Улва настояваше да изберат водния път през Съодершопинг и Телйе в Меларен, защото той беше както по-удобен, така и по-безопасен за малки групи пътници. Закъснение от един ден винаги можеше да се извини със забавянето на вестта.

Кнут и Биргер в един глас възразиха, че не е много учтиво да се закъснява за сватба, а и си имаха за придружители двамата въоръжени стражи. Що се отнасяше до разбойниците — сега нямаше толкова много, тъй като времето под властта на крал Ерик бе добро и мирно, много престъпници извън закона бяха примамени с кралска милост да излязат от горите и да се помирят с онези, с които имаха да уреждат спорове или дългове. Освен това всеки разбойник щеше да се разколебае при вида на четирима мъже в пълно въоръжение с

Ериковите корони и фолкунгския лъв начело. Такива гербове никой в кралството не можеше да сбърка. Означаваха мигновена смърт или пък по-късна и по-жестока от ръцете на отмъстителни роднини, но и в двата случая: смърт.

Само няколко часа след пристигането на Ериковите вестоносци в Улвоса четиримата потеглиха в пълно въоръжение и с още два коня, натоварени с палатки и кожи за завиване, както и с дарове за младоженците и храна за из път. Ако бяха тръгнали от Улвоса в сивата сутрин, нямаше да се наложи да прекарат повече от една нощ в тъмното сърце на Тиведен. В техния случай щяха да се съберат две нощи, отбеляза Ингрид Улва. Никой обаче не ѝ обърна внимание, тъй като Биргер и Кнут не бяха способни да покажат и най-малкото колебание пред опасност — нито пред себе си, нито пред друг. Първата нощ в гората измина, без да се случи нещо необичайно, при все че тримата мъже, които си почиваха, докато четвъртият пазеше огъня, по-скоро спяха с по едно отворено око.

В най-тъмния час на втората нощ се случи нещо, което Биргер щеше да си спомня с яснотата на съвсем спокоен зимен ден до края на живота си, най-вече заради собствения си страх.

Не можеше да заспи, също както и първата нощ. Мислите му се разкъсваха между многобройните създания на злото, които се проявяваха в безчет чудновати образи в най-дълбоките и черни гори, и чуждестранните обичаи, които се почитаха от момите и младите мъже на Северна Швеция по време на сватба. Наближеше ли да заспи, мислите му се отправяха към черното и ужасяващото, и тогава се принуждаваше да мисли за сватбеното тържество и красивите девойки. Когато обаче отново го налегнеше умората и беше на път да заспи, стигаше и един дрезгав вой на далечна лисица, за да се събуди и да пропадне в кладенеца на тъмните фантазии.

През цялото си детство беше слушал приказките за горската самодива, витрите, трола със златното съкровище и други горски същества, които непрестанно дебнеха да навредят на хората. Особено им се услаждаше да крадат булки на сватбено пътешествие, което според приказките ставаше толкова често, че той още като дете намираще за странно, дете подобни ужасни неща не бяха сполитали никого от неговия род. Баща му Магнус беше обяснил, че Фолкунгите винаги язدهа защитени на сватбено пътешествие, а злите същества

имаха достатъчно разум да се страхуват от благословената стомана. Майка му бе казала друго — тези горски твари бяха създания на Антихриста и затова звънът на камбаните и псалмопенията, които ненавиждаха повече от всичко, ги бяха прогонили далеч, чак в най-северните гори. Дядо му Арн бе споменал, че съществата на злото по-скоро се намират вътре в човека и в мислите му, отколкото във външната действителност, и че чистият духом няма защо да се бои от образите, които злото оформя в тъмнината.

За едно дете не беше лесно да осъзнае подобни обяснения и той с детинско упорство бе разпитвал близките си дали те самите някога бяха срещали едно-единствено от тези същества на злото. Всички бяха признали, че не са. Кое то пък беше още по-чудно, защото толкова много от освободените роби във Форшвик твърдяха, че са виждали какво ли не през целия си живот. Във Форшвик имаше две възрастни жени, които бяха почитани еднакво задето познаваха лечебните билки и заради тайнствените им връзки със света на злото в горския мрак. Той си спомняше добре едната от тях, родена на изток и наречена Лара. Като се чуеше лисичи вой в мартенската нощ, тя намигаше потайно и прошепваше, че това бе хулдрата, предрешена като лисица. Чуеше ли се ревът на разгонени елени някоя нощ през септември, тя му подшушваше, че това е самият планински крал, излязъл от подземните си пещери, облечен целият в злато, за да пие човешка кръв. Такива неща се запечатваха трайно в съзнанието на едно дете.

Все пак се намираха възрастни или стари хора, които казваха, че всичко това бяха приказки за деца, и че онзи, който често е ходил в тъмната гора, трябва да знае по-добре. Такъв бе рицарят Сигурд, а също и брат му Одвар. Те твърдяха, че за тях не съществува това, което никога не са виждали. Разбира се, всеки умен човек можеше да промени мнението си, но защо да го прави, преди сам да е видял ясна причина за това?

Биргер не беше сигурен какво той самият дълбоко в себе си вярва или не за тайнствените горски създания. Едно беше сигурно — тези мисли лесно се налагаха, ако човек лежи до мъждукащия огън дълбоко навътре в Тиведен, и може би затова отново и отново се мъчеше насила да фантазира за младите жени сред свеите в северните райони. Имаше обаче един проблем — тези фантазии не бяха и наполовина толкова живи, колкото злите мисли, понеже Биргер никога

не бе доближавал жена, а пламъкът, който Алде бе запалила в него, сега беше грубо и студено угасен от майка му Ингрид Улва. Във въображението на Биргер между сънливостта и внезапното събуждане с разтуптяно сърце след някой въображаем или реален шум в горския мрак образите на хулдрата и горската самодива винаги се оказваха поясни от тези на северните девойки. Накрая все пак се унесе в изтощен полусън.

Някакъв нечовешки, адски рев събуди Биргер и двамата Ерикови стражи и те бързо изпълзяха от плащовете си, наскочаха сънени и затърсиха мечовете си, като се спогледаха, за да се уверят, че никой не е сънувал и това действително се случва. Конете им, завързани съвсем наблизко, цвилеха в паника и се дърпаха, а единият се изправи и заудря във въздуха с предните си копита. Мечка, помисли си Биргер, трябва да е мечка, примамена от миризмата ни.

Тогава се чуха два нови рева откъм края на просеката, докъдето едвам достигаше светлината на мъждукащия огън. Това, което се привидя на Биргер, скова и ума, и тялото му в смразяващ страх. Там стояха два трола, ужасни наглед, с увиснали, полюшващи се ръце, облечени във вълчи кожи и брезова кора, с лица, повече животински, отколкото човешки. Чудовищата размахваха заплашително буцести дървени бухалки с побелели човешки черепа.

Биргер стоеше вцепенен с наполовина изваден меч. Не вярваше на очите си, и все пак виждаше точно това. Умът му бе вкочанен и не беше в състояние нито да мисли, нито да действа, въпреки че сърцето му биеше буйно в гърдите. Двамата Ерикови стражи стояха също толкова сковани.

— Бяягайте човееециии! — изрева единият трол с демоничен глас и заплаши с бухалката с череп. Откъм завързаните коне отново долетя уплашено цвилене. Биргер беше на път да се отърси от страха и да се размърда.

Тогава Кнут, който пазеше огъня и не бе току-що събуден като останалите, направи нещо, за което Биргер щеше да му бъде благодарен през целия им живот заедно. Той пристъпи към центъра на просеката с широка походка и изваден меч и прошепна на Биргер бързо да приготви един лък, да се промъкне напред зад него и да стреля. Докато Биргер се туткаше с лъка, тетивата и колчана, троловете

се разсмяха още по-зловещо и тръгнаха към човешката си плячка с бавна и по животински клатушкаща се походка.

— Къде да се прицеля? — прошепна Биргер, промъквайки се зад гърба на високия Кнут.

— Като в човек с ризница, но бързо! — подшушна му Кнут в отговор.

Зад гърба му Биргер опъна лъка с трепереща ръка, пое си дълбоко дъх и пристъпи напред и леко встрани, като вдигна лъка, прицели се точно под брадичката на десния дяволски дух и изпрати стрелата. Успешният изстрел прозвуча ясно, в същия момент Кнут се втурна напред с четири дълги скока и посече второто адско изчадие, което бе по-голямо и изглеждаше по-заплашително. Чуха се няколко отчаяни писъка и звук от меч, разсичащ месо и кокали, а после настъпи тишина, само съществото, което Биргер бе прострелял в гърлото, хриптеше слабо.

Биргер усети как едното му коляно трепери неудържимо, а главата му кипеше от мисли, когато отпусна лъка на земята с вцепенена ръка. Едната му половина се намираше в света на приказките, докато другата препускаше в бесен галоп към светлината, за да излезе навън и да разбере. Двамата стражи зад него стояха също толкова вцепенени и гледаха празно. Изведнъж откъм Кнут се чу доволен смях и скоро той дойде запъхтян, влачейки едното чудовище след себе си на един крак. Стовари кървящия си товар до огъня, наведе се и изтръгна някаква маска от смола, брезова кора и смърчови лишеи, която представляваше дълга, сплъстена и сива коса, и посочи с върха на меча си към кървавата, пребита купчина. Видяха трупа на мъж с наполовина отсечена глава, ни повече, ни по-малко.

Отидоха до по-малкия — онзи, когото Биргер бе улучил в гърлото. Беше момче, най-много на 12–13 години. Все още даваше слаби признаци на живот, но при всеки удар на сърцето от врата му се надигаше и спадаше струйка кръв. Кнут заби меча си в младото тяло, през сърцето в земята отдолу.

— Такава им беше съдбата на тези разбойници — каза Кнут. — Бог ни изпрати срещу тях, защото само той знае колко пъти са успявали с тази шмекерия. Със сигурност не им беше първият опит. А какво щеше да се случи, ако бяхме хукнали през глава в мрака?

— Нямахме да издържим да тичаме и да се препъваме дълго — отвърна Биргер. — А вече престашихме да се върнем на зазоряване, щяхме да открием, че конете, даровете и оръжията ни ги няма. Връщането нямаше да е особено ведро.

— Да, връщане с подвита опашка — замисли се Кнут. — И тъкмо затова щяхме да бъдем четирима очевидци, способни да се закълнат в честта на майка си, че са видели отблизо троловете в Тиведен. Сигурно много щяхме да разказваме.

— И всеки път тези дяволски изчадия щяха да стават все по-истински, все повече, все по-големи и все по-ужасяващи — промърмори Биргер. — И никой няма да бъде обвинен за обира. Планът им все пак бе доста хитър, тези разбойници.

— Определено — усмихна се Кнут. — Добре го мислеха и всичко им вървеше като по вода, докато умряха, така да се каже. Искате ли да знам какво ли си е помислил този подлец, като ме видя да го приближавам с вдигнат меч.

— Със сигурност, че идва време да измисли нова хитрина — заключи Биргер сухо и предизвика у всички бурен смях — смях, който ги освободи от страха и кошмара, съпътствал ги само допреди миг.

И все пак не успяха да спят много през останалата част от нощта, а наистина всички имаха нужда от това преди дългото пътешествие на следващия ден. Не си и говореха много, понеже всеки се преструваше на заспал, въпреки че случилото се не напускаше мислите им.

Като събираха лагера на сутринта, одраха цялата маскировка от разбойниците и ги провесиха един до друг на един дебел боров клон. Биргер издялка кората на едно място върху ствола на дървото и с върха на камата издълба три корони, за да покаже на всеки пътник кой бе наказал злодеите. Само че не се задоволи с това единствено послание, а отиде да вземе дегизировката на мъртвите и старателно подреди всичко в основата на бора, за да се вижда не само кой ги беше наказал, но и защо. Той смяташе, че онзи, който се преструва на трол, може и да умре като трол. Всички се съгласиха, че посланието беше добро.

Останалата част от пътуването им премина спокойно и благополучно както през гората и по земя, така и по вода.

Пристигнаха в Агнесхюс на остров Фугдьо съвсем малко след здрач вечерта преди сватбата и поднесоха не само скъпи подаръци от

стъкло и сребро от запасите на Улвоса, но и историята на едно приключение, каквато малцина бяха преживявали.

На Биргер му беше малко криво, че всеки път, когато Кнут разказваше историята, наблягаше твърде много на уплахата на другите, и се дразнеше, дето постоянно ту Кнут, ту останалите го подканваха да потвърждава какъв силен страх е изпитвал, докато Кнут не го е накарал да се стегне и да изстреля първата стрела. Освен това не му харесваше, а и го учудваше това, че Кнут бе нарекъл спътника си само Фолкунг на име Биргер. Вярно, да, но по-голямата истина все пак беше, че той е Биргер Магнусон от Улвоса.

В Агнесхюс имаше малко гости вечерта преди тридневната сватба. Повечето щяха да пристигнат на следващия ден, както за посрещането на булката и младежките игри, така и със сигурност за гощавката и отвеждането на младоженците в брачното ложе. Агнесхюс принадлежеше на рода Улв, а булката произхождаше от род на лагмани в северна Упланд, сега обаче щяха да я вземат от Стренгнес.

Господарят Агне, баща на младоженеца Йон, определи да не пият дълго след полунощ, тъй като най-вече посрещачите на булката трябваше да стават рано в сивото утро. Той самият се канеше да се оттегли към дюшека и кожата. Преди това обаче искаше да знае дали младият Фолкунг, доведен от приятеля Кнут, можеше да язди с посрещачите на следващия ден, дали в такъв случай искаше да носи фолкунгския си герб, и дали имаше добър кон. Иначе щяха да му заемат един. Отначало Биргер така се смути от тези въпроси, че му беше трудно да отговаря сериозно и без гримаси, но го увери, че носи щит с лъва, а конят му ще бъде покрит с фолкунгските цветове и е напълно подходящ. Сивокосият господар Агне кимна замислено и каза, че за настоящия мир в кралството е добър знак един Фолкунг да язди в сватбеното шествие, защото Фолкунги рядко присъстваха на сватби на свеите. После се надигна тежко, кимна приятелски на младите, които още седяха в залата му, и тъкмо щеше да пожелае лека нощ, когато се присети за нещо и се обърна към Биргер с леко заядлива усмивка.

— А, още нещо — започна той. — Това ми дойде на ума, когато чух собствените си думи, че освен теб, Биргер, на това тържество присъстваме само свеи. На нашите сватби по обичай провеждаме младежки игри, известно ли ти е това?

— Да, и ние го правим — отвърна Биргер невъзмутимо, въпреки че точно тогава в главата му се роди яростна мисъл.

— Хубаво, тогава знаеш как протичат — каза господарят Агне. — Утре едни срещу други ще се изправят младежи от рода или на Улв, или на Ерик, или пък някакви северни свеи, които не познавам добре. Но с Фолкунг сред нас не ми се струва правилно да не предложа и на теб място в игрите. Сигурно ще го закъсаш сам сред нашите роднини, но честта повелява и на двама ни да попитам.

— А фолкунгската чест повелява веднага да приема поканата — побърза да отговори Биргер с лек поклон.

Тогава господарят Агне вдигна вежди с многозначителна усмивка, сякаш се преструваше на учуден от тези самонадеяни думи. Той поклати глава и промърмори нещо за горещата кръв и глупостта на младежта, а после им пожела спокоен сън.

Биргер погледна крадешком към Кнут и забеляза, че той нещо се беше свил и далеч не изглеждаше доволен, както само миг преди това. Не беше толкова трудно да разбере причината. Няколко от младежите около него, между тях и младоженецът Йон, се бяха разговорили за игрите, сякаш Кнут вече беше победител.

Биргер осъзна, че го чака прост избор между едно добро дело и едно не толкова добро. Можеше да си долее бира и да остане в залата, която сега все по-бързо се опразваше от по-възрастните мъже и жени, и така да попадне в малката компания на младоженеца Йон Агнесон и приятеля му Кнут. Скоро някой щеше да попита защо той и Биргер пътуваха заедно или пък как са се сприятелили. И ако оставеше на Кнут, той щеше да отговори на този въпрос или на други подобни с измъкване или лъжа. Според Биргер беше най-добре Кнут да се погрижи за това сам.

А ако попитаха него самия как се казва, освен Биргер и що за Фолкунг е, пак нямаше да предизвика радост и приятелски чувства, защото тогава щеше да стане ясно, че Кнут е представил спътника си по-кратко, отколкото честта повеляваше.

Да се измъкне, беше лошо, но още по-зле щеше да бъде, ако останеше на бира. Тъкмо когато последните младежи в залата започнаха да се скупчват по-близо един до друг и да искат от слугите още пиво, Биргер се изправи и се извини, че не е спал добре през тролската нощ, а трябваше да носи с достойнство родовите цветове на

следващия ден. С тези думи се поклони и повика един от робите, за да му покаже постелята му. Така си тръгна, преструвайки се, че не чува недоволството и ядливата насмешка зад гърба си. Не се оттегли спокоен, а разгневен. Все пак се опитваше да се овладее, като строго си внушаваше, че трябва да се подчини на кралската заповед. В това не влизаше да засилва враждата с Кнут, точно когато беше стихнала.

* * *

На следващата сутрин Биргер слезе в обора още преди съмване, заедно с първите станали. Отдели време да поговори на Ибрахим, да го погали по муцуната и да сподели грижите си. Двамата трябваше да се напрегнат до крайност този следобед и в ранната вечер, за да покажат както на Ериковците и момчетата на Улв, така и на северните свеи какво е фолкунгска сила. Освен това предпочиташе сам да оседлае Ибрахим и да го покрие с родовите цветове. Не беше трудно да му сложи пищното покривало, това изкуство го владееха дори ратаите далеч на север от Тиведен. Ибрахим обаче понякога се дърпаше от наметката, нахлузваща се през главата и врата, защото не обичаше да му закриват очите дори за миг.

Щом нагласи коня си, Биргер отиде в хранилището, където той и Кнут бяха прибрали багажа. Изрови щита, меча, шлема за езда и копието, оцветено в сребристо със сини ленти. От раниците взе и малко пушено месо, което натъпка в колана под ризницата си. Рядко имаше апетит рано сутрин след бира и пиршества, но познавайки се, знаеше, че след няколко часа езда стомахът му щеше да закъркори.

Обратно в обора откри, че и ратаите, и някои от конниците се бяха хванали на работа, но много от ратаите се бяха насъбрали около Ибрахим, вместо да се заемат със спешните задачи. Тези от тях, които претендираха да разбират от коне, твърдяха, че това е черен жребец със сребриста грива от най-скъпата западнототска порода. Биргер потвърди с бързо кимване — тези коне се наричаха апаза. После хвана нежно поводите на Ибрахим, изведе го от обора и го възседна.

Биргер си беше намислил тази сутрин първи да се приготви и да прогони сутрешната си неприветливост с езда, а след това да се върне на двора в Агнесхюс, точно когато всички останали се канят да яхнат

конете си за сватбеното шествие. По този начин просто щеше да се нареди някъде в края на групата, като гледа да попадне сред ездаци, които не го познават. Не желаше да чува нищо от онова, което подозираше, че Кнут е разказал на приятелите си през нощта.

Планът му се провали. Като се върна в Агнесхюс, господарят Агне седеше на един широк и дебел кон за езда посред двора между обора и къщата и се разпореждаше, като сочеше и грубо командваше всеки къде да застане в шествието. Щом забеляза Биргер да идва на жребец с покривало, каквото само най-знатните мъже в кралството можеха да притежават, и с фолкунгски щит, чийто златен лъв блестеше на яркото изгряващо слънце, веднага заповяда този Фолкунг да бъде почетен специално, като язди сред най-първите.

Ето защо накараха Биргер да застане във втората редица зад знаменосците, самия господар Агне и сина му, младоженеца Йон. Така до него попадна не кой да е, а близкият приятел на Йон, Кнут — точно обратното на това, което Биргер бе планирал.

Когато свитата излезе от Агнесхюс, двамата дълго яздиха един до друг в пълно мълчание.

— Снощи казвал ли си нещо за мен, което трябва да знам, или нещо, което не искам да знам? — твърдо попита Биргер най-накрая.

— Може би съм казал нещо, което няма да те зарадва, но повечето го премълчах — отвърна Кнут неохотно.

— Тогава ми разкажи, защото онова, което е неудобно, но трябва да бъде изречено, е по-добре да се каже по-рано, отколкото по-късно — отбеляза Биргер, без да го погледне.

— Споменах, че сме близки приятели, че сме се срещнали в кралския Нес и оттогава сме неразделни, и че много сме ловували заедно — отговори Кнут след дълъг размисъл с видимо измъчено лице.

— Неразделни сме. Дотук вярно. Но в такъв случай никой не знае, че кралят ни е заповядал да упражняваме бойните ти умения цяла година. А и, предполагам, никак не ти се иска някой да узнае това — каза Биргер.

— Точно така — призна Кнут. — С теб сме добри приятели.

Така разговорът им стихна за дълго. На Биргер не му беше приятно да си има работа с мъж, който не се придържа към истината, но тъй като се беше опасявал от нещо по-лошо от тези невинни полулъжи, все пак се чувстваше по-ведър от очакваното. Освен това му

олекна, задето неудобните думи бяха изречени, и за пореден път се оказа вярно онова, което обичният му дядо толкова често бе повтарял — това, което трябва да се каже, е най-добре да се каже веднага, а не след дълго и още по-болезнено чакане. Затова съвсем се стъписа, когато Кнут подхвана една далеч по-мъчителна тема, и му отне време да разбере какво наистина имаше предвид той.

— Има нещо, което искам да обсъдим, но също не е лесно за казване — започна Кнут след ново дълго мълчание. — Като се върнем в Агнесхюс, ще се почерпим с бира преди началото на младежките игри. Няма да има много време за почивка — трябва да сме свършили преди падането на мрака. И така двамата с теб сме в затруднение.

— Заради някакви младежки игри? Не виждам защо, те не включват двубои — отвърна Биргер, нищо неподозиращ.

— Никой тук не знае, че си ми учител — подхвана Кнут наново след миг размисъл. — Никой тук не знае, че си от Форшвик, нито пък дори какво означава това, освен че някой ратай разбира колко ценни са конете ви. Чух да си шушукат разни неща по този въпрос.

— Не разбирам накъде биеш, още по-малко пък какъв е проблемът с игрите — отвърна му Биргер с искрено раздразнение.

— Роднините и приятелите до един очакват аз да спечеля младежките игри — продължи Кнут след кратко, но потискащо мълчание. — Това би зарадвало всички, а и е най-доброто за приятелството между родовете ни. Ако на господаря Агне не му беше щукнало да покани и теб в игрите, със сигурност щях да победя. Ето ти го нашето затруднение.

— Аз не умея да мятам нито брадва, нито копие. Това е за селски бойци и не сме го упражнявали във Форшвик — отговори Биргер и извърна поглед. Личеше му, че се срамува. Така си и беше, но повече заради обрата в разговора, от който се опасяваше, а не толкова заради неуменията му в селските бойни игри.

— Както знаеш, три от състезанията са на кон — продължи Кнут колебливо. — А от това, което скъпият ми роднина крал Ерик каза за конете и за такива като теб, мога да бъда сигурен, че на кон си също толкова добър, колкото с меч.

На това място Кнут млъкна, сякаш нямаше сили да продължи с предложението, което трябваше да последва. Биргер пък по никакъв начин не му помогна с въпроси, а яздеше с помръкнало лице и вперен

право напред поглед. Кнут търпеше жестоки страдания заради това, което искаше да каже, и когато най-сетне успя да изплюе истинските си намерения, думите му съвсем не бяха красиви.

— Предлагам ти стопанство в южната част на Западна Готаланд с не по-малко от двайсет крави и петнайсет роби, още място за риболов и лов на елени, ако ме оставиш да спечеля днес — изрече Кнут толкова бързо, че думите му се преплитаха въпреки дългия размисъл.

— Честта на един Фолкунг не може да бъде купена дори от претендент за престола от рода на свети Ерик — отвърна тихо Биргер след неловко дълго мълчание. — Предложението ти не би било от полза и за съжителството ни през дългите оставащи месеци, докато изпълним кралската заповед. Опитай се вместо това да победиш, като запазиш честта си.

— Как бих могъл да те надвия като три от игрите са на кон! — почти изкрещя Кнут, така че господарят Агне, който яздеше пред тях, се извърна и им хвърли престорено строг поглед, като се пошегува, че юнкерите би трябвало да изпълняват задълженията на честта си поред, а точно в този момент отиваха да вземат булката.

— Разбира се, че не можеш — прошепна Биргер след малко. — Но четири от игрите не са на кон и за съжаление никоя от тях не е двубой с меч или копие. Пресметни старателно и ще откриеш, че ако ме надвиеш с по-добри резултати на крака, отколкото аз теб на кон, победата във всички случаи ще бъде твоя. Копие не хвърлям, а имам ли бойна брадва в ръката си, няма и през ум да ми мине да я мятam. Победи ме с голяма разлика там и можеш да компенсираш всичките загуби на кон!

— Но нали третата игра е кол на греда — възрази Кнут след като дълго пресмята наум.

— Да, и какво от това? — подразни се Биргер.

— Много прилича на меч — смънка Кнут смутено. — Онзи, който борави с меч като теб, едва ли е по-слаб с кол на греда.

— Да, тук си прав. В такъв случай се моли на свети Георги на гредата да пази теб, а не мен — изсъска Биргер. — Освен това си помисли: кое ще ти донесе повече радост: да завършиш втори след мен в игрите или да спечелиш, но с нечестна игра?

— Най-голяма радост би ми доставила победата — отвърна Кнут толкова скоро, сякаш не беше успял да се замисли.

Наближиха Стренгнес след дълга езда в мълчание. Биргер очевидно бе потънал в мрачни мисли, а Кнут не смяташе, че има какво да спечели, ако се опита да намери по-добри думи за това, което вече бе поискал. Малко се разкайваше сега, когато на ясната дневна светлина имаше възможност по-отблизо да съзерцава синия плащ на Биргер със златния лъв на гърба. Не беше трудно да предположи, че само това наметало бе равностойно на стопанството, което му беше предложил в замяна на победата. Отхвърли идеята, че би постигнал по-голям успех с по-скъпа примамка.

Биргер размишляваше. Това щеше да бъде първото му участие в младежки игри и бе почувствал дива и неукротима радост в гърдите си, когато господарят Агне му предложи място в състезанията, защото отдавна мечтаеше да спечели в такива състезания. Познаваше младежи, които вече бяха участвали, и всички те твърдяха, че нямаше начин мъж от Форшвик да загуби, ако поне донякъде умее да смята, въпреки онова с брадвите и копията в началото. В никакъв случай не можеше да продаде победата на някого. Може би обаче имаше причини да я подари? Повече от десет месеца оставаха от наложения му живот с Кнут. Настанеше ли борба за властта в бъдеще, а това никой не можеше да знае предварително, вероятно щеше да се окаже решаващо дали той и Кнут са на една и съща страна или не. Макар че сега човек трябваше да бъде един Биргер Бруса, за да прозре най-мъдрото решение спокойно и хладнокръвно, ала той самият бе едва на осемнайсет и на път към мечтата си да спечели първите си младежки игри, още повече сред свои. И отново — точно така нямаше да разсъждава един Биргер Бруса. Чувстваше се твърде млад и глупав, за да се нагърби с подобна отговорност, изведнъж фолкунгското наметало му се стори далеч по-значимо и ценно.

Накрая си наложи да остави любопитството към Стренгнес да надделее, понеже не бе виждал други градове освен Скара и Линшьопинг.

Градът бе и по-малък, и по-чист от Линшьопинг, поне измитата уличка между ниски дървени къщурки, по която яздеха сватбарите. Жителите му изглеждаха скромни и любопитни, и мируаха в дълги редици по украсения път към катедралата. Чак сега Биргер осъзна, че

това посрещане преминаваше по съвсем различен начин отколкото в Западна Готаланд. Той самият никога не беше чувал да вземат булката от църква, а не от дома ѝ. Когато попита за тези невинни неща, на Кнут му олекна и заобяснява словоохотливо.

Сватбарите бяха дошли от много далеч, чак от най-тъмната част на Упланд, а дотам нямаше как да стигнат без големи затруднения. Освен това във Фугдьо нямаше голяма църква, още по-малко пък епископ, както тук, в Стренгнес.

Когато епископът благослови забулената младоженка и юнкер Йон Агнесон в наметало на рода Улв пред дървената врата на църквата, размениха сватбените подаръци и булката отметна булото, така че можеха да видят лицето ѝ, Биргер забеляза само едно нещо, което го удиви. Булката, която се наричаше Бригада Хелгесдотер, бе стройна и млада, но с корем, какъвто дори зелен и неопитен мъж като Биргер не би разтълкувал по друг начин, освен че беше в много напреднало очакване. Значи блудница. Ако младоженецът бе виновникът, развратът ставаше двоен.

Щом събра смелост и запита шепнешком Кнут, той мигновено грейна в широка усмивка и му прошепна, че булката вероятно щеше да роди още по Коледа, но в брачно ложе. Така че нямаше никакъв проблем, особено както епископът току-що бе благословил младоженците, превръщайки с това черното в бяло. За което обаче беше получил безсрамно възнаграждение.

На връщане шествието едва пъплеше, понеже булката и епископът не яздеха като нормалните хора, а пътуваха в каруца, която постоянно засядаше в калта или между чепати коренища и камъни. Тогава Биргер отново потъна в собствените си мисли.

Доколкото познаваше историята на рода си, баща му Магнус бе заченат от Сесилия Роса и Арн Магнусон преди да ги благословят и отведаат в брачното ложе. Заради този грях ги бяха осъдили на двайсет години изкупление: дядо му Арн на война в Светите земи, а баба му Сесилия Роса — в манастир. Ето защо бяха изминали повече от двайсет години преди баща му Магнус да бъде приет като законно дете с право на наследство.

А тук същият грях изпъкваше в един за всички видимо растящ корем, без дори епископът да го осъди с най-малката гримаса. Чудно колко различни можеха да бъдат законите в друга страна, макар да не

бе на по-голямо разстояние от няколко дни път. Не можеше обаче да прецени дали тези закони бяха по-лоши.

Тъй като беше доста любопитен по темата и съвсем не показваше да е сърдит заради по-раншния им разговор, Кнут с голямо удоволствие му разказа за всякакви свеаландски закони, които на Биргер му се сториха непонятни.

Самият Кнут имаше три незаконородени деца — две момиченца, но също и син. Най-вероятно щеше да се ожени за онази, която му беше родила момче, хлапето растяло добре.

Тези нови познания за езическите обичаи горе на север изумиха Биргер. Успя да измисли много въпроси по оставащия път до Агнесхюс, но малко от тях би могъл да зададе, без да се изчерви като жена. Най-вече се чудеше как ли се бяха появили тези деца, защото най-малкото знаеше със сигурност, че за това се изискваше мъжът и жената да се сближат. Както и да го мислеше, не можеше да разбере как подобно нещо беше възможно преди годежна почерпка и сватба.

След пристигането си в Агнесхюс пийнаха малко бира, както беше определено. Там вече се бяха насъбрали близо сто гости. Тъй като тази сватба беше спешна, празнувах я необичайно късно през годината, когато дните бяха къси. Ето защо младежките игри започнаха бързо.

Щом се преоблякоха в по-меки дрехи, защото тези състезания в никакъв случай нямаше да се провеждат с брони и остри оръжия — кръвта и смъртта нямаха място на сватба, видът на Кнут издаваше, че отново смяташе да подеме позорната тема за купуване на победата. Биргер стоеше до него вътре в по-малката от главните къщи, докато сменяха ризниците с дрехи от еленова кожа, бял лен и шаяк. Опасяваше се от най-лошото, че Кнут отново щеше да ги посрами, и той нямаше да намери разумен отговор.

Въпреки късния за сватби сезон в Агнесхюс имаха късмет с времето, а това бе щастлив знак за младите, които се канеха да легнат в брачното ложе. Щяха да го направят същата вечер, не според обичая — на втората, защото и бащата на булката, лагман Хелге от Готсунда, и господарят Агне бяха еднакво нетърпеливи да избързат с най-важното, за да изкарат следващите дни по-спокойно.

Навън, на сред двора, ратаите бяха издигнали голям пиедестал за булката и няколко реда пейки косо едни над други, за да може както тя

— седнала най-горе в средата, така и всичките ѝ роднини да получат добри места. Отстрани се извисяваше същата конструкция и за роднините на младоженеца. Самият той пък щеше да участва в игрите.

Под звуците на барабани и свирки робите от стопанството довякоха голяма кола почернели миналогодишни репи, понеже тазгодишните още не ги бяха обрали, а зрителите се разсмяха подигравателно и закрепяха обидни думи, никой не искаше подобни боклуци, още по-малко пък някой почтен мъж. След това донесоха седем кошници за ряпа, белязани с гербовете на седмината младежи, макар че някои бяха по-добре нарисувани от други. Нямаше никаква грешка в трите корони на син фон върху две от кошниците — тези на Кнут Холмгейрсон и на упландския му роднина Бутолф. Напълно ясна бе и червената вълча глава на черен фон на рода Улв, както и жълтите козли на черен фон на северните свеи. Но това, което трябваше да представлява фолкунгски лъв върху три сребристи линии, повече приличаше на кокошка зад решетки и предизвика одобрителни възгласи на злорадство и веселие.

Правилата бяха прости. Този, който спечели дадена игра, получава една ряпа в кошницата си. Този, който остане последен — седем. Накрая просто трябваше да преброят репите във всяка кошница, за да определят победителя, втория и онзи, който си спечелваше срама да остане последен. Според веселото очакване на зрителите това трябваше да бъде кокошкарят от Западна Готаланд.

Господарят Агне изказа гръмогласно неодобрението си, задето както собствените му роднини, така и гостите от север толкова безсрамно показваха неуважение към единствения Фолкунг сред гостите. Далеч не се бе надявал на това и не го намираше за разумно или мъдро. Когато обаче седмината младежи доведоха конете си от обора и пояздиха в кръг по двора, за да ги покажат на зрителите един по един и да поздравят булката с щитовете си, на господаря Агне сякаш му се стори, че самотният Фолкунг щеше да се отърве с умерен позор след тези игри. Начинът, по който водеше коня си, го накара за пореден път да си припомни Лена и Гестилрен, където именно фолкунгските конници на два пъти бяха помели бойното поле и остъргали датската войска до кръв, преди пехотинците от Свеаланд да се изсипят с брадвите си. Ако този юнкер Биргер бе такъв ездач, вероятно щеше да се погрижи добре за честта на герба си.

Само че началото беше отчайващо за младия, самотен Фолкунг. Когато младоженецът Йон и най-близкият му приятел Кнут Холмгейрсон теглиха жребии кой от двамата им да даде начало на състезанието по хвърляне на брадва и Йон изтегли по-дългата сламка, Кнут се наведе към него и му прошепна нещо като посочи Фолкунга.

Всеки трябваше да хвърли по три двойни брадви към един дънер от разстояние десет крачки. Рядко можеше да се види някой да мята толкова неумело като Биргер, които не успя и една брадва да забие правилно в дънера. Така остана последен, а ратаите изброиха звучно седем репи, които сложиха в кошницата му, докато кудкудякаха като кокошки и предизвикаха голямо веселие сред зрителите.

Господарят Агне за малко забрави неволите на фолкунгския си гост, тъй като синът му, Йон, бе известен като много добър в хвърлянето на брадва. След Фолкунга победи и всички останали младежи без затруднение, докато накрая дойде редът на Кнут. Борбата между двамата бе оспорвана и се наложи да хвърлят още веднъж, преди в крайна сметка Кнут да победи и да получи една ряпа в кошницата си, а Йон — две.

Като победител в първото състезание на Кнут се падаше честта да започне хвърлянето на копие и той веднага, широко ухилен, насочи копието си към Фолкунга, който се надигна тежко и тръгна неохотно и едва ли не с безразличие към бързо поражение. Не беше толкова безнадежден, колкото с брадвата, но и не мяташе копието като мъж.

Безпокойството на господаря Агне взе да се усилюва, защото всичките тези насмешливи резове и дяволито кудкудякане сред зрителите можеха да доведат до вражда, която много да навреди на сватбата. В множеството наперени хлапетии, които седяха в публиката и крещяха най-гръмогласно, понеже не бяха удостоени с място сред седмината младежи, сигурно на не един щеше да му се види трудно да си държи езика зад зъбите през нощта, когато се лее бирата. А поне за мъже, живели достатъчно дълго, за да натрупат известна мъдрост, съществуваше една ясна граница между приятелски шегички на пиршества и обиди, които сериозно накърняваха честта. Само няколко думи в повече и се показваха лъскави, остри мечове, а после нямаше спиране. А какъвто и да излезеше крайт, нещастиято щеше да бъде голямо. На юг имаше една поговорка, че онзи, който убие Фолкунг, не доживява и третия залез след това. Навярно подобни приказки бяха

най-вече перчене, освен това сигурно зависеше и от Фолкунга — от тях наистина имаше много.

С прокрадваща се тревога господарят Агне прозря, че този кон и тези доспехи, както и щитът и копието, които Фолкунгът носеше сутринта, бяха скъпоценности, каквито само знатните хора можеха да си позволят. Той пък беше сглупил да не се осведоми за името му, освен че се казваше Биргер, а трябваше. Можеше да е от всичко по малко, но щеше да стане страшно, ако този Биргер произхождаше от Биелбо, Форшвик, Улваса, Имсеборг, Арнес или някоя от къщите на знатните Фолкунги там на юг. Ако го унижаха още малко по време на игрите, му беше ясно като бял ден, че първата му грижа след стрелбата с лък щеше да бъде да отпрати фолкунгския гост от сватбата бързо и без много шум, без кръвопролитие.

Безпокойството му пред тази опасност, която сега бе надвиснала над цялата сватба в Агнесхюс, не намаля, когато синът му, Йон, накрая победил Кнут в хвърлянето на копие, отново посочи Фолкунга в началото на следващата игра — кол на греда. Вече всички зрители бяха усвоили кудкудякането и подигравките им се изсипваха като жесток дъжд върху Фолкунга, когато той грабна един кол и тръгна по олюляващата се греда, а там го очакваше убеденият в победата си Йон, който весело поздрави булката си. Това не бе особено съобразително, тъй като в следващия момент се намери долу във водата.

Горе на скамейките настана пълно мълчание, когато Йон Агнесон изпълзя от ямата, изкопана, за да могат да проведат състезанието по същия начин както в стопанства със защитен ров. Някой смяташе, че това е случайно падане и не се брой, но тогава господарят Агне заяви сурово, че случайност и падане има във всяка игра и затова те се броят също колкото и изкусните удари, късметът и липсата на такъв. С тези думи той посочи строго към кошницата на сина си, в която робите, този път опулени и колебливи, изброиха седем репи.

Йон обаче не даваше признаци да смята това за нечестна игра, а се хвана да изцежда част от мокрите си дрехи, докато вървеше към Кнут Холмгейрсон, който стоеше с наведена глава и изглежда се смееше на приятеля си. Много от зрителите добре разбираха това, защото Йон и Кнут бяха двамата, които най-горещо желаеха да

победят, и ако единият от тях сега получеше седем репи в едно от състезанията, трудно щеше да настигне другия.

— Ако не ме лъже паметта — обърна се Йон към Кнут, — ти ми каза, че трябва да избираме този Фолкунг първи, защото е най-слабият от всички ни. Явно не е чак толкова зле, щом ме събори от гредата, преди да успея да мигна.

— Да, ударът, който те повали, съвсем не беше лош — отвърна Кнут спокойно. — Но аз ти казах, че приятелят ми Биргер е безнадежден с брадва и копие. За кола и гредата не съм споменавал нищо, това сам си го предположил.

Биргер си стоеше на нестабилната греда и бавно размахваше кола, омотан с кожа в двата края, за да не наранява. Отдъхна си, защото бе дошъл краят на унижението, но се опита и да овладее гнева си, преди да реши как да избира сред противниците. Никога преди не беше виждал да крещят на Фолкунги обидни думи, които дори малко да наподобяват тези тук. Никога не беше срещал подобно злорадство, когато не сполучеше в нещо, и не беше сигурен как трябва да разбира това. Чувал бе, че Фолкунгите не се радваха на особена почит на север. Но ако мразеха него и роднините му, а именно така звучаха някои от най-грубите обиди и цялото подигравателно кудкудякане, то от този момент нататък сватбата ставаше опасна. Кнут би трябвало да разбира това по-добре от всеки друг, а в такъв случай едва ли му се искаше да седи и да гледа как закачките щяха да стигнат чак до остриите оръжия. Какво би спечелил с това?

Биргер реши да остави игрите да си вървят по план, но старателно да брои репите в своята кошница и тези на Кнут и Йон. Може би тези ругатни и майтапи скоро щяха да стихнат. Той посочи онзи от северните свеи, от когото смяташе, че е чул най-грубите подигравки. При него дойде един младеж с козел на герба и сам изглеждаше така, понеже имаше дълга, светла брада.

Козелът изглежда считаше за безспорно, че младоженецът Йон просто не е имал късмет, като е паднал толкова бързо, и се отправи към гредата с широка крачка и усмивка, спря се, обърна се към другите и каза нещо за къпане на Фолкунги, после се извърна бързо, за да нанесе силен и изненадващ удар, като в същия момент слагаше крак на гредата, и веднага падна сам в рова. Биргер си беше стоял мирно и

вместо да поеме удара на другия, той просто го бе отклонил настрана, така че противникът му бе съборен сам от собствения си устрем.

Следващите младежи, които се качиха на гредата, бяха по-внимателни. Това обаче не ги спаси. Зрителите постепенно млъкнаха. Скоро остана само Кнут — последният противник.

— Прави ти чест, че изчака с мен до последно — каза Кнут, когато пристъпи на гредата предпазливо, стиснал кола с двете ръце за защита.

— Не бъди толкова сигурен, че ще бъда също толкова вежлив и в следващата игра, макар да сме приятели — отговори Биргер.

— Ако ти ще определяш кой срещу кого ще се състезава в следващата игра, първо трябва да победиш мен — отбеляза Кнут.

— Това вече съм го направил, виждам го в очите ти — усмихна се Биргер.

И точно както беше предвидил, той примамил Кнут веднага да го нападне в изблик на гняв, за да покаже, че изобщо не се страхува.

— Гневът е най-лошият враг, мислех, че сме единомисленици в това, аз и ти — подвикна Биргер на Кнут, който се бе оказал долу във водата, и бързо се отправи към обора, за да вземе Ибрахим. Оставащите три игри бяха на кон и затова сега следваше кратка почивка с бира за младежите, за да съберат сили преди състезанията за ездачи.

Господарят Агне изгълта цяла чаша бира на един дъх от чиста радост и облекчение. Начинът, по който непознатият Фолкунг се бе справил с всички останали младежи с кол, беше потушил обидите и кудкудякането. И щом отново видя как седмината язدهа на двора, как оправяха коланите и юздите и успокояваха с думи буйните си жребци, нямаше нужда да бъде познавач, за да усети, че щеше да се случи нещо голямо. Долови ясен знак за това с ъгълчето на окото си, тъй като всички ратаи и коняри от Агнесхюс до един надойдоха и оформиха своя група малко встрани от по-отбраните зрители на пейките. Господарят Агне бързо реши да се преструва, че не забелязва това лентяйско поведение на робите — що се отнасяше до него, можеха да останат колкото си искат.

В първото състезание младежите трябваше да опитат да съборят противника си от седлото с един продълговат кожен мех, напълнен с пясък. Обикновено това бяха дълги и тежки битки. Но не и този ден.

Биргер държеше разпаления Ибрахим на къси юзди в бавен тръс, докато обикаляше и размятваше изпитателно кожения мех, който бе вдигнал от земята просто като мина покрай него на коня и се наведе ниско, което накара другите младежи да разменят обезпокоени погледи. Той отново посочи подобния на козел представител на северните свеи, отдалечи се в другия край на двора и зачака. Противникът му яздеше един широк и много силен дорест кон, който според Биргер би бил идеален за тежък дърварски труд в гората, особено ако го кастрират и го обучат да се води по-леко.

Козелът трябваше да се е поучил от лекотата, с която Биргер го бе помел от гредата. Може би обаче смяташе предпазливостта за малодушие, понеже произхождаше от северните свеи. Или пък разчиташе, че силата и скоростта, с които щеше да атакува, бяха достатъчни да съборят и Фолкунга, и коня му. Пришпори коня си и се втурна към Биргер с бясна скорост и диви свеаландски бойни викове, краят заплашваше да бъде страховит.

По-скоро беше смехотворен. Когато потърси опора в седлото за удара, който смяташе да нанесе, и замахна с кожения мех, улучи празното пространство и за малко сам да се събори от коня. Чу зад себе си плах смях и когато се извърна, видя само изплъзващата се високо вдигната опашка на фолкунгския кон.

Биргер яздеше в спокоен, лек галоп и се обърна пред стола на булката. Там вдигна кожения мех и го поразтърси, за да премести пясъка в долната му част, а после го уви около ръката си, така че да стане по-къс, но по-тежък. Започна да дразни Козела, като въртеше меха над главата си, сякаш да го примамва към нова яростна атака, което не беше трудно.

Когато Козелът се строполи на земята, падането беше тежко и сред зрителите, насядали на пейките за гости и роднини, настъпи мълчание. Но ратаите и конярите нададоха силни, ликуващи викове и за свое изумление господарят Агне видя как роби и ратаи се запрегръщаха и заобсъждаха видяното с несдържани жестове. Той бързо потисна първата си мисъл да навика простите ратаи, но се разсея, когато съседът му го хвана за ръката и попита какво се бе случило. Не беше лесно да се каже, призна господарят Агне, всичко бе станало така бързо и неочаквано. Но замислеше ли се човек, Фолкунгът беше ударил противника си право в лицето с все сила. Само

че от неправилната посока. Бе стоял съвсем неподвижно, докато другият стигна до него, и в последния момент бе повел коня си напред и надясно с един скок, а на следващия го бе обърнал, така че успя да удари съперника си иззад гърба с широк замах. Съседът на господаря Агне твърдеше, че боят бе преминал по съвсем различен начин и скоро се скараха, но бързо постигнаха съгласие в единственото сигурно нещо — такова изкуство никога не бяха виждали. Нито пък подобен кон, ако ставаше дума. Освен това бързо прекратиха спора, когато Фолкунгът веднага извика Кнут Холмгейрсон за следващия дуел. Този от тях, който загубеше накрая, щеше да получи шест репи, защо тогава да не изчака още?

Защото Фолкунгът смята да победи, помисли си господарят Агне. Йон бе получил седем репи след кол на греда, тъй като беше сглупил да избере Фолкунга за свой първи съперник. Ако Кнут сега получи шест репи, двамата щяха да се изравнят.

И ги получи. Този път Биргер постъпи по съвсем различен начин. Язди около него във все по-тесни кръгове, така че Кнут се принуди да удря, за да се отбранява, и не успя да обърне коня си достатъчно бързо. Ето защо бе улучен изотзад и падна.

Тази игра почти не създаваше затруднения на Биргер и Ибрахим. На наблюдателите им се струваше, че той подхожда доста небрежно към останалите младежи, сякаш не иска да пилее твърде много сили, въпреки че след всеки повален съперник намираще съвсем различен начин да победи следващия. Нападаха го с все по-слаба увереност и накрая последните двама сякаш изобщо не оказаха достойна съпротива, а просто гледаха да се отърват от изтезанието възможно най-скоро.

Отново прекъснаха игрите, защото младежите трябваше да вземат мечовете си, а робите бързаха да донесат колове за сушене на сено, които забиха в земята един до друг в два дълги реда по цялата дължина на двора, и нанизаха по една ряпа на върха на всеки.

Скоро две неща учудиха господаря Агне и по-възрастните му роднини, които седяха до него. Първото бе мечът на Фолкунга. Когато яздеше покрай набучените си репи, той не замахваше към тях като другите, а държеше меча си отпуснато насочен встрани и репите падаха сякаш по силата на мисълта, вместо да изглеждат посечени. Явно този меч бе удивително остър.

Другото нещо, което ги учудваше, беше това, че Фолкунгът остави Йон предпоследен, а Кнут — последен, когато със същия успех можеше да се състезава първо с тях и така да им подари толкова много репи, че да останат извън борбата за победата. Значи не искаше да спечели?

Още по-странно пък се държеше в последната игра — надбягване с коне. Добре известно бе, че на победителя от събарянето на репите му е трудно да издържи шест бързи състезания поред, за да победи. А този Фолкунг бе спечелил ездата с репите и се налагаше да язди шест пъти, за да надвие всички. Ако сега разсъждаваше съобразително, трябваше да избере първо Йон и Кнут. Вместо това ги остави за последно, въпреки че побеждаваше с все по-малка разлика.

С всяко ново спечелено надбягване конярите ликуваха все по-бурно, но господарят Агне бе толкова зает да смята репите, че не искаше да се разсейва с мъмрене на ратаи. Фолкунгът надбяга Йон с толкова малка преднина, че никой не очакваше да успее още веднъж, и Кнут нямаше търпение да започнат веднага.

Освен това той тръгна бързо, още преди да развоят знамето, и водеше чак до стълба, където трябваше да обърнат. Тъй като Фолкунгът направи това много по-бързо, скоро все пак го настигна, а след това жребецът му сякаш се бе сдобил с криле — профуча покрай Кнут, все едно последният си яздеше спокойно на път за църква. Тогава сред ратаите и налбантите настана такава безбожна врява, че господарят Агне от приличие нямаше как повече да се преструва, че не забелязва. Някои от гостите му вече си шушукаха и се мръщеа на тези прояви, макар те самите да седяха удивително смирени, като че ли не знаеха точно дали да се радват на това, което виждаха. Господарят Агне изрева строги заповеди към всичките коняри веднага да млъкнат и да се връщат по оборите и ковачниците, където им е мястото. Те се подчиниха незабавно, но съвсем не засрамено, и се оттеглиха в смях и разпалени разговори.

Господарят Агне отново запресмята репите, докато отвеждаха конете и донесоха още бира преди последната игра — стрелба с лък. Както и да броеше, стигаше все до същия чуден резултат. За да бъде сигурен, извади камата си и в пейката пред себе си издълба по една черта за всяка ряпа, която имаха в кошниците. Пак същото излизаше.

Биргер не бързаше, защото слънчевата светлина щеше да бъде предостатъчна за състезанието. Освен това, за разлика от останалите младежи, той сам отведе коня си в обора, понеже Ибрахим бе мокър от пот и пяна — трябваше да го изсуши и покрие старателно след толкова много надбягвания. Там, в мрака на обора, щастливо го посрещнаха невъзпитани коняри — всички искаха да погалят Ибрахим. Някои от най-развълнуваните дори напиреха да стиснат ръцете на Биргер, което той удивено одобри, и всички те говореха един през друг. Ето защо далеч нямаха нужда от повтаряне, когато ги помоли добре да се грижат за Ибрахим, да го измият бавно и след това да го покрият преди първия вечерен хлад. Като понечи да си тръгне, един от ратаите дори прояви нахалството да спомене, че в другия обор има разгонена кобила. Биргер остана толкова учуден от това скрито предложение, че го изгледа с поглед, който по-скоро изразяваше строгост. Тогава един от мъжете се извини, обясни, че се казва Ирйе и е свободен — той се разпореждаше в обора. Съвсем нямаха лоши намерения, продължи той, но такъв голям победител като жребеца също заслужаваше добро възнаграждение, а на бира и месо нямаше да се зарадва особено. Освен това жребче от такъв баща би било истинско украшение за стопанството.

Биргер заглади брадичката си в размисъл, а в обора настана бездиханно мълчание.

— Е, добре — каза накрая. — Вие сте мъже, които оценяват видяното, и това ме радва. Сега няма какво да говорим повече, разбираме се добре. Нека само да кажа, че нито аз, нито моят Ибрахим, защото това е името му, бихме отпозволили към вас груби думи, ако посети тази кобила.

— Има ли нужда конят ти да почива дълго след всички тези състезания преди да го направим? — прошепна освободеният Ирйе разпалено и в този момент поне дванайсет чифта очи се впериха в устните на Биргер.

— Не, ако кобилата е готова — отвърна му Биргер с усмивка, обърна се рязко и излезе, за да не го нападнат отново робите. Когато пристъпи на свежия въздух, той поклати глава и се прекръсти заради някои свои мисли. Макар да не му бе съвсем ясно как мъжът и жената създават деца, той знаеше много добре как се раждаха малки жребчета.

Надяваше се Ибрахим да е поне малко уморен при посещението си, за да не вдига непристойно много шум в любовните мигове.

Когато отиде да вземе лъка си от хранилището за багаж, се прекръсти отново, задето го носеше със себе си и не се налагаше да вземе назаем друг преди предстоящото решително състезание.

Двете мишени за стрелбата с лък представляваха бали сено, покрити с тънко ленено платно, върху което бяха начертали черни и червени кръгове, така че дори по-отдалечените зрители можеха да виждат ясно попаденията.

Биргер отново избра Козела пръв, но скоро съжали за това и му се наложи да положи крайни усилия, за да победи. Тогава си помисли, че може би не си бе давал сметка за рисковете и никой от двата му замисъла нямаше да се осъществи, когато дойде време да преброят репите в кошниците им. В съзнанието му през цялото време изникваше една история, която постоянно бе чувал през детството си.

Когато дядо му, Арн Магнусон, отишъл на сватба и младежки игри, участвал не само Ерик Кнутсон, бъдещият крал Ерик, а и баща му Магнус Монешьолд. Получили се състезания, каквито никой преди това не бил виждал, не само поради това, че баща и син си съперничели. Баща му и дядо му били едни от най-изкусните стрелци, познати някога в Западна и Източна Готаланд, а Биргер добре съзнаваше, че далеч не приличаше на тях. В замъка Арнес още висяха двете мишени, опънати на една стена, с короната на победителя, описана със злато около всичките стрели на едната мишена, и сребърната корона на втория около другите. Двамата, стреляли в последната двойка — единият от тях бил дядо му, другият бил учителят от детството му, брат Гилберт — забили всичките си стрели толкова близо едни до други, че една корона можеше да ги обгради всичките, и това от трийсет крачки разстояние. До ден-дневен гостите в замъка се дивяха при вида на двете мишени високо на стената в залата. Дори се намираха мъже, които твърдяха, че тези стрели трябва да са били подредени впоследствие.

Сега Биргер осъзна, че наивно се надяваше донякъде да повтори това. Дядо му Арн и брат Гилберт били безнадеждни като него в мятането на брадва и копие, но в края на игрите все пак имали в кошниците си по-малко репи от всички останали. Беше му мечта да постигне нещо подобно, но просто мечта. Това, което трябваше да се

случи сега, нямаше нищо общо с благородството и честното състезание. Друго тежеше много повече, а именно борбата за надмощие в кралството. В такъв момент се налагаше човек да бъде мъдър като Биргер Бруса, а не луда глава като Кнут Холмгейрсон. Трябваше да свърши това, което предстоеше, сякаш и Биргер Бруса, и баща му, и Арн Магнусон, а в такъв случай също и крал Ерик, седяха в публиката.

Посочените от него стрелци след Козела бяха съвсем несръчни в сравнение с него. Но пък толкова по-старателно бе наблюдавал лъковете им и начина, по който ги държаха, преди да ги покани да излязат напред, за да изстрелят десетте стрели.

Накрая още непобедени останаха само Кнут и Йон. Тогава Биргер посочи Кнут, който си пое дълбоко дъх, преди да грабне лъка си и да пристъпи напред, за да изпрати първата стрела. Биргер го поздрави лаконично и не каза нищо, само му направи знак с ръка да подготви първия изстрел.

Кнут дълго се цели, но все пак улучи най-вътрешния червен кръг.

— Пресметнал ли си репите и знаеш ли какво е положението? — попита Биргер, докато вадеше една стрела, а след това я разгледа внимателно, преди да я постави на тетивата.

— Единственото, което съм пресметнал е, че от тези стрели зависят много неща — отвърна Кнут.

Биргер кимна и изпрати една стрела, която уцели също толкова добре, колкото тази на Кнут. После го изчака да изстреля и втората си стрела, преди да продължи, а той повтори първото си попадение.

— Аз имам осемнайсет репи в моята кошница — каза Биргер, изучавайки следващата си стрела. — Ти имаш шестнайсет, а Йон — седемнайсет. Ако победа теб, а след това и Йон, всички ще завършим с по деветнайсет. Така не е ли най-добре?

Кнут не отговори и тогава Биргер отново насочи вниманието си към мишената, като пак заби стрелата си в най-вътрешния червен кръг.

Щом дойде ред на Кнут, на главата му сякаш бяха твърде много проблеми за размисъл. Цели се твърде дълго и се наложи да снее лъка, за да издиша и да започне наново. След това стреля по-зле от двата предходни пъти.

Биргер изпрати третата си стрела както и първите две и с това поведе. Кнут дълго гледа в земята и се стегна с най-голяма сериозност,

преди да стреля отново и да улучи най-вътрешния червен кръг.

— А ако те надвия, какво ще стане тогава между Йон и мен? — попита изненадващо Кнут, точно когато Биргер се канеше да пусне поредната си стрела.

— Би трябвало лесно да го изчислиш — отвърна Биргер, като смъкна лъка, за да започне отначало. — Ако Йон те победи, и двамата ще спечелите. Ако ти надвиеш него, ще бъдеш единствен победител. А сега не ме смущавай втори път, точно когато смятам да стрелям!

Биргер отново постигна същия резултат като при предишните изстрели. След това обаче Кнут за втори път не уцели добре и видимо изоставаше.

— Ако ми позволиш да те бия, обещавам ти, че ще се оставя на Йон, за да станем и двамата победители — каза Кнут, когато Биргер вече бе сложил поредната стрела на тетивата.

— Тогава ми обясни защо двама победители е по-добре от трима — отвърна Биргер, прицели се бързо, изпрати стрелата си и отново улучи малко по-добре от Кнут.

— Заради приятелството между всички ни, теб, мен и Йон, заради радостта Йон да спечели заедно с най-добрия си приятел в деня, когато оставя младостта — отговори Кнут настойчиво, пригответи се бързо за следващата стрела и я заби право в центъра на мишената.

— Ти ли си по-добрият стрелец от двама ви? — попита Биргер, докато се готвеше да стреля пак.

— Ще победа в девет от десет пъти, ако Йон и аз се изправим един срещу друг — отвърна Кнут.

Тогава Биргер смъкна лъка, без да стреля, и заби поглед в земята, сякаш се налагаше да събере цялата си мисловна сила преди да изстреля следващата стрела. После започна отново, цели се дълго и изпрати най-лошия си изстрел, така че Кнут взе да го настига.

— Ще те оставя да спечелиш, ако дадеш победата на Йон — отсече той, след като отмести очи от мишената. — Ако се закълнеш в честта си, ще бъде така.

— Кълна се — усмихна се Кнут почти щастливо и бързо се пригответи за следващия изстрел, който излезе добър.

Тогава Биргер се постара да направи ужасен пропуск, след като се беше целил твърде дълго. Такива неща бяха напълно обичайни при висок залог, и на много мъже им бе трудно да запазят хладнокръвието

си. А после, при срещата на Кнут и Йон, младоженецът за голямо учудване на зрителите спечели леко и с голяма преднина.

Тогава репите бяха тържествено преброени от самия господар Агне, който трябва все пак добре да е предусетил какъв щеше да излезе крайният резултат, тъй като бе седял пребледнял от напрежение и съседите му на пейката изобщо не можеха да разговарят с него към края на стрелбата с лък.

Когато господарят Агне заедно с булката Бригида Хелгесдотер отиде да връчи наградата на победителя, направи нещо, което никой не би могъл да очаква, но щеше дълго да се говори за това. Той призова не само двамата победители, а и Фолкунга Биргер, и заповяда да донесат пън за сечене на дърва и меча на Фолкунга.

Всички оживени и развеселени приказки за това как младоженецът Йон и най-добрият му приятел Кнут бяха спечелили заедно внезапно секнаха, като първо се снишиха до шепот, а скоро стихнаха. Никой не проумяваше предвещаващата нещастие заповед на господаря Агне за пъна и меча. Той бе всеизвестен с твърдоглавието си.

Когато след кратко очакване получи каквото искаше от двама приведени и задъхани роби, той спокойно и старателно положи златната корона на победителя в средата на пъна пред тримата онемели младежи, подаде меча на Фолкунга и вдигна дясната си ръка, за да въдвори тишина. Кое то пък беше напълно излишно — в този момент не се чуваше и най-слабия шепот.

— Имаме двама победители, а само една златна корона! — извика той. — А ти, Фолкунг, ти, който носиш с голяма чест своите цветове, ще получиш сребърната. Първо обаче трябва да я заслужиш с острия си меч!

Биргер се поклони на господаря Агне, като без да обели и дума, извади меча си от ножницата и посочи въпросително с една ръка към златната корона на пъна. Господарят Агне кимна мълчаливо в потвърждение. Тогава Биргер вдигна меча с две ръце, премери добре и разсече короната на две еднакви парчета с един-единствен удар, без някоя от двете половини да падне на земята. Внимателно раздвижи меча си, забит дълбоко в пъна, избърса го с ленената си риза и го пхна в ножницата, после се поклони и отстъпи назад.

Господарят Агне отвърна с рязък поклон, взе двете полукорони и ги подаде едновременно на Йон и Кнут. Двамата победители изглеждаха и разочаровани, и щастливи. И така господарят Агне повика напред Биргер и го коронова със сребърната корона без думи и церемонии.

Бе започнало да се смрачава и гостите се отправиха доволни към залата в голямата къща, за да започнат сватбеното пиршество. Разговорите бяха гръмки и оживени, защото за тези младежки игри имаше много да се приказва, може би дори да се спори, и никой не обърна особено внимание на силното цвилене и рев от далечния обор.

Само че Биргер, който сега бе тръгнал да се преоблече заедно с останалите младежи, се изчерви и сведе поглед, като си помисли колко безсрамно Ибрахим оповестяваше тайните си удоволствия.

От хранилището за дрехи този път извади нова ризница, която не беше за бой, а за пременяване, ушита от сребърни нишки и искрящо син чуждоземен плат. Взе със себе си и подплатата на наметалото си от кожа на бялка и с този голям вързоп тръгна обратно през празния двор към къщата на младежите, където останалите вече сменяха мокрите си дрехи. Настроението вътре в залата бе необичайно — някои бяха доста весели, други пък — кисели и тайно хвърлиха лукави погледи към Биргер, когато той влезе и тръшна големия вързоп на своята постеля. Йон и Кнут обаче, потънали в смях и закачки, се бяха заели да намерят начин как да привържат половин корона на главите си с тънки кожени ремъци. Те веднага отидоха при него, прегърнаха го братски и съобщиха на висок глас, в посока по-скоро към останалите, че той наистина е техен приятел и благороден боец.

Биргер почти не отвърна, само свали сребърната корона и я хвърли върху камарата дрехи, след това се съблече до кръста и излезе навън да търси баня.

Там обаче бе тъмно и студено, а във ведрата нямаше вода. Нямаше и нищо, с което да се изчисти — нито брезови клони, нито сапун. Той с негодувание взе едно празно дървено ведро и излезе. Първо отиде в хранилището и изрови от раницата си парче сапун от Форшвик, което Ингрид Улва предвидливо бе напъхала сред бекона и шунката. След това напълни вода от кладенеца на двора, влезе обратно в банята и се изтърка. Когато се върна в къщата на младежите мокър и леко настръхнал, останалите бяха почти готови и за негово учудване

зад гърба му се чува коментари колко женствено бе след бой и игри да отиде на гощавка без да мирише на мъж, а като жена. Той се престори, че не чува, и се облече грижливо с гръб към другите, които ставаха все по-нетърпеливи, особено когато му отне повече време да закрепи кожата от бялка от вътрешната страна на плаща. Някои искаха да тръгнат първи, но Йон и Кнут ги спряха с няколко строго прошепнати думи.

Към наградата на победителя в младежките игри спадаше и място на почетната маса и както господарят Агне бе определил, победител бе онзи, който след състезанията носеше корона, дори и половинка.

Тези думи трудно можеха да се разтълкуват погрешно. Ето защо Кнут и Йон с Биргер между тях бяха първите младежи, които влязоха в залата. Посрещнаха ги с бурни ръкопляскания и гръмки удари с юмруци по масата.

Почетните места бяха разположени в най-далечния тесен край на залата, а на противоположния бе масата на младоженката, където тя седеше със седемте си облечени в бяло шаферки и близките си приятели. В средата на залата гореше и димеше дълъг огън, прострян от масата на булката до почетната маса, а от двете му страни имаше места за повечето гости. Слугите се втурнаха да покажат на Йон, Кнут и Биргер местата им на господарската маса, а останалите младежи насочиха към по-ниски места, но съвсем близо до техните.

Биргер получи стол малко встрани от средата, където седяха господарят Агне, бащата и майката на булката, епископа, Йон и Кнут. От това му олекна и предположи, че Кнут и Йон също предпочитаха да останат без него, за да имат възможност да разказват за подвизите си на онези, които със сигурност желяеха да ги чуят неведнъж. Да изкара гощавка, като само яде и пие, не беше проблем за Биргер, беше го правил преди и смяташе, че този път бе още по-добре, както е оставен намира по-близо до края на масата.

Само че се лъжеше. Първо забеляза, че много вторачени погледи откъм долната маса постоянно се обръщаха към него, а хората шепнеха и сочеха. Скоро това му пречеше още повече, защото не бе свикнал на такова зяпане, а и не можеше да разбере причината. Жената, която седеше най-близо до него и се представи като вдовицата Сигюн от Тиундаланд, скоро му помогна донякъде да проумее цялото това

шушукане и сочене. Тя започна развълнувано да хвали наметалото му, галеше плата, златните нишки и кожата и скоро го заля с въпроси къде се правеха такива ценни неща и колко марки сребро би поискал някой, които има такъв плащ за продан.

За Биргер това бе възможно най-ужасната тема за разговор. Първо нямаше никаква представа за цената, защото вкъщи никой никога не говореше за такива неща. Второ този плащ бе шит от баба му, значи не беше за продан. Той се изчерви и смънка, че по-добри наметала можеха да бъдат купени както в манастира „Божия дом“, така и в Рисеберя, но вероятно трябва да се изчака една година за готовата дреха и може би да се плати предварително. Вдовицата Сигюн обаче далеч не се оставяше да бъде спряна от стеснителността на Биргер, а напротив, започна да го разпитва ту за едно, ту за друго — първо дали има роднински връзки в Свеаланд. Той отговори, че синът на брата на дядо му, Торгилс Ескилсон, бе съпруг на дъщерята на някой си лагман Лейф в стопанството Норгарн горе в най-тъмната Упланд, но точно в този момент не се сещаше как се казва тя. Вдовицата Сигюн стана пресилено любопитна от объркания му отговор, разсмя се гръмко и разплиска бира на коляното му, като веднага понечи да я избърше с безсрамни ръце. Биргер се отдръпна плахо и скоро усети по тила му да избива студена пот при предчувствието, че това съжителство на масата нямаше да излезе просто любезно, нито щеше да го изстрада с чест.

Когато първата поредица наздравици бе изпита от родовия рог, оформен като голяма змия, която сама бе ухапала врата си, и внесоха втората партида храна и бира, разговорите и песните се надигнаха все по-силни към опушения таван. Сигюн, която бе достатъчно възрастна, за да му бъде майка, ставаше все по-похотлива в приказките си и често-често си намираще повод да се протегне над масата за някое крехко морковче в топъл мед или парче месо от младо агне, и така да се подпре с другата ръка в скута на Биргер, което го изпълваше със свян и възбуда.

Господарят Агне обаче седеше достатъчно близо, за да може скоро да забележи уязвимото положение на Биргер, и тъй като повечето от почетните наздравици и други неща, изискващи участието на стопанина, засега бяха изпълнени, той се изправи и без много да се церемони се набута между Биргер и Сигюн.

— Юнкер Биргер — започна той дружелюбно като възрастен човек, след като се бяха чукнали за здраве, — не си толкова неумел в изкуството да броиш репи в разгорещеността на боя и така спечели уважението ми, голямото ми уважение. Искам да знаеш това.

— В такъв случай и вие, господарю Агне, не сте по-лош в смятането на репи — отговори Биргер тихо с поглед, сведен към масата.

— И така, достатъчно за репите, защото и ти, и аз съвсем добре разбираме какво има предвид другият — грейна господарят Агне и се огледа в залата със задоволство. — Затова за мен бе голяма радост да те короновам с единствената цяла корона, юнкер Биргер. Но стига вече за това.

Биргер можа само да кимне няма в потвърждение, не му идваше наум и думичка, за да подхване нов разговор.

— Нека тогава те попитам нещо съвсем друго — продължи господарят Агне, след като първо бе поръчал да долеят още бира и на него, и на Биргер. — Този твой меч, къде може да се купи такъв?

— С ваше позволение, господарю Агне — започна Биргер някак колебливо, — ще ви изпратя меч от същата стомана и с такава острота преди Коледа. В такъв случай обаче искам заедно да отрежем парче кожа, което да показва с каква дължина и ширина го искате.

— Не попитах за подарък от такъв скъп вид, аз съм мъж, който си плаща честно, затова сега отново питам за цената — сръза го господарят Агне, макар да му бе трудно да прикрие искрата на изкушението, пламнала в очите му.

— Добре разбрах това, тъй като сте почтен човек, господарю Агне — отвърна Биргер по-бързо и с повече лекота, изведнъж усетил се на по-сигурна почва. — Само че вие, господарю Агне, ме почетохте — мен, непознатия ви гост — по начин, който няма да забравя. Ето защо ви дължа услуга, която бих искал да върна — колкото по-скоро, толкова по-добре. И така новият ви меч ще пристигне в стопанството преди Коледа.

— Не си какъв да е Фолкунг, юнкер Биргер! — извика господарят Агне с възхита, понеже го бяха убедили да приеме меч, какъвто никой от неговите роднини нямаше. — Кажи ми тогава откъде идва един юнкер с такива почтени маниери, какво е името ти освен Биргер и кой е баща ти?

— Аз съм Биргер Магнусон от Улвоса, Магнус Монешьолд ми бе баща, ярл Биргер Бруса от Биелбо беше негов млечен брат, а рицарят Арн Магнусон — мой дядо — отговори Биргер с вдигнат поглед и горда увереност във всяка дума.

Господарят Агне първо пребледня, после кимна замислено и без да продума, допи бокала си до дъно. Веднага стана и се извини, че трябва да се върне при епископа и роднините си. Изглеждаше сякаш му се искаше да потупа Биргер фамилиарно по рамото, но се спря боязливо, взе празната си чаша и се отдалечи.

Вдовицата се върна до Биргер бързо като жадна пчела на цвете, седеше така близо, че той можеше да почувства мекото ѝ бедро. Тя каза развълнувано, че е чула всичко.

Господарят Агне обаче бе открил няколко деликатни въпроса, които се налагаше да обсъди с епископа и бъдещия си кръвен роднина в горния край на почетната маса. Какво вероятно си беше наумила похотливата вдовица Сигюн не беше от особено значение, поне не в тази първа брачна нощ, в която трудно би могла да се намъкне в къщата на младежите. Освен това всяка вдовица разполагаше свободно с тялото си, без от това да произтичат раздори и бой с меч.

Погледнеше ли човек обаче зяпналия Брюнулф от козия род от Упланд, виждаше в най-лошия случай пожарен дим и нови скръбни вдовици в близкото бъдеще, защото той позорно бе станал черна ряпа — онзи, който беше останал последен. А за това със сигурност не обвиняваше себе си, а все повече Биргер Магнусон.

И така, господарят Агне трябваше да избира между две неща, за да спаси тази сватба от най-голямото нещастие.

Едното бе да повика при себе си Брюнулф без много шум и с мили думи, за да се опита да охлади жаждата му за мъст, като го осведоми кого всъщност възнамеряваше да посече тази нощ и какво щеше да последва, ако успееше за свое и на роднините си нещастие.

Другото бе позорно, но безмилостно да накара няколко стражи да оковат Брюнулф в някоя плевня или хранилище за през нощта.

Лагман Хелге от Готсунда, който скоро щеше да стане кръвен роднина на господаря Агне, не бе съвсем съгласен да съдейства при оковаването в плевнята или заключването, така лошо не можеше да се отнесе към млад родственик на сватба. Дори и да го направеше, последствията щяха да бъдат доста неприятни. Според него по-добре

бе да предупредят младия Брюнулф, че предприемеше ли нещо с мечаси, скоро щеше да се окаже мъртъв. Нападнеше ли изотзад — бе мерзавец, чийто дом щяха да опожарят, а роднините му до трето коляно щяха да бъдат избити от отмъстителни Фолкунги, дошли от местностите на юг от горите. Мъж, който не се вслуша в подобна мъдрост, няма много разум.

Епископ Улф от Стренгнес обаче сподели, че има горчив опит от доверието в разума на наперени хлапетии, особено ако им се е удало да опразнят щедри запаси от бира. По-добре, смяташе епископът, да предпочетат сигурното пред несигурното. Да обезвредят младия Брюнулф за една нощ окован в някоя плевня наистина бе обидно за него. Със сигурност щеше да си тръгне разгневен веднага, щом го пуснеха на следващия ден. Със сигурност лагман Хелге щеше да си има неприятности след това. Всичко това лежеше върху едното блюдо на везната.

В другото обаче имаше пожар, смърт и нощни ездачи в сребристо и синьо. От името и роднинските връзки на този юнкер Биргер можеше да се заключи най-малкото, че в никакъв случай отмъщението за него нямаше да е леко.

Споразумяха се за това, но решиха да изчакат до след лягането в брачното ложе и тогава да отведат Брюнулф в самотната му нощна квартира заключен под охрана, но бързо и напълно безшумно, за да не забележи никой.

На Биргер му беше все по-трудно да се брани от вдовицата Сигюн, станала още по-дръзка от пиенето, както пък неговото смущение намаляваше с всяка чаша. Освен това страдаше жестоко от необходимостта да излезе по малка нужда, но нямаше как да стане и да тръгне като всички останали, защото в такъв случай членът му безсрамно щеше да издаде всяка една греховна мисъл. С такова спешно нещо обаче никой мъж не е способен да се бори вечно и накрая той се принуди да навие дебелото си наметало на лявата си ръка и да прикрие доказателството за греха, когато някой се измъкнеше приведен напред към клоните за пикаене пред главната порта. Там навън обаче стоеше група мъже, които ревяха и се смееха — някои правеха каквото трябва върху клоните, докато други само се закачаха. Щом видяха Биргер да се задава, първо млъкнаха, но скоро го посрещнаха с фамилиарни шеги и въпроси за коне. Въпреки че

нуждата му в този момент бе станала повече от непоносима, тази наложена компания поне помогна членът му по-бързо от обичайното да се върне в състоянието, което позволяваше да го използва по главното му предназначение. Обзе го голямо облекчение и той пика дълго и много мъжествено.

Обратно на почетната маса откри, че Сигюн го прие не само както бе очаквал, а и както беше започнал да се надява. За първи път той докосна бедрото ѝ и тя веднага го насърчи с усмивка да пробва още по-нагоре. И когато членът му скоро отново изпадна в същото възбудено състояние като преди малко, тя го хвана нежно и похвали силата и мощта му.

Биргер можеше само да фантазира за евентуалния развой на нещата, защото точно в този момент настъпи внезапният край на цялото удоволствие под масата. В залата прозвучаха мощни рогове, наети шутове им пригласяха със свирки и барабани, а шаферките започнаха своя танц по бели ризи, боси и с венци от клонки на червена боровинка. И както изглежда нищо на тази сватба не търпеше отлагане, танцът бе кратък и отведоха булката в брачното ложе горе на тавана за младоженците в далечния край на главната къща. Вдовицата Сигюн бе толкова близка роднина на булката, че ѝ се налагаше да вземе участие в отвеждането. Тогава Биргер мълком си призна, че по-скоро усещаше липсата ѝ, отколкото облекчение.

Малко след това заведоха Йон Агнесон на тавана за младоженците, а двама силни стражи замъкнаха пияния епископ да благослови брачната двойка за последен път, преди да ги завият с одеялото.

По този начин свързаха два рода с тази спешна сватба, при която почти всичко бе изпълнено още на първия ден и в същата нощ. Като последица от този необичаен начин на пиене на сватбена бира нощта на младежите и вечерта на шаферките щяха да започнат веднага, макар и без булка сред момите или пък младоженец сред момците.

Вече в къщата на младежите Кнут бе в много добро настроение, а се оказа и домакин, тъй като приятелят му Йон бе загърбил младостта и имаше други, по-трудни задължения от това да пие бира с приятели. Никой обаче не знаеше защо и Брюнулф от Упланд липсваше и въпреки че Кнут изпрати двама от роднините му старателно да го издирят, той бе неоткриваем. Кнут се пошегува, че

може би е легнал да повръща и да спи, и е успял да се скрие като таралеж през есента под някоя купчина шума. Или пък бе открил някоя развратна вдовица и я бе сметнал за по-добра алтернатива за през нощта, отколкото да търпи унижението, задето е станал черна ряпа.

Някакво тъмно, непознато чувство прободеше Биргер, когато чу това за развратната вдовица и си представи Сигюн в обятията на Брюнулф. Скоро обаче се отпусна от новата порция бира с прясно волско месо, както и заради веселия и разпалил Кнут, който искаше да седи най-близо до него и през цялото време го хвалеше пред другите на висок глас. Цялата враждебност, от която Биргер се бе опасявал, беше като пометена и тъй като в началото на нощта говореха много за изминалите младежки игри, останалите скоро започнаха да се шегуват за това кой бе полетял първи от гредата при срещата си с Биргер или пък колко безнадеждно бе да яздиш с боен мех срещу него. Оттам разговорът бързо се насочи към Форшвик и всички слухове за това, което се случваше там. В миг Биргер бе станал център на цялото внимание и скоро беше изпил повече бира от обикновено. Започна и да се хвали, а никога преди не го беше правил. Бяха го учили, че мъжът позори мечата си, ако оставя езика да заеме мястото му.

На север от горите обаче много неща бяха по-различни от това, с което Биргер бе израснал в Западна Готаланд. На юг беше изключено млади девойки след вечерта на момите да дойдат в къщата на младежите.

Кнут сам отиде да ги доведе и скоро в преддверието се чува кикот и леки стъпки. Той отвори вратата и поздрави всички с широко протегнати ръце, като каза, че сега започва истинската веселба на младостта. Девойките от вечерта на момите се втурнаха вътре премръзнали и настръхнали, хвърлиха наметалата си и се посгряха на огъня, преди да затанцуват в тънките си бели ризи около дългата маса на младежите. Това предизвика гръмки викове и ръкопляскане. Биргер бе спрял да пие от чисто удивление, но и огънят, който вдовицата Сигюн бе наклала по-рано вечерта, се разпали отново.

Нощта в къщата на младежите бе дълга, с много търчене навън-навътре. За това обаче нямаше нужда да се притесняват, защото със сигурност беше също толкова дълга и в голямата главна къща на Агнесхюс. На следващия ден пък никой нямаше да се надигне преди обед, а възрастните, без съмнение, щяха да се натръшкат на постелите

преди младите и нямаше да знаят какво вършеха синовете и дъщерите им тази нощ, когато прибързаността бе променила не един сватбен обичай.

Тази, която се доближи до Биргер, се наричаше Сигни, но на него изглежда му бе удивително трудно да научи името ѝ и на няколко пъти я назова Сигюн. Не друг, а Кнут ги бе събрал, като преди това се бе допитал сред девойките коя най-горещо желае приятеля му Биргер.

Впоследствие той слабо си спомняше как двамата излязоха загърнати в големия му, топъл плащ и тръгнаха към една от плевните. Много по-добре помнеше тънките ѝ, меки ръце и красивото ѝ лице, а най-вече онова, което дори в мислите си не смееше да опише с думи.

И все пак беше съвсем различен, когато се събуди на следващата сутрин, в сравнение с този, който бе отишъл на веселба едновременно на момците и девойките. Както Кнут се изказа на висок глас сред младежите и с това събуди смущението на Биргер, разликата бе тази, че сега бе мъж, изцяло и напълно, при това не само с меч и щит.

На втората сватбена нощ всички девойки останаха здраво заключени, охранявани от майки и роднини, понеже сред гостите се бяха разпространили неприятни слухове. Биргер повече не се намери насаме с младата и красива Сигни.

Затова пък се получи със също толкова красивата вдовица Сигюн, която, макар и не особено млада, все пак бе по-страстна и безсрамна от която и да е девойка.

Когато Биргер и Кнут тръгнаха сами към Стренгнес след третата брачна нощ, за да намерят лодка за Телје и Съодершопинг, те за пръв път бяха приятели без принуда. Кнут смяташе, че ако той бе онзи, който имаше да учи повече за мъжките добродетели, свързани с меча, Биргер пък трябваше да се научи на всичко, що се отнася до достойнствата в сламата на кревата. По този начин между тях бе настъпило значително равенство.

В главата на Биргер не се навъртаха много мисли за греха, много повече бе изпълнен от чувството за мъжествеността си. Ето защо нямаше и възражения срещу думите на Кнут за изравняването им.

Върнаха се с речна лодка единадесет дни след като бяха напуснали Улвоста и за радост на всички имаха много да разказват за фалшиви тролове и за сватбеното тържество на север.

Ингрид Улва първо забеляза колко непринудено Биргер и Кнут разговаряха помежду си и реши, че за по-лесно са превърнали необходимостта в добродетел и повече се преструваха на приятели пред самите себе си, отколкото бяха в действителност. Скоро обаче позна по сина си Биргер, че нещо друго се бе случило, при това нямаше нищо общо с убити разбойници или младежки игри, защото без съмнение разказваха с огромно удоволствие и говореха един през друг. Тя обаче осъзна, че това, което бе променило Биргер, беше нещото, което младежите нямат желание да споделят дори със своите майки.

Не каза нищо за своето разкритие, понеже нямаше кой знае какво за казване, и все пак точно това щеше да се случи рано или късно. Тя бе убедена, че щеше да изтече много време, преди нейният Биргер да легне в брачното ложе, което тя щеше да изиска от него. А през това дълго чакане никаква земна сила не бе способна да накара мъж като Биргер да не бъде мъж. Все пак не се наложи да се бави дълго, преди да поговори с него за това, което една майка трябваше да каже на сина си, за да го предупреди за онова желание за жени, което въвеждаше отмъщението в собствения му дом.

Удаде ѝ се повод да проведе този разговор с Биргер по-рано, отколкото бе очаквала. През останалата част от есента чак до първия сняг Биргер и Кнут се упражняваха, както кралската заповед повеляваше. Освен това бяха далеч по-усърдни, отколкото дори крал Ерик би могъл да изисква.

Когато обаче Коледа наближи, Кнут дойде при нея и обясни, че дължи такава голяма благодарност на Биргер, та трябва да му окаже честта по време на коледните празници да го види като гост във Вик — свой и на баща си Холмгейр.

Кнут подбра думите си добре, точно както почтеността повеляваше до най-малката подробност. Ингрид Улва по никакъв начин не можеше да отхвърли тази молба. Но дълбоко в себе си тя знаеше повече от добре, че нещо повече от ранната служба на Коледа, отиването на църква и молитвите преди Рождество Христово изпълваше мислите на двамата млади мъже.

Беше по-права дори отколкото сама предполагаше. Кнут бе описал на Биргер какви ли не удоволствия и съвсем не беше пропуснал

да спомене, че едно от стопанствата на вдовицата Сигюн се намира в съседство с имението на баща му, Вик.

Ледовете подраниха тази зима и затова Биргер и Кнут потеглиха с шейна на север към Меларен и Вик през ледове и гори. Щяха да заобиколят през Фугдьо близо до Стренгнес, където Биргер трябваше да остави един новоизкован меч от Форшвик в знак на благодарност. Ингрид Улва дълго чуваше как си говорят и се смеят в шейната, след като потеглиха.

IV.

Около празника на свети Тибуртий жеравите вече бяха пристигнали, преди цели три седмици и вече не танцуваха около езерото Хурнборяшон. От стари времена точно на този ден предстоеше ледовете да се пропукат в Западна Готаланд, а мечката да се събуди от зимния си сън в северните гори. Зимата не беше тежка и пролетта дойде рано тази година.

Дните на Сесилия Роса се препълниха с ангажименти, щом кораби и речни лодки отново можеха да пристигат със стоки. Хранилищата и плевните бяха добре заредени от миналата година, когато ледовете бяха сковали твърде рано. През пролетта пък винаги идваха кораби от Любек за Съодершопинг със стоки и за Форшвик. В началото трябваше да внимава за доста неща, освен това Сесилия Роса бе нетърпелива да започне делата си и с крал Ерик и Ескил Магнусон, който в последните години прекарваше зимата във Висбю, за да се грижи за търговията си през цялата година. Но на път към дома си, Арнес, рано или късно той трябваше да мине през Форшвик и не й оставаше нищо друго, освен да бъде търпелива.

Когато Ескил най-сетне дойде, бързаше да се върне вкъщи, което може би допринесе за бързото му съгласие с плана на Сесилия Роса. Освен това предложи да организират сватбеното тържество на Алде в Арнес, понеже годявката щеше да се състои във Форшвик. За племенничката си Алде отваря сърцето и кесията си с еднаква охота, каза той. Делата на Сесилия Роса също намери за много добри. Той беше мъж, предпочитащ онзи вид щедрост, която се отплаща, а идеята на Сесилия Роса щеше да излезе много доходна за Фолкунгите — и за настоящите, и за потомците им. Всички те щяха да засилят властта си в Западна Готаланд.

И така, работата на Сесилия Роса с девера ѝ Ескил Магнусон се оказа по-лека, отколкото тази с краля, при все че Ескил бе онзи, на когото се налагаше да бръкне по-дълбоко в кесията със сребро.

Първото нещо, за което бе придумала краля, бе най-лесно — рицарят Сигурд и брат му, рицарят Одвар, които справедливо бяха

посветени в званието, след като бяха спасили живота на крал Ерик в последния момент, заслужаваха да имат земя и стопанства като всички останали най-лични бойци на кралството. Нали не можеха цяла вечност да се трудят във Форшвик като прости работници, въпреки че службата им беше добра и никога не се оплакваха. А и на всеки крал бе по-лесно да запази предаността на голям воин, ако разчита на благодарността му.

Дотук крал Ерик се съгласи за всичко и съжали за собствената си несъобразителност, както и задето Сесилия Роса не му бе напомнила за това по-рано.

Малко по-трудно стана, когато тя му обясни подробно как кралската благосклонност щеше да се разпредели в земя и къщи. Предложи онези стопанства и земи, които се намираха на юг от строежа на крепостта Лена на западния бряг на Ветерн, където минаваше границата между териториите на Ериковия род и Фолкунгите. На крал Ерик му се стори, че единият род започваше да се разпростира за сметка на другия. Възражението на Сесилия Роса, че щеше да се получи същото, където и да избере земя за двамата, той обори с твърдението, че това най-ясно ще се вижда и чувства, ако отстъпи тъкмо граничната територия. Наложил й се малко да го убеждава, а накрая дори предложил да плати разликата в злато, преди крал Ерик да се предаде.

Това бе първата крачка в плана й. Сега Сигурд и Одвар притежаваха земята на юг от крепостта Лена. Втората стъпка бе братята да поемат замъка на Фолкунгите в Лена и да го довършат с хора от Форшвик. За това щяха да платят на Фолкунгите със земята, която току-що бяха получили от краля.

Лена от самото начало принадлежеше на ярл Биргер Бруса, но сега крепостта притежаваха по равно Ескил Магнусон, който бе вложил най-много сребро в строежа, и няколко от роднините на Биргер Бруса в Биелбо. Именно с тях трябваше да се разплатят и точно затова се налагаше Ескил да развърже кесията си за пореден път.

Въпреки че никога не бе бил мъж за бойното поле, за разлика от покойния си брат Арн, Ескил разбираше от всичко, което се отнасяше до войната като цяло и засягаше сигурността на рода за в бъдеще. С двама фолкунгски рицари в Лена в Западна Готаланд щеше да има три силни крепости в ръцете на Фолкунгите. Най-важен бе Арнес, където

управляваше синът на Ескил, Торгилс. Следваше Имсеборг на Бенгт Елинсон, а сега и Лена с рицаря Сигурд, близък роднина както на Арнес, така и на Форшвик, заедно с брат му Одвар.

Ескил много добре разбираше силата в тази фолкунгска захватка около Западна Готаланд, затова не се мръщеше заради разходите, което това щеше да му отвори. Сам казваше, че беше същото като с даренията за манастирите — добре можеха да се изплатят след смъртта му.

Всичко бе готово за устройването на годеж, който щеше да предложи повече ризници в сребристо и синьо от всякога. За сгодяването на Алде с рицар от Форшвик всеки един, учил през последните двайсет години при самия Арн Магнусон, Емунд, Одвар, Бенгт или някой друг, щеше да пристигне в пълно снаряжение с целия блясък на цветовете си. Мъжете от Форшвик бяха много задружни и всички високо почитаха дъщерята на Арн Магнусон.

Сесилия Роса старателно разучи календара си и установи, че щяха да успеят с всички приготовления около деня на свети Ерик в средата на май, когато малките на дрозда скоро щяха да напуснат гнездата. Вярно, беше усилено време заради сеитбата, но във Форшвик не вършеха тази работа, а гостите, които можеха да очакват, рядко проявяваха сами усърдие, щом станеше дума за сеитба или жътва.

* * *

Ингрид Улва спадаше към онези, които в никакъв случай не се страхуваха от уменията на лечителките за всичко под слънцето — неща, непознати за обикновените хора, дори и да бяха добри християни или просто учени духовници, или пък само невежи коняри. Въпреки намръщените предупреждения на някои от роднините мъже, тя бе предоставила една къща на брега на езерото, по-рано използвана от рибарите на Улваса, на две стари сестри — Юрда и Ватна. Дали това бяха истинските им имена, знаеше точно толкова, колкото и къде са родени и как са живели преди един ден да изникнат на портата ѝ с денкове и тояги. Може би отначало ги мислеше за избягали робини — откъде иначе биха могли да дойдат скитащи, ако бяха свободни? Но тъй като стопанството Улваса, също както и Форшвик, спадаше към

онези, където не държаха роби, а само свободни ратаи, Ингрид Улва от чист инат им бе предложила вечеря и постеля за през нощта. Ако някой бе дотичал след тях с дръзки думи, че защитава бегълки, тя щеше презрително да тресне няколко сребърни монети на масата и да заговори за домашния мир, за да отпрати всеки собственик на роби. Единствено Биелбо и Арнес имаха по-високи позиции от Улвоса сред фолкунгските стопанства, но и там не държаха роби.

Никой обаче не дойде да търси двете жени и Ингрид Улва така и не можа да откупи свободата на Юрда и Ватна от някой собственик. Още след като си поприказваха първата вечер, тя взе решение да приготи една къща и да ги снабди с всичката храна и платовете, от които се нуждаеха, а те в замяна щяха да използват уменията си за благополучието в Улвоса. Ватна и Юрда познаваха прекрасно билките и умееха да изразждат деца, както и да облекчават треската им, да лекуват рани и да наместват счупени кости на ръцете и краката, а и да помагат при диария. Дотук бяха благословия за Улвоса. Само че скоро много хора, най-вече сред освободените, започнаха да се страхуват неопишимо от Юрда и Ватна и си шушукаха, че са вещици. Децата не се решаваха да наближат колибата им при езерото.

Ингрид Улва идваше тъкмо оттам. Носеше кошница пресен гарвански лук, за да го свари против меланхолия, и вървеше бавно и замислено по брега към кея, когато видя да се приближава една речна лодка, натоварена с желязо, която не би трябвало да спира в Улвоса. На пристана пък нямаше вдигнат червен щит, означаващ, че имаха нужда от превоз или че трябваше да се разтоварят стоки. Ободрена и обхваната от известно любопитство, тя отиде на кея, сякаш лукът на Юрда и Ватна бе подействал още в кошницата.

Ето защо единствена и първа получи съобщението, което неочакваната лодка носеше от Форшвик — Алде и Сигурд щяха да се сгодят след по-малко от месец. Отначало се развълнува извънредно много от тази добра новина. По пътя към стопанството обаче отново я налегнаха мрачни мисли, щом се сети за нелепото захласване на Биргер по Алде.

Биргер и Кнут се бяха върнали от коледните празненства във Вик чак на празника по случай покръстването на Павел в средата на зимата и предстоеше да падне толкова сняг, колкото и преди това. На Ингрид

Улва не ѝ изглеждаха като двама млади мъже, които само са постили, молили са се и са се упражнявали с меч.

Беше повече от вероятно да са изостанали с последното, но през следващите месеци бяха наваксали загубеното твърде добре. От сутрешната до вечерната молитва се сечаха един друг с упорство, приличащо на обсебеност. Техните работни дни изглежда бяха най-усилните в Улваса, въпреки че там много хора се трудеха здраво, особено сред освободените роби.

Самата Ингрид Улва нямаше как точно да определи напредъка им в игрите. За нея това дрънчене, потене и пъшкане изглеждаше по един и същи начин, независимо кои мъже си правеха труда да се бият. Тя обаче се бе допитала до знаменосеца на Улваса, който беше опитен воин от собствения ѝ род. Той кратко, но уверено обясни, че за Биргер нямаше какво да се каже. Момчето беше от Форшвик, затова никой мъж, който сам не бе такъв, не можеше да му се опре. С Кнут нещата обаче бяха такива, че той вече не изглеждаше като дете в ръцете на младежа от Форшвик, а като мъж, който би се доказал срещу повечето съперници. Честно казано, при това положение никой страж от Улваса не би се наел охотно да се бие с променения Кнут, защото сега напълно се различаваше от боеца, когото бяха видели за първи път миналата есен.

Ингрид Улва не беше сигурна дали би трябвало това да ѝ харесва или не. Добре беше, че синът ѝ се подчиняваше на кралската заповед безпрекословно, но както тя виждаше бъдещето, отново не намираще никакво предимство в това Кнут да стане боец, равностоен на Биргер.

Ако Биргер бе научил за безпокойството на майка си, щеше с пълно право да го разсее със смях. Вярно, Кнут се оправяше с меча много по-добре от преди. Това им беше от взаимна полза, понеже Биргер бе забързвал всички движения почти неусетно, месец след месец. По този начин вече не се чувстваше все едно самият той линее от мудността, която се налага заради упражняването.

За сметка на това пък не беше вярно, че Кнут някога щеше да го настигне. На това не бе способен никой, който започваше да борави с оръжие правилно чак след навършени два-сет години вместо на пет.

Но пък сега и двамата изпитваха удоволствие от работата си, не беше като в началото. Бяха започнали и да посвещават време и сили на неща, които по-скоро служеха на собствените им намерения, отколкото

на краля. Кнут учеше Биргер да хвърля копие по около час всеки ден, тъй като беше излишно винаги да получава седем репи в тази игра. Биргер пък упражняваше Кнут в боя с кол също толкова дълго, което вероятно по-лесно можеше да се сметне за изпълнение на кралската заповед, тъй като развиваше и бързината, и окото.

Целта им не би била трудна за разгадаване в очите на мъж. Биргер и Кнут не се виждаха в брачното ложе още много години, но пък виждаха пред себе си доста младежки игри. А онзи, който спечелеше такива състезания, получаваше много повече от злато и чест, предимствата бяха най-вече от онзи вид, който бе единственият урок на Кнут за Биргер. Не беше минало много време от голямата война и все още се намираха много млади вдовици.

Щом пристигна известието за годежа във Форшвик, първият развълнуван въпрос на Кнут бе дали е вероятно тогава да организират игри. Нали и двамата вече се бяха размечтали за многото летни сватби и как щяха да се редуват, печелейки ту златната корона, ту сребърната.

Отговорът на Биргер охлади Кнут както кофа студена вода върху разгонено куче. Да, биха могли да се очакват някакви игри с оръжия още на годявката във Форшвик, съгласи се Биргер. В такъв случай обаче само с кон и копие, защото мъжете от Форшвик смятаха всичко останало за превземки. Освен това щяха да пристигнат най-добрите конници в страната, а сред тях самият Биргер би се сметнал за щастливец, ако попадне сред първите петнайсет-двайсет. Кнут веднага осъзна, че не е добре да отиде точно на този годеж и Биргер не му възрази и с дума. Вместо това предложи Кнут да използва изгубените дни, за да посети крал Ерик в Нес. Той най-вероятно щеше да присъства на сватбата в Арнес, но не и още на годежа във Форшвик — щеше да се задоволи да изпрати там майка си, вдовстващата кралица Сесилия Бланка.

Разбраха се какво да правят лаконично и по мъжки, както вече постъпваха с всичко. През останалата част от следобеда Биргер упражняваше с Кнут нещо, което бе измислил едва наскоро. Кнут имаше само щит за отбрана, а Биргер щеше да напада с меч без щит. Така Кнут по-добре щеше да се научи да не посреща всеки удар със сила, а да избягва меча възможно най-често. Освен това щеше най-накрая да го принуди да разбере, че и щитът бе оръжие.

Празненството за годежа във Форшвик още в началото си бе великолепно, както се и очакваше. Стари възпитаници пристигнаха от цяла Западна и части от Източна Готаланд в цветовете си и с пълно въоръжение, сякаш идваха на коронация. Толкова много никога не се бяха събирали, нито дори за посрещането на кралската булка Рикиса в Льодьосе. На градската уличка всеки закачи щита си на копие със знаме в сребристо и синьо и скоро всички заприличаха на блестящо, полюшващо се синьо море на слънчевата светлина. Новата сила на Фолкунгите искреше от дългия ред златни лъвовете по щитовете.

Рицарите, Биргер и двама други мъже, които също бяха командвали във Форшвик, се посъветваха за кратко под ръководството на Бенгт Елинсон и решиха този път да отворят дори рицарската зала за всеки от Форшвик, тъй като бе ясно, че всичките гости не можеха да се поберат само в една от големите къщи. Още на първия ден организираха турнир на голямото поле за езда, друго би било немислимо при толкова много воители от Форшвик, събрани на едно място. Отне им по-голямата част от деня да определят победителя, който за нищо учудване се оказа рицарят Бенгт, макар да се оплакваше, че се чувства облъскан като старо, жилаво месо, след като бе яздил срещу осем добри бойци и на два пъти го бяха поваляли от коня.

И този път надеждите на Биргер да остане сред последните непобедени бяха потушени. Имаше късмет с първите си трима съперници, които все се случваха или от най-старите, или от най-младите. Но на четвъртия път, когато все пак бе останала малка група непобедени в сравнение с голямата навалица от началото, му се падна рицарят Сигурд.

Първо Биргер прокле лошия си късмет. После обаче се разпали още повече и в силното си желание да победи почти започна да мрази рицаря Сигурд. Когато се срещнаха, Биргер не язди като на игра и турнир с предпазни коронки на копията, а твърдо и решително като на война.

Първият път бяха равни и никой не падна от седлото след тласъка на другия, въпреки че и двамата удариха добре. На втория път

Биргер сам си навлече срама, като престъпи едно от най-важните правила във Форшвик. Точно от тези зрители по никакъв начин не можеше да скрие, че ясно се целеше в лицето на рицаря Сигурд и бе на косъм да улучи. Така се правеше на война, но не и сред конници от Форшвик на турнир. Такъв удар лесно можеше да убие човек.

Наложи му се да си плати двойно. Първо, сам падна от седлото, понеже бе насочил цялата си воля към едно-единствено нещо — да улучи победоносно само с един удар. И второ, сам стана за срам. Не би могъл да направи друго, освен да вдигне ръка за извинение и да се оттегли, като по този начин се признае за победен още с първото падане.

Той сам проклинаше себе си, докато прибираще Ибрахим в обора, и изказа всичките си извинения на коня вместо на онези, на които ги дължеше. След като изсуши Ибрахим и го целуна за довиждане, не се върна на полето за езда. Вместо това се измъкна към малката кошара, където бащата на Ибрахим, конят на Арн Магнусон — Абу Аназа, спокойно си поделеше времето между зелената паша и похожденията по кобилите.

Никой не бе яздил Абу Аназа след смъртта на господаря му. И Биргер нямаше подобни намерения, тъй като изгаряше от срам в убеждението си, че се е опозорил повече от достатъчно за един ден.

Абу Аназа първо го изгледа подозрително, когато той се покатери през оградата. Изведнъж обаче жребецът сякаш го позна, изпръхтя приятелски и отиде при него в лек тръс. Биргер погали посивялата му муцуна и му разказа за собствената си глупост и тегнещата над него сянка на дядо му, с когото винаги щяха да го сравняват, при това никога в негова полза. Той галеше коня по врата и усещаше сълзи на безпомощност, които не можеше да сдържи. Точно в този момент бе благодарен, че никой не го вижда. Попита Абу Аназа какво е да носиш воин като Арн Магнусон сред стрели, затъмняващи небето, сред грохота на хиляди копита и звъна на стомана в стомана. Дали това повече от всичко друго правеше от човека мъж? Кой бе най-големият воин — онзи, който никога не падаше, или пък онзи, който след всяко падане ставаше отново и никога не се предаваше?

Абу Аназа го гледаше с големите си, красиви очи и сякаш отговаряше със своето състрадание, като че ли тези отчаяни въпроси

изобщо не се нуждаеха от друг отговор. Той побутна Биргер с меката си муцуна като за утеха.

Тогава Биргер бе завладян от неустойимо изкушение. Никой не можеше да го види точно там в този момент — всички във Форшвик седяха на голямото поле, където скоро не бяха останали много съперници на рицаря Бенгт.

Той се хвана за гривата на Абу Аназа и се приплъзна на гърба му сякаш внезапно затърси предсказание. Абу Аназа изпръхтя и веднага свърна по ливадата в лек тръс, вдигна опашка и премина в бърз галоп в кръг, без Биргер да го е молил по какъвто и да е начин. Сълзите се стичаха по лицето на Биргер, без да е способен да ги спре, а може би изобщо не искаше. Някак си той си мислеше, че е получил отговор. Спокойствие и упование струяха от тялото на Абу Аназа към Биргер и поне в този миг той се помири с многобройните противоречиви чувства, които бушуваха в него. Обеща си втори път да не става за срам пред всички онези, които му бяха най-близки в живота.

През първите два дни и нощи успя да спази това свое обещание. Третата вечер обаче се превърна в най-злощастната и позорна в целия му кратък живот досега.

Сесилия Роса бе определила, че тъй като във Форшвик не бе възможно над двеста гости да се поберат в една зала, те чисто и просто трябваше да се разпределят в наличните три къщи. Почетната маса отнесоха в рицарската зала — там щяха да посрещнат най-знатните гости, като вдовстващата кралица и тези от рицарите и останалите Фолкунги, които бяха довели и жените си. Дошлите без стопанките си щяха да получат своята бира в Светата земя, а по-голямата част от работещите във Форшвик бяха принудени да се струпат в старата главна къща. Алде и рицарят Сигурд обаче бяха приятели на всички, ето защо техните окичени с клонки годежни столове щяха да бъдат в къщата на работниците на първата вечер, в Светата земя на втората и в рицарската зала на третата. Такава гощавка за годеж никой не бе правил преди, а и обичаят в Западна Готаланд беше различен. Сесилия Роса обаче беше жена, която често престъпваше традициите. Така правеше и съпругът ѝ Арн Магнусон и както Форшвик процъфтяваше и богатееше с всеки изминал ден, случваше се изключително рядко някой да възрази срещу това, което Сесилия Роса си наумеше да

промени, дори да ставаше дума за стари обичаи или нови начини за водене на търговия.

Ингрид Улва седеше на почетната маса заедно с най-скъпите си приятелки — двете Сесилии, и имаха само приятни теми за разговор. Времената бяха добри, в цялата страна цареше мир, а кралица Рикиса в Нес скоро щеше да роди първото си дете. Излезеше ли син, може би щеше да охлади непрестанните опити на архиепископ Валерий отново да постави наследник на Сверкер на трона. Окажеше ли се момиче — нямаше да навреди, понеже като му дойдеше времето, някой Фолкунг щеше да се сдобие с кралска съпруга. Освен това Рикиса бе доказала, че не е безплодна, а и беше млада и здрава, можеше да роди много деца. Що се отнасяше до борбата за власт, положението в страната беше точно такова, каквото някога си го бе представял Арн Магнусон.

Сесилия Роса разказа как е било преди много време, когато той се бе завърнал от Светите земи, и как тогава бе мислел да изгради силата на Фолкунгите, за да не може никой да им се противопостави. Така бе възнамерявал да въдвори мир. Така беше сега. Докато траеше съюзът между Ериковия род и Фолкунгите, дори Валерий не би могъл да въвлече страната обратно във войните и нещастията. За потомците на Ерик не бе желателно да стават врагове на Фолкунгите, а последните не можеха да претендират за короната, затова и двете страни поддържаха мира и спокойствието. А сега, с приближаващата сватба, Фолкунгите щяха да държат три силни крепости на своя територия в Западна Готаланд, както и Елярос с господар Сюне Фолкесон. Към тях се прибавяше и Форшвик, чиято сила не бе на защитна крепост, а мощта, давана от златото и среброто. Наистина, страната бе тръгнала към светло бъдеще, съгласиха се двете Сесилии.

Ингрид Улва все повече се смълчаваше, докато двете ѝ приятелки се надпреварваха да украсяват бъдещето със светли надежди. Струваше ѝ се направо високомерно да наблюдава живота така, без най-малко безпокойство. В нейните очи мъката и радостта бяха сестри, които вървяха ръка за ръка. Винаги имаше чернота там, където бе светло, и винаги зад ъгъла дебнеше нещастие, когато щастието бе най-голямо. Причината беше, че хората във всеки момент можеха да проявят внезапна глупост, която никой не би могъл да предвиди, и с това да обърнат цялото щастие в нещастие. Понякога стигаха няколко изпуснати думи на гощавка, друг път на някого

можеше да му хрумне да отмъкне чужда булка и една дълга поредица от отмъщения да прерасне в истинска война.

Ингрид Улва потъна в мислите си, загледана в Биргер малко по-нататък в залата. Той седеше сам, без братята си, защото майка им бе решила да останат в стаята за уроци, щом това беше само годеж, но разбира се, щяха да отидат на сватбата в Арнес. Въпреки че Биргер не беше заобиколен от близки приятели, съвсем не беше толкова стеснителен колкото обикновено. По разпалените му жестове и по някой яден блясък в очите на един или друг по-възрастен възпитаник на Форшвик близо до него тя можеше да познае, че пиеше и се хвалеше. Зяпаше дръзко и безсрамно младите жени от домакинството на Форшвик, които поднасяха храна и бира или сервираха вино, както беше обичаят при тях. Той бързо се бе променил през изминалата година и това не включваше само добри черти, нито пък само онези, неизбежни на кръстопътя между младеж и мъж. Бе започнал да прилича на Кнут Холмгейрсон, а един такъв мъж беше пълна противоположност на баща му и дядо му.

Това беше данък, който тя като майка бе платила на краля, осъзнаваше това. Крал Ерик бе прозрял нещо просто и разумно — на всяка цена се налагаше да попречи на Кнут и Биргер да станат врагове. От тяхното приятелство зависеше мирът в страната. Но от тяхното приятелство Биргер се превръщаше в по-лош мъж, отколкото тя като майка се бе надявала и ясно беше виждала в своите възжеления.

Лошите ѝ предчувствия се оправдаха по най-ужасяващия начин на третата и последна нощ от годежа, когато украсените столове на Алде и Сигурд бяха преместени в рицарската зала. Отначало радостта в къщата беше по-голяма от предишните две вечери, защото сега сред тях присъстваха и бъдещите младоженци, а също и сарацинските музиканти и певци, който живееха във Форшвик.

Тази вечер обаче Биргер седя кисел и потиснат, пиеше повече от обикновено. Никой освен Ингрид Улва не предусещаше заплахата. След това проклинаше собствената си нерешителност, че не бе намерила начин да се намеси по-рано, макар дори и впоследствие да се затрудняваше да каже какво би направила, за да го спаси.

Започна се, когато той протегна празната си винена чаша към Гурмунд, бащата на Сигурд и Одвар, и му заповяда бързо да изтича за още малко вино. Гурмунд първо се смая и изглеждаше така, сякаш се

канеше да го послуша, тогава обаче Одвар му попречи, като тежко сложи ръката си върху бащината и без негодувание в гласа обясни на Биргер, че със сигурност в къщата има достатъчно хора, които обслужват гостите, а бащата на двамата рицари е гост като всички останали.

Биргер обаче не се укроти, а отбеляза с висок и дързък глас, че стар роб като Гурмунд така или иначе е свикнал да прислужва на Фолкунги, както между другото и потомците му Урм и Сиге. Изсъска грубо старите им робски имена, а в залата настъпи тишина и от всички посоки към него се насочиха изплашени погледи.

Сигурд седеше далеч на мястото за годеника в другия край на масата, но той също беше чул. Както си беше по-сприхавият от двамата братя, той не можеше да сдържи езика си, още повече, че бе свикнал да заповядва на Биргер през дългите години военно обучение. Той каза високо, че що се отнася до него, кръвта няма значение. Това, което прави мъжа мъж, са делата му. Онзи, който няма златни шпори, има най-малко право да се перчи в рицарската зала на Форшвик срещу двама братя, посветени в звание от крал, защото това със сигурност е по-значимо, отколкото да те роди майка от знатно потекло не по твоя заслуга и воля.

Биргер се престори, че е сметнал тези думи за обида срещу майка си и отвърна, че онзи, който не знае със сигурност кой е неговият баща от отделенията за робите, трябва хубаво да внимава с думи, засягащи честта на майката, защото на стената зад него сред датски гербове, знамена и кралски щитове от Гестилрен и Лена, виси неговият меч, принадлежал на Арн Магнусон, меч, който никога не е носен при поражение.

Заплахата да извади меч срещу рицаря Сигурд и двама възпитаници на Форшвик да се изправят един срещу друг, защото именно така всички в залата разтълкуваха думите на Биргер, макар да бе пиан, а речта му — заваляна, беше твърде силна обида, за да може някой да спаси всички от размирици и още по-груби думи. Скоро Биргер стоеше в единия край на дългата маса, Одвар — срещу него, а Сигурд — долу при свода от клонки в широкия край на масата и си крещяха най-ужасните оскърбления. Не спряха преди Ингрид Улва да отиде до няколко белязани воители, които изобщо не бяха замесени, и да

ги помоли незабавно и безпощадно да се погрижат Биргер да бъде изхвърлен.

Той се дърпаше, риташе и кълнеше, когато го надвиха, а на път към вратата между много силни ръце се закле, че отсега робските синове са негови жестоки врагове за цял живот и никога няма да стъпи във Форшвик, докато те са там. Последното, което чуха, бе, че иска меча си обратно, както и нещо за несправедливост с наследството, преди воят му да изчезне зад тежко затръшнатата врата.

Нагнетяващо мълчание се спусна след това в рицарската зала на Форшвик. Някой направи опит да се пошегува колко трудно бе за наперени хлапетии да пият три дни поред, и че където влезе вино, разумът излиза. Никакви подобни оправдания обаче не можеха да спрат сълзите на Алде, а сълзи в украсения годежен стол бяха най-лошата поличба на такова празненство.

На следващата сутрин Биргер бе изчезнал.

Ингрид Улва отпътува към Нес заедно със Сесилия Бланка с кралския кораб, който чакаше на долния кей във Форшвик. Тя искаше да даде на Биргер и на себе си малко време за размисъл, преди да се опита да го вразуми.

Не успя обаче да постигне много, когато три дни по-късно се върна в Улвоста. Биргер се срамуваше, макар че се опитваше да изглежда безразличен. Беше доста кисел и през цялото време се държеше настрана, зает с упражненията си с Кнут.

* * *

Това лято Биргер и Кнут ходиха на много сватби — и на север, и на юг. Както и бяха определили в пълно разбирателство, двамата се редуваха да побеждават. С изключение на един път, когато бе ред на Кнут, но сред младежите се натъкнаха на един от Форшвик. Той беше връстник на Биргер, наричаше се Аунунд Гунлаугсон и идваше от норвежката част на Далсланд, но беше Фолкунг по майчина линия. Тогава Биргер се хвърли яростно не просто за да спечели, но и да превърне Аунунд в черна ряпа, като винаги го избираше първи. Успя в приумицата си, макар заслугата за победата да бе повече на Ибрахим, отколкото негова.

В началото на есента между деня на свети Брюнулф и апостол Вартоломей, в усиленото време за жътва, когато в Нес всичко беше спокойно, а гостите — малко, Биргер и Кнут пристигнаха на двора с гордо вдигнати глави и поискаха да ги допуснат при краля.

Крал Ерик, вече известен за появата им, излезе с корона и кралско наметало, изнесоха му и стол. Той седна със строго изражение и остави двамата юнкери да пристъпят напред и да го поздравят с опряно в земята ляво коляно.

— Ние, Ерик, крал на готи и свеи, ви възложихме тежка задача през изминалата година, изпълнихте ли волята ни? — попита кралят високо и твърдо.

— Да, ваше величество, дадохме най-доброто от себе си — отвърна Биргер.

— И ти ли мислиш така, юнкер Кнут? — попита кралят със същия суров тон.

— Да, ваше величество. Ако ви е угодно, ще ви покажем — отговори Кнут.

— Добре — кимна кралят. — Думите са думи, но действията са по-истинни. Затова нека незабавно видим как ще продължите жалкия двубой, който започнахте на двора ни преди година!

Когато кралят каже незабавно, това не означаваше нищо друго и те на мига се изправиха един срещу друг на двора с щитове и мечове за упражнение. Поклониха се на краля, а после и един на друг.

Много хора се бяха стекли да наблюдават неочакваното представление, което скоро предизвика шепот на изумление и възхита сред зрителите. Биргер и Кнут старателно бяха упражнили как да премине демонстрацията. В един момент Кнут се престори, че изпуска меча си, и се отбраняваше така умело само с щита, че окоето на наблюдателя не смогваше да го следи. Същото се случи и когато Биргер се престори, че го е притиснал в един ъгъл и бясно търсеше крака му, а той прескочи свистящия меч в най-подходящия момент и нанесе силен удар с щита си по главата на Биргер, за да получи миг отдих и да вдигне падналия си меч. И така продължаваха с нещо, което не приличаше на истински бой, но се вършеше с такава скорост и сила, че скоро си спечелиха все по-силни аплодисменти от все повече притичващи наблюдатели.

Изглежда за една-единствена година от тромав и разкراчен боец от северните гори Кнут се бе превърнал в майстор от фолкунгски вид. А за този, който разбираше от такова изкуство и си спомняше как изглеждаха предишния път, беше ясно като бял ден колко снизходително Биргер Магнусон се бе отнесъл със съперника си, когато се бяха срещнали като врагове.

Когато кралят реши, че е видял достатъчно, прекъсна боя, повика двамата задъхани млади воители при себе си и им заповяда да коленичат.

— Рицар не е само онзи, който върши подвизи по време на война — започна крал Ерик тържествено. — Рицар е този, който се подчинява на краля си, който се бие за него и за мира в кралството, както и за доброто срещу злото като следовник на Христос. Рицар е този, който се грижи повече за единството в кралството, отколкото за собствената си изгода, и който понася усилен труд за тази кауза. Един мъж, който ни бе близък и наш военачалник в най-тежкия момент за кралството, ни научи и как това трябва да бъде възнаградено. Затова сега ви моля да вземете своите наточени бойни мечове и бързо да се върнете при мен.

Нямаше никаква нужда кралят да повтаря заповедта. Пъргави като хермелини, те донесоха наточените си мечове от Форшвик, извадиха ги по нареждане на краля и отново паднаха на колена пред него.

— Искам да се закълнете на своя крал в три неща — започна крал Ерик с нов и по-дружелюбен тон от предишния. — Първото е вяръност, второто е sapientia, а третото — fortitude. Заклеват ли се с две ръце върху меча?

Биргер и Кнут положиха клетвата, без да мигнат. Тогава кралят извади собствения си меч и докосна всеки по лявото рамо, а след това ги покани да се изправят като посветени рицари от кралството на готите и свеите.

Тази вечер Ерик устрои пищна гощавка и връчи на двамата нови рицари в кралството златни шпори. По време на угощението Биргер обясни на Кнут какво означаваха двете чужди думи, в които се е заклел — едната бе мъдри съвети към краля, а втората — рицарският меч и сила. Той с усмивка оправда клетвата си в нещо, което не е разбрал, като каза, че едва ли би било особено почтено в решаващия момент да се запрепира за значението на чужди думи. Биргер отбеляза, че така

или иначе рискът чуждите думи да са срамни изглежда доста малък. На това и двамата се смяха от сърце и се прегърнаха като най-стари и скъпи приятели.

Кралят беше много доволен от дружбата им и си отдъхна облекчено, задето строгата му заповед все пак бе довела до по-добър край, отколкото преди е можел да се надява. И ако по-рано ги беше приковал един за друг с нареждане, твърдо като желязо, сега ги беше обвързал по един по-приятен начин — със златни шпори. Това злато беше евтина цена за купуването на единство в кралството, мислеше си той.

За Биргер и Кнут обаче честта да ги посветят в рицарството беше мечта, която носеха от най-ранните си момчешки години. Беше невъобразимо голяма — чест, която щеше да трае през целия им живот.

Изобщо не се замисляха, че тази чест може би им бе оказана по-лесно отколкото на останалите рицари в кралството, и прекараха една много весела нощ заедно с краля горе в стаята на западната кула, макар че този път той не намери причина да издържи на бирата и виното толкова дълго, колкото когато бяха останали първия път, когато Биргер и Кнут бяха непреклонни врагове.

ВРЕМЕТО НА СТАРЦИТЕ

I.

През лето господне 1216-о в горещините на лятото крал Ерик Кнутсон внезапно почина от силна треска, след като пика кръв през последните дни. По това време неговата кралица Рикиса му беше родила три дъщери и носеше четвърто дете. На смъртния си одър той бълнуваше, отслабен от треската, че трябва да се погрижат кралицата да бъде отведена на сигурно място при крал Валдемар в Дания, тъй като животът ѝ и този на нероденото дете са в голяма опасност. С усиливането на треската той каза с още по-неясни и несвързани думи, че подозренията му са толкова ужасни, та би могъл да ги изкаже само под печата на изповедта. Когато секретарят му, който беше и епископ, му даде последното причастие и изслуша кралската изповед, излезе от спалнята му в западната кула с преbledняло лице. Само че нямаше право да издаде ужасяващите неща, които може би бе научил.

Ярл Фолке и вдовстващата кралица Сесилия Бланка се погрижиха бързо да подготвят всичко за последното пътуване на краля до манастира Варнхем и за погребението. Летните горещини налагаха дори кралските останки да бъдат заровени по-скоро.

Във Варнхем Сесилия Роса посрещна кралското погребално шествие с четири ескадрона фолкунгски конници, което беше много повече, отколкото дори епископ би могъл да поведе със себе си в мирно време. Тази сила обаче не бе и предназначена за защита на Сесилия Роса, а на кралица Рикиса, която след погребението хвана най-прекия път към Льодьосе с трите си дъщери. Първият срещнат кораб получи златни монети от двете Сесилии, за да отплава веднага към Дания с въоръжени Фолкунги за охрана на кралицата и дъщерите ѝ.

Малко след това четирите вдовици се срещнаха в кралския замък Нес, където засега се разпореждаше вдовстващата кралица Сесилия Бланка поради липсата на крал, както сама горчиво се изрази. Улвхилде Емундсдотер бе единствената от четирите, която не бе присъствала на погребението във Варнхем, понеже бе пътувала в Упланд, когато кралят бе починал. Макар на никоя от тези жени да не ѝ

бе присъщо вайкането по време на смърт и печал, защото всички те познаваха много добре тези нещастия, сега им беше непосилно да намерят утешителни думи за Сесилия Бланка. Нейният покоен съпруг, крал Кнут, беше единственият от близките ѝ, когото Бог бе повикал мирно при себе си. Тримата ѝ най-малки синове бяха убити в Елярос от сподвижниците на крал Сверкер, а сега и най-големият ѝ син бе убит. В това беше твърдо убедена, въпреки че не можеше да каже как и от кого.

Не ѝ оставаше нищо друго освен едно последно пътуване до манастира Рисеберя. Там щеше да даде обетите и да потърси изкупление в молитви и спокоен живот в очакване на смъртта, която сега искаше да посрещне като спасителка. Беше написала последната страница в приказката на живота си и нямаше какво повече да добави.

Сесилия Роса, Улвхилде Емундсдотер и Ингрид Улва опитаха да я призват да остане и да се бори — ако кралят бе убит, кралството стоеше на ръба на пропастта и можеше всеки момент да пропадне в черната бездна на войната.

Принудиха се обаче рано да се откажат от опитите си да я убедят, тъй като Сесилия Бланка смяташе, че е посветила достатъчно дълго време от живота си на своя дял от борбата за власт и е платила твърде висока цена. Освен това твърдеше, че земята все пак в по-голямата си част бе в ръцете на Фолкунгите, не на Сверкерите, макар сега да бе лесно да се предвиди как коварният архиепископ Валерий щеше да изнамери Юхан, сина на предишния крал, Сверкер, на някое забутано място в Дания и да се опита да го короняса.

Ако обаче се докажеше, че архиепископ Валерий предателски е отровил краля си, цялата картина се променяше, възрази Улвхилде Емундсдотер тихо и накара всички останали мигновено да се изправят на дъшеците и възглавниците, където си лежаха по обичай с чаши бяло вино под ръка. Заразпитваха я една през друга какво има предвид.

Отначало Улвхилде се смути от принудата да защитава думите си, понеже тя беше онази от четирите вдовици, която обикновено се изказваше най-лаконично, докато Сесилия Бланка винаги имаше най-много за споделяне. Тя обясни, че когато пътувала на север, първия ден останала в Линшьопинг по разни дела, а тогава и кралят бил там. Разпитвал на тинга, променял присъди, заповядал да обезглавят няколко разбойници и прибирал кралски глоби. Улвхилде го срещнала

в града и поговорила с него съвсем накратко, когато той бил на път за вечеря в замъка на епископа. Нямали време да си кажат много, но тя се пошегувала, че негово величество може би трябва да внимава на трапезата, тъй като архиепископ Валерий също бил в града и със сигурност щял да седи на същата маса вечерта. На това той просто отвърнал весело, че нямал намерение да яде от нещо, което Валерий не е пожелал на трапезата, но се бил презастраховал — един от пажовете му щял пръв да опитва от всичко, което поднесат на краля.

Сесилия Роса тихо възрази, че това така или иначе трябва да се е случило една седмица преди смъртта му. Когато бил прикован на смъртния одър тук в Нес, не бил посещаван от никого в продължение на дни. А каквото и да си мисли човек за Валерий, едва ли е способен да убива от далечно разстояние, нито пък да отрови краля седмица преди да умре?

Все пак не беше изключено дори мъже, заемащи най-високите постове в църквата, да бъдат отровители, добави Сесилия Роса внезапно, но замислено. Скъпият ѝ Арн ѝ бе разказал за някакъв мъж, който бил сто пъти по-зъл, отколкото Валерий някога е бил, и все пак по-високопоставен от епископ, титулували го патриарх на Йерусалим — вторият най-височайш пост за християните след този на светия отец в Рим. Наложил ѝ се малко да си поблъска главата, докато си припомни, че този потомък на пепелянки се наричал Хераклий. Покойният ѝ съпруг бе разказал, че патриарх Хераклий отровил двама други епископи по пътя към високия си пост, а след това и неговите грехове, и тези на съзаклятниците му били наказани от самия Господ Бог, когато християните загубили светия град Йерусалим.

Въпреки това тези лоши предчувствия щяха да бъдат по-правдоподобни, ако кралят беше починал същата нощ, когато бе седял на една маса с Валерий, а не повече от седмица по-късно.

И така, сега им оставаше само да седят със скръстени ръце и спокойно да чакат Божието наказание, изсумтя Сесилия Бланка, но веднага се спря и потъна в мисли. Изведнъж си спомни, че един от пажовете бе умрял по същия начин като краля. Дори известно време се носеха слухове за някаква нова епидемия. Смъртта на пажа обаче така бе засенчена от тази на краля, че не знаеше подробности за случая. Ето защо веднага извика при себе си няколко слуги и им заповяда да

изтичат и да се осведомят, така че не отне много време да получи отговори на най-важните въпроси.

Покойният паж бил заедно с краля на тинга в Линшъопинг, а също и на епископската трапеза по-късно вечерта. Починал по същия мъчителен начин като краля — пикаейки кръв.

Чепкаха проблема известно време, но вдовстващата кралица отново стигна до извода, че тези лоши предчувствия пак не променяха самата действителност. Синът ѝ, крал Ерик, бе невъзвратно мъртъв. Невъзможно беше да обвиняват един архиепископ, че е убил с магия. Всички знаеха, че бе изминала повече от седмица между гощавката у епископа в Линшъопинг и смъртта в Нес. А онзи, който погълнеше отрова, обикновено се сгърчваше на земята с писъци на ужас и посиняло лице веднага след храненето. Нямаха друг избор освен да оставят последствията на Бог. И без това нямаше начин този Валерий да разпали война в кралството, което би било най-лошото — за това Фолкунгите бяха твърде силни.

Така и стана. Сякаш нищо не можеше да накара Сесилия Бланка да промени решението си за оставащото време от живота ѝ. Заминаваше за Рисеберя.

Тогава Сесилия Роса я придума да обещае, че ще остане известно време поне във Форшвик, така или иначе ѝ бе по път и щяха да се сбогуват хубаво.

Този път Ингрид Улва беше мълчаливата от четирите. Противоположни чувства бушуваха в нея. Ако собственият ѝ род, Сверкеровият, противно на разума отново се докопаше до кралската власт, това нямаше да навреди на нея и синовете ѝ. Дори Сверкерите не бяха способни да задържат короната без подкрепата на Фолкунгите. Това тежеше в едното блюдо на везната.

В другото бе твърдата ѝ воля да узнае със сигурност дали архиепископът на кралството бе отровител. Ако беше така, щеше да ѝ бъде трудно да го спечели и като начало той да даде на сина ѝ Карл първия му епископски сан.

Последната вечер на вдовиците заедно бе по-кратка от когато и да било преди.

* * *

У дома в Улвоста Ингрид Улва бе обсебена от размишленията за архиепископа като възможен, едва ли не сигурен отровител. Отне ѝ два дни, докато осъзнае, че не можеше просто да седи сама и да стигне до истината с разсъждения. Знанието, с което човек не разполага, нямаше как нито да измисли, нито пък да постигне със запои и хвалби до късно през нощта, както някои мъже изглежда смятаха. Налагаше се да посети единствените в Улвоста, които биха могли наистина да познават и злото, и доброто в Божията природа. Това бяха Юрда и Ватна долу в колибата на брега.

Работата обаче не беше лесна за обяснение. Ингрид Улва бе господарка на всички и тя се разпореждаше в Улвоста. Отидеше ли да пита как би могло да се извърши коварно отравяне, слуховете можеха да се разпространят и скоро да станат причина за много беди. Нямаше да поправи нещата и ако първо разкажеше защо иска да знае — кралят бе умрял по такъв начин, че Ингрид Улва наистина не беше единствена в подозренията си за зли интриги.

Все пак трябваше да избере една от двете неприятни алтернативи и имаше много за премисляне, преди най-накрая да слезе при Юрда и Ватна. Свари ги улигани в чистенето на голяма купчина гъби на средата на глинения под.

На Ингрид Улва малко ѝ се догади, като видя хора с добър нрав да се занимават с тази отвратителна храна за животни. Никое човешко същество сега не ядеше гъби освен в далечното минало, когато след няколко години оскъдна жътва гладът бе върлувал в страната. При все това повечето знаеха най-малкото, че гъбите не бяха надежден начин да помогнат дори и на най-изгладнелия. В най-лошия случай можеха да доведат до смърт, а в най-добрия, човек се отървяваше с няколко дни треска и диария.

Любопитството обаче накара Ингрид Улва да заразителства за гъбите веднага щом получи едно столче, за да седне. Юрда и Ватна на драго сърце разказаха как единствено познанието различава вкусната и питателна храна от мизерната и смъртоносна, що се отнася до гъбите. Онази, която се нарича жълта фунийка и изглежда като обърната шапка за дъжд на колар, е една от най-вкусните и лесни за разпознаване, разказа Юрда и вдигна двете си пълни с гъби шепи, за да може Ингрид Улва да усети аромата, въпреки че тя се дръпна ужасена. Жълтата фунийка можеше да се изпържи и да се сложи върху хляб или в супи, а

и лесно се сушеше за зимата. Доказателство за думите на Юрда бяха дългите редици от тези гъби, нанизани на ленен конец и окачени под тавана. Човек може да събира хубави запаси за през зимата както катерицата, ако се научи да се ориентира сред цялото Божие богатство, предлагано от гората сега в летните жеги.

В друг случай Ингрид Улва щеше да бъде много по-търпелива в разговора, понеже обичаше да се снабдява с познания от богатия склад на Юрда и Ватна. Сега обаче бе толкова заета с мислите си за един архиепископ отровител, че рязко смени темата и разказа всичко както си беше.

Кралят бе починал и някои от приближените му смятаха, че е бил отровен. Трудно можеше да се намери друга причина за внезапната му смърт. Беше силен и здрав воин само малко над трийсетте и никога не бе боледувал. Намираха се зли мъже, които наистина му желаеха смъртта и що се отнасяше до тях, не бе твърде смело да се предположи, че могат да си набавят отрова и тук, и от чужди страни.

Юрда и Ватна сбърчиха чела, но не толкова ужасени, колкото Ингрид Улва беше очаквала, и заразпитваха как е изглеждал кралят, когато е умрял, дали е имал треска и водниста диария, дали бялото на очите му е пожълтяло към края и дали е повръщал в началото. Доколкото знаеше Ингрид Улва, той повръщал малко през първите дни. Накрая имал треска, а и пикаел кръв. Когато един монах опитал да спре кръвта, тя продължавала, ако това имаше нещо общо. Тези сведения накараха двете сестри добре да се замислят и си зашушукаха нещо помежду си, преди Юрда да заговори.

— Лошото е, Ингрид Улва, че идвате при нас с тези въпроси точно когато чистим гъби и на всичкото отгоре се опитахме да ви разкажем какво благо са. Онзи, който умира в треска, пикаещ кръв в проточена борба, като нищо може да има в себе си отровна гъба — каза тя бавно и сериозно.

— Кои видове убиват и къде могат да се намерят? — попита Ингрид Улва с напрегнато любопитство.

— Лесно се намират — дори сега да излезем заедно, преди падането на мрака ще сме открили поне две смъртоносно отровни гъби, за да ви покажем, Ингрид Улва — отвърна Ватна.

— Тук, в собствената ми гора! Смъртта расте до стряхата ми? — възмути се Ингрид Улва.

— Да, господарке — продължи Юрда. — Тук, в Западна Готаланд, можем да отидем в боровинковите храсти и да открием бялата смърт. През пролетта тя расте на речния бряг, тази гъба се нарича пролетни къдри. Но навътре в горския мъх расте най-коварната от всички — на нея ѝ викаме кафявата смърт. Онзи, който е ял някоя от тези трите, не може да бъде спасен.

— Как умира човек, ако е хапнал от някоя от тях? — попита Ингрид Улва напрегнато.

— И при трите е различно — отвърна Юрда спокойно. — Ако е ял пролетни къдри, започва да повръща след няколко часа, страда от треска и замайване, говори несвързано и се влошава все повече в продължение на два дни, докато дойде смъртта. Онзи, който е хапнал от бялата смърт, се разболява чак на следващия ден, хваща го водниста диария. После оздравява сякаш опасността е преминала и не мисли повече за това. След една седмица започват болки в тялото, пикае кръв и трябва да си легне, след няколко дни умира в треска и бълуване. Кафявата смърт обаче е най-коварна. Онзи, който е ял от нея, не усеща нищо и се разболява чак след седмица. Тогава е почти както с бялата смърт, разликата е тази, че към края спира да пикае, урината отива в тялото и мирише лошо, когато умре.

— Тази гъба намира ли се тук, в Западна Готаланд? — попита Ингрид Улва с вълнение, което не можеше да прикрие.

— Да, както казахме в началото — започна Юрда със същото непоклонливо спокойствие. — Обичайна е за този район, както и бялата. В Сконе и Дания има една гъба, от която човек умира по същия начин както от бялата смърт — за нея нямаме име. Можем да се разходим малко в гората и да ги открием веднага, толкова са обичайни, кафявата и бялата.

Внезапно Ингрид Улва реши да не продължава този разговор, защото вече ставаше опасен. Обясни, че има върху какво да се замисли, и може би ще се върне с нови въпроси. Всичко казано дотук обаче трябваше да си остане между тях, понеже слуховете за подобен разговор носеха опасност за всички тях. На Юрда и Ватна не им беше трудно да се съгласят. Та те знаеха най-добре какви беди можеше да причини хорският страх от лечителските умения, примесен с твърде разпалено дърдорещите им езици. Краят можеше да се окаже бягство през глава или дори по-лошо — горящата клада.

Когато Биргер получи известието за смъртта на крал Ерик, той беше във Висбю, където бе прекарал повечето си време през последните две години. Майка му Ингрид Улва беше изпратила красиво изписано съобщение, запечатано със собствения ѝ печат. Новината пристигна с товар сушена риба от Норвегия, минал по пътя през Форшвик и Улваса. Господарят Ескил прие писмото заедно със сметките, които вървяха с всеки кораб със стоки, и веднага изпрати да повикат Биргер, който беше слязъл по работа до пристанището. Той хукна по гладките, покрити с камъни улици и влезе при Ескил в счетоводната му канцелария. Господарят Ескил бе възрастен мъж, макар да изглеждаше по-млад, отколкото обикновено се описваше жаловито — както на вид, така и по дух. Погледът му беше ясен и ведър и винаги бе готов за шеги.

Въпреки това обичайната му бодрост го бе напуснала, когато Биргер влезе при него в търговската къща, и той посочи безмълвно пергаментовото руло. Ако нещо бе толкова значимо, че изискваше специално изписано известие, по-вероятно беше дошлите новини да са лоши. Биргер пристъпи напред, взе свитъка от едно писалище и започна да изучава печата.

— Това е от майка ми, Ингрид Улва — каза той, счупи печата и зачете.

— Да, видях — въздъхна господарят Ескил. — Кой е умрял?

— Кралят — прошепна Биргер внезапно пребледнял, докато погледът му шареше по редовете. — Кралят е мъртъв, може би зли мъже стоят зад... трябва веднага да замина за вкъщи.

— В такъв случай Фолкунгите скоро ще се съберат в Биелбо и Арнес. И всички мъже като теб трябва да отидат — каза господарят Ескил мрачно. — Това е естествено и не можем да го променим. Но не тръгвай тази вечер, а утре. Така ще имаме една последна нощ, за да си поговорим.

— Да, най-малкото трябва да изпълня волята ви, господарю Ескил — отвърна Биргер замислено, отиде до огнището и старателно изгори писмото от майка си.

Чувстваше се така сякаш предишният му живот го бе нападнал сурово и неочаквано като обирджия в тъмна градска уличка. Стоеше там в бюргерските си дрехи от Любек, млад търговец в града, дори не носеше истински меч, а тънка рапира — повече от суета, отколкото за бой. И перо имаше на шапката. На зазоряване, когато тръгващият на север кораб напуснеше пристанището на Висбю, той отново щеше да бъде облечен в бойни доспехи с фолкунгско наметало. Призивът на миналото бе толкова повелителен, сякаш идваше от самата Дева Мария.

Помоли Ескил да го извини — искаше да остане сам и да се поразходи из града за последно, но щеше да се прибере рано, за вечеря. Той кимна с печално разбиране.

Беше малко след Рождество Богородично. Този празник хората по обичай наричаха Малка Богородица и обикновено идваше с първия дъх на есен, поне в по-отдалечените северни райони. В мекия морски въздух на Висбю обаче нямаше и помен от есента и още не бе дошло времето за кожена подплата на дрехите.

Първо отиде до църквата „Дева Мария“ в центъра на града и запали няколко свещи, молейки се войната бързо да ги отмине, ако се налага да дойде, и животът скоро да се върне към предишното спокойствие. Тогава щеше да има причина да не изпада в отчаяние, утешаваше сам себе си. А и след войната можеше да се върне във Висбю и да съгради мечтата си наново.

Беше на двацет и две години и се чувстваше пораснал и възмъжал, далеч от детинските игри, в които двамата с Кнут бяха пропилили повече от две години от младостта си. Бяха обикаляли богатите стопанства едно след друго, твърде прилични на жонгльорите и странстващите музиканти. Бяха спечелили злато, а и сребро, тъй като рядко се случваше да срещнат равностойни съперници сред останалите младежи. Доста бурета бира бяха изтекли през гърлата им и нерядко грешната плът бе получила удоволствие, поне преди повечето вдовици от войната да са успели да си намерят нови съпрузи.

Най-накрая такъв бе станал и самият Кнут Холмгейрсон, когато баща му го бе заставил да сподели брачното ложе с онази от любовниците му, която му бе родила син. С това настъпи краят на младостта му, а също и на обикалянето с игри и лудории. За Биргер това прекъсване бе дошло като спасение, макар да не го осъзна

веднага. Онзи, който най-много обичаше да обикаля по чуждите сватби, беше лентяй, доста безполезен за света, а и за себе си. В настоящето Биргер си спомняше с отвращение времето на гощавки и на път с Кнут. Нищо добро не можеше да излезе от такъв начин на живот и впоследствие му се налагаше да се оправдава, че е бил само на осемнайсет и лесно се е поддавал на изкушенията.

Нямаше начин да се върне във Форшвик, понеже се бе посрамил завинаги сред своите най-близки и обичани роднини. Ако беше останал у дома в Улваса, майка му с желязна ръка щеше да го натика в стаята за уроци заедно с братята му, чиято жажда за знания сякаш никога не се изчерпваше. Когато каза, че иска да пътува, да види Висбю и да се срещне с брата на дядо си, Ескил, отначало предложението изглеждаше толкова благородно, че Ингрид Улва нямаше как да откаже, макар добре да разбираше, че това беше поредният опит да избяга от учението и отговорността. Тя обаче не очакваше с Ескил да се разбират толкова добре, че Биргер май беше способен да остане във Висбю завинаги.

Както вървеше надолу по улицата откъм църквата „Дева Мария“ по посока на пристанището в дрехи, които не показваха нищо друго, освен че той би бил който и да е от младите търговци и жители на града, Биргер не можеше да не се засмее на начина, по който изглеждаше при пристигането си, а утре щеше отново да добие този вид. Рицар със златни шпори и фолкунгско наметало определено будеше респект във Висбю, но съвсем различно беше, когато влезеше на кон в някое голямо стопанство горе на север. Тук, във Висбю, гражданите сочеха с пръст и се присмиваха на подобно снаряжение, което далеч не ги навеждаше на мисли за благородство и смелост, а по-скоро за неумение да чете, да смята или да разбира и най-простите неща. Във Висбю един рицар беше на почит почти колкото селянина, дошъл да продава яйца или гъски на пазара.

Първите дни Ескил намираше неволите на Биргер за много забавни, но после веднага се погрижи да му намери нови дрехи. И започна приключението — беше си такова и далеч превъзхождаше пътешествията през горите с фалшиви тролове.

През последните години Биргер бе пътувал до Любек и Хамбург осем пъти — или с кораби на господаря Ескил, или с такива, които превозваха стоките му. Пред очите му се беше отворил свят на

богатства и изведнъж в него се разпали интерес към всичко, свързано с търговията.

Ескил беше всеотдаен учител поради убеждението си, че в човешкия живот много повече неща се решаваха с търговия и произтичащите от нея богатства, отколкото с война и конници на бойното поле. Както обичаше да казва, кой е най-страховитият враг: онзи, който е голям воин като Биргер, или онзи, който може да купи хиляда воини като Ескил?

Съществувахе тайна, силна връзка между Биргер и господаря Ескил в общата им любов към покойния Арн Магнусон. Наистина не бе грешно да се предположи, че Ескил и брат му Арн бяха възможно най-различни един от друг — единият беше аскетичен рицар с гореща вяра в Бога, а другият — твърде добре охранен търговец, чиято вяра по-скоро се променяше в такт с измененията в сделките му, а не зависеше от молитви и висше призвание. Единият беше ненадминат рицар на бойното поле, другият не се отдалечавахе на драго сърце от сандъците си със злато и сметките, ако не ставаше дума за бира и печено.

Но както господарят Ескил имаше случай да разкаже на Биргер още в началото на престоя му във Висбю, той и брат му Арн си приличаха повече, отколкото можеше да се предположи само по външния вид, е, и онова с вярата в Бога. Арн също беше съобразителен и умел търговец. Не беше толкова чудно, колкото може би изглеждаше на пръв поглед, въпреки че самият Ескил бе останал удивен след пристигането на Арн. Между другото, работата беше такава, че рицарите тамплиери представляваха могъща сила в търговията из целия свят — търговски съюз, който в много отношения наподобяваше зараждащия се сега в Балтийско море между Любек, Хамбург и Висбю, а и други градове. Ескил бе разпитал подробно брат си за търговията на тамплиерите още щом стана ясно, че разбираше от водене на сметки и прехвърляне на стоки в сребро, което малко хора умееха. Арн обаче беше въртял търговия между арабските пустини и Рим, Египет и Венеция, а като управител на крепост на едно място в Светите земи, наречено Газа, беше отговарял за собствена търговска флота. Ето защо във важен момент братята успяха да се разберат много бързо. Властта над търговията и богатствата беше по-голяма от силата в ръцете на облечените в железни доспехи конници.

Тези съвсем нови разкази за Арн Магнусон имаха удивително въздействие върху Биргер. Не само очите му се отвориха към една съвсем нова представа за дядото, когото боготвореше. Имаше и друго. Той откри един богат и достоен живот в присъствието на Ескил, до какъвто не се бе докосвал дори в мислите си. Затова много бързо се превърна в най-ученолюбивия от всички млади мъже в търговската къща във Висбю.

Ето защо беше ясно какво господарят Ескил щеше да поиска да обсъди с Биргер, когато двамата бяха принудени така набързо и неочаквано да споделят прощалната си вечеря. Не го беше казал направо досега, но може би вече беше време, предполагаше Биргер.

Вечерята у господаря Ескил и съпругата му Бенгта Сигурдсдотер от Сигтуна не бе съвсем същата като в Улвоста или Биелбо. Тук поднасяха храната нарязана върху блюда и се хранеха прилежно с нож и пръстите на едната ръка, слугите сервираха месото в калаени чинии, а бирените бокали нямаха място на масата — всичко пиеха в стъклени чаши, и виното, и бирата. Къщата беше от камък, висока три етажа, хранеха се на втория, за да избегнат миризмите и търчащите слуги на приземния етаж.

Сега на масата седяха само Биргер и господарят Ескил; започнаха яденето мълчаливо. Още след втората чаша бира обаче Ескил избърса устата си с парче плат и остави ножа.

— Нека се помолим войната да бъде кратка, ако изобщо се наложи да има такава — започна той, без по никакъв начин да показва, че се готви за молитва. — Някой е убил крал Ерик. Не знаем кой, освен че е някой, който иска да има друг крал, за да служи по-добре на целите му. Нали?

— Да, това е най-вероятно — отвърна Биргер предпазливо и също остави ножа си.

— Е, тогава — продължи Ескил, — този някой, за когото говорим, не е Фолкунг, тъй като ние нямаме претенденти за престола. Иначе щеше да си ти. Ти поне имаш майка от кралско потекло, но много други също имат. А и Ериковите потомци едва ли са убили собствения си крал, само за да опитат да се сдобият с короната за някой нов техен роднина. Това би им създало много излишни грижи. В такъв случай Кнут Холмгейрсон трябва да е кандидат за престола, ако съм добре осведомен?

— Той и баща му стоят най-близо до короната от страна на Ерик, но не те са убили краля си! — разпали се Биргер.

— Така значи — подсмихна се Ескил. — Този някой, за когото говорим, иска да сложи короната на главата на един от Сверкерите, но пък не може да има толкова много, за да избира измежду тях. Ти какво знаеш по въпроса?

— Не много, наистина — призна Биргер. — И през ум не ми е минавало, че крал Ерик ще умре толкова млад, още по-малко, че сред Сверкерите може да е останал някой претендент за короната след голямото им поражение. Тези сметки никак не се връзват.

— Напротив — възрази Ескил. — Онзи последен Сверкер, когото обезглавихте при Лена, има син на име Юхан. Той живее в Дания. Ето ти го бъдещият крал, поне ако получи това, което иска.

— Как успявате да следите всичко това? — учуди се Биргер. — Седите си тук далеч във Висбю и знаете повече от самия мен за всичко, свързано с борбата за власт у дома, в собствената ми страна.

— Висбю не е толкова далеч — усмихна се господарят Ескил. — Напротив, бих твърдял, без изобщо да те обиждам, млади родственико, че Улваса се намира на значително разстояние. Търговецът живее от своите знания. Корабите не товарят само стоки, а също толкова слухове и сведения. Ако крал Валдемар реши да наложи данък на Хамбург и Любек, ще науча бързо, защото благополучието ми зависи от осведомеността. Ако там горе се сдобие с крал, който е настроен приятелски или враждебно към крал Валдемар, трябва да науча и това навреме. Без знания никой търговец не забогатява.

— А кого вие самият бихте искал за крал след Ерик Кнутсон? — попита Биргер замислено.

— Нямам предпочитания — що се отнася до мен, можете да направите крал и някой кон, само да не настъпи дълга война — отвърна господарят Ескил сурово с широка усмивка. — Продължителната война означава опожарени стопанства, плячкосани кораби и разрушение на всичко, което съм построил от Висбю чак до Льодьосе. Както казах, трябва да се молим за една малка, кратка война или никаква. Не мисли обаче, че те коря, задето тръгваш към тази глупост, вместо да останеш при мен. Знам, че си длъжен, знам всичко за честта, предаността към рода и това, което произтича от тях. Помни, че и аз съм Фолкунг!

— Дааа — започна Биргер колебливо, — честта ми повелява да се върна в кралството в трудните за него мигове, защото съм този, който съм. Не мога иначе.

— Да, знам, знам — отвърна господарят Ескил бързо. — Нека си представим, че войната е свършила или че онова хлапе Юхан Сверкершон стане крал, заобиколен от много алчни съветници. Или пък че го убие и направите крал Кнут Холмгейрсон и нещата се успокоят. Тогава ще се върнеш ли при мен?

— Искam това, но може би самият аз изобщо нямам думата — отговори Биргер.

— Сигурно разбираш защо те питам? — продължи господарят Ескил с известно нетърпение, сякаш говореше за сделки.

— Не, мога да предположа, но не знам — отвърна Биргер предпазливо.

— Ето какво! — каза Ескил и протегна голямата си бирена чаша зад гърба си, за да му я допълни един прислужник. — Познаваш сина ми Торгилс от Арнес, той е някъде десетина години по-голям от теб, но се познавате добре?

— Да, и той като мен е от Форшвик — отвърна Биргер с извърнат поглед.

— Точно така. От Форшвик! Това означава, че е воин, че той е господарят в крепостта Арнес, от когото се нуждаем всички. Забележи, че не се подигравам с това и по никакъв начин не съм огорчен! Арнес е необходим за всеобщата ни сигурност и мира. И точно някой с правилните умения, някой от Форшвик ако щеш, трябва да управлява там. Е! Внукът ми Кнут пък е само на десет годинки. Аз самият съм на седемдесет и съм започнал да слабея обезпокоително през последните години. Постоянно се налага да ми прекрояват дрехите. Нужни са ми десет години, за да направя човек от малкия Кнут, и все пак е вероятно той да стане крепостен господар като баща си. Сега вече трябва да си разбрал накъде отива този разговор?

— Да — отвърна Биргер. — Би било малодушно да отрека, макар да изпитвам свян. Твоео наследство обаче принадлежи на Торгилс и не бива да се пилее.

— Наследството е нищо, наследството е мъртво, наследството е ковчези сребро и малко злато, както и няколко кораба — изсумтя Ескил. — Търговската къща е много повече, това е едно живо тяло,

което всеки ден се нуждае от нова храна, за да живее. Бенгта, скъпата ми съпруга, умее да се грижи за делата ми не по-зле от мен самия. Но двамата с нея нямаме деца и част от къщата ще се пръсне сред моите наследници, когато умра. След това ще умре Бенгта и тогава остатъците ще отидат на север от горите, а после няма да остане нищо. Аз обаче не искам къщата да умре, не го иска и Бенгта. Ето защо сега те моля: бъди този, който ще продължи живота в моята къща, защото имаш голям талант, а и интересът ти не е малък.

— Това, което искате да ми подарите, е твърде много, не мога да го приема — отвърна Биргер тихо.

— Аз не ти подарявам нищо, моля те да спасиш търговския ни дом.

— Не мога да го направя, ако всичко бъде разпродадено, за да получат наследниците дела си.

— Още докато съм жив ще получиш достатъчно голям дял от къщата, за да можеш да я управляваш, още утре можем да отидем до градската управа и да го напишем!

— И все пак първо се налага да замина на север и да преживея една война — дърпаше се Биргер.

Известно време господарят Ескил упорстваше да получи по-определен отговор от Биргер, но скоро се принуди да се откаже. Пред война всички планове за бъдещето ставаха едва ли не безсмислени, както и всички обещания и споразумения.

* * *

Когато Биргер застана на кърмата на тумбестия товарен кораб, загърнат в подплатеното с кожа фолкунгско наметало и с разрошена от вятъра тъмночервена коса, когато видя как крепостните стени на Висбю и кулата на църквата изчезваха на юг, той сякаш се събуди от хубав сън. Висбю бе мечтата за един друг живот, далеч от младежките игри, кръвното отмъщение и необузданото пиянство. Висбю беше бъдещето на човека в мир и богатство, където всички можеха да се хранят до насита и вече големите запаси на познанието нарастваха с всеки нов кораб, който разтоварваха. Това, което идваше от южните страни, беше повече добро, отколкото лошо. Всъщност Биргер през

цялото време знаеше това, понеже бе пораснал във Форшвик, а там се смесваха толкова много неща от севера и юга, че се беше превърнал в един оазис на знанието и труда в една оскъдна страна. Той не знаеше съвсем точно какво е оазис, но всички във Форшвик използваха тази дума.

Във Висбю всичко беше по същия начин, но много по-голямо. Това беше град, който караше Скара и Линшьопинг да изглеждат като малки, мръсни села. Висбю беше като Хамбург и Любек, а на тези места идваха пътници и хора от цял свят.

Във Висбю му се наложи доста да упражнява църковния език, защото повече от половината хора там не разбираха скандинавския народен говор. По време на пътешествията си до Хамбург и Любек бе започнал да борава и със саксонския език толкова добре, че можеше поне да урежда по-лесни дела на пристанището, без да прибъгва и до една латинска дума. Това бе необходимо умение за един търговец във Висбю, защото и там саксонският беше по-разпространен от всички останали езици. Случваше се да изминат няколко дни без да е обелил и дума на скандинавския народен говор, освен на вечеря с господаря Ескил и жена му Бенгта, но все по-често си продължаваха на саксонски по инерция, щом се върнеха вкъщи след дневната работа в канцеларията или пристанищния склад.

Търговията бе като кръв, която тече в тялото, а Висбю — като сърце за двете страни на готите и Свеаланд, мислеше си Биргер. Ето защо случващото се във Висбю винаги щеше да бъде много по-голямо от това, което ставаше в Биелбо или Скара, въпреки че никой от роднините му не би могъл да разбере подобно нещо.

И все пак сега стоеше на един кораб, който напредваше бавно заради тежкия си товар от стоманени елементи за мечове, които в по-голямата си част бяха предназначени за Форшвик, за да бъдат изваяни в готови оръжия и да ги продадат с добра печалба както на господари, така и на богати селяни. Самият той беше също толкова равнодушна част от товара, както и тази стомана. Изобщо не притежаваше свободна воля. Ако Фолкунгите тръгнеха на война, положението му в рода изискваше самият той да язди в челната редица. Той беше син на Магнус Монешьолд и внук на Арн Магнусон, така че ако не застанеше рамо до рамо с роднините си в труден момент, това щеше да изглежда като разединение или смут в рода. А ако някой тръгнеше на война

срещу Фолкунгите, за да се бие за кралската корона, Биргер щеше да бъде един от първите, към чиято смърт да се стремят.

Войната бе глупаво нещо. Но бе невъзможно да се избегне.

Отиде към средата на кораба и слезе в тумбестия трюм, за да посвети малко време на Ибрахим, който се бе превърнал в напълно пораснал и силен жребец, скоро щеше да бъде в разцвета на силите си. Във всеки случай имаше нещо, което отличаваше Биргер и от младите, и от старите търговци във Висбю, нещо, от което така и не се отказа, независимо колко южняшки дрехи му навличаха. Конник си оставаше завинаги. Всяка сутрин двамата с Ибрахим се отправяха на дълга разходка извън защитните стени и профучаваха покрай селските каруци, които кретаха към града. Селяните също си живееха добре в Готаланд, понеже продаваха всичките си стоки за сребърни монети — тънки като яйчени черупки за дребните неща и дебели като волска кожа, дрънчащи тежко в ръката, за един красив кон или силен вол.

Шепнеше на Ибрахим, че им престоеше да се отправят на езда, която може би нямаше да бъде мирна както в страната на готите, и животът и на двамата щеше да зависи от това колко добре се разбират и си помагат по време на предстоящите събития. Ибрахим изпръхтя дружелюбно и го побутна с муцуна сякаш за утеха и обещание.

Пътуването до Съодершопинг и оттам до Улваса премина спокойно и еднообразно. Времето беше хубаво, понеже оставаше още много до ранната есен.

* * *

Архиепископ Валерий гостуваше на Улвхилде Емундсдотер в стопанството ѝ Улвсхейм, където беше повикал и Ингрид Улва. Имаше си сериозни причини за тази среща. Двете не само бяха известни като вдовишкия режим в Нес по времето на покойния крал Ерик. Те бяха и едни от най-благородните потомки на Сверкер в страната, Ингрид Улва дори носеше кралска кръв, а и двете бяха вдовици на Фолкунги и майки на фолкунгски синове. Ако архиепископ Валерий търсеше подкрепа за плановете си за нов Сверкер на трона, не би могъл да открие много мъже в кралството, които да бъдат по-важни за спечелване на своя страна. Но ако очакваше тези преговори да са

лесни, както беше свикнал всички да пълзят пред него от почит към архиепископския кръст на врата му, жестоко се лъжеше.

Ингрид Улва пристигна с непреклонно изражение на лицето, яздеше начело на ескорт от Фолкунги, по-голям от този на самия архиепископ. Това противоречеше на добрите маниери, освен това и на кралския закон. Знаменосецът на архиепископа протестираше и задето пристигналите конници не бяха какви да е стражи от някое стопанство — това бяха непобедимите воители от Форшвик. Онзи, който идваше с такава свита, едва ли имаше добри намерения.

Валерий обаче беше хитър и осъзна, че се налагаше да подходи с любезно увещаване, а не със строги думи за дребни неща. Когато поздрави Ингрид Улва на двора, остана потресен не само от красотата ѝ, но в същата степен и от силата в блясъка на черните ѝ очи. Ако започнеше още тогава да ѝ създава неприятности за твърде многобройните ѝ стражи, със сигурност нямаше да постигне напредък. По-скоро тя щеше да вирне нос, да се сбогува лаконично и да си тръгне с всичките си мъже. Тъй като това би провалило плановете му, той избра дори да не се мръщи на неприличията ѝ, когато я посрещна и благослови — нещо, на което тя насмалко да се изсмее подигравателно.

С това обаче неприятните изненади за архиепископ Валерий далеч не се изчерпваха. Когато Улвхилде Емундсдотер покани него и Ингрид Улва в стаята за гощавки, на масата нямаше нито храна, нито напитки. Дотъркаляха една бъчва бира и я оставиха до Улвхилде и Ингрид Улва, които седнаха от едната страна на дългата маса, а не горе на почетните места. Указаха на архиепископа и мъжете му да се настанят срещу тях на същата маса, за да седят всички очи в очи. Макар да не можеше да се каже, че този начин на поддръждане беше обиден, все пак бе невиджан досега. Освен това двете жени го гледаха с твърдост в очите, без капка страх.

— Сега ти си наш гост, архиепископе — започна Улвхилде Емундсдотер. — Намираш се в моята къща, където се разпореждам както намеря за добре. Поиска да говориш и с двете ни и изпълняваме тази твоя воля. Никоя от нас обаче не желае да се храни на една маса с теб, защото това може да се окаже опасно за здравето.

Оскърблението в приветствените думи на Улвхилде Емундсдотер към архиепископа на кралството беше нечувано. Архиепископът,

секретарят му и младият епископ Брюн от Векшо задишаха тежко със зяпнала уста като риби на сухо, преди някой от тях да се опомни и да отговори:

— Думите ти не бяха дружелюбни — изсъска най-сетне Валерий с помрачено лице. — И за по-малка обида наказанието може да бъде отлъчване от църквата.

— В такъв случай думите й са и мои — побърза да каже Ингрид Улва, преди архиепископът да е успял да довърши заплахата си. — Отлъчи ни и двете, стани от масата ни и си тръгни, щом искаш. Но се запитай и какво би спечелил с това. Запитай се и кой в кралството ще зачита подобно отлъчване. Най-малкото това няма да е онзи наш роднина, когото сега искаш да направиш крал.

Тези думи накараха архиепископа дълго да се замисли преди да отговори. Ингрид Улва го съзерцаваше втренчено, без да отмести поглед и за миг. Що се отнасяше до нея, тя виждаше пред себе си просто един нечист и вонящ дядка в лилаво-бели дрехи, везани със златен конец, чиято висока стойност обаче не можеше да прикрие неговата низост. Все пак отдавна бе прозряла, че се налагаше да се помири с този мъж, а това нямаше да бъде лесно.

— Може би благородните ни дами биха ни поднесли поне малко бира? — заподмазва се архиепископът, щом приключи размисъла, решен да се въздържа от повече заплахи. Превърнеше ли тези две вдовици в свои врагове, почти всичко, което бе намислил, ставаше неосъществимо.

— На драго сърце ще поднесем бира, но ще го направим сами, с моята ръка от бурето тук до мен — отвърна Улвхилде мило и направи знак на няколко прислужника, които донесоха каче и чаши. Мълчаливо наля бира първо на архиепископа, сетне поред на спътниците му. Накрая от една кана наля вино в две чаши със син кант, които постави пред себе си и Ингрид Улва.

Вдигнаха безмълвен тост. След това Ингрид Улва махна с ръце и помоли архиепископа да си каже направо това, за което беше дошъл.

Сега Валерий изпадна в ново неочаквано затруднение. До този момент си мислеше, че всичко щеше да бъде както обикновено при гостуване: първата вечер нямаше да говорят за нищо съществено, а щяха да се посветят на благата на трапезата, на втората вечер щеше да зачекне въпроса, който бе дошъл да уреди, и най-накрая щяха да

постигнат съгласие на третия ден преди трапезата, така че да напишат и подпечатат всичко преди бирата, ако това се налагаше. Подходеше ли човек така спокойно и внимателно, имаше възможност да изпита нагласата на другия, да увърта, без да говори ясно по въпроса, за да разбере какво цели опонентът. Чак тогава настъпваше време да изложи собствените си условия.

Сега обаче тези нагли жени седяха в трезвия следобед и искаха всичко да им се каже незабавно. Така не беше удобно. Вече бе разбрал, че нямаше да се разпорежда в къщата на Улвхилде Емундсдотер както у който и да е мъж в кралството.

— Ако нямаш какво да кажеш, архиепископе, значи съм пътувала напразно — отбеляза Ингрид Улва с твърд глас, точно когато Валерий се канеше да отвори уста. — Сподели какво си намислил, иначе веднага ще се върна в Улваса!

— Става дума за бъдещия крал в страната ни — започна измъчено архиепископът. — На този етап няма син в Ериковия род...

— Кой знае дали кралица Рикиса няма да роди син сега, когато е на сигурно място в Дания? — прекъсна го Ингрид Улва с блага уста и строг поглед.

— Е, дааа... във всеки случай в деня, когато крал Ерик почина, нямаше син — отвърна Валерий сериозно и замислено, сякаш думите му бяха от изключително значение. — А тогава все пак го имаше Юхан Сверкершон, момчето, което следва сега да има най-голямо наследствено право върху короната. Ето защо църквата смята, че желае да коронова именно младия Юхан за следващ крал.

И така, всичко бе казано направо, при това още на първия следобед. Двете вдовици от другата страна на масата сега приличаха на Валерий повече на змии, отколкото на човешки същества, понеже не отвръщаха нищо, само го гледаха втренчено с каменни лица, сякаш смятаха, че не се е доизказал.

Кое то си и беше така. Вече бяха стигнали до цената на споразумението. Двете могъщи жени от рода на Сверкер трябваше да подкрепят църквата, а с властта, добита след женитбата им за Фолкунги, тази подкрепа бе решаваща за пътя на младия Юхан към короната. Ако Улвхилде Емундсдотер и Ингрид Улва не желаеха да видят собствения си родственик Юхан на престола, може би каузата бе загубена.

Мнението на Ериковците не беше трудно за отгатване. Те искаха човек от техния род за крал — или нероденото дете в Дания, ако се случеше син, или Холмгейр, или пък синът му Кнут.

Освен това, ако Фолкунгите държаха на съюза си с Ериковия род, цялата светска власт се оказваше от една и съща страна в кралството. С това надеждата на Юхан умираше, а покрай нея и тази на архиепископ Валерий.

— Та цената — изхленчи накрая Валерий. — Искате откуп за благосклонността си? Е, нека първо кажа, че сговорът в кралството и изборът на крал без война са най-доброто за всички ни. Единството може да се постигне, ако вие двете подкрепите църквата в стремежа ни да раздадем правосъдие и Юхан да стане следващият ни крал. Така няма да загубите нито един син във война, пожарите няма да очернят с пушеци страната ни. Ако тази цена не е достатъчна, кажете? За добри християнки мирът би трябвало да стои над всичко, не е ли така?

— Явно не сме чак толкова добри жени — сръза го Ингрид Улва, — щом ни заплаши с отлъчване едва седнал при нас.

— А мирът така или иначе си има цена и за теб, архиепископе, и ние искаме да я чуем сега, не утре — продължи Улвхилде със същия разпален тон като Ингрид Улва.

Валерий реши, че тези властни жени трябва да са в съюз с дявола, а такава гадост най-добре да бъде погълната от огъня — колкото по-скоро, толкова по-добре за кралството. За това обаче и дума не можеше да става, много добре го осъзнаваше. Отскубнеше ли и косъмче от главите на тези жени, дори самият той нямаше да отърве кожата, макар да беше архиепископ. А че двете змии знаеха собствената си стойност, вече беше ужасяващо ясно. Сега някак си му беше по-лесно да разбере целия брътвеж за вдовишкия режим, властвал в Нес, тъй като двете Сесилии също не бяха вчерашни в преговорите за властта.

— Започваме оттам, докъдето бяхме стигнали — измърмори архиепископът поразколебан. — Говорех за мира в кралството като най-големия дар, който можем да си пожелаем всички. Държа на това. Трябва да постигнем единство между Сверкеровия род, вашия рожден, и Фолкунгите и Ериковците. Със сигурност потомците на Ерик са най-малко склонни да ни подкрепят в това начинание, очевидно е. Следователно онези, които ще подпечатат мира, са Фолкунгите и

Сверкерите. Тук вие двете стоите в средата. Родени в Сверкеровия род, но с фолкунгски синове. Кажете ми тогава как ще се разберем, за да постигнем това добро.

— Мечът на ярла трябва да бъде носен от Фолкунг, защото така е било още от времето на Биргер Бруса — започна Улвхилде тихо и бавно, сякаш тези думи изобщо не бяха необичайни.

— Тук съм на същото мнение като вас — кимна архиепископът с известна бодрост. — Само дето си имаме неприятности с ярл Фолке — той е мой враг, а също и на църквата. Въпросът е дали можем да спечелим за ярл Карл Биргерсон Глухия?

— Със сигурност — почти изсумтя Ингрид Улва. — Малко старци ще откажат подобна чест. Освен това Карл Глухия е най-високопоставен в рода на Фолкунгите и господар в Биелбо. Но това би станало със, и без нашата подкрепа. Така че сега наистина искаме да знаем какво ни предлагаш, архиепископе?

Валерий се обърна обезпокоен към спътниците си, които не смееха да срещнат погледа му и не му оказваха особена подкрепа точно в този момент.

— Може би ще бъде най-добре ние тримата да продължим този разговор съвсем сами — отбеляза тогава Улвхилде с най-дружелюбния си глас, сякаш едва ли не утешаваше дете. И двете с Ингрид Улва бяха забелязали беглите погледи на архиепископа към уплашените му спътници.

— Тук може би си права — смотолеви архиепископът, забил поглед в масата пред себе си. Той си помисли за миг и без много да се церемони, заповяда на приближените си да излязат, те се изправиха колебливо, вторачени един в друг, но си тръгнаха, както и се налагаше. Тогава Улвхилде направи знак на всичките си прислужници в залата да се оттеглят, след като първо бяха донесли още вино и бира.

— Е, сега сигурно можем да говорим без заобикалки — отбеляза Ингрид Улва, щом останаха съвсем сами. — Синът на скъпата ми Улвхилде е един от малкото посветени рицари в кралството, казва се Емунд Юнсон.

— Да, знам името му — кимна архиепископът. — И какво за него?

— Място сред кралските съветници — отговори Улвхилде мило, сякаш не искаше нищо особено.

— Той е млад, може би твърде млад? — възрази архиепископът колебливо.

— Той е над тридесетгодишен, в най-силната възраст за рицар, освен това мястото му в съвета е моята цена! — за първи път повиши глас Улвхилде.

— Е, добре, тогава това е уговорено — кимна архиепископът. — А ти, Ингрид Улва, какви са твоите изисквания?

— Епископското място в Линшъопинг е свободно. Синът ми Карл е духовник, при това високо образован. Първото, което искам, е мястото в Линшъопинг. Второто е той, който и чете, и пише добре, да бъде кралски секретар.

— Това желание съвсем не е скромно! — избухна Валерий потресен.

— Аз и нямах намерение да предявявам скромни претенции, когато искаш да купиш подкрепата ни — бързо отвърна Ингрид Улва. — Но с това още не си чул всичко. Вторият ми син, Ескил, ще получи лагманското стопанство при Скара и също позиция в кралския съвет.

Валерий се обърка и дълго седя мълчалив, а двете вдовици от другата страна на масата го наблюдаваха, без по някакъв начин да издадат какво мислят. Той осъзна, че се налагаше да запази самообладание, въпреки че първата му мисъл бе да порицае вдовиците със строги думи заради безсрамната им жажда за власт. Както обаче бяха показали, никак не се поддаваха на порицания, а завършеше ли тази среща с груби думи и раздор, щеше да стане много трудно да направи младия Юхан Сверкершон крал. Вдовиците си знаеха цената в тази сделка и съобразителността им бе безпогрешна. Само че той изпитваше неописуемо раздразнение, задето тези две дяволски усойници го държаха в ръцете си и нагло показваха, че знаеха това.

— Лагманското място извън Скара спада към кралските земи, а те не трябва да се пилеят — поде най-накрая, сякаш повече съжаляваше за това препятствие, отколкото му се искаше да откаже на Ингрид Улва.

— Лагман Ейвинд лежи на смъртния си одър и скоро ще се изнесе от стопанството с краката напред — отвърна Ингрид Улва без миг колебание. — А що се отнася до кралските имоти, мисля че не бива да се вайкаш чак толкова, архиепископе. Ако успееш в намерението си да направиш от момчето крал, подобава той да плати и

на теб, и на църквата. Никой от нас няма да остане без дял, но твоят ще бъде по-голям от моя.

Отново ухапа като усойница, помисли си Валерий, също толкова бързо и отровно. Всъщност можеше да си извади само едно разумно заключение от тези прояви. Точно сега не можеше да си позволи да я спечели за враг.

— Така да бъде — каза той замислено и кимна бавно, сякаш дори не беше забелязал дръзките намеци на Ингрид Улва какво той самият щеше да спечели, като сложи короната на главата на сверкерско момченце. — В такъв случай имаме уговорка с вас двете, благородни дами от Сверкеровия род. Ако младият Юхан стане крал с божията помощ и вие ме подкрепите в това дело, синът на Улвхилде, Емунд Юнсон, ще стане един от мъжете в кралския съвет. А твоите синове, Ингрид Улва, ще получат епископското място в Линшьопинг и лагманското стопанство до Скара.

— И Карл ще бъде секретар на краля, и двамата ще участват в кралския съвет! — добави Ингрид Улва гневно.

— Точно така. Значи се договорихме. Имам споразумение и се заклевам да го съблюдаваме и всички да го пазим в тайна?

— А сега и ще го запишем и скрепим с печатите си — отвърна Улвхилде, без да й мигне окото.

Епископът онемя за пореден път и то тъкмо когато смяташе, че тези мъчително тежки преговори са свършили. Ясно бе, че двете бяха подготвили старателно този разговор, може би дори се бяха наговорили коя какво да каже. На всичкото отгоре имаха непонятната дързост да не смятат думите на един архиепископ за благонадеждни.

— Подобен пергамент би бил опасен и за трима ни, ако попадне в неподходящи ръце — отговори той накрая. — Тайната клетва ни обвързва по същия начин в договорката ни, но никога няма да попадне в неподходящи ръце.

— Нито пък в подходящите! — отвърна Ингрид Улва. — Нямам високо мнение за думата ти, архиепископе. Това обаче го казвам само защото тримата сме сами. Ако твоите хора седяха тук, подобна прямота нямаше да бъде прилична. Все пак и аз, и Улвхилде изискваме това споразумение между нас да бъде записано и скрепено с печат.

— И каква полза може да имате от такова записано споразумение? Не мога да разбера — разколеба се архиепископът. —

Вие предавате роднините си Фолкунги, действате зад гърба на собствените си синове и роднините им от Ериковия род. Написани, такива думи могат да се окажат за вас също толкова опасни, колкото за мен, защо тогава избобщо да се излагаме на риск?

— Защото никоя от нас не вярва на думата ти, нито даже на клетвата ти — отговори Улвхилде. — Но все пак сме съгласни с теб, че най-добре би било тези писани слова никога да не попадат пред чужди очи, освен нашите и на секретаря ти, който трябва да пише, защото сме чували, че теб самият не те бива в това изкуство. Помисли си обаче, че става както ти искаш. Юхан Сверкершон ще бъде крал, но слаб, във властта на много хора, не по-малко и твоята. Ти ще удържиш на думата си, а синовете ни ще получат това, което сме договорили. Този от нас, който има споразумението написано, може да го изгори и няма да навреди на никого.

— Ами ако по причини, които зависят само от Бог, нещата не се наредят така, както тъкмо се разбрахме? — попита Валерий с лукава физиономия.

— Тогава не само ще си измамил и двете ни — продължи Улвхилде. — Тогава ще имаме кралски съвет без фолкунгска сила, може би само духовници и Сверкери с нищожна власт, които също ще играят по свирката ти. Нашите роднини Фолкунги ще изпитат остра нужда от причина да те погнат с копие и меч. Ние ще им покажем собствените ти обещания и печата ти. Според теб към кого ще насочат гнева и остриетата си тогава — към две вдовици, които в глупостта си са опитали да се погрижат за благо на синовете си? Или към един архиепископ, който без съмнение е изменил на думата си? Сега сигурно ти е по-ясно защо се налага да пишем.

Думите ѝ бяха груби, но гласът ѝ — ведър и мек. За голямо свое учудване Валерий усети как се въодушеви и ободри вместо да се опъне и в най-лошия случай да се разгневи неконтролируемо. Никога не бе зачитал жените, още по-малко си беше представял, че ще му се наложи да преговаря с такива, като че ли това, което имаха да кажат, наистина тежеше. В този момент ставаше Божие чудо.

Бог бе вселил Духа си в тези кокоши глави и те двете говореха с такъв ясен разум, че малко мъже бяха способни да подбират думите си толкова умело. С това Бог искаше да покаже, че бе простил на един затънал в грехове, нищожен слуга, че бе надникнал в сърцето му и

разбрал какви благородни и добри мотиви стояха зад определени дела, които в очите на невежи биха изглеждали трудно простими. Бог бе показал на нищожния си архиепископ Валерий своето усмихнато лице и с това му бе дал да разбере, че опрощението на греховете вече беше близо и Валерий можеше да разчита скоро след земната си смърт да седи от дясната Му страна. Това божествено послание нямаше как да остане криворазбрано и той трябваше да се подчини безусловно.

— Благославям ви и двете за мъдростта и съобразителността ви — започна той, трогнат почти до сълзи. — Благославям ви и ви прощавам греховете. Веднага ще разпоредим всичко както го искате! И все пак сигурно след това можем да хапнем заедно, както при едно съвсем обикновено посещение на архиепископ?

За първи път двете вдовици изглеждаха малко объркани и си размениха бързи въпросителни погледи, преди Ингрид Улва да отговори:

— За мен благословията ти не струва много, както знаеш — започна тя с тон, който звучеше като еднородна смесица от насмешка и несигурност. — Сега обаче ще запишем уговорката ни, както вече казахме. След това няколко от конниците ми ще си тръгнат с нея, за да не може да изгори или да изчезне. Когато всичко това е свършено, ще ядем и пием с теб точно както пожела.

Тогава Валерий избухна в тържествени възхвали на Бога, който бе насочвал този разговор толкова мъдро, и в този момент сълзите му наистина бликнаха.

Улвхилде погледна Ингрид Улва в недоумение, но и тя изглежда не разбираше какви ли трикове бе подхванал лицемерният отровител. За малко да избухнат в неучтив смях при вида на все по-разпалено моления се архиепископ, който вече бе паднал на колене, протегнал към небето подобните си на орлови нокти сключени ръце. Те поклатиха глави, свиха рамене и вдигнаха чаши с усмивка.

* * *

Биргер не успя да свърши друго, освен да слезе на кея в Улвоста и да остави Ибрахим в обора, преди да го повикат в голямата зала за разговор с майка му и братята му. Посрещането не беше кой знае

какво, макар да не си беше идвал у дома от две години. Важните неща трябва да се казват бързо, твърдеше Ингрид Улва. След два дни щеше да се състои родов тинг в Биелбо, където предстоеше да се съберат всички могъщи семейства на Фолкунгите, и се налагаше да изяснят какво ще каже мъжът от Улваса.

Ингрид Улва беше решила тъкмо Биргер да говори от името на стопанството. С това той щеше да представлява и всичките си братя. Подобно решение не бе по вкуса на брат му Ескил, всички виждаха и разбираха това. Той вече се виждаше като лагман, имаше брада и се разхождаше с широка крачка по дървения под, докато говореше, което пък се старееше да прави с по-дълбок глас от обикновено. Но макар и да се смяташе за този от братята, който най-добре умееше да подбира думите си, това за Ингрид Улва нямаше значение — тя непреклонно повтаряше, че може и по-добре.

Говореше на синовете си строго и много ясно и без смущение им показва договора, който тя и Улвхилде Емундсдотер бяха подписали с архиепископа. Тъй като всички братя бяха умели четци и добре запознати с църковния език, скоро се развеселиха от някои дребни грешки, направени от секретаря на архиепископа. Въпреки това смятаха, че грешките не вредяха на самата уговорка.

След това ги налегнаха несигурни мисли. Ескил стана сериозен и се заразхожда по пода, докато споделяше колко обезпокоително бе споразумението да бъдеш помощник на архиепископа в стремежа му да сложи Сверкеров потомък на трона. Фолкунгите бяха съюзници на Ериковия род. Сверкерите им бяха врагове и по тази причина много от Фолкунгите бяха загинали или ранени и при Гестилрен, и при Лена.

Ингрид Улва студено го остави да продължи известно време, докато накрая й омръзна и грубо го помоли да си затвори устата, като вместо това седне и слуша. После обясни на все по-смаяните си синове какво бе намислила.

В този момент Биргер изпита към майка си по-топла и всепроникваща обич от когато и да било, защото това, което казваше, за него бе ясно като бял ден, при все че на братята му им беше трудно да схванат. Прозрението му дойде на мига, малко след като бе започнала да говори. Той действително бе неин син и явно в начина си на разсъждаване до голяма степен приличаше на нея, а не на баща си Магнус.

Ингрид Улва беше лаконична в онова, което имаше да обясни. Разбира се, че дружно щяха да се стремят да запазят Ериковите потомци на престола още известно време. Рано беше да определят претендент за короната от Фолкунгите. Важно бе обаче да задържат истинската власт, независимо дали крал щеше да стане някой от рода на Ерик, което бе най-вероятно, или се случеше по-лошото, което архиепископът отровител искаше и към което се стремеше с молитви и интриги едновременно — едва дванадесетгодишният Юхан Сверкершон да седне на трона.

Родеше ли кралица Рикиса син по време на заточението си в Дания, ако изобщо това можеше да се нарече заточение в страната на брат ѝ, момченцето щеше да бъде претендент за короната с наследствено право. Всеки би разбрал това.

Родеше ли Рикиса четвърта дъщеря, Ериковците щяха да подкрепят Холмгейр, бащата на Кнут. Тогава щеше да стане сложно, понеже сганта епископи щяха да твърдят, че Юхан е син на крал, което не можеше да се каже за Холмгейр, въпреки че дядо му бе крал свети Ерик.

Сганта епископи не разполагаше с никакви конници и бойци с меч. Имаше обаче правото да короняса краля в името Божие, а такава сила не биваше да се подценява.

Решаващото за Ингрид Улва беше синовете ѝ да получат онази власт, която им принадлежеше, независимо кой мъж или пък дете спечелеше короната накрая.

Най-вероятно никога нямаше да се наложи да използват писмената уговорка с коварния архиепископ Валерий, защото изглеждаше, че следващият крал щеше да бъде от рода на Ерик. Успееше ли обаче Валерий за втори път да коронова някой от Сверкерите, договорът в никакъв случай нямаше да навреди. Дори да се случеше най-лошото, синовете на Ингрид Улва щяха да достигнат властта, за която бяха подготвени — а именно към тази цел тя се бе стремела с твърда воля откакто бе овдовяла. Така го беше намислила.

Биргер мълчеше и се усмихваше на майка си, изпълнен с възхищение. Братята му имаха много дребнави възражения, но с високопарни думи като чест, клетвена чест, предци, родова чест и тем подобни.

Въпреки това пълният размах на плановите ѝ се изясни и на самия Биргер едва на следващия следобед. В миг той видя как целият му жизнен път поемаше в съвсем нова посока, както когато някой тежко натоварен любекски кораб бе подхванат от вятъра и тръгваше по съвсем нов курс.

Ингрид Улва го дръпна настрана в стаята за тъкане и седна да преди на хурка, докато говореше. Твърдеше, че мисли по-добре, когато в ръцете си има такава работа от времето в манастира.

На Карл предстоеше да стане епископ, Ескил пък скоро щеше да стане лагман, за което определено не му липсваше умение, но Биргер и за миг не биваше да се съмнява в собственото си бъдеще. За него Ингрид Улва кроеше още по-грандиозни планове, обясни му тя, сякаш това беше най-ясното нещо на света. Началото на новия му път, както когато нова звезда изгрява на небосклона, щеше да настъпи на родовия тинг на Фолкунгите, който започваше на следващия ден в Биелбо.

На тинга двама старци щяха да спорят за властта: Карл Глухия, който завиждаше, че е само родов ярл, но не и кралски, и ярл Фолке, който толкова често бе изливал омразата си към архиепископ Валерий, че трудно щеше да запази короната си на ярл.

Карл Глухия щеше да се застъпи за Юхан Сверкершон в борбата за престола. Нямаше да обясни това с факта, че в такъв случай самият той щеше да стане кралски ярл, а че просто мислеше за доброто на Фолкунгите. Щеше да каже, че едно момченце става слаб крал, а около такъв Фолкунгите щяха да държат истинската власт.

Насреща му ярл Фолке щеше да твърди, че съществува съюз между Фолкунгите и Ериковия род и от него зависи единството в кралството, а честта изисква Фолкунгите да удържат думата си.

Така тингът щеше да се раздели на две равносилни групи.

Точно тогава настъпваше важният момент за Биргер, защото именно той скоро щеше да наследи тяхното място. Трябваше да помни само да не застава напълно на страната на никого от двамата спорещи старци, а да печели време. Ако успееш по този начин да удължат раздора, без хората да се хвърлят към прибързани решения във фалшиво съгласие, и преди всичко ако избегнеш да превърне когото и да било от старците в свой враг, щеше да положи основите на бъдещата си мощ.

Ингрид Улва дълго седя с него като монах на *instructionis* и му казваше кои думи трябва да използва срещу техните. Накрая малко се поупражняваха, а тя с удивително майсторство умееше да имитира както говора на стария Карл, така и този на неговия полубрат Фолке. Биргер сякаш ги виждаше пред себе си, докато майка му правеше тези дяволии.

Когато в стаята взе да се смрачава, тя го отведе със себе си в собствените си покои в една от постройките на двора. Там му връчи наследството му — меча на Арн Магнусон, който четирима мъже от Форшвик бяха пренесли с лодка по нейно поръчение. Беше важно да го носи на родовия тинг, каза тя кратко, сякаш нищо особено не тежеше на мислите ѝ. Макар Биргер да беше един от най-младите, които щяха да говорят там, всички познаваха меча на Арн Магнусон и тази гледка щеше да има много добро въздействие върху всеки, ако случайно се изкуши да говори за крехка възраст или друга мъжка липса.

Биргер омота ремъците на меча около себе си с едно опитно и бързо движение, и закопча катарамата. След това излезе навън в здрача, за да се усамоти за малко. Вечерницата грееше ясно и силно, все още сама горе на небосклона.

Само преди миг беше търговец в дрехи от Любек, а косата му все още беше къса, което може би щеше да предизвика нечии подигравки на родовия тинг на следващия ден. Сега обаче знаеше, че никога нямаше да стане търговец.

Той погледна вечерницата, склочи ръце и се помоли на Дева Мария, висшата покровителка на дядо му Арн, за отговор на големия въпрос за смисъла, който бе вложила в живота му. Отговор не получи, а като че ли не беше и очаквал.

* * *

Тази нощ Биргер спа лошо, а когато настъпи сивото утро и вече се бе събудил, започна да премисля как щеше да се държи и какво щеше да каже на родовия тинг и по никакъв начин не можеше да заспи отново. Облече си обикновени дрехи и първо отиде в обора, за да сподели грижите си с Ибрахим. След жребца се отби на едно място, което рядко бе посещавал — малкия параклис на Улваса, не по-голям

от една стаичка за молитви с малък каменен олтар и прост дървен кръст.

Там се моли дълго на Божията майка, молеше я за прошка заради слабата си вяра, задето не се бе изповядвал отдавна и му липсваше упованието в Нея. Молеше я да му даде цялата си подкрепа и да подреди думите правилно, когато настъпеше мигът на изпитанието. Скоро обаче молитвата му се превърна в някакъв вид кавга, в която се опитваше да убеди светата Дева с думи, сякаш вече седеше на родовия тинг, че мирът беше най-голямото и желано благо за всички, че войната можеше да доведе до всеобща загуба и затова Тя трябваше да го подкрепя и да помага тъкмо на него, когато в Биелбо настъпи моментът за решение.

Постепенно осъзна колко суетни бяха опитите му да убеди Божията майка, вместо да моли за милостта ѝ. Тогава се постара да изложи делото си по-смирено.

Когато стопанството извън параклиса започна да се оживява, той се изправи на схванатите си крака и отиде да се облече в дрехи на воин, както всички Фолкунги се представяха на тингове откак се помнеха. Стопли вода и се избърсна със сапун с наскоро наточената си кама, понеже подозираше, че никой в Биелбо не би сметнал рядката му, мъхеста червена брада за белег на мъжественост и дееспособност, нито за преувеличена далновидност. Златните шпори претегли замислено в ръката си преди да ги завърже. Тъй като дълго бяха стояли скрити, изсъхналата кожа поскърцваше над глезена. Отиде да потърси волска мас.

Ако зависеше от него, щеше да язди сам до Биелбо, само със знаменосеца пред себе си. Местността беше равнинна и имаше добра видимост по целия път надолу към стопанството, в страната цареше мир и не го грозеше опасност. Освен това никакви злодеи не бяха способни да го догонят, ако яздеше Ибрахим, който също бе облечен във фолкунгските цветове.

Ингрид Улва обаче бе твърда в решението си всичките дванайсет стражи на Улваса да съпровождат Биргер — далеч не заради сигурността му, а защото беше негово право и щеше да изглежда и да бъде забелязан добре, когато новият говорител на Улваса пристигнеше на тинга. Щом беше готов да се качи на коня, майка му го разгледа

строго от глава до пети и изглеждаше доволна от видяното. Усмихна му се изпълнена с вяра, прегърна го и го целуна по челото.

— Ти си Зорницата, която всеки момент ще изгрее на небосклона, хубаво си помисли над това, Биргер. Но не се страхувай от нищо и никого — прошепна на ухото му, за да не чуе никой от братята му. Те бяха наизлезли, за да се сбогуват начумерено. Най-много се цупеше Ескил, който със сигурност още бе убеден, че именно той трябваше да говори от името на Улвоса, понеже сред братята си бе най-вещ в законите, а и най-добре познаваше законите на църквата.

Биргер потегли от Улвоса, изпълнен с немалка гордост — пред него яздеше знаменосецът, а зад него — стражите в две редици. Гербът на Улвоса имаше четири полета с две черни и червени сверкерски глави на грифон — родовия знак на Ингрид Улва, и два фолкунгски лъва с полумесец — герба на Магнус Монешьолд. От лявата си страна Биргер носеше излъскания си фолкунгски щит със златния лъв, но без знак, което показваше, че това бе именно Биргер Магнусон и никой друг Фолкунг.

Пътят беше кратък, а времето — ясно и слънчево, така че Биргер пристигна рано в Биелбо. Посрещна го един ревящ Карл Глухия, който оглавяваше рода на Фолкунгите и щеше да води тинга им.

След като всички надойдоха, отбиха се най-напред в църквата за молитва, богослужение и благословия за щастлив завършек на тинга. След това цялата процесия се отправи към двора на дървеното укрепление заедно със знаменосците си. Преди провеждаха родовия тинг горе в кулата на църквата, където ярл Биргер Бруса управляваше всички с желязна ръка. Но през всичките изминали години Фолкунгите бяха станали толкова много, че нямаше начин да се съберат в тесните и мрачни стаички на църковната кула. Дворът беше обграден със стени от дъбови стволове и именно на това място неведнъж бяха защитавали Биелбо при нападение. Според Биргер тези отбранителни дървени укрепления бяха същата отживелица като родовия тинг в църковната кула.

В крепостта имаше голяма зала и всички знаменосци влязоха вътре и поставиха гербовете на различните стопанства според указанията на господаря в Биелбо — Карл Глухия. Беше предвидил подредбата хитро, за да не се чувства никой пренебрегнат пред останалите. В миналото редът бе такъв, че мъжете от Биелбо седяха

начело, а след това другите се разполагаха надолу в залата според могъществото и престижа на стопанството си, което винаги ставаше деликатна задача, щом стигнеха до тези, които трябваше да седнат най-накрая. Сегашният порядък бе такъв, че всички седяха на дълги маси покрай собствените си стени с Карл Глухия по средата на едната стена и кралския ярл Фолке точно срещу него. Гербът на Улваса висеше на едната стена до този на Биелбо отдясно, а от другата му страна бе знакът на Сюне Фолкесон от Елярос, който много наподобяваше този на Улваса, тъй като и жената на Сюне Фолкесон, Хелена, бе от Сверкеровия род.

Рицарят Сигурд и рицарят Одвар седяха от двете страни на ярл Фолке точно срещу Биргер. Те само си кимнаха студено, без да кажат нищо. След кратка молитва за сговор и мъдрост Карл Глухия се изправи и заговори в подкрепа на младия Юхан Сверкершон, точно както Ингрид Улва бе предсказала.

Ярл Фолке веднага възрази на това предложение и не му беше трудно да намери сериозни думи, за да опише как всички бяха проливали кръвта си и колко много от близките им роднини бяха загинали, за да прогонят окончателно сверкерската пасмина от кралството. Да поканят този род отново на престола означаваше да се подиграт с мъртвите.

Холмгейр бе човекът на ярл Фолке, Холмгейр беше внук на крал свети Ерик, а Фолкунгите бяха съюзници на Ериковия род след Гестилрен и Лена. Ето защо бе предателство да съдействат на архиепископ Валерий в интригите му, за да короната отново потомък на Сверкер.

Отначало изглеждаше, че повечето мъже в залата бяха съгласни с ярл Фолке — съюзът с Ериковците трябваше да бъде запазен. Торгилс Ескилсон от Арнес бе първият, който се осмели открито да се противопостави на ярл Фолке и да застане на страната на Карл Глухия.

Тогава в залата настъпи пълно мълчание и всички заслушаха напрегнати, което може би малко обезкуражи Торгилс. Мисълта, която изложи, обаче беше съвсем ясна. Той каза, че тук, на тази среща най-важно бе единствено благополучието на Фолкунгите, никакви стари съюзи, никакви клетви към мъртвия крал, нищо друго освен това, което беше най-доброто за рода. А най-изгодно за Фолкунгите бе да не превръщат църквата в свой враг. Какво щяха да правят, ако коварният

Валерий откажеше да короняса друг освен Юхан Младия? Да тръгнат на война срещу един архиепископ?

Ярл Фолке веднага взе думата и обясни, че с пълно право можеха да изгонят духовник, ако ясно и неоспоримо е предал страната, защото така повеляваше висшият закон, този на Рим. Валерий бе изменил на кралството два пъти и се бе завърнал начело на датски войски. Ако Фолкунгите решаха да изхвърлят този мъж от епископския му дом и кралския съвет, кой тогава би могъл да ги спре?

Двамата рицари Одвар и Сигурд смятаха, че трябва да се придържат към съюза с кралския род, на когото се бяха заклели във вяност, когато крал Ерик ги бе издигнал в рицари.

Сюне Фолкесон от Елярос изчака дълго със смръщено чело, но накрая се изказа и заяви, че както всички в залата знаеха, той бе мъж, който не се поколебаваше, ако се налагаше да се хвърли в боя за рода си. И двата пъти беше сред победителите при Гестилрен и Лена, като на втория бе убил крал Сверкер Карлсон заедно с Арн Магнусон, с което войната бе приключила. На него обаче му бе трудно да си представи как ще вдигне копието си срещу архиепископ, колкото и черен да беше този в душата си. Фолкунгите нямаше да постъпят особено разумно, ако превърнеха църквата в свой враг. Беше работа на Бог да съди такъв човек, не на воините Фолкунги.

Така се заредиха изказвания напред-назад из залата, докато всички бяха изложили мнението си, освен Бенгт Елинсон от Имсеборг и Биргер Магнусон от Улваса. Изглеждаше, че доводите и на двете страни тежаха по равно и никоя не можеше да надвие.

Накрая, помолен от ярл Фолке да каже нещо, рицарят Бенгт сподели, че не одобрява насилието срещу един архиепископ, но и не иска да види короната върху главата на Сверкер. По този начин беше съгласен и с двете страни и може би щяха да го осмеят заради колебанието му, ако не беше най-бележитият рицар в страната.

На първия ден не стигнаха доникъде. Фолкунгският тинг бе заседнал между две еднакво силни групи, толкова отдалечени една от друга, че изглеждаше невъзможно да се посредничи между тях. Биргер беше единственият говорител, който не се беше изказал, но сякаш никой не обръщаше внимание на това, понеже той беше най-младият и за първи път присъстваше на родов тинг.

На вечеря Биргер потърси компанията на Торгилс Ескилсон, за да му разкаже за времето си при баща му долу във Висбю и за грижите, които произтичаха от това, че господарят Ескил нямаше син или роднина, който би могъл да поеме търговската къща, когато той самият си отиде. Торгилс тъжно се съгласи, че това действително беше голяма беда, но той лично носеше отговорност за крепостта Арнес — най-силната опора на Фолкунгите и по тази причина по-важна за всеобщата сигурност от търговията. Крепостта не носеше особена печалба, но Торгилс разбираше огромното ѝ значение. Арнес имаше такова разположение, че всичките товари от Норвегия или Лъодьосе и Дания минаваха оттам и много кораби оставаха за през нощта на кейовете му. Освен това всичко, което се произвеждаше във Форшвик и не се транспортираше към Съодершопинг, минаваше покрай Арнес на път за Лъодьосе. Всички, които поне малко разбираха от търговия, знаеха, че Висбю беше голямата възлова точка в мрежата, която баща му бе изплел. Но какво можеше да направи той? Беше роден и обучен за господар на крепост и синът му Кнут щеше да стане като него. Ако бъдещето донесеше вечен мир, една силна крепост като Арнес не би била толкова важна. Но както първият ден на преговори на родовия тинг бе показал с ужасаваща яснота, войната може би бе на път дори сега, както си седяха заедно, ядяха и пиеха. Вероятно точно по тази причина най-лесният изход би бил да оставят онзи Юхан да стане крал, точно както бе предложил Карл Глухия. Развържеха ли възела, избягваха войната, защото в такъв случай Ериковците нямаше да има на кого да си отмъщават. Нямаше да им е лесно да се нахвърлят върху Фолкунгите — за това не бяха достатъчно силни, никой не беше. Не можеха и да хукнат да свалят архиепископа. Ето защо търсеха ли мир в кралството, младият Юхан беше най-добрият избор.

Биргер не издаде нито с думи, нито с изражението си дали беше за или против гледището на Торгилс по въпроса. Вместо това се извини, че не му се искаше на следващия ден главата да му тежи от бирата и тръгна да си намери постеля.

Един обичай бяха запазили в Биелбо от времето на Биргер Бруса — да не се изпива и капка бира или вино, докато взимаха решения. Макар бирата в умерени количества да развързваше срамежливите езици, в големи дози тя имаше лош ефект, защото тогава раздорът

зачакваше своя ред. А поднесе ли се веднъж вино на Фолкунги, никога не го пиеха в скромни и немъжествени количества.

И така, всички дойдоха жадни на вечеря и не един порядъчно навакса пропуснатото. По тази причина подновиха заседанието едва по обед на следващия ден, а дори и тогава някои бяха кисели, все още със зачервени очи.

Разправията в залата на дървеното укрепление скоро продължи пътя си в същите бразди от предишния ден. Ярл Фолке, все още не надвил махмурлука, беше във видимо лошо настроение и скоро се нахвърли грубо върху онези, които с намеци или ентусиазъм се изказваха в полза на младия Юхан Сверкершон.

Тъй като онези, които нападаше, изглежда нямаха желание да отвърнат, той се изкуши да си поиграе с огъня. Вероятно можеше да се разбере обяснението за измяната на някои роднини, каза той високо, ако човек обърнеше внимание на някои гербове с черния сверкерски грифон. Ако отново потомък на Сверкер получише короната, някои родственици щяха да спечелят от това повече, отколкото други.

Смяташе, че напереното хлапе Биргер най-трудно щеше да парира тази обида, и го предизвика най-сетне да се изкаже за себе си и Улваса, но в такъв случай най-добре да го направи като лъв, не като грифон.

Тези груби думи предизвикаха няколко зловни подигравателни усмивки в залата и всички погледи се извърнаха към Биргер, който се изчерви, прекръсти се и се изправи. Настъпи неговият час и не си струваше нито да изчаква повече, нито да прави крачка назад.

— Вярно е, че майка ми Ингрид Улва е от рода на Сверкер и всички вие я познавате — започна той твърде тихо, така че Карл Глухия му кресна да говори като мъж. — Вярно е, че майка ми е от рода на Сверкер — повтори той с пресилено силен глас. — Вярно е също и че майката на Емунд Юнсон, Улвхилде, е от Сверкерския род. Вярно е, че съпругата на Сюне Фолкесон, Хелена, е от Сверкерския род. Едно време Фолкунгите са сключвали тези връзки, за да укрепят силата си. Затова сега стоя тук. Затова обаче не бива да ме обиждаш, ярле. Вместо това трябва да обърнеш внимание, че Емунд, както и Сюне, както и аз самият, всички ние сме положили рицарската клетва пред крал Ерик и не ни беше лесно след това. Моята клетва обаче не е валидна спрямо мъртвец. Предаността ми е към този род тинг,

същото важи и за Емунд, и за Сюне. В това не бива да се съмнява никой. Ето защо сега искам от теб извинение, Фолке.

Беше доста дръзко като начало да поиска самия кралски ярл да се поправи и в залата настъпи напрегнато мълчание, а погледите се извърнаха от Биргер към ярл Фолке.

— Ще ти угодя по този незначителен въпрос, Биргер — измърмори ярлът. — Ние Фолкунгите сме едни и същи, друго и аз не съм искал да кажа. Имаш извинението ми за многото зле обмислени думи относно твоята майка и тези на другите. И все пак няма да се измъкнеш толкова леко, защото сега искам да чуя мнението ти високо и ясно, не за дребни неща и златни шпори, а по големия въпрос!

— Веднага ще го чуеш! — провикна се Биргер през масата, за да покаже, че не се е оставил силният глас на ярла да го уплаши. — Затова ще ти кажа точно високо и ясно защо грешиш, ярл Фолке. Ако съумееш да ме изслушаш, без да ме прекъсваш и без да ми крещиш — продължи с по-нисък глас.

Не се беше случвало наперено хлапе да говори така на някого от фолкунгските ярлове. В залата отново се спусна смутена тишина. Биргер бе отправил много дръзко предизвикателство — наел се беше да докаже, че ярлът греши, затова трябваше да го слушат. Това повеляваха и честта, и любопитството, понеже или младият, или старият сега щеше да падне отвисоко. Ярл Фолке бързо надви изумлението си и показа с помитащ жест на ръката, че Биргер има думата. После седна бавно и спокойно се облегна назад в големия си стол с образ на дракон.

— Грешиш в три неща, скъпи родственико — започна Биргер с по-нисък и дружелюбен тон, тъй като гневът би развалил почти всичко. — Не е правилно да говориш за честта ни спрямо Ериковия род. Имаше я, когато крал Ерик все още се радваше на клетвата ни във вяроност. Сега сме свободни от нея. Остана само верността на Фолкунги към Фолкунги. Не си прав и като казваш, че Холмгейр ще получи короната. Първо не е работа на Фолкунгите да избират, а на Ериковците. А роди ли кралица Рикиса син, те най-вероятно ще заявят, че този син е техният крал с наследствено право. Законът за обикновеното наследство гласи, че ако дадена жена е бременна, когато съпругът ѝ почине, и след това роди син, то наследството му е същото, все едно е бил роден преди смъртта на бащата. Кралското наследство е

същото като обикновеното. Но третата ти и най-сериозна грешка е, че искаш да използваме силата на Фолкунгите, която е наша чест и сигурност, за да свалим един архиепископ. Тук няма значение, че Валерий е достоен за презрение, той е архиепископ. Ако нападнем къщата му, свалим го от поста му или още по-лошо — ако го убием, ще наложат анатема върху всичките земи на Фолкунгите в Източна и Западна Готаланд. С това няма да спечелим нищо — напротив, ще загубим всичко.

Тук Биргер спря, защото долови обезпокоено шушукане сред присъстващите и видя в очите на ярл Фолке, че нещо не беше ясно. Малко по-далеч в залата някой се провикна да попита какво искаше да каже с анатема.

— Анатема — продължи Биргер, — означава, че светият отец в Рим ще отлъчи от църквата цялата ни страна. Вече няма да се извършват никакви църковни служби при нас, никой няма да има право да отиде на литургия или да се изповяда, никой няма да получи последно причастие и няма да бъде положен в осветена земя. Ако ни сполети подобно наказание, цялата ни фолкунгска сила ще бъде маловажна.

Тогава в залата се разнесе одобрително жужене и Карл Глухия се възползва от случая, за да подкрепи горещо думите на Биргер Магнусон, като отново заговори, че най-разумно би било да оставят коварния архиепископ да короняса Юхан Сверкершон, понеже с такъв слаб крал Фолкунгите ще засилят властта си. Изглежда успя да накара повечето да закичат в съгласие или размисъл.

Тогава Биргер се изправи отново и му се наложи да почака малко, преди да стихне цялото шушукане, за да се чува какво казва.

— Родовият ни ярл Карл греши също колкото и кралският ярл Фолке — започна без заобикалки и веднага бе посрещнат с мълчание. — Сега кралица Рикиса ще роди син. Въпреки това ще изберем за крал Юхан Сверкершон. Тогава кой ще остане най-засегнат, задето правото на кралския Ериков потомък е пренебрегнато? Холмгейр и Кнут може би, но те не могат да навредят на нас, Фолкунгите, а само да скърцат със зъби. По-лошо ще бъде с крал Валдемар Победителя в Дания, понеже в такъв случай ще сме накърнили правото на племенника му. А гневът на крал Валдемар не е нещо, към което трябва да се стремим. Нищо не застрашава властта на Фолкунгите в страната ни, никой друг

род не може да ни надвие с меч и копие. Това ни дава голяма сигурност. Ето защо е толкова по-тъжно да слушаме как двама от най-мъдрите ни и възрастни родственици искат да си навлечем единствените нещастия, които действително могат да ни заплашат. Последваме ли съвета на ярл Фолке, светият отец ще отлъчи всички ни. Ако послушаме ярл Карл, още една датска войска ще нахлуе в страната ни, за да сложи на трона ни едно момченце и да ни остави датски управници. Не трябва да слушаме никой от тези съвети.

Биргер седна спокойно, сякаш бе казал всичко, което имаше да каже, а това не беше съвсем вярно. Все пак по-добре щеше да бъде, представи си той, ако сега двамата ярла се спогодяха за единственото възможно нещо в този момент.

Не можеха да го направят. И двамата оживено се съгласиха с думите на Биргер за недообмисления съвет на другия, но никой от тях не искаше да признае, че тъкмо той е сгрешил, макар вече всички в залата да смятаха, че Биргер Магнусон е бил еднакво прав за съветите и на двамата старци.

Разпратата между ярловете се засилваше и не стигаха доникъде. Първи се отегчи рицарят Бенгт Елинсон, който удари юмрук в масата, за да млъкнат.

— Аз съм Фолкунг по майчина линия, приет в рода по кръвна връзка, и служих на каузата ни и при Гестилрен, и при Лена — започна той с мощен глас. — Никой не бива да се съмнява в предаността ми към този родов тинг, още по-малко пък в честта и разума ми. Онези, които в живота и спомените си са стояли до Биелбо по-близо от мен, със сигурност по-добре знаят за мъже, говорили много разумно сред нас, Фолкунгите, мъже като Биргер Бруса. Тук сред нас, пред очите и ушите ни, застана още един такъв Фолкунг. Това за всички нас е чест, и също толкова в наша полза. Ето защо почтително те моля, юнкер Биргер — нещо, което не съм правил през многобройните години, когато набивах разум у теб на полето за упражнения във Форшвик — да ни кажеш ясно и спокойно какво да правим. Имаш поддръжник в мое лице!

Рицарят Бенгт седна тежко, погледна Биргер дружелюбно и окуражително и му махна едва ли не иронично, за да се изправи отново. Никой от Фолкунгите не желаше друго.

Биргер стана на крака поруменял, защото този ден най-малко бе очаквал подобно ласкателство от най-личния рицар на кралството.

— Точно сега няма да правим нищо — обясни той, но твърде тихо и Карл Глухия му извика да повиши глас. — Точно сега няма да правим абсолютно нищо! — повтори по-силно. — Ако Рикиса роди син, Ериковите потомци ще определят дали той или някой друг ще бъде техният претендент за престола. Най-вероятно това ще е синът. Ако Рикиса роди момиче, въпросът е Холмгейр или Юхан Сверкершон. Сега не е никой. Като разберем кой ще бъде, трябва да се срещнем отново, защото едва тогава ще можем да преценим цялата ситуация пред нас.

Бързо определиха да постъпят точно както Биргер Магнусон бе предложил, затова всички отидоха по-рано при бирата и печеното месо.

Късно вечерта ярл Фолке дойде до мястото на Биргер и седна до него с такова залитане, че успя да разплиска четвърт бокал върху младия си роднина. Той обаче съвсем нямаше лоши намерения — точно обратното. Наведе се над Биргер, потупа го приятелски по гърба и потвърди с леко завалян глас, че той наистина не бе изроден в рода от Биелбо. Фолке беше стар човек и държеше да се знае, че след него навярно ще дойде още един Биргер Бруса.

Чак сега, в късната нощ, Биргер започна да разбира какво се бе случило и какви непознати сили имаше в себе си. Също като Зорницата Биргер Магнусон се бе изкачил на фолкунгското небе, точно както беше убедена Ингрид Улва.

II.

Един-единствен мъж в кралството желаше война, затова пък погорещо от всичко останало в земния живот. Това беше архиепископ Валерий. И тъй като другите му дела вървяха особено успешно, той бе убеден, че Бог ще му съдейства и в това начинание. Сякаш вече нищо, предприето от него, не можеше да се провали.

Когато в Дания кралица Рикиса наистина роди син, когото нарече Ерик, на покойния му баща, отначало това изглеждаше на Валерий като трудна пречка. Ако Фолкунгите и Ериковите потомци успеяха да се спогодят, че това момченце и никой друг ще наследи короната, нямаше да бъде лесно за църквата да предяви други претенции. Ериковците обаче се сдърпаха помежду си и изведнъж се оказа, че имат трима претенденти за престола, понеже и Холмгейр, и синът му Кнут смятаха, че са с предимство пред детето в Дания.

Препирнята им досади на Фолкунгите и родовият им тинг определи, че със същия успех короната можеше да вземе и младия Юхан Сверкершон, само и само те да си получат полагаемия дял от властта.

В този момент с право можеха да се опасяват, че крал Валдемар Победителя, могъщият вуйчо на роденото в Дания момченце, щеше да се намеси с всички сили, за да изиска правото на племенника си Ерик за короната, а тогава на църквата и Фолкунгите щеше да им бъде еднакво трудно да му се опрат.

Бог обаче подкрепи предания си Валерий и в това начинание, и то по най-прекрасния начин. Крал Валдемар се въоръжаваше за кръстоносен поход в Естония и нямаше възможност по същото време да изпрати войски горе в Западна Готаланд, особено като знаеше колко скъпо щеше да му струва, ако се опита да удари фолкунгската конница. Вместо това направи опит да намеси в спора за наследството Светия престол в Рим и скоро при архиепископ Валерий заваляха папски були със строги въпроси, а накрая и призовка от новия свети отец Хонорий III, който заповяда на архиепископа и епископ Бенгт от Скара да се явят пред Светия престол и да обяснят какви ги вършат.

Тогава обаче Валерий направи нещо нечувано. Той изгори папската була и забрани на онези свои приближени, които я бяха чели, да споменават и думичка за станалото. В същото време ги увери, че той самият поема пълната отговорност за този грях.

Юхан Младия бе коронован в Линшъопинг през 1219 г.

Църковните служители не излязоха с празни ръце от това неподчинение спрямо Рим. С първия кралски закон в името на Юхан Младия бе постановено църквата от този момент да бъде освободена от данъци. Освен това, и най-вече за благо на самите епископи, всеки престъпник, осъден на църковна земя, трябваше да изплати глобите си на епископа в съответната епархия. Кралската щедрост щеше да обогати всички тях повече, отколкото можеха да се надяват, ако някой зрял мъж, а не един зле възпитан петнадесетгодишен хлапак бе получил кралската корона. Валерий и епископите му наистина си имаха повод за радост.

Когато свикаха новия кралски съвет, Карл Глухия пое службата на кралски ярл от своя полубрат Фолке, който бе враждебно настроен към църквата. Бенгт Елинсон стана военачалник на кралството, новият епископ Карл Магнусон от Линшъопинг стана кралски секретар, новият лагман Ескил Магнусон получи място в съвета, както и синът на Улвхилде — Емунд Юнсон.

С това Ингрид Улва и Улвхилде бяха постигнали място в кралския съвет точно според договорката с архиепископ Валерий. Ингрид Улва най-сетне можеше да извади писмения договор между нея, Улвхилде и архиепископа и хубаво да го изгори с печата и всичко останало.

Властта в кралството бе поделена между Фолкунгите и църквата, а този, който изобщо нямаше право на глас, беше крал Юхан Младия — той само изпълняваше желанията на Валерий, понеже му бе задължен за кралската си корона повече отколкото на когото и да било друг.

Валерий заговори за войната малко след коронацията в Линшъопинг. Той представи пред съвета няколко папски були, в които и Хонорий III, и покойният му предшественик Иннокентий III препоръчваха кръстоносен поход към страните отвъд Балтийско море, където народите още не бяха покръстени. По-рано всички подобни папски желания бяха отхвърляни както от крал Кнут Ериксон, така и от

Ерик Кнутсон, по решителното настояване на Арн Магнусон, който беше техен военачалник и освен това знаеше за кръстоносните походи повече от всеки друг в Скандинавия.

Валерий обаче така неуморно натякваше за кръстоносен поход на изток, че дори имаше наглостта да представи крал Валдемар Победителя като висш божествен пример, понеже в момента се бе запътил към Естония. А на юг, в Курландия, един нов рицарски орден на име Братството на меча, получил от папата същите права като рицарите тамплиери, бе извоювал бляскави победи и завзел големи територии.

Точно затова, смяташе новият главнокомандващ в кралския съвет, Бенгт Елинсон, не беше особено наложително да се месят в блъсканицата там. Валерий обаче не се остави да бъде спрян, говореше надълго и нашироко как кръстоносците се освобождаваха от всички земни грехове — нещо, което вероятно беше по-належащо за него, отколкото за други. Освен това не му бе особено трудно да обрисова на наивния крал едно голямо приключение от другата страна на морето. Епископите в кралския съвет бяха принудени да подкрепят своя архиепископ с решението си и Валерий избра новия епископ на Линшьопинг — Карл, да го последва на благословеното пътешествие.

Новината, че още пъпчивият ѝ син ще се отправи на война при първата си голяма задача след повишението в епископ, събуди в Ингрид Улва колкото подозрение, толкова и раздразнение. Тя вече виждаше младия Карл като новия архиепископ в страната веднага след прибирането на коварния Валерий в ада, където му беше мястото. Приказките на архиепископа, че епископ Карл от Линшьопинг е най-млад и в най-добро здраве от всички епископи в кралството и затова ще издържи на пътя по море и други изпитания, далеч не можеха да послужат за оправдание пред Ингрид Улва. Как в такъв случай щеше да обясни, че най-възрастният — пухтящата планина от сланина Бенгт от Скара, и най-немощният от всички тях — самият Валерий, незабавно щяха да потеглят на пътешествието? Ингрид Улва предчувстваше неприятности и назначи Биргер да следи брат му, епископът, да получи цялата необходима за опазването на живота му охрана — поне един ескадрон от Форшвик.

С това Биргер попадна в голямо затруднение. Отначало възнамеряваше изобщо да не участва в тази война, както и

военачалникът Бенгт Елинсон. И двамата считаха, че си имат основателни причини.

Именно Карл Глухия, вече ярл, бе онзи, който се разпореждаше по всички въпроси на войната извън кралството. Всяко негово решение пък неизменно получаваше подкрепата на архиепископа и краля, защото и двамата разбираха от войната в новото време по-малко и от самия него. Щом Карл Глухия представи плановете си за благословения военен поход на изток, Биргер и Бенгт единодушно казаха, че намират участието си за безсмислено, още по-лошо — за налудничаво. Ярл Карл си бе решил да водят тази война по добрия стар обичай като истински бойци, без коне. Изпълнен с детинска жар, той разказа как щял свика цялата свеаландска военна флота както в славното минало, когато тези дръзки мореплаватели бяха всявали страх у езичниците на изток. С подобни воини можело да се организира свинска фаланга при срещата с врага.

Бенгт Елинсон и Биргер едва повярваха на ушите си, когато предпазливо попитаха какво се имаше предвид със свинска фаланга. Това беше формация, позната от битката при Бровала в езическо време — най-голямото сражение в Скандинавия за всички времена. Победилата тогава страна се събрала като клин с най-смелия воин начело, двамата втори по сила след него, а после следващите четирима и осмина настъпили в бойна формация, наподобяваща формата на заострена свинска глава. Като топла кама в масло тази свинска фаланга се врязала във вражеската тълпа, обясни Карл разпалено и потърка доволно замръзналите си старчески ръце. Работата наистина не изглеждаше по-малко налудничаво от това, че Карл Глухия разказваше за плановете си ревейки.

Ако Биргер и Бенгт Елинсон трябваше да вземат отношение по този въпрос на фолкунгския родов тинг, щяха без особени усилия да счупят ръцете на Карл, колкото и разгорещено да ги размахваше. Пред всички рицари на родовия тинг старческите му идеи щяха да изглеждат точно толкова наивни, колкото и бяха. Повече от половината говорители на тинга лично бяха взели участие в последните две войни срещу датчаните, където конницата бе решила изхода от боя.

Карл Глухия обаче беше прокарал всички тези решения в кралския съвет, а там дори военачалникът Бенгт Елинсон и рицарят

Емунд не можеха да се съпротивляват много. Архиепископът и кралят вярваха сяпко на ярла си.

С голяма мъка Биргер стигна до извода, че ако така или иначе му се налагаше да участва във войната, нямаше много смисъл да се опитва да противоречи на глухия старец относно свинската фаланга и други измишльотини. Войната щеше да се води без конници, с дръзки пеши свеи и това беше. Все пак успя да накара ярла да даде съгласието си за прехвърлянето на поне един ескадрон от Форшвик за защита на епископите, а и за да могат да разузнават за врагове на разстояние. Тогава старият ярл се принуди да признае неохотно, че, налагаше ли се да се обикаля и да се набират сведения за позицията на врага и намеренията му, младите бързи конници бяха добре дошли, но трябваше да стоят настрана, щом настанеше време за битка.

Щом чу последната заповед, на Биргер му се наложи здраво да прехапе устна и твърдо да сведе поглед в земята, сякаш се покланяше. Значи кралският ярл беше глупак, при това опасен, тъй като държеше в ръцете си живота на толкова много хора. Нямаше полза нито да се смее, нито да плаче, камо ли да разпалва конфликта наново. Тогава нямаше да пуснат и шестнайсет конника от Форшвик на пътешествието през морето.

И така, Биргер стоеше на носа на един тежко натоварен ханзейски кораб, който мудро се поклащаше напред през Балтийско море на слабия западен вятър. Приготовленията бяха отнели близо година и във всички посоки около кораба, на който се намираше Биргер, се виждаха свеаландски викингски кораби от грабителските походи в стари времена, понесли на борда си четири хиляди мъже. А на тежкия ханзейски кораб в центъра на военната флота пътуваха кралят, архиепископът и епископ Карл от Линшюпинг, шестнайсет бойци от Форшвик и трийсет коня. Ярлът беше на един от викингските кораби пред тях.

Биргер стоеше мрачен и замислен. Оказа се трудно да съберат дори един ескадрон от Форшвик, понеже Бенгт Елинсон чистосърдечно бе разгласил надлъж и нашир какво мислеше за Карл Глухия като главнокомандващ и за войната без кавалерия, свинската

фаланга и други щуротии. За тези думи Биргер не можеше да кори рицаря Бенгт, защото самият той споделяше всичките му схващания.

Все пак беше по-лесно да набави кораб, понеже на тръгване за Висбю бе получил щедро количество златни монети от фондовете за война на краля. Не беше открил причини да бъде твърде пазарящ се търговец при покупката на кораба от Ескил Магнусон и наемането на екипажа — приел беше, че повечето злато, вложено в тази война, бе хвърлено на вятъра от самото начало.

Хубавото на пътуването до Висбю обаче бе, че го придружаваше най-малкият му брат Елоф, който според тежката присъда на Ингрид Улва не ставаше за нищо смислено, за разлика от по-големите му братя. Елоф се беше преборил с латинския и философията като всички останали и едва ли беше по-зле с ума от братята си. Само дето не искаше нищо в живота си, не копнееше нито за къща на лагман, нито за владишки жезъл, нито дори за рицарски шпори. Просто се рееше, може би и се окайваше, защото се напиваше до безсъзнание по-често от другите мъже.

Светлият спомен на Биргер от деня, когато заведе брат си Елоф във Висбю, беше как той направо опули очи при вида на улиците, чистите улици с канавки, каменните къщи, църквите и крепостните стени, както и търговския дом на родственика им Ескил. Както Биргер се беше надявал, този нов свят отвори очите на Елоф.

По-мрачният спомен бе как Елоф се напи до припадък в градските таверни още на третата вечер и за малко не го убиха и ограбиха. Биргер се оправдаваше, че все пак бе направил всичко по силите си и за Елоф, и за господаря Ескил. Ако брат му се вземеше в ръце, очакваше го величав живот, изпълнен със значими дела, а това строгата им майка дори не можеше да си представи. Сега вече беше във Висбю и ако предпочетеше бирата и каните с вино, щеше да пропилее голямата възможност, която го чакаше на една ръка разстояние. Такава обаче беше свободната му воля, Биргер не можеше да направи повече, освен да му покаже Висбю и да го накара да остане там колкото му се искаше.

Никъде не се виждаше земя и вълнението на морето беше нежно и приятно на слабия вятър. От време на време обаче някой младеж от Форшвик се качваше на носа и повръщаше, понеже това бе първото пътешествие по море за повечето от тях, ако не се броят кратките

преходи по Ветерн и Венерн. Биргер не укоряваше никого — същото се бе случило и с него първите пъти, когато пътува до Любек с търговските кораби на господаря Ескил.

Ако някой видеше Биргер застанал сам горе на носа, загледан неизменно в посоката, където щеше да се покаже страната на езичниците, без съмнение би си помислил, че тук стои нетърпелив воин, очакващ с плам предстоящите събития. Някой благочестив и скромн мъж вероятно би решил, че това е юнкер, изпълнен с желание скоро да изкупи всичките си грехове в живота.

Никое от тези предположения обаче не се и доближаваше до истината. Разбира се, Биргер имаше да размишлява много, но сякаш през цялото време отблъскваше всякакви мисли за войната, която се приближаваше неумолимо с всяко поклащане на вълните. Приятни или неприятни мисли и спомени се смесваха в главата му, всичко друго, но не и задаващата се война.

На борда беше Матеус Маркусян, приятелят му от детството във Форшвик. За разлика от родственика си Йоханес, Матеус бе завършил училището за воители вместо да се обучи за медникар, строител на дъскорезници, ковач на оръжия или пък нещо друго, което можеше да осигури прехраната на онзи, който не притежава земя. Матеус обаче бе воин без имот, при това и без война. Не беше трудно да се разбере защо бе последвал призива на Биргер, въпреки всичките предупреждения на по-възрастните във Форшвик. В този момент той висеше на перилата, сглупил да застане на кърмата, така че вятърът разнасяше повръщаното по кораба.

Не беше трудно за проумяване и това, че Ерик Стенсон, най-възрастният боец от Форшвик на борда, се бе озовал на призива на Биргер. Ерик служеше като учител по боравене с оръжия при Бенгт Елинсон в Имсеборг още от деня, в който се срещнаха на тинга в Аскеберя и Биргер бе помолил за милост и опрощение за Ерик, въпреки че беше опозорил меча си. С това той бе длъжник на Биргер до края на живота си — дълг, който можеше да бъде прибран от кредитора когато му бе угодно. Това стана с военна служба.

Мислите на Биргер прърхаха още по-далеч в бягството си от войната. Откак бе говорил на родовия тинг за първи път, думите му идваха все по-уверено. Беше носил през годините един дар от Бога, без да го открие преди онзи първи път в разпрата между глухия старец

Карл, който не беше помислил за опасността от война срещу крал Валдемар, и стареца Фолке, който, слабо просветен в църковните работи, не бе прозрял опасността от анатема. Оттогава обаче тъкмо Биргер се изказваше последен на родовите тингове и обясняваше какво решение трябваше да вземат. И почти винаги ставаше както той кажеше. Всички по-възрастни го сравняваха с Биргер Бруса и това го удовлетворяваше, но и го караше да потръпне. Най-много се радваше обаче, когато говореше пред тихите, заслушани с внимание роднини, а думите му долитаха като лястовици от всички посоки, но все пак кацаха в прави редици на капчука. Това беше животът му, Бог го бе дарил с умението да води роднините си и всичко останало изгуби значение. Освен може би да се върне жив от тази глупава война.

Ето, мисълта му за миг докосна войната, но веднага се хвърли към нещо голямо, красиво и едновременно мъчително. Той бе станал баща на момченце, наречено Грегерс.

Изглеждаше му като чудо, защото бе живял няколко години без да знае и никога нямаше да научи за него, ако Божията майка не бе насочвала стъпките му. Когато обаче замина на север към долината на Меларен на трудната си мисия да намери шестнайсет благосклонни мъже от Форшвик, той пристигна в едно стопанство на име Сунд, собственост на рода на Улв. Както беше свикнал само от далеч да показва фолкунгския си щит, за да го посрещнат и нагостят веднага, този път му се стори чудно колко несигурно му говореха стопаните — не тегнеше вражда между Фолкунгите и рода Улв. Някой от синовете в къщата бе изсъскал към него думи, които той не дочу, а и никога не се повториха, понеже стопанинът с бой бе изгонил собствения си син на двора, като го гълчеше и кореше.

Всички тайни погледи към него и дългите мигове неловко мълчание скоро го накараха да съжали, задето не бе останал да спи в гората, както си беше свикнал. Вече беше твърде късно, щеше да опозори къщата, ако си тръгнеше посред нощ. Затова помоли за разрешение да се оттегли в постелята с кожени завивки, тъй като го чакаше дълъг път на следващия ден. Тогава никой не го насили с още бира.

През нощта при него се промъкна млада робиня от къщата. Първо той я отблъсна грубо, понеже не бе в подходящото настроение за подобни забавления. Скоро съжали и като се замисли, осъзна, че

младото женско тяло щеше да бъде значително по-добра компания от мрачните размишления. И така, когато тя се промъкна обратно при него, той веднага я грабна и рязко свали ризата ѝ. Тя обаче зарита и се задърпа най-упорито. Щом Биргер я остави, тя побърза да му прошепне, че ако я желае, може би ще се разберат, но е там, за да му разкаже нещо, което той вероятно не знае. Тогава Биргер, без да се бави, ѝ върна дрехата и я покани да каже това, за което бе дошла. Тя надяна ризата си през главата без свян, докато разказваше, че в една колиба извън стопанството живееше най-голямата дъщеря Сигни, опозорила рода Улв, понеже бе родила копеле. Сега живееше там, отхвърлена с детето си, и хората си шушукаха, че баща ѝ я бил с камшика, докато признала кой е виновникът — името му било Биргер Магнусон от Улвоса. Тогава отчаянието на стопанина се удвоило, тъй като не можел да си отмъсти на Фолкунг и оставал без възмездие. А да убие дъщеря си и по този начин да възвърне честта си, нямал сили. Затова и Сигни, и копелето получили правото да живеят, без обаче да се показват в стопанството. Детето се казвало Грегерс, но не било кръщавано в църква.

Щом чу този разказ, Биргер се почувства като жегнат с огън и залят с кофа леденостудена вода. Облече се бързо, изрови няколко сребърни монети за младата робиня, която първо го разбра погрешно и отново свали ризата си. Той ѝ заповяда веднага да се облече и вместо това да му покаже пътя до къщата, където бяха Сигни и синът ѝ Грегерс. Тогава тя се разкая и каза, че не смее, понеже това би означавало да издаде срама на дома. Да, бащата на Сигни не я бе убил, но той със сигурност ще обезглави онзи роб, който посмее да се противопостави на думите му и да разголи позора му пред чужди мъже.

Биргер овладя нетърпението си и благо попита за името ѝ. Тя обясни, че я зовяха с различни обидни думи, но най-често Сала. Той я погали по главата, за да я успокои, и обеща на следващия ден да я откупи, за да не я сполети никакво зло. Това обаче не облекчи страха ѝ и тя отново се завайка, че стопанинът може би няма да се съгласи да я продаде, понеже си има причина да я задържи, но тя изобщо не иска да я сподели. Биргер ѝ отговори кратко, че не може по-подробно да обясни на една робиня как и защо, но въпреки това е способен да ѝ

обещае, че ще направи на стопанина предложение, което трудно би отхвърлил.

Ето как Биргер среща Сигни за първи път след нощта на младежите в Агнесхюс. Косата ѝ бе сплъстена, дрехите ѝ — като на робиня, а очите ѝ изпълваше силен страх. Вътре в тясната колиба беше тъмно, в огнището тлееше съвсем слаба жаравка и отне време да запали светлина, докато Сигни се луташе като сплашен плъх и говореше за грях и наказание сякаш бълнуваше. Когато Биргер разпали огнището и освен това намери няколко клечки със смола, той я хвана и обгърна лицето ѝ с ръце, нежно и все пак строго, застави я да седне до него на светлината от огъня и смолените пръчки.

— Аз съм Биргер Магнусон — обясни той. — Навън чака робинята Сала, тъкмо тя ми показва къде си. Тя твърди, че си родила мой син, вярно ли е?

Нямаше нужда Сигни да отговаря на въпроса му, защото нещо се размърда в леглото зад нея и едно сънено момченце вдигна любопитни очи, забеляза Биргер и веднага скочи в обятията му. Биргер никога не бе изненадан така от неочаквана атака.

— Той дойде! Той дойде! — смееше се момченцето. — Мама винаги е казвала, че ще дойде, могъщият ми баща от чужда страна!

Тогава Биргер прегърна детето с двете си ръце и дълго го притиска, преди да съумее да каже нещо. После взе една смолена пръчка и освети лицето на момченцето, приближи и своето, за да могат да се видят ясно. А и за да се познаят. Детето имаше черна коса с червеникав блясък, точно както можеше да си помисли човек — наполовина от Биргер и наполовина от Сигни с нейната черна коса, имаше и кафявите очи на Биргер, не сини като на майка си.

— Казаха ми, че те наричат Грегерс? — прошепна Биргер на момченцето. — Това ли е името ти?

— Да, а твоето е Биргер — отвърна детето безстрашно.

— Не се казва твоето име, а вашето, когато човек говори на баща си — поправи го Биргер шеговито и в същия миг се усмихна на Сигни, която седеше до тях и хапеше устни, все още с подивял поглед.

Отне му време, преди да се осъзнае и да каже нещо повече, поразен от усещането да държи в ръцете си това живо създание, което наполовина бе самият той. След малко обаче нареди на Грегерс да се върне в леглото, понеже искаше да си поговори с мама Сигни, момчето

първо не се подчини, но той веднага му се скара, че трябва да слуша баща си.

Отначало се наложи да вади думите от устата на Сигни, изглежда й беше трудно да говори свързано. Скоро обаче се съвзе, погледът ѝ изгуби от дивотата си и тя потвърди това, което Биргер вече знаеше или бе отгатнал.

Тя никога не се беше отдавала на мъж преди онази нощ в Агнесхюс на сватбата на Йон Агнесон. Мъдри старици ѝ казвали, че не може да зачене първия път, но това не беше вярно. След това баща ѝ, заподозрял, че не всичко е било както трябва в нощта на младежите в Агнесхюс, я пазел като гъска, която носи златни яйца. Скоро проличало, че очаква дете, значи нямаше кой освен Биргер да е бащата. Баща ѝ изтръгнал истината от нея с камшик. Опитала се да гледа Грегерс сама според силите си и може би в последните години, щом навлязъл в онази възраст, когато децата питат за всичко възможно и невъзможно, тя му бе разказала приказката как баща му ще дойде на кон в една късна вечер, когато най-малко очакват, и как щитът му ще блести в синьо и златисто, и как гордият му бял жребец ще се вижда от далеч.

— Защо си казала, че конят ми е бял, след като знаеше, че е черен? — запита Биргер.

— Защото това беше приказка, а в приказките белият кон се вижда по-добре по мръкване от черния — отговори тя, но в същия миг избухна в смях, който зарази и Биргер.

— Трябваше да ми изпратиш известие, трябваше да знам — каза Биргер, като се съвзеха от освобождаващия смях. — Както е станало, можеше никога да не дойда и изобщо да не науча, а ти щеше да живееш в тази миша дупка до смъртта си и кой знае какво щеше да се случи с малкия Грегерс.

— Изпратих да те повикат, молах се — отвърна тя със сведени очи. — Молах се на Божията майка да се смили, да възнагради любовта и да прати утеха на онази, която толкова много я обича. И Тя чу молитвата ми, Тя най-накрая те доведе.

При тези думи Биргер замлъкна. Вярно си беше, че бе яздил наслуки из долината на Меларен, за да намери някого от Форшвик, взел жена от рода на Ерик или Улв, понеже през последните години много Фолкунги без особено големи имоти си бяха потърсили съпруги

по тези места. Можеше да сполучи в стопанството, което посети последно, и да свърне в съвсем друга посока. И все пак беше пристигнал в този отдалечен чифлик, чието име научи чак сега. При това точно по здрач, а не посред бял ден, когато не би намерил причина да остане дълго, особено както не беше добре дошъл. Навържеше ли човек всичко това, намираше само един отговор — Божията майка беше чула молитвите на Сигни и с благата си ръка бе водила стъпките му към нея и Грегерс.

— Тази нощ за теб е последна в колибата — заяви той. — Искам да я споделя с теб и нашия син, само ми позволи да изляза и да кажа на Сала, че това и за нея е последната нощ като робиня.

Беше тясно в постелята на Сигни, а малкият Грегерс спеше неспокойно и буташе майка си, понеже не смееше да докосне баща си. Биргер през повечето време лежеше по гръб буден и се взираше нагоре в мрака, обгърнал с ръка и двамата.

На следващата сутрин обаче се събуди късно, изненадан, че накрая все пак е потънал в дълбок сън. На ясната дневна светлина видя, че Сигни бе красива, точно както си я спомняше от Агнесхюс, но добре щяха да ѝ дойдат нови дрехи и женска грижа, понеже повече приличаше на робиня, отколкото на свободна млада жена.

Той се сбогува с тях кратко и малко свенливо, вдигна засмения Грегерс високо към небето и обеща скоро да се видят пак, но беше на път в служба на краля и точно сега не можеше да се бави. Грегерс и майка му обаче щяха да се преместят в по-добро жилище още преди вечерта.

Целуна и двамата по челата и си тръгна бързо, без да се обръща. По пътя през гората обратно към стопанството премисли хубаво какво щеше да каже на бащата на Сигни.

Щом домашните го видяха да идва откъм гората, настана голямо лутане и шепот. Скоро седна в залата насаме с бащата на Сигни, който се наричаше Улаф Гудмурсон.

— Пристигнах в стопанството ви като гост, господарю Улаф, без да знам, но сега трябва незабавно да уредя с вас две дела — започна Биргер без заобикалки, веднага щом им поднесоха първата бира за сутринта. Макар да седяха на масата сами, в залата доста се шушукаше и много наостриха уши.

— Не сте онзи гост, който с радост бих приел в дома си, юнкер Биргер, какво тогава ви кара да мислите, че желая да си имам работа с вас? — отговори Улаф едновременно уплашен и ядосан.

— Щом е така, добре е да започнем с по-маловажния въпрос — продължи Биргер. — Имате една робиня, господарю Улаф, която ми направи голяма услуга, макар да се опасявам, че ще си помислите как с това не е зараждала особено собственика си. Както и да е, искам да я откупя за една марка сребро.

— Никой роб не заслужава такава висока цена — намръщи се Улаф.

— Знам това, но и никой роб не ми е правил такава услуга както онази, която наричат Сала. Споразумяхме ли се за това?

— Споразумяхме се.

— Добре. Тогава стигаме до големия въпрос. Срегнах сина си Грегерс, който е будно и пъргаво дете и говори много добре за крехката си възраст. Наричали са го копеле. От този ден вече не е такъв. Той е мой извънбрачен син и името му е Грегерс Биргерсон.

— Въпреки това дъщеря ми е развратница, а такъв позор не се измива толкова лесно дори от юнкер, който идва и казва, че му е извънбрачен син — промърмори Улаф, несигурен дали да изпитва гняв, задето честта не можеше да се възстанови напълно, или радост, понеже вече имаше внук, приет в могъщия фолкунгски род.

— Аз също съм извършил прелюбодеяние — отвърна Биргер студено. — Това се случва и със знатни, и с хора без благороден произход. Станало е и няма какво да се кара. Чуйте вместо това моето предложение. Днес Сигни и Грегерс Биргерсон ще се преместят във вашата къща, ще се помирят с дъщеря си, ще се погрижите синът ми незабавно да бъде кръстен и ще се отнасяте с него с онази любов, на която има право внукът ви. Когато дойде време за коледната бира, вие, господарю Улаф, Сигни с Грегерс Биргерсон и тези, които благоволите да ви правят компания, ще дойдете в Улваса. Тогава трябва да вземете и печат, ако имате такъв. Там ще направим договор. Грегерс ще бъде възпитаван във Форшвик, а Сигни ще получи собствено стопанство от моите владения. Така ще бъде.

— Какво ви кара да си мислите, юнкер Биргер, че можете да идвате в собствената ни къща, да се разпореждате както ви е угодно и да заповядвате като стопанин? В собствения ми дом! — избухна Улаф

и отначало изглеждаше сякаш се канеше да удари юмрук по масата, но се отказа. — Аз все пак съм мъж от рода на Улв — добави той колебливо, когато Биргер не даде вид, че смята да отговори.

— Аз пък съм Биргер Магнусон от Улваса, от рода на Фолкунгите — отвърна Биргер много бавно. — От този ден насетне и Грегерс е Фолкунг. Вие, господарю Улаф, носите отговорност за живота и благополучието на един млад Фолкунг. Ние, Фолкунгите, ще бъдем много благосклонни към вас, ако приемете простото желание, което изложих. А ако се замислите, струва ми се, че е по-добре да имате приятели, а не врагове в лицето на Фолкунгите.

Нямаше нужда Улаф Гудмурсон да мисли дълго. Макар този юнкер да бе изказал цялата си заповед без изобщо да звучи заплашително, без дори да повиши глас, в думите му имаше ледена студенина. Смисълът да има приятели в лицето на Фолкунгите беше по-скоро неясен, въпреки че, без съмнение, това беше добре. Да му бъдат врагове обаче, означаваше опожарени стопанства, изклани роби и добитък, а и загуба на собствения живот.

Господарят Улаф веднага реши, че предложението на Биргер бе добро, и с голяма радост и чест прие поканата да прекара времето за коледна бира в Улваса.

Така и стана. Господарят Улаф Гудмурсон пристигна в Улваса с четири шейни веднага след ранната литургия на Коледа, понеже снегът беше добър за път по-късно от обичайното тази година. Сигни отново изглеждаше като млада жена с ясни очи и весела душа, а малкият Грегерс скоро бе обикнат от всички заради лудориите и любопитството си към нещата в стопанството, безпределно по-могъщо от онова, което досега бе виждал в живота си.

За голямо облекчение на Биргер Ингрид Улва беше учтива с Улаф Гудмурсон и мила със Сигни далеч повече от очакваното, освен това изглежда й беше особено приятно да хване Грегерс и да го държи на бабиното си коляно — нещо, което обаче не беше толкова лесно, защото той веднага бързаше да хукне нанякъде.

Написаха каквото се налагаше да напишат, а Улаф Гудмурсон наистина носеше и печат, макар да не умееше нито да чете, нито да пише. Споразумяха се Грегерс да бъде научен във Форшвик на всичко, което момчетата трябваше да знаят, въпреки че дядо му беше подозрителен към приказките за четене и духовници и мърмореше, че

той самият би предпочел по-мъжествено възпитание от това. Тогава Ингрид Улва му обясни благо и без подигравки, че нямаше за какво да се безпокои, що се отнася до мъжественото възпитание във Форшвик.

Сигни щеше да получи собствено стопанство при първия удобен повод, ако такава беше волята ѝ, в Западна или Източна Готаланд, което щеше да бъде най-лесно, но пък можеше и горе на север от горите, ако предпочиташе така. Дотук всичко беше наред.

Когато обаче една вечер след много бира само Биргер и Ингрид Улва бяха останали в залата и той предпазливо отвори дума, че вероятно би трябвало да направи Сигни своя жена, майка му изведнъж и също толкова изненадващо се разгневи страшно. Едно беше да попадне на извънбрачен син, всеки мъж трябваше да се погрижи за това заради честта си, и той го бе направил. Но след това задължение, което все пак бе доста приятно, понеже малкият Грегерс изглеждаше будно и добро дете, нямаше причина да мисли дори за една стъпка по-нататък. Никаква Сигни от северните земи и никакъв род на Улв — и дума не можеше да става. Подобни думи вбесяваха Ингрид Улва, защото през цялото време си мислеше, че Биргер бе разбрал всичките тези очевидни неща. Какви държанки си имаше, на нея ѝ беше едва ли не все едно, макар че тази Сигни беше и умна, и очарователна, което правеше всичко по-лесно от обикновено.

Друго беше обаче, когато настъпеше време за брачното ложе. По този път скоро щеше да мине братът на Биргер, Ескил. Негова съпруга нямаше да стане някоя мила, малка Сигни, а госпожа Кристин, вдовицата на норвежкия ярл Хокан Галин, която имаше седемнайсетгодишен син на име Кнут. Ескил наистина се бе подчинил на майчината си воля, без изобщо да протестира, тъй като осъзнаваше колко важно бе да се свърже подобна връзка не само с могъщи норвежци, но още повече с Ериковия род. Кристин беше внучка на крал свети Ерик. В деня, когато Биргер тръгнаше към брачното ложе, щеше да стане същото. Тогава значение щеше да има само едно нещо и това бе властта.

Свеаландската военна флота стигна естонския бряг при големите острови Дагьо и Йосел далеч преди кралския ханзейски кораб с Юхан Младия, архиепископ Валерий, епископ Карл от Линшьопинг и

конниците от Форшвик. Свеите обаче нямаха нито търпение, нито причини да чакат дълго никакви си високопоставени господа, преди да влязат в бой.

Водачът им ги бе отвел в една земя на име Роталия и на брега, където слязоха, имаше старо дървено укрепление, наречено Леал. Защитниците му не бяха силни и скоро свеите бяха нароили стените от всички страни.

Когато кралският кораб пристигна на следващия ден, битката вече беше свършила, земята — осеяна с трупове, които още не бяха отнесени, а крепостта — плячкосана до последния сребърник.

При тази гледка архиепископ Валерий отначало съвсем се отчая, понеже се уплаши, че всички езичници вече са избити. Настроението му обаче веднага се промени, когато научи от победителя в сражението, ярл Карл Глухия, че имаше множество вързани пленници, взети, понеже ако съдеха по дрехите им, това вероятно бяха хора, способни да се откупят. Довлякоха на брега купел от кораба и го оставиха пред крепостта. Доведоха един завързан роталианец, който риташе и ругаеше бясно.

Биргер беше тръгнал да води форшвикските коне в обора на укреплението, но се спря при архиепископа и купела му, понеже му се стори, че се канеха да изнесат някакво особено представление.

Езичникът, когото заведоха при Валерий, очевидно не се боеше нито от смъртта, нито от кръщенето, и изглеждаше значително поразгневен, отколкото уплашен. Ясно бе, че не искаше да го покръстват, и че думите, които струяха от устата му на неговия неразбираем език, без съмнение нямаха място на християнска церемония. Той се мятеше диво и въртеше глава, за да избегне покръстването. Двама силни свеи обаче го държаха здраво и натискаха главата му в купела. Валерий изля малко вода върху дърпащия се езичник, когото после отведоха, а той ревеше и буйстваше, докато архиепископът с протегнати към небето ръце сякаш изпадна в екстаз и задърдори несвързано как Бог най-сетне бе изпълнил голямото си обещание да опрости всички грехове в този живот, независимо дали включваха неподчинение на Светия престол или дори убийство на крал. Скоро Валерий се свлече в немощ и се наложи да го отнесат в крепостта с щастлива усмивка на устните, поради което този ден нямаше повече кръщавки.

Тази врява обаче дотегна бързо на двамата воители от Упланд, които отведоха крещящия и буйстващ новопокръстен. Единият извади меча си и му отсече главата, избърса оръжието и заключи, че езикът на човек наистина може да му коства главата.

Тъй като някои от естонските водачи изглеждаха по-ужасени от нормалното, Биргер отиде при тях и ги попита дали знаеха за какво покръстеният и обезглавен бе говорил така безстрашно и яростно. Отговорът, който получи, беше и ясен, и мрачен. Неохотата на покръстения произтичаше от това, че той вече беше християнин и смяташе, че е греховно да бъде покръстван втори път. Всички мъже, които лежаха мъртви около крепостта, и които сега събличаха и ограбваха, преди да ги отнесат на кладата за трупове, също бяха християни. Затова не бяха очаквали зло при вида на поредната чуждестранна войска, слязла на брега с Христовия знак, и бяха осъзнали твърде късно, че се налага да се отбраняват на живот и смърт срещу братята си по вяра.

И така, началото на този кръстоносен поход излезе по-малко благословено от това, което бяха очаквали и Валерий, и Карл Глухия. На първото военно събрание същата вечер в крепостта ярлът обаче обясни, че беше добре, дето са си устроили опорна позиция в укрепление още в деня на пристигането си в страната на езичниците. В сравнение с това бе дребно нещастие, че тъкмо първите езичници, на които бяха попаднали, се бяха оказали християни. С крепостта Леал като главна опора вече можеха да се захванат с подвига да покръстят околните провинции. Не казаха кой знае колко повече тази първа вечер, понеже опиянените от победата воители от Свеаланд бяха твърде непокорни, за да могат да участват в организирано разискване.

Междувременно Биргер си мислеше, че дори най-страшните му опасения за тази война на глупостта вече бяха безмерно надминати.

И нищо, донесено от следващите дни, не говореше за обратното. Биргер и воилите му от Форшвик яздеха из околните местности във все по-обширни кръгове около крепостта Леал, за да разузнаят дали там нямаше въоръжена заплаха или знаци, че се приближава враг. Откриха единствено малки селца с християнски църкви и селяни, които боязливо ги благославяха, като минаваха покрай тях. Провинция Роталия вече бе покръстена.

Конницата на Биргер затърси все по-далеч от Леал, без да получи по-различна информация от тази, с която вече разполагаха. На третия ден обаче, тръгнаха на юг, те прекосиха пуста равнина с две големи долини. Никой от войните на Форшвик не беше нащрек, защото вече не очакваха да открият врагове. Въпреки това беше по-важно да проучат двете долини, отколкото откритите равнини с просторен изглед, затова прекосиха първо едната от изток на запад, без да намерят друго освен някое избягало говедо, а след това се върнаха през другата долина в обратна посока. Беше ранна вечер и слънцето стоеше ниско на юг. Затова осемте непознати ездаци високо горе на южния склон на долината изглеждаха така, сякаш носеха черни дрехи.

Биргер вдигна дясната си ръка, за да спрат и останаха за малко на мястото си, присвили очи срещу слънцето в опит да разгадаят какви ездаци имаха пред себе си. Видяха копия и лъскави щитове, както и че конниците там горе нахлупиха шлемовете си, разделиха се на две групи по четирима и се приготвиха за атака.

Биргер веднага заповяда на своите войни бързо да се оттеглят нагоре по долината, за да излязат на равнината. Така изглеждаха все едно бягат и враговете пришпориха конете си, за да ги настигнат. Конниците от Форшвик обаче се изплъзнаха с лекота, горе на равната земя сложиха шлемовете си, разделиха се на четири групи и се подредиха в полукръг, за да може светлината да пада върху враговете им отстрани. Застанаха така и зачакаха.

Осемте ездаци, които не се бяха побояли да нападнат два пъти повече противници, за учудване както на Биргер, така и на останалите, скоро се показаха над стръмния склон и се огледаха. Като откриха, че ги очакват, те се скупчиха и се подредиха в права линия за нападение.

Тогава Биргер даде команда ескадронът да наобиколи врага в четири плътни групи като чувал.

Конниците обаче веднага прозряха клопката и се прегрупираха пак по четирима, като тръгнаха в различни посоки, за да се заемат с двете най-близки групи бойци от Форшвик. В отговор Биргер премести напред двете си най-задни групи, за да излязат начело.

Така всяка тръгнала в атака вражеска четворка щеше да се сблъска с осем конника отпред и отстрани.

Враговете лесно предугадиха и този капан и избягаха в полукръг, за да се качат малко по-нависоко, където в същия миг се обърнаха и

отново се събраха в права линия за нападение.

Биргер веднага даде знак на хората си да се подредят по същия начин и щом застанаха в редица, тръгнаха ходом напред, за да видят какво смяташе да прави врагът и дали имаше достатъчно смелост. Това беше чудноват съперник — знаеше всички правила за водене на битка срещу конници и преди всичко за избягването ѝ. Ако това бяха езичниците, в никакъв случай не биваше да ги подценяват.

Осемте конника не отстъпиха, въпреки че срещу тях бавно напредваха два пъти повече мъже. Скоро щеше да бъде твърде късно да се измъкнат и все пак враговете не помръдваха. Не им липсваше кураж.

Точно преди решаващия момент, когато Биргер щеше да вдигне ръка в знак за атака, осемте чужди конници се разпръснаха и се изкачиха на един по-висок хълм, който нямаше да им даде особено предимство, защото сега слънцето грееше в лицата им. Тогава Биргер ги последва бавно с ескадрона си, защото имаше възможност отново да се приближи за атака.

Щом форшвикските конници се доближиха до непознатите ездаци достатъчно и вече ги държаха в капан, тъй като знаеха, че те самите имаха по-бързи коне, те за първи път видяха ясно противниците си. Гледката беше чудна. Всичките осем ездаци бяха облечени в бели плащове и ризници. На гърдите си всеки имаше червен тамплиерски кръст, пронизан от черен меч. Техният *confanonier*^[1] носеше бяло знаме с червен кръст и образа на Божиата майка.

Биргер незабавно даде знак да спрат и всеки да свали копието си към земята. След това повика собствения си знаменосец, Матеус Маркусян, който държеше знамето на Форшвик, и му заповяда да го вдигне и спусне три пъти.

Тогава конниците горе на хълма пред тях вдигнаха и смъкнаха копията си три пъти, но знамето с Божиата майка не желаеха да спуснат в отговор. Биргер си помисли, че вероятно искаха да кажат същото с копията, каквото и той с герба си, но по лесно предвидими причини отказваха за светски поздрав да свалят знаме, носещо образа на Божиата майка.

Той бавно свали шлема си, откачи предпазната плочка на бронята си и оголи цялото си лице, подаде копието си на най-близкия мъж от

дясната си страна и сам излезе на няколко конски дължини пред хората си. После повика при себе си Матеус със знамето на Форшвик и му заповяда той също да свали меча си и веригата на рамото си. Не им се наложи да чакат дълго преди един от облекените в бяло ездачи горе на хълма да повтори това, което бе направил Биргер — застана пред хората си заедно със своя знаменосец и бавно закрачи напред. Биргер и Матеус тръгнаха да ги посрещнат.

Мъжът в белите рицарски одежди, които толкова приличаха на тамплиерските, че човек можеше да ги сбърка от далеч, имаше дълга черна брада и късо подстригана коса, което изглеждаше много необичайно.

Четиримата конници спряха едни срещу други на по-малко от една конска дължина разстояние и непознатият рицар заговори пръв, на църковен език.

— В името на Бога и на светата Дева, аз съм брат Арминус от светия орден Братството на меча от Рига. А кои сте вие, светски рицари? — попита той сурово.

— Аз съм рицар Биргерус Готски, от армията на свеоните, тук съм на свещен кръстоносен поход — отговори Биргер със същия висок глас, без да се поколебае.

— Защо тогава посрещате рицарите на меча сякаш сме врагове? — запита другият с по-скоро весел, отколкото строг блясък в очите.

— Защото дойдохте като врагове, със слънцето зад гърба си. Чак като се приближихме успяхме да видим Светия кръст. Освен това тръгнахте към нас, сякаш за да ни нападнете, при това много хитро и изкусно — отвърна Биргер, който също беше по-скоро развеселен и облекчен, отколкото уплашен.

— Вие също водихте воините си много хитро и изкусно, рицар Биргерус — отвърна рицарят на меча и поклати глава с усмивка. — Ако наистина се бяхме сблъскали, оцелелите вероятно щяха да се затруднят да обяснят победата си след това. Нямаше да е красиво ние, рицарите на меча, да поразим християнски кръстоносци.

— Нито пък щеше да бъде красиво, дори би било по-лошо за нас, ако се наложеше да обясним, че сме убили осем глупави рицари на меча, нападнали два пъти по-силна група — разпали се Биргер.

Тогавя брат Арминус прихна в смях и дълго клати глава преди да разкаже дружелюбно, че задачата му бе да намери готския крал, който

тъкмо бе пристигнал в Леал, поради което смирено и по братски помоли рицар Биргерус Готски да ескортира него и братята му.

Тази молба не можеше да получи друг отговор, освен положителен, и скоро шестнадесетте облечени в синьо светски рицари язدهа рамо до рамо с белите рицари на меча обратно към Леал. Водеше знаменосецът с образа на Божията майка, след него яздеше Матеус Маркусян с герба на Форшвик, следваха ги Биргер и брат Арминус.

Всеки от двамата изпитваше еднакво любопитство към другия. Последното, което брат Арминус бе очаквал, беше да срещне добре въоръжен рицарски ескадрон, способен да се прегрупира по време на битка по всички правила на това изкуство. Сподели, че по-скоро си беше представял непохватни пеши диваци с брадви. Биргер въздъхна и обясни, че ако брат Арминус копнее да види подобна паплач, то скоро ще пресити очите си.

Последното, което Биргер на свой ред бе очаквал да срещне в езическа, вража страна, бяха рицари, същите като рицарите тамплиери на дядо му Арн. Затова не след дълго заразпитва за връзката между двата ордена, ако имаше такава.

Брат Арминус веднага потвърди, че рицарите от Братството на меча бяха орден от същия вид като този на тамплиерите, затова и дрехите много си приличаха. Освен това светият отец Инокентий III им бе дал същото Правило като на тамплиерите.

— „Когато извадиш меч си, не мисли кого ще убиеш, а кого ще пощадиш“ — веднага изрецитира Биргер, щом разбра това и успя да смае брат Арминус, както се и надяваше.

Така дойде ред на Биргер да отговаря на въпроси, да разкаже за дядо си Арн Готски и как уменията на рицарите тамплиери бяха наследени у дома в Готия, затова не беше толкова учудващо, че неговите конници и тези на брат Арминус току-що се бяха опитали да ударят другия със собственото му оръжие. Той посочи към знамето, което носеше Матеус Маркусян пред тях, където трите тамплиерски кръста се виждаха до фолкунгския лъв, тъкмо това беше гербът на дядо му Арн.

Брат Арминус остана поразен, после много се оживи, като чу как един брат от рицарите тамплиери беше успял да донесе толкова важни познания на роднините си у дома. Разбира се, при условие, че тези

умения не се използват за зли цели. Биргер веднага го увери, че съвсем не беше така, конници като него самия по принцип влизаха в бой само за да защитават родината срещу чуждестранни врагове, но този път — на кръстоносен поход в езическа страна.

Думите езическа страна накараха брат Арминус да се усмихне кисело. Отбеляза, че има с какво да му възрази по въпроса и веднага щеше да го направи. Той обаче бе съзерцавал известно време бойните ръкавици на Биргер и стоманените шини по прасците и коленете му над бронята, както и други неща, с които разполагаха Биргер и хората му, но не и рицарите на меча. Биргер му даде да пробва една от бойните ръкавици и охотно му разказа малко за защитните елементи по коленете и раменете, които при всички от Форшвик бяха много подобри, отколкото при християнските им събратя. Не им отне много време да завъртят търговия и Биргер обясни как лесно щяха да изпратят известие от Рига за Висбю, където един търговец на име Ескил Магнусон би могъл да продаде възможно най-голямото количество от това снаряжение. Все пак щеше да измине половин година или цяла, преди да успеят да вземат стоките във Висбю.

Брат Арминус нямаше търпение да запишат всичката тази информация, защото му се стори, че дори бойната ръкавица, която бе пробвал, далеч превъзхождаше собствената му ръкавица с един пръст, предпазвана от метални брънки. Ръцете и коленете бяха онези части от тялото, които рицарят най-често нараняваше, затова тези нови елементи за бронята щяха да донесат благословено улеснение на Божите воители.

Щом наближиха крепостта Леал, брат Арминус набързо разказа на Биргер каква беше задачата му. Земята на север от крепостта на новодошлите свеони беше във владение на датския крал Валдемар, чийто лагер се намираше в Ревал. В момента той строеше могъща каменна крепост там. На юг от Леал бе територията на Братството на меча, която управляваха от своята крепост в Рига. Местността между тези две покръстени и вече завладени територии се наричаше Роталия, точно там се намираха те сега. Роталия приличаше на парче нива между рицарите на меча и датчаните — ничия земя, така че нямаше да влязат в излишни спорове едни с други. Тук, в Роталия, обаче нямаше никакви живи езичници и за новодошлите щеше да стане много трудно да спасят каквито и да било души.

Затова пък дебнеше коварен враг, който не биваше да бъде подценяван. По големите острови Дагьо и Йосел властваше езическа варварщина, там се подвизаваха голямо количество грабители, трудни за надвиване. Не беше лесно да ги нападнат по море, а през последните години зимите били толкова меки, че ледът не би издържал цяла армия рицари дотам. Рано или късно Братството на меча щеше да разчисти тези змийски гнезда, но дотогава беше добре свеоните да се пазят от атаки откъм тези острови.

Брат Арминус напразно беше избързал да обясни всичко това на Биргер. Когато рицарите на меча се срещнаха с крал Юхан Младия, ярл Карл Глухия и архиепископа, се оказа, че никой от тях не разбира и дума нито на църковния език, нито на саксонски — езика на брат Арминус. Ето защо скоро се наложи да повикат на срещата Биргер, за да превежда всичко, което си казваха. На брат Арминус му се стори, че вижда един епископ, който много добре разбира казаното, поне на църковния език. На този епископ обаче му бе забранено да се изказва в присъствието на своя архиепископ, а той пък очевидно беше луд — седеше и си бръщолевеше. Брат Арминус обаче успя да предаде ясно и точно съобщението си на младия крал с помощта на Биргер.

Но това, което рицарите на меча имаха да кажат, не внесе радост сред новопристигналите кръстоносци. Накратко, той твърдеше, че тъй като не бяха останали живи езичници за спасение, нито пък земя за завоюване без датският крал на север и Братството на меча на юг да се противопоставят, със сигурно смелите братя от запад щяха да постъпят най-добре и най-разумно, ако незабавно си съберяха багажа и се върнеха у дома. Освен това силните разбойнически банди, които се подвизаваха на Йосел, представляваха голяма заплаха, още повече, че християнските приятели от запад разполагаха само с шестнайсет конника за защита.

Тук Биргер се въздържа да преведе дума по дума възраженията на Карл Глухия за свинската фаланга и бойния устрем на скандинавците. Не само защото думата свинска фаланга му се стори невъзможна на латински. Имаше начин да я каже, но тогава слушателят щеше да прихне в неудържим смях.

Брат Арминус и рицарите му не останаха за през нощта, тъй като бързаха да се върнат в Рига. Преди обаче да остави чудноватата армия кръстоносци в Леал, той старателно си записа указанията на Биргер

как рицарите на меча биха могли да си купят по-добри бойни ръкавици и други предпазни елементи. Тръгна си от лагера на свеоните с много смесени чувства, понеже всеки можеше да види, че тези мъже бяха загубени в битка. Все пак му се струваше, че е било съзнателна стратегия да поведат само един ескадрон конници — така бе разбрал от младия Биргерус Готски. Затрудняваше се да проумее как беше възможно такъв умен млад рицар като този Биргерус да принадлежи към подобен варварски народ. Имаше нещо, което изобщо не беше наред.

* * *

Карл Юхан Младия скоро се отегчи от кръстоносния си поход. И не беше сам. Викингските кораби от Свеаланд тръгнаха да се връщат още на втората седмица. От гледна точка на свеите най-големият недостатък на този кръстоносен поход беше липсата на врагове, а оттам и никакво плячкосване. Епископ Карл също гледаше с критично око на това, че нямаше никакви езичници за покръстване, изглежда всички бяха или избити, или християни.

При това командващите войската не се зарадваха особено да посрещнат датските пратеници от Ревал, които скоро се явиха и съобщиха най-безцеремонно, че щяха строго да следят всяко навлизане в земите на половин ден път на север, защото всички те принадлежаха на Дания и крал Валдемар. Освен това крал Валдемар бе поръчал да им предадат, че изобщо не смяташе Юхан Сверкершон за законен крал, а просто за един подлец и интригант, подтикнат от грешни духовници да заеме мястото на Ерик Ериксон — племенника на крал Валдемар.

Датските пратеници показаха всячески, че говорят от името на една велика сила и никак не се свеняха и от най-грозните обиди, които предаваха. Крал Юхан Младия обаче се разяри, като чу тези датчани да го хулят на собствения му език, а може би и това беше целта. Той заповяда незабавно да им отсекаат главите и да ги изпратят в чувал на наглия Валдемар. Карл Глухия и Валерий, който вече се бе посъвзел и не изглеждаше чак толкова луд, много се изплашиха от това, разубеждаваха го най-решително, молеха датските вестители за извинение и се надяваха да се помирят на една приятна вечеря.

Датските рицари не дадоха и дума да се каже за такова нещо, а пожелаха веднага да се върнат в Ревал, за предпочитане с главите на раменете си.

Вече не остана почти нищо от кръстоносния поход на крал Юхан. На него самия му се налагаше незабавно да побегне към къщи. Съобщяха ли на крал Валдемар, че врагът му се намира толкова близо, а освен това е заплашил и да обезглави пратениците му, това ставаше повече от достатъчен повод за онзи, който иска война.

Ето защо още на следващия ден натовариха крал Юхан и бълнуващия му архиепископ на един от първите отиващи си викингски кораби. Последната заповед на краля обаче изразяваше желанието му да види Леал укрепен, за да го запазят като опорна точка и завоевание.

Ако сега ярлът имаше благоразумието да запази приличие, а след това да не го е грижа за фантазиите на момченцето крал, всичко щеше да завърши добре, поне в такъв смисъл, че кръстоносният поход бе приключил с малко човешки загуби. Само че Карл Глухия незабавно и самоуверено се нае да прекара зимата тук с петстотин мъже. Тогава архиепископ Валерий заповяда епископ Карл от Линшюпинг да остане, за да може да покръсти някой залутан насам езичник, какъвто може би щеше да се появи. Самият архиепископ пък бе убеден, че е покръстил единствения намерен езичник, а с това беше и единственият мъж на този кръстоносен поход, който засега бе изпълнил божествената си задача, следователно и единственият освободен от всичките си грехове.

На самия Биргер никак не му се оставаше и през зимата на този безсмислен кръстоносен поход срещу християни. Но както Карл Глухия, най-сетне започнал да осъзнава колко опасно се беше стопила военната му сила, по всяка вероятност с множеството измъкващи се викингски кораби, така и братът на Биргер, епископ Карл, успяха да склонят Биргер да остане заедно с конниците от Форшвик. По този начин най-малкото щяха да бъдат предупредени, ако разбойници приближаха крепостта.

Целият месец юли беше монотонен, изпълнен с усилен труд. Петстотинте останали мъже трябваше да работят здраво и да пролеят много пот, за да подсилят старото дървено укрепление, което според Биргер не би удържало и няколко часа, ако го нападнеше чужда войска. Освен това лятната жегата изсушаваше всичкия дървен материал и

имаше опасност да се запали, а и двата кладенеца в двора на крепостта пресъхваха.

Враговете на остров Йосел сякаш бяха очаквали всичко това и благодаряха на идолите си за всеки нов ден с изгарящо слънце, докато сметнаха момента за назрял. Неочаквано в нощта на 18 август пристигнаха в големи количества по море и скоро обградиха крепостта като една-единствена голяма, ревяща и рояща се пасмина. Изглежда бяха няколко хиляди мъже.

Сега първата мисъл на Карл Глухия беше да наизлязат и веднага да направят свинска фаланга. За съжаление, най-умелите свеаландски воители, които разбираха от това изкуство, отдавна се бяха върнали у дома с малкото придобита плячка. Докато ярлът седеше с голяма чаша бира и мислеше, Биргер заведе брат си, епископ Карл, горе на защитната стена и посочи към ужасяващата тълпа, изричайки горчивите думи, че ако епископът беше търсил само езичници в името Божие, очевидно ги има в изобилие. Макар че изглеждаха склонни да бъдат покръстени точно колкото онзи първи християнин, върху когото се беше нахвърлил Валерий, а после му бе отсякъл главата. Карл отвърна, че двама братя не бива да се шегуват така грубо, изправени пред смъртна заплаха, а по-скоро трябва да се молят в опит да приемат утехата, че онзи, който загине за Христовото дело на кръстоносен поход, все пак печели блаженство. Биргер остана засрамено безмълвен пред тази наивна набожност, понеже той самият далеч не изгаряше от желание да пропилява живота си в битка с тези твърде многобройни разбойници. Проклинаше благородството си, задето е останал и пожертвал не само собствения си живот, а и цял ескадрон бойци от Форшвик и трийсет коня. И за миг не се съмняваше как щеше да завърши това сражение. Навън езичниците се бяха хванали да строят катапулти и балисти, и както носеха дърва и смола, не беше никак чудно какво бяха намислили. Скоро над крепостта щеше да завали огън. За това обаче той не спомена нищо на своя смирено молец се брат.

Когато Карл Глухия се намисли долу в залата на дървеното укрепление, взе единственото си разумно решение през целия този кръстоносен поход. Той повика при себе си Биргер и го попита колко време щеше да отнеме да доведат помощ от датчаните в Ревал или

Братството на меча в Рига, и дали бе възможно за конниците да си проправят път навън през тази ревяща езическа стена от плът.

Последният въпрос беше най-лесният. Биргер обясни, че ескадрон тежковъоръжени конници от Форшвик щеше да загуби най-много един или двама при опит за излизане.

След това оставаше по-трудното. Датчаните в Ревал бяха по-близо, щеше да отнеме по-малко от ден да стигнат дотам. Щяха да достигнат рицарите на меча след един ден и половин нощ езда. Следователно всичките шестнайсет бойци от Форшвик трябваше да се измъкнат заедно с излишните коне, след това да се разделят и да се отправят за помощ и в двете посоки. Що се отнасяше до готовността за подкрепа на християнските им събратя, Биргер предполагаше, че рицарите на меча не биха желали да пропуснат възможността за решаваща схватка с разбойническата пасмина от Йосел. Опреше ли до състраданието на крал Валдемар към воители, които служеха на мразен от него крал — Юхан, получил короната вместо Ерик Ериксон — то Биргер бе по-склонен да си мисли, че отговорът горе в Ревал щеше да бъде едно студено „не“. Разбира се, не можеше да бъде сигурен. Все пак съществуваше вероятност крал Валдемар да се възползва по-скоро от възможността да извоюва победа над езичници, отколкото от изгодата да паднат воители, които служат на неговия враг.

Добре е все пак да се опита и на двете места, отбеляза Карл Глухия сурово и попита още колко дълго ще му се наложи да държи крепостта, преди да се надява на подкрепление. Биргер отговори, че ако водата стигне да гасят дъските три дни, ще има шанс за спасение. Още сега трябваше да направят всичко, за да са подготвени за пожар — да мокрят сухото дърво и да разчистят всички дървен материал, който би могъл да се подпали. Карл Глухия кимна мрачно и се прекръсти.

Направиха пробива само след час, понеже нямаше време за губене. Когато тежките порти се разтвориха със скърцане, откъм голямата тълпа езичници навън се разнесоха ликуващи викове и те се втурнаха от всички посоки с брадви и копия, вдигнати над главите си. Най-напред ги посрещна дъжд от стрели откъм бойниците на крепостта зад дървените ограждения, но след това ги изплаши повече тропотът на конски копита, който ги принуди да се обърнат и разбягат във всички посоки.

Биргер, воините му и всичките им не впрегнати коне профучаха в бесен галоп през вражеската войска, изчезнаха в облак прах и оставиха след себе си широка пътека от кръв и смърт.

Карл Глухия стоеше горе на бойницата, ужасен от гледката. Не защото изпитваше и най-малкото съчувствие към множеството крещящи, умиращи и кървящи езичници пред стените. Причината беше това, което тъкмо сега, може би в последния ден от живота си, но във всеки случай твърде, твърде късно, той видя ясно като бял ден. Беше сгрешил. Сто воители от Форшвик щяха да изколят цялата вражеска войска точно толкова лесно, колкото сега Биргер и шестнайсетте му конника се бяха врязали в нея, без да оставят след себе си и един ранен или мъртъв роднина.

* * *

Четири дни по-късно Биргер и осем конници от Форшвик се върнаха заедно с брат Арминус начело на сто от рицарите на меча. Още от далеч осъзнаха, че са закъснели. Крепостта бе опожарена, жива душа не се виждаше наоколо.

Биргер откри брат си Карл гол, обезглавен и позорно осакатен. Поне предполагаше, че това е брат му, понеже голите трупове би трябвало да са на онези, които носеха скъпи дрехи.

Братството на меча първо прочете молитва. След това половината свалиха доспехите си и се заловиха с християнското задължение да погребат убитите, докато другата половина тръгна да претърси околностите, за да не станат жертва на още една изненадваща атака. Не беше лесно да обгрижат мъртвите, понеже в руините на крепостта бяха останали малко сечива, а петстотин трупа не можеха да получат отделни гробове. Започнаха да събират полуизгорели останки от укреплението за една огромна клада.

Няколко от патрулиращите рицари откриха стотина глави, набучени на колове в една дъбрава близо до крепостта. Бяха наредени в кръг, а в средата беше горял жертвен огън. Сред поруганите Биргер намери главите на Карл Глухия и на брат си.

Беше времето на летните жеги, не можеха и да си помислят за опит да върнат мъртвите у дома в осветена земя и гробовете на

предците им. Все пак помогнаха на Биргер да издращи един гроб с наострени колове като единствено сечиво за копаене, там положи тленните останки на брат си и Карл Глухия, и старателно отбеляза мястото.

Работата, свързана с мъртвите, отне два дни, а пепелта и побелелите кости след голямата погребална клада спуснаха от една издадена скала в морето под съпровода на молитви и благословии. Осемте конника от Форшвик, тръгнаха към крал Валдемар в Ревал след пробива, когато се бяха разделили на две групи, така и не се върнаха — нито със, нито без датски воини и щеше да измине много време, преди Биргер да узнае какво им се е случило.

На път обратно за Рига и крепостта на Братството на меча, конниците от Форшвик и водачът им Биргер яздеха настрана, с наведени глави, тъй като не само бяха преживели загубата на роднини, което най-страшно бе засегнало Биргер, а и защото поражението им беше толкова унизително, глупаво и излишно. Ако бяха пристигнали с пълна рицарска армия, ако бяха сто конника, втурнали се от портите на Леал, победата щеше да бъде еднакво сигурна и дарена от Бог, а плячкосващите езичници от Йосел — избити. След това биха могли да завземат острова им, да освободят свеаландските мъже и жени, държани в робство там, и да си вземат обратно плячката, заграбена из Меларен. Всичко това би било постижимо.

Волята на старците обаче беше друга. Ярлът им мечтаеше за войните от минали времена и подвизите от сагите, а архиепископът им искаше само да полее с вода един-единствен езичник, с което целта за него бе постигната. Всички те бяха подмамени в смъртоносен капан от глупостта на тези старци. Кралят беше просто един сополанко, който не разбираше нищо, така че нямаше причина да насочва точно към него нито гнева, нито мъката си.

* * *

Рига беше град, който много напомняше на Биргер за Висбю. И тук имаше голямо пристанище и защитни стени, но се строеше и могъща крепост, където беше главната квартира на Братството. Вътре в

Рига пък гражданите сякаш гледаха на преминаващите рицари със значително по-голяма почит, отколкото тези във Висбю.

Всички получиха подслон и места за конете вътре в крепостта, а горещо вярващите им братя рицари се отнасяха към тях много гостоприемно. Когато на първия ден се разходиха из крепостта и наблюдаваха бойните упражнения, които съставяха ежедневната работа на рицарите, ако не бяха на бойното поле, те с въодушевление откриха, че това бяха същите упражнения, с каквито те самите бяха израснали във Форшвик.

Ерик Стенсон, най-възрастният в ескадрона, и Скуле Йермундсон — най-младият, така се увлякоха от видяното, че скоро попитаха брат Арминус дали биха им оказали милостта да ги приемат в светото братство и да дадат обетите. Ерик Стенсон разказа, че е извършил много грехове в живота си и искаше да ги изкупи, а ако бе възможно да го стори с единственото умение, което притежаваше и освен това беше причина за греховете му, така би било най-добре. Казваше, че за спасението на душата си е готов без колебание да се обрече на бедност, послушание и целомъдрие и да стане един от братята при рицарите на меча. Какво бе хрумнало на младия Скуле, не бе съвсем ясно.

Брат Арминус говори дълго и сериозно с кандидатите, преди да се увери, че и двамата наистина носеха призванието и не бяха прости авантюристи. След това потърси Биргер и се допита за родовата им принадлежност. За да бъдат повишени в братя сред рицарите на меча, и двамата трябваше да бъдат мъже на честта и да произхождат от род със собствен герб. Иначе нямаше как да ги приемат като пълноправни братя рицари, а имаха право само да потърсят служба като сержанти. Биргер неохотно го увери, че и Ерик, и Скуле, би трябвало да се смятат за достатъчно благородни по произход, за да могат да станат рицари според Правилото. Добави с изкривена усмивка, че брат Арминус може би не трябваше да издребнява твърде много с родовата принадлежност, ако считаше, че фолкунгският лъв не е достоен за герб, понеже двамата мъже вече бяха обучени воители на кон, освен това имаха по-добри доспехи и оръжия от изтъкнатите братя в бели плащове. Биргер не одобряваше идеята двама бойци от Форшвик да тръгнат на свещена война срещу езичници в чужда земя, вместо да се върнат и да защитават родината, което все пак беше мисията, станала

причина да им разрешат да се обучават във Форшвик десет години. Но ако сега твърдяха искрено, че усещат божествено призвание, собственото съмнение на Биргер не струваше много като възражение.

Може би брат Арминус улови колебанието в очите му и обясни, че двамата кандидати щяха да прекарат няколко дни в молитви и уединение, за да изпитат съвестно призванието си. След това обаче той нямаше да се подвоуми да ги издигне в братя рицари, най-малкото защото вече бяха добри воители, способни веднага да влязат в бой без повече упражнения.

След три дни, когато един достатъчно голям кораб пристигна в пристанището на Рига, брат Арминус реши не само да уреди превоза на Биргер, конете и хората му до Висбю, а и самият той да ги придружи. Намерението зад това негово решение не бе трудно за разгадаване.

Когато се разтовариха във Висбю няколко дни по-късно, Биргер незабавно заведе брат Арминус в търговската къща на господаря Ескил, където ги посрещнаха сърдечно, преди още Ескил да си е изяснил каква голяма сделка предстоеше. Тримата мъже с лекота се спогодиха, когато вече седяха на масата при господаря Ескил и въртяха сделки за бойни ръкавици и предпазни шини за колени и пищяли, както и за врата и главата при конете. Като търговия, споразуменията им бяха грандиозни и за двете страни, понеже братята изглежда имаха безгранични възможности за плащане, дори в злато ако се наложеше, за всичко, което смятаха за полезно в свещената си война. А за рицарите на меча по-добрата защита на ръцете и коленете, както и за конете, струваше почти неограничено количество от светските богатства.

За облекчение на Биргер брат му Елоф се бе грижил за себе си по-добре, отколкото би могъл да се надява. Както си беше свикнал да чете и да мисли на друг език, не на народния, той вече се беше научил да пише и да говори прилично саксонски. Само дето по-голямата част от уроците му бяха преминали в баните на Висбю и из градските таверни, не в канцеларията на господаря Ескил. Биргер се опита да си поговори с него разумно, за да разбере дали наистина се беше отдал сериозно на голямата възможност в живота си, но Елоф имаше странната способност да избягва твърде ясни въпроси, като отговаряше с шеги. Все пак му беше харесало да пътува до Хамбург и Любек,

увери го той. С удоволствие щеше да продължи. Биргер обаче подозираше, че това, което го привличаше в тези градове, по-скоро бяха определени греховни занимания, а не сериозните и дребнави служебни разговори със стиснати търговци от Любек. Но не спомена нищо по въпроса, все пак прецени, че Елоф бе на прав път.

Въпреки това го обезпокои небрежният начин, по който той прие вестта за смъртта на брат си Карл. Елоф просто вдигна рамене, въздъхна и заяви, че онзи, който е искал да даде живота си за обещаното блаженство, сигурно не беше за оплакване, когато молитвите му наистина се изпълнеха. Биргер помръкна от този начин да приеме известие за смърт, но и се усъмни, понеже изведнъж осъзна, че на Елоф едва ли му е било лесно да бъде най-малкият в рояк поголеми, по-силни и преди всичко много амбициозни братя. Особено пък щом надарената им със силна воля майка, Ингрид Улва, толкова отрано и толкова ясно бе показала, че не хранеше особено големи надежди точно за Елоф. Тайните рани, които той носеше в себе си, далеч не бяха излекувани, тогава би било още по-добре да получи по-голяма отговорност, за да има причини да бъде далеч от таверни и самосъжаление. Ето защо Биргер убеди господаря Ескил Елоф да бъде този, който щеше да носи цялата отговорност за търговията със стоките от Форшвик към Висбю и Рига. Господарят Ескил се поколеба, преди да се съгласи с предложението, понеже една толкова голяма сделка с оръжия би трябвало да стане най-печелившата, ако се извършеше правилно.

Когато дойде време Биргер и брат Арминус да се разделят и да отпътуват, всеки в своята посока, Биргер помоли за услуга и за първи път не беше сигурен как да подбере думите си. Помоли приятеля си да разбере, че като мъж от Западна Готаланд той може би имаше чувства и представи, които на един истински духовник като брат Арминус биха се сторили малко низки и просташки. И все пак искаше да си отмъсти на грабителите и убийците от Йосел. Също така беше разбрал, че рицарите на меча възнамеряваха да нападнат острова, по-добре рано, отколкото по-късно. Ако не за друго, то най-малкото беше неприятно да си имат такива близки посред завладяна и християнизирана страна.

И така услугата, за която молеше, беше проста и лесна за обясняване. Той желаше да го известят предварително кога възнамеряваха да извършат това наказание. Искаше да дойде с не по-

малко от сто конника, каквито брат Арминус вече беше видял и дори бе приел двама в свещения си орден.

Брат Арминус спокойно гладеше черната си брада в очакване Биргер да се измъкне от малко лъкатушния си път към тази проста молба. След това го увери, че отмъщението може да бъде и добро нещо, а в случая и християнско, след станалото в Леал.

Той обеща навреме да изпрати известие до господаря Ескил във Висбю преди еднакво християнското и необходимо отмъщение срещу Йосел. Добави и че за него беше особена радост да получи възможността да се бие рамо до рамо с добрия Биргерус Готски, а не срещу него, както за малко щеше да стане при първата им среща.

[1] Знаменосец. — Б.р. ↑

III.

Много се говори през последвалите години за начина, по който Ингрид Улва прие вестта, че синът ѝ, епископ Карл от Линшьопинг, бе убит от езичници при Леал в Роталия. Ключки и клевети, при това опасни за клеветника, щеше да си каже човек, ако нямаше толкова много свидетели сред хората от Улвоса и онези бойци от Форшвик, които тъкмо бяха слезли на кея, когато тя произнесе думите си.

Закле се във всичко свято, че мерзавците, отнели ѝ сина, щяха да умрат. Най-долният, Валерий, в течение на година, а другият — наивният крал Юхан — преди да изминат две години.

Може би такива отчаяни думи от една майка, която току-що бе получила известието, че един от скъпите ѝ синове е бил убит, не бяха нещо достойно за особено внимание. Не една жена бе изричала това в миг на мъка.

С Ингрид Улва обаче бе различно, понеже беше права. Вероятно не беше трудно да предскаже смъртта на архиепископ Валерий — по това време той лежеше и бълнуваше в треска в епископския си дом в Упсала и това беше откакто се бе върнал от Естония два месеца по-рано. Всеки би могъл да каже, че не му оставаше много.

Но млад, здрав крал да умре внезапно на 22 години беше друго, при това по-трудно за приемане, понеже почина в остра треска по същия начин, както крал Ерик Кнутсон преди него. Разбира се, носеха се слухове, че Ингрид Улва го е отровила, но всеки разумен човек отхвърляше подобни приказки. Да, Ингрид Улва беше в кралския Нес на една голяма гощавка, където присъстваха повечето значими мъже и жени в кралството. Това обаче бе повече от три седмици преди смъртта на краля, следователно острата му треска нямаше нищо общо с присъствието на Ингрид Улва, още по-малко пък с някой друг от многобройните кралски гости.

Слуховете обаче се лепяха по жените като бодливия репей, ако някой започнеше да ги нарича вещици, така стана и с Ингрид Улва. Разликата все пак беше, че този път подобни мълви сякаш се оказваха по-опасни за тези, които ги разпространяваха, отколкото за взетата на

прицел. Ингрид Улва не беше коя да е жена, а и я защитаваха най-могъщите мъже в кралството.

И въпреки че упорито се злословеше как първото нещо, което е направила при известието за смъртта на сина си епископа, беше да падне на колене, да заскубе коси и да избълва проклятието срещу виновните според нея, последвалите ѝ действия бяха много по-разумни и пъргави. Само след няколко часа се намери при Фолке Бенгтсон в Биелбо, където той беше новият родов ярл на Фолкунгите, след като доведеният му брат Карл Глухия беше заел мястото му на кралски ярл.

Скоро Фолке и Ингрид Улва се бяха наговорили какво да се случи. Първо титлата ярл на кралството трябваше и занапред да принадлежи на Фолкунг и след като Карл Глухия бе паднал в боя, се налагаше Фолке да си върне короната. Най-злият му враг определено беше архиепископът, но той вече не се броеше, понеже лежеше на смъртния си одър в Упсала. Кралските съветници не биха могли да възразят, още по-малко пък самият наивен крал.

Вследствие на това, че Фолке отново щеше да се облече в дрехите на кралски ярл, трябваше вече да е време за нов родов ярл на Фолкунгите, смяташе Ингрид Улва. А мъжът, за когото си мислеше, беше синът ѝ Биргер.

Нямаше нужда Фолке да размишлява дълго, преди да намери предложението на Ингрид Улва за най-мъдро. Биргер вече се държеше като родов ярл на събранията на Фолкунгите, него всички го слушаха. Вярно, беше млад. Но такъв бе и Биргер Бруса, когато го бяха избрали за водач на рода.

Малко мъже можеха да си съперничат с Биргер при избора на родов ярл, а сред младите само един. Това беше синът на Карл Глухия, Улф Фаси, който май смяташе, че е по-близък с рода от Биелбо, понеже бе живял там през целия си живот и затова имаше по-силни кръвни връзки от Биргер, чийто баща Магнус Монешьолд бил просто млечен брат на Биргер Бруса. С правото на кръвта можеше да се твърди, че сега той беше онзи, който щеше да наследи баща си, Карл Глухия, като господар на Биелбо и глава на Фолкунгите.

Старият Фолке обаче смяташе, че лесно щеше да предотврати това. Неговият полубрат Карл Глухия все пак се отнасяше с такова безмерно подозрение към всичко, което спадаше към новите методи за война, че синовете му така и не получиха образование във Форшвик.

Може би Улф Фаси повече от много други се чувстваше като у дома си в Биелбо. Но родов ярл, който не умееше да язди с копие и щит като воин от Форшвик, така или иначе никога нямаше да бъде избран на родовия тинг, където вече повече от половината говорители на фолкунгски стопанства също бяха възпитавани там. Всички на родовия тинг щяха да подкрепят Биргер, освен самия Улф Фаси.

Не бе изминала и седмица след този разговор с господаря Фолке и Ингрид Улва се премести в Биелбо заедно с Биргер. Третият ѝ син Бенгт тогава стана господар на Улвоса, а след по-малко от година — лагман в Източна Готаланд.

Биргер посвети първата година като ръководител на рода най-вече учейки се да се грижи за всичките дребни, но важни дела, които всеки ден излагаха пред родовия ярл. Най-често ставаше дума за разрешение да бъдат отмъстени различни неправди или за парични притеснения на вдовици и младежи, които не желаеха да споделят избраното от родителите им брачно ложе, както и някое и друго отвлечане на булка. Последното беше най-важно, защото отдавна никой не бе дръзвал да смуцава мира пред сватба, в която бяха намесени Фолкунги. Може би някой беше решил, че Фолкунгите няма да хапят толкова силно, докато родовият им ярл още е с мъх по бузите. Онези, които си мислеха така, бяха принудени скъпо да платят за грешката си, тъй като Биргер изгори стопанствата им, изби ги всичките и прибави владенията им към своите. Неговите стражи бяха най-многобройни от всички в стопанствата на Фолкунгите и до един идваха от Форшвик.

На следващата година на празника на Свети Петър, считан за първата пролетна литургия в Западна Готаланд, Ингрид Улва дойде със сериозен вид при Биргер и му каза да свика голям родов тинг при следващото пълнолуние, докато снегът още е удобен за шейни и роднините от по-далечни места също могат да дойдат. Отначало не искаше да обяснява защо беше убедена, че се налагаше той да се заеме с такава голяма задача, като нямаше толкова много за обсъждане на цял родов тинг. Тя настоя, твърдейки, че той като добър син трябва да върши това, което му заповяда. Тогава Биргер се ядоса и каза, че вече се беше наслушал на шушукания кой от сина и майката всъщност беше господар в Биелбо и нямаше никакво намерение да свиква всички мъже, само за да облекчи бъчвите с бира на стопанството. Тогава

Ингрид Улва обясни спокойно, сякаш това не бе нищо особено, че крал Юхан ще умре тъкмо навреме за деня, който бе предложила. Ето защо тингът трябваше да определи позицията си по въпроса кой да наследи короната в страната и колкото по-рано Фолкунгите вземеха решение, толкова по-добре.

При тези думи Биргер дълго гледа изпитателно тъмните очи на майка си, без да открие друго, освен убеждението ѝ, че казаното от нея е вярно. Не я разпитва повече, а свика тинг, както беше предложила.

Така Биргер разполагаше с достатъчно време да премисли какво би трябвало да решат, а и как да обясни, че е съумял да свика родов тинг с такава необичайна предвидливост. За да представи достоверно, че това просто е било съвпадение, той намери за най-добре да обясни, че е смятал да обсъдят друго важно дело — относно грабителите от Йосел, които и миналото лято бяха върлували жестоко сред слабите свеи покрай Меларен. Ако майка му имаше право в предсказанието си за смъртта на краля, нямаше да си кажат много за Йосел. Ако не, това все пак щеше да изглежда достатъчно важен проблем, за да го изложи за решение пред целия род.

Що се отнасяше до спора за кралската корона, съществуваха само две възможности. Или Фолкунгите щяха да поемат властта и да удържат предстоящата война с Кнут Холмгейрсон, роднините му, потомци на Ерик, и някои от свеите, заели страната им. Или пък щяха да се споразумеят, че единственият с наследствено право беше синът на крал Ерик Кнутсон, едно детенце в Дания.

Ако Фолкунгите изобщо разполагаха с човек, който би могъл да претендира за короната и да спечели рода на своя страна, то това бе самият Биргер. Разбира се, че беше честолюбив, не му беше трудно да го признае мълчаливо пред себе си. Само че не беше безразсъдно честолюбив и като се замисли, осъзна, че Фолкунгите щяха да се разделят, ако повдигнеше въпроса в крайна сметка да завземат кралската власт. Улф Фаси никога не би го подкрепил, още по-малко рицарят Сигурд и брат му Одвар. А при все че Кнут Холмгейрсон и роднините му не бяха способни да устоят и на половината от фолкунгските воители, войната можеше да продължи дълго и да нанесе големи рани на цялото кралство.

Тези причини бяха достатъчни, за да се застъпи за детето Ерик Ериксон в Дания. Така Фолкунгите щяха да възобновят силните си

връзки с рода на Ерик, а хванеха ли се да поделят властта в кралския съвет, спокойно можеха да получат половината от светските столове. Важното бе мечът на ярл да принадлежи на Фолкунг и цялото управление на войските да е в техни ръце. Така щяха да спасят мира за дълго време. А тъй като Фолкунгите бяха повече, по-могъщи и по-богати от Ериковците, скоро бавното завладяване с всичките бракове между двата рода щеше да изкорени Ериковия. Мирно, но сигурно щяха да завладеят цялата власт в кралството. Само че не сега и не с насилие.

Когато към Биелбо затанцуваха шейните с всички говорители на рода от далечните Имсеборг, Форшвик, Лена и Хьонсетер в Западна Готаланд и от стопанствата в Източна Готаланд, чийто път беше по-кратък, смъртната вест от Нес още не беше пристигнала. Затова Биргер се принуди да посвети целия първи ден на обяснения как щяха да отплават на изток с поне сто фолкунгски конника, да се присъединят към Братството на меч в Рига, за което имаше много да им разказва, а след това да изпълнят отмъщението срещу Йосел. Щяха да освободят всички мъже и жени от Свеаланд, държани там в робство, да върнат всички откраднати и плячкосани вещи на собствениците им из Меларен и с това да създадат толкова много връзки чрез зависимостта на благодарността, че властта над Ериковия род да нарасне още повече. Накрая щяха да пренесат останките на брат му и покойния ярл Карл Глухия за християнско погребение в Биелбо и катедралата в Линшьопинг.

Той изложи с такава силна убедителност всичко това, което всъщност не беше планирал като основен проблем, че роднините му скоро изявиха готовността си като един да го подкрепят в тази еднакво добра и изгодна война. Насмалко да привършат тинга още след първия ден, а говорителите да се отправят към къщи, за да започнат приготовленията за войната.

На втория ден обаче откъм бързеите Му в бесен галоп дотърча конник с вестта, че кралят бе починал от треска в Нес.

Целият дневен ред за родовия тинг привидно се обърна наопаки, но Биргер се организира толкова бързо при това смъртно известие, че събуди възхищение у роднините си. При тези обстоятелства, обясни той, трябваше да отложат проблема с Йосел за в бъдеще. Най-напред важно бе едно дребно нещо — достойно много Фолкунги да изпратят

крал Юхан до родовия му гроб в манастира Алвастра. Това не беше трудно за уреждане, понеже по случайност най-знатните представители на рода в момента бяха събрани на едно място.

След това обаче дойде ред на големия въпрос. Каква позиция щяха да заемат относно избора на нов крал? Тук, на този тинг, присъстваше реалната власт в кралството. Тук, в тази зала на Биелбо, щеше да се реши бъдещото щастие и благоденствие. Затова никой нямаше да напусне Биелбо, преди Фолкунгите да са взели решението си. С тези думи той седна и остави роднините си да говорят.

Както и бе предполагал, скоро стана така, че родовият тинг се раздели на две групи, едната половина смяташе, че вече е дошло време Фолкунгите да заграбят цялата власт в кралството, за да не може никой да им се опре. Другата половина говорители бяха на мнение, че би трябвало да направят това, което вероятно беше правилно още предишния път — да застанат до роднините си от рода на Ерик.

Разпратата стана голяма, особено когато онези, които предлагаха да доведат Ерик Ериксон от Дания, поискаха отговор от другите, които пък настояваха Фолкунгите да вземат цялата власт веднъж завинаги. Че кой Фолкунг беше техният претендент за престола?

На това място скоро споменаха името на Биргер, но той остана безучастен. Както и очакваше, Улф Фаси се разяри и заговори с грандиозни думи за измяна и чест, и за стари връзки между Фолкунги и Ерикови потомци, като получи подкрепа от рицаря Сигурд, който с просълзени очи разказа как той и брат му Одвар били посветени в рицарството от Ерик Кнутсон в най-черния и труден момент за кралството.

Биргер остави кавгата между двете страни да се уталожи, преди той самият да вземе думата. Първо разказа накратко и благородно колко недостоеен беше за кралската корона. С това беше показал и колко трудно бе в този момент за Фолкунгите да изберат кандидат, с когото всички да са съгласни. А за него единството на Фолкунгите беше по-важно от кралската корона.

Те обаче можеха отново да заздравят връзките си с Ериковците, продължи той. Но съвсем не от благородство, или защото някои, както и той самият, бяха получили златните си шпори от потомък на Ерик, а понеже така бе най-добре за цялото кралство. Ако някой от рода на Ерик носи кралската корона, независимо кой точно, той ще е гол и

беззащитен без подкрепата на Фолкунгите, все едно дали е едно дете или Кнут Холмгейрсон. Ето защо да изберат детето Ерик Ериксон за нов крал и за още един дълъг период да спасят кралството от най-голямото зло — война между родственици.

И все пак всички, които имат синове или дъщери в зряла възраст трябва да се стараят да ги оженят за Ерикови потомци. Ако постъпят така, скоро властта и кралската корона ще бъдат окупирани единствено от Фолкунги, просто трябва да се обмисли и предвиди всичко.

Така накрая ще имат възможност да завземат цялата власт в кралството, без да пролеят и капка кръв. Това беше последната дума на родовия ярл и цялото му мнение.

Фолкунгите дълго мислиха мълчаливо. Старецът Фолке, който сега отново беше кралски ярл, пръв от всички извади меч си и удари плоската му страна в дебелата дъбова маса. Скоро настана голяма врява — според добрия стар обичай роднините показаха съгласието си по същия начин. Накрая Биргер откачи от стената над стола си меч на Арн Магнусон, извади го бавно, за да могат всички с благоговение да разгледат свещения рунически надпис в злато, и тежко го удари в масата.

Фолкунгите бяха постигнали съгласие. Бяха направили и още една крачка към властта. Без да пролеят и капчица кръв.

* * *

Ерик Ериксон беше хилаво шестгодишно дете, когато пристигна в кралството си. Говореше се, че някоя слугиня в датския кралски двор го бе изтървала на каменния под, понеже беше съвсем крехък и след случилото се бе останал малко крив и куц. Придружаваше го неговият учител и възпитател Еренгисле Виг, защото при цялото нещастие, сполетяло малкия, наскоро той беше загубил и майка си, също както и баща си. Защо и как бе починала кралица Рикиса, и тя на младини, не знаеше никой.

Сега всичко премина както Фолкунгите отдавна бяха определили на собствения си родов тинг. Старият Фолке стана кралски ярл, Бенгт Елинсон — военачалник, а синът на Улвхилде, Емунд Юнсон, запази мястото си в кралския съвет. Не беше учудващо и че Кнут

Холмгейрсон, старият другар на Биргер, също получи място в съвета, както и че той избра един свой роднина на име Кнут Кристинсон за същата чест. Единствената неприятност беше, че епископите под ръководството на новия архиепископ Улоф Басатьомер определиха за кралски секретар пухтящата планина от сланина — епископ Бенгт от Скара. С това Фолкунгите загубиха източника си на информация, с когото разполагаха за кратко, докато братът на Биргер, Карл от Линшьопинг, имаше задачата да изготвя всички писания на краля и да отговаря на чуждите.

Биргер благородно отклони предложението той също да получи място в кралския съвет. Имаше си няколко причини. Едната беше, че не му се искаше да рискува приятелството си с Кнут Холмгейрсон. Макар да не се бяха виждали от години, те все още бяха сърдечни приятели. Биргер обаче имаше силното чувство, че беше най-добре, а и най-сигурно да не подлага старата дружба на изпитание. Основателно предполагаше, че той и Кнут трудно биха се спогодили по въпрос за търговия, власт или война. Наистина не беше забравил думите на покойния крал Ерик, че вражда между него и Кнут би могла да сrine благоденствието на цялото кралство.

Освен това той беше родов ярл на Фолкунгите. Така разполагаше с повече власт от кралския ярл и военачалника взети заедно, защото и двамата трябваше да се подчиняват на онова, което им заповяда на родов тинг. Биргер беше убеден, че същинската власт, властта на Фолкунгите, изисква повече внимание и работа, отколкото лустросаното влияние в съвета на детето крал. А и си имаше една неоскубана гъска, с която сега смяташе да се заеме с цялото си усърдие. Фолкунгите още не бяха отмъстили за смъртта на брат му и чичо му при Леал.

Работата стана още по-неотложна през това лято на коронацията — 1224 г. — защото разбойническа флота от изток за пореден път вилня жестоко из Меларен и уби не само свеи, но също така и трима Фолкунги в собствените им стопанства. Вече беше време за мъст. А Фолкунгите стояха зад Биргер като един, лесно щеше да събере повече от сто конника, които да го последват. Моментът сега беше още подходящ, защото в кралството цареше единство и една голяма войска Фолкунги можеше да отпътува за чужда страна, без да се страхува, че ще се завърне при опожарени стопанства.

Същото това лято бавно, но сигурно пренесоха десет ескадрона конници на Форшвик от Съодершопинг до Висбю и оттам с по-голям кораб — до Рига. Сред по-възрастните бяха както Бенгт Елинсон с трийсет и двама мъже от Имсеборг и Емунд Юнсон с ескадрон от Улвсхейм, така и Матеус Маркусян от Форшвик. На Биргер му беше мъчно, че рицарят Сигурд и брат му Одвар бяха отказали да се присъединят с думите, че далеч не изгарят от желание да се поставят под командването на Биргер. Все пак бяха допринесли с четири ескадрона от Лена и Форшвик.

Парите за война Фолкунгите взеха от Арнес и Форшвик, а сред най-младите конници беше Кнут Торгилсон от Арнес, внукът на господаря Ескил, който не смяташе да става търговец. Биргер го направи свой собствен *сopfanonier*, което не само бе чест, но и най-защитената позиция в конната войска. Твърдеше се, че знаменосецът умира последен.

Господарят в крепостта на Братството на меча в Рига, брат Арминус, отначало показва известна неохота, когато започнаха да разтоварват на пристанището първите групи конници от варварските земи на запад. Скоро обаче се оказа, че тези мъже пристигаха със същите доспехи, каквито рицарите на меча бяха получили с цената на значително количество злато, а и младият му приятел Биргерус Готски дойде още в началото.

Първия път, когато се събраха на вечеря Биргер, брат Арминус и Бенгт Елинсон, който владееше църковния език що-годе добре, разговорът потръгна някак мудно. Братството на меча имаше доста премеждия на юг с дивите литовци и не беше успяло да посвети много време на онова, което в сравнение с тях бе просто едно малко, дразнещо камъче в обувката на войната — разбойническата банда на Йосел.

Биргер обясни, че той също е имал много дела за уреждане през последните години, но разбойниците от Йосел отново бяха върлували из Меларен на няколко пъти и вече не можеше да става дума за друго, освен да ги накажат — със или без Братството на меча. Ако ледът през зимата не станеше достатъчно здрав, за да издържи войска конници

чак до Йосел, той щеше да изчака до пролетта, да въоръжи голямо количество по-малки кораби и да откара с тях Фолкунгите си при първа възможност. Стъпеха ли на сушата десет ескадрона, останалото не беше кой знае какво. Трудното беше, разбира се, пренасянето.

Брат Арминус отговори, че най-добре беше да прекарат есента в молитви и размисъл, за да видят как ледът се сковава и става достатъчно здрав, за да успеят рицарите на меча да го прекосят направо, заедно с християнските си братя. Това означаваше мигновена победа. Не беше особено сигурно ако слезеха на сушата с по-малки кораби.

Тази есен в крепостта на Братството в Рига стана тясно. Затова пък воините от Форшвик имаха възможност да участват в ежедневната тежка работа на братята си рицари на полето за упражнения, при това с огромно желание, тъй като повечето от тях бяха тренирали много по-дълго от домакините си и се представяха добре. Рицарят Бенгт се оказва непобедим на турнир, макар побелял и дори в тази свята компания.

Молитвите им бяха чути. Тази зима започна меко, с малко сняг, но след Коледа задуха вледеняващ вятър от север, който изглежда никога нямаше да отслабне и скоро морето замръзна като гладък щит. На рицарската армия не се наложи дори да заобикаля целия залив на Рига, за да прекоси леда от изток, където протокът до Йосел бе най-тесен, и където със сигурност щяха да ги очакват. Успяха да преминат по безкрайния гладък лед право от юг, като копитата на петстотин коня пристигнаха с чудовищен тътен.

На брега се натъкнаха на слаба и объркана съпротива и избиха всички. После побързаха на север и нападناха изотзад защитните валове на островните обитатели по източния бряг. Не пощадиха никой мъж, който носеше оръжие или броня. Скоро черните пушечи на погребалните клади се наиздигаха из целия остров.

В близост до южния бряг имаше старинна крепост, не различна от онази, която някога наричаха Леал. Там рицарската армия си устрои лагер, след като старателно я бе разчистила от цялата мръсотия, а облечените в зелено монаси на Братството обиколиха и напръскаха с розова вода всички стени и подове.

Победата бе ясна като утринна светлина. Целият остров им принадлежеше безусловно, затова беше важно да подхождат към победата прецизно, с необходимото внимание.

За никъде не бързаха, ледовете нямаше да се разтопят скоро. През това време товарни коли спокойно вървяха напред-назад между Рига и Йосел, а конни патрули имаха възможност да държат бреговете на острова под постоянно наблюдение, за да заловят всеки, намислил да избяга със злато и стоки. А когато ледовете все пак се разтопиха, пак не им беше тясно, тъй като петстотин конника лесно властваха на един остров, въпреки че там имаше около десет хиляди човека. Така или иначе гръбнакът на островната защита вече бе пречупен.

И как щяха да започнат работата сега? Брат Арминус разговаря трезво с Биргер още след благодарствената служба и вечернята на първия ден, в която участваха той и всичките му висши братя. Без съмнение рицарите на меча и Фолкунгите имаха различни цели. Лесно можеше да се обясни какво искаше да постигне Братството. Щяха да изградят укрепление на това място, но щяха да построят и църкви и да покръстят езичниците, които се явяваха доброволно. Опитът им говореше, че след подобна голяма и цялостна победа, охотата да бъдат покръстени нарастваше значително сред претърпелите поражение. Освен това впоследствие се радваха на защита за живота и имуществото си.

Но какво искаше Биргер?

Първото беше отмъщение, обясни той спокойно. Второто бе да освободи всички мъже и жени от земите си, които държаха в робство. Третото бе да открие плякосаните вещи, които принадлежаха на роднините или съседите му и да ги върне на пълноправните им собственици. Следваха по-незначителни неща като пренасянето на хората и вещите обратно през морето, но тъй като войнството му бе добро, би трябвало да успеят с лекота.

Брат Арминус кимна замислено при тези, както той се изрази, евтини и разбираеми изисквания. Сега обаче бе важно да не си пречат. Духовниците му нямаха търпение да започнат със спасителната работа. Още сега можеше да се види как първите езичници се тълпяха около крепостта, за да получат белия кръст върху дрехите си, който даваха на всеки след кръщенето, за да не го убият по погрешка.

Биргер помисли малко и предложи да извършат всичко по-бавно и старателно, понеже имаха предостатъчно време. Само да можеше всеки да бъде покръстен в собственото си стопанство, всичко щеше да мине по-лесно.

Тъй като брат Арминус не разбра предимството на този начин, който изискваше повече време, наложи се Биргер да обясни по-добре. Отне му половината нощ да го придума за това, което желаше. И все пак наложи волята си — много неща показваха, че ако постъпеха според предложението на Биргер, нямаше да се налага да покръстват много от онези, които не търсеха искрено Бог, а просто искаха да се измъкнат от справедливо наказание.

Още от следващия ден рицарите на меча и Фолкунгите тръгнаха от двор на двор. Със себе си теглеха шейни, за да товарят освободени и вещи, както и облечени в зелено монаси, на които все пак не бе разрешено да започват покръстването си, преди да изпълнят другите задачи.

Никоя войска, тръгнала на подобна мисия, не бе по-малка от четири ескадрона, а това означаваше, че всякаква съпротива се оказваше безсмислена.

Първо обграждаха стопанството, в което пристигнеха, а конници търсеха в снега следи от бегълци, за да могат да ги върнат заедно с вещите, с които бяха опитали да се измъкнат. После рицарите на меча стояха настрана и оставяха Фолкунгите първи да свършат задълженията си.

Тогава Фолкунгите събираха всички на двора — и роби, и стопани. След това питаха на висок глас дали сред робите имаше свеи, готи или норвежци, или пък други мъже и жени от Скандинавия. Почти винаги се намираха такива.

Освободените пристъпваха напред, като разплакани редяха хвалебствия както към Бог, така и към Фолкунгите, но първо си взимаха от по-топлите дрехи на предишните си собственици. Тогава ги питаха кой се е отнасял жестоко с тях. Посочените биваха обезглавявани — и мъже, и жени, но първо изтръгваха от тях каква плячка от чужди страни са скрили. Освободените много помагаша за това и често успяваха да изнесат какви ли не вещи, които след това трупаша в шейните на Фолкунгите.

Само че и те, и рицарите на меча бяха внимателни с тази задача. Щяха да върнат онези вещи, които имаха собственици в родните земи, но единствено тях, защото не идваха като грабители, а целта на мъжете бе спасението на души и освобождаването на роби. След като сортираха и опаковаха вещите, положеха обезглавените на погребална

клада, а спасените натовареха на шейните, Фолкунгите бяха готови със своята част от работата. Тогава духовниците пристъпваха напред и започваха да кръщават в повечето случаи доста покорните оцелели, които твърдяха, че горещо копнеят за Белия Христос. Някои отделни индивиди, нежелаещи да се покръстят, скоро се озоваваха на погребалната клада.

Този начин да яздат от двор на двор със спасителната задача отне времето чак до пролетта. Когато ледовете се стопиха и бягството по море отново стана възможно, всички живи на Йосел вече бяха покръстени. Освободиха повече от хиляда свеаландски роби, а също и много хора от Източна Готаланд, които живееха по брега. Вещите, които успяха да върнат в родината, изпълниха десет ханзейски кораба. От всичко намерено отново Биргер най-много се радваше на ярловия меч на Карл Глухия. Не беше показал особена милост към хората в стопанството, където го откриха.

Стараеше се да се срещне с всеки мъж и всяка жена от Свеаланд, които освобождаваха. Записваше имената им и названията на стопанствата, от които идваха, като изрично подчертаваше, че възвръщането на свободата им е заслуга на него и на Фолкунгите. Както и че може би щеше да настъпи ден, когато той ще ги потърси, вероятно тогава самият той ще бъде в беда и ще има нужда да ги помоли за една малка услуга в отплата. Само това искаше.

Тогава всеки освободен мъж и всяка жена се кълняха, че настъпеше ли този ден, те нямаше да са забравили дълга си към онзи, който ги бе измъкнал от черната бездна на безнадеждността, където бяха живели, докато бяха чули тътена на фолкунгските конници подобно на божествена музика.

* * *

Никога повече разбойници от Йосел няма да угнетяват хората от долината на Меларен, съобща Биргер, когато се върна у дома на очаквания родов тинг в Биелбо. Все пак смяташе, че трябваше да се погрижат през идните години да заключат входа към Меларен понеже на изток живееха непознати народи, които може би искаха да се

отправят по същия път, както тези веднъж завинаги сломени грабители от Йосел.

Както и бе обещал, отнесе вкъщи пречистените от огъня кости на брат си и Карл Глухия в две златни сандъчета. Много смятаха, че Улф Карлсон Фаси трябваше да покаже по-голяма благодарност, когато най-сетне успя да види баща си погребан по християнски в благословената земя на Биелбо и получи меча му на ярл от ръката на Биргер. Изглежда обаче той още не бе преодолял това, че Биргер бе станал господар в Биелбо и родов водач вместо самия него.

Архиепископ Улоф Басатьомер, който се стори на Биргер замислен и скромнен човек, сам отслужи заупокойната литургия за епископ Карл Магнусон в катедралата на Линшьопинг.

Над страната се спусна време на дълъг мир. Никой не плетеше интриги в кралския Нес, а детето крал бе възпитавано от датските си учители в пълно спокойствие. Новият архиепископ Улоф беше повече от сплашен и никак не мислеше за нови кръстоносни походи на изток. Биргер пък бе спечелил колкото чест, толкова и злато, тъй като за отмъщението срещу Йосел сега говореха много, особено на север в Свеаланд, откъдето бяха повечето освободени.

Никой разбойник, а от тях имаше малко в мирни времена, не смееше и да си помисли да открадне булка на път за сватба на Фолкунги. Всяко сватбено шествие бе обграждано от фолкунгски конници с всяващи страх лица и бляскави брони. Биргер беше дал строгата заповед всяка младоженка от рода им да бъде съпътствана от поне два ескадрона. Заредиха се много сватби между родовете на Фолкунгите и на Ерик през тези мирни години — точно както беше определил родовият водач.

В тези светли времена Биргер най-сетне намери повече време да посещава Сигни. Тя беше получила красиво новопостроено стопанство на брега на езерото Унден, където течеше широк поток. Около двора бяха разчистили парцели ниви, а крайбрежните ливади даваха изобилна паша. Не можеше да се оплаче от богатството в стопанството, но то беше отдалечено, от всички страни го заобикаляха големи гори. Прокараха път от Елярос нататък към западния бряг на Ветерн, така че покрай стопанството минаваха пътници почти всеки ден. Сигни не разполагаше с много мъже за защита, но знамето на Фолкунгите се вееше високо и ясно над стопанството, за да

предупреждава всички. Биргер беше казал, че гербът му вероятно ще ѝ носи повече сигурност, отколкото жадни за бира стражи, които само създаваха проблеми.

Той не обичаше да пътува с охрана към Сигни, най-добре беше да бъде сам, понеже животът му с нея не засягаше друго. При нея беше скромнен като всеки друг мъж със съпруга и дете у дома, защото там, навътре в гората, не му се налагаше във всеки един момент да помни, че е ярл на Фолкунгите. Ето защо го обземаше чудно спокойствие всеки път, когато я посещаваше и спеше при нея.

Трудно му беше да се раздели със Сигни и винаги потегляше по-късно от предвиденото, та му се налагаше да язди дълго на лунна светлина или да пренощува в гората. Не се боеше от хора в мрака, понеже никой не беше толкова глупав да доближи мъж с фолкунгския герб — Биргер се бе погрижил да научат надлъж и нашир какво се случваше с всеки, извадил меч срещу Фолкунг. А силите на мрака, които може би съществуваха в дълбоката гора, не бе срещал никога освен с жалка маскировка, всички горски звуци пък му бяха добре познати. Писък на сова бе просто сова, както и любовният рев на елена в септемврийската нощ си беше елен и нищо повече.

Онзи единствен път, когато не всичко щеше да бъде както обикновено на връщане от Сигни, той по навик беше тръгнал твърде късно и по обичай му се наложи да спи една нощ в гората, Биргер лежеше доволен в самотата си до гаснещия огън и в полусън се опитваше възможно най-дълго да задържи спомена за нейните ръце, лице и пъргаво тяло. Беше ѝ обещал да нарисува едно или няколко червени сърца до фолкунгския лъв като свой собствен знак и това щеше да бъде тяхната тайна, техният герб. Невъзможно бе да му стане съпруга, не само заради неодобрението на Ингрид Улва, а защото самият той заповядваше всеки младеж от рода им да сключва брак в името на властта, а не на любовта, тъй като властта и любовта рядко следваха един и същи път. Може би милата Сигни бе разбрала това, а може би не спираше да се надява на чудо.

Преди да заспи, мислите му пърхаха още известно време около сина му Грегерс — вече бе прекарал три години във Форшвик и се беше научил на всичко, което можеше да се очаква за това време. Виждаха се само на големите коледни угощения в Биелбо, където водеха и Сигни, и около светлия Великден, когато всякаква работа

спираше във Форшвик. Той самият никога не стъпваше там. Да, беше срещал рицарите Сигурд и Одвар на всяко събрание на Фолкунгите, тъй като се изказваха от името на Лена и Форшвик, но те никога не проявяваха към него друго освен студенина и той се отнасяше с тях по същия начин. Алде не бе виждал от много години, знаеше само, че е родила две дъщери, чиито имена бе забравил.

Зави се по-хубаво с мечата си кожа и дебелото наметало и в топлината скоро засънува неща, които нямаха нищо общо с конници и власт.

Шестима мъже го нападнаха в ранните часове на зората, когато спеше най-дълбоко. Както си лежеше плътно загърнат в първата нощ на мраз тази есен, нямаше много възможност да се отбранява, преди да го завържат за един боров ствол, да разпалят огъня и да започнат да разучават плячката си. Тъй като не го бяха убили веднага, Биргер предположи, че някой враг им бе възложил да го заловят жив и не намери за нужно да си прави труда да спори с тях. Още повече се учуди, когато отвори багажа му и отначало останаха много доволни от намерените скъпоценности, но скоро се усъмниха, когато обърнаха щита му към огъня и видяха герба на Фолкунгите. От последвалата разпалена свада сред разбойниците, понеже си бяха такива, Биргер разбра, че далеч не преследваха него, а просто плячка. Златният лъв обаче ги бе поставил пред труден избор: бързо да се предадат и да помолят за милост, или да убият Фолкунга и старателно да го заровят или пък да го потопят в най-близкото езеро. Изглежда двама от шестимата мъже имаха повече власт над останалите, които се свиваха като роби щом им заговореха.

На Биргер му беше трудно да се бои за живота си, понеже случката му се струваше твърде неестествена и достойна по-скоро за смях, отколкото за страх. От всички мъже в кралството, които разбойници можеха да открият в гората, тези нещастници се бяха натъкнали на най-неподходящия. Въпреки че Биргер беше завързан и понабит, той изведнъж намери положението си толкова нелепо, че избухна в смях. Кавгата между шестимата разбойници секна на мига и всички се втрениха в него онемели, а бялото на очите им лъщеше от уплаха в сивата зора.

— Какво може да намира за смешно един вързан мъж на меч разстояние от смъртта? — попита един от мъжете и пристъпи към

Биргер, наведе се и го погледна строго в очите, сякаш за да провери дали там не откриваше лудост.

— В такъв случай сме седмина на крачка от смъртта — отговори Биргер бавно. — Затова трябва да подбираме внимателно думите в нашите преговори и да не прибързваме.

— Може би смятаме да те пощадим срещу откуп от роднините ти, затова не те убихме веднага — отвърна гневно другият, а хората му се скупчиха около него и се наведоха, за да чуват по-добре.

— Ние, Фолкунгите, никога не плащаме откуп за своите близки. Затова пък убиваме всеки, вдигнал ръка срещу нас. Ето защо си се поставил в безизходица, разбойнико. Както разбираш, май си единственият, заловил и завързал Фолкунг — отговори Биргер с повече дружелюбен, отколкото заплашителен тон, като че ли обясняваше нещо на дете.

— Какво тогава ще ни предложиш срещу живота си? Какво ще ни дадеш в замяна, ако те пуснем на свобода? — попита разбойникът.

— Единственото, което мога да ви обещаю точно в този момент, е бърза и безболезнена смърт — отговори Биргер с широка усмивка, но веднага продължи мисълта си, понеже забеляза физиономии на останалите, примесили страх и гняв. — Но тъй като разбирам, че не бихте сметнали подобно предложение за щедро, може би се налага да измислим нещо по-добро. Кажи ми името си и ми обясни защо си оставил стопанството и земите си, за да хукнеш по горите, говориш като мъж, роден свободен, не като роб.

— Първо ти ми кажи името си, Фолкунг! — заповяда сприхаво водачът на разбойниците.

— Аз съм Биргер Магнусон от Биелбо, родовият ярл на Фолкунгите. Сега незабавно ме освободете от тези въжета, за да продължим преговорите си по-спокойно — отговори Биргер с усмивка и с ясното съзнание как споменаването на името му щеше да се отрази на злочестите разбойници.

Те се прекръстиха, погледнаха към сивото небе и не мислиха дълго, преди да отрежат ремъците, които пристягаха Биргер. Той се изправи бавно и разтърка китките си, взе безусловно меча си от единия от идиотски зяпащите го мъже и го затъкна на колана си, преди да им направи знак да седнат около огъня. Не каза нищо, а ги изчака да донесат още дърва и да пораздухат въглените.

— Както казах, сега трябва да подбираме внимателно и думите, и мислите си — започна Биргер предпазливо, след като вече бяха седнали в кръг около огъня, който се бе разгорял и прашеше. — Много добре разбирам, че не сте имали намерение да заловите Фолкунг, още по-малко водача на рода. Мога да ви простя тази грешка и да ви обещаю снизходителна смърт. Нека обаче видим дали има друг начин да изкупите дълга си към мен. Като начало искам да знам как се казвате, откъде идвате и защо сте избягали в гората.

Двамата водачи бяха братя и се казваха Торгейр и Аунунд. Бяха живели в мир и благоденствие на собствена земя като свободни чифликчии, стопанството им се наричаше Бекафален и се намираще в съседство с чифлика Йевста. Злодей на име Сванте първо бе отвлякъл най-малката дъщеря от Йевста, насилил я да му стане жена, а после се върнал с въоръжени мъже и завзел цялото стопанство. По изключение затворил майката и бащата на булката в една горска колиба. След това апетитът му пораснал и завладял с насилие и заплахи всички чифлици около неговия — накрая дошъл ред и на двамата братя и баща им. Юнкер Сванте бе мъж с родов герб и дълъг саксонски меч, трудно беше за селяните да му се противопоставят. Убил баща им, като го обидил пред свидетели в собствения му двор, и то на такъв висок глас, че бащата се принудил да извади меч заради честта си. След това Сванте взел цялото стопанство като цена за помиряването, понеже твърдял, че е получил драскотина на едната ръка, когато е убил баща им. Веднага прогонил братята от собствената им наследствена земя с бой и срамни обиди, със себе си взели и четирима от робите си, които вече били свободни. На каква стойност можеха сега да оценят свободата на онзи, който е извън закона? В гората се бяха посветили на залавянето на пътници, които принуждаваха да откупват свободата си и така си живееха, макар това да бе жалко съществуване.

Биргер слушаше с нарастващ интерес, понеже му се стори, че разпознава името Йевста. Името Сванте също го накара да разтършува из паметта си. Известно време мълча и мисли, докато му се стори, че си спомня правилно.

— Разкажете ми нещо повече за този Сванте — каза той замислено. — Как изглежда родовият му герб? Някога бил ли е на тинг заради една Божия присъда, която да реши дали той или един подарен роб е откраднал три златни монети?

— Точно така! — потвърди Торгейр удивен. — Това стана преди да завземе цялото стопанство, беше гостувал там, откраднал и обвинил една подарена робиня на име Иша, която принудил да носи желязо, преди да я обесят. Бог да се смили над душата ѝ!

— Да, Бог да се смили над душата ѝ — съгласи се Биргер. — Аз знам, защото присъствах на тинга в Аскеберя преди много години, когато това се случи. От онзи ден не съм забравил крадеца Сванте. Ето защо сега можем да уредим работата така, че всички да запазим честта си. След три дни ще се срещнем на кея при Ветерн, който се намира в края на тази пътека. Оттам ще яздим до Йевста и ще възстановим справедливостта.

Като каза това, Биргер се изправи, взе седлото и отиде при жребеца си. Когато се върна при лагерния огън, за да прибере кожите за спане и щита си, шестимата мъже седяха оплетени в разпра, която Биргер трудно можеше да проумее, тъй като току-що бяха получили предложение, каквото едва ли биха могли да отхвърлят.

— Откъде да знаем, че няма да ни измамиш? — избухна онзи от братята, който се наричаше Аунунд. — Откъде да сме сигурни, че не казваш това, само за да откупиш живота си, а после да се върнеш с много мъже и да ни убиеш?

— Защото още си жив, и защото разполагаш с език, който се движи опасно пъргаво — отговори Биргер. — Бяхте мъртви в момента, в който ми върнахте меча, стига да пожелаех. Но нали намерихме по-добър път.

— Та ние сме шестима! — възрази Аунунд разпалено.

— Вярно е — отвърна Биргер, бавно извади меча си и го насочи към него. — Вие сте шестима разбойници, а аз съм Фолкунг. Ако наистина искаш да провериш думите ми, направи го сега. Но си спомни, че отначало можех да ви предложа само милостива смърт, а стигнахме до нещо, което е по-изгодно и за мен.

Тогава брат му Торгейр се изправи и застана с разперени ръце пред сприхавия Аунунд, казвайки, че що се отнася до него, смяташе думата на един фолкунгски ярл за сигурна, както бе сигурно и че слънцето ще изгрее, всички те щяха да дойдат на срещата след три дни според уговорката.

Така и стана. Биргер пристигна с два ескадрона от Биелбо и няколко допълнителни коня, за да могат Торгейр, Аунунд и четиримата

им освободени роби да попълнят крайните редици на мощната войска конници в синьо и сребристо, която скоро пристигна с гръм и трясък в стопанството Йевста.

Господарят Сванте не очакваше подобно посещение, и когато изтича на двора във владението си, първо реши, че са настъпили зловещи времена и идваха да вземат всеки мъж от стопанствата на Йевста, който бе способен да носи копие или лък.

Вместо това след малко се намери срещу самия ярл на Фолкунгите, за да изяснят едно дело, което в никакъв случай не бе в негова полза. Най-напред го принудиха да припише чифлика Бекафален на бедните братя Торгейр и Аунунд, след това получи предложение за Йевста и принадлежащите му стопанства, което бе смехотворно ниско, но се оказа трудно за отхвърляне, понеже дворът гъмжеше от конници в железни доспехи. Ярлът на Фолкунгите носеше пособия за писане и печат, самият той умееше да пише и всичко бе извършено справедливо и законно чак до мизерното заплащане.

Когато мастилото и печатът изсъхнаха, фолкунгският ярл изведе господаря Сванте на двора, който до преди малко му принадлежеше, подаде му меч и заразказва на висок глас пред всички домашни как този мерзавец на име Сванте, когото имаха за стопанин, беше долен крадец, присвоил си някога три златни монети тук, в стопанството Йевста. Беше се измъкнал от това престъпление подобно на виеща се змия, като обвинил в кражбата една беззащитна подарена робиня на име Иша, поради което я убили. Никой не би могъл да намери по-голям страхливец от този Сванте и сега той щеше да си тръгне от имотите и стопанството си обезчестен.

Колкото повече говореше ярлът, откъм домашните и робите се разнасяше все по-силен кикот, после смях, а най-голямо бе щастieto на братята Торгейр и Аунунд. Накрая Сванте се пречупи, сякаш му причерня пред очите. Извади меч си и се втурна разярен към мъжа, който за няколко мига го бе опозорил повече, отколкото беше изтърпял през целия си живот.

Щом отнесоха трупа на Сванте, Биргер отиде при Торгейр и Аунунд, докато избърсваше меч си от кръвта, и заяви, че сега между тях цари мир и всичко е простено. И все пак те трябваше да се погрижат да върнат каквото дължаха и да се помирят с всички, които бяха ограбили. Ако някой заговорише за разследване и тинг щяха да

казват, че са под защитата на Фолкунгите, а нуждаеха ли се да вземат на заем сребро, за да изплатят дълговете си, можеха да дойдат в Биелбо.

Едно нещо обаче щяха да помнят от днес нататък. Благосклонността си имаше цена. В момента бяха длъжници и вероятно един ден щеше да се случи така, че Биргер да ги помоли за услуга в отплата, може би малка, може би голяма. Братята се заклеха във всичко свято, че ще да изпълнят каквото и да ги помоли господарят Биргер.

Тъй като Торгейр беше по-възрастният от двамата, той стана стопанин на Бекафален, макар да бяха равноправни собственици. Биргер назначи Аунунд за управител на собствения си нов чифлик Йевста.

Така сприхавият Аунунд се оказа онзи от двамата братя, който получи по-силната защита от гневни техни жертви, защото над стопанството Йевста скоро се развя знамето на Фолкунгите.

ВРЕМЕТО НА ВАНДАЛИТЕ

I.

Биргер не беше мъж, който лесно признава поражение и неуспех. Трудно обаче можеше да се гледа на смешната вътрешна война в Ериковия род по друг начин, освен като неуспех за властта на Фолкунгите. Детето крал Ерик Ериксон Куция сега бе прогонено от кралството и Кнут Холмгейрсон заграби кралската титла, като опасва Улф Фаси с меч на кралски ярл.

Точно това върза ръцете на фолкунгския родов тинг — Фолкунги стояха и от двете страни във войната между Ериковите потомци. Ярл Фолке изиска родът им да се притече на помощ на младия коронован и законен крал. Улф Фаси се застъпи за обратното — да подкрепят Кнут Холмгейрсон в справедливия му бунт срещу една кралска власт, която позореше родината.

И така, всяко решение да окажат въоръжена подкрепа на едната страна, означаваше Фолкунги да се изправят срещу Фолкунги на бойното поле.

Биргер смяташе, че е бил проникателен, като посочи тази нелепост и обясни, че точно затова нямаше да окажат въоръжена подкрепа на никого. Разчиташе, че с това спорът ще заглъхне в нищото. Беше сгрешил.

Противно на всякакъв разум и здрава преценка ярл Фолке се придвижи до Съормланд с един въоръжен отряд, който едва ли би могъл да се нарече войска, с детето крал и учителите му в обоза и един-единствен ескадрон датски конници, за да накаже Кнут Холмгейрсон и приятеля му Кнут Кристинсон, който също бе напуснал кралския съвет. Малкият сблъсък между малцина конници и една шарена смесица от селяни завърши с постигната само за един ден победа за Кнут, който накара детето крал Ерик Ериксон и настойникът му Еренгисле Виг да се закълнат, че искат ли да спасят живота си, незабавно ще напуснат кралството и ще заминат за Дания. След това Кнут Холмгейрсон се провъзгласи за владетел, приемайки кралското име Кнут Дългия, и щяха да го коронясат в Стренгнес.

Биргер седеше високо на кулата в Имсеборг и чепкаше случилото се заедно с рицаря Бенгт Елинсон — единствения Фолкунг, пред когото той смееше да покаже слабост и колебание. Беше вечер в началото на лятото и цялата околия се огласяше от песента на черните дроздове, а в далечината лаеше лисица. Не пиеха нищо, понеже тайно споделяха необичайното мнение, че трезвите мъже умеят да разговарят за проблемните дела по-добре от пияните.

Далеч под тях, покрай постройките на двора, които скоро щяха да бъдат загубени, ако обсада сполетеше Имсеборг, нови младежи се упражняваха с учителите на рицаря Бенгт от Форшвик. Това беше хармонична гледка, която от време на време караше Биргер и по-възрастният му родственик да разменят многозначителни усмивки, когато някой младеж допуснеше грешка и си изпросеше пердаха. И двамата бяха минали по този път и знаеха всичко по въпроса.

Имаха възможност да изберат страна, но не го бяха направили и именно в това се състоеше проблемът. Не беше трудно да предвидят, че Кнут Холмгейрсон скоро щеше да потърси повод за раздор в кралския съвет и направо да закрачи към вратата в цялата врява. Никой обаче не бе предполагал, че заради това нещо трябваше да изминат целия път до война, ако изобщо можеха да наричат така събитията горе в енорията Сундбю в Съормланд. Само че така се бяха сдобили в лицето на Кнут Холмгейрсон с претендент за короната, който щеше да търси повод за още по-тежък сблъсък с Норвегия. По този въпрос Фолкунгите трябваше да бъдат единодушни, а Биргер и рицарят Бенгт споделяха мнението, че до последно трябва да избягват война срещу норковците. Ако онези тръгнаха да нападат в страната им, щяха да ги надвият лесно с конницата. Но пък да изпратят войска, която да ги гони през високи планини и ширни фиорди, бе неосъществимо, а точно това мислеше да направи Кнут Холмгейрсон.

Имаха си повод за война с норвежците. Както обикновено при тях бушуваха размирици и последният бунтар, Сигурд Рибунг, забягна във Вермланд, веднага щом го погнаха. Накрая на норвежкия крал Хокон му дойде до гуша и преди една зима изпрати из Вермланд голяма войска от конници и шейни да опожаряват и опустошават за наказание. Със сигурност това никак не беше добре, норвежкия крал нямаше право да гори стопанства и да убива в страна, която принадлежи на готите и свеите. Освен това разногласията и кавгите

трябваше да се решават с преговори и обезщетения. Да водят вместо това война в Норвегия и да я спечелят в местните фиорди не беше толкова разумно.

Рицарят Бенгт смяташе, че подобни въпроси съвсем нямаха реално значение за Кнут Холмгейрсон. Това, което той искаше, беше просто кралската власт и сега я имаше. Според рицаря Бенгт обаче се налагаше да премислят два други въпроса — един маловажен, и един значим.

Маловажният въпрос беше дали Фолкунгите да почетат коронацията на Кнут Холмгейрсон по-късно това лято, като се появят до един или щяха да изпратят само малка група. Той самият предпочиташе да бъдат многобройни, понеже причината, която Фолкунгите гласно бяха заявили, за да не се включат в шумотевицата, оказала се война, беше именно нежеланието им да се месят във вътрешните разпри на Ериковия род. Затова сега не можеха да отрекат на победителя правото да го почетат като крал. Такава бе последицата от неразумни решения, но не можеха да направят нищо впоследствие.

Големият въпрос беше как щяха да се справят с безредието и несигурността за живота, избухнали в кралството. Кнут Холмгейрсон и приятелят му Кнут Кристинсон бродеха от село в село там, на север от горите, както изглеждаше — най-вече из Съормланд, плякосваха чифлик след чифлик и вършеха всичко, което би могло да допадне на сурови мъже, ала и неща, които биха се харесали само на изверги. Във владенията на крал Кнут Дългия никоя булка не тръгваше на сватба в безопасност и никой мъж не беше защитен в собствената си къща.

Това представляваше голяма заплаха. Подобни безредици не биваше да сполетят Западна и Източна Готаланд. Как щяха да постъпят, ако кралски воители плякосваха из стопанствата на роднините им?

Ще ги избият, както всички останали, отвърна Биргер през зъби. Друг отговор не съществуваше. В Западна и Източна Готаланд цареше фолкунгски мир, а с това и мир за повечето. Никой мъж не дръзваше и да си помисли за нападение над сватбено шествие на Фолкунги или пък да нахлуе и да граби в стопанствата им. Ако изпуснеха този ред, губеха всичко.

Рицарят Бенгт се съгласи след дълго и мълчаливо размишление. Значи, смяташе той, това също е причина Фолкунгите да отидат в

пълни редици на коронацията на Кнут Дългия. На тази гощавка Биргер, без съмнение, щеше да седи близо до ухото на новия крал и тогава щеше да му обясни много ясно от какви последици се опасяваше, ако на хората на Кнут, на спътниците или роднините им хрумнеше безумната мисъл да плячкосват и опожаряват в земите на Фолкунгите.

* * *

Фолкунгите пристигнаха с голяма мощ и развети знамена на лятната коронация. Стренгнес, който бе малък град, нищо че строяха катедрала, блестеше навсякъде в синьо и сребристо.

По време на празничните дни Биргер имаше предостатъчно поводи да изложи предупрежденията си на бившия си другар Кнут Холмгейрсон, понякога завоалирано, понякога напълно директно. Кнут далеч не бе глупав и се погрижи родовият ярл на Фолкунгите да седи на почетните места заедно със самия него, архиепископ Улоф Басатьомер и новия ярл Улф Фаси.

И все пак чувството за поражение у Биргер се засили през тези дни на коронацията. Кнут искаше да състави кралския си съвет по такъв начин, че, без съмнение, смяташе да намали влиянието на Фолкунгите, доколкото му бе възможно. Разбира се, всеки път, когато станеше дума за новите съветници, той подчертаваше, че короната на кралски ярл ще принадлежи на Фолкунг, както и преди. Този ярл обаче беше Улф Фаси, напуснал с гняв и омраза както бащиния си дом Биелбо, така и съвета на крал Ерик. Ако кралският ярл Улф и родовият ярл на Фолкунгите Биргер бяха врагове, печелеше само онзи, който целеше раздор, а това бе крал Кнут. Намеренията му станаха още по-ясни, когато се оказа, че и братът на Биргер, лагман Ескил от Западна Готаланд, и синът на Улвхилде, рицарят Емунд Юнсон, трябваше вече да напуснат съвета, за да ги заменят двама лагмани от Упланд — Лаврентий от Тиундаланд и Гермунд от Атундаланд.

За съжаление, Кнут разполагаше с доста основателни причини, които да приведе, докато обясняваше защо за лагман Ескил повече нямаше да има стол в кралския съвет. Преди време на него именно бе възложена задачата да води преговорите с норвежкия крал Хокон и

вършеше това по възможно най-несръчния начин. Вместо да се опита да въдвори мир и да се сдобрят, той се бе намесил във вътрешните норвежки размирици, като бе пуснал храненика си Кнут с войската на бунтовника Сигурд Рибунг и така бе влошил отношенията с Норвегия. На Биргер не му оставаше друго, освен да признае със скръб, че това бе необичайно погрешен начин да посредничи за мир.

Биргер си имаше няколко причини да откаже мястото в кралския съвет, което Кнут накрая все пак му предложи. Първо, поканата дойде твърде късно, сякаш всички важни столове вече бяха заети. Второ, той не желаше да седи като фолкунгски заложник в един кралски съвет, където ярл бе врагът му Улф Фаси и разполагаше с най-голяма власт след краля. И трето, Биргер считаше, че Кнут Холмгейрсон в момента провеждаше подялба на кралството, разделение между свеи и готи. А в такъв случай най-важното бе да запази единството сред Фолкунгите в земите на готите.

Въпреки че Биргер излезе напълно прав в предсказанията си за крайно неблагоприятния път за развитие за кралството, това бе слаба утеха. Поражението му само изглеждаше още по-голямо заради онова, което неизбежно приближаваше да се случи.

Скоро на север в Свеаланд положението съвсем се влоши, разпростря се едно безмерно зло — плякосваха най-ценните предмети и от църкви, тъй като бяха направени от злато или сребро. Говореше се, че това са младежи от Упланд, които по този начин намираха възможност да забогатеят, точно както предците им в миналото бяха плякосали по своя път на изток отвъд морето, преди страните там да станат твърде силни или просто да ги завладеят датчани и рицари на меча. Ето защо положението на голяма част от обитателите на Меларен беше от трън та на глог — вече не ги нападаха никакви естонци, но за сметка на това върлуваха вандали от Упланд с подкрепата на краля. Много от тези грабежи се обясняваха със събирането на данъци.

В Западна и Източна Готаланд обаче не усетиха много от голямата суматоха на север от горите, където крал Кнут Дългия сега обикаляше от двор на двор със своите алчни и жадни стражи. Пристигаха вести от отделни бегълци, отпразвили се на юг, след като бяха загубили всичко и търсеха подкрепа и помощ при роднини. Все пак се случваше твърде рядко сватбени шествия на Фолкунги да си намерят работа на север.

Направиха изключение само онзи път, когато трябваше да заведат най-малката дъщеря на Бенгт Елинсон, Магнхилд, при Херве Стигсон от рода Улв. Според рицаря Бенгт имаше важни причини за тази сватба, а Биргер не можа да измисли някакво възражение. Скоро стана също толкова наложително да завържат семейни връзки с рода Улв, колкото и със самите Ериковци, понеже двата рода бяха тъй близки. Освен това девойката Магнхилд и юнкер Херве се бяха срещнали на гощавка в кралския замък в околностите на Линшьопинг, харесали се, спали заедно и след това помолили бащите си за годеж.

Дали дъщеря му вече очакваше дете, рицарят Бенгт не знаеше, а и не му се искаше да знае, но побърза да организира голям годежен пир в Имсеборг. Когато скоро след това дойде време да заведат Магнхилд на север в стопанството на юнкер Херве близо до Нишопинг, рицарят Бенгт потърси Биргер и го помоли за спътници на кон от Биелбо. Биргер веднага подкрепи тази молба и обясни, че той самият би повел най-малкото един ескадрон нагоре към Нишопинг за охрана на булката, защото никакво зло не биваше да застига Магнхилд — подобно нещо щеше да донесе най-голямото нещастие не само на рицаря Бенгт, а и на цялото кралство.

Ако се случеше да отвлекат или обезчестят такава девойка и булка, дъщеря на един от фолкунгските рицари и говорители, отмъщението по необходимост щеше да бъде толкова жестоко, че крал Кнут да се намери поставен пред невъзможния избор между две злочести алтернативи. Или в помощ на роднините си щеше да се принуди да събере всичките си хора и да потегли на юг, за да накаже Фолкунгите. Или пък щеше да направи опит да се преструва, че нищо не е станало и с това да всее голям раздор между всички онези, които подкрепяха властта му. Значи най-добре за всички беше, ако успееш да спасят крал Кнут от този злочест избор.

Недалеч от Нишопинг юнкер Херве посрещна идващата от далеч свита начело с рицаря Бенгт Елинсон и ярла на Фолкунгите, Биргер Магнусон, които яздеха от двете страни на булката Магнхилд. Юнкер Херве водеше дванайсет мъже и Биргер сметна, че сватбарите бяха значително по-силни, отколкото би могло да се изисква за последната част от пътя през една горичка. Ето защо заповяда на един от фолкунгските ескадрони да се върне в Биелбо. Това може би изглеждаше малко чудновато, когато бяха толкова близо до целта на

пътешествието, но Биргер реши, че дори на едно доста голямо и богато стопанство щеше да му бъде трудно да храни всичките усти и да утолява жаждата на всичките гърла по достоен начин в продължение на три дни, ако булката пристигнеше с цяла конница спътници. Разочароваха се онези, които трябваше да се върнат, защото вече усещаха вкуса на сватбената бира в устата си, но се подчиниха, без да мигнат, както всички конници от Фолкунгите.

През двете изминали седмици упландци бяха вилнели недалеч от Нишопинг. Свитата на булката обаче оставаше толкова силна, че трудно можеха да си представят как няколко мизерни разбойници биха дръзнали да ги нападнат.

Когато обаче се спусна здрач, а те яздеха потънали във весели разговори в края на пътя през гората и скоро щяха да видят просторните полета около господарския чифлик на юнкер Херве, от една просека по средата на пътеката долетяха съмнителни звуци. Наизскачаха ужасни тролове с увиснали ръце и разкрачена, животинска походка.

Биргер веднага заповяда да спрат и да дръпнат конете назад, все едно ги е сковал страх, което беше лесно, понеже конете наистина станаха неспокойни от гледката пред тях в гората. Това колебание в сватбената свита сякаш веднага окуражи троловете, те се приближиха и нададоха от силни по-силни демонични резове.

— Сега, скъпи мой бъдещ родственико, ни очаква забавен танц — прошепна Биргер, като бавно се приближи до юнкер Херве. — Можеш да ми вярваш, като ти казвам, че съм се изправял пред тази гледка и преди, кълна ти се, че главите там отпред падат също толкова лесно, колкото и човешките.

Юнкер Херве малко се поколеба, но като видя широката усмивка на Биргер, доби увереност, пришпори коня си и нападна без да се замисли. Зад него се събраха Биргер и осем конника от Форшвик, докато останалата част от охраната обгради булката Магнхилд, за да я защити.

Скоро думите на Биргер се оказаха верни — тези тролски глави падаха лесно като човешките. Незабавно хукнаха да гонят побягналите из гората и скоро по-голямата част от разбойниците бяха наказани с по-добра и по-бърза смърт, отколкото заслужаваха. Ездачите от Форшвик ги преследваха безмилостно с копия и мечове. Труповите

оставиха в гората до следващия ден, когато щяха да разучат по-подробно какви са били приживе тези дяволи, защото сега мракът се спускаше бързо.

И така, радостта нямаше граници още на първата вечер от тази сватба между рода на Улв и Фолкунгите. Биргер на шега поръча да изрисуват един щит с герб, който изобразяваше червен трол с отсечена глава и отбеляза, че това все пак би прилягало изключително добре за нов герб на Херве, а занапред щяха да го наричат юнкер Троле.

Щастлив от героичния си подвиг и развеселен от оживените разговори и бирата, младоженецът Херве заяви, че намира предложението на Биргер Магнусон за много добро и наследниците им с Магнхилд щяха да се наричат рода Троле за вечни времена.

* * *

Дори и в това неспокойно време на вандали Биргер предпочиташе да язди сам, когато посещаваше Сигни, тъй като не смяташе, че любовта им засяга другото. При Сигни и новото им дете, дъщеричката Сигрид, той можеше да се държи различно от онзи мъж, когото му се налагаше да бъде винаги сред Фолкунги. В стопанството на Сигни ходеше с обикновени селски дрехи, най-обичаше да се разхожда по брега на езерото с малката Сигрид на едната си ръка, а с другата обгърнал крехките рамене на Сигни.

Беше им спокойно да вървят така и да си говорят само за предстоящата жътва на зоб в чифлика, за мъката по коня Ибрахим, умрял от непроходимост на червата, за това как младият жребец Маруан обаче се развиваше добре или за болестта, покосила хмела и развалила бирата, или пък дали да изпратят малката Сигрид в манастир, като поотрасне, за да я възпитат и да се учи на словото Божие. Той можеше да говори за такива прости неща, без да изпитва все по-изгарящото напоследък чувство за провал и безсилие. Ако Сигни му противоречеше, което се случваше твърде често, нямаше нужда Биргер да се напруга много, за да стане точно както той искаше или смяташе за най-добре. При Сигни не му се налагаше да бъде родов ярл — титла, за която бе започнал да се опасява, че не е годен. Тази нова пукнатина в неговата самоувереност на моменти го караше да

бъде и мълчалив, мрачен. Сигни се беше научила, че утешителните думи не помагаха особено и го оставяше на мира, щом забележеше как той внезапно онемяваше, а погледът му изчезваше в далечината.

Бе започнал да се пита какъв смисъл Бог беше вложил в живота му. Без съмнение, изглеждаше, че е роден за родов ярл и тъкмо той щеше да отведе Фолкунгите до властта без излишни кръвопролития. Дълго бе вярвал в това и по тази причина ставаше твърд и непреклонен всеки път, когато Сигни предпазливо отваряше дума за съвместния им живот. Имаха две извънбрачни деца и живееха като съпрузи, и понеже така или иначе не се задаваше сватба, поне що се отнасяше до него, Бог едва ли би могъл да мисли друго, освен че двамата си принадлежат?

Макар Биргер винаги да отхвърляше непоколебимо всяко подобно предположение, през последните години бе станал все по-несигурен. Обичаше Сигни, отдавна носеше тайния им знак с червени сърца върху фолкунгския щит, а коя жена бе останала от Ериковия род, за да я отведе в брачното ложе? Ако някоя от сестрите на Кнут Холмгейрсон останеше вдовица, трябваше ли тогава да вземе нея за жена?

Такива въпроси задаваше на Бог, но Бог не му отвърщаше никога, а може би той и не заслужаваше отговор. Честно казано, не можеше да си се представи като добър християнин. Молеше се само няколко редки пъти в седмицата, а не се бе изповядвал дълги години.

Оправдаваше се с това, че може би е добил една твърде несправедлива представа за християнската вяра, защото мъжете, които бе виждал да управляват най-високите църковни длъжности, рядко бяха достойни за уважение. Предишният архиепископ беше интригант и предател, при това и отровител, който си въобразяваше, че е не само опростен, а и възнаграден от Бога, само защото бе покръстил насила един християнин в Естония. Новият архиепископ Улоф съвсем очевидно беше приспособенец — не се бе поколебал първо да короняса Ерик Ериксон, а след него Кнут Холмгейрсон. Епископ Бенгт от Скара, съумял да запази мястото си на секретар в новия кралски съвет, беше един от двамата най-богати мъже в Западна Готаланд. Говореше се, че когато планината от сланина Бенгт отиде на гости, всеки селянин в страната трепери заради това, което предстои да се случи със запасите му от провизии. Непонятно беше защо на епископа

му трябваше да язди със свита от трийсет мъже и каква полза можеше да има от цялото светско богатство. За какво му бяха на един епископ всичките тези оръжия и щитове, гоблените, златните и сребърни украшения, които събираше така жадно?

Покойният брат на Биргер, епископ Карл, без съмнение, вярваше чистосърдечно, и явно си беше втълпил искрено, че е спечелил спасението на душата си, когато са го убили грабителите от Йосел. Определено бе по-достоеен за почит, отколкото за присмех, заради това свое горещо убеждение. Биргер обаче никога не можеше да придобие такава уверена религиозност, понеже вярваше повече в човешкия разум, в честолюбието и страха, отколкото в молитвите и изповедите.

Станеше ли въпрос обаче за отношението към любовта и личната страст, брат му Бенгт, понастоящем лагман в Източна Готаланд и господар на Улваса, вероятно бе излязъл най-хитър от братята, тъй като в знак на открито неподчинение, както спрямо майка си Ингрид Улва, така и спрямо брат си, родовия ярл, си беше взел жена само заради собствената си похот, без никаква полза за рода.

Наричаха я Сигрид Прекрасната и бе се оказало, че не носи този прякор без причина. Тя имаше обикновен произход, бе далечна потомка на рода Спаре. Бенгт се беше разбрал за годежа с баща ѝ Сигстен изцяло на своя глава и не бе споменал нищо нито на майка си, нито на братята си, преди да изпият годежната бира и да определят и зестрата, и сутрешния подарък.

Тогава като яростно предупреждение Биргер бе изпратил в Улваса едно наметало, наполовина ушито от лъскавия син плат, от какъвто правеха най-скъпите наметала на Фолкунгите, и наполовина от сив шаяк. След по-малко от седмица Бенгт изпрати плаща обратно в Биелбо, но бе поръчал да втъкат толкова много златни нишки и скъпоценни камъни в шаячната половина, че тя бе станала значително по-скъпа от синята.

Биргер, който тъкмо се беше върнал от Сигни след необичайно трудна раздяла, не беше в настроение да приеме тази шега с пълно спокойствие. В изблик на ярост той оседла коня си наново и отпраши към Улваса.

Беше горещ и сух летен ден и прахът около разпенения му кон се виждаше от далеч, щом наближи Улваса. Нямаше съмнение кой

пристига, защото само мъже от Форшвик умееха да яздят по този начин и само един от тях бе известен с това, че идваше сам.

Тогава лагман Бенгт избяга в гората, обезпокоен, че брат му, родовият ярл, щеше да направи и двама им нещастни. Сигрид Прекрасната обаче побърза да си облече най-красивите дрехи и скоро посрещна Биргер в голямата зала на Улваса с любезна усмивка. Срещаха се за първи път и щом я видя, гневът му го напусна в миг, той хвана ръцете ѝ и заяви, че не му е трудно да разбере брат си сега, когато се е запознал с бъдещата си родственница. По-скоро може само да съжалява, че не е открил Сигрид пръв — тогава вероятно е щял да постъпи по същия начин като него.

По този повод изпрати хора да потърсят избягалия Бенгт, който скоро колебливо прекрачи прага на залата, вторачил тревожен поглед в Биргер. Помириха се с лекота и когато на следващия ден Биргер се завърна в Биелбо, всичко бе простено и Бенгт бе получил благословията на родовия ярл да вземе Сигрид Прекрасната за жена. Биргер дори му обеща щедър принос към сутрешния подарък.

Когато след това разказа тази история на Сигни, той осъзна твърде късно, че щеше да направи по-добре, ако си бе мълчал. Въпреки че не беше споменал преувеличените си думи към Сигрид Прекрасната, че сам е щял да постъпи като брат си, само да я е срещнал пръв, разказът съвсем не зарадва Сигни, а вместо това я хвърли в сълзи. Не беше трудно да предвиди укорителния ѝ въпрос. Щом Биргер е могъл да разреши на брат си тази сватба по-скоро от любов и похот, отколкото заради борбата за власт, защо тогава бе толкова невъзможно на самия него да постъпи по същия начин?

Не му беше лесно да отговори, макар и без думи, и на самия себе си.

* * *

Макар често да намираше това за тежко и безрадостно, Биргер се опитваше да се бори със своята потиснатост, като работеше здраво за бъдещето. Черни облаци се скупчиха на северния хоризонт и Биргер предчувстваше, че разбойническото господство, което изтезаваше Свеаланд все по-жестоко с всяка изминала година, щеше да се

разпространи и на юг. Рано или късно преливникът щеше да се пропука и тогава река от убийства и палежи щеше да залее сърцето на фолкунгските земи. В този час бе важно да няма други врагове освен Кнут Дългия и шайката му.

Най-голямо значение имаше мирът с Норвегия и Дания. Ето защо Биргер изпрати рицаря Бенгт при датчаните в Ревал със злато и писмени уверения в почит, за да откупи осмината конници от Форшвик, държани там в плен, откакто бяха потърсили помощ преди щурма срещу крепостта Леал. Самият Биргер се отправи с голяма свита към крал Хокон в Осло в опит да предложи изкупление за кашата, надробена от брат му, лагман Ескил.

Крал Хокон отначало съвсем не беше лесен, понеже намираше, че кралският съветник, изпратен да преговаря с него, лагман Ескил Магнусон, беше мъж, който говори с разцепения език на змията. Вместо обещанието, че никакви норвежки бунтовници повече нямаше да получат защита от свеи или готи, този западноготски лагман бе призовал доведения си син Кнут, чийто баща все пак беше покойният норвежки ярл Хокан Галин, да се присъедини към бунтовника Сигурд Рибунг. Да, така или иначе, крал Хокон вече бе победил, но не го радваше лъкатушенето на Ескил Магнусон и със, и срещу вятъра.

Биргер положи огромни усилия, за да постигне споразумение, защото това, което предложи в началото, изглеждаше сякаш отстъпките трябваше да дойдат само от страна на норвежкия крал. Той смяташе, че най-напред се налага кралят и доведеният син на Ескил, Кнут Хокансон, да се помирят. След това щяха да измислят подходящ брак, за да привържат Фолкунгите и норвежците толкова здраво, че нови измени да се окажат невъзможни. И така, ако крал Хокон организираше сватба между младия, несигурен Кнут и също толкова младата Ингрид, сестра на кралица Маргарета, не само помирението щеше да бъде добре подпечатано. С това норвежкия крал щеше и да спечели Фолкунгите за приятели, а те бяха най-силните в Свеаланд и в земите на готите и скоро щеше да се наложи да си разчистят сметките с разбойническия крал Кнут Дългия.

Отначало крал Хокон сметна това предложение за еднакво нагло и неизпълнимо. Но колкото повече слушаше сладкодумния източноготски големец, толкова повече започваше да му вярва. А когато се разделяха, направиха го като приятели, и двамата убедени, че

са намерили начин да разрешат дългогодишни спорове в полза и на Норвегия, и на Фолкунгите.

Но въпреки че в началото Биргер бе срещнал затруднения, докато убеди крал Хокон в Осло, те не бяха нищо в сравнение с това, с което го посрещна брат му, лагман Ескил от Скара.

Ескил се хвалеше, докато крачеше широко напред-назад по пода в голямата си зала, където във всяко ъгълче бяха натрупани пергаменти и текстове на закони. След като първо чу от брат си Биргер, че по някакъв начин явно бе постъпил наивно и трябваше да се държи настрана от преговори с чужди власти, тъй като чисто и просто не разбираше нищо от такива работи, той побесня и заплаши да изхвърли Биргер на двора със собствените си ръце и хубаво да го напердаши, както в детството им. Биргер обаче се разсмя на тези заплахи толкова гръмко и продължително, че гневът на Ескил се уталожи.

При това на Ескил му стана още по-трудно, когато жена му Кристин започна да се меси и скоро застана на страната на Биргер, щом чу, че крал Хокон като по чудо се е съгласил да разреши на сина ѝ да сключи брак със сестрата на кралицата, Ингрид. Вече бе доказано, че опитът да присъедини сина Кнут към бунта на Сигурд Рибунг, представляваше несигурен път към властта. Но пък ако Кнут вместо това успееше да сключи толкова изгоден брак, пътят към властта бе прокаран.

Повикаха в залата самия поизплашен и свит Кнут и скоро той също застана на страната на Биргер и майка си. Тогава вече нямаше значение колко дълбок глас добиваше Ескил и с колко широка походка се клатушкаташе напред-назад по пода. Скоро се оказа принуден да се примири.

Това беше голямо облекчение за Биргер, понеже намираше за почти безнадеждно трудно да върви след брат си и да поправя всичките му наивни грешки. За първи път от доста време насам чувстваше, че е постигнал успех във важно дело.

След това зададе няколко въпроса на брат си лагмана относно законите, които бе започнал да събира. Намерението му беше просто да се покаже дружелюбен, като остави Ескил да поговори за неща, от които наистина разбираше, докато се разхождаше напред-назад по пода и ту мърморейки, ту с рев разказваше за сложни неща, сякаш бяха общоизвестни. Когато обаче Ескил подхвана тази тема, жена му

Кристин и синът ѝ Кнут побързаха да избягат от залата и завъртяха очи все едно бяха чували всичко хиляди пъти преди това.

Ескил разказваше с жар, тършуваше из купчините пергаменти и от време на време отиваше при него с някакъв текст, който му показваше и обясняваше, макар рядко да желаше да чуе някакво мнение от страна на Биргер. Бе започнал да събира всички закони, които съществуваха в Западна Готаланд, за да ги запишат в текст — един закон, непоклатим като скала и вечен, за да не може да бъде променен от никой лагман, който го е запомнил погрешно. Говореше с такова убеждение и плам, че скоро Биргер се заинтригува повече, отколкото бе очаквал в началото. Косата на Ескил вече стърчеше на всички страни, понеже имаше лошия навик да си скубе темето всеки път, когато заплетено обяснява нещо.

Донесоха бира и нощта със сигурност се очертаваше да бъде дълга, но въпреки това любопитството на Биргер нарастваше все повече. Самият той имаше еднакво ниско мнение за законите и духовниците. За него закон бе само онова, което знаеха всички и изглеждаше правилно, а следователно и само онази власт, скрита в меча и копието. За Ескил обаче законът бе основата, върху която трябваше да стои всяко християнско кралство, една сигурност както за мира, така и за собствеността. Той отново и отново повтаряше идеята си, че държавата се гради със закони. Тези думи щяха да стоят най-отпред в закона, който сега възнамеряваше да събере в писмен вид.

Тогава Биргер, който винаги бе смятал Ескил за по-изряден от малкия им брат, покойния Карл, все пак реши, че двамата бяха еднакви. Имаше нещо също толкова детинско в упованието в закона, колкото във вярата в неизменно добрия Бог.

— Ти си лагман, скъпи мой братко, кой би вярвал по-силно от теб в благословията на закона? — внимателно възрази Биргер, когато му се стори, че Ескил насмалко накара закона да изглежда като дар Божи за хората. — Но откъде идва той, едва ли смяташ, че е от самия Отец?

Биргер си мислеше, че е задал въпроса си предпазливо и умерено и Ескил нямаше за какво да се пали.

— Позволяваш си да ми се присмиваш, братче! — въпреки това гръмна гласът на Ескил, както стоеше на пода, надул се като настръхнала сова.

— Съвсем не, просто питам брат си, който трябва да знае неща, който не са ми известни — удиви се Биргер. — Та законът може да бъде несправедлив, извъртан, законът може да служи единствено на най-силния, в най-лошия случай — на най-злия. Ако ми казваш, че трябва да изградим държавата си върху този закон за вечни времена, аз не съм склонен да се въздържа от въпроса си.

— Кажи ми един несправедлив закон! — заповяда тогава Ескил и изгледа строго брат си, сякаш говореше на някого от прислугата.

— Носенето на желязо — отговори Биргер, без да повиши глас. — Кои двуличници не биха могли да заявят, че Божият закон е на тяхна страна, ако накарат опонента си да носи нажежено желязо?

— Прав си — сепна се Ескил и седна. — Току-що насочи копието си към една много чувствителна рана, скъпи братко. Носенето на желязо не е влизало в законите на предците ни, дошло е с глупави духовници. Но ще го премахнем!

— Тогава се връщам към въпроса си — кротко възрази Биргер. — Кой ни дава законите? Ако ти, както си лагман, кажеш, че даден закон ще бъде премахнат, достатъчно ли е това? А ако църквата не отстъпи? Ако не отстъпи народът, който намира голямо удоволствие в представлението, предложено от носенето на желязо? Тогава ти ли си този, който създава законите?

— Не аз, а кралят и неговият съвет — отвърна Ескил, изправи се и подхвана наново нетърпеливото си бродене по пода, внезапно доста по-увлечен и смирен, отколкото само преди миг.

— В такъв случай най-напред трябва да си издействаме власт над краля и съвета му — усмихна се Биргер. — А за това се нуждаем повече от конници и копия, а не от твоите писания. Точно това имам предвид. Това, което наричаш закон, стои на върха на копието ми.

— Тогава се иска и просветен в законите брат, който да те съветва — върна шегата Ескил. — Ти самият извъртал ли си закон?

— Със сигурност — отговори Биргер. — Купувал съм големи чифлици и земя от врагове. При това на добра цена, което е обогатило и мен самия, и рода ни. И то от мъже, които най-малко искаха да продават. Но въпреки всичко постъпихме както предписва законът, с печат и всичко останало.

— Как купуваш от онези, които не искат да продават? — полюбопитства Ескил.

— Просто е — отвърна Биргер. — Отивам в стопанството на продавача с два ескадрона конници от Форшвик. Това оказва удивително влияние върху склонността на хората да се съгласяват. След това просто съобщавам дружелюбно предложението си и никога не получавам „не“ в отговор.

— В такъв случай наистина извърташ закона — съгласи се Ескил мрачно. — Значи се налага да премахнем този обичай. Всички големи дела трябва да се решават на тинга, както е според стария закон.

— И тогава пак ще дойда с конниците си — продължи да го дразни Биргер. — А ако някой ми противоречи, ще отида при него, ще хвана замислено катарамата на меча си и ще се усмихна. Това би трябвало да помогне. Но ако и това не свърши работа, ще кажа, че ти, мизернико, нямаш в гърдите си повече кураж от пале и други глупости, и след миг несклонният продавач ще лежи мъртъв, защото е извадил меча си. Всичко според закона ни.

— И тази несправедлива практика трябва да бъде премахната — кимна Ескил. — Кажи ми, вместо да ми се подиграваш, кажи ми как бихме могли да направим закона по-добър. Ако например бяхме кралят, ярлът и кралският съвет тук и сега, само ти и аз.

— В такъв случай имаме пред себе си работа за около ден — отговори Биргер. — Ако наистина искаме да променим закона, така да се каже. Защото при настоящото положение печелим най-много ние, понеже разполагаме с най-силни оръжия.

— Да речем, че не е така! — прекъсна го Ескил нетърпеливо. — Фолкунгите не разполагат с непреодолима военна сила, никой няма такава. Ние искаме мир в страната ни и вярваме, че можем да го постигнем, само ако законът служи на всички еднакво. Е!

— С това утвърждавам следните закони — засмя се Биргер. — Кръвното отмъщение вече не е законна порядка, всички убийства трябва да бъдат отнасяни до тинга. А там е забранено да се убива, както и да се носят оръжия. На тинга цари кралски мир. Забранено е да се отвличат и обезчестяват жени, тъй като това е най-обичайното начало на кръвното отмъщение. Забранено е да се нападат от засада хора на път към или от църквата, защото тъкмо там вършат това вандалите. Стигат ли тези или искаш още закони, скъпи братко?

— Изреди още, ако имаш какво да кажеш — отвърна Ескил тихо и много сериозно.

— Така да бъде. Забранено е да се обиждат хора в дома им или да се гостува принудително. Подобен закон би навредил на моите дела, понеже купувам имоти и стопанства, като нарушавам спокойствието в дома, но няма значение. С такива закони над страната ни би се възцарил мир. Искам да кажа, ако Бог ни даде такива закони. Но ми се струва, че Бог не изглежда склонен.

— Не богохулствай! Не се подигравай с подобни сериозни неща като тези, за които току-що говорихме. Осъзнаваш ли колко мъдро говориш? Откъде имаш това прозрение за същността на законите, ти, който просто се изказваш красноречиво на родови тингове, воин и унищожител на бира!

— С удоволствие ще пия за здравето ти заради тези твои думи — отвърна Биргер. — Ти самият не ми отстъпваш като унищожител на бира, между другото, бирата в чашите ни се е свършила и трябва да си долеем, понеже този разговор весели и двамата ни. Сега ще ти обясня откъде идват мислите ми. От Съормланд. Бил съм там и това, което заварих, няма да те зарадва. Вандали яздат надлъж и нашир из страната и законът им е този, за който говорих — онзи с върха на копие. В най-лошия случай тези вандали скоро ще пристигнат по нашите земи. Засега крал Кнут не смее да пусне хрътките си срещу нас, но се страхувам, че това време приближава. Грабителите имат нарастващ апетит и скоро няма да остане нищо за плячкосване в Съормланд, защото това, което не е откраднато, най-малкото е заровено. А когато тези вандали дойдат в твоя дом, скъпи братко, какво ще направиш тогава?

— Най-напред ще разчистя текстовете си, за да не ги погълне огъня, после сигурно ще извикам брат си с ескадроните му — разсмя се Ескил и излезе от залата, за да изреве за още бира.

— Но след това — продължи той разпалено, след като се върна и седна отново, — след като победим, защото ти едва ли имаш предвид нещо друго, какво ще правим тогава?

— Ще изберем крал, който да прави каквото му кажем и да се отнесе към загубилите по-милостиво, отколкото заслужават — бързо отвърна Биргер, сякаш вече го бе премислил.

Сякаш някакво съвсем ново приятелство назря между братята тази нощ. Не говориха за приближаваща война, което би прилегнало най-добре на Биргер за размишление и обяснение. Посветиха се

единствено на въпроса как да се организират след победата и как тогава законът да се превърне в лоста, който да преобърне старото из основи. Когато Ескил многословно заговори как тези дни на мир биха могли да дадат начало на едно съвсем ново време, Биргер възрази, че не разбира как от днес за утре ще накара хората да следват закони, които променят толкова много.

Нямаше нужда Ескил да мисли дълго, преди да стигне до отговор. Тези престъпления срещу мира трябваше да станат неппростими, да не могат да се изкупят и за тях да бъде заплащано при самия крал. Едва тогава всеки вандал ще проумее, че никъде не би могъл да намери защита, независимо колко могъщи са роднините му.

Биргер отново възрази, че все пак се нуждаят от изгоден крал, за да приемат такива закони, а точно сега подобен владетел далеч не се виждаше на хоризонта, и че този сладък мир отново можеше да бъде въдворен единствено с много насилие и с цената на доста кръв. А дали в такъв случай цената не е твърде висока?

Не, защото краткото страдание на малцина вандали в настоящето не е нищо в сравнение с мира на бъдните поколения, смяташе Ескил. Тогава Биргер за първи път се умисли и разколеба.

Кратък спор настана чак късно през нощта, когато се канеха да си лягат на малко несигурни крака и все пак доста развеселени, задето всеки от тях бе открил един мъдър брат.

Биргер забеляза, че беше изчезнало знамето, което той самият още много млад бе носил при Гестилрен като *confanonier* на Арн Магнусон. Някога той го беше подарил на брат си и то висеше високо на голямата дълга стена в залата. Ескил си призна позасрамен, че го е подарил, което Биргер отначало сметна за напълно непонятно. Знакът на победата при самия Гестилрен, на какъв мъж или жена би могъл да подари нещо така незаменимо?

Оказа се, че на един исландски скалд^[1] на име Снори^[2]. Преди няколко зими този Снори посетил стопанството на лагмана, за да зададе всевъзможни въпроси за онова, което се е случило в миналото, и което смятал да запише. Престоят му бил приятен, а една сутрин дошъл при съпругата на Ескил, Кристин, с поема против безсъние и тя така се зарадвала на красивите му думи, които очевидно обяснявали безсънието най-вече с прелестта ѝ, че дръпнала знамето от стената и го подарила на скалда.

Впоследствие няма какво да се направи след такава глупост, даден подарък не може да се вземе обратно с чест, въздъхна Биргер. И все пак бе огорчен, задето знамето на Фолкунгите от Гестилрен — победа, която щеше да живее във вечната памет — беше подарено на някакъв си Снори, когото никой нямаше да помни.

* * *

В нощта, която никога нямаше да забрави, Грегерс Биргерсон сякаш бе получил предупреждение, тъй като му беше невъзможно да заспи. Имаше време във Форшвик, когато заспиваше с плач от болката в цялото му тяло. Първите години бяха тежки и самотни.

Сега обаче беше на четиринайсет, почти мъж, и след две години рицарят Сигурд или брат му Одвар щеше да го признае за воин от Форшвик — тогава щеше да е завършил десетте си години на обучение. Все още не беше определил какво да прави след това. Можеше или да остане във Форшвик като учител на най-малките, или да потърси служба в Биелбо при баща си.

Беше тиха есенна нощ и първият сняг бе паднал с мрака след вечернята. Единствените звуци, които се чуваха, бяха отделни стенания заради някое движение, което причиняваше болка, щом другите млади ученици в залата се обърнеха в съня си, или пък скимтене тук и там сред най-малките.

Отначало времето във Форшвик беше направо зловещо. Останалите младежи бяха груби с него и далеч нямаше полза от това, че прадядо му бе свети Арн, а баща му беше родовият ярл на Фолкунгите, защото той бе просто извънбрачен син. През тези първи трудни години го подкрепяше и утешаваше единствено старата госпожа Сесилия, която все още ходеше всеки ден до писарската си стая, макар и с превит гръб и замъглен поглед.

Но както и синините преминават рано или късно, изтезанието във Форшвик намаляваше с всяка следваща година и сега, когато беше на четиринайсет, в залата имаше повече младежи, по-малки от самия него, отколкото по-големи. А единствено най-големите бяха способни да го победят с меч или на турнир и никой с малкия арбалет, направен във Форшвик за стрелба от гърба на кон. По едно такова оръжие сега

висеше до всяко легло в залата на младежите. Горе, на север от горите, бяха размирни времена и макар възрастните Фолкунги да не вярваха, че на вандали щеше да им хрумне налудничавата мисъл да нападнат Форшвик, те се бяха поупражнявали какво да правят, ако нелепото все пак се случеше. Бяха започнали да копаят тунели за бягство под всички големи къщи в селото, за да не се налага на никого да избира между това да изгори вътре или полуизпечен да избяга навън, при очакващите го вандали. Портите на големите къщи можеха да се залостват отвътре с тежки дъбови греди в железни халки. Оръжия имаше във всяка къща.

Тази нощ обаче щеше да се окаже, че всичките приготовления все пак са били недостатъчни. Когато се случи немислимото, то удари с пълна сила, като гръм от ясно небе.

Грегерс, който лежеше със склучени под главата ръце и се взираше право нагоре в мрака, първо си помисли, че трябва да е било внушение, наполовина сънувано, когато усети леко сътресение в леглото и долови тътен от конски копита на разстояние. Никакви воители от Форшвик не бяха се върнали в селото по този начин, още по-малко през нощта. Бяха изпратили в крепостта Лена цял ескадрон от най-големите ученици, за да охраняват някакъв епископ на инспекция, та затова залата сега бе само наполовина пълна със спящи момченца и младежи.

Когато осъзна, че вече нямаше съмнение какво чува, Грегерс остана да лежи като вцепенен за няколко кратки мига. Вече се случваше, помисли си той. Сега се сбъдваше кошмарът, в който никой не вярваше особено.

Той се хвърли към вратата и я залости, докато крещеше на всички да се събудят. Някой промърмори кисело, че това е просто упражнение, но скоро всички разбраха смъртоносната опасност, щом чуха тежките удари с брадва по портата и усетиха първата проникнала миризма на пожар.

Нилс Сигстенсон от Тофта, който бе на седемнайсет години и най-голям от двайсет и петимата младежи вътре в залата, пое командването на онази група, която щеше да излезе първа, за да спаси конете да не изгорят, и по възможност сами да се доберат до седлата. Грегерс застана начело на всичките по-малки, които в този момент бързо навлякоха бойните си дрехи — някои плачеха, други кълнях. Опънаха арбалетите си малко пипкаво на слабата светлина в залата,

преди внимателно да отворят пролуките за стрелба по дългата стена, която гледаше към двора и главната улица. Видяха пламъци, които хвърляха дълги сенки, веднага усетиха пушека в ноздрите си и чуха груби мъжки гласове, които не говореха на западноготското наречие.

Преди да даде команда за стрелба Грегерс си наложи да изчака, докато чуе останалите четирима, всеки на своето прозорче, да извикат, че са се прицелили. Всички стрелци веднага се наведоха и заопъваха тетивата на арбалетите, докато на прозорчетата застанаха нови другари с готови оръжия. Нилс Сигстенсон и водената от него група вече бяха пропъзвали през тунела за бягство и сега в горящата къща оставаха само деветима.

Грегерс и най-малките успяха да отправят по два изстрела всеки, преди обсадителите навън да проумеят опасността, тъй като по това време вече най-малко дванайсет мъже лежаха скимтящи от болка и умираха. Вандалите се оттеглиха от обсега им с ругатни и крясъци, за да изчакат огънят да си свърши работата. В същия миг Грегерс дочу звъна от бой с мечове и предположи, че рицарят Одвар и петимата по-възрастни от Форшвик, които спяха в рицарската зала, бяха излезли и се биеха. Само дето по цялата врява навън можеше да съди, че нападателите бяха в пъти повече от защитниците. Грегерс определи той и осмината по-млади, които командваше, да останат още малко в горящата къща и да стрелят наслуки, за да отклоняват вниманието от другарите си, успели да се измъкнат и вероятно на път към оборите. Щяха да накарат обсадителите да си мислят, че всички младежи са заклещени в къщата като плъхове. Пушекът смъдеше в очите и едно от момчетата заплака и захвърли оръжието, но Грегерс веднага отиде при него и му зашлеви шамар със заповедта да се бие като воин от Форшвик. Положението на всички бе на живот и смърт, не оставаше нищо за окайване. Налагаше се да останат още малко вътре при пожара, преди да се измъкнат през тунела за бягство. По-големите им другари трябваше да дойдат на кон, иначе всичко бе загубено.

Нилс Сигстенсон и младежите, които се бяха измъкнали първи заедно с него, побягнаха в мрака, за да не ги виждат, и тръгнаха на две групи към оборите, които още не бяха подпалени, но на всяка порта стояха по няколко стражи, смееха се и се пъчеха. Защитени от мрака, те успяха да се промъкнат съвсем наблизо, преди да вдигнат арбалетите си, спокойно ги доближиха на едно копие разстояние и

светкавично убиха по един. След това се втурнаха в оборите, оседлаха коне, колкото можеха по-бързо, отвориха всички порти и на излизане награвиха копия и щитове от поставките за оръжия по стените. Щом първите осем излязоха навън, те веднага оформиха линия за атака, снениху копията си, втурнаха се с бясна скорост право по главната улица и свалиха от седлото всички конници, които срещнаха, а онези, които не случиха да се хвърлят встрани, бяха прегазени. Като стигнаха мостовите, мелниците и работилниците, където още нищо не бе подпалено, те се обърнаха и нападнаха отново. В същото време осмината другари, останали последни горе в оборите, бяха приготвили конете си и се зададоха от другата посока.

Когато Грегерс чу тътена от конницата на Форшвик навън, взе най-малките със себе си в тунела за бягство, като внимавахе всички да си носят колчаните и никой да не държи оръжието толкова глупаво, че да простреля пълзящия пред него в мрака. След миг излязоха на свежия въздух, кашляха, а очите им пареха.

Враговете навън вече бяха повече от заети да се отбраняват срещу ескадрона младежи, които ги гонеха напред-назад с бързите си жребци, а онези, които побягнаха между горящите къщи най-напред се натъкнаха на деца и отначало не разбраха, че имаше нужда да се боят от тях, но се оказа, че в ръцете си те носеха смъртоносни оръжия и улучваха при всеки изстрел.

Сега битката можеше да завърши само по един начин. Когато обаче вандалите избягаха, половината Форшвик гореше, а сред умиращите и ранените все повече хора търчаха объркани във всички посоки и търсеха деца или роднини. Откъм някои от подпалените и залостени къщи долитаха ужасяващи писъци на мъже и жени, които изгаряха вътре. Този безпорядък им попречи да организират гасенето на пожарите с необходимата бързина.

* * *

Миризмата на пожарен дим и изгорели трупове тегнеше над Форшвик заедно с мъката. Когато Биргер стъпи на сушата при долните кейове два дни по-късно, очите му се просълзиха така силно, че

нямаше никаква възможност да го прикрие. По-окаяна гледка не бе виждал никога в живота си.

Четирите най-големи сгради във Форшвик бяха изгорели до основи — рицарската къща, тази на младежите, оборите и Светата земя. Половината от по-малките къщи по главната улица също тлееха в руини. Освен това вандалите бяха опожарили малката дървена църква и убили двамата монаси от Варнхем на служба във Форшвик.

Сред падналите бяха рицарят Одвар, Матеус Маркусян, Ибен Арду и трима други мъже, които бяха спали в рицарската зала и в упорита храброст бяха извадили мечовете си, за да се втурнат навън и да посрещнат превъзхождащото ги множество. Те, както и четирима младежи, бяха загинали в битка. Всички останали от мъртвите бяха изклани, избити или изгорели.

Форшвик бе загубил дваисет и шест живота, а най-голяма бе мъката по старата Сесилия Роса. Намериха я пред писарската ѝ стая, стиснала в ръцете си наръч свитъци. Беше дотичала от собствената си къща чак до канцеларията си в опит да спаси поне най-важното. Но вандалите не бяха опожарили писарската ѝ къща, бяха търсвали вътре, за да отмъкнат златото и среброто в сандъците. Явно вярваха, че всичките събрани богатства на Форшвик от дългите години си стояха там за лесна и доходна кражба. Малко разбираха те от търговия, и че за златото се налагаше да се втурнат в нападение срещу самата крепост Арнес. Ето защо най-алчните вандали до един бяха измрели, тъй като бяха търсили злато толкова дълго и сляпо, че твърде късно бяха осъзнали как се е извърнал късметът в битката. Грегерс и стрелците му ги бяха открили и избии до последния.

Ако се брояха само мъртвите тела, то хората от Форшвик бяха победили, понеже при горните кейове лежаха повече от петдесет вандали, подредени сред единични жужащи есенни мухи.

Бяха положили Сесилия Роса под едно тамплиерско наметало на осветената, но обгорена земя до църквата. Биргер отиде при нея, падна на колене и внимателно отмести плаща настрана. Бе загинала на мига от удар с меч по тила. Понеже бе улучена съвсем накриво, някой вандал явно я бе догонил и посякъл изотзад в бързината. Биргер я гледа дълго и мълчаливо. Опитва да се помоли, но не можа да измисли за какво — че душата ѝ е намерила покой му се струваше да вижда по

блаженото ѝ лице. Грижливо върна бялото наметало на Арн Магнусон отгоре ѝ, съжали за това и го открехна отново, наведе се и я целуна.

Из Форшвик не се чуваше говор на висок глас, само шепот и плач. Много се разминаваха с Биргер с празни очи, без да го виждат, други отиваха да ровят в изгорелите къщи, за да открият мъртви и да се опитат да разберат кои бяха те.

Йоханес Яковиан бе почервенял от плач, но иначе изглеждаше на себе си, когато Биргер го намери долу при ковачниците и мелниците. Това беше непокътната част от Форшвик, понеже нападението бе дошло от противоположната посока и вандалите не бяха успели да прокарат с огън пътя си през селото, преди да им се отвори доста работа със защитниците на Форшвик.

Това, че всички постройки за производство на стъкло и желязо, медникарските работилници, грънчарниците, както и тъкачниците, тухларниците, мелниците и дъскорезниците не бяха пострадали, утешаваше Йоханес, поел от баща си цялата отговорност за производството във Форшвик. И все пак в дадения момент тази утеха струваше по-малко и от западнотска сребърна монета. Чичо му Маркус бе изгорял в къщата си, както и всички мъже, заспали в Светата земя, а братовчед му Матеус бе паднал на двора, покосен от множество удари с меч. Биргер му каза, че сега нямаше много смисъл да търси утеха, понеже цялата утеха на този свят не би била достатъчна. Сега беше време да се стегнат и да започнат с възстановителната работа, а Биргер искаше Йоханес да я ръководи. Зимата приближаваше, а половината от оцелелите нямаха покрив над главите си, на конете им липсваха обори и зоб. Още известно време речни лодки и кораби щяха да пристигат на кейовете, така че се изискваше ред.

Йоханес се освести от скръбното си вцепенение и се върна в опожарената част на селото, за да се захване с работата, както му бе заповядал Биргер.

Два часа по-късно рицарят Сигурд с Алде до себе си пристигна с гръм и трясък начело на два ескадрона в пълно въоръжение, единият от които бе заел от Форшвик.

Когато Алде видя Биргер, тя отиде при него, без да се подвоуми, скочи от коня си пъргаво като воин от Форшвик и падна в прегръдките му. Не се бяха виждали от много години, невъзможно бе да намерят

думи. Той се отскубна от нея внимателно, хвана я за ръка и я отведе до руините на църквата. Нямаше нужда да ѝ обяснява, тя разбра веднага, щом видя някой да лежи под бяло наметало на рицар тамплиер. Помолиха се заедно при Сесилия Роса, после Биргер обгърна с ръка Алде и бавно я заведе обратно в селото. Още не си бяха казали нищо, но и нямаше да имат никаква полза от приказки точно в този момент. Скръбта надви всички думи, но също така и стария им раздор.

Щом рицарят Сигурд откри обезобразения труп на брат си Одвар долу при останките от рицарската зала, той закрещя в безумна мъка с протегнати към небето ръце и му се прииска веднага да потегли с двата си ескадрона, за да започне незабавно преследването на побягналите след нападението си вандали. Следите се виждаха добре в снега — щяха да намерят избягалите пеша още на същия ден. Останалите щяха да догонят на кон, преди да изминат и три денонощия. Той крещеше това отново и отново със смразяващ глас. И всичките мъже, които бяха пристигнали с него, вече седяха по седлата си, готови да потеглят.

Биргер се принуди да застане на пътя им, да разгърне плаща си, за да спре първите коне, и да изреве с пълно гърло, че в името на Фолкунгите заповядва на всички да се осъзнаят, да слезат от седлата и да се посъветват, преди да се втурнат на зле обмислено отмъщение.

Събраха се потиснати около Биргер при изгорялата рицарска зала, чийто каменен фронтон се издигаше покрит със сажди и призрачен, но съвсем цял.

Биргер обясни, че не беше време за отмъщение, а за скръб, налагаше се да погребат мъртвите и да възстановят постройките за зимата. Той самият и Алде сега щяха да тръгнат надолу по Ветерн с тялото на Сесилия Роса на последното ѝ пътуване до Варнхем. След няколко дни щеше да се върне с монаси, които да се погрижат за християнските погребения. Сарацините във Форшвик със сигурност не можеха да чакат толкова дълго, но те и нямаха нужда от монаси, за да се сбогуват с близките си.

През това време двата ескадрона щяха да обикалят нивите и имотите, за да намерят възможно най-много избягали коне, защото онези от кошарите се бяха измъкнали, подплашени от пожара, и бяха побягнали във всички посоки. Най-тежко ранените мъже и жени щяха да отведат с лодка на юг по Ветерн, за да попаднат под грижите на монаси по най-бързия начин. На това и нищо друго щяха да посветят

времето си точно в този момент. Рицарят Сигурд с гняв и насмешка възрази, че в този труден миг имаше много работа за жени, но мъжете по-скоро трябваше да направят това, което се изискваше от тях.

Тогава Биргер побесня — още повече, че виждаше как много от въоръжените конници на Форшвик все още искаха да последват Сигурд, за да хукнат да си отмъщават незабавно. Той осъзнаваше, че това не бе подходящо време за кавги между опечалени. И все пак не можеше да се овладее.

Най-напред обиди Сигурд по-грубо, отколкото имаше намерение с думите, че това, което е трябвало да направят, е било по-скоро да охраняват Форшвик по-добре и да не оставят селото така слабо защитено, че да го спасяват най-малките момченца по нощни ризи. Едва след това каза всичко, с което трябваше да започне веднага.

Не беше малко отмъщението, което щеше да застигне виновниците. Това бе война. Повече от хиляда мъже от вандалите и роднините им щяха да изкупят вината с живота си. А такава работа не се претрупваше просто с два ескадрона.

Още същия ден щяха да изпратят съобщение по добри ездачи до всички стопанства на Фолкунги в Западна Готаланд. След седмица родовият тинг щеше да се събере в Биелбо, за да решат кога, къде и как да започнат войната.

Бойците от Форшвик го послушаха, а тези, които бяха изтичали при конете си, слязоха от тях засрамено. За Биргер обаче бе твърде късно да усмири рицаря Сигурд, който го гледаше през сълзи, но и с омраза, тъй като го бяха обвинили както за смъртта на брат му, така и в загубата на високо ценената Сесилия Роса. Биргер искрено се разкайваше за изплъзналите се от устата му думи в изблик на гняв, но реши, че моментът сега не бе подходящ за опити да замаже положението или да се сдобрят. Важно бе едно — да мисли за войната, защото неизбежно той щеше да бъде онзи, който щеше да поведе Фолкунгите на север.

Биргер се оттегли, отиде при горните кейове и разгледа дългата редица мъртви врагове. Бавно вървеше покрай тях и оглеждаше всеки следващ, за да провери дали там не се намираха лица или гербове върху ризници, или пък нещо друго, което да му е познато. Тъй като разпозна единствено герба с двата позлатени козела, предположи, че тези вандали идваха от Упланд.

Част от тях бяха избити с мотики или поразени с млатила за вършеене. На други пък вратовете бяха прерязани с нож. За беда щеше да е по-добре, ако бяха заловили няколко живи, за да узнаят кои са били и преди всичко кой ги е изпратил. Биргер обаче не смяташе, че би могъл да кори отчаяните жители на Форшвик, убили ранените врагове. Трябваше да се задоволят с това да прерисуват всички гербове, преди да изгорят мъртвите нападатели.

Биргер бе дълбоко потънал в мислите си и все пак почувства, че някой го наблюдава. Когато се обърна, там стоеше Грегерс, покрит със сажди, с разплакани очи и раздрани, кървави дрехи над ризницата си. Гледката го потресе мигновено и той протегна ръце, а синът му отиде при него с три леки скока.

— Грегерс, Грегерс, сине мой — промълви той и усети как сълзите му напиреха отново, защото осъзна, че до този момент не се беше запитал какво се е случило със собствения му син. Държа го за малко здраво притиснат до себе си, докато търсеше думи.

— Ти си жив и си бил сред онези, които са ни спасили от още по-голямо нещастие — каза той, като отдалечи момчето от себе си, хвана го за раменете и го погледна в очите, без дори да се опитва да скрие сълзите си.

— Убих... осем мъже... с арбалета си — отвърна Грегерс тихо, на пресекулки, сякаш му костваше крайни усилия да пребори хлипанията си.

Тогава Биргер седна на един от грубите кнехтове на кея и направи знак на сина си да седне срещу него.

— Разкажи как стана, разкажи какво се случи преди две нощи — прикани го той възможно най-дружелюбно и бащински нежно. — Осем мъже, не е зле.

И Грегерс разказа, отначало пресекливо, запъвайки се с думите, как се събудил от нещо като слабо разтърсване в леглото и как малкото момчета в залата на младежите след това са свършили всичко по най-съобразителния за тях начин.

Докато слушаше разказа, Биргер сякаш виждаше всичко пред себе си и сам беше заел мястото на сина си Грегерс. Трябва да е станало точно както той разказваше и дори потънали в най-дълбоката и черна скръб, те все пак не можеха да не изпитват някаква гордост,

задето момчета, които все още не бяха мъже, но бойци от Форшвик, бяха прогонили сто вандали и убили половината.

— Ти наистина си мой син, Грегерс — промълви той, когато чу разказа до края. — Пренебрегнах те, оставих те твърде дълго сам, без бащина любов и подкрепа. Най-напред те моля да ми простиш за това.

— Да простя на вас, баща ми? — попита Грегерс колебливо и поклати бавно глава. — Няма абсолютно нищо, за което да ви прощавам, нали ме направихте боец от Форшвик.

— Още не! — усмихна се Биргер тъжно и извади меча си. — Направи крачка напред и падни на колене!

Момчето постъпи, както му казаха, и Биргер обясни, че след битка важаха правила, различни от тези във време на мир, ето защо това сега бе възможно. После докосна с меча си най-напред лявото, после и дясното рамо на Грегерс и обяви, че когато се изправи, вече ще бъде боец от Форшвик с право на синя лента около ножницата на меча си.

Сега обаче не искаше да се разделят за дълго. Първо щяха да потеглят за Варнхем заедно с Алде, за да погребат скъпата Сесилия Роса до любимия ѝ Арн Магнусон. После щяха да продължат към Биелбо. А във войната, която сега се задаваше, Грегерс щеше да язди до ярла с герба на Фолкунгите.

Момчето отново избухна в сълзи, когато се изправи като посветен боец от Форшвик, защото огромната черна мъка у него се примеси по непоносим начин с гордостта и с любовта към един баща, който за него беше повече копнеж и мечти, отколкото реалност.

[1] Скалд — средновековен скандинавски поет, бард. — Б.р. ↑

[2] Снори Стурлусон (1179–1241) е най-прочутият скандинавски скалд и историк. Бил е и политик. Мистерия около творчеството му е замесена в романа на Том Егеланд „Пазителите на завета“ (също издание на „Персей“). — Б.р. ↑

II.

Ингрид Улва добре осъзнаваше колко невъзможно би било за една вдовица, чиито коси тъкмо започваха да побеляват, да определя как щяха да организират войната. Дори нямаше достъп до шумните родови тингове, а една жена в никакъв случай не би могла да вразуми мъже, полудели от жажда за мъст.

Никога не бе разбирала напълно колко свят бе Форшвик за Фолкунгите. За нея това беше просто едно от най-големите стопанства и определено това, което носеше най-обилните богатства чрез всичките прекрасни предмети, които произвеждаха там. Но нали работилниците бяха спасени, а опожарените къщи можеха да бъдат изградени отново.

Тя скърбеше за Сесилия Роса безмерно повече, отколкото за едно изгорено до основи стопанство. Същото важеше и за скъпата ѝ приятелка Улвхилде, която сега пристигна в Биелбо, за да могат заедно да изпият виното за помена на Сесилия Роса както преди няколко години бяха постъпили за Сесилия Бланка. Сега оставаха живи само две от четирите вдовици, които някога бяха управлявали кралството.

Улвхилде разказа, че синът ѝ Емунд също бе побеснял от жажда за мъст. За мъжете в момента не можеше да става въпрос за нищо друго, освен да съберат всички сили, да отидат право при Кнут Холмгейрсон и да го убият заедно с хората му до един. Доколкото Улвхилде разбираше, те лесно щяха да постигнат това, което си бяха наумили. За Емунд и останалите мъже не бе опожарено просто едно стопанство, за тях то бе като Йерусалим. Стотици бяха вече Фолкунгите, прекарвали младежките си години във Форшвик. Имаха си специални знаци и обичаи за поздрав, за да може възпитаник на Форшвик винаги да разпознае друг, дори да ги делят десетки години по възраст. А това не служеше само на приятелството, защото си имаха някакво непонятно правило един воин от Форшвик никога да не вади меч срещу друг. Както и да е, в момента бяха като обезумели и трудно щяха да ги накарат да действат разумно и обмислено.

Всичките опасения на Ингрид Улва за война на глупците се сбъднаха още първия път, когато чу Биргер да говори за планове си. Въпреки това тя изчака два дни, след като се бе завърнал от Варнхем заедно с младия Грегерс. Макар да се пръскаше от нетърпение да вразуми Биргер, преди всички мъже да пристигнат с трясък в Биелбо и целият им разсъдък да изчезне в бъчвите с бира и гръмките клетви за свещено отмъщение, тя се насили да не отваря дума за войната. Накара Грегерс да разкаже високо и разпалено за първото си посещение във Варнхем, защото той никога не си бе представял, че в Скандинавия съществуваше толкова голям Божи храм. Биргер примамва да се похвали как е накарал стария отец Гийом дьо Бурж в крайна сметка да отстъпи. Монахът най-вероятно бе направил това, само защото Биргер беше така хитър и ненадминат в преговорите, дивеше се тя невинно. Тогава той потвърди подробно колко трудно е изглеждало в началото, как отец Гийом създавал неприятности, понеже жени без знатен произход не можело да се погребват под светия под на църквата, но как Биргер тогава му припомнил, че това все пак беше жената, към която най-обичният син на Варнхем, Арн Магнусон, е изпитвал такава божествено вдъхновена любов, че е преживял двайсетгодишна война в Светите земи като рицар тамплиер. Както и можеше да се очаква, отец Гийом омекнал, щом чул да се споменава името на Арн Магнусон, което може би не се дължеше единствено на доказаната набожност на скъпия му дядо, а и на големите количества злато, с които църквата бе облагодетелствана тъкмо заради тази набожност. И така, с уелото съдействие на Биргер накрая всичко бе завършило добре. Сега Сесилия Роса почиваше за вечни времена под каменния под на Варнхем заедно с любимия си Арн.

Заупокойната литургия била много красива, но безкрайно дълга. С последното се съгласи и Грегерс.

Малко по малко Ингрид Улва търпеливо се домогваше до темата, за която най-много ѝ се искаше да говорят, защото за нея лесно предсказуемата победа не означаваше нищо. Тя намираще за доста по-важен въпросът в чие име побеждаваха. Най-лошото беше в името на отмъщението, в името на свещеното скандинавско отмъщение. Затова пък най-добре беше в Божието име, но това си бяха просто думи. А и сега разполагаше с малко време да повлияе на Биргер, преди

нахълтващи от всички посоки Фолкунги да превърнат Биелбо в лудница.

— Знам, че ти ще победиш, скъпи мой сине — започна тя спокойно и с престомена разсеяност една късна вечер, когато бяха останали сами и в Биелбо все още цареше мир. — И винаги съм знаела — продължи със същия тон и се направи, че се е оплела с преждата си, — че ти ще бъдеш онзи, който ще убие Кнут Холмгейрсон. Затова не ми бе особено приятно, че се упражняваше с него толкова много, понеже трупаше камъни върху собствения си гръб.

Както и целеше, тези й думи накараха Биргер да онемее. Той се взираше в нея, сякаш хиляди мисли преминаваха през главата му едновременно.

Биргер наистина остана поразен в мълчание и най-напред си помисли, че майка му бе единственият човек в кралството, който притежаваше това умение. Дори рицарят Бенгт вече не бе способен да го накара да млъкне с такава лекота. Тя беше много красива, помисли си след това объркан, и се говореше, че е отпратила хиляда кандидати за ръката ѝ. Разбира се, това бяха просто хорски приказки, също както и онези за вещерските ѝ умения. Но що се отнасяше до способността ѝ да вижда бъдещето, той не беше толкова сигурен, защото, без съмнение, го бе правила много пъти и то не просто за глупости. И сега си седеше там в червените си цветове, които обожаваше да носи сякаш на инат в това главно средище на Фолкунги, и изглежда предпочиташе спокойно да се занимава с хурката си, вместо да говори за война. И все пак не можеше да е вярно, реши той накрая. Напротив, искаше да говорят сериозно, и така щеше да стане.

— Не е лошо предположението, че ще убия Кнут — заяви той накрая. — Някой от нас ще го направи, защото ще спечелим една война, както и ти каза. А както и двамата с теб мислим, тя най-вероятно ще завърши със смъртта на Кнут и роднините му ще обвинят мен. Е, моя скъпа, хитра, обичана майко, за какво всъщност искаш да говориш с мен?

— Най-напред в чие име смяташ да победиш? — попита тя нежно, все още приковала поглед във вълната, която предеше.

— Ще победа в името на Фолкунгите и на Форшвик — отсече Биргер.

— Това не е достатъчно добро — въздъхна Ингрид Улва и остави настрана хурката си, като погледна Биргер в очите спокойно и дълбоко. — Не е достатъчно добро, сине мой, измисли нещо по-подходящо.

— В името Божие? — предложи Биргер с изписана на устните насмешка. — Нали всички така казват. Ще имаме поне по двама духовници на наша страна, понеже Кнут вероятно разполага с един малодушен архиепископ на своя. Е?

— В името на Фолкунгите и на Бог, да, разбира се — съгласи се Ингрид Улва. — И все пак не е достатъчно добро.

— В такъв случай не знам какво има предвид скъпата ми майка. Но съм готов да слушам. Кажи ми нещо по-добро от Бог и Фолкунгите, ако можеш!

— Бог, крал Ерик Ериксон и Фолкунгите! — веднага отговори Ингрид Улва.

— Ерик Ериксон, куцото дете крал! — избухна Биргер стъписан. — Наистина ли искаш да довлека този урод от Дания и да сложа короната на главата му, когато главата на Кнут се търкулне на земята?

— Точно това искам да кажа — отговори Ингрид Улва спокойно, без да й мигне окото. — А сега те моля да ме изслушаш, без да ме прекъсваш.

— Слушам — потвърди Биргер с кратко кимване. — Но сега, скъпа майко, трябва да подбиращ думите си като един Биргер Бруса, за да ме убедиш.

— Така и ще направя — отговори Ингрид Улва с едва доловима усмивка. — Ако не ме прекъсваш, не изтърчиш за бира, не пухтиш и не правиш гримаси.

— За сериозни разговори на четири очи няма нужда от опиянение. Това е мнението ми. Но говори най-сетне и ми кажи какви мисли криеш!

— Е, добре. Много са бегълците, преминали покрай Биелбо след размириците на север в Съормланд. Там върлуват мъжете на Кнут. Хората в Съормланд трябва да ги мразят. Затова пък жителите на Меларен те обожават заради многото освободени, които доведе вкъщи от Йосел. Това не е ли вярно?

— Всичко това е вярно, скъпа майко. Но какво общо има с нашата победа? И най-вече какво общо има със сакатия Ерик Ериксон?

— Нали немаше да ме прекъсваш!

— Да, моля за извинение. Но кажи ми все пак, какво общо има това с Ерик Ериксон?

— Всичко! — отговори Ингрид Улва триумфално. — А сега се опитай все пак да ме слушаш, без да ме прекъсваш. Ще отидеш с войската си на север в Съормланд. Ще разчистиш цялата провинция от хората на Кнут, но към самите ѝ жители ще се отнасяш милостиво. Така ще изглежда, че имаш още по-основателна причина, когато се придвижиш до южния бряг на Меларен, където те познават не като опустошител начело на враждебна войска, а като освободител. Скоро Съормланд, а също и Нерке ще бъдат очистени от хората на Кнут. И всички жители на двете провинции ще приветстват освободителя Биргер Магнусон от Биелбо и Фолкунгите му. Сега започваш ли да разбираш?

— Идеята ти е добра, така си и мислех да постъпя от самото начало. Но сега да се върнем на Ерик Ериксон!

— Гербът, който войската от юг ще носи, трябва да бъде същият като при Гестилрен, наполовина Ериковите корони, наполовина фолкунгския лъв. Това означава, че няма да бъдете търсеци отмъщение Фолкунги, делото не засяга само скъпия ви Форшвик. Става дума за кралството. И когато накрая, в Упланд или където и да е, заловите Кнут Холмгейрсон и го убие, цялата вътрешна война ще приключи. Дошли сте в името на кралството и коронования крал Ерик, който беше благ владетел, а не главатар на вандали, както разбойникът Кнут. Сега вече трябва да разбираш.

Биргер дълго размишлява мълчалив. Ингрид Улва го наблюдаваше съсредоточено и видя, че думите ѝ са били убедителни. Принуди се да положи усилия, за да не се усмихне от увереност в победата или гордост.

— Ах! — възкликна накрая Биргер. — Това, което казваш, съвсем не е толкова глупаво, скъпа майко. Но тази беше просто една от многото възможности, които обмислях преди тинга утре. А сега се налага да спя!

Биргер отиде до майка си и я целуна по челото, а после изчезна в тъмната стая с уверена крачка.

Ингрид Улва приближи восъчната свещ, вдигна отново хурката си и запреде вълната на прежда. Подсмиваше се. Скоро, помисли си, Биргер щеше да се ожени за кралска сестра.

На следващия ден в Биелбо се събра един родов тинг, кипящ от гняв и жажда за мъст. Само че сега беше ноември — най-неподходящият месец за война. Декемврийският мраз обаче щеше да скове земята и тогава можеха да яздят на север през Западен Арос и Еншопинг до двата замъка на Кнут — Вик и Ску — на юг от Източен Арос. Щяха да превземат крепостите, да ги опожарят, да избият безмилостно всички и да изгорят всяко стопанство на един ден път разстояние.

Така си го представяха Фолкунгите и преговорите започнаха с подобни предложения. Това би било най-малкото мислимо отмъщение за онзи, който бе виновен за оскверняването на Форшвик. Всички негови възпитаници, млади и стари, щяха да дойдат с хората от стопанствата си, да вземат и селяните от всички свои прилежащи чифлици и така да съберат над две хиляди дълги лъка.

Лагман Ескил за първи път присъстваше на родов тинг, но не му беше възможно като другите да седи на мястото си, докато се изказваше, а се разхождаше по пода с широка и мъжествена походка, както у дома, в собствената си зала, напругаше прасци и обясняваше как беше най-добре да водят войната. Искаше да използват нови оръжия, особено при щурмуването на крепостта Вик, която беше по-силна от Ску. Говореше за *trebuchet*, сякаш всички знаеха какво е това, и как щяха да построят *balista* по няколко начина, за да успеят да разрушат стените с люлеещи се канари и да изстрелват огън в крепостта от голямо разстояние.

Въпреки че не всички разбираха това, което лагман Ескил изглежда имаше предвид, те до голяма степен бяха единодушни — това отмъщение щеше да бъде най-жестокото, което хората помнеха, и скоро всички горяха от нетърпение да потеглят с първия мраз, когато земята щеше да понесе колите с тежки оръжия и храна.

Биргер знаеше, че се налага да обърне наопаки всички тези планове, и все пак не се притесняваше от неуспех. Сякаш си беше възвърнал вярата в себе си, толкова осакатена по едно време, и сякаш трудната битка, която му предстоеше на този тинг, беше просто удоволствие. Той изчака чак до края на първия ден заседания, преди да

се изправи и да заговори. Едва след час щяха да отидат на молитва в църквата на Биелбо, а после на вечеря в голямата зала. Биргер добре беше преценил момента. Не искаше разпри на самия тинг, а всеки да получи нещо, над което да размишлява и да спори с другите през нощта.

Тъй като обичаят в Биелбо от стари времена беше да не поднасят бира на говорителите, докато продължава тингът, мъжката жажда също щеше да му даде преимущество. Никой нямаше да иска да удължава тинга излишно до уморителни нощни разговори на гладен стомах.

След като най-накрая се бяха изказали всички, които желаеха да кажат нещо, и единогодушието изглеждаше пълно — война следващия месец и крепостта Вик като най-важна цел — всички погледи се извърнаха към Биргер в очакване. Трябваше просто да се изправи и да удари меча си в масата без да продума, за да бъде всичко решено. Той обаче стана от мястото си бавно, със замислено изражение, за да покаже, че щеше да последва нещо различно от очакванията на роднините. По този начин накара залата да замлъкне, за да може да говори с нисък глас, без онази внушителност, която повечето бяха проявили.

— Мъката ни е голяма, както и гневът ни. Стократно ще отмъстим за роднините си, паднали с оръжие в ръка, както и за онези, които са били заклани позорно или са изгорели — започна той. — Няма да пестим усилията си, докато не убием Кнут Холмгейрсон и хората му. Дотук всички сме единогодушни. Ще постигнем това с Божията помощ. Но няма да тръгнем на война през декември, а чак през май следващата година.

Тогава спря, понеже очакваният озадачен и ядовит шепот се разнесе из залата. Той знаеше, че сега се налага да убеждава, иначе позицията му на родов ярл изведнъж щеше да се окаже безпочвена. Тук беше необходимо да говори по-бързо и с по-голяма сила и той вдигна ръка, за да въдвори тишината отново.

— Няма да тръгнем на война следващия месец, защото ние не търсим малка победа — продължи той. — А тъкмо такава би била тя, ако просто превземем крепостта Вик и къщичката Ску, което може да се окаже също толкова трудно в суровата зима. И пак ще бъде една малка победа, а това, към което ще тръгнем ние, е най-голямата победа на Фолкунгите за всички времена и нещо повече дори от

справедливото ни отмъщение. Ако превземем крепостта Вик още до Нова година, за което толкова много от вас говориха така дръзко и мъжествено, какво ще сме постигнали с това? Да, отмъщение, но какво още? Кой ще бъде тогава крал и къде ще се намира кралският съвет, когато Кнут изистине? С това цялото ни кралство ли ще бъде оставено на произвола на бродещи разбойници и грабители? Тогава ние просто ще се оттеглим вкъщи, за да отпразнуваме победата си с пищни гощавки в очакване на жадни за отмъщение упландци? Не, тогава няма да сме спечелили много. Скоро ще си имаме причини да тръгнем на нови военни походи, за да си отмъстим още по-жестоко, по същия начин, както кървавото възмездие в миналото можеше да опустоши цели провинции.

Биргер направи пауза и премести поглед от лице на лице сред говорителите на фолкунгските стопанства. Те седяха с намръщени чела, но тихи и това бе добър знак в този момент, когато беше изрекъл най-трудното.

— А сега пък ще ви кажа как ще постъпим — продължи той, окуражен от напрегнатото внимание в залата. — Най-напред ще доведем обратно коронования ни крал Ерик Ериксон, защото най-отпред във войската си ще носим два герба, за да ги виждат всички. Единият е на Форшвик, другият е този, който носихме при Гестилрен — наполовина на Фолкунгите, наполовина на Ериковия род, защото този е гербът на кралството. На север няма да потеглят кръвожадни фолкунгски отмъстителни, а кралската войска, тръгнала да накаже бунтовници. Разликата ще бъде голяма, както и победата ни. Хладнокръвно и след внимателно обмисляне ще изпратим на север две войски през май: едната към Нишопинг, другата към Йорребру. Именно в Съормланд и Нерке се крие ключът към победата, защото народът там ще ни посрещне като освободители, а не като армия опустошители от юга. Щателно ще пречистим и Съормланд, и Нерке, от всички плячкосници и съдебни пристави в служба на Кнут Холмгейрсон. Ще използваме цялото лято, за да изтръгнем тези земи от лапите на Кнут. Тогава ще го държим притиснат в Упланд. Ще заобиколим Меларен и ще се прицелим в сърцето му — крепостите Вик и Ску. Така ще му се наложи да ни посрещне с войската си или да избяга. След това можем да превземем Вик и да го опожарим, ако пожелаем. И тогава упландците няма да могат да се отправят на юг, за да си отмъстят на

нас, Фолкунгите, дори и да им е останал някакъв водач. Могат единствено да се вдигнат на бунт срещу крал Ерик и да се изправят не само срещу нас, а и срещу хората от Съормланд и Нерке, които още през лятото ще сме спечелили за нашата кауза. По този начин ще извоюваме много по-голяма победа, отколкото просто чрез страховито отмъщение. Със сигурност победата ни ще остане безсмъртна. И все пак ще си получим възмездието. Когато пристигнах във Форшвик и видях горчивата скръб и опустошението, обещах стократно отмъщение. Сега мога да повтора това обещание, ако постъпим, както аз казвам.

Мълчанието, което продължаваше да тегне над залата, щом Биргер седна на мястото си, го убеди наравно със замислените физиономии на всичките му роднини, че ще получи това, което иска.

Отне време, преди някой да изяви желание да се изкаже отново и да бъдат повдигнати отделни безсилни възражения. Един казваше, че само си създават повече работа, като тръгват да водят Ериковото дете крал, когато би било по-добре да изберат собствен владетел. Друг спомена кротко, че са се оплитали в този въпрос и преди, тъй като нямаше някой изявен претендент за престола от Фолкунгите. Не казаха много повече.

Нямаше нужда Биргер да се изказва допълнително, стана време за молитва и вечеря. Дори брат му, лагман Ескил, замислено кимна в съгласие.

С това повече от половината победа вече бе извоювана, каза си Биргер и се зачуди как и кога да отпътува за Дания, за да намери Ерик Куция и да го убеди, а в най-лошия случай неговите наивни съветници, да се върне в страната, където е бил коронясан за крал, но позорно прогонен от собствените си роднини. Дали тогава би било разумно да си каже направо, че тези родственици бяха осъдени на смърт? Или щеше да се задоволи само с обещанието за сигурна победа?

Както и да е, войната вече бе решена. Освен това му носеше облекчение, че е спечелил време, за да се подготви старателно, вместо да се втурнат на зле обмислено плячкосване, което би довело само до излишна смърт. За истинската победа не биваше да умират без причина нито собствени роднини, нито врагове.

След разтопяването на ледовете на следващата пролет крал Ерик Ериксон пристигна по Ветерн в крепостта Арнес, където господарят Торгилс Ескилсон щеше да отговаря за сигурността му, докато спечелят войната. Арнес беше много по-силен от Нес на Висинг и не би могъл да бъде превзет дори с оръжията за обсада на новото време, за които лагман Ескил бе говорил така разгорещено. Арнес, както и Имсеборг, Форшвик и Биелбо, щеше да се превърне в защита на Западна и Източна Готаланд срещу всякакви вражески набези. А фолкунгски ескадрони щяха да излизат от тези крепости всеки ден, за да търсят и най-малкия знак за неприятели от северните местности.

Рицарят Бенгт и Биргер стояха вече повече от месец заедно в Биелбо, за да подготвят войната, и скоро бяха единомисленици, че не можеха да оставят родните места незащитени в размирни времена, а спокойно биха си осигурили победата срещу упландците с малко повече от половината конница на Фолкунгите. Тъй като не възнамеряваха да пристигнат в Съормланд и Нерке като вражеска армия от грабителите, Биргер разчиташе да накара хората там да се сплотят зад кралския герб. Очевидно при сегашното положение жителите и на Съормланд, и на Нерке щяха да бъдат изтощени до смърт от приставите и вандалите на Кнут Холмгейрсон.

И все пак милостта към хората на север от горите си имаше една ясна граница. Тази зима във Форшвик шиха и оцветяваха не само нови знамена за войската. Бяха изрисували и два листа пергамент, които изобразяваха всички гербове от доспехи и щитове, намерени сред убитите вандали там. Всеки мъж, когото срещнеха да носи някой от тези знаци, безусловно щеше да загуби живота си.

Нуждаеха се от две еднакви карти с гербовете на враговете, защото Фолкунгите щяха да тръгнат на север, разделени на два по-малки въоръжени отряда вместо в един голям. Бенгт Елинсон бе главнокомандващ на единия с рицаря Сигурд като най-приближен. Събраха се в Имсеборг, за да преминат най-напред през Тиведен към Йоревру, а след това на север от Йелмарен към Арбуга и накрая Стренгнес.

Отрядът, който Биргер щеше да поведе заедно с рицаря Емунд Юнсон като най-приближен, имаше за първа спирка Нишопинг, щеше да продължи на север към Съодертелие, а после на запад към Стренгнес. Войските на Биргер и рицаря Бенгт щяха да се съберат в Стренгнес около празника на свети Лаврентий в началото на август. Едва тогава щеше да дойде времето да попълнят силите с пехотинци и стрелци с дълги лъкове, които през лятото нямаше да имат друга работа във войската, освен да бързат доста дълъг път.

След като двата отряда обхванеха по този начин целите Нерке и Съормланд, тези провинции трябваше да са очистени от всеки пристав и злодей под командването на Кнут Холмгейрсон. Тогава наближаваше голямата война.

Това, което Фолкунгите проведоха, дълго време изглеждаше като много чудновато организирана война. Двете войски мудро се придвижваха на север през светлите летни местности с птичи песни и мирна сеитба.

Цялото въодушевление на младия Грегерс, който безмерно горд и с разтуптяно сърце бе потеглил до баща си, родовия ярл, начело на ескадроните от Форшвик, впоследствие се стопи. По дългия път от Линшъопинг към Нишопинг не срещнаха нито един враг и преди да влязат в Нишопинг, цялата войска спря в стопанството на Херве Троле, за да си почине два дни, докато поправяха коли и чистеха всички оръжия. За Грегерс тази война изглеждаше като началото на дълго лятно пътешествие, което скоро стана еднообразно.

Биргер обаче си имаше основателни причини да направи тази почивка у Херве Троле, който принадлежеше към род с голямо влияние в Съормланд, а сега спадаше и към Фолкунгите чрез брака си с дъщерята на Бенгт Елинсон, Магнхилд. Какво имаха да обмислят баща му и този Херве Троле, Грегерс разбра едва по-късно, когато престоят в стопанството завърши с присъединяването на господаря Херве към войската заедно с десет конници, след като преди това щедро бе допринесъл към припасите от пушено и осолено месо. Сега знаменосецът му трябваше да язди начело с герба на двора, който беше нов и изобразяваше три символа: бягащия червен вълк, който беше старият знак на рода Улв, трол с отрязана глава и златистия фолкунгски лъв.

Едва след като една малка група конници от войската влезе в Нишопинг със знаменосците си най-отпред, Грегерс започна да разбира как баща му бе замислил този военен поход. Когато се срещнаха с гражданите за обсъждане, ярл Биргер разви една була с кралски печат, която разрешаваше на града две години освобождаване от данъци, ако се обявят за законни поданици на крал Ерик Ериксон. За гражданите на Нишопинг, жестоко ограбен от приставите на Кнут Дългия, това спасение се оказа твърде голямо, за да отговорят с „не“. От момента, в който тържествено положиха печатите си върху кралската була, имаха законното право да изхвърлят или дори да убият всеки, който дойдеше да събира данъци за Кнут Дългия.

На път на север към Съодертелие, след два дни обилна гощавка в Нишопинг и подновени запаси, Биргер започна да обяснява на нетърпеливия си син как преминаваше тази война. Постепенно щяха да влязат в битка, но тогава срещу един самотен и притиснат натясно противник. Всеки град, който се присъединяваше към Ерик Ериксон, бе загубен за Кнут Холмгейрсон. Може би такова водене на война изглеждаше дребнаво, но накрая щеше да се окаже пагубно за Кнут Дългия.

Далеч пред войската през цялото време яздеше ескадрон от Форшвик в пълно бойно снаряжение. На мирните пътници разказваха, че няма нужда да се боят от кралската армия, която приближаваше по-назад по пътя, спираха и разказваха това и във всяко стопанство. В същото време разпитваха за приставите и разбойниците на Кнут Дългия, къде са видели такива за последно или къде можеше да се предполага, че пребивават. Тогава и селяни, и пътници се показваха повече от благосклонни да ги насочат. По този начин войната през цялото време се водеше пред войската, но на малки стъпки и без много шум.

Освен това по пътищата имаше най-голяма възможност фолкунгските разузнавачи да се натъкнат на нищо неподозиращи кралски пристави или пък още по-добре — грабители от Упланд. Тогава изобщо не питаха, а нахлупваха шлемовете и нападаха незабавно. Един ескадрон от Форшвик бе много по-силен от два пъти повече врагове на кон, а дори и нежеланите пристави на Кнут Дългия не яздеха на по-големи групи.

Точно преди Съодертелие на Грегерс се удаде да види първите ясни признаци на тази тиха война, която предхождаше главната войска. В една дъбрава висяха и се клатеха на вятъра петнайсет мъже. По скования и изкривен начин, по който висяха, можеше да се заключи, че бяха убити, преди да ги закачат за предупреждение. По ризниците им можеше да се познае, че някои бяха служили на крал Кнут Дългия, а други идваха от упландски родове или от Вестманланд.

В Съодертелие до голяма степен повториха преговорите от Нишопинг и с това втори, макар и значително по-малък град, бе паднал във властта на крал Ерик Ериксон без кръвопролитие.

Тогава войската свърна на запад, премина бавно през Съормланд, спираше във всяко стопанство, не плякосваше нищо и освобождаваше от данъци за две години всеки, който имаше възможност да допринесе за войската. Слухът за щедрот завръщане на крал Ерик Ериксон на престола скоро се разнесе далеч пред мудро напредващата войска. От време на време идваха конници и разказваха за съдебни пристави или грабителите и Биргер веднага изпращаше един-два ескадрона, за да избият всички, които успееша да открият. Бавно и сигурно разчистиха цяла Съормланд от хората на крал Кнут.

По същия бавен, но почти мирен начин Бенгт Елинсон и рицарят Сигурд прекосиха Нерке и без затруднения накараха град Йорекбу да се присъедини към крал Ерик Ериксон. Алчността, проявена от Кнут Дългия и приставите му, жестоко удари срещу самите тях.

По уреченото време, точно преди празника на свети Лаврентий, двете войски се срещнаха близо до Стренгнес при една крепост на пристав, която отрядът на Бенгт държеше под обсада вече няколко дни. За защитниците в дървеното укрепление бе потискащо да гледат как вражеската войска отвъд стените вече се удвояваше и как сред множеството знамена, които носеха, имаше такива от всички градове и всички големи родове както в Съормланд, така и в Нерке. Единствена тази крепост не бе изтръгната от ръцете на крал Кнут Дългия, но куражът на защитниците започваше да намалява с всеки изминал час.

Биргер и Бенгт Елинсон не бързаха, а разпънаха палатките си на подобаващо разстояние от крепостта, която щяха да завземат при последното си спиране, преди да влязат в Стренгнес. Имаха много да си разказват за изминалите летни месеци и преживяванията им доста си приличаха. Забавляваха се един друг, като споделяха по някоя

смешка, като например как една група пристави се врязала право в ескадрон много млади воители от Форшвик и не осъзнала сериозността на ситуацията, преди всички да се сгромолясат на земята умиращи, или пък за селяни, които дотърчавали запъхтени през нощта и разказвали, че злото се е отприщило и грабители са на път към стопанствата им. А за всяка подобна малка намеса си спечелваха сто нови привърженици. Това бе война, за каквато никой не беше чувал да се говори преди, война, подобна на чудо, в която войската през цялото време ставаше по-силна, а завладенията се подчиняваха на завоевателя с най-голямо въодушевление. Тъй като нито пристави, нито грабители оставаха живи след кратките си и изненадващи срещи с фолкунгските конници, можеха само да гадаят доколко Кнут Холмгейрсон е разбрал или не, каква смъртоносна опасност приближаваше. Ясно бе, че не би могъл да получи информация от мъже, натъкнали се на врага или поне видели го от разстояние, защото конниците от Форшвик винаги успяваха да настигнат побягнали ездаци и им беше строго заповядано да го правят. Чак сега, след три месеца, те се изправяха пред малко по-сериозна задача. Досега бяха загубили едва неколцина от двете войски. Това обаче не бе станало в битка, а при неизбежните случки, когато множество въоръжени мъже прекосява страната. Някой арбалет стреляше по грешка, някой бе паднал от пощръклял кон и оставаше увиснал за стремената по време на пианска кавга и тем подобни дреболии.

Въпросът сега беше едва ли не дали да завземат тази крепост с щурм или с преговори. Две неща говореха за второто. Ако пропуснеха да опожарят укреплението, не рискуваха солидния сандък с данъци, каквото най-вероятно имаха вътре. А дадяха ли на хората на Кнут свободен път, скоро щяха да изтичат при него и да му разкажат какво се е случило в Съормланд и Нерке. Ако тогава имаха късмет, той щеше така да се разгневи, че нямаше да мисли трезво, щеше да подгони хората си към броните и да дотърчи стремително и доброволно към смъртта си.

Имаше обаче причини и за превземането на крепостта с щурм и така да не допуснат някой да си тръгне свободен. Досега нито Биргер, нито рицарят Бенгт бяха срещнали мъже с такива гербове по дрехите и щитовете си, каквито бяха намерили във Форшвик след нападението на вандалите. А на родовия тинг Биргер се беше заклел да отмъсти.

Ако сега оставеха тази крепост с преговори да спечели свободен пропуск, нямаше да бъде лесно да гледат как мъже с вандалските гербове излизат по пътя към свободата. Това щеше да предизвика голяма врява сред Фолкунгите и тогава с право можеха да кажат, че Биргер не държи на думата си.

Измяната е възможност, вдигна рамене Бенгт Елинсон. Щом обитателите на крепостта тръгнаха да излизат, просто щяха да отведат настрана онези, които носеха правилните знаци и да им кажат, че за вандали и роднините им свободният пропуск не важи, само кървавото отмъщение.

По-лошата възможност бе опитът да избегнат измяната, като от самото начало изредят изключенията и помолят да им предадат определени вандали, преди да продължат преговорите, ако вътре имаше от тях.

Това не бе добро решение, бързо се съгласиха. Ако защитниците на крепостта узнаеха предварително кои от тях бяха осъдени на смърт заради родовите цветове, които носеха, кутсузлите веднага щяха да изхлузят ризниците си и да ги изгорят.

Накрая рицарят Бенгт предложи да поизчакат известно време, понеже всичко досега вървеше по-бързо и лесно от очакваното. Имаха няколко месеца пред себе си преди заключителната битка срещу Кнут Холмгейрсон. Освен това тази крепост не беше строена, за да издържи на продължителна обсада, а по-скоро изглеждаше като хранилище за сандъците с данъци. Ето защо не знаеха колко големи запаси имаха там вътре, но във всички случаи щеше да бъде удобно да оставят провизиите да намаляват, а страхът от обкръжаващите ги обсадители същевременно да нараства. Изменеше ли им куражът там вътре, защитниците може би сами щяха да започнат преговори за свободен пропуск. Докато ги бяха оставили да се потят в крепостта, Биргер можеше да отиде до Стренгнес и да осъществи преговорите си в последния град на Съормланд, който още не се бе присъединил към кралската войска.

А когато Биргер два дни по-късно влезе в Стренгнес пред могъщата стена от знамена, която сега спадаше към войската му, той бе посрещнат с пищно представление, каквото в никакъв случай не бе очаквал. По продължение на главната улица пред катедралата и пристанището гражданите стояха със сини и сребристи знаменца в

ръце, славеха Бога и благославяха пристигналия завоевател. Изглеждаше толкова преувеличено, че той заподозря някаква лукава клопка и разбра всичко, чак когато седна сред управителите на града и сплашения епископ. Повече от трийсет от жителите на града били сред пленниците на Йосел. Щом чули, че идва не друг, а Биргер Магнусон, те убедили всички, че тук не става въпрос за отбрана срещу враг, а трябва да посрещнат приятел, на когото са длъжници. По време на цялото пътешествие Биргер не бе присъствал на по-лесни преговори за двете години без данъци в замяна на преданост към крал Ерик Ериксон. Щеше да стигне и една година или пък, ако искаше да преговаря по-сурово, шест месеца, осъзна той по-късно. Все пак прие прозрението по-скоро със задоволство, отколкото с дребнава пресметливост. Не беше лоша спогодбата, която сключиха в Стренгнес, тъй като с нея целите Съормланд и Нерке бяха присъединени към крал Ерик Ериксон.

В продължение на две седмици обсадителите строиха катапулти и събираха смола и друг вид гориво преди щурма на крепостта с приставите. През това време защитниците не направиха и един опит за пробив. Стрелите им долитаха в малки количества и с нищожна сериозност, когато някой конник ги предизвикаше, като яздеше плътно покрай защитните валове.

След седмица на жарко слънце Биргер определи, че щяха да започнат атаката, поне за да проверят волята за съпротива на отбранителите. Нощите на август бяха станали по-тъмни и тъй като мъжете в крепостта на този етап най-вероятно си мислеха, че врагът възнамеряваше да се опита да ги умори от глад, нападението дойде напълно изненадващо.

Един час преди разсъмване небето се освети, като че беше ден. Огнени кълба и горящи стрели нападаха върху крепостта от всички посоки. Пожарите се разпалиха добре на няколко места, преди отбранителите вътре да наскачат от съня си и да започнат гасенето.

Хиляда мъже стояха готови със стълби за щурмуване в очакване на заповед за нападение. Биргер обаче ги задържа. Той наблюдаваше от един нисък хълм заедно с рицарите Бенгт, Емунд и киселия и навъсен Сигурд. Всичките стигнаха до едно и също заключение. Ако започнеха щурма сега, щяха да превземат крепостта с цената на сто от своите. Тогава обаче битката щеше да попречи на гасенето на пожарите,

крепостта щеше да изгори до основи и всички защитници да загинат — или вътре в горящия ад, или като избягат навън при очакващите ги конници. Но в пожара щяха да бъдат унищожени и златото, и среброто, плячкосани от жителите на Съормланд и Нерке. Затова пък ако ги оставеха да гасят пожара необезпокоявани там вътре, командирите им със сигурност щяха да се погрижат да защитават до последно точно сандъците със съкровища.

— Ето каква е опасността от строенето на дървени крепости за пристави — заключи Биргер. — Може би огънят ще свърши цялата работа вместо нас, може би бихме могли да подготвим нови огнени залпове, точно когато онези вътре решат, че са погасили пожарите. Тогава ще победим, без да загубим и един живот от нашите. Какво мислите?

— Ако изпратим стълбите за щурмуване сега, всичко ще приключи, преди да стане време за обед, а няма и нужда да пилеем повече време — отвърна рицарят Сигурд с извърнато лице, сякаш не желаете да поглежда Биргер в очите, докато говореше с него.

— Аз също не виждам причина да удължаваме мъките за която и да е страна — съгласи се рицарят Емунд.

— А ти, Бенгт, какво е твоето мнение? — попита Биргер, без да издава собственото си виждане.

— На мен ми се иска най-много онези вътре да се предадат безусловно и при това да са спасили всичкото злато и сребро, което си въобразяват, че могат да използват в пазарлъци за живота си — отговори рицарят Бенгт.

— Мъдро — съгласи се Биргер и се престори, че размишлява известно време, преди да даде заповед на войните със стълби да се оттеглят и вместо това да се подготви втори огнен залп.

Когато час по-късно изпратиха втората партида огън, на много места все още гореше, въпреки че отбранителите трябва да се бяха бяхтели като волове, за да угасят пожарите. Сега всичко пламна отново и още по-силно, защото този път срещу вече разпален огън в катапултите бяха сложили бъчви с борово масло. Когато всяка подобна бъчва прехвърлеше дървените стени и попаднеше в огньовете, скоро можеше да се види сноп бял, искрящ огън да се издига към небето.

Вече беше напълно светло. Слънцето бе изгряло преди час и денят обещавахе да бъде топъл и хубав без капчица дъжд.

Пред портите на дървената крепост чакаха два ескадрона конници и петстотин пехотинци с копия и брадви. По-голямата част от войската обаче се бе оттеглила на спокойна закуска. Мъжете лежаха разпръснати, дъвчеха и пиеха пред горящата крепост, където огънят изглеждаше упорит като греха, въпреки че беше разбираемо как усилено се мъчеха там вътре да го потушат с вода и мокри кравешки кожи или каквото там имаха под ръка. На едно място огънят така се беше впил и от външната страна на дървените ограждения, че бе невъзможно да го угасят отвътре и там бавно, но сигурно се отваряше толкова голяма дупка, че скоро щеше да бъде възможно да нахлуят на кон, по двама мъже един до друг.

Биргер и Бенгт седяха на удобно, сигурно разстояние под разпънато платно за палатка и наблюдаваха представлението, докато пиеха сутрешната си бира и хапваха пушена шунка — най-обичайната им храна на бойното поле освен хляба, който постоянно получаваха от освободени от данъци стопанства, покрай които беше минала войската.

— На онези вътре трябва да им е като в ада — промърмори Биргер замислено. — Значи така са се чувствали брат ми Карл и родственикът ни Карл Глухия, когато са умрели. Както казах, едва ли ще построим повече дървени крепости в кралството ни.

— Ако аз и ти командвахме там вътре, какво мислиш, че бихме направили сега? — попита Бенгт Елинсон, без да обръща внимание на мислите за покойни роднини.

— Аз щях да ти кажа, че няма надежда, че се налага да преговаряме — отвърна Биргер. — Щом врагът навън е успял да запрати два такива огнени залпа по нас, то може да изстреля още един или два, само чака да се опечем сами или да преговаряме. Все тая с преговорите, защото никога няма да задържим крепостта — в момента се намираме в смъртна клопка, по-лоша, отколкото ако бяхме опитали пробив в началото.

След закуската Биргер си легна да поспи няколко часа, и когато се събуди, понеже някой леко го дърпаше за ръката, той беше доста сигурен какво ги очакваше.

Всички пожари вътре в крепостта бяха изгасени, но все още тлееше и пушеше на много места. В стените зееха няколко големи дупки и вече нямаше нужда от стълби, за да щурмуват. Един от военачалниците на крепостта бе излязъл и поискал свободен пропуск

за вражеския ярл. Биргер веднага отпрати вестителя със съобщението, че незабавно ще приеме посредника и с фолкунгска чест му обещава свободен пропуск.

След миг дойде един покрит със сажди мъж, с прогорени и разкъсани остатъци от синя ризница с Ериковите корони над бронята си. Биргер заповяда да му дадат столче и бокал бира, за да се поохлади, преди да изложи посланието си. Наблюдаваше със замислена усмивка как победеният допря чашата с бира до устата си и пи така лакомо, че доста изтече по врата и гърдите му, преди да остави празния съд със звучно стенание. Тогава Биргер предположи, че там вътре всичката вода беше свършила.

— Аз съм Биргер Магнусон, ярл на Фолкунгите и военачалник на крал Ерик Ериксон и те поздравявам със свободен пропуск, приставе. Кажи ми името си! — започна Биргер сурово.

— Аз съм Стюре Свантесон от козия род, пристав на крал Кнут в Съормланд и Нерке — отвърна другият на висок глас, сякаш въпреки безнадеждното си положение все пак искаше да се покаже дързък.

— Кнут Холмгейрсон вече няма пристави в провинциите, които назова. Какъв си ти тогава? — попита Биргер с по-нисък глас и впери поглед в победения.

Не получи друг отговор, освен наведена глава.

— Имаме две възможности за избор — продължи Биргер. — След половин час ти и всичките ти мъже ще излезете навън. Няма да носите оръжие. Тогава много от вас, но не всички, ще спасят живота си. Втората възможност е да останете и да се браните. Тогава ти давам дума, че нито един от вас няма да се измъкне жив. Други условия за преговори не съществуват, а сега като мъж на честта отнеси това послание на роднините си!

С това Биргер се изправи, за да покаже, че разговорът беше приключил, и отпрати с ръка вражеския посредник, преди да му обърне гръб и да се оттегли.

След по-малко от половин час напуканата и обгоряла порта на крепостта се отвори и тълпа покрити със сажди бранители излязоха с наведени глави, без оръжия. Бяха малко повече от сто и петдесет.

Много от тях бяха допуснали смъртоносна грешка. Онези, които бяха по-знатни от останалите и имаха собствени гербове, очакваха по-добро отношение от победителите — може би бира и гощавка същата

вечер, затова излязоха с ризниците си на показ и с щитове в ръка. Когато след това ги хванаха за ръка и ги отведоха встрани от голямата група, те изглеждаха наивно облекчени, понеже още не бяха разбрали.

Тъкмо от тази крепост бяха заловени повечето мъже, които бяха нападнали и опожарили почти целия Форшвик. Ето защо нито Бенгт, нито Биргер се бяха натъкнали на някои от тези особено желани врагове по целия си път на север през страната. Близо една трета от покритите със сажди победени имаха герб, който бе изобразен на двата свитъка пергаменти, изготвени с изкусна прецизност от стъклари и тъкачи през дългите, студени зимни нощи в опустошения Форшвик.

Биргер заповяда старателно да разделят пленниците на две групи, за да останат сами всички с търсените гербове по ризниците и щитовете си и да ги завържат. След това накараха двете групи пленници да седнат на земята на известно разстояние едни от други под охраната на пехотинци, докато Стюре Свантесон, господарят на крепостта, бе принуден да се върне там заедно с Биргер и тримата му командири, както и дванайсет воители от Форшвик с извадени мечове.

Сякаш стъпваха в преддверието на ада, помисли си Биргер, щом видя разрухата вътре и усети вонята на изгорено месо в тлеещата горещина. По целия двор лежаха мъртви, а покрай срутените и овъглени къщи и стени се виждаха много черни, сгърчени трупове, свити на кълбо като деца. Онзи, който бе преживял това, трябваше да приветства палача като освободител.

Врагът бе имал благоразумието да остави всички оръжия на една голяма и подредена купчина в двора и приставът Стюре услужливо отведе победилите го до една стая, обградена с мокри кравешки кожи и наkisнати във вода шаячни чаршафи, от които се издигаше пара. Там вътре се намираха все още защитените му средства от данъци, но също и четири сандъка със сребърни монети и злато на стойност близо сто марки. Гледаха ли на това като на военна плячка, целият поход щеше да бъде щедро заплатен, а да остане и солиден излишък.

Не бе останало много за спасяване от провизиите в крепостта — всичко беше или изгоряло, или развалено от водата. Двата кладенеца на двора бяха напълно изпразнени, а в тинята на дъното имаше шаяк, който се бяха опитали да навлажнят с последните капки вода.

Биргер заповяда добре да се погрижат за намереното в стаята за събрано от данъци, да го изпратят в кралския Нес заедно със златото и

среброто, и да ги заключат в съкровищницата в подземие на източната кула. Не след дълго щяха да върнат много от парите на онези в Съормланд и Нерке, на които са били наложени несправедливи данъци или пък са били ограбени. А от излишъка крал Ерик щеше да получи нелоша компенсация за данъците, от които бе принуден да се откаже за две години.

След като крепостта беше разчистена от всичко ценно и най-накрая можеха да я изгорят до основи, започна онази част от победата, за която много от Фолкунгите отдавна говореха, мечтаеха и се хвалеха, и която бяха обрисували едни на други в най-светли краски около многобройните лагерни огньове по време на похода или през дългите, еднообразни дни на кон под проливния дъжд.

Донесоха каменен блок и брадва, а Биргер предложи на пристава Стюре да вземе брадвата, като с това спаси собствения си живот. Ако откажеше, щеше да се присъедини към групата от осъдени избраници и да предаде брадвата на най-приближения си. Близо четиридесет мъже щяха да загубят главата си, така че това бе изтощителна работа, която заслужаваше миг почивка с бира от време на време.

Приставът Стюре пребледня под саждите, щом чу това предложение. Той се прекръсти, падна на колене и се помоли. След това с наведена глава отиде при онази група, която щяха да обезглавят, и се остави да му завържат ръцете. За това си спечели голямо уважение както сред победителите, така и сред победените.

После Биргер накара да предадат предложението на втория по ранг след пристава, който също носеше цветовете на Ерик на ризницата си. Този мъж се задоволи с прекръстването, после си плю на ръцете, отиде до брадвата и я грабна с две ръце. Тогава Биргер му заповяда да остави пристава Стюре последен.

Отвеждаха вързаните вандали един по един до техния роднина палач и докато главите им се търкаляха в една нарастваща локва кръв пред мястото за екзекуции, откъм победителите се чуваха смях и резове, а победените пленници седяха с извърнат поглед.

Когато остана само пристава Стюре и, хлъзгайки се във всичката съсирена кръв, го отведоха при палача, поизтощен и доста замаян след почивките със силна бира, Биргер вдигна ръка, помилва Стюре и му каза, че е свободен, заедно с най-приближения му мъж — палача, както и всички останали пленници. Добави две неща. Първо:

посланието, което искаше да предадат на Кнут Дългия, вероятно бе ясно, без да се налага да го облича в многобройни думи. Второ: палачът беше под негова защита, докато се намираше в Съормланд.

В тази провинция наистина не бяха виждали пристав, така забързан да си отиде, и това стана повод за много смях и шеги.

Преди да позволят на победените да си отидат, ги подложиха на още едно изтезание. Получиха заповед да свалят броните на обезглавените си роднини и да ги измият в един поток, да съберат труповете на клада вътре в крепостта, а след това да я изгорят цялата. Чак след това можеха да си тръгнат с писмен пропуск, с помощта на който да се придвижат през Съормланд на север към Вестманланд и Упланд — по същия път, съобщи им Биргер на сбогуване, по който той самият щеше да дойде по-късно тази есен.

С това лесната и приятна част от военния поход на Биргер бе приключена и победителите празнуваха победата с тридневни угощения с бира в палатковия си лагер, а онези, които предпочитаха — в самия Стренгнес. Там, както и в повечето градове около Меларен, всеки мъж в дрехи на Фолкунг вървеше в безопасност независимо колко беше пиян, защото трябваше само да измънка няколко заваляни думи, че е човек на Биргер Магнусон, за да го посрещнат с невъобразимо доброжелателство и уважение.

Предстоящата война щеше да бъде различна. Пътят през Съормланд и Нерке приличаше по-скоро на кралска обиколка из страната, отколкото на война. Когато войската се пригответи за потегляне, Биргер говори строго и напомни, че дните на спокойствие са свършили. Във Вестманланд и Упланд войната щеше да изглежда така, както сигурно повечето бяха очаквали в началото, когато тръгнаха на път в меката майска вечер. Сега се отправяха към сърцето на врага и никой не можеше да се надява на почивка, преди да е паднала главата на Кнут Дългия.

* * *

В средата на ноември фолкунгската войска разпъна лагер на равнината пред Еншопинг. Зад гърба си имаха гора, а гледката напред към града бе свободна. На здрачаване забелязаха армията на Кнут

Дългия да излиза от Еншопинг и да разпъва лагер толкова близо, че ясно се виждаха огньовете, които палеха, а от време на време се чуваха смях и гласове в тихата нощ. Цяла година без един ден бе изминала от оскверняването на Форшвик.

Грегерс Биргерсон не можеше да заспи по никакъв начин. През изминалата година, откакто баща му с правото на родов ярл го бе провъзгласил за воин от Форшвик, той бе видял много от лицата на войната, които не беше очаквал или дори не би могъл да си представи. Съормланд и Нерке бяха завладени на цена, по-ниска от триста убити врагове и едва десет свои. Но голямата битка предстоеше с неумолимото настъпване на зората и преди вечернята няколко хиляди мъже щяха да легнат мъртви на равнината пред Еншопинг.

Тази мисъл беше нереална — като да сънуваш, че сънуваш. Макар баща му и воините в неговия съвет да бяха убедени в победата, все пак сега стояха пред цялата събрана сила на Кнут Дългия, жаждата за отмъщението трябва да беше голяма и всички да се бият за живота си. А и те не бяха по-малко убедени в победата от Фолкунгите. Това беше различно от опожаряването на някаква си малка крепост на пристави.

Потеше се и се въртеше наляво-надясно като змия под кожената си завивка, без да може да намери поза, която повече да го унася в сън. Накрая стана тихо и излезе навън в лагера. Въздухът беше суров и студен, малко огньове продължаваха да горят. Отдалеч можеше да види, че в палатката на ярла светеше, и макар един млад знаменосец да нямаше право да се натрапва при него, той събра смелост, откряхна платното на входа и влезе.

Баща му седеше до една маса, където бяха сложили сандък с пясък, шишарки и клечки, които рицарят Бенгт сочеше, докато обясняваше, а ярлът кимаше замислено и тъкмо изсумтя в съгласие, когато и двамата погледнаха към Грегерс с изненада. Наблюдаваха за малко пребледнялото му лице, преди и двамата да грейнат в дружелюбни усмивки.

— Скъпи мой сине, Грегерс, не съм ли прав, че ти е трудно да спиш тази нощ? — поздрави ярлът, стана, прегърна момчето и го натисна да седне на един стол до сандъка с пясък. Грегерс поздрави плахо рицаря Бенгт и погледът му заблужда между двамата добродушни мъже. Изглеждаше му непонятно как можеха да седят

така спокойно, изпълнени с увереност, когато вражеските огньовете горяха само на няколко изстрела отгук.

— Трябва да знаеш, млади родственико — започна рицарят Бенгт, — че първия път, когато участвах в голямо сражение, със сигурност бях малко по-голям от теб. И въпреки това не можех да заспя. Едва ли някой може в началото. Ако това ще подобри съня ти през оставащите ни часове, тогава знай, че вече сме победили.

— Как може да сме победили, преди да е изстреляна и първата стрела? А Кнут Дългия и хората му там в далечината не си ли мислят същото като нас? — попита Грегерс несигурен.

— Погледни тук! — покани го баща му и посочи сред шишарките и клечките в гладкия пясък. — Войската на Кнут стои тук пред Еншопинг. Той има трийсет конници и може би три хиляди пехотинци. Ние имаме гората зад гърба си, пред войската си от стрелци с дълги лъкове утре ще сме сложили само два ескадрона и това ще види Кнут на зазоряване, когато задебне за нас. Ще остане доволен от видяното — че имаме само трийсет и двама конници — защото той си мисли точно това, иначе нямаше да дойде към нас. Той обаче не може да погледне в гората зад нас, а на зазоряване там ще чакат десет ескадрона. Те са на път към нас сега в нощта, пеша, всеки повел своя кон в мрака. Кнут ще нападне дванайсет ескадрона, като смята, че са два. Ти самият си конник, обучен във Форшвик, знаеш какво означава това. Трудното не е половината ден работа, която предстои утре след изгрев. Трудното беше да стигнем дотук.

— Значи затова през цялото време държахме голямата конница далеч зад нас, след като тръгнахме от Йоребру — заключи Грегерс и кимна остроумно по начин, който предизвика доста широки усмивки по лицата на баща му и рицаря Бенгт.

— Прозорлив си като баща си, Грегерс! — пошегува се рицарят Бенгт, макар и без най-малката следа от насмешка в гласа. — Да, и точно затова позволихме на много от конните разузнавачи по пътя ни да се измъкнат, да отидат при Кнут и да му разкажат, че готите този път идват също толкова слаби, колкото и предишния. Ако бяха видели десетте ескадрона, които ще ги очакват утре, Кнут щеше да изчезне като лисица в бърлогата си и щеше да настане едно ужасно търчане през половината Упланд, за да се докопаме до опашката му.

— Да, навярно Кнут е уверен в победата, щом дойде при нас доброволно — допълни Биргер с известно нетърпение в гласа. — Това, което не знае, е, че тази нощ е последната в живота му. И така! Сега отивай да спиш, защото утре искам да имам буден и съобразителен *confanonier* до себе си!

Грегерс се поклони на двамата могъщи мъже и се върна в палатката си, където лежаха останалите знаменосци. Той опита да се промъкне тихо, за да не ги събуди, но никой не спеше. Или пък спяха много леко, защото в мрака го посрещнаха сподавени ругатни и той се оправда, че само е бил навън по малка нужда. Вътре в палатката се носеше кисела миризма на пот и страх.

Зората дойде мека и влажна с малко мъгла. Това време беше много по-изгодно за Фолкунгите, отколкото за страната на Кнут Дългия. Силен вятър би създал неприятности на фолкунгските стрелци, а освен това би дал и ясен изглед, така че враговете навреме да открият какво ги дебне в гората зад ярла и знаменосците му, които вече чакаха на конете си.

Това, което Кнут Холмгейрсон и хората му видяха, когато излязоха напред, за да огледат бойното поле, беше точно каквото очакваха с най-голяма охота. Пред пехотинците на Фолкунгите стояха трийсет и двама конници — само малко повече от половината, с които разполагаха на своя страна. И пешите воители на Фолкунгите бяха по-малко и, както изглеждаше, уплашени се държаха съвсем близо до гората, сякаш вече се канеха да избягат в нея. Най-отзад и най-защитен стоеше самият Биргер Магнусон, значи днес нямаше намерение да бъде особено дързък. Разстоянието беше твърде голямо, за да видят в тази лека мъгла какви знамена носеха около Биргер Магнусон, но бяха казали, че са и ерикови, и фолкунгски — нещо, което Кнут намери за безмерно нагло. И все пак тези гербове скоро щяха да украсяват стената в залата му.

Грегерс замръзваше, макар да беше добре облечен, и стискаше знамето толкова силно, че дясната му ръка се скова и от време на време се налагаше да потърка ръцете си една в друга, докато държеше пръта на знамето със свитата си ръка. Понякога тревожно поглеждаше скришом към баща си, за да види дали на лицето му не бе изписан и най-слабия знак на безпокойство или колебание, сякаш утешителните думи в палатката тази нощ имаха за цел просто да прогонят страха на

един млад и неопитен син. Баща му обаче стоеше напълно неподвижен с отпуснати на юздите ръце и твърда усмивка на лицето, която излъчваше всичко друго освен несигурност.

Краят на гората, където стояха с конете си, беше малко поиздигнат от бойното поле и имаха добър изглед чак до най-задните редици на врага, които чезнеха в мъгла. Зад тях в гората се чуваха пръхтящи коне и звънящи стремени. Беше невъзможно да държат цели сто и трийсет конници съвсем тихи. Звуците обаче бяха твърде слаби, за да стигнат чак до врага, а мъглата беше достатъчна, за да не може никой от неговото място да вижда вътре в гората и да разбере какво се крие там.

Редицата конници на Кнут Дългия тръгна бавно напред и се надигна мощно дрънчене, когато хиляди пехотинци зад тях вдигнаха оръжията си и закрачиха напред зад конниците си.

Грегерс видя как баща му се прекръсти, наведе глава и изрече кратка молитва, тогава и той самият направи същото. Само че почти веднага трябваше да отвори очите си, защото баща му го предупреди.

— Още малко... още малко, трябва да напреднат още малко — шептеше Биргер усмихнат с поглед, насочен ту към врага, който все още се придвижваше бавно напред, ту към Грегерс.

Изведнъж вдигна право нагоре ръката, която държеше щита. Долу, точно в средата на войската, където рицарят Емунд седеше на коня си, се повтори същото движение. Чу се силно дрънчене, когато хиляда стрелци с дълги лъкове зад собствената редица конници приготвиха първите си стрели.

— Още малко! — отново прошепна Биргер през зъби, като че ли искаше да подкани врага си да се приближи към смъртта. Конниците на Кнут Дългия все още вървяха, а плътно зад тях се виждаше гъмжило от дълги копия.

— Най-напред искаме да докопаме кавалеристите — обясни Биргер на Грегерс и отново вдигна и спусна щита си. Рицарят Емунд долу върху нетърпеливо танцуващия си дорест кон веднага повтори движението, тогава опънаха всички лъкове и ги насочиха косо към небето.

Това беше миг на такова напрежение, че на Грегерс му се струваше, че бясно биещото му сърце ще изскочи от гърдите му. Той

никога не се бе изправял пред гледка, като тая, която предстоеше, само беше чувал безкрайни истории.

Най-сетне баща му повтори бързия знак с щита, а рицарят Емунд го последва — тогава стана ясно, че всичко казано за този момент, беше вярно.

Небето се затъмни, чуваше се свистене сякаш хиляда жерава идваха да танцуват, а след това вражеската войска изглеждаше така, сякаш я е покосила божествена желязна ръка. Всеобщ рев от болка и страх, примесен с цвилещи коне и дрънчащи оръжия се надигна към небето, където на път вече бе следващият черен облак.

След като третата партида стрели бе изпратена, всички стрелци на Фолкунгите взеха оръжията си и тръгнаха към гората с пъргава стъпка, но без да бързат особено. Покрай тях от противоположната посока в лек тръс се спускаше рицарят Бенгт със знаменосеца си от Форшвик, за да се присъединят към двата ескадрона, които досега служеха само за стръв — да примамят врага към атака. Подредиха се в две редици за нападение, за да пометат онези вражески ездачи, които все още седяха на конете си, а след това да се врежат в мъжете по-назад, останали извън обсега на дъжда от стрели.

Същевременно рицарят Сигурд, и той със знамето на Форшвик най-отпред, заедно с петте си ескадрона препускаше с бясна скорост по цялото бойно поле, за да отреже пътя за бягство назад.

После ескадроните на рицаря Бенгт се хвърлиха право към вражеската войска и повалиха всичко по пътя си, а скоро се преподредиха в по-малки групи по четирима, които се пръснаха във всички посоки напред и встрани, за да могат да посекаат до един побягналите пехотинци.

Това, което започваше сега, беше по-скоро клане, отколкото битка. За хората на Кнут нямаше спасение дори назад, защото там бавно се приближаваше една нападаща редица от осемдесет конници от Форшвик с насочени надолу копия.

Целта беше проста — да притиснат войската на Кнут от всички страни, за да се стопи скоро само до онова малцинство, което се намираще в групата знаменосци — самият Кнут и приближените му като Кнут Кристинсон, ярлът му Улф Фаси, архиепископът и подобни големци. И точно както се бе надявал Биргер предишната вечер, ядрото на войската и собствените стражи на Кнут избягаха на един по-нисък

хълм, където скоро бяха обкръжени и наблюдаваха безпомощно как групи конници на Фолкунгите фучаха надлъж и нашир по бойното поле, за да го очистят от останалите оцелели.

Това продължи известно време, докато Биргер взе със себе си своя знаменосец и в лек тръс прекоси напоеното с кръв поле нагоре към обкръжения враг. Спря се на един изстрел разстояние и огледа какво беше положението, преди да свика един ескадрон от Форшвик и да заповяда подредба в две линии по осем. Шумотевицата от сражението вече стихваше на бойното поле и се чуваха само измъчените писъци на отделни умиращи.

Когато реши, че е чакал достатъчно дълго, за да могат онези горе да усетят страха като парализиращ студ във всичките си крайници, Биргер бавно извади меча си, хвърли копието си на земята и заповяда на конниците около него да направят същото. След това вдигна ръка за нападение и след няколко мига се врязаха право в останалата вражеска група.

Той бе открил Кнут, което не беше трудно, понеже носеше златна корона върху шлема си.

Кнут много добре разбра кой идва срещу него и първо си помисли, че умело е успял да избегне меча на Биргер, защото се оказаха един до друг, при това в малко по-лошо положение за Биргер. В следващия миг обаче конят му се свлече като заклан, понеже Биргер му бе разсякъл гърба. А в смайващото падане Кнут Холмгейрсон така и не видя следващия замах, насочен към тила му.

Мъжете около него, които все още бяха живи, бяха толкова заети да се защитават срещу други конници от Форшвик, че никой не можа да се притече на помощ на своя крал, а повечето от тях вече бяха успели да паднат, когато Биргер изрева, че това беше краят.

Едва десет живи врагове бяха останали на ниския хълм, сред тях двама епископи, които никой от Фолкунгите не бе нападнал, един ранен Кнут Кристинсон, един лагман на име Лаврентий от Тиундаланд и мъжът, който до този момент бе ярл на Кнут Дългия, Фолкунгът Улф Фаси от Биелбо.

Победителите и победените стояха неподвижно и се гледаха. Слънцето се беше издигнало още малко, прогонило повечето мъгла с помощта и на един слаб бриз. В далечината се чуваше как конници от Фолкунгите преследваха малцината врагове, които с късмет или с

Божия помощ се бяха изтръгнали от прегръдката им и сега яздеха или бягаха като пощурели, за да се спасят.

Това, точно това е истинският миг на победата, помисли си Биргер. Онова, което следва от сега нататък, е по-скоро работа. И ще отнеме много по-дълго време.

Той строи четири ескадрона в квадрат около победената група, повика при себе си Грегерс и със знамето на кралството в ръка направи две бавни обиколки в равнин около враговете, които го зяпаха намръщено. После спря до трупа на Кнут Холмгейрсон и посочи с все още кървавия си меч към Улф Фаси, който седеше на коня си задъхан, с пребледняло лице, а едната му ръка кървеше. След това насочи заповедно мечата си към знамето на Кнут с трите корони, което един ранен мъж с голямо усилие все още крепеше изправено до ярла си.

Тогава стана това, което трябваше. Улф Фаси направи бърз знак на своя *conpanion* да отиде при Биргер и да му предаде знамето на Кнут Дългия. Той го пое с една ръка и го подаде на Грегерс, който малко се засуети, но успя да го закрепил в кожената чашка под едното стреме и да го задържи заедно с тяхното.

След това Биргер се наведе и изниза короната от главата на Кнут Холмгейрсон с мечата си, вдигна я блестяща на слънчевата светлина, погледа я за кратко с каменно лице и бавно тръгна към Улф Фаси, като протегна мечата косо нагоре, така че кралската корона издрънча до ръката му. Отново насочи мечата към Улф Фаси, без да продума. Тогава той свали короната си на ярл и след едно кимване на Биргер я пусна по мечата, а тя падна върху кървавата кралска корона, която сега отново принадлежеше на Ерик Ерикссон.

Отведоха пленниците в Еншопинг, където градската управа безусловно се предаде на победителя Биргер Магнусон. Не плячкосаха града.

Гощавката за победата трая три дни и сериозно смали запасите на Еншопинг. В замяна на това жителите получиха милостиво разрешение да разграбят бойното поле като добра компенсация за загубите си.

На пира Улф Фаси и Кнут Кристинсон, който бе негов приятел, както и на покойния Кнут Холмгейрсон, седяха заедно с епископите си на почетната маса при Биргер Магнусон и рицарите му. Нямаше кой знае какво за договаряне, освен че трупът на Кнут Холмгейрсон щеше

да бъде предаден и откаран на роднини, а Улф Фаси обеща втори път да не тръгва на война срещу родствениците си, Фолкунгите.

Отново крал Ерик Куция бе неоспорим владетел както в земите на готите, така и в Свеаланд. Това поражение при Еншопинг струваше скъпо на хората от Упланд и Вестманланд и щеше да измине доста време, преди да им хрумне да тръгнат на бой срещу конници на Фолкунгите.

Дълъг мир очакваше цялото кралство.

ВРЕМЕТО НА ЯРЛА

I.

В черната, злокобна септемврийска нощ на лето господне 1246-о дъждът така жестоко шибаше уличките на Висбю, че не се показваха дори тлъстите, черни плъхове от пристанището. Беше трудно време за града, където благосъстоянието зависеше от търговията, защото новият датски крал Ерик Плуг-Пфениг бе обсадил Любек и никакви кораби не можеха да преминат нито навън, нито навътре. А отрежеха ли търговията с Любек, последствията бяха тежки за всички във Висбю.

Самотен странник в сиво кожено наметало с качулка, свел глава заради вятъра и дъжда, вървеше бавно и сякаш несигурно търсеше нещо по пътя в една от уличките, която водеше на север от големия площад. Това би могло да се сметне за непредпазливост в тъмната нощ, защото наоколо нямаше никакви свидетели, ако дойдеше злото. На Висбю му бе еднакво непосилно да се отърве от плъховете си и да излезе на глава с човешката измет, каквато пристанищните градове май неизменно привличат. За нещастие, оставени на брега моряци и избягали престъпници от близо и далеч бяха неразделна част от късната нощ наравно с черните плъхове.

Трима такива мъже се бяха свили в един вход и наблюдаваха жадно бавния пътник, който ги приближаваше навън в дъжда. Изглеждаше едър, но може би го уголемяваше широкият плащ с качулка. Когато вдигна глава до един прозорец, светлината падна върху мокра, сива коса, която разкриваше, че това не беше никакъв младеж. Тримата обирджии си кимнаха окуражени. Под това наметало сигурно се криеше тежка кесия сребро или поне някаква ценност. А в тази сатанинска буря нямаше да има свидетели и когато намереха студеното и сковано тяло на сутринта, те самите отдавна щяха да спят сити и доволни.

Първият от тримата, който се приплъзна по гладките павета и се втурна към чужденеца, получи ритник в гърдите. Вторият загуби ръката си, отсечена от проблеснал меч, а третият побягна в див ужас, убеден, че е видял дявола.

Щом изританият на земята мъж се поизправи с усилие, посрещна го мечът, насочен към гърлото му, а той се прекръсти и се приготви да умре.

— Имам нужда от водач до Таверната на майка Ема и искам да ми покажеш пътя — заповяда чужденецът на любекското наречие, сякаш питаше за пътя в един напълно обикновен ден сред хората.

Злочестият крадец Ангус направи опит да изпелтечи нещо в отговор, но другарят му с отсечената ръка, който отначало седеше тих и съвсем неподвижен, притиснал кървящата рана, сега нададе пронизителен писък от болка и страх. Чужденецът се извърна мигновено и го посече с меч си. Чу се как острието срещна плътта, но като цяло в дъжда настана рязка тишина, а върхът на кървавия меч отново се насочи към обирджията Ангус.

— Е, смяташ ли да ми покажеш пътя или не? — попита чужденецът с учудващо спокойния си глас от преди. По същия начин можеше да говори и за времето.

Скоро по улицата вървеше странна двойка — единият, мокър като куче, лазеше, препъваше се и молеше за живота си, а с тежки, уморени стъпки го следваше мъж с дебел кожен плащ с качулка. Бе подържал меч си на проливния дъжд, обръщайки го няколко пъти, сякаш за да го изплакне, беше го изсушил върху Ангус и го бе прибрал в ножницата под наметалото си. Ангус имаше нож в колана си, но и през ум не му минаваше да се опита да го използва, макар да се предполагаше, че един нож се вади по-бързо от меч. Причината беше, че вече и Ангус, подобно на избягалия си съучастник, смяташе, че е срещнал дявола.

Малко след това някой заблъска по залостената врата на прочутото с лоша слава място, което самият собственик предпочиташе да нарича Таверната на майка Ема, но хората му казваха бардака на Северната уличка. Вътре имаше печено месо за онзи, който можеше да си позволи нещо такова, но най-вече бира от Любек. И жени според волята, а това обикновено ставаше желателно след определено количество от силната бира.

Съдържателят Дийтер Страндфенгер отиде до вратата, като мърмореше от неохота, защото късните гости най-често бяха еднакво пияни и разорени, значи не носеха голяма радост или доходи.

— Хубав вечер — поздрави мокрият до кости чужденец на любекски. — Аз търси хер Елоф търговец.

— Тук няма кого да търси онзи, който най-напред не си казва името — нахока го Дийтер Страндфенгер. — Нито пък ще влезе някой, който не може да си плати.

— Аз съм кралският военачалник с кралска задача и това трябва да те притеснява повече от заплащането — отвърна чужденецът, без да повишава глас, и мина покрай кръчмаря, сякаш изобщо не стоеше на пътя му.

В тъмната стая, осветявана само от гаснещия огън и единични факли, имаше десетина човека. В един ъгъл седяха петима гости, които все още не бяха нито пияни до смърт, нито достатъчно разгонени и хвърляха зарове, обкръжени от две-три курви, които се смееха на играта им високо и окуражително. Тук-там някой лежеше с ръце на масата, сякаш бе заспал, докато други се караха за какво ли не. Един мъж седеше над бирата си с наведена глава, беше по-добре облечен от останалите вътре, но съвсем сам. Чужденецът отиде право при него, свали мокрия си плащ и така го изтръска, че водните капки се разхвърчаха както по самотника, така и по онзи, който седеше съвсем близо до него.

В друг случай чужденец, който се е държал така, скоро щеше да изяде боя и да се насочи към улицата с главата напред. Само че напръсканите с вода, които мислеха да скочат от местата си, за да накажат нахалника, веднага се отказаха. Чужденецът носеше броня, а на ризницата му блестяха трите корони на краля и златния лъв. Но и само огромният му меч щеше да окаже силно успокоително въздействие на всеки пияница, решил малко да се посбие.

Най-изумен от всички обаче остана търговецът Елоф, когато в същия момент вдигна поглед от мрачните си, самотни бирени размишления и откри пред себе си брат си Биргер.

— Исусе, Мария и вси светии, най-накрая дойде! — извика той, скочи и без най-малкото колебание или срам прегърна мощния гост от полуострова.

— Най-накрая? — засмя се Биргер и прегърна брат си, — нали само преди три дни кралят получи смирената молба за помощ от гражданите на Висбю. Да не си мислеше, че ще долетя като гълъб в такава време?

— Нямах това предвид, Биргер — отвърна Елоф със завалян глас. — Мислех си, че са изминали цели десет години от последната ни среща.

Държаха се за раменете и се гледаха в очите в кратко мълчание, преди Елоф да се дръпне и да хвърли една сребърна монета на масата до полуизпитата си бирена чаша със сини, извити орнаменти.

— Имаме да поговорим и предполагам, че е най-добре това да стане в моята къща — каза той и грабна мократа си филцова шапка и наметалото си.

Дъждът продължаваше да шиба уличката, когато излязоха навън, и тъй като Елоф бе по-зле облечен за такова време, те забързаха през града, като се хлъзгаха и навеждаха, и най-сетне стигнаха на топло в търговския дом. Тогава на Елоф му се наложи да се извини и да отиде да се преоблече, но събуди прислугата, за да се погрижи за брат му, докато чака. Дотичаха слугини с восъчни свещи, раздухаха огъня в камината и му поднесоха две големи кани тъмна бира, след което бързо се оттеглиха, кланяйки се важно.

Биргер огледа стаята. Налегна го внезапна тъга. Добре познаваше тази стая, тук беше седял като млад мъж с перо на шапката и се бе възхищавал на търговеца Ескил, мислейки си, че собственият му живот е бил предначертан. Той именно трябваше да поеме тази къща, да стане търговец, а не кралски воин. Беше ли честен, така както всеки мъж би трябвало да изисква от себе си, той не можеше да твърди, че е станал нещо повече от воин. Сега господарят Ескил почиваше за вечни времена, както и вдовицата му Бенгта. Цяло чудо бе, че Елоф изобщо беше съумял да задържи търговския дом, като се има предвид колко злато и сребро трябва да е струвало наследството първо след господаря Ескил, а после и след госпожа Бенгта. А и в тази стая вече не ухаеше на богатство, въпреки че му беше трудно да каже какво се е променило. Столовете, масата и gobлените си бяха същите, ако не го лъжеше паметта, това се отнасяше и за възглавниците и кожите, красивите любекски чаши и покорните прислужници. И все пак нещо ясно говореше, че богатството и щастието бяха напуснали тази къща заедно с господаря Ескил и госпожа Бенгта.

Или пък беше само лицето на Елоф. Беше доста затлъстял, носът му светеше червен и син, подобен на червено цвекло посред лицето му, а очите му се бяха смалили като свински, сбутани между подутите му

бузи. Така изглеждаха тези мъже, които търсят щастието повече в запоя, отколкото в честния труд.

Обилните количества бира и вино са способни да пречупят и най-силния мъж. А Елоф не беше от най-силните. Биргер немалко се разочарова, когато след кошмарно плаване от Съодершопинг се добра на залитащите си крака до къщата на Елоф, само за да узнае, че трябваше да търси стопанина в града по разни домове с лоша слава.

Падението на Елоф и светлите спомени от стаята го натъжиха и го накараха да се замисли, че животът можеше да стане много подобър, ако си беше останал във Висбю онзи път преди много години, когато господарят Ескил го изкушаваше. Да, все пак бе забогатял от всичките войни след това и от цялата земя, придобита благодарение на лекотата да убеждава, с която разполагаше победителят. Златото му обаче бе покрито с много кръв, а животът на търговец със сигурност би бил и по-светъл, и по-праведен.

Разумът му казваше, че както обикновено изпадаше твърде лесно в самосъжаление и че имаше много повече причини да се радва, отколкото да скърби. Имаше си кралска съпруга в Биелбо, а от нея — трима сина и дъщеря, и всичките растяха добре. Крал Ерик му бе подарил сестра си Ингеборг за награда след победата при Еншопинг, а такава чест не отказва никой разумен мъж.

Кралят обаче бе определил Улф Фаси да задържи короната на кралски ярл, въпреки че Биргер бе най-заслужил и него предпочитаха Фолкунгите. Вместо това трябваше да се задоволи с позицията на кралски военачалник и понеже Улф Фаси не разбираше нищичко от война, както си бе възпитан от непоправимия Карл Глухия, на Биргер се наложи да тича ту на една, ту на друга дребна битка, за да оправя хаоса, който създаваха духовници и злонамерени местни управители. Само че го държаха далеч от същинската власт, понеже ярл Улф му бе смъртен враг. С това бяха осуетени всички ревностни планове на Биргер и брат му, лагман Ескил, да изградят едно кралство върху твърдата основа на законите. Ярлът се беше противопоставил на всичко, което Биргер и Ескил искаха да променят. Единственото нещо, за което ги бе подкрепил самият крал, бе забраната срещу носенето на желязо — малък напредък след големи надежди.

Дочу кикот и шепот откъм вратата и забеляза две деца по нощни ризки, които го наблюдаваха любопитно. Опита се да ги повика, но

тогава само поклатиха глави срамежливо. Изглеждаха да са на шест и седем години, понеже на едното му липсваха предните два зъба, а другото си имаше нови. Бяха момиче и момче.

На Биргер веднага му стана драго и извади две сребърни монети, които вдигна в ръката си, за да примамва децата, и им намигна. Тогава дойдоха, а той ги хвана разсмян, сложи ги на коленете си и им даде монетите.

— Какви сте вие, нощни духове, че не спите по това време? — попита ги дружелюбно на народния език, но му отвърнаха само с неразбиращи погледи. Тогава попита същото на любекското наречие и на мига го заля поток от бурни въпроси. Искаха да знаят дали той е кралският воин, дали е дошъл да освободи Любек и дали могат да видят големия му меч. Биргер не се поколеба, а се остави да го убедят, извади меча си предпазливо и го сложи на масата между каните с бира, като предупреди децата да не се порежат на острието. Откри, че горе при дръжката бе останала малко прясна кръв и я изтри с едната ръка, а с другата взе една детска ръчичка и внимателно застърга нокътя на палчето по острието, така че той се нащърби. Момиченцето веднага поиска да направи същото като брат си.

Елоф, който тъкмо влезе вътре в сухи дрехи, едновременно се ядоса и учуди, като видя децата да седят на коленете на Биргер, сякаш всяко яздеше своя кон, но веднага го умилистави щастливата усмивка по белязаното лице на коравия му брат. Не му се наложи и да се намеси строго — щом децата го забелязаха, скочиха пъргаво от коленете на Биргер и побягнаха на босите си крачета, които пляскаха по варовиковия под и изчезнаха през вратата с кикот.

— Мисля, че успях да се срещна с първите малки Фолкунги, родени като граждани на Висбю — радваше се Биргер. — Как се казват мъниците?

— Герхард и Хилда — въздъхна Елоф и иначе така мрачното му лице внезапно попросветна. — Те са ми голяма радост, така е с децата, когато се родят, макар че причиняват също толкова грижи преди това.

Не бе лесно да проумее какво искаше да каже Елов с това двусмислено изказване, освен че може би го канеше да си поговорят за дребни неща, преди да зачекнат важните. Докато Елоф наливаше в чашите им бира от каните, Биргер се чудеше дали да се въздържи да подхване висящата нишка на Елоф и направо да премине към голямото

и важно дело, довело го във Висбю. Той реши, че Любек може да почака половин час, защото казаното с известна горчивина от брат му беше вярно — не се бяха виждали десет години.

— Защо смяташ, че невинните малчугани могат да донесат неприятности, преди да са родени? — попита той, докато поемаше чашата с бира.

— За съжаление много зависи коя е майка им — смънка Елоф и вдигна чашата си към Биргер. Пиха мълчаливо. Биргер не зададе повече въпроси, просто изчакваше Елоф да продължи обяснението си.

— Герхард и Хилда са от съпругата ми Ханелоре Копф, дъщеря на един от най-заможните търговци във Висбю — разказа Елоф. — Баща ѝ е недоволен и се чувства измамен, понеже смяташе, че омъжва дъщеря си не само в рода на могъщите Фолкунги от полуострова, а и за големи богатства. Сигурно така е изглеждало, докато господарят Ескил и жена му Бенгта притежаваха тази къща. Само че почти всичко под формата на сребро и кораби сега е в ръцете на наследниците им.

— Значи търговецът Копф е недоволен — отбеляза Биргер. — Успял е да омъжи дъщеря си в рода на Фолкунгите, което в бъдеще може да се окаже доста важно, но не и при богатството, на което се е надявал?

— Точно така — потвърди Елоф. — Обаче го има и това, че Ханелоре в много отношения е блага жена, добра и любяща майка, в домакинството също цари ред, но тя не умее да пише и съвсем нищо не разбира от търговия.

— Както и моята съпруга не може да тръгне на война — отвърна Биргер гневно. — И какво от това? По-скоро е твоя работа да вършиш мъжките дела, не на съпругата ти? Едва ли е възможно да прекарваш цялото си време по таверните сред изметта.

— Не, не, не исках да кажа това — ужаси се Елоф. — Изслушай ме до края и ще разбереш. Преди някоя и друга година назначих единствената дъщеря на един друг търговец от Висбю — беше го сполетяло голямо нещастие. След две последователни корабокрушения той загуби всичко, което притежаваше, и лихварите го прогониха от къщата му. Помоли ме да се смиля над дъщеря му Хелга, която бе възпитавал като син и по думите му беше много умела в писането и счетоводството. Аз я взех на работа и всичко, за което баща ѝ я беше похвалил, се оказа вярно. С Хелга влезе светлина в канцеларията и

всичко, което тънеше в безпорядък, скоро си дойде на мястото. Тя пристигна като благословия за къщата.

— Е? — почуди се Биргер, понеже Елоф се колебаеше да продължи. — И така, ако си получил благословия за най-важното в този дом — канцеларията — какво има да хленчиш и да се оплакваш?

— Ако я обичам твърде много, а и тя мен, и очаква детето ми? — каза Елоф с извърнат поглед, мигновено се нахвърли на бирата си и пи жадно, заливайки вече окапалата си кадифена риза.

— В такъв случай двамата с теб доста си приличаме — промълви Биргер съвсем дружелюбно, когато Елоф плахо остави чашата си. — Обичам една жена, която се нарича Сигни и беше първата жена в живота ми. От нея имам син на име Грегерс и две дъщери — Сигрид и Улва. Значи държанка и три извънбрачни деца. В Биелбо е съпругата ми Ингеборг, сестрата на крал Ерик, а от нея имам трима малки сина — Валдемар, Магнус и Ерик, и дъщеря Рикиса. Това води до раздор и кавги. Не е никак радостно, но може да се преживее. И на теб ти се налага. Аз и ти не сме нито първите, нито последните мъже с подобни грижи.

— Грижи? Наричаш това нещастие грижи, сякаш лесно могат да бъдат премахнати, не разбираш ли в каква опасност съм? — избухна Елоф отчаяно.

— Не — отговори Биргер студено. — Разкажи ми за бедата и скоро ще я преодолеем.

— Търговецът Копф може да ме завлече пред градския тинг, да поиска обезщетение и невалиден брак, да му върна зестрата, а освен това и наказание за разврат, което не е леко! Бащата на Хелга може по същия начин да ме завлече пред градския тинг и да поиска остатъка от къщата ми и тъй като положението му е окаяно, няма да се поколебае. Светлите мигове с невинни деца не могат да се мерят с цялото това нещастие, нито пък кратките моменти на радост с Хелга! Това не са грижи, това е голямото нещастие на живота ми, което се натрупва като черни буреносни облаци над морето.

— Значи само пари ти липсват — отвърна Биргер сухо. — Законите за разврат и други неща не важат за богатите мъже, само за бедняци. Това се отнася и за исковете за обезщетение на гневните бащи, заплашват само бедния. При това положение можеш само да

печелиш, няма какво да губиш, ето защо двамата с теб сме на един хал. Поне що се отнася до въпроса за увеличеното богатство.

— Не разбирам и дума от това, което ми говориш в момента, скъпи братко — прошепна Елоф примирено със сълзи в очите. — Търговията с Любек е затворена, губя сребро всеки ден. Скоро плъховете ще изядат и последното вкъщи, а ти ми казваш, че само ми липсват пари? И какво беше това за хала? Доколкото разбирам, ти си богат на имоти, а и какво ли те е грижа за мен? Не дойде дори на сватбата ми и ме направи да изглеждам като надут глупак пред търговеца Копф и всичките му роднини, горящи от нетърпение да видят кралски военачалник на сватбеното шествие. А сега имаш наглостта да говориш за дребните ми грижи!

— Укроти се и ми се довери, братко — отвърна Биргер благо и наля бира и за двама им, за да си помисли на спокойствие, преди да започне с обясненията.

— Искаше ми се да дойда на сватбата ти, при това с голяма свита — продължи той. — Не съм толкова глупав да не разбирам каква услуга щях да направя на брат си, а какво би могло да бъде по-важно? За съжаление само едно. Преди десет години имаше бунт в Тавастия, подкрепен от Новгород, а аз останах там две години, за да възстановя суверенитета и реда в кралството ни и да превозя до там безимотни swei като заселници. Срещу сватбата ти стоеше това да сляза от мястото си на кралски военачалник и да загубим новите си земи от другата страна на Балтийско море. Ето защо те оставих в тази конфузна ситуация и далеч не изпитвах радост.

— Ти си воин, добре го разбирам. Не те коря за това и те моля да ми простиш за отчаяните думи — отвърна Елоф мрачно. — Но те моля също така да разбереш отчаянието ми, точно сега животът ми не струва много.

— Тъкмо това ще променим — окуражи го Биргер и му се усмихна с вдигната чаша. — Сега ще освободим Любек от ноктите на крал Ерик Плуг-Пфениг, а сполучим ли в това, едва ли ще останем без печалба, нито ти, нито аз.

— Водиш ли и войска със себе си! — изуми се Елоф.

— Не. Имам десет ковачи от Форшвик, страдащи от морска болест, и малко желязо и злато — това е всичко — отговори Биргер тайнствено.

— Тогава ни очаква голямо разочарование, когато утре дойдеш на среща в градския съвет — въздъхна Елоф. — Надявахме се на пълната подкрепа на крал Ерик, надявахме се, че вие в кралския съвет разбирате колко е важно Любек да не попада в датски ръце. А ти идваш сам!

— Молбата за помощ от Висбю дойде при крал Ерик преди десет дни — отговори Биргер бавно и изпуктя, сякаш трябваше да обяснява съвсем прости неща отначало. — Поискахте да спасим Любек, който е обсаден от два месеца, нали?

— Да, тази смирена надежда изпратихме на краля — съгласи се Елоф.

— Сега е краят на септември — продължи Биргер. — Ще можем да изпратим военна флота в Любек чак на пролет, а тогава би било твърде късно. Веднъж в Тавастия, беше по Коледа, превзехме малка крепост чрез гладна смърт и обсада. Не искахме да я опожарим, защото щяхме да изгубим подслон за през зимата. Освен това положението й беше неудобно — на едно възвишение, така че превземането й с щурм би коствало живота на много воители. И така, уморихме от глад защитниците с двумесечна обсада.

— Това какво общо има с Любек? — прекъсна го Елоф скептично.

— Доста — кимна Биргер бавно и мрачно. — Когато превзехме крепостта, не открихме живо куче или котка, а по многото трупове, които намерихме, липсваше месо на отделни места по телата им. Оцелелите бяха толкова немощни и объркани, че нямаше много смисъл да им дадем свободен пропуск. Може би в Любек вече имат същите неприятности или със сигурност ще стане така. Трябва или да им се притечем на помощ до две седмици, или ще загинат.

— И как ще го направим без войска? — чудеше се Елоф.

— С пари, те са най-важни — отвърна Биргер и направи дразнещо дълга пауза, преди да разясни плана си. — Стените на Любек са твърде силни за датчаните, ето защо е обсадата. Запречили са входа на пристанището с желязна верига по река Траве. Това е положението. Успеем ли да изпратим флота с храна през желязната верига до Любек, обсадителите ще са загубили, защото не биха издържали цяла зима. Сега започваш ли да разбираш?

— Предполагам нещо, но ми се струва, че малко търговци от Висбю ще пожелаят да изпратят корабите си без бойци срещу датската армия — смути се Елоф.

— И аз мисля така — отвърна Биргер. — Ето защо се нуждаем от помощта ти да купя всеки кораб, до който можеш да се докопаш, и да го натоваря с месо, сушена риба и пшеница. Донесъл съм достатъчно злато — от краля и свое, и на драго сърце ще ти заема половината от моето.

— Тогава рискуваме да загубим всичко — възрази Елоф ужасен.

— Напълно вярно — потвърди Биргер. — Така е на война. Винаги рискуваш да загубиш както живота, така и собствеността си. Но който не рискува, не печели. Помисли си обаче за обратното! Притичваме се на помощ на Любек с десет ханзейски кораба, пълни с храна. В такъв случай си мисля, че ще получиш добра цена за стоките си там, тъй като предполагам, че последните котки и кучета още сега започват да поскъпват доста.

— Парите ще ни се възвърнат десетократно — кимна Елоф с внезапен блясък на надежда в очите. — Но какво ще правиш с твоите ковачи?

— Ще обковат носовете на всички кораби в желязо — усмихна се Биргер. — С теглото им ще строшим желязната верига. Това означава, че колкото повече кораби успееш да купиш и да заредиш тежко, толкова по-голям става шансът за победа. Опасността в случая не е да не заложим твърде много, а твърде малко.

— Предложи една много необичайна сделка, братко — замисли се Елоф. — Тук става дума за всичко или нищо. Смърт или богатство и никакви грижи повече, както ти нарече безрадостното ми положение.

— Да, всичко или нищо и за двама ни — съгласи се Биргер. — У дома, на полуострова, ярл Улф чака и се моли на Бог и Все светии да се проваля и най-добре да умра бавно в датски плен. Успеем ли в това, ти и аз печелим повече от собственото си богатство, защото Любек няма да прояви неблагодарност. Помисли си какво би означавало за търговията ни едно освобождаване от мито между Любек, Висбю и Съодершопинг за десет години. Да не говорим пък колко изгодна би била за теб самия една особена митническа привилегия...

Когато на следващата пролет мразът необичайно късно отпусна земята, Ингрид Улва най-сетне можеше да погребее мъдрата и веща в билките Юрда в осветената пръст на Биелбо. Изпитваше повече облекчение, отколкото мъка. В продължение на години, още от онази вечер, когато Юрда и Ватна дойдоха при нея в Улваса като скитници, тя беше тяхна закрилница на евтината и за трите им цена, малко да си шушукат и клюкарят.

Всичко можеше да свърши много по-зле, понеже знанията на жените за Божията природа бяха добре дошли при трудно раждане или ако се налагаше да свалят температура, само че спомените и благодарността на хората бяха краткотрайни. Разболееха ли се кравите и се принудеха да ги заколят, започваха да си шушукат за вещерски стрели и магии. Умреше ли някой от силна болка в корема, за която не знаеха лек нито Юрда, нито Ватна клеветяха ги, че са убили с билките си, вместо да помогнат. С по-слаба защита от тази, която им бе предложила в Биелбо майката на родовия ярл, Ватна и Юрда бързо щяха да бъдат принудени да избягат в друга местност, за да не ги убият като вещици, а недълго след това отново да хукнат към още някое чуждо място. В Биелбо бяха прекарвали последните си двацет години в безопасност, а сега почиваха една до друга в осветена земя. Нищо повече не можеше да ги застраши.

Наследството им беше голямо заради всичките знания, които бяха предали на Ингрид Улва, а не бяха незначителни и множеството запечатани форшвикски стъкленици с церове и смърт, наредени на дълги дървени полици в една от стаите на църковната кула.

Духовниците в Биелбо слушаха заповедите на Ингрид Улва и заупокойната литургия стана дълга, както и списъкът с молитви, които трябваше да се прочетат и за Ватна, и за Юрда.

В нощта след литургията за Юрда Дева Мария се яви в спалнята на Ингрид Улва в червен плащ и с кралска корона на главата. Остана неподвижна в долния край на леглото, усмихна се с благата си усмивка и бавно допря белите си ръчички със склучени шепи. Тогава между дланите ѝ изникна силна светлина, която озари цялата стая — най-напред в искрящо бяло, после в по-меко златисто. Когато златистото сияние задълбочи цвета си, то се превърна в кралска корона, която светата Дева първо протегна към Ингрид Улва, а след това нагоре и я пусна да се рее съвсем свободно над леглото.

Светата Дева отметна червеното си наметало и там стояха внуците на Ингрид Улва: светлокосият Валдемар и чернокосият Магнус. Тогава тя бавно се издигна към тавана, обхвана с ръце двете момченца, и изчезна през него, като продължаваше да закриля малките с ръцете си.

Златната кралска корона остана за миг неподвижна над леглото на Ингрид Улва, осветявайки цялата стая, така че беше ясно като в летен ден, преди внезапно да угасне и всичко да стане черно.

Ингрид Улва скочи като ужилена в мрака, напълно разбудена. Тогава чу благия глас на светата Дева едновременно в цялата стая, вътре в себе си и отгоре:

— Преди да те повикам при мен, Ингрид Улва, трябва да запомниш едно нещо. Докато държиш главата си изправена, никакво зло няма да сполети Фолкунгите.

Тази нощ Ингрид Улва не успя да спи много. Отчасти това, което светата Дева ѝ бе съобщила и показала, беше лесно за разбиране, отчасти обаче трудноразгадаемо. Ингрид Улва смяташе, че вече знае как кралската корона ще премине във Валдемар след Ерик Ериксон и не можеше да стане друго при висшето покровителство, на което сега се радваха Валдемар и малкият му брат Магнус — това светата Дева бе показала ясно.

Ериковият род вече не съществуваше. Беше погълнат от многото сватби с Фолкунги, точно както бе наредил Биргер преди повече от двайсет години. След крал Ерик в рода му нямаше никакъв претендент за престола, който по един или друг начин да не е Фолкунг, и тогава въпросът бе кой от племенниците му е най-пръв сред тях. Синовете на Биргер, Валдемар и Магнус, не разполагаха само с предимството, че майка им е кралска сестра, баба им, Ингрид Улва, също произхождаше от кралски род.

Че самият Ерик Ериксон Куция щеше да създаде син, Ингрид Улва не вярваше, както и всички останали в кралството. Преди четири години съветниците му бяха намерили подходяща булка, ако човек мислеше само за размножаване, както правеха във Форшвик с жребците и кобилите си. Крал Ерик бе сключил брак с Катарина Сюнесдотер и идеята съвсем не бе лоша.

Чрез баща си, рицаря Сюне от Елярос, Катарина спадаше към най-знатните Фолкунги — дъщеря на един от героите при Гестилрен.

Само че след тамошната победа рицарят Сюне, който тогава бе от най-дръзките Фолкунги и много приближен на Арн Магнусон, отпрашил с един ескадрон от Форшвик право в манастира Врета, макар все още да кървял от рана, получена на бойното поле.

Там държали любимата му Хелена, дъщеря на онзи крал Сверкер, на чието убийство той току-що присъствал в битката. Той я освободил, когато тя дотичала при него, въпреки че зли езици настояваха, че това е било отвличане от манастир. И така те потеглили за Елярос и оттогава си живееха там като съпруг и съпруга, а госпожа Хелена беше родила четири дъщери.

Това бе красива приказка за любов, при това подходяща любов, защото никога не е било неразумно от страна на Фолкунг да вземе за жена кралска дъщеря. Но това, за което не се разказваше в приказката, а Ингрид Улва никога не бе попитала от тактичност, когато срещаше Сюне Фолкесон или Хелена Сверкершон на кралска гощавка или коледно празненство в Биелбо, бе дали той някога ѝ бе разказал, че при Гестилрен тъкмо той заедно с Арн Магнусон бе убил баща ѝ, крал Сверкер.

Това нямаше значение. Богоугодната дъщеря на Хелена и Сюне, Катарина, не изглеждаше способна да роди син. Вероятно я бяха държали в манастир твърде дълго, при това във Врета, където майка ѝ Хелена така се бе измъчвала от любовен копнеж, преди един ден просто да я изведат и откарат в кралския замък при Фюрисвален, за да сподели брачното ложе с краля.

За една девойка манастирът можеше да бъде еднакво вреден и полезен. И колкото повече Ингрид Улва премисляше това сега, толкова повече се убеждаваше, че девойката Катарина е от онези, които са пострадали.

Със сигурност майка ѝ никога не би я принудила да постъпи във Врета, където са държали нея самата на младини и е копняла за любовта. Имаше само едно обяснение. Катарина беше девойка, каквито имаше твърде много — бе полудяла от страх от Бога още в най-крехките си години, бе редила молитви безспир и се бе самоизмъчвала с бичуване и власеница, твърдейки, че получава постоянни нощни посещения от Светия жених. Подобни девойки лесно си внушаваха, че са били неверни, ако са спали голи дори с благословения си пред Бога съпруг, понеже принадлежаха единствено

на Христос. Тъжна беше подобна лудост сред младите жени, но за съжаление обичайна.

Ако Катарина бе родила син, той щеше да стане следващият крал на страната, защото щеше да принадлежи към Ериковия род по бащина линия, а по майчина — и към Фолкунгите, и към Сверкерите. Не можеше да се намери по-ясен претендент за короната.

Това обаче нямаше да стане. След четири години тя не бе родила поне веднъж. Крал Ерик щеше да умре бездетен. Момчето Валдемар щеше да наследи кралската корона.

Ето защо светата Дева не бе показала на Ингрид Улва нещо, което тя да не е предчувствала. Откровението обаче бе толкова трудно за разбиране, що се отнася до думите на Божията майка: докато държиш главата си изправена, никакво зло няма да сполети Фолкунгите.

Едно беше да ходиш с вдигната глава. Това Ингрид Улва го умееше без свян и смееше да твърди, че винаги го е правила, без на някого да му хрумне да ѝ противоречи. Но изправена?

Най-вероятно светата Дева ѝ бе напомнила, че животът ѝ още не е приключил, че трябва да продължи още малко и да не оставя главата си да клюмне на гърдите ѝ за последен път.

Това беше! Кой по-добре от Божията майка можеше да надникне в най-дълбоките кътчета на човешкото сърце и да предугади най-съкровените мисли там вътре? Тя бе прозряла в своята покорна робиня. Тя знаеше всичко.

Със сигурност от известно време насам Ингрид Улва си мислеше, че животът ѝ е приключил, че не е останало много за постигане по земния ѝ път и че спасението на душата ѝ вече се е забавило.

Само тя бе останала от четирите вдовици, които някога бяха управлявали кралството. Косата ѝ беше започнала да побелява, подобно на посивяващата коса на Биргер.

Според вижданията на Ингрид Улва борбата за властта в кралството бе приключила и точно внуците ѝ щяха да бъдат онези, които накрая щяха да я държат изцяло в ръцете си.

Очите ѝ бяха така отслабнали, че ѝ стана трудно да се занимава с хурката си в мигове на самота. Бе започнала да върви прегърбена, а

ръцете ѝ бяха несръчни. Това, за което беше живяла, бе извършено. Ето защо не оставаше нищо значимо в земния живот. Така си бе мислила.

Светата Дева обаче съвсем ясно ѝ бе наредила да мисли друго. Тя трябваше да държи главата си изправена още известно време.

Когато Биргер се прибра от Съодершопинг с една от първите речни лодки тази пролет, той слезе на сушата в Улваса с три тежки сандъка, за всеки от които бяха нужни по четирима мъже, за да го носят. Прекара една-единствена радостна вечер при брат си лагман Бенгт и жена му Сигрид Прекрасната, която все още оправдаваше името си, макар и отзад да бе широка като кобила.

По този начин Бенгт и Сигрид бяха първите близки роднини в кралството, чули невероятната приказка как Биргер тръгнал на война само с няколко ковачи и два сандъка злато, за да надвие Дания и да спаси Любек, а се завърнал като победител не с два, а с три сандъка злато. Сега бързаше за кралския Нес. Изпратиха конници в Биелбо да докарат кола за златото и Фолкунги на коне за охрана.

По пътя той мина през Биелбо, но остана само ден, за да види синовете си, да преспи при съпругата си Ингеборг и да се срещне с майка си Ингрид Улва, която за негово учудване се бе преместила от къщата, наричана Градината, горе в уединените стаи на кулата в старата каменна църква на Биелбо. Да, бяха измазали в бяло и старателно бяха изчистили стаите там горе, използвани по времето на Биргер Бруса, за да се събира там родовият тинг. И все пак това беше чудноватото жилище, помисли си Биргер.

Не прие много на сериозно обяснението на майка си, че ѝ се налагало да поживее още няколко години и било добре да бъде възможно най-близо до свещената сила на църквата. Думите ѝ, че трябвало да държи главата си изправена заради Фолкунгите, понеже това послание я достигнало при откровение на самата света Дева, той прие със смях и я утеши, че в най-лошия случай ще нареди да я погребат права.

Тогава тя се разгневи и го сгълча, както вече само тя можеше от всички хора на земята. Той веднага я прегърна, извини се и ѝ обеща

голяма гощавка, веднага щом се върне от кралския Нес, където имаше да докладва много за освобождението на Любек.

Ингрид Улва не искаше да слуша за тази победа, колкото и неуморно той да се опитваше да ѝ разкаже. Повтаряше как през цялото време е знаела, че той ще спечели, понеже винаги го правеше, а този път беше взел свещения меч на Арн Магнусон — за особен късмет. Той млъкна и известно време я държа в прегръдките си, без да продума. Вече я усещаше лека като перце. Макар да беше жена от стомана.

И ако Ингрид Улва нямаше търпението да слуша как са успели да извоюват невероятната победа при Любек без дори един конник или стрелец, то хората на краля в голямата зала за съвети на източната кула в Нес се отнесоха с повече благоговение, докато Биргер разказваше.

Изглеждаше цяло чудо, че можеха да внесат два сандъка злато — точно толкова, колкото съветът и кралят му бяха предоставили за този отчаян и едва ли не невъзможен опит да спаси обсадения град. Осем мъже с мъка доवлякоха сандъците и ги вдигнаха върху голямата дъбова маса в средата на залата. Биргер отиде до тях и отвори двата капака, поклони се на крал Ерик и каза, че е върнал целия дял на негово величество обратно. Освен това носеше със себе си търговски договори — беше посветил цялата зима в Любек на преговори за тях. Всички най-важни пристанища в кралството бяха свободни от мито от и към Любек за десет години напред. За онзи, който умееше да смята, добави той, подобни споразумения обещаваха значително повече богатство от това, което сега беше на масата.

Кралят първи зададе въпросите, чиито отговори много съветници очакваха с още по-голямо нетърпение — как всъщност е била извоювана победата, която изглеждаше като Божие чудо.

Биргер се усмихна, бавно се върна на мястото за военачалника под издигнатия стол на ярла и веднага започна разказа за освобождаването на Любек, без да чака да го молят или да се прави на скромн.

Тръгнал бе от Висбю с петдесет кораба, но без нито един воин. В замяна на това носовете на корабите били обковани в желязо и доста тежки, и тъкмо това било единственото необходимо оръжие този път. Датските обсадители около Любек можели само да гледат как флотата от Готаланд излиза в открито море, но били безсилни — оставало им

само да се молят на Бог за южен вятър. Само че било октомври, месецът на северните бури. Скоро вятърът станал благоприятен и тогава всичките обковани в желязо носове наведнъж потеглили към веригите, които запречвали входа към обсадения град, разкъсвайки ги като тънки ленени конци.

Там, пред градските стени, датчаните киснели в есенната киша с изчерпващи се запаси. Студената и влажна зима наближавала и щели да ги принудят да усетят миризмите от града, където жителите се нааяждали до насита всяка нощ. И ако обсадителите тънели в студената киша, то обсадените спели на сухо и топло. Не беше трудно да се разбере защо датчаните бързо се отказали и хванали пътя за дома.

Това, което Биргер не разказа, а и никой не се сети да го пита, бе какви добри сделки той самият е успял да сключи със сушена риба и осолено месо в един еднакво богат и изгладнял град. Никой не попита и каква полза от пътешествието е имал брат му Елоф, станал сега един от най-богатите мъже във Висбю. Дори за намръщения и недоверчив ярл Улф Фаси бе немислимо да задава нахални въпроси на мъжа, който бе донесъл на краля всичкото злато за война, при това и благословен търговски договор. На ярла оставаше само да се примири, да кашля и скърца на стола си, докато Биргер разказваше за чудната си победа, при която единственото решаващо оръжие бе храната.

Само че тази среща, на която присъстваха едва половината кралски съветници, понеже ги бяха свикали набързо, криеше и една лоша изненада за Биргер. Когато радостта се поуталожил, след всичко, което имаше да каже, крал Ерик, заекващ и несигурен, призова за ред и каза, че след всички хубави новини, които са чули, за съжаление идваше редът и на лошите. С тези думи посочи ярла си Улф Фаси, който се покашля, изправи се с посивяло лице и заговори потиснато.

Упландците се бяха вдигнали на бунт, привличайки хора и от Даларна и Вестманланд. С голяма мъка можеше да каже, че ги водеше Холмгейр Кнутсон, синът на позорно убития от Биргер Магнусон Кнут Холмгейрсон.

Юнкер Холмгейр беше близък с ярла, макар да не бе нужно да го признава, понеже всички в тази зала знаеха как стоят нещата. Ето защо не му оставаше друго, освен с мъка да препоръча жестоко и решително потушаване на бунта на север от горите. Друг изход не виждаше на този кралски съвет. Колкото и неприятно да звучеше, юнкер Холмгейр

бе казал, че няма да спре преди кралската корона на баща му, Кнут Холмгейрсон, да стане негова и отново да изгони от кралството сакатия Ерик Ериксон.

Болнавият ярл кашляше и от време на време хвърляше лукави погледи към Биргер сякаш той е виновен за бунта, докато в един момент започна да повтаря разказаното с многобройни думи и се оплете в собствените си мисли, а настроението сред всички съветници спадна до ледена студенина. Това, което досега бе летен вятър, изпълнен с обещания, вече заприличваше на зима.

Първата мисъл на Биргер бе отчаяна — най-сетне се бе върнал вкъщи след война без кръвопролитие и веднага трябваше да потегли на нова, която щеше да излезе още по-кръвава. Щом първоначалното му разочарование се уталожи и вече не слушаше кашлящия и изпълнен с ненавист ярл, понеже отдавна бе казал основното, той усети, че го изпълва ведрост.

На упландците им бе отнело десет години да забравят поуките от последната среща при Еншопинг, където измряха до последния човек, като се изключат благородниците и някои бегълци с божи късмет. През първата година след битката Упланд бе провинция с много вдовици и малко желание за борба. Сега онези, които са били твърде млади, за да последват Кнут Холмгейрсон към полето на смъртта извън града, бяха пораснали с натякваните все по-глупави легенди за смелост и чест. И ето, отново беше време.

Това бе лошата страна на нещата.

Добрата беше, че в момента в кралството имаше близо петдесет ескадрона на Фолкунгите. Това означаваше осемстотин конници. И половината от тази войска с лекота щеше да помете всяка друга в Скандинавия, дори Братството на меча би се замислило, преди да тръгне срещу подобна сила. За това младият Холмгейр не знаеше нищо, еднакво непросветен бе и наивният Улф Фаси.

Щеше да отнеме два-три месеца, преди да съберат на едно място Холмгейр и хората му, после главите им щяха да паднат лесно. Определено се налагаше да се бъхти на бойното поле още веднъж, точно когато Биргер смяташе спокойно да се заеме със задачите си на родов ярл, много от които бяха останали несвършени през последните години. Като се замислеше обаче, добрата страна бе още по-ясна. Сега, когато кралството беше пълно с претенденти за короната и всички бяха

повече или по-малко Фолкунги по кръв, наистина не би навредило да оплеви тази градина веднъж завинаги. Щяха да потушат бунта жестоко, а и лесно. След това най-сетне щеше да настъпи мир.

Когато Улф Фаси приключи с кашлянето на накъсания си разказ, като за трети път завърши песента, че си имаха работа с бунт, който трябва да бъде потушен, той седна и се втренчи враждебно в Биргер, сякаш искаше със силата на мисълта си да го накара да загуби почва под краката си.

Настана дълга и мъчителна тишина. Чуваше се само как архиепископ Ярлерус редеше молитви на латински.

Кралят се огледа несигурно и осъзна, че никой няма да вземе думата преди него.

— З... за н... начало чухме те... зи добри новини от в... военачалника ни — заекваше той с блуждаещ поглед. — С... след това чухме л... лоши новини. К... какво ще каже в... военачалникът ни?

— Имаме си работа с бунт — каза Биргер, след като хладнокръвно бе изчакал краля да се изкаже. — Съгласен съм с нашия ярл, че имаме само един избор. Ако ваше величество благоволи да ми прехвърли цялата отговорност, този метеж ще бъде потушен до есента. След това не мисля, че кралството ще види и най-малкия опит за нов бунт през остатъка, с Божията благословия, на управлението на ваше величество.

— Ярлът на с... същото мнение ли е? — бързо попита кралят.

— Не, ваше величество! — отвърна Улф Фаси с лице, пребледняло от гняв или от усилията да задържи кашлицата. — Вярно и правилно е, че трябва да озаптим този бунт на неразумни младежи и непросветени селяни. Но трябва да проявим милост към глупавите, ваше величество. Твърде дълго живяхме в кралството на кървавото отмъщение, а то води след себе си ново. Ето защо мнението ми на ярл е, че наказването на непокорните от северните земи не бива да се води от военачалника ни Биргер Магнусон. Срещу чужденци бих изпратил Биргер на драго сърце и на първо място, но не и срещу нашите. Да отиде в Упланд който и да е, но не и военачалникът, това е последната ми дума по този въпрос!

В залата настъпи тишина и повечето гледаха встрани или надолу, към ръцете си. Биргер се учуди на своето спокойствие. Имаше време, когато би избухнал, би вдигнал голяма разправия заради коварните

думи на Улф Фаси, че позорно е езекутирал Кнут Холмгейрсон, когато истината беше, че го бе повалил в битка, мъж срещу мъж. И не би спрял с това, а щеше да налее още масло в словесната борба, така че срещата да приключи с безредие и неясни решения. Може би това беше знак, че остарява — дори не усещаше сърцето си да бие поучестено заради хитрините на Улф Фаси. Може би просто богатият му опит в преговорите както с врагове, така и с приятели, му казваше, че най-краткият път към победата сега бе въздържането от всякакви силни и гневни думи. Кралят така или иначе не можеше да вземе друго решение, освен да потуши бунта в северните земи, каквито и добри думи да имаше Улф Фаси за своя подопечен Холмгейр.

— Т... тъй като така или иначе т... трябва да вземем р... решение, ще се обърна към в... военачалника — промълви кралят с твърдата воля да накара думите си да излизат от устата му ясно.

— Няма да се отнесем към този бунт по начин, различен от всички останали досега, и в това сме единодушни — отвърна Биргер тихо. — За нашата страна това няма да бъде трудно и, както казах, ще приключим до есента. Размирниците са млади и неразумни, разпалени от собствените си наивни думи, и не разбират каква превъзхождаща ги войска ще се изправи срещу тях. Ето защо мнозина в нашето кралство могат да поемат командването на конницата и ако нещо толкова дребно би зарадвало нашия ярл, аз самият с удоволствие ще се отдам на други дела, които съм занемарил през шестте месеца, когато ледът ме държа в плен в Любек. Ето защо ще предоставя командването на Нилс Сигстенсон от Тофта и Грегерс Биргерсон — и двамата са от Форшвик и разполагат с добри познания за войната, освен това са приятели и ще поделят отговорностите помежду си без разпри.

Кралят не отговори, може би защото му се искаше да избегне заекването, но кимна с явно съгласие, така че всеки в залата разбра какво мисли.

Сега вече ярл Улф не можеше да възрази, щом Биргер така набързо се бе съгласил да отстъпи командването, а военачалникът нямаше никакво желание да продължава разговора. Колкото по-дълго продължеше спорът с ярл Улф, толкова повече ограничения щеше да добави той и не след дълго щяха да решат по-скоро да поканят размирниците на гощавка за помирение, отколкото да им дадат урок.

Тогава кралят се произнесе накратко — заповедта и висшето му желание бяха да потушат бунта по най-безболезнения начин и да отведат водача му Холмгейр жив в строящата се крепост в Нишопинг, където да го държат затворен.

С това срещата на съвета бе закрыта и на излизане от залата Биргер отиде при брат си, лагман Ескил, сръчка го закачливо с лакът и се почуди защо си е вързал езика иначе така сладкодумният му брат. Ескил само измърмори, че имаше много по-важни неща от наказването на размирници, но би искал да посвети няколко дни на Биргер, за да си поговорят тъкмо за тези по-важни неща. Решиха да тръгнат към лагманския дом на Ескил, щом посетяха почерпката за съвета в Нес.

* * *

У дома, в залата на лагмана, Ескил отново беше приказлив, почти както обикновено. Той обаче изглеждаше внезапно състарен и отслабнал, кашляше, докато се клатушкаше напред-назад по пода, и жестикулираше разпалено, а от време на време отиваше да извади някой свитък, който да покаже на Биргер. Смяташе, че вече се е сдобил с нещо повече от началото на онзи законник, който двамата с Биргер бяха чепкали дълги години, и бе накарал своя писар от Норвегия да запише по-голямата част. Той обаче не можеше да чете, докато върви, затова отиде до прозореца и разгъна пергамента, смигвайки доволно на Биргер, който седеше неподвижно, облегнат на пейката, с развеселена и предана усмивка на устните.

— Чуй сега новия закон, който ще положи основите на кралството ни! — започна Ескил, разтреперан от възмущение. — Това е кралски закон и закон за кралската клетва. Онзи, който убие или рани някого в дома му, отвлече жена против волята ѝ или я насили, който убие или рани някого на тинг или на път от или за църквата, или в църквата, или изисква отмъщение или помирение, или си отмъсти на роднина, който не е страна по делото...

— Чувам, че си тръгнал да преследваш собствения си брат с нашите закони! — прекъсна го Биргер разсмян. — Но така да бъде! Точно за това говорихме и постигнахме съгласие след многогодишни

разпри. Е, какво ще правим сега с мен или с друг злосторник, провинил се в някое от тези престъпления?

— Глобата за такъв мъж е всичко, което притежава, да бъде разделено на три — продължи Ескил, без да се трогне от шегата на Биргер. — И тази подялба ще бъде между краля, околията и страните по делото. Докато стане това, извършителят е извън закона и изгнаник, или докато ищецът не поиска милост за него и той не изплати на краля четиридесет марки. Е, скъпи мой Велизарий, какво е мнението ти?

— Ако можехме да накараме всички свободни мъже да следват тези закони, край с кръвното отмъщение, а в кралството ни ще се възцари християнски ред — отвърна Биргер замислено. — Дотук всичко е ясно и лесно за разбиране. Също така е мъдро тези високи глоби да бъдат поделени между околията, краля и обидения. Тогава мнозина ще се застъпят за новите закони, поне докато не ги застигнат самите тях. Но да преминем към големия и решаващ въпрос. Кой ще приеме сега този закон?

— Кралят при следващата коронация — отговори Ескил късо. — С това законът ще бъде утвърден в Божието име и с кралската клетва. Това е единствената възможност.

— Тогава е наложително да се сдобием с крал, който ще върши каквото му кажем — промърмори Биргер, смръщил чело. — Ерик Ериксон е повече в ръцете на Улф Фаси, отколкото в нашите. А е само на трийсет и няколко години — с голям успех може да надживее и теб, и мен.

— Това наистина е вярно — съгласи се Ескил, отиде при Биргер и седна тежко, сякаш цялата му жар изведнъж се бе изпарила. — Когато това стане, ние с теб ще почиваме под каменната плоча, най-малкото аз. И все пак си мисля, че трябва да изпратиш синовете си Валдемар и Магнус при мен на обучение, когато се осъзнаят още малко. Така някой от тях рано или късно ще се закълне в тези закони на коронацията си.

— И ти си като майка ни — измърмори Биргер. — Вие двамата май сте приели за дадено, че Ерик Ериксон няма да се сдобие с наследник и тъкмо Валдемар ще наследи короната. Струва ми се, че и двамата с теб най-малкото сме научили едно — нищо не е сигурно. Освен това точно сега имаме да се справим с един бунт и поредния претендент за престола в Упланд.

— Да, но ако съм те разбрал правилно, този проблем скоро ще бъде решен — възрази Ескил.

— Така е — призна Биргер. — Между другото, изпратих известие на Грегерс и Нилс Сигстенсон, докато бяхме в Нес. Ще дойдат тук да получат заповедите ми. Надявам се, нямаш нищо против нареждането ми. По този начин ще спечеля малко време.

— Съвсем не, съвсем не, аз самият мога да направя някои предложения как да подхождат. Знаеш, има нови начини да се предпазват конете със стоманени плочки по гърдите и главата, също и по кръста, както посече коня на Кнут Холмгейрсон и той рухна.

— Да, по някаква случайност знам това — отговори Биргер с изкривена усмивка. — Благодаря ти за приятелската информация, но бих искал, разбира се, с най-голямо смирение, скъпи братко, да ти предложи да се посветиш на законите. А аз ще се погрижа за войната. Струва ми се, че това е по-добре от обратното!

Ескил прие смърянето със смях, сви рамене и се извини, че той все пак бе мъж, който от рождението си, а след това по неконтролируема привычка се интересува от всичко под Божието слънце.

Биргер не възрази, но намери повода за уместен да смени темата, за да говорят за нещо, което, според него, бе свързано с кралството на добрите закони, макар на първо време да изглеждаше пресилено.

Налагаше се само малко да помисли за задаващата се дребна война срещу размирниците в Упланд, за да му стане ясно. Конниците на Фолкунгите щяха да се съберат през май, защото този път щяха да разбият врага бързо, без големи битки с пехотинци. Според кралската заповед щяха да си осигурят победата с възможно най-малко убити. Ето защо конницата щеше да се придвижва бързо от място на място, за да потуши бойния хъс на врага чрез многобройни малки поражения.

И така тя щеше да потегли към Йоревру, по-нататък към Западен Арос, а после да навлезе в Упланд при Еншопинг, без някой да може да я спре. Нали бе разрешено войска от конници да се движи свободно из цялото кралство, но за съжаление това важеше и за външните врагове, както и за настоящите бунтовници.

Трябваше да се сложи край на немоцта на това кралство, затова щяха да заставят кралската власт да вложи повече злато и труд в укрепването на крепостите. Йоревру не биваше да остава град, където

можеха да се разхождат войски от близо и далеч както им се прииска. Нито пък Нишопинг. Същото бе положението по крайбрежието. Налагаше се Калмар и новият град на входа към Меларен да се сдобият със силни кралски крепости. Причината беше проста. Зад кралския закон трябваше да стои кралска мощ, иначе законът си оставаше само на думи, а властта продължаваше да принадлежи на най-силното копие.

Ескил се бе клатушкал напред-назад по пода с ръце на кръста и за първи път го беше изслушал с голямо внимание. Когато отново дойде да седне до Биргер, той призна, че съществува здрава връзка между кралската власт и закона. Ето защо бе още по-важно Фолкунгите скоро да завземат властта в цялото кралство. Това означаваше, че се налага да завоюват короната.

Едва тогава кралството можеше да бъде като други нови държави по света с кралски ред и закони със или без Бог, макар че винаги се налагаше да казват така. Кралската власт идваше от Бога, а също и законът. Единствено по този начин се обединява ново кралство.

II.

В Лъодьосе Биргер получи по-сериозен пристъп на самосъжаление и потиснатост от обикновено. След две седмици на бездействие той се опасяваше, че ще загине от досада. Единственото нещо, което леко го ободряваше, беше звукът на една тежка и мъчителна кашлица.

Крал Ерик Ериксон бе отпътувал за Лъодьосе с голяма свита заедно с ярла и военачалника си, за да посрещне норвежкия крал Хокон. Хокон бе поискал срещата, уверявайки ги, че ще пристигне преди Еньовден. Сега бяха изминали десет дни след уговореното време, десет необичайно студени дни с непрестанен дъжд, а никакъв норвежки кораб не се виждаше по реката.

Ако ярл Улф бе успял да наложи волята си, Биргер нямаше да присъства на това официално посещение, но крал Хокон изрично бе изискал това, понеже с Биргер се познаваха и си имаха доверие. Нали бяха преговаряли и преди. Ярл Улф вдигна голяма врява заради тези на пръв поглед невинни и приятелски думи в писмото от крал Хокон и застави Биргер да се отбранява срещу обвинения в предателство пред него и краля.

Биргер се справи с това без никакви затруднения. Преговорите, които преди беше водил с норвежкия крал, той бе предприел като родов ярл на Фолкунгите и тогава се бе налагало да оправи бъркотията след своя на моменти неразумен брат, покойния лагман Ескил. Ескил бе подкрепил норвежкия размирник Рибунг срещу крал Хокон и дори бе изпратил доведения си син Кнут на страната на бунтовниците. Това не бе най-добрият начин да се въздвори мир и да се сдобрят след набезите на крал Хокон във Вермланд. Но това, за което кралят и Биргер се бяха разбрали впоследствие, бе Кнут да встъпи в брак със сестрата на норвежката кралица и тогава положението веднага се бе просветлило. Сега вместо провалил се бунтовник, младият Кнут беше станал кралски ярл и дължеше благодарност на Биргер и Фолкунгите. Следователно имаха приятел в лицето на ярл Кнут до крал Хокон. Това не беше незначителна победа.

Ето защо и не беше толкова чудно, че норвежкият крал искаше Биргер отново да присъства на преговорите.

Крал Ерик Ериксон и секретарят му, епископ Кол, веднага приеха тези обяснения и опитите на Улф Фаси да създава проблеми с коварни и оплитащи въпроси към Биргер останаха безплодни. Затова сега и тримата стояха на дъжда в Льоध्येосе с твърде много хора и твърде малко провизии, и чакаха един норвежки крал, който не идваше.

Биргер най-често седеше сам в палатката си. В началото на чакането им така и не му се удаваше да се добере до краля за разговор, защото ярл Улф се въртеше около своя крал като ревнив елен. А легнеше ли ярлът с кашлица в палатката си, на Биргер не му се искаше да ходи при краля — само щеше да изглежда все едно използваше болестта му, за да се възползва от повода да спечели кралското благоразположение.

Кашлицата откъм палатката на ярла обаче малко по малко оправи настроението му и той си мислеше, че смъртта е сяпа и може да бъде както добра, така и зла, може да покоси онзи, който заслужава — справедливо, както и несправедливо.

Че брат му Ескил бе паднал мъртъв с лице в свинската мас на гощавката предишната Коледа, Биргер намираше за несправедливост и злина. Идеите на Ескил за едно по-добро кралство, основано на законите, не заслужаваха такава ранна смърт. Дори не помагаше, че смъртта бе имала добрината да дойде по време на коледен пир, както при толкова много от предците им, затова и без болка или страх за онзи, когото бе покосила.

Биргер се бе заклел на гроба на Ескил да поеме наследството от закони на брат си и никога да не изминава и ден, без да е посветил мислите си на това дело поне за миг. Той нямаше намерение да престъпи тази клетва и досега я бе удържал.

Този път обаче смъртта се беше насочила към правилния човек. Биргер бе чувал ярл Улф да кашля много пъти по време на похода. Когато идваха проточените свирукащи звуци и кашлицата не даваше признаци някога да спре, само топлината и сухото време можеха да я предотвратят. А както валеше и духаше сега от близо две седмици насам, ярл Улф трябваше да прояви благоразумието да се откаже и по най-бързия начин да го занесат на топло и закрито. Вместо това той се бе вкопчил в леглото си, за да не остави краля сам с Биргер, а в най-

лошия случай и с него, и с норвежкия крал. По тази причина завистта на ярл Улф го измъчваше до смърт и тази мисъл значително просветляваше настроението на Биргер.

Крал Хокон така и не дойде. Когато времето над Льодьосе най-сетне се пооправи и прекъснатото лято се завърна с пълна мощ, запасите от провизии на лагера бяха изчерпани, а ярл Улф така се бе влошил, че се налагаше да развалят лагера и да потеглят на север.

Ярл Улф изкашля за последно преди да стигнат Скара — на половината път до гроба си. Изпратиха конници във всички посоки, за да се съберат Фолкунгите в Биелбо и да го изпратят. Повечето гости пристигнаха там преди погребалната процесия и краля.

Когато погребваха ярл Улф Карлсон Фаси при църквата на Биелбо до костите на баща му, Карл Глухия, Биргер говори така, че нито едно фолкунгско око освен неговото не остана сухо.

Три дни пиха бира за помен в голямата зала на Биелбо. На почетните места съпругата на Биргер, Ингеборг Ериксдотер, седеше до епископ Кол, а Биргер — на известно разстояние от тях заедно с крал Ерик Ериксон. Имаше си основателни причини за три дни да си издейства самостоятелно право на кралското ухо по този начин. Сред двеста Фолкунги в рода, всички от които му се подчиняваха, той бе толкова силен, че нямаше нужда да го показва и по най-беглия начин. Трябваше само да се прави на благ и скърбящ и да не обелва и дума, свързана с властта в кралството, и щеше да накара краля рано или късно сам да засегне наболялата тема. Биргер сметна за най-добре да го изчака с ангелско търпение.

Въпросът, който засенчваше всичко, беше кой Фолкунг да стане ярл след Улф Фаси. Можеха да избират само между двама — Биргер, когото искаха всички по-възрастни в рода, и юнкер Карл, сина на Улф Фаси, когото предпочитаха много от младите. Поне сред тези, които не идваха от Форшвик.

И така, кралят като единствен потомък на Ерик седеше между сестра си и ярла на Фолкунгите — през цялото време любезен и услужлив, в центъра на собственото му гнездо, сред море от синьо и сребристо, и това на три вечери гощавки за помен.

До последно се бе надявал и вярвал, че Биргер сам ще зачекне темата. Но и най-малката гримаса не бе издала подобни намерения и вместо това родовият ярл говореше за неуспешното пътешествие до

Льодьосе, победоносния военен поход на Фолкунгите срещу разбунтувалите се упландци, разгромени веднъж завинаги при Спарсетра, за майка си Ингрид Улва, преместила се в кулата на църквата, за да се приближи до Бог в края на дните си, за децата си — още твърде малки, за да ги насилва с пиршества за помен, за лов със соколи, в който е участвал из околностите на Любек, за търговските договори, които трябваше да подновят именно с Любек, за Братството на меча и как датският крал справедливо е получил името Плуг-Пфениг сред клеветниците си, понеже му дошла нелепата идея да обложи с данъци плуговете на селяните. Биргер говореше за какво ли не, важно и дребно, но нито думичка за титлата ярл.

Накрая търпението на крал Ерик се срина през втората половина на последната вечер и той попита Биргер направо и изненадващо внезапно какво би се случило, ако сега дадеше позицията ярл на сина на Улф Фаси, юнкер Карл.

— Вероятно това знае единствено самият Бог — отговори Биргер с неподвижно лице. — Много от роднините ми тук биха се учудили и със сигурност малко ще се разочароват, ако ваше величество благоволи да предпочете този наперен хлапак. Макар че юнкер Карл е находчив и благовъзпитан млад мъж, който със сигурност може да се научи да бъде добър ярл. Ако оживее.

— Ами ако в... все пак го обявя з... за мой ярл, а... аз ще ж... живея ли тогава? — попита кралят с гневно пламъче в очите, след като дълго бе мислил и напразно беше търсил някаква открита заплаха по лицето на Биргер.

— Искрено се надявам, понеже съм зет на ваше величество — отвърна той с лек поклон и усмивка, която се стори на краля пресилено широка.

— А ако направя теб свой ярл, Биргер, тогава по-сигурно ли ще живея? — попита кралят строго и без най-слабото заекване.

— Да, напълно сигурно е — отговори Биргер невъзмутимо. — Ако ваше величество обяви мен за свой ярл, веднага ще ви се закълна във вярност. Имам и осемстотин конници под командването си.

— Р... разбирам — отвърна кралят. — Т... така да бъде. Но искам у... утре да д... дойдеш с м... мен в Нес за д... дълъг разговор.

— Ще дойда където ме повика ваше величество като ваш заклет ярл — отговори Биргер и отново се поклони.

Тогава крал Ерик се наведе към епископ Кол от другата страна на сестра си и му зашепна нещо, което изглеждаше значимо. Епископът кимна, излезе и след кратък миг се върна с короната и меча на ярл, принадлежали на Улф Фаси.

Когато слухът за това, което беше на път да се случи се разпространи, в залата бързо се спусна тишина. Никой не знаеше със сигурност кого кралят смяташе да направи свой ярл.

Епископ Кол благослови меча и короната, а след това внимателно ги положи пред краля, който се изправи и вдигна дясната си ръка, за да въдвори пълна тишина. Последвалата му реч беше много кратка.

— Ние, к... крал Ерик Ериксон, обявяваме Биргер М... магнусон за с... свой ярл! — оповести той с голямо усилие. След това взе меча на ярла пред себе си и без да се суети, го опаса около Биргер, вдигна короната, протегна я веднъж във всяка посока и я положи на главата му.

Тогава откъм повечето присъстващи се надигнаха бурни аплодисменти. Но откъм младежите, които седяха сами най-далеч в залата, се чуваше само мърморене и недоволството им бе видимо.

Тези млади мъже бяха първото нещо, в което се вгледа Биргер, щом вдигна главата си с короната. Добре запечата лицата им в паметта си. След това произнесе клетвата за вяност.

* * *

Придвижването от Биелбо до кралския Нес беше кратко и не си казаха много по пътя. Още първата вечер новият ярл бе повикан при краля в собствените му покой горе в западната кула и Биргер отиде, изпълнен с лоши предчувствия.

Това, че крал Ерик бе принуден да го избере за ярл, въпреки че самият той би предпочел по-младия юнкер Карл, беше достатъчен повод за огорчение и раздор. Но дори и най-глупавият крал би трябвало да осъзнава, че всъщност е получил предложение, което е трудно да отхвърли — закрила за живота си. В това Биргер се бе заклел пред роднини с клетвата си на ярл и гледаше сериозно на нея.

Дълбоко в себе си той нямаше много високо мнение за крал Ерик, но знаеше твърде малко за него, за да може да предугади

намеренията му по какъвто и да било начин. Дали кралят бе толкова наивен, че да поръча убийството на ярла, когото е бил принуден да избере? А след това да провъзгласи юнкер Карл за свой ярл и да раздели Фолкунгите на два военни лагера? Без дори да разбира какво върши?

Нямаше какво да се вайка за подобни нещастия точно сега. Сам си беше постлал, при това с чиста съвест, защото той щеше да служи на кралството много по-добре от напереното хлапе, юнкер Карл.

Прекръсти се, преди да влезе в стаята на краля, а там побърза да опре лявото си коляно на пода.

— Виждам, че си непривикнал ярл, Биргер — изхили се кралят. — Седни при мен и отсега нататък помни, че ярлът и архиепископът са единствените в кралството, които не падат на колене пред краля.

— Виж ти. Онзи, който се стреми към знание, може всеки ден да научи нови неща, дори незначителни — отвърна Биргер и седна на посоченото от краля място сред чуждоземни възглавници и ниски масички с кана вино и чаши от рейнско стъкло. Виното беше червено — нещо необичайно.

— Ти си мой ярл, положи клетвата си. Не те познавам достатъчно добре, нито ти мен, макар да подозирам, че не храниш голяма почит към мен. Чувал съм да се говори, че ти и Кнут Холмгейрсон някога сте прекарвали дълга нощ с баща ми в тази стая. Нека двамата с теб направим същото. Моля те да започнеш, като разкажеш за онази нощ — говори кралят дълго и гладко, без най-малката несигурност или запънка.

— Това... това беше дълга нощ — отвърна Биргер малко смутено, изумен от красивия и безупречен говор на краля.

— Разбирам, точно затова попитах теб, единствения жив свидетел от тогава — засмя се кралят, докуцука до виното и поднесе на Биргер една чаша, след като най-напред бе налял на себе си. — И нека първо се разберем за нещо дребно. Чудиш се на говора ми?

— Истината е, че... да, така е, ваше величество — отговори Биргер.

— Аз не съм като теб, ярле мой. Куцам напред със скован гръб и никога не бих могъл да яздя на турнир — това, към което вие, Фолкунгите, се отнасяте с такава голяма почит. А що се отнася до речта ми, тя не се накъсва, когато съм много гневен, изпитвам страх за

живота си или се чувствам напълно доволен. Кое, мислиш, е в този момент?

— Ваше величество нямаше да ми сервира вино, стига да не е отровено, ако бяхте много гневен или изпитвахте страх за живота си — отговори Биргер с лек поклон, взе чашата с вино и вдигна тост на инат.

— Куражът ти е голям, Биргер, точно както винаги са ми казвали, и с удоволствие ще пия с теб — усмихна се кралят, вдигна чашата и я поднесе към устата си. Биргер направи същото, без да показва силното си колебание. Виното накиселяваше, но същевременно имаше вкус на мед и чуждестранни подправки.

— Сега най-сетне искам да чуя за нощта между баща ми, теб и Кнут Холмгейрсон — каза кралят, след като остави чашата си.

Биргер се опита да разкаже възможно най-достоверно и без особено да изтъква своето собствено предимство с оръжията в сравнение с родственика на краля. Опита се бързо да стигне до идеята на крал Ерик Кнутсон — че мирът между Ериковия род и Фолкунгите винаги трябва да бъде крепен, и че най-голяма опасност заплашваше страната тогава, ако юнкерите Биргер и Кнут бяха станали врагове, защото кралят се бе опасявал, че някой ден ще се изправят един срещу друг на бойното поле. Биргер призна, че крал Ерик Кнутсон ще да е бил съвсем прав, когато с кралска заповед бе заставил двамата млади мъже да станат приятели. Ако трябва двама младежи толкова дълго да работят заедно, това най-вероятно би ги обединило. И наистина бяха станали приятели. Само че Бог с неведомата Си воля ги бе принудил да се срещнат на бойното поле.

— Баща ми е бил добър и мъдър човек — заключи кралят замислено, когато Биргер свърши разказа си. — Ако му беше дадено да живее, сигурно скоро щеше да те направи свой ярл. Тогава може би се питаш защо чаках толкова дълго? Какво мислиш ти самият?

— Вярвам, че ваше величество е имал основателни причини за действията си — отвърна Биргер, без дори да се замисли, понеже този бе начинът да се говори с кралски особи.

— Спомни си, че ти си мой ярл — разгневи се кралят. — Спомни си, че си положил клетва пред мен — не само *fortitudo*, а и *sapientia*, спомни си, че никой не може да ни чуе сега, и че си длъжен винаги да ми казваш истината! Бях дете, когато дойдох в кралството. Вярно е. Имах учители, които знаеха повече за философията и църковния език,

отколкото за войната, кръвното отмъщение и Фолкунгите. Това също е вярно. Но бях прилежен. Учих се и не съм глупак, макар да изглеждам и да звуча като такъв. Оттук нататък предстои ти и аз да работим заедно дълги години, защото още съм млад. Сега ще задам въпроса си отново. Защо мислиш, че направих Улф Фаси ярл, а не победителят от Еншопинг, който спаси короната ми, уби Кнут Холмгейрсон и потуши всички бунтове? Защо?

— Защото ваше величество е смятал единството в кралството за по-важно от това да ме награди според заслугите ми, защото именно Улф Фаси можеше да държи някой юнкери от Фолкунгите под контрол с по-малко сила от мен, защото ваше величество не е искал да гледа как в кралството отново пламват вътрешни войни — отговори Биргер непоколебимо.

— Добре казано, ярле — отбеляза кралят. — И какво ще правим с тези млади господа сега? Не са ли тихи и покорни след поражението и затварянето на Холмгейр?

— Някои от тези юнкери скърцат със зъби. В глупостта си стискат юмруци зад гърбовете ни. Само че не са толкова неразумни, че да не си спомнят разгрома при Спарсетра. Няма нужда ваше величество да се бои от бунт идните години — обясни Биргер бавно, като наблягаше ясно на всяко изречение.

— Ти, Биргер, щеше ли да вдигнеш бунт, ако бях определил юнкер Карл за свой ярл? — попита кралят с мек тон, въпреки строгия въпрос.

— Не, ваше величество — отговори Биргер без колебание. — Може би щеше да бъде различно, ако Карл и приятелите му юнкери бяха поръчали убийството ви и той си бе присвоил кралската титла.

— Какво щеше да се случи тогава?

— Юнкер Карл веднага щеше да се изправи пред труден избор. Би могъл да ме назначи за свой ярл. Тогава братът на Холмгейр, Филип, и приятелите му Фолкунги щяха да се разбунтуват. От друга страна, би могъл да определи Филип или Холмгейр за свой ярл. Тогава Фолкунгите щяха да се вдигнат на бунт под мое командване.

— Ето, виждаш ли, Биргер — усмихна се кралят доволно. — Един крал не може да не бъде достатъчно внимателен, когато избира ярла си. Наистина си имах основателни причини за несправедливостта спрямо теб и назначаването на Улф Фаси. От думите ти обаче

разбирам, че храниш недоверие към някои от по-младите мъже в кралството?

— Вярно е, ваше величество.

— И причината не е, че им завиждаш за младежкия им плам и ведрото им, безгрижно неблагоразумие?

— Не, ваше величество, аз идвам оттам. Две години от младостта си прекарах в яздене от гощавка на гощавка заедно с Кнут Холмгейрсон и това бе празен живот без много смисъл. Вярвайте ми, ваше величество, тези млади търтеи търсят властта заради самата нея, без разумни намерения. Опитат ли се да я вземат от нас, ще създадат много неприятности. Ако наистина я спечелят, това няма да донесе нищо добро за кралството.

Кралят мълчеше и наблюдаваше Биргер замислено и изпитателно. Ярлът вече знаеше, че бе подценявал този мъж и това не му правеше чест, понеже от суета бе прибързал да се хване за грешните неща. Дълбоко в себе си той бе боец от Форшвик, научен от рицаря Арн на война, а от духовници — на познание. Едното се демонстрираше на кон с копие в ръка, другото — със собствената реч. Ето защо окото и ухото му така се бяха вкопчили в краля, получил недъзите си за прякор, че бе затворил разума си за възможността Ерик Ериксон да бъде достоен за короната си. Сега вече знаеше, че е грешил, при това от глупост, присъща повече на младите, отколкото на един посивял воин и ярл. Трябваше да възмезди тази голяма неправда.

— Сега двамата с теб стигаме до труден въпрос — отбеляза кралят спокойно след дългия си размисъл. — Първо ще бъдеш ли така добър да ни налееш още вино, тъй като виждам, че отровата още не е подействала?

Биргер веднага стана, клатеше глава и се усмихваше на грубата шега, но направи това, което му бе заповядано. След това кралят вдигна чашата си към него и пиха мълчаливо.

— Трудният въпрос е, без заобикалки и пощада, как мислиш да подходиш към онези в кралството, които са настроени за бунт — попита кралят решително след нов дълъг размисъл.

— Онзи, който присвои кралската титла на мястото на коронования, няма да живее. Никой юнкер не бива да си въобразява, че бунтовете са лесна работа, или пък че синьото му наметало го

защитава от наказание, било то украсено с три корони или лъв — отговори Биргер бързо, твърдо решен да бъде пряк колкото своя крал.

— Значи затворникът ни в Нишопинг, синът на Кнут, Холмгейр — въздъхна кралят, — той е предател според римския закон, познаваш законите?

— Да, ваше величество, покойният ми брат Ескил бе много вещ в законите, техния дух и произход. И аз съм се докоснал до малка част от тази мъдрост.

— Досетих се за това, когато ви слушах с лагман Ескил да спорите с ярл Улф за законите, които трябва да променим — кимна кралят с неочаквано ведър поглед по напрегнатото си и замислено лице. — Но да се върнем на задържания бунтовник. Ярл Улф го закриляше, защото се бе заклел пред приятеля си Кнут Холмгейрсон да бди над сина му, така си мисля. Ти уби Кнут на бойното поле и щеше да направиш същото и със сина му при Спарсетра, ако беше там?

— Да, ваше величество.

— Макар че най-напред би го пленил жив?

— Да, ваше величество.

— Е, ярл Улф също бе разбрал това. Ето защо толкова много напираше други да потушат бунта в Упланд, не ти. Трябва да знаеш, че аз самият не бях сигурен по този въпрос, защото смятах, че победата е по-важна от грижата за главите на размирниците. Но когато тъкмо ти обясни пред съвета, че победата е лесна за извоюване и със същия успех бихме могли да я поверим на сина ти Грегерс и Нилс Сигстенсон, аз отстъпих облекчен. Сега обаче се връщаме там, където бяхме на тази среща на съвета. Какво искаш да правиш с пленника Холмгейр?

— Трябва да загуби главата си незабавно, ваше величество.

— Тогава ще си навлечеш кървава вина — не е трупно да се разбере, че смъртта на Холмгейр се дължи на новия ярл в кралството.

— Напълно вярно, ваше величество. Това ще бъде ясното ми послание към размирниците. Те вече пеят песни за Холмгейр, перчат се, че ще го освободят. Значи се налага незабавно да ги научим що за ред цари в кралството понастоящем.

— Не ние, ярле мой, ти — усмихна се кралят. — Аз съм нерешителният крал Ерик Куция, който не умее да говори чисто. Няма да имам никаква вина за това, тя ще падне изцяло върху теб.

— Разбирам — отвърна Биргер. — Ваше височество е много мъдър.

— Тогава няма повече да говорим за Холмгейр, само ме уведоми, когато вече е мъртъв — каза кралят скръбно. — Да оставим това зад гърба си. Нека сега да гледаме към бъдещето. Обвини определени младежи, че имат неразумни намерения спрямо властта?

— Да, ваше величество. Бях откровен.

— В такъв случай стигаме до нещо, което ме интересува повече от отделни бунтовници — започна кралят с топлота и плам в гласа, допи виното си и наля ново, преди да продължи. — На шестгодишна възраст ме отведоха в чужда страна и ми казаха, че съм кралят й, но други вземаха всички решения от мое име. Не успях да порасна и да се осъзная особено, преди неразумни съветници да се погрижат за разгрома ми на бойното поле и позорно да ме изгонят от кралството ми. Няколко години по-късно дойде ти и отново ми предложи короната с обещанието за сигурна победа. Навярно си спомняш.

— Да, ваше величество. На практика не ставаше дума само за победата — тя беше безспорна, както и обещах. Важно бе в чие име я извоювахме, за да сложим край на вътрешните войни. Ето защо потеглих за Дания, за да върна коронования ни крал в кралството.

— Спомням си как през цялото време говореше над главата ми, сякаш нямах ум да мисля сам, нито пък да отговарям. Убеди наивните ми учители, но на мен гледаше като на дете. Нали?

— Тогава ваше величество все още бе твърде млад — оправда се Биргер засрамено, понеже не му беше трудно да си представи как трябва да са изглеждали тези преговори в очите на краля.

— Така е, бях твърде млад — съгласи се той. — Но това беше отдавна и през тези години не е изминал и ден, без да се опитам да науча нещо ново за задълженията на краля. Защо Бог ми е отредил това място на земята? Защо да изпраща едно момченце за крал на някакъв кръвожаден скандинавски народ от воини, които скоро щяха да ми дадат обиден прякор? Какъв е смисълът на властта ми? Определено си мисля, че знам това, но преди да кажа мнението си, искам да чуя твоето. Ако няколко наперени хлапета се стремят към властта заради самата нея, без разумни намерения, както ти каза, каква тогава е твоята цел?

— Да затвърдя кралския мир в страната ни — отговори Биргер, без да се поколебае. — В нашето кралство всеки ще бъде господар в собствения си дом, ще може да язди до църквата, без да подозира засада, а също и да излага делото си пред тинга, без да се страхува, че ще бъде насечен на парчета от нает воин с меч или по-силен противник. А онзи, който насили жена или я похити, ще бъде низвергнат от всички. Едва с този нов ред ще се превърнем в силна страна като тези на юг от нас. И тъй като кралската власт е дадена от Бог, тези нови закони ще бъдат утвърдени от краля. Ще градим бъдещето на кралството ни върху законите, търговия с чужбина и работа на полето и в гората, а за това се иска силен кралски мир. И...

— Стой! Чакай! Не смогвам — засмя се кралят. — Аз и ти можем да си блъскаме главите над това дълги години. Нека само да кажа, че моите мисли много приличат на тези, които тъкмо изреди. Имам обаче въпрос от друго естество. Какво е мнението ти за властта на църквата? Кой държи властта в крайна сметка — църквата или кралят?

— Най-добре да я поделят — отбеляза Биргер, сърдит, че са го прекъснали така рязко в разгара на пламенния му разказ за техните големи мечти с покойния му брат Ескил. — Но въпросът е труден. Когато се опитваме да поделим властта с църквата, както правим сега, това води най-вече до безредие. Можем да подберем нови епископи и да очакваме, че ще бъдат предани на нас самите от благодарност за пръстена и жезъла. Само че никога няма да бъдат такива, понеже скоро ще превият врат пред някой архиепископ, чието назначаване не е в нашата власт. Ето защо в съвета седи група епископи и се меси във всичко, което не разбира. Срещат се тайно и се наговарят помежду си как да се опитат да ни контролират. Освен това през последните години архиепископите никога не са били мъже с чест, никога не са заслужавали доверие. Да не говорим пък, че Валерий бе отровител, да, той отрови бащата на ваше величество, това е моето убеждение. Улоф Басатьомер пък беше като фурнаджийска лопата — първо коронова ваше величество, а после и Кнут Холмгейрсон — без да му мигне окото, след това без капка срам дойде да се умилква на съвета тук, в Нес. Ярлерус, настоящият, организира тайни срещи с някои от младите мъже и след победата им охотно би побързал да коронова когото и да е от тях. Всеки може да види, че това не е от особена полза за кралството.

— Да, това всеки може да го види — отбеляза кралят преbledнял, с пресъхнала уста, и бързо отпи от виното. — Не знаех, че баща ми е бил убит, още по-малко от архиепископ. Наистина ли си сигурен в това неприятно обвинение?

— Да, ваше величество.

— Е, ще искам да чуя повече за това друг път. Но си имам причини да се върна на големия въпрос. Какво трябва да направим с църквата?

— Ако се сдобием със свободата да решаваме сами, което не е толкова лесно, бихме разделили меча и кръста — отговори Биргер замислено. — Тогава архиепископът ще седи в кралския съвет само за да се изказва по църковни въпроси, не за война или бунтове, търговия и данъци. Ние, светските мъже, ще поемем светската власт. Но за да накараме духовниците да се съгласят на това, трябва да разполагаме с нещо, което да им предложим, а именно: църквата да отговаря за всичките си дела, дори за избирането на епископи.

— Знаеш ли, че Светият престол има приблизително същите възгледи като теб по тези въпроси? — удиви се кралят.

— Може би е вярно от гледна точка на това, че Рим винаги е проповядвал свобода за църквата, макар в нашата страна тази идея да не е добила особено развитие — измърмори Биргер.

— И все пак сега си се доближил до една промяна, по-голяма, отколкото може би предполагаш — загатна му кралят. — Точно в този момент в страната ни гостува кардинал, изпратен от самия свети отец. Той ще свика на събор всички църковни служители в късната зима или през пролетта, или в Линщюпинг, или в Шенинге. Името му е Вилхелм от Сабина, по-голяма власт от неговата има единствено светият отец. Изпратил ни е писмо и доколкото разбираме, иска да очисти духовния ни живот от това-онова. Не знаеше, нали?

— Не, ваше величество. Нищичко не знаех за това — призна Биргер замислено. — В такъв случай ваше величество смята ли да води преговори със самия Рим?

— Отново не аз. Ти! — отсече кралят. — Казаха ми, че владееш езика на църквата като духовник. Вярно ли е?

— По-добре от повечето духовници, които съм срещал, ваше величество.

— Е, камък ми падна от сърцето. Не очаквах с радост и нетърпение да седна и да подхвана насечената си, осакатена реч пред духовници от близо и далеч. Още повече пък на латински. Ето че Бог свали това бреме от плещите ми и съм Му безкрайно благодарен за това. Ти, Биргер, ще бъдеш наш говорител пред онзи високопоставен кардинал от Рим. Ще се изказваш от наше име без ограничения, изцяло според собствените ти разбирания, които още сега оценявам значително по-високо, отколкото по времето, когато те познавах най-вече от уверенията на Улф Фаси в ниския ти морал.

— В такъв случай, ваше величество, и двамата с вас имаме повод да променим възгледите си за другия — отвърна Биргер с лек поклон.

— И за това трябва да благодарим на Бога, който очевидно те доведе при мен в най-подходящия момент — заключи кралят с огромно облекчение по иначе така скованото си лице.

— С радост ще благодаря на Бог — отвърна Биргер. — Но ще си позволя също и да припомня на ваше величество думите ви, че един крал не може да не бъде достатъчно внимателен в избора на своя ярл. Обратното също е вярно. Един ярл на Фолкунгите не може да не бъде достатъчно внимателен в избора си на крал.

— Струва ми се, че и за нас двамата се очертава дълга нощ в тази кула — засмя се кралят. — Ще наредя да ни донесат още червено вино. Допадна ли ти вкусът?

— Пия това, което е угодно на краля ми — отклони въпроса Биргер.

— И все пак това вино би трябвало да се понрави на повечето — отбеляза кралят, сякаш не бе забелязал колебанието на Биргер. — То е бургундско вино за причастие, поръчах да го донесат от Варнхем. Но ти може би не си свикнал да се причестяваш?

* * *

Това лято и през есента Биргер беше в по-добро настроение, отколкото жена му Ингеборг някога го бе виждала. Отначало най-много я радваше как хубаво той говореше за брат ѝ краля, понеже никога преди не го бе правил. Познавайки брат си Ерик, тя знаеше много добре, че той беше и умен, и добър, но насеченият му говор пред

много хора и недъгът му бяха причината само онзи, който се сближи с него, да разбере какво голямо сърце се крие в слабото тяло. През изминалите години всички груби шеги по адрес на брат й на гощавките в Биелбо еднакво я нараняваха и я караха да се засрами, че така и не бе посмяла да възрази. Сега, откакто Биргер бе станал ярл и опознал краля си, всички подобни подигравки бяха забранени в Биелбо под заплахата от строго наказание, както и беше забранено да наричат норвежците норковци.

След всичките тези години, когато вече му бе родила трима сина и дъщеря, той и с нея беше различен, сякаш съвместният им живот започваше сериозно едва сега. Както обикновено Биргер пътуваше надлъж и нашир из кралството, но всеки път, когато се завърнеше, веднага я търсеше, вземаше я в обятията си и казваше какво иска за вечерта и през нощта, преди да хукне към крепостта и групата чакащи, които винаги седяха там с всевъзможни оплаквания за излагане пред родовия ярл на Фолкунгите. През изминалите години той винаги правеше обратното — нахвърляше се на работата си веднага, щом се прибереше, и не се виждаше с жена си или синовете си преди вечерята и молитвата.

Сякаш въздухът в Биелбо бе станал по-лек за дишане, а животът — по-светъл. Ингеборг започна да се смее високо, а никой не я бе чувал така преди. В края на работните дни тя и ярлът вече не седяха мълчаливи един до друг на почетните места, а често разговаряха весело и се шегуваха, което учудваше и радваше и роднини, и слуги.

В неделните дни той не седеше на срещи с непознати, мънкащи конници както през изминалите години, а яздеше със синовете си или ги учеше да ловят патици на вировете, или пък дори поръчваше да впрегнат конете и водеше Ингеборг и всичките им деца на малък излет с колата, с храна за из път и вино. Вече не говореше толкова високо и предизвикателно за любовницата и извънбрачните си деца.

Беше така преобразен, че изглеждаше като щастлив мъж, а Ингеборг никога не си го бе представяла такъв. Строгото му лице с грубата, ръбата брадичка и пламтящите черни очи много добре подходеше на предишния му образ. Колко чудновато беше само да гледа същото лице със същите белези от битки и същата груба брадичка да се усмихва, изпълнено с доброта, а същите черни очи да блестят от топлина.

Целият страх, който Ингеборг бе изпитвала от деня, в който съпругът ѝ неизбежно щеше да стане кралски ярл, си беше отишъл с летния вятър.

За самия Биргер това кратко лято и есента бяха най-щастливото време в спомените му след детството във Форшвик. Вярно, имаше много задължения, които отнемаха голяма част от времето му. Понякога очевидно ненужно, както когато той и крал Ерик отново не сполучиха да се срещнат с норвежкия крал Хокон при Льодьосе. Това обаче се уреди много лесно, щом Биргер за трети път се върна там и най-сетне можеше да започне с проточилото се помирение за Вермланд. Всичко свърши много добре, тъй като двамата с Хокон се уговориха да сгодят децата си — Хокон Младши, вече избран за следващия крал на Норвегия, и дъщерята на Биргер, Рикиса. Биргер обаче смяташе, че тя все още бе твърде малка, затова щяха да поизчакат със сватбата.

Освен това се бяха споразумели никога да не съдействат на врагове срещу другото кралство или да оставят подобни врагове да получат защита. Най-сетне бяха решили този безкраен въпрос с лекота и в съзвучие с настроението на Биргер по това време, когато чувстваше, че няма да се провали, каквото и да предприеме.

В това добро настроение бе уредил и някои неща с държанката си Сигни и незаконните си деца, така че дъщерите му да получат голяма зестра вместо наследство, на каквото нямаха право, а синът му Грегерс — две големи стопанства в Съормланд сред всичките нови имоти на Биргер там на север. Със Сигни се бе сдобрил дотолкова, че тя поне се съгласи да прости престъпените му обещания през годините. Странно как, но изглежда всички доброжелателни думи на Биргер за краля и за щастието да изпълнява службата на ярл при такъв крал, имаха същото благоприятно въздействие върху Сигни, както и върху Ингеборг. Той не разбираше съвсем на какво се дължеше това, но предполагаше, че Сигни може би най-накрая бе разбрала как за стремежа му към власт имаше и причини, достойни за уважение. В такъв случай вече не изглеждаше толкова просто, сякаш само бе избрал властта пред любовта.

Всеки път, когато му останеше време извън грижите му при краля или в Биелбо, той потегляше за Съормланд, посещаваше и граждани, и стопанства, в които някой от домакините или роднина бе

освободен с войната, наричана от хората кръстоносния поход на господаря Биргер в Йосел. Приятелите му в Съормланд се множаха и скоро той бе добре дошъл и при големците от Упланд и Вестманланд, а не просто почитан и всяващ страх ярл. Тези пътувания може би изглеждаха като обикаляне на лентяй от гощавка на гощавка, но той си имаше основателни причини. Струваше му се, че знае — ключът към бъдещия мир в кралството се криеше там, на север от горите. Бунтовете не биваше да се потушават само с конници в железни доспехи, а най-добре с нови приятелски връзки.

Онзи, който се случи най-много да се сближи с него от всичките тези нови приятели, беше един навъсен упландски големец с крепост на Меларен. Наричаше се Ивар Бло от Грьонеборг.

* * *

Кардинал Вилхелм от Сабина благоволи да повика при себе си пратеника на светската власт едва на третия ден от църковния събор в Шенинге. Биргер преживя това унижение без затруднения — беше свикнал духовниците да се суетят точно по този начин в опит да покажат колко високо над светската власт стоят. Не се учуди и когато при влизането му в главната зала в манастира на доминиканците кардиналът се престори, че е неотлъчно зает да разговаря с архиепископ Ярлерус и един от неговите служители, та привидно не забелязваше пристигналия нов посетител. Докато чакаше, Биргер строго се убеждаваше, че няма да позволи това отношение да го разпали до гняв и необмислени думи. Все пак търпението му бе подложено на изпитание, когато кардиналът изведнъж вдигна очи, изгледа го преценяващо от глава до пети с уморен поглед, без да поздрави, и поръча на архиепископа веднага да се погрижи гнусотата на посетителя да бъде изнесена от свещеното помещение. Архиепископът се поклони угоднически и на мига предаде заповедта на своя подчинен, който тогава с еднаква уплаха и смут замести поглед от кардинала към Биргер, сякаш не можеше да повярва на ушите си.

Вероятно, гадаеше Биргер, наивникът си мислеше, че думата гнусота се отнася за самия него. В такъв случай не беше чудно, че глупакът се колебаеше, поставен пред заповедта да изнесе кралския

ярл. Биргер се принуди да положи усилия, за да не се разсмее на невежеството.

Щом кардиналът и наперения му подчинен поправиха недоразумението, като през цялото време наричаха Биргер него, сякаш бе непросветен, на Биргер му се наложи да задуши едно разпалващо се желание внезапно да се обърне и да си тръгне, без да каже и дума. Насили се да стисне гнева си за гърлото, и когато сплашеният служител заситни към него, за да се посвети на правилната гнусота и протегна ръце към меча му с молбата да го получи, Биргер махна с ръка, сякаш гонеше муха, без дори да го погледне.

— Той не разбира ли, че оръжията са гнусота и е забранено да се носят между осветени стени? — удиви се кардиналът, но все още не говореше директно на Биргер.

— Ваше високопреосвещенство трябва да им прости колебанието — каза Биргер с мек глас на църковния език. — В страната ни не е обичайно един духовник да докосва оръжието на благородник. Освен това бих искал почтително да помоля ваше високопреосвещенство да не подценява толкова уважението ми към църквата и да не мисли, че осквернявам това помещение. Ето защо ще ви кажа, че мечът, който нося, е осветен за църковните помещения, защото е принадлежал на рицар тамплиер.

По цялото лице на кардинала бе изписано изумление, което трая дълго. Той помисли внимателно как да се справи с неловкото положение, в което сам се бе поставил. Накрая изглежда реши, че е по-добре да не обръща внимание на случилото се, отколкото да го приема с пресилен гняв или прекомерни извинения.

— Приветствам ви с Божия мир, херцог Биргерус, и както сигурно сте разбрал, църковните служители тук до мен не са имали добрината да ми кажат, че говорите езика ни толкова добре. Като се замисли човек, по-скоро би изглеждало смешно някой от господата до мен да служи като преводач. А ако мечът ви е тамплиерски, то той е благословен, точно както отбелязахте. Значи вие сте говорителят на крал Ерикус с всички пълномощни?

— Така е, ваше високопреосвещенство — отговори Биргер и хвърли суров поглед към двамата раболепни духовници до могъщия кардинал. Щеше да им се наложи да се обясняват на църковния глава след като си тръгне.

— Упълномощен съм от краля да отговарям на всички въпроси от негово име и от името на кралството — продължи той. — Негово величество моли да предам, че редица причини го възпрепятстват да присъства лично, но изпраща най-сърдечните си благопожелания и надежди, че църковните служители ще отбележат голям напредък на този събор. И ако при това положение светската власт може да послужи на една добра кауза, ние ще дадем всичко от себе си, за да подкрепим стремежа ви към тази висша цел.

— Тогава ние от страна на Светия престол можем само да отговорим, че с изключително задоволство приемаме тази силна подкрепа, добре дошла за нашите надежди — отвърна кардиналът, като безуспешно полагаше усилия да остане сериозен, така че му се наложи да се приведе леко напред и да прикрие лицето си с едната длан.

Биргер не разбра какво кардиналът намираше за толкова смешно, но все пак реши бързо да приключи с тази среща, за да може скоро да я забрави и да започне по-добре следващия път, когато се видеха.

— Сега ме зоват важни за кралството дела — обясни той сякаш с известно нетърпение. — Ваше високопреосвещенство е добре дошъл на кралската аудиенция утре по същото време, за да обсъди самия проблем. Нека само най-смирено напомня, че тази покана важи лично за вас и няма нужда никой от сънародниците ми да присъства, за да кълчи езика си с по-неуспешен превод.

Кардиналът веднага се изправи и благослови Биргер, поклати глава и побърза да излезе, като напразно полагаше усилия да сподави смеха си, докато вече никой не го чува. Биргер си тръгна озадачен и засегнат.

Ако на тази първа среща се бе провалил толкова жестоко, че човекът на папата му се присмиваше гръмогласно, то началото на преговорите за подялбата на властта между меча и кръста беше неуспешно. Макар че не бе сигурен какво точно е развеселило висшия църковен служител, затова беше твърде рано да започва с окайването на несполуката.

Биргер прекара безсънна нощ, блъскаше си главата с пратеника на Светия престол. Кардиналът бе облечен просто в черно, с малка червена шапчица на главата и широк, червен копринен колан, който висеше надолу от едната страна. Биргер предполагаше, че значението му е свързано с кръв, както и тръпчивото вино за причастия. За

разлика от обикновените епископи обаче, кардиналът не носеше нито злато, нито сребро, нито пък лъскави дрехи със скъпоценни камъни. И все пак излъчваше достойнство по начин, какъвто Биргер никога дотогава не бе успял да открие у друг духовник. Или пък това впечатление се дължеше на латинския, който капеше като мед от устата му и наистина звучеше като божествен език — по-красив и ясен дори и от този на отец Гийом във Варнхем? И наред цялото това църковно величие той беше мъж, който очевидно не сдържаше смеха си. Не беше лесно да навърже всичко.

Освен това приличаше на еленче, може би повече на жена, отколкото на мъж. Тялото му беше слабо и имаше странни мустачки над горната устна, а под долната — брадичка, оформена като тънко острие на меч, наистина странна птица в тази северна страна.

На Биргер обаче не му се наложи да размишлява дълго над смеха на кардинала. Когато духовникът на следващия ден сам пристъпи прага на търговския дом, нает от Биргер в Шенинге, докато собственикът с цялото си семейство по това време си живееше добре на кралски разноски в Линшюпинг, той изглеждаше още по-весел и от предишния ден, като на Биргер му се стори едва ли не, че му се искаше да го прегърне.

— За Бога, високопочитаеми херцоже — изпъшка кардиналът все още с широката си усмивка, щом седна в най-голямата стая, поднесоха му вино и отпрати с жест всяко по-нататъшно присъствие на прислугата там, — казаха ми, че сте прост воин, който не разбира много от политика и църковни дела. И за съжаление, както погрешно си мислех, че сте такъв, така ви и приех вчера. Разбирате, висшето ми поръчение в никакъв случай не включва задължението аз самият да се правя на магаре. Надявам се, че вие, както и аз, можем да приемем случката с усмивка, защото още дълго време ще се смея на себе си заради нея.

— С абсолютна сигурност — отговори Биргер с вкаменено лице, което отначало изплаши госта му, преди да се пропука в широка усмивка. — Аз съм човек на краля, говоря от неговото име. Вие, ваше високопреосвещенство, сте човек на Светия отец и говорите от негово. В такъв случай, вярвам, че формалностите при първата ни среща са слабо значими, тъй като имаме да обсъждаме важни въпроси или още по-добре — да се споразумеем.

— Вие не сте обикновен човек, какъвто може да се срещне в най-далечния Север — отбеляза кардиналът облекчен, задето толкова бързо бяха надмогнали дребните дразги. — Прекарах година в Норвегия с мисия на Светия отец и не мога да кажа, че беше леко. Църковният живот тук в Скандинавия в много отношения е чужд на самата църква. Сега висшето ми поръчение включва друга страна. И ето че срещам светски управник, с когото е толкова лесно да се разговаря, все едно си седя в Рим. Къде сте се научил на латински, херцоже?

— Покойният ми дядо беше рицар тамплиер, името му бе Арн Готски и съм израснал в сянката му — бавно отговори Биргер. — Той беше най-великият воин, когото сме виждали, но вярвам, също и светец. Той не само основа училище за воители, където съм възпитан аз, а и много млади роднини — това беше в същата степен и училище за просвета, наистина школа за живота. По тази причина, ваше високопреосвещенство, в страната ни можете да срещнете повече белязани бойци, които владеят църковния език като мен, отколкото епископи със същите умения. Между другото, особено епископи, защото имаме и такива, които дори не могат да четат и пишат на народния език.

— Забелязах тази нелепост — отвърна кардиналът, повдигайки вежди развеселено. — Е, високо почитаеми херцоже, кажете ми сега какво би искал кралят или пък направо вие самият от тази първа среща в страната ви.

— Аз подкрепям догмата за свободата на църквата — разпали се Биргер. — Това означава, че аз, ако най-напред се застъпя за егоистичните си интереси, които ваше високопреосвещенство така или иначе щеше да прозре рано или късно, бих искал да изхвърля всички епископи от светските решения, които вземаме на съвещанията с краля. Ще извините прямотата ми. Разбира се, негово величество осъзнава, че това наше желание си има цена. Тя е следната: църквата да управлява собствените си дела, да определя своите епископи и свещеници, да се подчинява на Рим, не на краля. Ние обаче си имаме цена и за това, и тя е кралят да не бъде отговорен пред Рим освен по църковни въпроси.

— Вие сте дързък и начетен мъж, херцог Биргерус — сподели кардиналът замислено. — За една част от мислите, които току-що изложихте, църквата би ви изгорила на клада в страните, откъдето

идвам. За част от останалите споделени от вас мисли светската власт би ви отсякла главата. И все пак ви казвам напълно сериозно, че споделям тези идеи. Налага се обаче да ви задам един въпрос. Предполагам, не смятате, че църквата трябва да загуби правото си да отлъчва кралски особи?

— Не — побърза да отговори Биргер. — Ако кралете получават властта си от Бога, трябва да бъдат и наказвани от него. Иначе се страхувам, че на земята бързо би настъпил ад.

— Нека сега заедно се помолим за успех в общата ни работа, херцог Биргерус, и нека също така благодарим на Бог, че е събрал пътищата ни, защото се очертават леки преговори по време на нашите срещи — каза кардиналът и падна на колене, канейки с ръка Биргер да направи същото.

Биргер го последва смутено след кратко колебание, понеже предпочиташе да продължи разговора, не да се моли на Бог за нещо, чието постигане бе негова отговорност. С този кардинал щеше да разговаря лесно, стига само да останеха без глупави духовници за свидетели. Ако църковните дейци бяха проникателни като Вилхелмус Сабиненсис, светът просто щеше да бъде коренно различен, помисли си Биргер, преди с известно лицемерие да склучи ръце и да затвори очи.

* * *

Всички добри надежди на Биргер за хода на преговорите с кардинала се оправдаха изцяло още през първата седмица. Ярлът можеше само да предполага как той говореше на дългите ежедневни срещи с духовниците в църквата на манастира, но със сигурност езикът бе коренно различен от този при дискусиите с него.

Всеки ден се срещаша за *summarum* на свършеното — веднъж в главната зала на манастира, където внимаваха и най-често разменяха официални фрази, веднъж при Биргер в търговския дом на другия край на града. Тогава си говореха направо, по начин, по какъвто Биргер никога не си бе представял разговор с църковен служител.

Кардинал Вилхелм имаше списък с цели за постигане, но с малко и дребни изключения срещаше съпротива от духовниците в страната.

Той искаше следните промени по ред на важността: да въведе целибат^[1] за всеки мъж, обрекъл се на олтара, вместо царящия ред с рояците дечурлига във всеки дом на свещеник; от сега нататък епископите да бъдат назначавани единствено от църквата, което налагаше учредяването на управително тяло в катедралата на всяка епархия; собствеността на свещеника да се полага на църквата, а не на наследници и всеки епископат в рамките на година да се сдобие с книга с декрети — събраните закони на църквата.

Кардиналът бе срещнал отклик само по последната точка, по всички други — намръщена и непреклонна съпротива. В мигове на примирение се изкушаваше да отлъчи цялата загубена шведска църква, да напусне страната и никога повече да не се върне.

Смяташе за напълно разбираемо, че свещениците гледаха с нежелание на новия ред с целибата, защото щеше да им се наложи да се разделят със семействата си. Това би било голяма жертва за много от тях. Затова пък му се струваше непонятно, че те със същото упорство се противопоставяха на идеята епископите да бъдат определяни от църквата, а не от краля. Биргер обаче с лекота можеше да обясни последното. Той помоли кардинала престорено любезно, едва ли не с насмешка, да вземе предвид, че всичките достопочтени епископи, които негово високопреосвещенство е имал съмнителното удоволствие да срещне, са определени от кралската власт. В такъв случай не биха ли сметнали, че това е най-добрият мислим ред? Особено когато толкова много от тях никога не биха се издигнали до тази позиция, ако някой зачита закона на църквата?

Значи бе толкова просто. Грижеха се само за собствения си интерес и това съвпаднаше твърде добре с мрачното отношение на Биргер към духовниците, а на кардинал Вилхелм изглеждаше свършено чуждо.

Въпросът пред Вилхелм от Сабина сега бе до каква степен да използва власт. Твърде много би довело до бунт, в резултат на което Рим щеше да загуби цялата шведска църква. Твърде малко нямаше да изкорени скандинавската варварщина. А какво можеше да направи светската власт, за да помогне на църквата в излизането от това затруднение?

На Биргер този въпрос му беше много удобен за чепкане. Най-напред помоли кардинала да сподели кое бе *sine non qua*,

задължителното условие, онова, което трябваше да постигне, дори и всичко останало да се провали.

Оказа се, че това е целибатът, което разочарова Биргер, понеже самият той се бе надявал по-скоро да бъде правото на църквата сама да назначава епископи. Обясни, че би могъл да разбере аргументи, като например, че онзи, обрекъл се на олтара, не може да бъде венчан и с жена. Но това да е толкова отчаяно важна промяна в далечния Север, бе по-трудно за проумяване.

Тогава кардиналът откровено обясни, че въпросът не бе просто догматичен, а се отнасяше и до владенията на църквата. Ако свещениците си имаха наследници, собствеността на църквата щеше да се стопи бавно и сигурно. Най-вече някои епископи имаха странната способност да окупира големи имоти.

Тогава Биргер се предаде, но предложи кардиналът да не прибегва само до камшика, а и до моркова. Без съмнение, за много от църковните служители щеше да бъде голямо страдание, ако ги принудеха да се разделят с близките си. Тогава трябваше да им дадат нещо в замяна.

Биргер имаше хитро предложение. Като компенсация за жертвата им щяха да защитят духовниците срещу насилие и нападение със закон. Такава промяна те самите щяха да посрещнат с радост. Кралят и неговият съвет пък веднага щяха да одобрят закона и да го разпространят за всеобща неприкосновеност на църквата. По този начин и кръстът, и мечът щяха да наложат волята си, при това с общи усилия.

Що се отнасяше пък до въпроса за определянето на епископи, можеха да си съдействат с подобна хитрина, смяташе Биргер. Ако кардинал Вилхелм изпитваше трудности с прокарането на целибата, въпреки камшика и моркова, може би щеше да бъде неразумно да притискат неподатливите духовници към още жертви.

Имаше обаче лек за тази дилема, обясни той бодро. А предложението му беше просто. Кардинал Вилхелм от Сабина щеше да си тръгне след събора в Шенинге без да вземат решение относно учредяването на управително тяло и суверенното му право да избира епископи.

След пристигането си в Рим обаче кардиналът щеше да изложи въпроса пред негово светейшество папа Инокентий IV и да предложи

изпращането на були както до шведския архиепископ, така и до краля. Ако Светият престол препоръча новия ред за управителното тяло и правото му да назначава епископи, то промяната скоро ще бъде прокарана, без да вдигат много шум. Без съмнение, кралският съвет незабавно щеше да се подчини и да я издигне в закон.

След това пък самият Биргер с удоволствие щеше да разчисти кралския съвет от редица епископи, които в момента седяха там по силата на избора им точно от светската власт. По този начин лесно, без безкрайни дискусии и шумотевици, щяха да направят голяма крачка към разделянето на кръста и меча, точно както искаха и двамата.

След няколко седмици кардиналът и ярлът бяха изгладили този план, и на двамата се случи да си помислят, че на другия много биха му прилегнали собствените одежди. Също така и двамата осъзнаха, че макар и по всяка вероятност никога повече да не се срещнат, те се бяха сдобили с приятел до живот в другата власт.

Тъй като все още бяха пости, те хапнаха скромно за сбогом в търговския дом, без да присъстват други хора нито от църковната, нито от светската страна, тъй като чувстваха, че могат да разговарят свободно само когато са сами. Светските мъже биха се ужасили от благото отношение на Биргер към един духовник, а църковните служители още повече щяха да се втрещят, слушайки как един кардинал така непосредствено и неподправено обсъжда властта с обикновен войник.

Въпреки че бяха победили, понеже и двамата усещаха, че всичко щеше да мине както са го планирали, те все пак бяха някак унили на тази последна среща. Всяка подробност в плановете им бе обсъдена, бяха ги чепкали многократно. Скоро разговорът потръгна мудно, тъй като мислите на всеки от тях се отправиха в противоположна посока. Изведнъж обаче кардиналът грейна, сякаш му бе дошла нова идея.

— Ако съм разбрал добре онова, което се изплъзна от устата ви преди няколко дни, херцог Биргерус, вие имате ниско мнение за духовниците изобщо и затова не сте се изповядвал дълги години?

— Вярно е — съгласи се Биргер. — Не съм имал доверие в никого от църковните служители, които съм срещал, с изключение на отделни цистериански монаси и брат ми, покойния епископ Карл от Линшъопинг. Никога не съм вярвал, че някой друг епископ би пазил в тайна това, което му кажа под печата на изповедта. И ви уверявам,

ваше високопреосвещенство, че си имам основателни причини за тази подозрителност.

— Към мен обаче не изпитвате недоверие, херцог Биргерус? — попита кардиналът невинно.

— Не, съвсем искрено, не! Не изпитвам недоверие към вас, защото никога не съм срещал духовник, чиито вяра и висше призвание мога да приема еднакво сериозно! — отговори Биргер, без да осъзнава в какъв капан се бе хванал с думите си, преди да стане твърде късно.

— Така значи! — усмихна се кардиналът, извади една копринена лента, целуна я, сложи я на раменете му и благослови Биргер и изповедта.

— Синко, готов съм да изслушам изповедта ти — каза той и го прикани с ръце.

— Минаха много години... — измънка Биргер с неохота.

— Толкова по-добра причина — убеждаваше го кардиналът меко. — Така или иначе няма да ти навреди, синко.

— Не, едва ли — въздъхна Биргер и се размърда апатично. — Е, добре. Прости ми, отче, защото съгреших!

— Тогава съм готов да изслушам литанията ти, синко.

— Да си кажа честно, не съм се изповядвал няколко десетилетия, какво да призная най-напред? Наредих да екзекутират млад мъж и това бе едно от първите неща, които направих, след като се сдобих с властта на херцог. Предшественикът ми на тази позиция бе пощадил живота на младежа, но не и аз.

— Направи ли го от омраза или завист към този мъж? — попита кардиналът, смръщил чело.

— Не, определено не. Не го познавах и никога не го бях срещал. Той се бунтуваше срещу краля, беше си присвоил кралско име и действията му струваха живота на мнозина.

— Разбирам — отвърна кардиналът облекчен. — Но нали според закона държавният изменник се наказва със смърт?

— Със сигурност, според римското право, но не и според нашите закони. Освен това се страхувам, че не за последен път взимам подобно решение. Възнамерявам да потушавам бунтовете с жестокост, много млади мъже в кралството ни се чувстват предизвикани да поемат ръкавицата на падналия и стане ли така, както искам, те също

ще умрат. Ако това е тежък грях, какво тогава трябва да направя според църквата?

— Стремиш ли се към властта за собствена изгода, синко?

— Не. Кралят ми е добър човек, макар много да го подценяват заради слабата му реч. Държа на клетвата си във вярност към него. Той ще превърне страната ни в по-добро и щастливо кралство — както и аз самият, той също иска да въведе повече от римското право. За това искам да използвам властта.

— Само за това? Не за да се облагодетелстваш?

— Не, разбира се. Това вече съм го правил и ако е тежък грях, мога да го призная, но ми е трудно да се разкайвам. Бранил съм живота на наследниците си в благосъстояние и без страх.

— Участвал ли си в кръстоносен поход на изток, какъвто Светия престол неколkokратно е изисквал от краля на тази страна?

— Разбира се. Три пъти съм пътувал на подобна военна мисия.

— Но в такъв случай по-голямата част от греховете в твоя живот са простени, синко.

— Не ми се вярва. Видял съм неща, които са ме убедили, че наричаната от нас свещена война не изкупва грехове.

— Богохулстваш като оспорваш твърденията на Светия отец, синко. Кажи ми все пак какво си видял, та те е вкарало в подобна заблуда.

— Видях архиепископ да покръства насила един християнин, когото след това обезглавиха, понеже е вдигал твърде много шум по време на кръщенето. А въпросният архиепископ падна на колене, благодареше на Бог, задето вече му е простил отравянето на нашия крал. След злодеянието си архиепископът веднага отпътува за вкъщи и умря с щастлива усмивка на уста, убеден, че раят го очаква.

— Това, което казваш под печата на изповедта, трябва да бъде вярно, понеже Бог ни е свидетел — отбеляза кардиналът с бръчки на безпокойство по челото.

— Знам. Думите ми са верни, сякаш съм се заклел пред Божиата майка на смъртния си одър.

— В такъв случай онзи архиепископ е отишъл в ада — констатира кардиналът сухо.

— Как можете да кажете това, което аз не можах, Отче? Нали Светият отец бе обещал опрощение на греховете за всеки, грабнал

кръста.

— Защото архиепископът, за когото говориш, в заблудата си е смятал, че може да измами Бог, сякаш той няма да види право в черното му сърце, че е използвал благословията на кръстоносния поход само за да прикрие най-тежкото престъпление. Но кажи ми, какво правиш ти самият, за да изкупиш греховете си!

— Само това, което ми предлага инструментът на властта. Вложил съм много злато във възстановяването на един опожарен манастир, по същия начин съм съградил две църкви, след като ги подпалиха злодеи в Съормланд. Помощта, която ви оказах, отче, за да върнем заблудените овце в кошарата тук, в Шенинге, също съм склонен да смятам за богоугодно дело. То обаче служи и на личните ми интереси, както и на кралските.

— А какви други грехове тежат на съвестта ти, синко?

— Дребни неща, с които не смятам да ангажирам времето ни — ловил съм риба и съм стрелял по патици със синовете си, макар да бе денят за божия почивка. Със сигурност по-лошо е, че имам три извънбрачни деца и държанка, но съм се грижил за тях все едно са благословеното ми от Бог семейство и не се разкайвам за това.

— По-големият грях е, че не се разкайваш.

— Знам, отче. И въпреки това не мога да се разкайвам.

— Тогава не мога да ти простя, синко.

— И аз знам това. Но какъв смисъл би имало, ако излъжа, че се разкайвам? Подобно признание на устните не би подвело Господ Бог?

— Не, вярно е — усмихна се кардиналът. — Би могло да се желае повече хора да стигнат до същото прозрение. Значи не се разкайваш и не си се разколебал за убийствата на млади мъже, които възнамеряваш да извършиш в бъдеще?

— Не и ако го сметна за необходимо заради кралството. Неговото благо е по-значимо от душевния ми мир.

— Така може да говори само един много благороден мъж или много суетен.

— Аз не съм благороден, отче. Искам да установя мир и щастие, но това се дължи на моята практичност и не мога да се крия зад тази корист от вас, отче, още по-малко от Бог.

— Нравът ти е твърд колкото е голяма честността ти, Биргерус. Да ти простя не мога, понеже си закоравял в някои от греховете си.

Мога обаче да ти наложа покаяние.

— Сто години на хляб и вода? Каква полза от това?

— Не особена, признавам — засмя се кардиналът. — А и за мъж като теб, нека използвам собствения ти израз, подобно покаяние би било доста непрактично, защото така или иначе няма да го зачетеш, съмнявайки се в ползата от него. Съществува обаче нещо по-голямо, което би ти подходило по-добре и тъкмо най-изявената ти силна страна би могла да послужи на Бог.

— Нов кръстоносен поход?

— Съвсем вярно. Езичниците от Новгород настъпват на Запад, заплашват християните във Фения, която е провинция на твоя крал. Ако не отвърнете на удара им бързо и решително, големи безредици застрашават Скандинавия.

— Вярно е. Освен това значително ще навреди на търговията ни. Там има повод за война. В такъв случай обаче това е мой повод, не твой, отче. Ако дори един архиепископ не е успял да подведе Бог, едва ли аз бих могъл?

— Не, но Бог ни вижда в този момент, чува ни и е при нас, когато казвам, че ти прощавам всичките грехове, Биргерус Готски, при едно условие.

— Кръстоносен поход, който ще изпълня съвсем не заради вярата си, а за да спася нашата търговия във финските провинции? Отново намекваш, отче, че Бог би се оставил да го залъжат, макар да вижда право в сърцата ни.

— Съвсем не твърдя това, синко. Никой не може да измами Бог. Само че когато надзърта в сърцето ти, той също като теб вижда двете страни на това дело, а това, което ти не разбираш, е милостта. Освободи ни от езичниците в Тавастия и ще получиш божие опрощение за всичките ти грехове чрез Неговата милост.

[1] Целибат — безбрачие, пълно отдаване на духовното лице на Бога. — Б.р. ↑

III.

През втората година на кръстоносния поход Биргер избегна на косъм големия сняг и успя да се придвижи от строящата се крепост далеч навътре в земите на Тавастия до епископския град Турку долу на брега на морето. Ни най-малко не го учуди посрещането на групата епископи в града, които, веднага и с по-нагли думи от обикновено, изложиха наивните си оплаквания за начина, по който се водеше тази война.

Недоволството им засягаше на първо място броя покръстени езичници, освен това обаче бяха и кръвожадни, и изискаха значително повече езически трупове занапред. Не разбираха нищо от воденето на война, но това и не можеше да се очаква от такива мъже. Както търговеца със своя сандък сребро, те зачитаха като печалба единствено броя избити или покръстени насила.

На всичкото отгоре се оплакваха и от огромното количество сган и престъпници, освободени и бедняци, обявени извън закона и прогонени от имотите си, които Биргер едва бе насъбрал в Свеаланд, жестоко опустошена от безсмислени бунтове.

Точно там беше започнал кръстоносния си поход. Вестоносците му, а и той самият, яздеха от град в град, от край в край, и където намереха слушатели, обявяваха, че онези, които се присъединят към новия кръстоносен поход, ще спечелят спасение за душите си. Първо това трябваше да се каже. Но всички го бяха чували и преди.

По-добро въздействие имаше обещанието, че всеки, независимо колко е беден, ще получи собствено стопанство в новите земи на кралството от другата страна на морето, само да се бие за краля и ярла в рамките на година. Освен чифлик и собствена земя, ще получи и половин марка сребро и крава. След войните, които свеите бяха загубили при последния бунт, много мъже водеха окаян живот, като и пътищата бяха пълни с просяци и скитници, сеещи несигурност и раздор в страната, понеже вършеха какви ли не злодеяния, за да могат от време на време да заспят сити с падането на нощта. Ето защо

обещанието да ги възнаградят хилядократно за богоугодно дело им изглеждаше като чудо.

През първите две лета на войната повече от четири хиляди мъже и жени се бяха отзовали на този призив за нов живот в страна, която си беше тяхна собствена, а в пристанището на Турку се рояха лодки и кораби от бреговете на Свеаланд в големи количества. Тъй като повечето от тях не ги биваше особено за воини, Биргер заповяда да се погрижат по-голямата част да започне с разчистването на собствените си земи и построяването на стопанства колкото е възможно по-скоро, за да не тежат на войската. Щяха да се заселят около Турку по протежение на брега — и на север, и на юг, сякаш за да обхванат Тавастия с две дълги ръце от новозаселници. По този начин новата земя скоро щеше да стане трайна част от кралството.

Биргер водеше самата война срещу тавастките племена единствено чрез отбрана и почти изцяло с конницата, избягваше големи битки. Половината конници на Фолкунгите бяха под негово командване, всеки месец няколко ескадрона се връщаха у дома и ги заменяха същия брой новодошли. Задачата на конницата бе постоянно да показва присъствието си, да патрулира из всички райони, където преселниците строяха стопанствата си, и да напада безкомпромисно всички групи въоръжени врагове, на които се натъкнеше. На конниците обаче беше строго забранено да нападат хора, които не идваха насреща им с оръжие в ръка и не трябваше да залавят никого, за да го завлекат на кръщение против волята му. Така щяха да втълпят на езичниците едно пределно ясно послание. Онзи, който посегне с оръжие на хората на крал Ерик, ще умре.

Едно от първите неща, които Биргер направи след слизането си на брега и събирането на достатъчно сведения, бе да промени причината и повода за последния бунт. По неведоми причини духовниците си бяха наумили да забранят търговията на езичниците с кожи, масло и оръжие. Не позволяваха на християните да ги купуват и преди всичко да ги препродават отвъд морето. Веднага щом неволята стана голяма в богатите на гори земи на тавастките племена, бунтът дойде неизбежно, също както изгревът на слънцето.

Тази забрана за търговия беше едната причина местните почти успешно да прогонят от страната всички християнски поданици на крал Ерик. Другата се дължеше на непонятната жестокост на

духовниците. В Турку имало някакъв епископ Томас и доколкото разбираше Биргер, след като чу за постъпките му, той трябва да е бил луд. Епископът именно бе имал необичайната за смирен Божия слуга привычка собственоръчно да бие с камшик езичниците, докато костите по гръбнака им се видят бели и ясни изпод разкъсаната плът и смъртта ги спаси от страданието. Никога не бяха чували за по-странен начин да се разпространява Евангелието.

У дома на кралския съвет в Нес жалейните песни на епископите захващаха съвсем друг тон. Привеждаха какви ли не свидетелства за жестокостта на езичниците, която пък се налагаше да наказват още по-свирепо в името Божие. Разказваха как езичниците избождали очите на християни, залавяли свещеници, търкаляли ги в слама и смола и ги подпалвали, отсичали ръцете и краката им и ги подгонвали да бягат, избивали всички деца, които намирали, като изтръгвали вътрешностите им още живи, или пък принуждавали християни да тичат около някое дърво, докато умрат.

От всичките тези лъжливи истории най-голямо удоволствие доставяше на Биргер твърдението, че човек би могъл да застави някого да тича около дърво до смърт, понеже му бе трудно да си представи огромното търпение на жестоките езичници, което трябваше да се изисква, за да могат действително да усмъртят врага си по този начин. Да не говорим пък колко трудно би било да накараш някого послушно да тича около това дърво, докато наистина умре, а не просто да се свлече на земята от изтощение.

Още по-лоша, но не чак толкова весела, разбира се, бе лъжата как режели нечий ръце и крака, за да накарат след това жертвата да бяга. Това бягане не можеше да бъде дълго.

Крал Ерик и Биргер изслушаха най-търпеливо всичките тези измишльотини на съвета, бяха се разбрали да не възразяват на епископите, колкото и нелепи да бяха тези причини за война. На четири очи те се бяха спогодили, че съществуваша разумни доводи да присъединят Тавастия към кралството веднъж завинаги. Ако целият източен залив отвъд морето попаднеше в ръцете на Новгород, търговията на изток щеше да загуби много от стойността си за кралството на Ерик. Успееша ли обаче да подсигурят северния бряг на залива, тази опасност щеше да бъде премахната. Това си беше повод за война.

Само че не беше маловажно да имат групата епископи на своя страна. Техните притворни уверения в спасение за всеки, който участва в свещена война, имаха голямо въздействие сред народа, тъй като всички бяха грешници и твърде много от тях вярваха на какво ли не, стига да го твърди духовник. Биргер никога не би успял да събере толкова много хиляди, колкото накрая го последваха за завоюването на новата земя, ако не бяха тези разгорещени, благословени свещеници, пръскащи със светена вода.

Затова и нетърпението им бе нараствало още повече с всеки изминал месец в новата страна, когато им се налагаше да се мотаят в бездействие дни наред, без да разполагат с някой пребит и завързан езичник, когото да полеят с вода. Биргер бе забранил принудителните кръщенета.

В Турку сега беше кучешки студ, снегът прачеше под дебелиите, подплатени с филц форшвикски ботуши на Биргер, докато вървеше тежко към крепостта на епископа, а дъхът му излизаше като дим от устата му. Отиваше сам, макар много да го бяха разубеждавали — кой езичник, каквито в града имаше много, не би се зарадвал, ако му се удаде да убие самия ярл? Биргер упорито твърдеше обратното. Кой езичник не би се зарадвал на това доказателство, че думите на ярла са били верни — в Турку цареше мир и за местните, и за новодошлите? И всеки път, когато тръгнеше така сам, посрещан единствено от учтиви поклони по улиците, той доказваше на инат, че е имал право.

Сега обаче беше важно да вразуми кръвожадните духовници. В епархията Турку бяха изпратили нов свещеник след като лудият Томас с камшика, в объркването си се бе преместил във Висбю и умрял в бордей. Освен това в града беше епископ Сигмунд от Сигтуна и около тези двамата се роеше ескадрон от духовници, чийто дух гореше за изпълнение на светото Божие дело.

На влизане в епископската крепост някакъв глупак сред стражите не го разпозна под всичките дебели дрехи и се опита да му откаже достъп. Тъй като Биргер вече бе в лошо настроение, мъжът за малко да свърши в тумрук, което бе тежък начин да изгубиш живота си в суровия зимен мраз.

Цялото стадо го очакваше в централната зала на епископската крепост, а той, без да поздрави, отиде с тежки стъпки до стола в средата на дългата страна на стаята, където висеше кралски герб, и

седна на него. И така, всички заеха местата си шумно, а той им даде знак с ръка да започват с жалбите.

Първи се изказаха двамата епископи, без Биргер да си направи труда да им отговори. След тях двама свещеници описаха с поначетени думи каква според тях бе волята Божия. Всичко, което имаха да изложат обаче, не беше чак толкова важно, че да не може да се каже и с малко думи. Според тях този кръстоносен поход не беше истински. Иначе щяха да са покръстили насилствено повече езичници и повече щяха да са изгубили главите си заради непокорство. Така си беше на един истински кръстоносен поход, със или без вещи изказвания.

Това бе всичко, макар че отне два часа да го изложат.

Когато Биргер най-накрая се принуди да вземе думата, за да не настъпи мълчание, той отдавна бе взел решение да избегне дългите препирни с помощта на малко твърдост и лъжи. Та те не можеха да навредят, стига само да внесеха спокойствие сред тези глупаци.

— Изслушах оплакванията ви — започна тихо, за да предизвика пълна тишина в залата. — Това не е първият път. И все пак ще ви помоля да съобразите някои неща, които изглежда забравяте. Не някой духовник, а аз раздавам заповеди на този кръстоносен поход и има основателни причини за това. Без победа вашата усърдна спасителна работа няма да приключи с поклонническа песен на душите. Без победа ще настане само плач и скърцане на зъби, напразни молитви към Господ, хули и въпроси към Него, защо ни е оставил да се провалим, въпреки най-добрите намерения. Също трябва да се замислите и какво означава това, че ние наистина не сме първите мъже от кралството ни, дошли по тези земи с това висше призвание. Преди сто години тук е бил свети Ерик, преди петнайсет години аз бях тук, а също така и преди дванайсет. И други от страната ни са направили същия опит, и тъй като бунтът започва наново, то всичко преди нас е било неуспешно. Това сега е краят. Това е последното ни пътешествие. Сега Тавастия ще стане част от кралството ни завинаги. Затова заселвам земите с наши хора, затова водим войната с голяма милост, затова строим мощна крепост в сърцето на тази страна, затова съм позволил на местните отново да подхванат търговията си. През тези две години не ви давам хиляда ритаци и дърпащи се от неохота езичници, които да покръстите. Давам ви Тавастия завинаги. Това са десет хиляди нови християни, ако само имате малко търпение и

сдържате наивната си кръвожадност. Попитайте съвестта си — кое ще донесе повече радост на небето: един покръстен езичник или един мъртъв?

Говори бавно и категорично, а мъртвешката тишина в залата го убеди, че думите му са имали желаното въздействие. И все пак това нямаше да бъде достатъчно, защото малко след като напусна епископската крепост, тези непоправими мъже щяха да се запрепират отново. Сега идваше ред на лъжите, за да запуши устите им окончателно.

Докато още цареше пълна тишина, Биргер се надигна да си ходи, но се престори, че си спомня нещо незначително, което е забравил, и отново втренчи очи в насъбралите се.

— Освен това трябва да се замислите над две други неща, ваши високи и не толкова високи преосвещения — заяви той с доста посилен глас от преди. — За този мой начин на водене на войната съм получил благословията на кардинал Вилхелм от Сабина. Онзи, който ме ядоса, ще разсърди също и кардинала, и Светия престол. Това означава, че ще гледам на един бунт от страна на духовниците, както ако е бунт сред воините. Размирниците губят главите си.

С тези думи той излезе бавно от напълно утихналата зала, със строго изражение, което обаче му бе трудно да запази чак докато се скрие от очите им.

— Ах, простете ми това леко разкрасяване на истината, ваше високопреосвещенство кардинале, но нали е за добра кауза — изкикоти се на себе си, склочи ръце и завъртя набожно очи, докато се загръщаше с подплатеното си с кожи зимно наметало.

Завърна се в светската крепост много доволен в суровия студ. Сега улиците бяха пуси, не се вясваше нито котка, нито куче. По пътя се присети, че не е ял порядъчно от няколко седмици, и реши старателно да поправи грешката и да заспи сит и пиан.

Най-накрая бе затворил устата на бандата епископи. Победата във войната пък беше сигурна, защото в страната вече имаха повече строителна работа, отколкото битки, а двете крепости Тавастехюс и Обухюс скоро щяха да се издигат завършени. От тях скромнен брой конници можеха да контролират цялата околия. Именно победата засенчваше всичко останало и чрез нея му бе простена дори лъжата от

името на кардинала. Разбира се, всичко в името на християнската кауза.

* * *

Когато пролетта дойде в Турку и морето се отпусна, нетърпението засърбя като краста в очакване първите платна да се покажат в открито море. Както винаги, това бе голямо събитие и на пристанището се стълпи много народ, за да посрещне новопристигащите воители и заселници и да чуе новини от родината. Обикновено този ден беше оживен, изпълнен с радост.

Първият влязъл в пристанището кораб обаче донесе вести от вид, който отначало смрази Биргер, а после за няколко мига го накара да си помисли, че сънува.

Корабът бе закачил кралското знаме с черни ленти, на което никой не обърна внимание, преди напред да излезе вестоносец с двама барабанисти и да въдвори тишина, след което изчете съобщението от родината с висок, пронизителен глас.

Обичаният крал на готи и свеи Ерик Ериксон бе повикан при Бог по Сретение господне в настоящото лето 1250-о, а десет дни по-късно, на панаира в Източен Арос, Валдемар Биргерсон бе избран за нов крал и положил клетвата при камъните Мура извън града.

Негово величество, кралят на свеи и готи, Валдемар Биргерсон, заповядваше кралският ярл да се върне вкъщи по най-бързия начин. За жителите на Турку, както и за всички воители и духовници в служба на краля сега бе обявен едномесечен траур.

Биргер стоеше като вкаменен. Двете едновременно съобщения го бяха поразили като гръмотевици от различни посоки. Очите му се насълзиха при мисълта, че добрият крал Ерик, когото така злонамерено осмиваха с кралското име Фъфлещия и Куция, бе починал само на трийсет и няколко години. В качеството си на негов ярл, той бе имал възможността да извърши много добрини, а самият крал Ерик бе ръководил кралството с мъдрост и съвест към щастливо бъдеще. Каква несправедливост да почине толкова рано!

Избирането на собствения му дванайсетгодишен син Валдемар за крал го изпълваше с такива смесени чувства, че ги усещаше като

водовъртеж в главата си.

Първата му мисъл бе, че сега се задаваше гражданска война, юнкерите щяха да се опитат да убият сина му. Но пък ако собственото му дете е станало крал, цялата власт принадлежеше на бащата — това бе следващата му мисъл. След това вече не можеше да разсъждава, понеже осъзна, че всички го гледаха втренчено и уплашено. Той събра смелост и заповяда с твърд глас да свалят всички украси за пролетния празник в града и да пият бира за помен с достойнство и уважение, с тежки наказания за онези, които не зачитат траура.

След това отиде при коня си с дълги крачки и се върна в крепостта, където се заключи в канцеларията си, за да остане на спокойствие в опит да мисли трезво.

Не беше лесно, защото вихърът на мислите се завърна със сила, трудна за възпиране. Как би могъл един толкова млад крал като Ерик Ериксон да умре и дали майка му, Ингрид Улва, имаше нещо общо с това? Където и да се намираше синът му в кралството, грозеше го смъртна опасност, сигурно не един юнкер смяташе, че стои по-близо до короната от младия Валдемар. Преди много години собственият му старателно обмислен план целеше създаването на толкова много Фолкунги с кралска кръв, та властта да попадне в ръцете на рода като узрял плод. Това се оказа драконова сеитба, защото някъде из кралството юнкерите сега се събираха, за да нападнат новия крал възможно най-скоро и да го заловят, докато е слаб без своя ярл.

Не можеше да въдвори ред в мислите си. Твърде много въпроси напиряха едновременно, но никой от новопристигналите не би могъл да им отговори. Колко бързо щяха да уредят коронацията и къде ли се намираше архиепископът? Колко конници да вземе със себе си у дома и струваше ли си изобщо да си губи времето, когато бързината бе по-важна от силата? Това Божие наказание ли беше или награда? Отговорът на този въпрос зависеше от това дали момчето щеше да оцелее.

След три дни непоносимо очакване на подходящ вятър — забавяне, което по това време на годината все пак бе благословено кратко, Биргер ярл потегли към родината със същия кораб, който пръв бе пристигнал в Турку с пролетната флота. На път за дома срещнаха много кораби с обикновени хора и воители. Твърде късно и доста навътре в морето Биргер осъзна, че е трябвало да вземе със себе си

един ескадрон от Форшвик, защото окажеха ли се мъжете на борда хора на младите юнкери, животът му нямаше да струва много. А и тогава щеше да му се наложи да загине от глупост.

Скоро това опасение се оказа неоснователно, въпреки че почти всички мъже на борда идваха от Свеаланд. Сега те имаха роднини, получили възможност да започнат нов живот в новата страна, и много от тях възнамеряваха да постъпят по същия начин. Сякаш все пак го закриляше някаква висша сила — първо не беше лесно да си помисли, че би бил на сигурно място тъкмо сред свои, понеже никой не бе покосил Свеаланд с пожари и разплакани вдовици по-жестоко от него. За кратко го налегна съмнение, сякаш с някакво просветление бе осъзнал, че Бог по този начин му показваше как доброто дело да подсигури разпространението на християнското учение в Тавастия наистина заслужаваше възнаграждение. Ако това беше вярно, то вярно бе и че той вече беше освободен от греховете, както беше обещал кардиналът.

Най-напред благодари на колене за себе си горе на носа с гръб, безстрашно обърнат към всички моряци от Свеаланд на борда. Скоро след това обаче мисълта да бъде мъж без грехове му се стори твърде невероятна. В такъв случай би трябвало да усети някаква промяна в себе си, мислеше си той. Само дето, без съмнение, си бе същият като преди и вече размишляваше как щеше да нареди да заловят, екзекутират или прогонят от кралството онези юнкери, които смяташе за най-опасни. Един освободен от греховете мъж не разсъждаваше така.

* * *

След като баща му Улф Фаси умря от силна кашлица, а неговият враг, Биргер Магнусон, стана ярл, юнкер Карл заживя в постоянен страх. Сега, когато крал Ерик бе починал бързо и неочаквано, сякаш от отрова, а страната се беше сдобила с поредното дете крал, цялата власт в кралството беше в ръцете на ярл Биргер.

Юнкер Карл си знаеше, че незабавно трябва да избяга в чужбина. По-скоро не беше сигурен дали да се присъедини към Кнут Магнусон, Кнут Фолкесон, Филип Кнутсон и останалите юнкери, които говореха

за бунт. Едно обаче беше сигурно. Точно сега не му оставаше много живот, ако Биргер ярл го докопаше. И въпреки това имаше неблагоприятното да посети Биелбо, за да се сбогува с възрастната си майка, така че на следващия ден приятелите му дотичаха да го предупредят, че някакъв конник с фолкунгско наметало се приближавал с бясна скорост откъм Улваса. Това можеше да бъде самият ярл, който в такъв случай се бе върнал у дома по море до Съодершопинг, а оттам се беше качил на някое речно корабче към Улваса.

Веднага побягна. Скоро обаче откри, че го преследваха шестнайсет конника от Форшвик и се приближаваха с всеки изминал миг. Много добре знаеше, че никой обикновен човек като него самия не би могъл да им се изплъзне, и че онзи, който видеше подобни ездачи по петите си, вече е загубен.

Той спря и занарежда молитви, като внимаваше с тези си последни думи в земния живот да не се гневи на Божията майка, а да моли за изкупление, опрощение на греховете и по възможност да се извини, че от небрежност сега щеше да умре като отдавна не изповядвал се грешник. След това извади меча си, за да посрещне смъртта като мъж, не като нещастник.

Фолкунгският ескадрон наближи и го обгради на разстояние почти един изстрел, след което спря. Никой не извади меч, а онзи, който носеше синята лента на командир на ръката си, отиде към него бавно и с много учтиви думи му обясни, че не искали да отнемат живота му, но ярлът желаел да говори с него по сериозен въпрос и им било строго наредено да го отведат здрав и читав обратно в Биелбо.

Юнкер Карл отначало се поколеба, мислейки си, че ярлът просто искаше да изпита удоволствието сам да види как пада главата му. Когато обаче в отчаянието си дръзна да сподели злокобното си подозрение, фолкунгският конник само се изсмя и му обясни, че ако ярлът е имал подобни намерения, е щял да дойде сам. Освен това поръчал да му предадат, че дава думата си. А никой в кралството не би могъл да оспори, че той винаги държеше на нея — за добро и зло.

Вярно, осъзна юнкер Карл. Много лоши неща можеха да се кажат за Биргер Магнусон, но не и че изменя на думата си.

Час по-късно той стоеше пред ярла като свободен мъж с меч на колана си.

— Времето ни притиска с всичко, млади родственико — поздрави го Биргер. — Трябва веднага да продължа към Нес, където разбрах, че се намира синът ми, кралят. Въпреки това се радвам да те намеря тук, защото си струваше закъснението. Защо побягна, като ме видя?

— Защото усетих, че в момента, в който ти стана кралски ярл, главата ми увисна също както и тази на Холмгейр Кнутсон — отговори юнкер Карл предизвикателно.

— Не е така, понеже те намерих навреме. Имам предложение за теб и по-добре да го направя сега, когато стоиш пред мен свободен, отколкото по-късно, когато ще бъдеш вързан заедно с победените. С Божията помощ те спасих от голямо нещастие.

— Ако Бог беше с мен, баща ми щеше да живее още две години, а тогава аз щях да стана крал, не синът ти Валдемар — отвърна юнкер Карл с гордо вдигната глава.

— Грещиш — отбеляза Биргер тихо. — Никога няма да научим как Бог е наредил всичко това. Но не беше решаваща смъртта на баща ти като стар човек една или две години по-рано, важното бе, че нашият крал Ерик почина млад и без син. Никога нямаше да станеш ярл след баща си, ако крал Ерик и аз имахме възможността да се трудим двайсет години един до друг за всичко, което бяхме намислили. Щеше да се окажеш далеч от кралската корона — жив или мъртъв. Така че не се окайвай, а изслушай предложението ми — както казах, нямам време.

— Какво е предложението ти, ярл Биргер?

— Помири се с мен, тук и сега. Предлагам ти място в кралския съвет. Не се сдружавай с младите мъже, знаеш за кои говоря. Ако се надигнат срещу мен, скоро всички ще загубят главите си, защото и сега се държат глупаво, като заговорничат за бунта си. Двамата с теб сме от рода Биелбо. Теб искам до себе си.

— С баща ми бяхте врагове до последно — възрази юнкер Карл колебливо.

— Вярно е — отвърна ярлът. — Искаш да кажеш, че си наследил тази вражда? Или си мъж със собствена воля и разум?

— Откъде да знам, че си честен в намерението си, а не искаш само да спечелиш време, за да отнемеш главата ми после, когато ти е угодно? — попита юнкер Карл горчиво.

— Прямотата ти е голяма, Карл — кимна ярлът дружелюбно и замислено. — Най-напред си спомни, че си жив. Второ: нали ти казах, че имам предложение за теб и това трябва да те накара да разбереш, че ти имам доверие, че наистина искам да бъдеш до мен, което означава повече от място в кралския съвет.

— Ако ми предлагаш злато и гори, можеш да си ги вземеш обратно след смъртта ми — отново възрази юнкер Карл.

— Така е — кимна Биргер. — Сега обаче ме слушай внимателно. Скоро дъщеря ми Рикиса ще бъде отведена като булка при крал Хокон в Норвегия. Надявам се да е много скоро, защото тази сватба е решаваща за доста неща. Аз самият обаче ще бъда зает с други, спешни дела, които ще ме възпрепятстват да поведе сватбеното шествие. Ето защо смирено моля теб да съпроводиш дъщеря ми в безопасност до норвежкия крал.

Колкото своенравно и гордо да се опитваше да се държи юнкер Карл пред този мъж, който в момента държеше цялата власт в кралството в ръцете си, той загуби ума и дума при това най-невероятно предложение. Ярлът оставяше в ръцете му живота на дъщеря си. Никой не би могъл да засвидетелства на друг по-голямо доверие.

Той успя само да се поклони в знак, че е приел тази почетна задача. Тогава ярлът се изправи, втурна се навън при очакващия го кон и на път към вратата извика на Карл да се грижи за майка си и да чака на сигурно място в Биелбо. След това изчезна, а навън, на двора, вече се чуваше как бе пришпорил коня си в бесен галоп.

* * *

В Нес Биргер намери сина си Валдемар, както и останалите си синове, дъщеря си Рикиса и съпругата си Ингеборг в добро здраве и под защитата на три фолкунгски ескадрона освен кралските подчинени, които спадаха към крепостта. Това бе голямо облекчение и новата среща им беше скъпа, защото никой не можеше да се лута в съмнения каква опасност е надвиснала сега над всички им.

В Нес беше също и упландският големец Ивар Бло от Грьонеборг, благодарение на който младият Валдемар бе избран за крал. Освен това беше успял и да го отведе от камъните Мура толкова

бързо, колкото го и бе завел там, без някой от юнкерите дори да има време да си помисли за допитване и убийство на избрания крал.

Биргер се дивеше на този мъж, който със сигурност можеше да счита за свой приятел, и все пак беше просто упландец от род, който почти не беше чувал да се споменава. Защо беше това добро дело? Лесно можеше да предвиди, че го очакваше кралско възнаграждение, и все пак защо?

Ивар Бло нямаше какво толкова да каже по въпроса. Той самият нямаше нищо общо с всичките претенденти за короната от Фолкунгите, просто бе опитал да избере най-малката вреда за кралството. Бунт щеше да се вдигне срещу когото и да било от всичките юнкери и момченца с майка от кралския Ериков род и баща Фолкунг — такива ги имаше колкото искаш. Тогава важно бе да избере онзи от тях, чието въздигане щеше да доведе до най-кратка война и най-малко поражения.

Това вече беше лесно, смяташе Ивар Бло. Кралският ярл командваше цялата конница и войската отвъд морето. Ако се завърнеше като отмъстител, страната скоро щеше да пламне в пожари. Ако обаче му се наложеше да защитава сина си като крал, всичко щеше да излезе много по-евтино. Толкова беше просто.

Биргер се замисли и малко се удиви, като чу как този упландски големец обясняваше трудно дело с толкова прости думи. На него му се струваше, че единствен в кралството имаше тази способност.

Със сигурност изборът на младия Валдемар при камъните Мура беше първата и най-важна стъпка към властта. Следващата обаче бе коронацията, което означаваше църквата също да благослови новия крал и да затрудни размирниците да се сдобият с последователи. Биргер организира бърза коронация в катедралата на Линшьопинг. До известна степен беше добре, че централната катедрала в Упсала бе изгоряла — така не се налагаше да яздят целия дълъг и опасен път на север от горите с шествието.

Коронацията на дванайсетгодишния крал Валдемар обаче не беше кой знае какво, тъй като по-важно беше да я извършат, отколкото да я направят грандиозна. Архиепископ Ярлерус бе избягал според очакванията, най-вероятно сред бунтовниците, така че един сплашен епископ от Векшо, който дори не умееше да чете, трябваше да короняса Валдемар.

След това бунтът от северните местности изглежда бързо отшумя. Ако младите господа бяха по-решителни от самото начало, може би с хитрост и смелост щяха да успеят да заловят Валдемар още при пристигането му на панаира в Източен Арос или поне по-късно, на избирането му за крал при камъните Мура. Ивар Бло и по-възрастните Фолкунги обаче не се помайваха, освен това бяха извадили малко късмет с момента на неочакваната смърт на крал Ерик, тъй като известието дойде на Сретение господне. Тогава оставаха само десет дни до панаира, когато близо цяла Упланд прииждаше в Източен Арос за най-важните дни за търговия, така че изборът на крал стана просто едно неочаквано удоволствие за вече насъбралите се селяни и техните господари. Ако Ивар Бло и по-възрастните Фолкунги, които му помагаша, се бяха принудили да свикат специално събрание за коронацията, враговете щяха да пристигнат многочислени. Както се бяха стекли обстоятелствата тогава, всички останали претенденти за престола бяха изпреварени от щастливата случайност на Валдемар.

Макар и опасността да изглеждаше преминала за най-близкото бъдеще, Биргер внимателно следеше събитията на север. Всички известия, които пристигаха в Нес от пратениците му разузнавачи, говореха на един език. Колкото и някои вече познати младежи да обикаляха и да разгласяваха несправедливости и как Бог иска бунт, за да може някой от тях самите да бъде избран за крал на мястото на Валдемар, това все пак си оставаха просто думи, които падаха като семена върху голи скали. Бедните свеи по-скоро си мислеха за преселване на изток, следвайки добрата милост на ярла, отколкото да тръгват на война срещу него. Господарите пък като цяло бяха на мнението, че всеки опит за бунт срещу ярл Биргер и конниците му щеше да свърши единствено с нови пожари из цяла Упланд.

Освен това кралски воители успяха да заловят един от най-пламенните размирници, Филип Ларшон, когато той дойде в Нишопинг да вербува хора. Филип Ларшон бе близък приятел на обезглавения Холмгейр Кнутсон и говореше надлъж и нашир за него като за мъченик и светец.

Първата мисъл на Биргер, когато доведоха Филип Ларшон в Нес със завързани ръце и крака, оковани под коня, беше незабавно да го остави на палачите. Съпругата му Ингеборг обаче го склони да прояви милост, затова се задоволи от името на краля да осъди бунтовника в

рамките на две седмици да напусне страната завинаги. Ако след предписаното време, макар и след много години, някой го срещнеше в кралството, щеше да загуби живота си на мига.

Над страната се спусна измамно спокойствие, а работата в кралския двор потръгна постарому, важните и незначителните дела се смесваха. Към по-маловажните спадаше поръчването на нова корона за младия Валдемар. На коронацията в Линшюпинг бяха използвали короната на крал Ерик, която беше твърде голяма и дори леко щръкналите уши на Валдемар не успяха да ѝ попречат да падне над очите му, тъкмо когато се канеше да произнесе кралската клетва.

Сред по-важните задачи беше да дадат отговор на булите от Светия отец, а най-значима сред тях бе жадуваната от Биргер препоръка за учредяването на управително тяло в катедралата на всяка епархия, което в бъдеще да определя всички мъже на църковна служба — от свещеника до епископа. Биргер с огромно задоволство поръча на новия си секретар, епископ Кол от Стренгнес, да състави отговор до Светия престол с посланието, че кралят на свеите и готите, Валдемар, се подчинява на Рим за всичко свързано с това изискване и никой епископ отсега нататък няма да бъде избран от светската власт в кралството.

След това Биргер веднага изчисти кралския съвет от двамата епископи, които не умееха да четат и пишат, и ги замени със светски мъже, единият от които бе юнкер Карл. Също така даде да се разбере, че за в бъдеще духовниците нямаше толкова да имат думата на събранията, тъй като там се обсъждаха най-вече светски въпроси.

Този бич предложи на епископите в съвета.

Морковът целеше да ги спечели за подписването на закона за всеобщия църковен мир и да го разгласят във всяка епархия, всеки град и най-сетне — всяка църква. Епископите изявиха желание да съдействат на Биргер за това дело.

Така Биргер сметна, че най-накрая бе положил първия стабилен основен камък в строежа, който щяха да оформят кралските закони за неприкосновеност на църквите, домовете и жените.

Тъй като свещениците се бяха сдобили с неприкосновеност за домовете си, следващата стъпка щеше да бъде даването на същото право на всички мъже в кралството. Затова врявата и възмущенията, че повече никой няма право да се натрапва на духовник, дойдоха като по

поръчка. Така щяха лесно да спечелят селяните за въдворяването на справедливост, като разширят домашния мир и той да важи за дома на всеки светски човек.

По-трудното бе да накарат и собствените, и чуждите благородни роднини да открият нещо добро в това дело. Размирниците вече се възползваха от тази заплаха срещу положението на по-знатните и представяха ярла като безхарактерен мъж, когото духовниците водеха за носа по всички въпроси. Подобни приказки накараха Биргер да стане по-внимателен, защото зачитаха ли селяните домашния мир, положението далеч не беше същото сред господарите, които с подобен закон щяха да загубят правото си да ядат и пият у когото им е угодно в страната. А ако настанеше бунт, по-добре беше да имат конниците на своя страна, а не селяните, на които със сигурност им бе дотегнало постоянно да живеят в страх, че някоя голяма и шумна компания изневиделица щеше да се изтърси в стопанството, за да изяде и изпие всичко налично в килери и изби. Биргер прозря, че се налагаше да изчака със закона за домашния мир, докато отмине опасността от размирици.

Пошведчването и войната в Тавастия течаха спокойно и що-годе гладко. Тавастките племена бяха направили последен по-сериозен опит за общ ответен удар с помощта на Новгород, но цялата фолкунгска конница бе нападнала настъпващата вражеска войска още при навлизането ѝ, като я бе разпердушила с постоянни атаки в продължение на седмица, така че в крайна сметка успя да си осигури победата без нито една голяма и решителна битка.

През това време на измамно спокойствие Биргер отпътува за Форшвик, за да търси помирение със съпруга на Алде, рицаря Сигурд. Ако юнкер Карл бе предпоследният, то рицарят Сигурд сега беше последният неприятел в страната, с когото той предпочиташе да се сдружи, вместо да му отсече главата. За свое разочарование, когато слезе от лодката при долните кейове на Форшвик, Биргер разбра, че рицарят Сигурд изведнъж си бе намерил работа в крепостта си Лена. Все пак той беше достатъчно разумен да потисне първата си гневна мисъл веднага да слезе обратно в лодката и да отплава за дома. Вместо това остана два дни, за да опита още по-настойчиво да възстанови старото приятелство с Алде Арнсдотер.

Сега тя се грижеше за Форшвик със същата сръчност, както някога майка ѝ Сесилия Роса и бе обучила дъщеря си Сесилия да последва стъпките на майка си и баба си. Тук обаче имаше една малка, наболяла грижа, призна Алде, както си седяха на втората вечер в голямата зала на новата централна къща.

За Биргер това затруднение на Алде дойде изненадващо, защото той беше изпълнен със светли спомени от детството си във Форшвик и също толкова радост, заедно почти всичко изглеждаше добре възстановено, точно както преди упландските вандали да го нападнат и осквернят.

Ставаше дума за наследството на Алде. Тя вече започваше да побелява, както и Биргер, а на тази възраст, ако не и по-рано, мислите лесно се запътваха към смъртта и това, което щеше да се случи с наследниците. Тя и рицарят Сигурд имаха две дъщери. По-голямата, Сесилия Алдесдотер, водеше благословено от Бога съжителство с Ардус Ибенсон. Грижеше се за сметките и книжата, а той бе главен ковач на Форшвик. Имаха син на име Ариф, и дъщеря — Мона, и двамата с важни задължения във Форшвик.

Другата им дъщеря, Улрика, бе съпруга на Ерленд Бенгтсон, от рода Спаре на север в Съормланд, а затова и добре устроена.

Единственият син на Алде и Сигурд, Роланд, бе преминал през цялото тежко военно обучение във Форшвик, от пет до седемнайсетгодишна възраст, и прекарваше повечето си време в крепостта Лена. Както можеше и да се очаква, той най-много искаше да стане рицар като баща си.

Биргер изслуша търпеливо всичко това, което звучеше най-вече като светъл и хубав разказ как всичко е вървяло добре във Форшвик и не разбираше особено кога скъпата му приятелка от детството щеше да стигне до затруднението.

Когато обаче накрая тя сподели проблема, той му се стори толкова очевиден, че се засрами, заедно не му е дошла и една-единствена мисъл в тази посока. Според закона целият Форшвик щеше да остане наследство на Роланд Алдесон — онова дете на Алде и Сигурд, което имаше най-малко разум и воля за това. При наличието на син, дъщерите не наследяваха нищо. Именно Сесилия Алдесдотер, съпругът и децата ѝ можеха да продължат живота във Форшвик,

младият Роланд би могъл да се отдаде на самото обучение, но нищо повече.

Като чу това, Биргер потъна в размисъл и малко разсеяно разказа, че някога се е заклел да не мине и ден, без да се сети за всички разсъждения на покойния си брат лагман Ескил как нови и силни кралски закони ще станат основата на едно по-добро и щастливо кралство. Беше спазил своята клетва. И въпреки това никога не бе забелязал тази грешка в закона, за която Алде така спокойно бе разказала. Законът обаче беше пределно ясен, не можеше да се заобиколи. Просто синът имаше наследствено право пред дъщерята.

Най-вероятно, разсъждаваше той, този закон беше свързан с по-старо време, когато наследството е можело да се състои само от земя и оръжието на бащата. Земята се обработваше от сина, също толкова естествено бе и той да поеме меч и шлема му. Сега обаче времената бяха съвсем други. Форшвик не можеше да се сравни с някакво шлемче и парче нива.

Предельно ясно бе, че това старо наследствено право трябваше да се промени. Ядосваше се, задето той и Ескил, който бе посветил толкова много нощи на законите, тяхната природа и извори, никога не бяха забелязали този пропуск. И все пак подобен закон не се променяше току-така, колкото и несправедлив и остарял да беше. Всеки тинг в страната се състоеше от мъже и можеше да се очаква те да бъдат единомисленици, че е справедливо братът да наследява всичко, а сестрата — нищо.

Що се отнасяше обаче до Форшвик, имаше възможност да заобиколят закона, продължаваше да размишлява той. В кулата на крепостта Арнес си стоеше цялото богатство от злато, останало от многобройните добри години във Форшвик на търговия с близо и далеч. Оттам Роланд Алдесон би могъл да получи солиден дял, който да не го обиди по никакъв начин. В такъв случай Алде можеше, и наистина би трябвало, да прояви съобразителност и със завещанието си да подари самия Форшвик на Сесилия и мъжа ѝ, Ардус Ибенсон. Само така можеха да бъдат сигурни, че мястото ще продължи да съществува за благо на рода.

Алде направи няколко безсилни възражения, не вярваше това да е възможно, понеже беше просто един хитър начин да заобиколят закона, Биргер обаче прогони това безпокойство — той със сигурност

знаеше за по-груби извъртания на закона. Отдавна съществуваше неписаното правило, че всеки може да дарява от наследството си на църкви и манастири чрез завещание. Значи бе възможно да го правят и за собствения род. Биргер щеше да нареди на секретаря си да напише това завещание веднага, щом се върне в Нес, а след това щеше да го изпрати на Алде, за да го скрепи с печата си. Така делото щеше да бъде отменено.

Отново се сближиха, и двамата съжаляваха, че не са имали благоразумието да го свършат много по-рано. Със задълбочаването на помирението им както с вино, така и със сантименталност, Биргер се заоплакваше от грубостта на Сигурд, че не е пожелал да остане във Форшвик, понеже той идва. Все пак враждата им едва ли бе чак толкова голяма, запита той скръбно. Глупави думи под влиянието на алкохола бяха изречени преди много години. Но нали след това под моста беше изтекла много вода.

С просълзени очи я уверяваше, че иска да направи Сигурд кралски военачалник, тъй като той беше последният велик воин от времето на Арн Магнусон. Не би ли трябвало подобна чест да смекчи твърдоглавието му?

Алде не беше сигурна в това. Сигурд беше горд мъж и му беше трудно да се примири, че просто е син на освободен роб, когато всички в обкръжението му още от детството си във Форшвик не спираха да се хвалят със знатната си родова принадлежност. Трудно му беше да преглътне и факта, че всичките му деца бяха предпочели да вземат името на майка си вместо неговото и в момент на гняв и мъка бе признал колко го болеше, че синът му не е могъл да получи името Арн, на което се бе противопоставила Сесилия, нито пък Сигурдсон.

Когато възникна враждата им на младини, Биргер го бе пронизал най-жестоко точно в тази така чувствителна рана. Тя така и не беше заздравяла.

Биргер потегли към Биелбо замислен, в компанията на двамата наети младежи от Форшвик, които от този ден имаха честта да обучават младия крал в неща, които можеха да се научат само във Форшвик. Немислимо беше да изпратят краля на тежко десетгодишно обучение в самата школа. Вероятно би могло да става въпрос за такова строго възпитание на Магнус, който приличаше на баща си по

характер и коса, както Валдемар приличаше на майка си. Но не и кралят.

Като напусна Форшвик след приятната среща с Алде, той първо мислеше да язди до Лена — най-добре да се сдобри с рицаря Сигурд по-рано, отколкото твърде късно. Може би щеше да опита да вразуми сина им Роланд, за да го накара да разбере, че е по-голяма чест да се нарича Сигурдсон по името на един от най-великите воители и рицари на кралството, отколкото да носи името на майка си.

Той обаче сметна, че се налага да побърза обратно към делата на кралството, сякаш за да отложи едно твърде трудно дело, и за момента се отказа от това тежко посещение в Лена.

Щеше горчиво да съжалява за това.

На следващата година на Биргер бавно започна да му се изяснява, че е подценявал както омразата на младите господа към него, така и стремежа им към кралската власт. Като начало нищо не бе намеквало, че биха постигнали и най-малкия успех в опитите си да вдигнат хората от северните провинции на бунт. От приятеля си, крал Хокон от Норвегия, Биргер бе получил известия с подробни обяснения как размирниците един след друг, на първо място с прогонения от кралството Филип Кнутсон, бяха потърсили помощта му и получили отказ. Крал Хокон далеч не беше онзи, който би изменил на думата си да не съдейства на чуждия враг. И все пак той смяташе, че е крайно време да скрепят приятелството си като свържат в брак дъщерята на Биргер, Рикиса, и сина му, Хокон Младши.

Рикиса бе само на четиринайсет години и Биргер все още смяташе, че това е твърде крехка възраст за брачното ложе. Сега обаче сватбата се превръщаше в дело, което засягаше защитата на кралството повече, отколкото загрижеността за една твърде млада булка през първата брачна нощ.

Освен това времето вече ги притискаше, защото бе научил и от крал Хокон, и от собствените си разузнавачи не само кои са бунтовниците — всички повече или по-малко Фолкунги по майчина или по бащина линия. Биргер също разбра, че един от тях, с когото той самият бе най-близък роднина, Кнут Магнусон, бе започнал да се нарича крал Кнут.

Дори това вече бе повод за притеснение. Още по-лошо стана обаче, когато заваляха сведения как фалангата на размирниците възнамерявала да си осигури победата. Яздили като банда разбойници из обширни територии на север и плячкосвали всяка църква по пътя си, обирайки всичкото злато и сребро. Не беше трудно да предположи какво мислеха да правят с такова богатство и това се потвърди също така чрез съобщение от крал Хокон.

Тъй като не можеха да съберат силна войска в границите на кралството, където имаха твърде слаба подкрепа, сега те се бяха насочили към Силезия на юг от Дания, за да купят наемна войска с конници, с откраднатото злато и сребро, а и с всичкото останало богатство, което бяха успели да съберат.

Биргер разбра, че с това войната ставаше неизбежна и в качеството си на кралски ярл скоро можа да започне събирането на войска от пехотинци и стрелци с лъкове и да ги изпрати на юг, към старата дървена крепост Квинеста в южната част на Западна Готаланд, както и да натрупа припаси овреме. Всичко това той свърши в добро настроение — изобщо не се съмняваше в победата над наемни конници от чужбина. Макар и половината от ескадроните на кралството още да се намираха в провинциите отвъд Балтийско море, другата половина от конницата на Фолкунгите щеше да бъде предостатъчна.

Той отдаде значително повече внимание на изпращането на разузнавачи след размирниците, за да научи плановете им предварително, а не помисли за най-лесното — да събере бързоподвижната конница.

Наемната войска щеше да пристигне от датска Ютландия, а кораби щяха да я пренесат през морето до Халанд — скоро това беше ясно и точно затова Биргер бе изпратил войската си на юг — искаше да удари врага бързо, преди да е успял да върлува и опожарява твърде много.

Като последно приготвление за това лято той изпрати юнкер Карл начело на сватбарите с Рикиса към крал Хокон, както и бе обещал. Придружаваха ги също и епископите Ларш от Скара и Магнус от Западен Арос. Тъй като той самият не можеше да отиде до Осло точно когато войната чукаше на вратата, Биргер все пак изпрати

почетно количество конници заедно с Рикиса от стопанствата на Фолкунги в Източна Готаланд и Биелбо.

След това оставаше само да събере конницата в Западна Готаланд и да потегли на юг в очакване на единствената и решителна битка, която предстоеше. Следователно най-сетне се налагаше да отиде до Лена, за да се помири с рицаря Сигурд, който сред Фолкунгите бе най-висш главнокомандващ на всички конници в Западна Готаланд.

Тази среща се превърна в най-студеното разочарование в живота му. Рицарят Сигурд смяташе, че този път враговете бяха Фолкунги, при това не какви да е, тъй като много от тях идваха от Форшвик. А всеки от тази школа се бе заклел да не вади меч срещу друг като него. Следователно никой конник от Западна Готаланд не би могъл да последва Биргер в тази гражданска война между роднини и възпитаници на Форшвик.

Както и да се опитваше Биргер да го убеди, че това на практика не беше гражданска война, понеже врагът разполагаше най-вече с чуждестранни наемни войници във войската си, Сигурд остана неумолим.

Биргер се отчая до сълзи, опита да умилостиви рицаря Сигурд и да се помирят, но скоро осъзна, че е трябвало да помисли за това по-рано, тъй като приказките му за приятелство и много вода под моста, и други подобни заклинания сега не идваха в подходящия момент. Струваше му се, че в очите на рицаря Сигурд вижда как упоритата му съпротива срещу изправянето на възпитаници на Форшвик срещу други такива не се дължеше само на старата им взаимна клетва във вярност. Той си мислеше, че точно толкова ставаше дума и за ненужната и детинска вражда помежду им, която така и не бе успяла да бъде излекувана.

Тъй като нямаше време за губене, скоро му се наложи да се предаде и да настигне войската си в Квинеста. Пътуването се оказа мрачно. Много пъти беше побеждавал, понякога с оръжия, каквито никой не бе очаквал. Веднъж храната беше единственото му оръжие при освобождаването на Любек. Сега при последната битка в Тавастия най-важните му средства бяха рояци бедни заселници и милост. Само че както беше свикнал да побеждава с конница, никога дори и през ум не му беше минавало, че ще му се наложи да надвие армия от конници единствено с пехотинци. На пръв поглед това бе невъзможно.

По време на двудневното самотно пътешествие на юг той отново и отново чувстваше как всичко, към което се бе стремил в живота си, беше на път да му се изплъзне от ръцете. Най-накрая в кралството се бе възцарил мир, най-накрая имаше крал от Фолкунгите, най-накрая можеше да се заеме с големите закони за неприкосновеност. И въпреки това сега можеше да загуби всичко.

Може би нямаше да очаква и милост от победителите. Що се отнасяше до него, смъртта не му вдъхваше такъв голям ужас, само че го наскърбяваше мисълта какво победителите щяха да направят със синовете му, когато стигнеха северните провинции, радостно опиянени от победата, с главата на ярла, забучена на копие начело сред знаменосците.

Порази го и това, че една също толкова важна причина за бунтовниците да обърнат наопаки реда в кралството, колкото жаждата им за власт, беше и нежеланието им да се подчинят на новите мирни закони. Та нали те премахваха правото на младите воители да обикалят страната като грабителите с подкрепата на закона. Може би бесният им гняв срещу него се коренеше по-скоро в това, отколкото в неколкочестните му победи над техни роднини.

В миг на отчаяние, което го потопи дълбоко в черен мрак, той спря и слезе от коня си. Стоеше сам в една дъбрава сред равнинната местност на юг от Скара. Наблизо нямаше никого. Никой не виждаше отчаянието, страха или съмнението му във всичко, за което бе живял чак до тази последна езда към смъртта.

„Какво би ме посъветвал сега, ти, който имаш отговор за всичко, мой високопоставен приятелю кардинал Вилхелмус“ — промърмори на себе си.

Около него беше съвсем тихо, само слабият вятър шумолеше леко в короните на дървовете.

Силата вътре в него изведнъж го обля отново като ярост или както шлюзовете се пръскат напролет. Дори не можеше да си представи дали в него бе заговорил гласът на Бог или на свети Арн, или пък на кардинала, но си бе възвърнал цялата сила и решителност.

Прекръсти се и падна на колене. Кратката молитва, която изрече, го изпълни още повече с убеждението, че Бог не искаше да види как доброто губи пред самодоволството и егоизма в желанието на врага.

Когато отново се прекръсти, посланието го изпълни като силен глас на Божия език: *In hoc signo vinces!*

Тези думи принадлежаха на свети Арн, много добре знаеше това. На народния език означаваха: Ще победиш в името на този знак, на кръстния знак.

Възседна нетърпеливия си черен жребец и се втурна на юг.

КРАЯТ НА НАЧАЛОТО

В черната нощ ярл Биргер отиде при новодошлите фолкунгски конници заедно с епископ Кол, поздрави ги всичките един по един и прегърна някои от онези, които познаваше най-добре. Не можеше да скрие сълзите си.

Наоколо във военния лагер усилено работеха на светлината на факли. Одираха и последните кравешки кожи и ги носеха горе по покривите на укрепленията. Закарваха колички и каруци с месо и припаси навътре в полето. С настъпването на зората повече от хиляда мъже щяха да са напуснали лагера. Това бяха всички дърводелци, дървосекачи и касапи, чиято работа във войната беше приключила, а присъствието им по време на сражението нямаше да донесе нито полза, нито радост. Следваха старателно плана, изготвен от Биргер, докато утрешната победа все още не беше сигурна.

След като ярлът поздрави всички конници, а епископ Кол ги благослови, което си искаше времето, тъй като бяха близо двеста мъже, Биргер отведе рицаря Сигурд и тримата му най-главни командири в укреплението при реката. Там нареди да запалят още факли, изглади пясъка в сандъка и отново подреди всички шишарки и клечки, чертаеше линии с показалец, докато обясняваше как щяха да водят битката на следващия ден. Конницата щеше да заобиколи в широка дъга и да нападне врага в гръб по сигнал на Биргер. Знакът щеше да бъде стрела със син огън, изпратена право нагоре в небето.

Трудно беше да се каже кога щеше да дойде синият знак, защото потръгнеше ли всичко според очакванията и надеждите на Биргер, вражеските редици сериозно щяха да се разпокъсат от нападението си през реката и последвалото бягство обратно. В такъв случай конницата щеше да се изправи срещу враг, разбягал се в голям безпорядък, и лесно можеше да го надвие след кратка борба. Наемните войници бяха известни с това, че веднага се отказваха, ако преценяха победата в дадено сражение за непостижима, тъй като ни най-малко не им харесваше да рискуват живота си. Тръгнеха ли си чуждестранните

наемни войници, на фолкунгските бунтовници не им оставаше друг избор, освен веднага да се предадат в плен.

Конницата щеше да се раздели на две групи — една по-голяма, с тежката задача да надвие чуждите конници, и една по-малка, която щеше да обкръжи и подсигури лагера на врага, за да не може никой да избяга оттам. Биргер заповяда на сина на рицаря Сигурд, Роланд Алдесон, да командва по-големия отряд конници, който щеше да получи най-мъчната и опасна работа. Самият рицар Сигурд щеше да предвожда по-малката група, която да превземе вражеския лагер. Нито рицарят Сигурд, нито синът му се противопоставиха на това нареждане, въпреки че размениха кратки, учудени погледи.

Зададоха няколко въпроса и преговориха целия план, а след това Биргер заповяда на юнкер Роланд и другите двама командири да си потърсят места за нощуване и да го оставят насаме с рицаря Сигурд.

— Не исках да кажа нищо пред младежите, но сега навярно трябва да те попитам защо възложи на сина ми най-трудната и опасна задача — запита рицарят Сигурд спокойно, когато другите вече бяха твърде далеч, за да ги чуят. В гласа му имаше повече учудване, отколкото безпокойство или гняв.

— Да не би ти да предпочиташе да предвождаш тази атака? — отвърна на въпроса му Биргер със закачливо пламъче в очите. — Спомни си, че ние с теб вече остаряваме, реакциите ни се позабавят. Дадох тази заповед вместо теб, Сигурд, и намерението ми беше да ти направя услуга.

— Тази услуга ще ми струва скъпо, ако Роланд попадне сред убитите, когато разчистваме бойното поле утре вечер — измърмори Сигурд.

— Не целях това, а напротив, да дам на Роланд част от честта след победата утре — отвърна Биргер. — В добро настроение съм. След пристигането ти разчитам на сигурна победа. Ти пък се отърва от избора дали да възложиш на сина си безобидната задача да бъде твой знаменосец или трудната, която аз му дадох, а и двамата знаем, че той би предпочел именно нея.

— Имаш право и съм ти благодарен — съгласи се рицарят Сигурд замислено. — Може би точно както ти каза, щях да дам на Роланд някое безопасно място сред задните резерви или като мой знаменосец. Той щеше да се окаже принуден да се подчини на тази

заповед, но впоследствие щеше да ме кори горчиво. Та така, значи моята задача ще бъде да събера фолкунгските пленници, след като завземем лагера им?

— Да, понеже си мъж на честта и всички те познават — потвърди Биргер. — Ще бъде по-спокойно и прилежно ти да се погрижиш за това, отколкото аз.

— След това обаче ще предам всички пленници на теб?

— Да, всички те са пленници на краля, а аз съм негов главнокомандващ — отвърна Биргер кратко и неохотно. Рицарят Сигурд го наблюдава дълго и замислено, но без омраза в погледа.

— Виждам, че нещо те мъчи, Сигурд — отбеляза Биргер, когато мълчанието им започна да натежава. — По-добре да го кажеш сега!

— Плаши ме жестокостта, която ще проявиш към пленниците, а много от тях са наши роднини. Умолявам те да си припомниш многократно повтаряните от Арн Магнусон думи за милост, думите, които е запечатал във всички ни — отговори Сигурд бавно, с намръщено чело.

— Струва ми се, че разбирам за кои думи говориш — въздъхна Биргер уморено. — Когато извадиш меча си, не мисли кого ще убиеш, а кого ще пощадиш. Те изникнаха в паметта ти, нали?

— Да — отвърна Сигурд. — Точно тях исках да ти припомня.

— Аз не съм светец като него, това не влизаше в наследството ми — сви рамене Биргер. — Освен това Арн Магнусон бъркаше по един важен въпрос, защото дори той не беше безгрешен. Сигурно си спомняш как говореше, че властта се крепи на три еднакво силни основи?

— Да, златото, меча и кръста — отговори Сигурд. — Казваше, че когато ние, Фолкунгите, ги притежаваме и трите, мирът ще трае вечно, а страната ще процъфтява. И сега твърдиш, че вече не вярваш на тази мъдрост?

— Не, само отчасти — отговори Биргер. — Скоро ще се откъснем от църквата и ще оставим на духовниците властта, която принадлежи на кръста. Няма да се месим в делата им, както и те повече няма да се намесват в това, което върши светската власт. Тогава ще стъпим на две основи — златото и меча. Има обаче и трета, която май е също толкова важна — законът. Арн Магнусон не осъзнаваше важността на законите, тъй като беше толкова добър християнин, че

намираше законите на църквата и съвестта за повече от достатъчни за всички ни. И тъкмо там грешеше, може би точно защото беше много по-добър човек от теб и мен. След победата, която ще извоюваме утре, в цялото кралство ще бъде въведен кралски закон за домашния мир. Всеки ще бъде господар в собствената си къща, никой като нас с теб няма да може повече да се натрапва в чужд дом, да позори жената в него или да опразва килерите. Такава ще остане утрешната победа в бъдната памет.

Сигурд го слуша мълчалив и замислен, от време на време кимаше, сякаш беше съгласен с повечето неща и също намираше за мъдро и справедливо да се опазят запасите на селяните. И все пак не беше съвсем доволен.

— Опасявам се, че утрешната победа ще се запечата в паметта по-скоро с нещо съвсем различно — каза той накрая. — Струва ми се, че знаеш за какво говоря.

— Не, не знам — излъга Биргер и направи въпросителен жест с ръце.

— Начинът, по който ще се отнесеш с пленниците — отговори Сигурд. — Познавам те, Биргер, няма да проявиш милост към победените.

— Сега бих могъл да те излъжа, Сигурд, от страх, че отново ще промениш намерението си, ще вземеш конниците си и ще ме оставиш тук в гнездото на оси. Лъжата по такъв въпрос обаче би обидила тежко както теб, така и мен след всичките ми благодарствени молитви при пристигането ти със спасението. Да, опасенията ти ще бъдат оправдани и ще ти кажа защо. Това няма нищо общо с омраза, грубост или гняв — не съм такъв елементарен човек. Това обаче ще бъде последният бунт. Оставя ли размирниците да се измъкнат с всевъзможни уверения и фалшиви клетви в покорство до края на живота си, няма да мине дълго, преди да се върнем тук притеснени от нов бунт. Ако им взема главите, най-накрая в кралството ще настъпи мир.

— Разбирам как разсъждаваш и все пак се опасявам, че грешиш — отвърна рицарят Сигурд. — Ще им отсечеш главите и така ще им запушиш устата. Синовете и роднините им обаче ще те мразят вечно и от тази омраза скоро ще покълне нов бунт. Сееш драконови семена, Биргер, макар да разбирам добрите ти намерения.

— Отчасти имаш право — съгласи се Биргер. — Ще настанат много вопли и омраза. Това обаче означава и дълъг период на приличие, най-малко десет години. През това време ние ще бъдем прилежни и ще завършим кралските крепости — Калмар, Стокхолм, Йорекбу, Нишопинг и останалите. От тях ще владеем страната. Междувременно законите за неприкосновеност на жените, домовете и църквите ще преобразят кралството ни. Мина времето на кървавото отмъщение. Тогава и времето на бунтовете ще бъде забравено.

— И за това си готов да си навлечеш цялата омраза, която ще последва от утрешната ти жестокост? — попита Сигурд, без да издаде с интонацията си дали се е оставил да го убеди.

— Да, точно така мисля — отвърна Биргер. — Всеки мъж на честта трябва да се грижи за следата, която оставя след себе си, бъди сигурен. Но ако си мисли човек така, може да се подмами от собствената си суета, защото по-важни от паметта за теб са делата ти и за какво са послужили. След победата утре ще наречем кралството ни Швеция от латинското *Suesia* — една дума и за Готаланд, и за Свеаланд. Ще сплотим кралството в сговор и сила и вече няма да питаме кой идва от Свеаланд и кой от земите на готите. Това ще бъде мое дело и може би много по-голямо и красиво от спомена за мен.

— Всъщност ти вярвам, Биргер — замисли се рицарят Сигурд и приглади настрана дългата си сива коса. — Вярвам, че делото ти ще се окаже много по-голямо и добро от славата ти. И все пак искам да те помоля за една услуга.

— Знаеш, че точно в този момент не мога да ти откажа нищо — бързо отвърна Биргер. — Ще се опитам да изпълня молбата ти, каквато и да е.

— В такъв случай те моля за разрешение утре след победата да си взема конниците и да се махна оттук, защото не искам да виждам какво мислиш да правиш тогава, дори и при условие, че вярвам в правотата на думите ти.

— Смяташ ли, че имам право?

— Да, макар да е тежко да се признае, Биргер. Мисля, че имаш право, но въпреки това предпочитам да не виждам как роднините ми умират утре.

Час преди разсъмване лагерът бе събуден от пробуждащите воители, които обикаляха и удряха железни триъгълници. Запаляха огън във всички поставки за факли и лагерът се раздвижи като огромен мравуняк.

Ярлът стоеше на върха на задния хълм при катапултите, които щяха да удавят врага в огнено море, ако всичко вървеше по план. Освен мъжете, които щяха да работят на машините, там горе бяха и епископ Кол, десет стрелци с арбалет за защита и двама стрелци с дълги лъкове и готови огнени стрели, както и няколко купички сяр и медни стърготини. В лагера задачите се вършеха спокойно и уверено, поредните каруци с работници без оръжия заскърцах на вън в нощта и скоро над четирите хиляди мъже, останали да победят или да загинат, започна да се спуска студена тишина.

Показа се първата светлинка на зората и звездите угаснаха една по една. Сега оставаше само да чакат и да се молят.

Ескадроните от Форшвик бяха потеглили в мрака още два часа преди разсъмване, тъй като в началото на дългия си заобиколен път трябваше предпазливо да вървят пеша. Отсъствието им правеше тишината още по-зловобна, понеже не се чуваше ни един пръхтящ кон от собствената страна, но пък много повече от другия бряг на реката, където врагът започваше да се строява за атака.

Епископ Кол трепереше, облян в студена пот. Никога не беше виждал голяма битка отблизо и вече се разкайваше, задето не бе приел предложението на ярла да се оттегли с някоя от последните каруци. Сега беше твърде късно и макар да не се боеше за живота си, той изпитваше още по-голямо безпокойство при мисълта за жестоките сцени, които предстояха. На този етап той разбираше много добре, че ярлът е заложил неприятен капан.

Щом стана достатъчно светло за стрелба, от другата страна на Севео прозвуча внезапен, пронизителен сигнал с рог и дълга огнена змия пропълзя по цялото продължение на отсрещния бряг. На светлината на огъня видяха как запаляха огромно количество стрели и ги насочиха нагоре. Със следващия сигнал небето пред тях се превърна в пламтяща светлина и първата вълна огнени стрели се изсипа над най-

предните укрепления по речния бряг. Епископ Кол усети как сърцето му бие като ковашки чук в гърдите му, а слепоочията му пулсират. Напрежението заплашваше да го обори до припадък. Когато обаче погледна към ярла, довольната му, изкривена усмивка го поуспокои.

Изглежда засега всичко се развиваше точно според предвижданията на ярла. Вълна след вълна огнени стрели се изсипваше над предните редици в лагера, но никъде не се разпалваше пожар. Повечето стрели се забиваха в мокри кравешки кожи и угасваха със свистене. Някой и друг изстрел попадаше по-навътре в лагера, но бързи момчета с ведра вода и метли от елови клони ги угасяха. Огънят не се захвана никъде.

След като в продължение на половин час врагът напразно се бе опитвал да подпали лагера, той премина към следващата стъпка в плана си за нападение. На другия бряг настана страшно дрънчене — конницата и пехотинците се подреждаха на фаланги, същевременно стрелците се оттегляха, за да им направят място. При нов сигнал с рог се чу мощна врява, която епископ Кол не можа да разгадае и се принуди да се наведе към все още доволно усмихнатия ярл, за да попита.

Това беше звукът от хиляда или повече мъже, които едновременно навлизаха в реката, за да щурмуват укрепленията от другата страна.

Едва сега собствените стрелци с лъкове и арбалети започнаха да отвърщат и от писъците и воплите долу в реката епископ Кол разбра, че много врагове падаха още по пътя към брега. Нови пехотинци обаче се блъскаха изотзад през цялото време и така на нещастниците им оставаше само един път — напред към дървените стени, редути и палисади от другата страна.

Тогава Биргер заповяда да опънат и заредят трите катапулта с първите бъчви от това, което той наричаше гръцки огън. Отпред се чуваше мощен тътен от стенобойните машини на врага по дървените стени и Биргер заповяда на единия стрелец да изпрати стрела със сяра право напред през лагера, за да се забие от вътрешната страна на защитната стена. Силният, ярък пламък означаваше, че всички зад стените, където врагът се мъчеше да си проправи път, щяха да се отдръпнат. Никой от своите не биваше да остава там, понеже противниците скоро щяха да щурмуват.

Трясъкът от стенобойни машини, скърцащо и пръскащо се дърво ставаше все по-силен, скоро част от стената се огъна, а след нея и участък, дълъг близо трийсет стъпки. Откъм враговете се чуха гръмки, триумфиращи викове, те се изсипаха вътре и след два пронизителни сигнала с рог от другата страна долетя тътенът от конски копита, после от вода, прекосявана от стотици конници.

Ярлът беше заповядал на хората си да запалят фитилите на гръцкия огън и епископ Кол се страхуваше, че някоя от бъчвите можеше да избухне, преди да са успели да ги изстрелят. Ярлът обаче изчака хладнокръвно, почти докато първите вражески воители дойдоха в обсега на собствените му стражи стрелци, и чак тогава заповяда да стрелят и с трите катапулта, а после да ги заредят наново с най-голяма бързина. Тежките бъчви полетяха в миг — носеха се през въздуха едва ли не бавно и безобидно. Когато обаче се удариха в земята, те се пръснаха и разсипаха пламъци във всички посоки наоколо на височина колкото дърветата в местността. Вълна горещина удари в лицето епископ Кол и той се принуди да вдигне ръце, за да се защити.

Гледката пред него беше ужасяваща. От гърлата на стотици, може би хиляда мъже се надигаха сърцераздирателни писъци на болка и страх. Хора търчаха като горящи факли във всички посоки, преди да се свлекат на земята ревящи от болка, и пламъците да ги погълнат. Тогава вече и следващите три огнени бъчви бяха във въздуха и този път ги изпратиха по-далеч, така че огненото море се разля около конниците, които тъкмо намираха от другата страна. Гледката наистина би трябвало да съвпада с представите на човека за ада, мислеше си епископ Кол, а очите му се насълзиха от неизразимото страдание на мъже и коне, които лежаха, ритаха и пицяха в пламъците.

Тогава ярлът заповяда да изстрелят още една сярна стрела по посока на собствените стрелци с лъкове. Тя едва успя да се приземи с яркия си пламък, когато зашумяха хиляда опънати лъка, и скоро черен облак описа широка дъга нагоре и се спусна в ревящия хаос от разбягали се врагове в тотална, безнадеждна блъсканица долу при реката.

Откъм стрелците пристигна още един облак, а след това вече не се виждаха толкова много бегълци на път нагоре по другия бряг, само че отвсякъде долиташе най-ужасен вой от онези, които горяха, но смъртта още не ги бе спасила.

Сега ярлът спокойно нареди на един от стрелците да оваля насмолената си стрела в медни стърготини, да я запали и да я изпрати право нагоре в облаците.

Скоро към небето се издигна святкащ и съскащ син пламък, спря се като малка, грейнала звездичка и се обърна надолу.

Писъците на горящите и умиращите бяха стихнали, само неколцина изостанали врагове тичаха, подгонени от пеши стрелци или под обстрела на арбалети откъм бойниците по брега на реката. Отделни коне без ездачи търчаха напред-назад с подпалени опашки и гриви, с побелели от страх очи. Мощният огън наскоро разрушените стени вече догаряше и щом изчезна, оголи плътен килим от черни човешки останки, където някои все още се гърчеха и се движеха сякаш бяха живи.

Тогава се чу далечен тътен, който епископ Кол първо сметна за буря. Когато обаче шумът прерасна в мощен грохот на другия бряг, той осъзна, че това беше фолкунгската конница, която нападнаше вече жестоко измъчения враг.

В този миг ярлът го погледна и се усмихна, кимна и посочи към отсрещната страна.

— Онова — обясни той, — е музика за моите уши. Това са нашите, това са братята и роднините ми. Това е фолкунгската конница. Сега, скъпи епископе, можеш да благодариш на Бог за победата, ако искаш, защото всичко свърши.

Ярлът и знаменосецът му прекосиха Севео чак по обед и отидоха в лагера на врага, където работата по разчистването вече бе доста напреднала и от погребалните клади се издигаше гъст черен пушек.

Победата обаче не беше толкова лесна и очевидна, колкото изглеждаше, когато конните отряди от Форшвик пристигнаха с гръм. Сремнаха много по-свирепа съпротива от очакваната. Отчасти доста от наемните чуждестранни конници бяха успели да се върнат, преди да навлязат в огненото море и да ги посрещнат бегълци и подпалени. Отчасти бяха и два пъти повече, отколкото Биргер бе предполагал.

Впоследствие главнокомандващият им се беше оплакал, че ненужно са протакали битката толкова много, но обяснението му беше, че чисто и просто бе подценил облечените в синьо конници, които бяха

нападнали, понеже размирниците бяха разполагали със значително повече хора, следователно трябваше да спечелят с лекота.

Биргер също се бе провинил в подценяване, не беше сполучил да се сдобие с ясни сведения за точния брой на конниците от другата страна. Беше измамен от същата хитрост, която той самият многократно бе прилагал — да остави една малка група от собствената конница на показ, а по-голямата част да скрие от очите на врага.

И така, той не беше изпратил младия Роланд Алдесон към една елементарна победа, каквото бе намерението му. Роланд бе попаднал наскре превъзхождащо ги множество силезийски конници, доста здраво защитени с немски брони от вида, който едва през последните години бяха започнали да употребяват на юг.

Все пак обаче Роланд и командирите му скоро бяха преодолели трудностите си, бяха извели наемните конници на откритото поле, като се бяха престорили, че бягат от тях, а после ги бяха надвили, съумявайки по-добре и преди всичко много по-бързо да се препоредят в линии за атака и по-малки групи, между бягство и нападение.

Биргер се позасрами, когато се натъкна на рицаря Сигурд вътре в лагера, където държаха пленниците Фолкунги, и узна какво се бе случило. Сигурд обаче набързо сложи край на извиненията му — в крайна сметка с Божия помощ именно синът му Роланд се бе превърнал в онзи възпитаник на Форшвик, който бе осигурил победата. Няколкото кървящи драскотини и рани бяха евтина цена за такава чест.

Сега обаче приближаваше мигът на раздялата им, твърдеше Сигурд. В една от по-големите палатки седяха пленници с вързани ръце и изискваха да започнат преговори с победителите си. Тъй като очевидно не схващаха какво ги очаква, те бяха силно възмутени и обидени, задето са ги завързали като обикновени пленници. Най-гласовити бяха Кнут Магнусон, който се наричаше крал, и Кнут Фолкесон, който се представяше за негов ярл. Другите, Филип Ларшон и още четирима мъже от заговорническият съюз на юнкерите, изглеждаха по-тихи и предпазливи.

Всички наемни войници седяха и чакаха в една от по-големите кошари, много от тях си говореха и се смееха безгрижно. Наглед бяха между седемстотин и осемстотин оцелели или леко ранени.

Биргер не бе споменал пред рицаря Сигурд какви намерения имаше спрямо заловените наемни войници, а те самите изглежда смятаха за дадено, че, както обикновено, просто щеше да им се наложи да преминат на страната на победителите или да предадат половината от заплатите си според обичая, а след това да потеглят за вкъщи. По този начин се отнасяха с мъжете, които воюват за хляба си, понеже никога нямаха зъб на никого, следователно и не можеха да бъдат врагове на победителите си.

Биргер беше решил да подари живота на един от всеки десет. По този начин жалката група оцелели щеше да отнесе у дома едно много ясно послание. Тук на север никаква милост не очакваше наемниците. Никой следващ бунтовник нямаше да може да си купи нова войска от южните земи вместо онази, която не успява да събере в собствената си страна.

От размирниците пък никой нямаше да оживее. Пред палатката на заловените роднини сложиха каменен блок за палача.

Като видя това, Сигурд стана още по-нетърпелив да се махне със своите конници от Форшвик. Биргер заяви, че няма възражения, но все пак помоли рицаря преди това да строи всички ескадрони по ливадите, където най-вече младият Роланд бе извоювал победата.

Там пред всички роднини той заповяда на юнкер Роланд да слезе от коня си, да пристъпи напред и да падне на колене пред своя ярл. След това извади тамплиерския меч на Арн Магнусон, вдигна го на слънчевата светлина, а златото по рицарския кръст и тайнствения надпис проблесна и зальщя.

— Роланд, мой скъпи и смели родственико! — извика той. — Победата днес дължим най-вече на теб. Ти донесе чест на рода си и на другарите си от Форшвик. Сега те правя първия рицар на Швеция — името на нашето кралство от този ден и тази победа. А твоето име, рицарю Роланд, ще бъде Роланд Сигурдсон и никое друго!

Докосна леко двете рамена на младия Роланд с меча си, заповяда му да се изправи и го прегърна.

Тогава всички от Форшвик извадиха мечовете си едновременно, вдигнаха ги към небето и нададоха мощния боен рев, който използваша при големи нападения.

Очите на рицаря Сигурд бяха просълзени, когато излезе напред и прегърна Биргер с уверението, че цялата им стара вражда е

приключила завинаги и Биргер може да разчита на приятелството му и това на сина му, докато са живи.

И все пак не искаше да остане, за да наблюдава онова, което предстоеше да се случи, макар да бе повярвал на уверенията на Биргер, че това е последната жестокост, която се налага да извърши, за да осигури мира в новороденото кралство Швеция. Веднъж завинаги.

ЕПИЛОГ

Жестокостта на Биргер ярл спрямо победените фолкунгски размирници огорчава съвременниците му до такава степен, че възмущението им живее след него повече от сто години. Дори и в „Хрониката на Ерик“ от XIV век той е заклеймен безмилостно за тази постъпка. Това би могло да се окаже сериозно политическо бреме, което да затрудни всичките му планове за нови закони, основополагащи за държавата Швеция.

Биргер обаче получава най-голямата възможна помощ, за да се измъкне от тази беда. В една папска була с дата 23 октомври 1252 г. се казва:

„Тъй като усетихме копнежа ви да изживеете дните си с чисто сърце, оповестяваме опрощение на всичките ви грехове, които са изповядани от вас с разкаяние в сърцето или пък ще ги изповядате в рамките на три месеца след получаването на това писмо.“

Папската власт не би могла и да даде по-силен израз на политическата си подкрепа на ярл Биргер. Нито пък той би могъл да се сдобие с по-значим съюзник от папата на своя страна. Явно кардинал Вилхелм от Сабина е останал крайно впечатлен от скандинавския ярл, когото е срещнал на църковния събор в Шенинге през 1248 година.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.